ПАМ'ЯТКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Лексикон словенороський Памви Беринди

АКАДЕМІЯ НАУК
УКРАЇНСЬКОЇ
РСР

АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНСЬКОЇ РСР
ІНСТИТУТ МОВОЗНАВСТВА ім. О. О. ПОТЕБНІ

ПАМ'ЯТКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

XVII ст.

СЕРІЯ НАУКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ВИДАВНИЦТВО АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНСЬКОЇ РСР
КИЇВ — 1961

АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНСЬКОЇ РСР
ІНСТИТУТ МОВОЗНАВСТВА ім. О. О. ПОТЕБНІ

Лексикон словенороський Памви Беринди

Підготовка тексту і вступна стаття
В. В. НІМЧУКА

ВИДАВНИЦТВО АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНСЬКОЇ РСР
КИЇВ — 1961

4А
Б 48

«Лексикон словенороський» Памви Беринди — визначна пам'ятка східнослов'янської лексикографії початку XVII ст.

Праця П. Беринди є важливим джерелом вивчення словникового складу української мови XVII ст., а також цінним посібником при читанні українських, російських і білоруських пам'яток, писаних церковнослов'янською мовою.

У передмові подається мовно-історичний та палеографічний опис пам'ятки.

Надруковано з видання 1627 р.
фотомеханічним способом

Відповідальний редактор
К. К. Цілуйко

ПАМВО БЕРИНДА
І ЙОГО „ЛЕКСІКОНЪ СЛАВЕНОРѠССКІЙ И ИМЕНЪ ТЛЪКОВАНІЄ“

«Лексіконъ славенорѡсскій и именъ Тлъкованіє»[1] П. Беринди — одна з кращих праць східнослов'янської лексикографії XVII ст.

Памво Беринда не помилився, коли писав у передмові до свого словника, що його праця «у потѡ(м)ны(х) в(ъ)дѧчност(ъ) ѡ(т)несеть»[2]. Протягом тривалого періоду цей словник був посібником для тих, хто вивчав церковнослов'янську мову. Як свідчить О. М. Горький в автобіографічній повісті «В людях», словником Памви Беринди користувались і в другій половині XIX ст. Так, один з героїв повісті, колишній семінарист, говорить: «Хрисанф значить — золотий цвіт, як вірно сказано у Памви Беринди»[3].

У друкованому вигляді і в численних рукописних копіях словник Памви Беринди був поширений на Україні, в Росії і Білорусії, а також використовувався укладачами пізніших східнослов'янських словників. Він відіграв важливу роль в історії української, російської, білоруської і навіть румунської лексикографії.

Памво Беринда — видатний діяч української культури XVII ст. Він був не тільки талановитим ученим-лексикографом, а й поетом, перекладачем, друкарем і гравером. Та про його життя ми маємо дуже скупі відомості. Основним джерелом вивчення біографії Памви Беринди є присвята (передмова) і післямова до його «Лексикона».

Документальних даних про рік і місце народження Памви Беринди немає. Виходячи з того, що повідомляє про себе автор у передмові

---

[1] Далі скорочено «Лексикон».
[2] У прикладах з тексту словника надрядкові букви взято в круглі дужки.
[3] М. Горький, Твори у шістнадцяти томах, т. 8, Держлітвидав, К., 1953, стор. 464.

і післямові до «Лексикона», можна припустити, що народився він не раніше 50-х і не пізніше 70-х років XVI ст. Як свідчить його підпис глаголичними буквами у «Тріоді цвітній» (1631 р.), світським ім'ям Беринди було *Павло* (*Павелъ*). При постриженні в ченці Павло Беринда прийняв ім'я *Памво* [4].

Немає документальних даних і про національність Памви Беринди, тому з цього питання існують суперечливі думки. Починаючи принаймні від Є. О. Болховітінова [5] і до наших днів [6] у науковій літературі час від часу зустрічаються твердження (без жодних доказів і посилань на факти), що Беринда був молдаванином або родом з Молдавії чи навіть з Румунії. Румунський учений Г. Крецу спробував обгрунтувати твердження про румунське походження Памви Беринди [7]. Для з'ясування походження прізвища *Беринда* Крецу наводить румунський ономастичний (Berinde, Berende, Berindeĭŭ, Berendeĭŭ, Berindel, Berendel) та топонімічний (Berendesa, Berendesca, Berendesci) матеріал, який, на його думку, не можна пояснити на слов'янському мовному грунті [8]. Проте слід зауважити, що Крецу не доводить і того, що названі вище імена романського походження. Крім того, тільки на підставі прізвища не можна визначати національність людини.

Вплив румунської мови Г. Крецу бачить у слові *испытанія* (замість *испытаніє*), наведеному в словнику Памви Беринди. Насправді ж в обох виданнях «Лексикона» (1627 і 1653 рр.) у реєстрі наявна лише правильна форма *испытаніе* (92) [9].

---

[4] Мабуть, форма родового відмінка *Памвы* на титульній сторінці першого видання «Лексикона» спричинилася до того, що багато науковців замість форми *Памво* стали вживати в називному відмінку форму *Памва*. Родовий відмінок *Памвы* відображає або якусь говіркову форму (пор. у закарпатських говорах *Петро*, *Илько*, *Палко* у називному і *Петры*, *Илькы*, *Палкы* в родовому відмінку), або вплив польської мови (пор. Fredro у називному і Fredry у родовому відмінку).

Беринда скрізь підписувався *Памво*. У такій формі ім'я Беринди вживали всі його сучасники, а також багато культурних діячів і науковців наступних поколінь, тому і ми вживаємо *Памво*.

[5] «Словарь исторический о бывших в России писателях духовного чина греко-российской церкви», т. II, изд. 2, СПб., 1827, стор. 150.

[6] Див. М. Р. Суднік, Гісторыя ўзнікнення і этапы развіцця беларускай лексікаграфіі старажытнай пары, «Працы Інстытута мовазнаўства АН БССР», вып. IV, Мінск, 1957, стор. 68; УРЕ, т. I, стор. 514.

[7] «Mardarie cozlanul Lexicon slavo-romînesc și tîlcuirea numelor din 1649», Publicate cu studiŭ, note și indicele cuvintelor romînesci de Grigorie Crețu, Bucuresci, 1900.

[8] Ці назви, на нашу думку, можливо пов'язані з літописними *берендеями*.

[9] Цифра в дужках після прикладів вказує на стовпчик у «Лексиконі» Памви Беринди.

Найбільш переконливим аргументом на користь твердження про румунське походження Памви Беринди Г. Крецу висуває криптограми, надруковані в «Лексиконі» при словах *блудилище*, *блудникъ*, *блудница*. Г. Крецу вважав, що в криптограмах П. Беринда зашифрував слова з румунськими мовними рисами і на догоду своєму припущенню розкрив їх як zămtuzŭ, curvarŭ, curvă.

Насправді ж П. Беринда вжив криптограми з етичних міркувань. Тайнописом він надрукував запозичене тодішньою українською мовою з польської слово *замтузъ* «будинок розпусти» (польське zamtuz, zantuz з німецького Schandhaus), а також давні слова *курваръ*, *курва*, які не мають жодних румунських чи молдавських мовних рис.

Слід відзначити, що в «Лексиконі» Памви Беринди зустрічаються слова, які зараз належать до різних сучасних мов, зокрема російської, польської, чеської, словацької, сербохорватської, угорської, німецької, але не наведено жодного молдавського чи румунського слова.

Обстоюючи думку про румунське походження Памви Беринди, сам Г. Крецу[10] наводить висловлювання румунського ученого Богдана, який вказував, що на той час серед румунів важко було зустріти людину з таким грунтовним знанням української народної мови, як у Беринди. Богдан писав, що Беринда, напевно, був українцем, що в Галичині й Буковині багато українських сімей з таким прізвищем [11].

У 1851 р. в «Зорі галицькій» була надрукована стаття «Памво Беринда» за підписом *Йосиф з Покуття* [12]. Спираючись на повідомлення про те, що якась родина Бериндів ще на початку XIX ст. проживала у містечку Єзуполі (недалеко від Галича), автор статті висловив припущення, що Памво Беринда був українцем, родом з Галичини [13]. Український мовознавець П. Житецький теж мимохідь зауважив, що Памво Беринда, як і багато інших діячів культури того часу, був вихідцем з Галичини або Волині [14].

Припущення про українське походження Беринди спробував повніше обгрунтувати Г. І. Коляда [15]. Батьківщиною Памви Беринди він вважає Карпати, через те що в мові Беринди, як свідчить аналіз його віршів, є багато діалектизмів з карпатських говорів. Але Г. І. Ко-

---

[10] Вказ. праця, стор. 14—15.

[11] Це прізвище зустрічається і в інших областях України, наприклад на Полтавщині.

[12] На думку М. Возняка, автором цієї статті був Осип Левицький (див. «Записки наукового товариства ім. Шевченка», т. 113, 1913, стор. 203).

[13] Журн. «Зоря галицька», січень 1851 р., ч. 4, стор. 34.

[14] П. Житецкий, Очерк литературной истории малорусского наречия в XVII в., К., 1889, стор. 43.

[15] Г. И. Коляда, Памво Берында и его «Лексикон славеноросский», «Ученые записки Гос. пед. ин-та им. Т. Г. Шевченко. Филологическая серия», вып. 3, Сталинабад, 1953.

ляда не наводить цих діалектизмів у своїй статті. На його думку, про карпатське походження Памви Беринди свідчить і той факт, що у своїх віршах Памво Беринда зображує героїв серед гірського пейзажу, порівнює душевну чистоту їх з білою вовною, а в Карпатах в XVII ст. було дуже розвинене вівчарство. Проте гірський пейзаж і розвиток вівчарства були характерні не тільки для українських Карпат, а й для Молдавії й Румунії.

Сам Беринда ніде не згадує про своє походження. У присвяті «Лексикона» читаємо: «Милостью народа моего зневоленый... тую працу мою... ѡто тvпом(ъ) на свѣт(ъ) выпущаю». Який саме народ мав на увазі Памво Беринда, видно з його післямови до «Тріоді» 1627 р., де він говорить, що переклад синаксарів (коротких житій святих) на українську книжну мову «сотворисѧ ревностїю и желанїем *рода нашего Малой Р ссїи*»[16]. Недарма Памво Беринда після пояснення значення церковнослов'янського реєстрового слова *бодене(ц)* (364) перед українським його перекладом (*шипшина*) вживає прислівник *по нашему*. Цей факт вказує на те, що рідною мовою Памви Беринди була українська мова.

Очевидно, Памво Беринда народився і зростав десь на території поширення бойківського чи покутського діалектів або тих наддністрянських говорів, що прилягають до них. Про це свідчать відображені у віршах Памви Беринди, а ще більше в «Лексиконі», мовні факти з цих діалектів. Наприклад: възрази: зопхни, *струти*... (31); высотупцѣ: *бачмаги* (38); голоть: ...лѣдъ, *серенъ* (44); колиба: *кучка з(ъ) форосту* (99); мѣры землѣ: *лазы* (126); негли: либо, *ой*, ... *ачей* (136); низлагаю: *обалюю* (146); пира: *тайстра* (154); плъзокъ: *ховскїй* (165); птица: птакъ, воробецъ або *потѧ* (198); птенецъ: *потѧ(т)ко* (199); рочуса: ...*богмюсѧ, далибогаюсѧ*... (210); рукоесть, где рукою *имаємо* (211); свѣриль: *пищалка* (216); слань: *слота* (223); сопль: сопѣль, *пищалка*, флетнѧ, *фуѧра*, дуда, сурма, жоломѣйка... (229); оубо ли: ... *ци ужежъ*; оубо: *ци*... (262); сосудъ древѧ(н): *начи(н)є древѧноє* (230); ѡскордъ: *клепецъ*, сокира (297); чпа(г): кишенѧ, ... *ташка, бисага* (305); ваїе: прутьє финіково..., *шу(т)ки* (369); ѣдъ (312); рѧбка: *ѡрѧбка*, куропатва (212); рака: трунна, *деревище* або мары (202); растлѣваю: *кажу* (206); сучецъ... *галузка*, голцѧ (242); нужда (єсть): потреба, *мусъ*... (148); *гачѣ* (299) та багато інших. На це вказують і фразеологізми: всѧческая: *все що живо* (38); ничтоже къ мнѣ се: *мнѣ до того нѣчого* (146); *мало(м) не упалъ* (284); *на очи вымѣтую, поганблѧю* (287); *бриджусѧ... прикро ми, мерзит(ъ) мѧ*... (43); изумленїе: ...*захожѣньє в(ъ) голову з(ъ) горѧчки*... (85) та ін.

[16] Див. Хв. Тітов, Матеріали для історії книжної справи на Вкраїні в XVI—XVIII вв. Всезбірка передмов до українських стародруків, К., 1924, стор. 178.

Важко виділити за традиційною орфографією специфічні фонетичні риси рідної говірки Памви Беринди. Найбільш яскравою рисою є й на місці н', зокрема в суфіксах -ейк-, -ойк-: *либой* (136); дѣвице встани: *дѣво(й)ко* взрости (462); з якимъсѧ жалемъ *з матейками* розставали (з різдвяних віршів [17]). Що ж до словозміни, то показовою є бойківська форма *дны* замість *дни*, *днѣ* (348), а для синтаксису — керування типу *кнѧ(з) на(д) кнѧзѣ* (464).

До цього слід додати, що Беринда підписувався не *Памв·нъ*, а *Памвѡ*, на зразок українських власних імен на -о (*Павло*, *Дмитро*, *Карпо*, *Лавро* та ін.). Прізвища з кінцевим -да зустрічаються в різних місцевостях України (наприклад: *Гойда*, *Минда*, *Логойда*, *Габовда*, *Легирда*, *Дунда*, *Дурунда*, *Шугайда*, *Дурда*, *Байда*, *Палайда*, *Гарайда*, *Гавдида*, *Бригида*, *Сегеда*, *Дирда*, *Тинда* та ін. [18]).

Припущення М. Вишневського[19] про те, що Памво Беринда був словак, не має під собою жодних підстав.

Відсутні документальні дані і про освіту Памви Беринди. Сучасники називали його «людиною вченою» [20]. І дійсно, твори Беринди свідчать про те, що він був високоосвіченою людиною свого часу. Крім рідної української мови, Беринда добре знав церковнослов'янську, старогрецьку, латинську і польську мови.

Говорячи про освіту Беринди, Йосиф з Покуття зауважує, що недалеко від Галича був монастир, де «були училища, в котрих діти в науках наставлялися. Легко случитися могло, же младенец непослідних талантов мал єпископа (Гедеона Балабана. — *В. Н.*) бачне и догадливе на себе звернути око» [21]. Та про цю школу в інших авторів повідомлень нема. Памво Беринда міг так само здобути освіту в одній з братських шкіл, зокрема у львівській.

Десь у 90-х роках XVI ст. (але не пізніше 1597 р.) Памво Беринда вступив на службу у друкарні Балабанів, де він здійснював нагляд за друкуванням, займався виправленням і перекладанням книг. Тут же він розпочав свою роботу над «Лексіконом славенорѡсским»

Багато чого навчився Памво Беринда, перебуваючи на службі у Балабанів, у яких була величезна бібліотека. Але немає підстав для твердження, що Беринда здобув освіту тільки у Балабанів [22].

---

[17] Див. А. И. Сычевская. Памва Берында и его Вирши на рождество Христово и др. дни, К., 1912, стор. 36.

[18] Можливо, що ці прізвища іншомовного походження.

[19] Див. M. Wiszniewski, Historya literatury polskiej, t. VIII, Краків, 1851, стор. 450—451.

[20] Τεραтоυργημα lubo cuda .., Athanasiusa Kalnofoyskieg(o), K., 1638, стор. 47—48.

[21] Йосиф з Покуття. Памво Беринда, журн. «Зоря галицька», січень, 1851 р., ч. 4, стор. 34—35.

[22] Див. Г. І. Коляда, вказ. праця, стор. 34.

Памво Беринда пише, що Федір Балабан спонукав його, «аще и проста», до укладання словника. На нашу думку, слово *простый* Памво Беринда вжив не для того, щоб вказати на свою неосвіченість. Адже Федір Балабан не міг спонукати до укладання словника не підготовлену до цього людину. Мабуть, Беринда хотів цим словом підкреслити, що він виходець з народних мас, а не з шляхти.

Невідомо, де працював Памво Беринда після смерті Федора (1606 р.) і Гедеона (1607 р.) Балабанів. У присвяті свого словника Балабанам Памво Беринда пише, що після смерті Федора Балабана його «за послуги уко(н)те(н)това(л)» Олександр Балабан, староста рогатинський і трембовельський. Отже, можна вважати, що після смерті Федора Балабана Памво Беринда працював і жив деякий час у Олександра Балабана[23].

Згодом Беринда переїхав до Львова і працював у Львівському братстві, яке мало свою друкарню. У прибутково-видаткових книгах Львівського братства за квітень 1613 р. є такий запис: «Далем отцу Памвѣ десят граматик и к҃ (20) книжок «О воспитаніи чад» до роспроданя. Зас далем ємуж книгу дикционар» [24]. Очевидно, тут ідеться про Памву Беринду. Слово *отец* перед іменем Памви, а також підпис Беринди *П Б М* (тобто *Памво Беринда монах*) у книзі «... Іωанна Златоустаго... Книга о свѧщенствѣ» (Львів, 1614 р.) свідчать про те, що Памво Беринда постригся в ченці. В цій книзі за післямовою вміщено «Сл»в нѣкоторых трудныхъ... объясненье». Можливо, пояснення слів зроблені тут Памвою Бериндою. На це вказує подібність перекладу слів *имармени*, *сірены* в «Лексиконі» до пояснень слів *имармени*, *сирини* у цій книзі.

У 1616 р. у Львові були надруковані відомі різдвяні вірші Памви Беринди.

В цей час Беринду вже знали за межами Львова, і києво-печерський архімандрит Є. Плетенецький, який в 1616 р. купив друкарню Федора Балабана, запросив Памву Беринду до Києва, де готувалась до видання книга «Анѳологїонъ». У січні 1619 р. друкування «Анѳологїона» було закінчене, і Памво Беринда повернувся до Львова. Восени 1619 р. разом зі своїм сином Лукашем (Лукіаном) і Степаном Бериндою (очевидно, братом) Памво Беринда знову приїхав у Київ на постійну роботу у лаврській друкарні.

Єрусалимський патріарх Феофан, який перебував у 1620 р.

---

[23] Г. І. Коляда твердить, що після смерті Гедеона Балабана Памво Беринда перейшов до перемиського єпіскопа Михайла Копистенського, у якого перебував до смерті останнього (1610 р.).

[24] Архив Юго-Западной России, издаваемый Комиссиею для разбора древних актов», ч. I, т. XI, К., 1904, стор. 350.

в Києві, удостоїв Памву Беринду звання протосингела [25]. На прохання Беринди, патріарх підтвердив привілеї, дані раніше Львівському братству, грамотою, писаною у Білій Церкві 7 вересня 1620 р.[26] З цього часу Памво Беринда підписувався «прωтосvгґелъ ѓ рону Ієрусалимского». Мабуть, виходячи з цього, деякі дослідники вважали, що Памво Беринда жив якийсь час у Єрусалимі [27].

Будучи головним друкарем (*архитvпоґрафом*), редактором і перекладачем, Памво Беринда брав участь у ряді капітальних лаврських видань, зокрема таких, як «Анθологїонъ» (1619), «Номωкано(н)» (1620), «...Іωанна Златоустаго... бесѣды» (1623), «Стґω ...Андреа... Тлъкованїє На Апокалvфїн(ъ)...» (1625), «Трїωдїон» (1627), «...Аввы Дωроѳеа поученїа» (1628) та ін.

Із післямов, написаних до різних лаврських видань, найціннішою є післямова Памви Беринди до «Трїωдїону» 1627 р., в якому були надруковані синаксарі, перекладені з грецької на українську мову друкарем і українським поетом XVII ст. Тарасом Левоничем Земкою. У цій післямові Памво Беринда говорить про правомірність використання української мови у письменстві, підкреслюючи, що коли можна перекладати святе письмо з староєврейської мови на грецьку, а з грецької на старослов'янську, то можливо перекласти його і на українську: «Не погрѣшиша древнїи... Матθеа Єv(г)лїє, ω(т) еврейска азыка на еллинскі(й) преве(д)шїи: Ма(р)ка же, Луку и Іωан(н)а ω(т) елли(н)ска перенесшїи, також(д)е и Бгословскїи греческїи книги истолковавшїи на словенскїй азыкъ. Тѣмж(д)е и мы... не погрѣшихо(м)» [28].

Побував Памво Беринда і в Москві у складі посольства луцького єпіскопа Ісакія Борисовича. 4 січня 1625 р. він підніс цареві та патріархові книги власного друку.

Ще перебуваючи на службі у Балабанів, Памво Беринда розпочав збирати і опрацьовувати матеріали до свого «Лексикона». Укладений Памвою Бериндою «Лексіконъ славєнорωсскїй и именъ Тлъкованїє», надрукований коштом автора в Києво-Печерській лаврі, вийшов у світ в 1627 р. «Лексикон» — основна праця Памви Беринди, завдяки якій ім'я його стало відомим далеко за межами України.

Помер Памво Беринда 23 (за старим стилем — 13) липня 1632 р.

---

[25] Прωтосvгґел(ъ) — *Пръвый съвѣтни(к) а(б) Печата(р)*, — тобто головний радник або головний друкар. Див. «Лексикон», стор. 477.

[26] Див. «Акты, относящиеся к истории Западной России, собранные и изданные Археографическою комиссиею», т. IV, СПб., 1851, стор. 508.

[27] Див., наприклад, «Сказания русского народа, собранные И. Сахаровым», т. II, СПб., 1849; Филарет (Гумилевский). Обзор русской духовной литературы, изд. III, СПб., 1884 та ін.

[28] Див. Хв. Тітов, вказ. праця, стор. 178.

* * *

«Лексіконъ славенорωсскїй и именъ Тлъкованїє» — результат майже тридцятирічної старанної праці вченого-лексикографа.

Памво Беринда продовжував роботу над словником і під час його друкування. При вивченні кількох екземплярів першого видання «Лексикона» (1627), що зберігаються у відділі старої й рідкісної книги Державної публічної бібліотеки АН УРСР, були виявлені цікаві факти, які проливають світло на роботу Памви Беринди над словником у процесі його друкування [29]. Кожний з розглянутих примірників де в чому відрізняється від інших. Текст другого видання «Лексикона» (Кутеїнський монастир, 1653) також не збігається в усіх деталях з жодним з вказаних примірників першого видання. Очевидно, «Лексикон» друкувався кількома заводами, і в процесі друкування кожного нового заводу автор вносив у текст словника деякі зміни [30]. Поряд з цим Памво Беринда додавав тлумачення частини слів, залишених спочатку без перекладу (див. таблицю).

Я. Янів твердив, що «Лексикон» Памви Беринди первісно мав завершувати нове видання біблії, яке задумав Федір Балабан, але оскільки проект Балабана не був здійснений, Памво Беринда переробив свій словник для практичних потреб [31].

У післямові до «Лексикона» Беринда вказує, що Федір Балабан, який задумав надрукувати нове, виправлене видання біблії, спонукав його «реченїѧ и имена славенскаѧ избирати», бо не було тоді «Лексікону, развѣ любо(м)дра Кv(р) Лаврентїа Зизанїи». Укладаючи словник, Памво Беринда не обмежився лише церковнослов'янською лексикою, що зустрічається в тексті біблії, а використав велику кількість іншої літератури, про що свідчать посилання в «Лексиконі». Отже, словник з самого початку був задуманий Памвою Бериндою як окреме видання, а не як додаток до біблії.

Поява перекладного словника типу «Лексикона» Памви Беринди була викликана потребами культурного життя XVI—XVII ст.

---

[29] Ці екземпляри зберігаються під інвентарними номерами: 3559, 3969, 4336, 11943.

[30] Важко встановити якусь послідовність виправлень та змін, що вносились Памвою Бериндою під час друкування окремих заводів, оскільки в одній книжці можна знайти аркуші як з авторськими виправленнями, так і без виправлень. Мабуть, до брошурування і оправлення словника приступали після завершення друкування всіх заводів.

[31] J. Janów, Leksykografia wschodnio-słowańska do k. XVII w. Cz. II, 1. Leksykon P. Beryndy i jego stosunek do nauki zachodnio-europejskiej, «Sprawozdania z czynności i posiedzeń Polskiej Akademii Umiejętności», t. LII, 1951, № 4, стор. 334.

У XVI—XVII ст. у користуванні було чимало літератури церковнослов'янською мовою. В школах не тільки викладали ряд дисциплін церковнослов'янською мовою, а й вивчали її як предмет. Але для широкого кола читачів багато форм і слів церковнослов'янської мови були незрозумілими. «Широкїй и великославный язык славенскїй... трудности теж(ъ) слωвъ до вырозумѣнѧ темны(х) многїи в(ъ) собѣ маєт(ъ)», — писав Памво Беринда. Перекладний церковнослов'янсько-український словник був необхідний не тільки викладачам та учням братських шкіл, а й широким колам читачів. Для задоволення цих потреб з'являються словники. З другої половини XVI ст. до нас дійшов рукописний словник невідомого автора «Лексисъ съ толкованіемъ словєнскихъ мовъ просто», опублікований Амфілохієм у «Чтениях в императорском Обществе истории и древностей российских при Московском университете» (кн. вторая, ч. II, Материалы историко-литературные, М., 1884). У реєстрі цього словника було близько 1000 слів.

Відомий учений XVI—XVII ст. Лаврентій Зизаній надрукував у 1596 р. словник під назвою «Лексис. Сирѣчъ реченія вкратцѣ събранны и из словенского языка на простый рускій діалектъ истолкованы». У цьому першому на Україні друкованому словникові було перекладено 1061 церковнослов'янське слово. Хоч «Лексис» Зизанія і відіграв велику роль, він не міг повністю задовольнити потреби у перекладному словнику. Необхідно було укласти значно повніший словник. Таким словником став «Лексикон» Памви Беринди.

Автор «Лексикона» у післямові до нього скаржився, що його «тру(д)» був «ω(т) могущих(ъ)... презираємъ», що він мав «многω разорителей и хулниковъ», а «помощникωвъ... и зидаталей... велми мало» (476).

На думку П. Житецького, противники Беринди «смущались наивной этимологией лексикографа» чи «грамматическим беспорядком, который допускал Берында» або «могли не соглашаться... с самою сущностью объяснений Берынды»[32].

Але такі претензії до автора могли бути поставлені лише після виходу праці у світ. До того ж деякі етимології Памви Беринди можуть здатися наївними сучасному, а не тодішньому читачеві. Етимології Беринди були на рівні етимологічних спроб інших європейських учених XVI — початку XVII ст.

За Я. Яновим, невдоволення викликала критика Памвою Бериндою тексту Острозької біблії 1581 р., яка проявилася в тому, що ряд імен з біблії подається у «Лексиконі» в іншій формі. Але закиди

---

[32] П. Житецкий. Очерк литературной истории..., стор. 41.

Розробка словникових статей в різних примірниках «Лексикона» Памви Беринди (видання 1627 р.)

Інв. № 3559	Інв. № 3969	Інв. № 4336	Інв. № 11943
Верїа: Завора, рыгель ωдвѣрны(й), ретѧзь, ланцухъ, μοχλος, замо(к), колодка, клѧмка (21)	Рерїа: Завора, рыгель ωдвѣрны(й) ретѧ(з), ланцухи μοχλος (21).	Стовпчики 1—84 у цьому екземплярі не збереглися.	Верїа: Завора, рыгель ωдвѣрны(й), ретѧзь, ланцухъ, μοχλος, замо(к), колодка, клѧмка (21).
—	Вещи: Рѣчи (21)	—	—
Какω: Якъ [є(ст) и в(ъ) азбуцѣ слово та(к) зовемое] (96).	Какω: Якъ [а що въ азбуцѣ є(ст) слово та(к) зовемое, то ины(й) выкладъ маєтъ] (96).	Какω: Якъ [а що въ азбуцѣ є(ст) слово та(к) зовемое то ины(й) выклад маєтъ] (96).	Какω: Якъ [є(ст) и в(ъ) азбуцѣ слово та(к) зовемсє К] (96)
Кладѧзь: Студнѧ, колодезь (96).	—	—	Кладѧзь: Студнѧ, колодезь (96).
Сушаница: Мѧсо вендзоное, албо рыба вѧлаѧ (342).	Сушаница: Мѧсо вендзоное, албо рыба вѧлаѧ (342).	Сушаница: Мѧсо бужеоное, албо рыба рѧлаѧ (342).	Сушаница: Мѧсо бужеоное, албо рыба вѧлаѧ (342).

Кvрос: Поважно(ст), албо власно(ст) (423)	Кvрос: Поважно(ст), албо власно(ст) (423)	Кvрос: Истиненъ (423)	Кvрос: Поважно(ст), албо власно(ст) (423)
Клаvдіа: Хромаа. Ла(т): жена (423)	Клаvдіа: Хромаа. Ла(т): жена (423)	Клаvдіа: [калѣцство] Ла(т): жена (423)	Клаvдіа: Хромаа. Ла(т): жена (423)
Корїс: Плюсква (425)	Корїс: Плюсква (425)	Корида: Плюсква (425)	Корїс: Плюсква (425)
Сvпъ, з(р) Гvѱъ и Супъ, и Пилю(к) (460)	Сvпъ, з(р) Гvѱъ и Супъ, и Пилю(г) (460)	Сvпъ, з(р) Гvѱъ и Супъ и Пилю(к) (460)	Сvпъ, з(р) Гvѱъ и Супъ и Пилю(к) (460)
Філологъ: — (469)	Філологъ: — (469)	Філологъ: Любослове(ц) (468)	Філологъ: Любослове(ц) (468)
Філоніла: — (469)	Філоніла: — (469)	Філоніла: Нілолюбиц(а) (469)	Філоніла: Нілолюбиц(а) (469)
Філаретъ: — (468)	Філаретъ: — (468)	Філаретъ: Любодо(б)родѣтеле(ц) (469)	Філаретъ: Любодо(б)родѣтеле(ц) (469)
Фωтінїа: — (469)	Фωтінїа: — (469)	Фωтінїа: Свѣтлаа (469)	Фωтінїа: Свѣглаа (469)

Беринді щодо цього теж могли з'явитись лише після виходу словника в світ.

Г. І. Коляда вважає, що недоброзичливе ставлення деяких сучасників до праці Беринди було викликане введенням у словник народної мови. Але і це не могло викликати незадоволення сучасників. Памво Беринда сам захищав церковнослов'янську мову, з захопленням писав про неї в присвяті «Лексикона». Своїм словником він хотів сприяти поглибленому вивченню церковнослов'янської мови, прагнув зробити її доступною і зрозумілою для широкого читача. Разом з тим Беринда не заперечував значення української мови і можливості використання її в письменстві. Жоден з визначних діячів української культури кінця XVI — поч. XVII ст. не ставився зневажливо до української народної мови, яка органічно входила в тодішню літературну мову.

Пишучи про «хульників» і «разорителів», Памво Беринда, можливо, мав на увазі представників ворожого православній церкві табору, які всіляко принижували церковнослов'янську мову, заперечували її здатність обслуговувати письменство, говорили, що ця мова не має граматик і словників і не може їх мати[33]. Своїм словником Памво Беринда спростовував подібні несправедливі твердження.

Праця Памви Беринди починається присвятою «Лексикона» Балабанам. У присвяті автор наводить і цікаві факти з свого життя та деякі відомості про роботу над словником.

Перед присвятою Беринда вміщує вірш українського поета XVII ст. Тараса Левонича Земки, який працював разом з ним у лаврській друкарні, «На старожитны(й) клейно(т) и(х) м(л) п҃нѡ(в) Балабанѡ(в)». Цей вірш є типовим зразком української панегіричної поезії XVII ст.

Після присвяти йде текст «Лексікона славенорсского». Книжка Памви Беринди закінчується написаною автором післямовою, яка має важливе значення для дослідження історії укладання й джерел словника.

«Лексикон» Беринди налічує близько 7000 словникових статей.

Памво Беринда свідомо поділив свій словник на дві окремі частини. Перша частина його — «Лексікон славенорѡсскїй» — перекладний словник, що нагадує сучасні диференціальні словники. Друга частина — « ѡ(т) Еврейскагѡ, Греческагѡ же и Латінскагѡ, и ѡ(т) иных Языкѡвъ начынающаѧсѧ Имена свойственнаѧ...» — словник іншомовних слів, загальних назв і власних імен, що зустрічалися в тогочасній літературі. Між обома частинами проведена чітка

---

[33] Такі нападки на церковнослов'янську мову бачимо, наприклад, у книзі П Скарги «O jedności kościoła bożego...» (Вільно, 1577).

межа, але в реєстрі першої частини є певна кількість слів іншомовного походження, а в другій зустрічаються церковнослов'янські слова.

У словнику Памви Беринди наявні елементи тлумачного, енциклопедичного і етимологічного словників.

«Лексіконъ славенорωсскїй» укладений на матеріалах, зібраних в основному самим автором з різних писаних церковнослов'янською мовою книг, рукописних і друкованих. Одні з них Памво Беринда називає у післямові, на інші—посилається у словнику[34].

При укладанні словника Памво Беринда використав всю доступну йому лексикографічну літературу. З пошаною говорить він про Лаврентія Зизанія і про його словник: «ω(т)туду убω начало веземъ аз(ъ)». «Лексис» Л. Зизанія майже повністю увійшов у «Лексикон» Памви Беринди. Беринда творчо використав досвід Зизанія. Він вважав за необхідне сказати про це у післямові: «... Єгоже [Зизанія. — *В. Н.*] и зде привнесенїє и исправленїє явственно буди».

Автор «Лексикона» використав й інші доступні йому матеріали «ω(т) различныхъ книгъ и трудовъ, паче же ω(т) тлъкованїа прп(д): Максіма с(т)горца, Мануила Ритора, и инѣх», а також «произволники на краєхъ... оставленныѧ...»

Російський учений і письменник XVI ст. Максим Святогорець (Максим Грек) написав чимало філологічних праць. Твори Максима Грека були поширені й на Україні. Одним із списків його праці «Инока Максима то(л)кование именамъ...» і скористався Беринда.

У словнику Памви Беринди використовується також оригінальна праця Мануїла Ритора — візантійського автора, що жив на межі XV—XVI ст.

Крім праць відомих лексикографів, Беринда використовує так звані «произвольники», тобто вказані перекладачами на полях книжок синоніми або можливі варіанти перекладу того чи іншого слова оригіналу, а також пояснення або переклади незрозумілих або малозрозумілих для широких читацьких кіл церковнослов'янських й іншомовних слів, що зустрічалися в рукописах й друкованих книгах. Прикладом таких «произвольників» можуть бути численні пояснення

---

[34] Припущення М. В. Шарлеманя про використання Памвою Бериндою тексту «Слова о полку Ігоревім», яке грунтується на тому, що у «Лексиконі» зустрічаються слова, наявні і в «Слові» (*лепо*, *див*, *славий*, *ворон*, *волк*, *пардус*, *кур*, *свет*, *влна* тощо), не переконливе, оскільки серед цих слів нема жодного, яке було б характерне тільки для «Слова о полку Ігоревім». Див. М. В. Шарлемань, Слов'янська природознавча номенклатура першої половини XVII ст. (На матеріалі «Лексикона» Памви Беринди). «Мовознавство», т. XV, К., 1959, стор. 98.

й переклади на полях названих нами вище книг, у перекладанні, редагуванні й друкуванні яких Памво Беринда відіграв важливу роль.

В «Анθологїоні» (1619 р.) до слова коллурїа на полі книги наведено пояснення *лѣкарство на ѡчи* (стор. 309), до слова кїда(р)—*клобукъ* (395), до стратилата — *воєводы* (603) та ін. В книзі «... Іѡан(н)а Зла(т)[о]устаго — бесѣды на дѣанїѧ ...» (1624 р.) до слова пѣстун(ъ) на полі дається переклад *педагѡгъ* (375), до слова буи— оуроды (375), до слова скуднѣ — *рѣдко* (445) та ін.; у «... Аввы Дороθеа поученїѧх...» (1628 р.) до слова сплинавъ додано переклад *мелѧнхолікъ* (стор. 252), а до виразу растѧгнути... тростчица — переклад *кросна постави(ти) ниты* (стор. 315) та ін.

Цікаво, що в книзі «... Аввы Дороθеа поученїѧ...», надрукованій після виходу в світ «Лексикона», біля «произвольників» на полях зустрічаються посилання на словник Памви Беринди. Наприклад, до слова лукъ на полі книги дається переклад *цибулю* і посилання *Лексі(к)* 110 (стовпчик словника), до слова навѣтник(ъ) дається на полі пояснення *навѣ (т)* і посилання *Лекс. 127*. Памво Беринда використав і покрайні глоси — своєрідні «произвольники» — з книг білоруського першодрукаря Франциска Скорини з Полоцька[36], а також попередні східнослов'янські азбуковники — здебільшого невеликі рукописні словники, в яких пояснювались переважно незрозумілі іншомовні слова (як загальні, так і власні назви).

Ряд слів і тлумачень у «Лексиконі» вказують на зв'язок його з новгородськими словничками 1281 і 1431 рр. Якщо Беринда не використав безпосередньо ці матеріали, то, очевидно, мав у своєму розпорядженні якесь інше джерело, так чи інакше пов'язане з ними.

Як на одне з джерел, використаних Бериндою при укладанні «Лексикона», слід вказати на тлумачення власних імен, вміщене в окремому томі багатомовного видання біблії, надрукованому в 1569—1573 рр. у м. Антверпені («Biblia sacra hebreice, chaldeice graece et latine»). Сам Беринда засвідчив у післямові до «Лексикона», що серед великої кількості книг у бібліотеці Федора Балабана була «и вівліа ст҃аа пѧтми Языкы є(в): ха(л): є(л): ла(т): сv(р): Новый Завѣтъ, з(ъ) толкованми именъ вівлійныхъ в(ъ) Антверпїи тvпомъ изданнаѧ». Розділ, присвячений тлумаченню імен у VII томі цього видання, має заголовок: «Hebraea, chaldeaa, graeca et latina nomina virorum, mulierum, populorum, idolorum, urbium, fluuiorum, montium, caeterorumque locorum quae in Bibliis utrisque Testamenti leguntur in veteri inter-

---

[36] Це питання розглядається у статті М. Р. Судніка «Гісторыя ўзнікнения...» (Працы Інстытута мовазнаўства АН БССР, вып. IV, Мінск, 1957).

prete, cum aliquot appellatiuis Hebraicis, Chaldaicis, et Graecis vocibus: adiecta eorum expositione et explicatione...»[36]

Більшість тлумачень, власних імен, поданих у II частині «Лексикона», базується на вказаному вище джерелі[37].

Але разом з тим у «Лексиконі» зустрічаються тлумачення власних імен, що, як вважає Я. Янів, вказують на зв'язок словника Беринди з вірменським ономастиконом[38]. До пояснення імені *Іωанъ*, наприклад, відповідник є тільки у вірменському ономастиконі[39]. Я. Янів вважає, що Беринда черпав етимології з якогось східного джерела. Яким шляхом це джерело потрапило на Поділля, на думку Я. Янова, може пояснити тільки орієнталіст.

Цілком імовірно, що Беринда дійсно скористався якимсь вірменським ономастиконом, адже відомо, що в середньовічному Львові та в інших місцях України в XVII ст. були вірменські поселення. Проте не виключена можливість, що й автор вірменського ономастикона і Беринда користувались третім, невідомим поки що джерелом.

Памво Беринда був обізнаний також з іншими лексикографічними джерелами XVI і початку XVII ст., зокрема з латинськими, греко-латинськими і латино-польськими словниками.

Питання про джерела «Лексикона» Беринди вимагає дальшого дослідження. Щоправда, тепер уже можна твердити, що Памво Беринда творчо використав надбання української («Лексисъ» Лаврентія Зизанія, «произвольники» та ін.), російської (твори Максима Грека, азбуковники тощо) і білоруської (глоси Ф. Скорини) лексикографії, а також розробки західноєвропейської, візантійської і, можливо, вірменської лексикографії в галузі тлумачення імен.

---

[36] Пор. у присвяті «Лексикона» Памви Беринди.

[37] Для прикладу наведемо тлумачення імен Aaron і Omar з антверпенського видання біблії і тлумачення цих же імен (Аарωнъ, ωмаръ) у «Лексиконі». Так, у тлумаченні імен до антверпенського видання біблії маємо: «Aaron, Mons sive Montanus: aut docens, vel concipiens. Filius Amran, Exod. 4. c. 14. et I Par. 6 a 2; Omar, Dicens, vel loquens, sive amarus vel exaltans. Filius Elipbaz filii Esan ex Ada uxore, Gen. 36. b. 11», а в «Лексиконі» Памви Беринди відповідно — «Аарωнъ: Гора [крѣпкаа], або гористый, або научаючій, або родити починаючій, Сын(ъ) Амрамль, Исхо(д), д дi.а Па(р): ѕг.; ωмаръ, й : Мовячі(й) а(б) повѣдаючі(й) а(б) го(р)кі(й), а(б) по(д)вышаючі(й), Бы(т): лѕ аі».

Детальніше про це див.: J. Janów, Leksykografia wschodnio-słowiańska do k. XVII w. Cz. II, 1. Leksykon P. Beryndy i jego stosunek do nauki zachodnio-europejskiej, «Sprawozdania z czynności i posiedzeń Polskiej Akademii Umiejętności», t. LII, 1951, № 4.

[38] J. Janów, Leksykografia wschodnio-słowiańska do końca XVII w. Cz. II,2. Etymologie Maksyma Greka, Manuela Retora i innych autorów w słowniku imion P. Beryndy z 1627 r., «Sprawozdania z czynności i posiedzeń Polskiej Akademii Umiejętności», t. LII, 1951, № 6.

[39] F. Wutz, Onomastica sacra, 1—2. Hefte, Leipzig, 1914—1915.

Але праця Беринди оригінальна і самобутня. Вона є підсумком і разом з тим дальшим кроком у розвитку не тільки української, а й всієї східнослов'янської лексикографії.

Якщо в попередніх лексикографічних працях, що були переважно невеликого розміру, перекладались і пояснювались здебільшого випадково зібрані слова, то Памво Беринда перший в історії української лексикографії уклав систематичний порівняно великий словник, що вийшов окремою книгою.

Реєстр першої частини словника Беринди складають церковнослов'янські, а також староруські слова, які були малозрозумілими або незрозумілими для тодішнього читача, в тому числі й слова, що відрізняються від відповідних українських лише фонетично. У «Лексиконі» протиставляються слова з неповноголосними церковнослов'янськими формами українським словам з повноголоссям, слова з **жд**, **щ** < *dj, *tj — українським словам з **ж**, **ч**, староруські слова з **е** — українським з так званим новим **ѣ** та ін. Наприклад: **вранъ**: *воронъ*, крукъ, гайворо(н) (25); **влеку**: веду, *волоку*, торгаю (23); **врагъ**: *ворогъ*, непрїатель (25); **врата**: *ворота*, брона, двери (26); **межда**: *межа* (116); **свѣща**: *свѣча* (216); **камень**: *камѣнь* (96) та ін.

У реєстрі першої частини «Лексикона» зустрічаються також слова з інших мов: російської — *кудесъ*, *кудесникъ*, *клѧпина*, чеської — *знаменай*, німецької — *друкую*, грецької та латинської — *дідаґма*, *епітафїон(н)*, *стадїонъ*, *море* тощо; *сакраментъ*, *сѵллѧва* та ін.[40] Значний процент серед нецерковнослов'янських слів реєстру складають українські слова (деякі з них іншомовного походження): *колиба*, *нетѧгъ*, *порекло*, *нѵра*, *шалка*, *рожа*, *менший*, *волею* та ін., а також польські слова, що потрапили в реєстр словника через українську книжну мову XVI—XVII ст.: *же*, *келихъ*, *обшлѧгъ*, *презъ*, *тенкїй*. У реєстрі поряд з *супъ* наводиться польське *семпъ*.

Наявність українських слів у реєстровій частині словника свідчить про те, що діячі культури XVII ст. не завжди могли точно провести межу між церковнослов'янською і живою мовою, бо церковнослов'янська мова зазнала значного впливу живої мови, зокрема літературної мови XVII ст., а українська книжна мова широко використовувала надбання церковнослов'янської мови.

Реєстр другої частини словника складають в абсолютній більшості слова іншомовного походження — загальна лексика і власні назви.

Реєстрові слова обох частин «Лексикона» перекладаються або тлумачаться українською літературною мовою XVII ст.

Українська літературна мова XVII ст. була наслідком взаємодії церковнослов'янської й української народної мов. П. Житецький

---

[40] Частина нецерковнослов'янських слів у реєстр «Лексикона» Памви Беринди попала з реєстру «Лексиса» Лаврентія Зизанія.

влучно писав, що вона «должна была удовлетворять как людей более книжных своею грамматическою правильностью, так и людей менее книжных своею общедоступностью. Писатели малорусские называли эту речь *русскою мовою*, *россійским языком*, иногда же просто — *языком русским*. Свод материалов этой речи мы имеем в *славенороссском* лексиконе Памвы Берынды» [41].

Церковнослов'янська та давньоруська лексика органічно входила в українську мову XVI—XVII ст., тому й недивно, що у перекладній частині словника Беринди багато церковнослов'янських слів. Зустрічаються навіть випадки, коли реєстрове слово перекладається словом церковнослов'янського походження або словом, утвореним за церковнослов'янським зразком. Наприклад: **неразнствіє**: *небреженіє* (143); **нечювствіє**: *неразуміє* (145); **понуждаюсѧ**: *кваплюсѧ*, *оусилуюсѧ*, *постизаю*, *кушу(с)*, *оустремляюсѧ вседушнѡ*, ѡ *(т)важую здоро(в)є своє*, *ѡплъчаюсѧ*(167). У словнику Беринди яскраво відображений взаємозв'язок церковнослов'янської і української книжної мови XVII ст.

У «Лексиконі» реєстрове слово перекладається одним або кількома близькими відповідниками. Наприклад: **красота**: *ѡздоба* (103); **кто**: *хто* (104); **кровъ**: *домъ*, *стелѧ*, *покры(т)є*, *драгаръ*, *дахъ*, *намѣт(ъ)* (103); **лѣто**: *времѧ*, *рокъ*, *часъ*, *годъ*, *годище* (111).

У деяких випадках після реєстрового слова йде тлумачення, а потім перекладний відповідник або навпаки. Наприклад: **птєнецъ**: *дитѧ каждого птаха*, голопупѧ, потѧ(т)ко (198); **сотникъ**: ротмистр(ъ), *старшій на(д) стомъ* (230); **сохль**: друзкъ, сушъ, хворостъ, *сухіи голи або росчки* (230); **снoxa**: невѣ(ст)ка, *сынова жона* (229); **ствердѣли**: утрѣплины, заумерлины, *ґузы на руках* (233), **люботрудіє**: працовитость, *кoханьєсѧ в(ъ) праци* (113)[42].

Якщо реєстрове слово пояснюється видовим словом, то часто після цього слова подано конкретні приклади — **приискрнїй**: рѧдный, порѧ(д)ны(й), слушный, правый, власный, рожоный, початокь маючїй правый, покревнїй: *якѡ*, *власнаѧ жона*, *власныи дѣти* (186); **чрърта**: правило, лїнѣѧ, *як то*, —. *Іѡта*, *криска*, *я(к) то*,*І*(304); **почерпало**: каждая ре(ч) що черпаю(т) нею: *якѡ вѣдро*, *коно(в)*, *ковш(ъ)* (173). Переклад кількома словами та наявність пояснень зумовлені не тільки багатозначністю реєстрового слова. Культурним діячам XVI—XVII ст. була добре відома діалектна роздрібненість української народної мови. Тому, щоб читачам — носіям різних діалектів — було зрозуміле те чи інше слово, до реєстрового слова у перекладній частині старанно добиралися синонімічні й близькі за значенням слова.

[41] П. Житецкий, вказ. праця, стор. 40.

[42] Як бачимо, тут наводиться тлумачення значень також деяких слів української літературної мови XVII ст.

В «Лексиконі» представлений словниковий матеріал різних українських діалектів. Наприклад: **ємли**: *ими, поймай* (63); **двекую**: *ωжовую, румиґаю, пережовую, руменую, меризаю* (49); **скрань**: *поличо(к), щока, скронь* (221); **вѣжда**: *вѣя, повѣка* (39); **рака**: *трунна, деревище або мары* (202).

Памво Беринда усвідомлював, що специфічні слова його рідного діалекту можуть бути незрозумілими для носіїв інших діалектів, тому в словнику майже немає випадків, коли б реєстрове слово перекладалось вузьким діалектизмом. Беринда тлумачить навіть займенникові енклітики, що були добре відомі в західноукраїнських діалектах, але почали зникати, а, можливо, вже й зникли у східноукраїнських діалектах початку XVII ст. Наприклад: **мѧ**: *мене* (126); **тѧ**: *тебе* (260); **сѧ**: *себе* (153).

Звичайно, наведений у Памви Беринди діалектний матеріал не можна чітко розподілити по діалектних групах, бо при визначенні груп діалектів ми виходимо головним чином з сучасних даних.

В українській літературній мові XVI—XVII ст. було багато слів, запозичених з польської мови. І П. Беринда широко використовує польську лексику.

Слова польського походження були і в тодішній народній мові, особливо в західних українських говорах, але їх було значно менше, ніж в українській книжній мові XVII ст. Більшість полонізмів так і залишилась надбанням старої української літературної мови. Звичайно, не всі польські слова, наявні в «Лексиконі», вживалися в тодішній літературній мові. Велика частина польської лексики у словнику Беринди надрукована кириличними літерами і наведена, як і грецька та латинська, для кращого розуміння читачами реєстрового слова [43].

Українська літературна мова того часу засвоїла також велику кількість грецьких і латинських слів (в основному через тодішню школу). Деякі з них залишились і надалі в українській мові, інші в процесі історичного розвитку мови вийшли з ужитку. Наприклад: **пѣстунъ**: *педаґωґъ* дѣтоводитель (199); **ритωръ**: рѣчеточецъ, вѣтїа, хитрословец(ъ), красномовца, *орато(р)* (209); **акроама**: слуханьє, *лекцїа* (337); **слава**: хвала, честь, или *маєстатъ* (222) тощо.

Латинську і грецьку мови вивчали в тодішніх українських братських школах, освічені люди добре володіли ними. Але в перекладній частині свого словника Беринда використав грецькі і латинські сло-

---

[43] Спочатку (у першій чверті словника) Памво Беринда друкував грецькі слова грецьким шрифтом, а латинські — готичним, але потім усі слова з цих мов набрав кирилицею. Готичними літерами надруковані і два польські слова, tężny і mdły, у 5 стовпчику «Лексикона». Решта польських слів, а також слова з усіх інших мов надруковані кирилицею

ва, які ніколи не вживалися ні в писемній, ні в народній українській мові. Наведені грецькі й латинські слова мали допомогти освіченому читачеві краще зрозуміти реєстрове слово. Наприклад: **заимодаве(ц)**: пожичаючій кому. Creditor. тоєст(ъ), который позычаєтъ кому грошій (72); **закро(в)**: ἀποκρυφή, latibulum. ґмахъ... (74).

Крім слів із вказаних вище мов, в перекладній частині «Лексикона» зустрічаються слова і з інших мов. Як і при реєстрових словах, у словнику є помітка, що вказує, з якої мови взяте те чи інше слово. Наприклад: **ярига**: ра(д)но грубоє, мѣхъ, саакъ *угорски* (313); **разлой**: долина... *чески* оудолъ, *далма(т)ски*[44] лука (202); **пѣтель**: *чески* и *руски* (в західноукраїнських говорах. — *В. Н.*), когутъ. *волынски* (в українських говорах Правобережжя, зокрема Волині. — *В. Н.*), пѣвень. *литовски*, (по-білоруськи. — *В. Н.*) петухъ (199); **чпа(г)**: кишеня, шабі(л)та(с), бисага, та(ш)ка. капса, тлумокъ, вацокъ. *Словацки*, торба, мошна. *че(х)*: тобола. калита, мѣшо(к). *угорски* ершены (305); **мечтаніе**: ѡблуда, мара, тма, видокъ фалшивый, покуса. *Полски* матолка (117); **Марґаріта**, *є(л)*: Перла. *Влохъ*, *Че(х)*, *Ляхъ*. Бісеръ, *Харватъ* (433). Слід зауважити, що при грецьких, латинських і польських словах у першій частині «Лексикона» такі помітки майже відсутні.

Іноді замість перекладу подаються лише пояснення значення слова, нерідко енциклопедичного характеру. Наприклад: **крече(т)**: *птахъ, которы(м) пардвы убиваютъ, и иноє птаство, подобенъ соколу, але бѣлъ вве(с) толко з(ъ) по д) горля шаря(в) малѡ* (103); **сморщъ**: *по нѣкїи(х), сика(в)ка, или оболокъ, которы(й) з(ъ) нба спустившися, воду з(ъ) моря смокче(т): и єсли корабль набѣгне(т) на тоє мѣстце, из(ъ) людми єго пориває(т), пото(м) пустивши и ро(з)биваєтъ корабль* (226); **хляб**: *ґвалтовная вода прорв(а), окниско мѣстце оурваноє в(ъ) рѣцѣ, где вода рачей лля(т)ся, а не течетъ, затамова(н)є, або краты оу бронъ мѣсцкихъ* (278).

Ці тлумачення відображають рівень тогочасної науки. Часто на них позначається безпосередній вплив теології, що тоді панувала в науці. Звичайно, з сучасного погляду деякі пояснення Беринди не є науковими.

Укладач словника намагався пояснити реєстрове слово і за допомогою розкриття його етимології. Так, при переважній більшості слів у другій частині словника вказується, з якої мови слово засвоєне. Цей засіб пояснення слова розкриттям його етимології знаходимо і в першій частині «Лексикона». Наприклад: **пре(д)сѣдатель**: староста, оуря(д)никъ, *тотъ, который на першеє мѣсце засѣдаетъ* (178); **радѣніе**: чу-

---

[44] Невідомо, яку мову мав Памво Беринда на увазі, сербохорватську чи іншу, бо реєстрове ім'я *Далматъ* (390) він перекладає як *словакъ*.

лость, дбалость ѡ(*т*) *сегѡ нерадѣніє* (200); **печаль**: фрасунокъ, болесный жаль, печалованьє, скорбъ, болезнь, злополученьє, стара(н)є, пѣклова(н)є, утискъ, утрапе(н)є, журба, смутокъ. *ѡ(т) сего попеченїє*. зри пекъ (154); **иночество**: єдиноцтво, черне(ц)тво, *ѡ(т) черна одѣанїа има прїат(ъ)* (88—89); ... *ино(к), сло(в)*: *то(л)*: *в(ъ) рѡ(с)*: *єдинокъ, або уєдиненный*... (88); **брада ѡголена**: ... *ѡ(т)сюду голобрадство* (15) та ін.

В основному етимології Беринди вдалі. Проте зустрічається у «Лексиконі» чимало невірних етимологій, які базуються на співзвуччі окремих слів, на догадках автора. Наприклад: **локот(ь)**: *ѡ(т) еже ломитса, и корчи(т) рече(н)* (110); **колѣно**: *ѡ(т) еже клони(т)са речено* (100); **рука** *ижъ рушает(ъ)са названа* (212). Але наївність і ненауковий характер деяких етимологій, наведених Бериндою, виправдується тим, що в XVII ст. наукової етимології ще не існувало.

Цінним в «Лексиконі» є те, що автор не тільки наводить, а й пояснює фразеологічні сполучення церковнослов'янської мови. Наприклад: **воєвода, воин(ъ)ствоводецъ**: *гетманъ*; **воєводѣ воинство събравшему**: *ґды воєвода войско зобралъ* (24); **потыкаю**: *попыхаю*; **потыкаю кущу**: *розбиваю намютъ* (172). Малозрозумілі фразеологічні сполучення та речення наводяться і в реєстрі «Лексикона». Наприклад: **ничтоже къ мнѣ се**: *мнѣ до того нѣчого* (146); **рещи глаголъ**: *мовити слово* (209); **никнущаа ѡ собѣ нива**: *рола, котораа доброволне роди(т)* (146); **извожду въ позоръ**: *посрамаю, погнаблаю* (82).

Великим досягненням «Лексикона» порівняно з попередніми словниками є те, що при реєстрових словах подано вказівки (де треба) на число, спосіб дієслова, час, а також на переносне вживання слова. Позначки *мет[афорїце]*, *образнѣ*, *инорѣчнѣ* вказують, в якому переносному значенні може вживатися те чи інше слово. Наприклад: **перу**: прудко лечу, теку или виргаю... *Инорѣчнѣ* поскакую (152); **влъна**: валъ на водѣ. волна, *образнѣ*, сматенїє (316); **зима**: непогода, студень, *метафо(р)*: ѡзаблость (78); **пернатъ**: **пѣрамъ** ѡброслый. *ѡбразнѣ*: легкїй, прудкїй (153).

У потрібних випадках автор посилається на інше реєстрове слово і вживає для цього помітку *зри*, *з(р)*. Наприклад: **съшественник(ъ)**, *зри* **съпутни(к)** (251); **Афріка**, *зри* **Фу(д)** (357); **коккінъ**: зернко, шарлатъ, паволок(а). с(л): *з(р)*: **чръ(в)лѣ(н) и багрaниц(а)** (424).

Структура перекладної частини словника говорить про те, що автор прагнув дати якнайточніший переклад або вірне розуміння реєстрового слова.

Памво Беринда один з перших в історії нашої лексикографії застосував своєрідне гніздування слів. Поряд з основним реєстровим словом він подає тотожне або близьке значенням церковнослов'янське слово. Наприклад: **купилище, торжище**: *рынок* (102); **народъ, языкъ**:

людъ (132); **невѣстни(к), чрътогъ**: *ложница* (136); **повѣсть, сказанїе**: *історія* (160); **платно, ѡбрусецъ**: *полотно*... (156). Іноді поряд стоять два різних слова одного кореня, одне з яких порушує алфавітний порядок. Наприклад: *утрїє, утро*; *заутра* (275); *точенъ*: *точило*; *неточїю* (257).

Реєстрові слова розташовані в алфавітному порядку згідно з цифровим значенням літер кириличного письма, подібно до послідовності літер у старогрецькому алфавіті. Але є випадки, коли така послідовність витримана лише в межах 2—3 початкових літер. Наприклад: **реть, рета** (208); **реченнаѧ, речемъ** (208); **рочусѧ, ротникъ** (210).

На кожній сторінці надруковано два стовпчики з реєстровими словами і їх перекладами. Для зручності користування нумерується не сторінка, а стовпчик. Над відповідним стовпчиком стоять дві—три початкові літери реєстрового слова, а під правим стовпчиком подається початок першого слова наступної сторінки.

Кожне реєстрове слово починає новий рядок, але є випадки, коли наступне реєстрове слово продовжує рядок після перекладу іншого слова. Деякі реєстрові слова залишені Бериндою без перекладу чи тлумачення, хоч при них часто є посилання на джерела тощо. Беринда писав, що це сталося у зв'язку з необхідністю швидко видати словник, «за случайноє и нуж(д)ноє и скоростноє времене...» (329). Згодом, в процесі друкування окремих заводів, до частини подібних слів були додані тлумачення або переклади (див. таблицю).

Реєстрові слова подаються у прийнятій тоді початковій формі: іменні частини — в називному відмінку однини, дієслова — у першій особі однини теперішнього часу. Але оскільки для тодішнього читача зустрічалися труднощі також і в розумінні деяких форм множини, двоїни, минулого часу й наказового способу дієслова тощо, Беринда свідомо вживає ряд слів не в початкових формах, а так, як вони вжиті в текстах і в «произвольниках». Наприклад: **бѣ**: *былъ, была, было* (17); **ваю**: *двойстве(н)*: *числа, лица 2-го ро(д) и ви(н)*: *васъ двохъ* (19); **бѣждахуся**: *перемагалисѧ, сварилисѧ* (18).

Особливо часто відхилення від основних форм зустрічаються тоді, коли граматичні форми різних слів або словосполучення звучать як омоніми. Наприклад: **вреди**: *болѧчки* і **вреди**: *пове(л)*: *шкодь, псуй* (26); **вдовъ**: *вдовый чловек(ъ), вдовец(ъ)* і **вдѡвъ**, *мно(ж)*: *вдовиць* (19); **ради**: *длѧ, или дѣля*; **ради**: *дбай, мнѣй на баченю* (200); **възоръ**: *позрѣньє, тваръ*; **возорь**: *поѡраньє нивы* (31); **дамы**:... *дамо*; **да мы**: *жебысмо мы* (49).

У «Лексиконі» наявні посилання на джерела. Вони наводяться після перекладної частини, але стосуються реєстрових слів, тобто вказують, звідки взято реєстрове слово або його тлумачення чи переклад: **носокомїа**: шпиталь, *До(р) с(л)*, *в҃* (439). При власних іменах

автор вказує, якого місяця і числа відзначається день носія того чи іншого імені: **Татїана**: повелителница. *Ге(н)вї* (463).

Після перекладної частини автор словника іноді наводить цитати (див., наприклад, при слові **любовъ** — 112).

Щоб не повторювати слів при можливих фонетичних варіантах їх або щоб не повторювати частин слів, особливо афіксів, а також прийменників, Беринда користується значком ◡, який вказує, що буква чи морфема може бути замінена тією буквою чи морфемою, яка надрукована з цим же значком після відповідного слова. Наприклад, слово *тӑл̆ѣр̆ъ, р̆ л̆ ь̆* (51) може читатися і як *тарѣль*. Вираз *въ стогнахъ* (37) може перекладатись і *в(ъ) улица(х)* і *по улица(х)*, на що вказує відповідний значок над прийменником в(ъ) і над прийменником по[45].

Слова, що додаються як доповнення до пояснення, беруться у квадратні дужки (зрідка і в круглі): **състражду** [*кому*]; злѣтовуюсѧ, оужалѧюсѧ, змиловуюсѧ [*над кимъ*] (250); **какѡ**: якъ. [*є(ст) и в(ъ) азбуцѣ слово та(к) зовемоє.*] (96); **утрнїй, заутрнїй**: завтрѣ(ш)нїй [*день*], перанѣшнїй [*час*] (275).

Якщо слово не вміщується в рядок, то воно виноситься в кінець попереднього чи наступного рядка і відділяється від решти слів цього рядка круглою дужкою (див., наприклад, реєстрове слово **исчитаю** — 95). Реєстрове слово або група слів реєстру відділяються від перекладної частини двокрапкою, рідше — комою.

У «Лексиконі» досить послідовно проставлені наголоси. Це — цінний матеріал для історичної акцентології.

У післямові автор звертає увагу читачів на помічені ним самим помилки[46].

Аналіз пам'ятки дає підставу зробити висновок, що «Лексикон» виконаний на високому для свого часу лексикографічному рівні.

При написанні церковнослов'янських слів Памво Беринда користувався традиційною орфографічною системою в тому її вигляді, в якому вона вживалася у другій половині XVI та на початку XVII ст., і не завжди дотримувався правопису оригіналів, з яких черпав реєстрові слова. Сам Беринда дає при різних словах, а також у післямові зауваження про правопис тих чи інших слів. Наприклад:

---

[45] Щоб уникнути повторення цілого слова або кореня чи основи автор іноді вживає й інші надрядкові значки. Див., наприклад, значки при реєстрових словах **Іѡакимъ** (416), **Іѡанна** (416), **Міхаилъ** — (436). Подібні значки вживаються й у «проїзвольниках».

[46] Щоправда, в «Лексиконі» є друкарські помилки, не відзначені автором. Наприклад — **бодрствую**: чую, не сплю, *пилуню* (14), тобто *пилную* (у Кутеїнському виданні виправлене на *пилную*), *лскавый* (348), тобто *ласкавий*, **любом(д)рїє**: *філофіа...* (113), тобто *філософія* та ін.

благ*ѡ* : *ґды пише(т)сѧ бе(з) титлы...* (5); ѧзыкъ, члонокъ въ оустѣхъ. *пре(з) круглое ѧ пишетъсѧ* (314).

Читалися церковнослов'янські слова згідно з артикуляційною базою читачів. Через це, зокрема, слова з ъ після плавних у реєстрі вміщені там, де вони мали б бути, якби писалися згідно з вимовою. Наприклад, спочатку у реєстрі йде твердь (254), а за ним відразу тврѫжа (тобто твержа, згідно з вимовою) (255)[47]. Про те, що церковнослов'янські слова читалися згідно з артикуляцією живої мови, свідчить поплутання *ы* та *и* — *язичок* (259); *зибаюся* (77); *мичаніє* (119); *угризати* (264); *ѡ(т)рыцаюсѧ*, *ѡ(т)рыцаніє*, *ѡ(т)рыну* (284); *ушы...* (225); *звозчыкъ* (319); *рыза* (323); написання *и* на місці ненаголошеного *е* — *трибухъ* (258); тверде р — *бл[а]годару* (7); о після ш — в слові *шолкъ* (307); написання ор замість ръ — *ѡскорблѧю* (298).

Традиційною орфографією друкуються в «Лексиконі» й слова перекладної частини, з дотриманням етимологічного принципу письма. Але величезна кількість фонетичних написань дає багатий матеріал для історичної фонетики української мови.

Лише у слові *убир* (27, 268) представлений перехід етимологічного о в і в новозакритому складі[48].

Більш послідовно виступає у на місці о в новозакритому складі: *кувната* (97); *куку(л)* (405); *кузѣй* (209); *росулъ* (223); *рувъ* (323), *заплутѧ* (277), *грум* 260); *торгувникъ* (257); *га(н)длювни(к)* (470); *ѡбуд(ъ)* (289); *о(т)куль, о(т)колѧ, ву(т)ки* (283) та ін., а також у на місці давнього е в новозакритому складі: *чужоземцювъ* (89); в(ъ)*нюй* (324); *бра(т)... тютечны(й)* (343); *в(ъ)порожнюй* (262). У реєстрі маємо навіть *ругъ* (<*рогъ*) (209).

Широко представлене явище переходу е в і в новозакритому складі. Беринда, як і його попередники, передав це і на письмі через ѣ: *стрыжѣнь* (10); *намѣтъ* (27, 218, 252); *лѣдъ* (44); *сѣмъ* (217); *камѣнь* (96); *лупѣж(ъ)* (394); *стопѣнь* (234); *мѣдъ* (235); *ощѣпъ* (241); *коростѣль* (103); *попѣлъ* (153); *приѧтѣль* (266); *ремѣнный* (273); *похмѣлный* (307); *струмѣнь* (421); *купѣ(л)* (426); *олѣнъ* (454); *селезѣнь* (457); *зѣлє* (466); *затмѣньѧ* (421); *весѣльє* (361); *камѣ(н)є* (297); *пѣрѧ, пѣрѧмъ* (153) та багато інших.

Давнє ѣ вживається досить послідовно, але є випадки появи е замість ѣ, переважно в ненаголошених складах. Наприклад: *бежалъ*

---

[47] Але слова з ъ у префіксі вміщені у словнику за алфавітним порядком незалежно від того, чи на місці ъ читали о, чи не вимовляли жодного звука.

[48] З. М. Веселовська помилково віднесла до слів, у яких представлений перехід етимологічного о в і в новозакритому складі, і слова *стричокъ, стрички* (21), які є запозиченням польського stryczek (з нім. Strick), *кистка* (237), яке є здрібнілою формою слова *кисть* (пензель), і скорочення слова *библіа* — *би(б)* (428).

(45); *мещанинъ* (47); *выежджаю* (233); *нетелесне* (57). Ці приклади характеризують фонетичну систему північних говорів української мови (пор. *мѣщка* під наголосом і *мещанинъ* (47) у ненаголошеній позиції). Але під впливом польської і білоруської мов відповідно до ѣ зустрічається зрідка е і під наголосом: *цель* (130); *недельный* (430); *в(ъ) когуте* (338) тощо.

У кількох словах зустрічається и, і замість ѣ: *квитнучаѧ* (438); *роспущіньєсѧ* (243).

Перед голосним Беринда вживає звичайно ї, але нерідко — ѣ: *грубѣѧнство* (308); *колѣѧ* (305); *олѣєк(ъ)* (62).

В словах іншомовного походження поряд з і(ї) та и вживається буква ѣ: *лїнѣѧ* (304); *стіхъ* (432); *практіку* (282); *минута* (320); *мѣнута* (115); *в(ъ) ґрамматїцѣ* (224); *матерѣа* (21); *квѣ(н)ту(с)* (421); *Юпѣте(р)* (392); *Іовѣ(ш)* (392), *папѣ(р)* (277); *фѣґура* (320):—*Мѣнервинъ* (336) та багато інших.

За традицією Памво Беринда писав у словах перекладної частини ы та и. Але є чимало випадків написання ы на місці и та навпаки, що вказують на збіг давніх ы та и в одному звукові — передньо-середньому українському и: *вѣрыли* (408); *стры(г)* (25); *чынъ* (408); *ѡ(т)скочылъ* (285); *належытъ* (310); *колыбни(к)* (418); *рию* (19); *прогризающъ* (403); *гризе(н)є* (238); *нинѣшнеє* (134); *нинѣ* (146); *корито* (164) та ін. Написання ы після шиплячих та р свідчить про ствердіння цих приголосних.

Часто автор пише о на місці е після шиплячих перед споконвіку твердим приголосним: *жона* (349); *чорнокнижникъ* (32); *чортъ* (394); *чоло* (397); *жолудокъ* (218, 258); *щока* (221); *жолчъ* (104); *перешо(л)* (118) і багато інших.

Засвідчено сполучення ри (ры, рѣ), ли(лы) відповідно до давніх рь, ръ, ль, лъ у відкритому складі: *дрыжѣнь* (81); *дрижѣ(н)є* (266); *дрыжаньє* (306); *дрыжу* (275, 307); *дригота* (266); *дрѣвцѧ* (58); *дрѣвце* (297); *стрыжѣнь* (10); *крыницѧ* (93); *криничны(й)* (445); *полыска(н)є* (12); *блискавица* (122); *блиска(н)ѧ* (428), тощо.

Зустрічається и на місці ненаголошеного е і навпаки: *чирвонаа* (468); *чирвоню* (289); *минѣ* (118, 366, 475); *клинусѧ*, *присѧгаю* (97); *звиню* (76); *дзвиню* (76); *ахте* (275) тощо. У реєстровому слові протуру наявне у на місці ненаголошеного о перед наступним у (пор. староруське *проторь* «видатки», *проторъ* «шкода, видатки», а також *проторъ* у «Лексиконі» (196).

М. Р. Суднік вважає, що в «Лексиконі» Беринди відбите білоруське акання і якання[49]. Насправді ж в словах *вытваряю*, *перемагаю* і под. наявне не акання, а давнє чергування о з а в дієсловах повторної

---

[49] М. Р. Суднік, вказ. праця, стор. 116.

дії (пор. сучасне *перемагати*); такі форми, як *лѣта, рыцарства* тощо,— це — звичайні форми множини іменників середнього роду; слова *алѧбастровый, галѧбарда* —полонізми (польське alabastr, halabarda), а в словах *доглѧдаючїй, вытѧгаю* маємо 'а відповідно до давнього носового е (пор. сучасні *доглядати, витягати*).

Одним із найдавніших прикладів чергування а з давнім ненаголошеним о перед наступним а маємо у слові *гараздъ* (5) (пор. сучасні українські літературні слова *гаразд, багатий, гарячий* тощо).

Зустрічаються приклади, що відображають чергування у і в, і та й в українській мові. Наприклад: *ввесь* і *увесь* (21); *игриско* (80); *найграва(н)є, найгравачъ* (211). Засвідчене і відпадання початкового и: *маю* (88); *грачωвъ* (107); *граю* (216); *граютъ* (107); *сповѣдь* (90); *анѣ сслѣдованъ* (138).

У «Лексиконі» знайшли відображення риси живої української мови також і в галузі приголосних. Звертають на себе увагу написання з жч, дж, ждж, дз. Наприклад: *рѧджѣ(н)є* (236); *горджу, погорджаю* (283); *попуджую* (86); *каджe(н)ѧ* (468), *дожчу* (467); *дожчъ* (53); *ωб(ъ)ѣжченый* (163); *брѧзчу* (76); *дрождждѣ* (256); *дзвиню* (76).

Українське придихове г Беринда відрізняє від проривного, для якого вживає окрему літеру ґ: *шпѣґъ*(244); *ґды* (385); *ґезъ* (221); *фиґовоє* (226); *ґузы* (233); *з(ъ) ґрунту* (283) і т. п. Є випадки і більш ранньої передачі цього звука через кг:. *кгвалтовноє* (257).

Можливо, не завжди вимовляли г проривне в словах грецького походження, де відповідно до грецького γ писали ґ, а вимовляли українське г. В примірниках 3559 і 3969 реєстрове слово *Філогонъ* надруковане з г, а в примірниках 4336 і 11943 це ж слово надруковане з ґ.

Представлена в «Лексиконі» й така риса живої мови, як м'яке ц: *крыницѧ* (93); *молодицѧ* (310); *матицѧ* (311); *справцѧ* (244); *дѣдчицѧ* (127); *поганець* (312); *гусеницѧ* (272); *капицѧ* (293); *темницѧ* (266); *уздѧницѧ* (289); *без(ъ)... границѣ* (144); *з(ъ) виннои матицѣ* (327); *волоцюга* (17, 106); *чужоземцювъ* (89); *вдовиць* (19); *м(с)ць* (110); *бгомыслець* (120).

Відбито перехід л у в у словах типу *вовна* (25); *стовченый* (93, 234); *выдовбую* (81); *довбаю* (319); *донба(н)є* (323); *мовчѣнѧ* (350); *по(д)мо(к)лѧю* (353) та у формах дієслів минулого часу чоловічого роду: *испустивсѧ, выпоржнивсѧ, выточивсѧ* (94); *упа(в)* (44); *давъ* (312), *оумысливъ* (188); *досадивъ* (169).

Тверде р зустрічається не тільки в кінці складу, а й перед голосним. Наприклад: *писаръ* (218); *гончаръ* (222); *присмотруймося* (200); *верωвки* (21): *крук(ъ)* (22); *на мору* (460).

У «Лексиконі» багато свідчень ствердіння шиплячих: *ω(т)чичъ*

(245); *родичъ* (77); *роскошъ* (223, 99); *жолчъ* (104); *помочъ* (166); *мышъ* (360) та ін.

В окремих словах відповідно до хв маємо ф: *форо(ст)* (210); *форосту* (99); *за морем фалинским* (435).

Відображені в словнику також різні асимілятивні і дисимілятивні зміни приголосних: *перехрестьє* (95); *хто* (104); *нѣхто* (279), *лля(т)ся* (278); *найвы(ш)шы(й)* (460); *юпка* (472); *прозба* (371); *ву(т)ки* (283) та ін.

Є приклади й на протетичні приголосні: *вушко* (266); *вохра* (332).

На роздільну вимову голосного і приголосного вказує ь, частіше — ъ: *конъектуру чиню* (272); *з(ъ)ѣздъ* (249); *з(ъ)особна* (298); *з(ъ)єдноче(н)є* (245); *пьяный* (369). Фонетичне подовження приголосних засвідчене в словах *ро(з)золля(н)є* (202), *лля(т)ся* (278).

Панівними в «Лексиконі» є форми іменників середнього роду на *-ьє*, але багато й новіших форм на -ья, -я: *по(д)сѣнья* (396); *дубя* (397); *терня* (397, 403); *роскошованя* (223); *поворωзя* (21); *деревя* (116); *пѣря* (153); *пучя* (197); *смѣтя* (268); *милосердя* (277); *подворя* (317, 396); *зѣ(л)я* (337); *листя* (364); *повѣтря* (227); *хваленя* (465); *поколѣня* (60, 211, 472), *ωстриженя* (289) та ін.

Як форми на -ьє, так і форми на -я відбивають живу мову. Очевидно, українські форми іменників середнього роду на -я відповідно до староруських форм на -ье, -иє з'явились під впливом форм множини на -ья іменників — конкретних назв (форми множини на -ья іменників II відміни добре збереглись у російській мові, є в говорах української мови та в словацькій мові — форми називного відмінка множини на -ia, -ovia). Спочатку цей вплив поширився на збірні форми на-ьє, і замість форм типу *колосьє* з'явилась збірна форма *колосья.* Нові збірні форми на -ья вплинули на форми абстрактних іменників середнього роду на -ьє, -иє і витіснили ці форми. Таким чином, під впливом форм *колосья* з'явились форми типу *знанья*, бо збірні форми узгоджуються з іншими словами як однина.

Автор «Лексикона» для позначення м'якості приголосного перед о вживає і(ї), зрідка—ь (переважно в польських словах, набраних кирилицею, а також в українських). Наприклад: *плїонъ* (157); *живіол(ъ)* (249); *лїосы* (67); *наміоты* (220); *піоро* (154); *маліова(н)є* (288); *в(ъ) ніом(ъ)* (313); *таньо(ст)* (324). У слові *століаръ* (256) перед а вжито і для позначення м'якості л.

На позначення йотації перед о вживається і (ї) та й. Наприклад: *воїованьє* (14); *ωбычаіовъ* (148); *стаіовъ* (168); *Болвайово* (368).

Відзначені нами фонетичні написання дають багатий матеріал дослідникам історії фонетичної системи української мови.

Окремого дослідження вимагають шляхи українізації лексичних запозичень з польської мови. Слід лише зауважити, що Беринда, як

і інші його сучасники, знав фонетичні відповідності між звуками української і польської мов. Наприклад, безсумнівно польське слово ріękny він передає як пакный або польське okręt — як окрут. Зустрічається а навіть на місці звичайного польського е: свaґотливий (13). Написання польських слів кирилицею за фонетичним принципом може бути використане дослідниками історичної фонетики польської мови. Наприклад, відповідно до польського носового е у словнику знаходимо ен, а також ан, відповідно до польського носового о — он, ун, відповідно до польського ó — у та ін[50].

Наявність у перекладній частині «Лексикона» великої кількості пояснень і тлумачень реєстрових слів дає важливий матеріал для дослідження історичної морфології української мови.

Вкажемо на закінчення -амъ в орудному відмінку збірних іменників (*голца з(ъ) листамъ* — 39; *пѣрамъ ѡброслый* — 153), на закінчення -ои у родовому відмінку прикметників жіночого роду та -ыи(-їи) у називному множини (*вѣры православнои* — 400, *звѣздныи планеты* — 226, *сухїи голи* — 230). Стягнену форму на -е маємо у слові *сєдмдесате* (число) (217).

У «Лексиконі» зафіксовані також закінчення форм двоїни. Напр.: *двѣ точцѣ, два пункта* (49); *на ѡбѣ сторонѣ* (327, 328); *двѣ писмѣ* (393); *на ѡбѣ мѣстца* (328); двѣ *драхмѣ* (392); *чтыры драгмѣ* (457).

Добре представлені дієслівні закінчення -мо у формах теперішнього часу і простого майбутнього часу та в наказовій формі. Наприклад: *знаємо, видимо* (334); *идемо, поступуємѡ* (323); *зовемо* (194, 275); *мовимо, розумѣємо* (170); *мыслимо* (124); *присмотруймося* (200) та ін.

У закінченнях дієслів III особи однини і множини, як і в більшості західних діалектів української мови, в «Лексиконі» зафіксовано тверде т. Т м'яке зустрічається тільки в словах *мовять* (328); *суть* (117); *з(ъ)ѣсть* (241).

У словнику Беринди наявні також форми майбутнього складного (*спиратимет(ъ)ся, діспутоватиме(т)* — 239), а також дієслівні форми на -но (*шиба, котрою пре(д) часы гравано* (350); *стервы... вывожено* (387); *офѣры рѣзано, ѡ(т)давано и палено* (326) тощо).

Словник Беринди дає багатий фактичний матеріал для вивчення історії українського словотвору. Тут представлені найрізноманітніші іменникові суфікси і префікси, суфіксально-префіксальні утворення й складні слова. Наприклад: *свѣжо(ст), мытникъ* (125); *кожаръ* (118); *играчѣ* (437); *спѣвакъ* (437); *молодец(ъ)* (310); *дурень* (272); *породѣля* (210); *заручины* (289); *овчарня* (328); *терневиско* (361);

---

[50] Про це див. ще: W. Witkowski, Uwagi o kilku wyrazach polskich w Leksykonie Pamby Beryndy z r. 1627, «Język polski», XXXIX, 1959, № 4, стор. 318.

немовꙗтко (60, 300); *пеленчатко* (60); *львенꙗта* (455); *птаство* (198); *приплодо(к)*, *прибыто(к)* (185); *недоносокъ* (81): *недовѣрокъ* (115); *сѣножать* (218); *сполътовариство* (245).

У словнику Беринди широко засвідчені прикметникові утворення, зокрема з суфіксами **-ѣй**, **-ивый** (**-ливый**), **-истый**, **-атый**, **-оватый**, **-авый**. Наприклад: *кузѣй*, *коровѣй*, (209); *полохливый*, *боꙗзливый* (236); *гористый* (330); *трудоват(ъ)*, *струпливъ* (194); *пѣщистый* (460); *жиловатый* (66); *горбатый* (226); *чернꙗвый* (432); *жолтавы(й)* (449). Особливий інтерес викликають прикметники з суфіксами **-ен(н)ый**, **-он(н)ый**, **-ан(н)ый** на означення безвідносно великої ознаки, якості. Наприклад: *не предїспутованный*, *которог(о) трудно збити* (3); *недомыслимый*: ... *недогаданный* (137); *неублаганый* (145) та багато інших. Здрібнілий прикметник з суфіксом **-есенк-** виступає у виразі *тонесенкїи скорки* (99). Наявні і складні прикметники. Наприклад: *пласконосый* (260); *тихомиренъ* (414) та ін.

У «Лексиконі» зафіксовано чимало займенникових утворень, а також числівників. Наприклад: *щось* (149, 449); *нѣꙗкаꙗсь* (232); *ононъ* (150); *а(б)[о] що* (423); *яки(х) либудь* (125); *ледащо* (що-небудь) (460); *по(л)пꙗта* (394); *першїи* (153).

Лексику народної мови відбивають численні дієслівні утворення на **-ую** в першій особі однини теперішнього часу, тобто дієслова з суфіксом **-овати**. Наприклад: *вывѣдуюсꙗ* (22); *заказую* (30); *дꙗкую*, *скорчуюсꙗ* (91); *дїспутую* (92); *ростоплюю* (92). Лише у невеликій кількості дієслів наявний суфікс **-ыва-** (**-ива-**). Наприклад: *поровнываю* (249); *ѡшукиваю* (106); *заночиваю* (287). Дієслова з суфіксом **-ыв-**, (**-ив-**) — запозичення з польської мови.

У «Лексиконі» знаходимо багатий словниковий матеріал на префіксально-суфіксальне творення дієслів: *выпасую* (91); *выливаю*. *уливаю* (94); *розважаю* (94); *дотыкаюсꙗ* (96); *поживаю* (100); *зостаю* (109); *здужати*, *змочи* (122); *поштїкуєт(ъ)* (151); *поскакую* (152) та багато інших.

«Лексикон» дає також матеріал і для історії словотвору інших частин мови, зокрема вигуків, часток. Наприклад: *агъ*, *ахъ* (294); *а(х)*, *ахте*, *або бѣда*, *нестойтеж(ъ)* (275); *ѡле*! *ѡ(г)*, *гай*, *гай гай*. *задивова(н)ꙗсꙗ словко тоє* (294); *ѡй добро*, *ей слушне*. *насмѣвиска*, *ино(г)ды радости зна(к)* (315); *сутъ ли* .. *албо ни* (345); *нѣ тоє*, *нѣ сеє* (232); *же*:... *въистинну*, *исте*, *поправдѣ*: *ти*, *ть* (підсильні частки; 317).

Широко представлені в «Лексиконі» прислівники й адвербіалізовані сполуки. Наприклад: *подобно*, *подобнѣ* (111); *упрійме*, *щире*, *прїателски*, *брацко* (186); *назбы(т)*, *надто* (109); *горꙗче* (208); *в(ъ) часъ* (188); *по молодецку* (311); *по нашему* (62, 364); *ѡподаль* (160); *часомъ* (177); *стромголовъ* (236); *к(ъ)воли*, *досыть* (265); *знеѡбачки*

(130, 142); *мовчки* (128); *молчкомъ* (3); *знадворѧ* (24); *знагла* (128); *вкупу* (95); *зненацка*; (131); *умыслне* (167); *на ружи, надорудю* (190); *в(ъ)дол(ж) и ши(р)* (365); **волею**: *хотячи, доброволне* (25) та велика кількість інших.

Багато в словнику активних дієприкметників на -чїй, а також утворень на -лый. Наприклад: *маючїй* (88); *перебираючі(й)* (105); *преходѧчую* (118); *непсуючїйсѧ* (144); *чуючимъ* (258); *полюючїи а(б)[о] чигаючїи, стерегучїи* (354); *застарѣлый* (69); *ѡпилый* (369); *ѡброслы(й)* (112); *згустѣлый, зсѣлы(й)* (274).

Зустрічається чимало дієприслівників на -чи: *жмурѧчи* (118); *чинѧчи* (128); *лазѧчи* (146) та ін.

Словник Беринди дає також матеріали для вивчення синтаксичних зв'язків між словами, зокрема узгодження і керування, синтаксису підрядних і сурядних речень. Звертають на себе увагу випадки вживання підрядних речень, приєднаних до головних за допомогою слів *который, котрый* і *що*. Наприклад: **слатина**: *росулъ, окно, где вода солона, с(ъ) котрои* сѧ сол(ь) родит(ъ)... (223); *тотъ, що єсть с(ъ) цуднои пытлованои муки* (452); *тотъ, що на игриску єст(ь)* (259); *тотъ що пробує(т) срѣбро* (232).

За «Лексиконом» Беринди можна вивчати фразеологію української мови XVII ст. Наводимо деякі приклади фразеологізмів: *мнѣ до того нѣчого* (146); *нѣ нащо не згожі(й)* (140); *впала ми тая мысль* (124); *зазле маю(т), гнѣваютсѧ на мене* (88); *шалѣньє, захожѣньє в(ъ) голову з(ъ) горѧчки* (85);... *але єднымъ присѣдком 40 ѡброкѡвъ з(ъ)ѣсть* (241); *збираюсѧ з(ъ) розумомъ* (192); *тѧжкость на ср(д)ци, смуток* (261); *упоминаю, на очи вымѣтую, поганблѧю* (287); *ѡскомины набываю* (298); *зостали якъ бубенъ* (81); *ледве що жив(ъ)* (62); *нѣ сеє нѣ тоє* (232) і т. д.

Праця П. Беринди є важливим джерелом вивчення словникового складу української мови XVII ст., її синоніміки, засобів словотвору. Звичайно, українська лексика «Лексикона» відбиває лише частину словникового скарбу української мови початку XVII ст. Але перекладна його частина яскраво свідчила про здатність народної мови обслуговувати письменство. Лексика перекладної частини словника Беринди вимагає окремого всебічного дослідження.

«Лексикон» Памви Беринди включає в себе і великий специфічний східнослов'янський словниковий матеріал, тому він може бути використаний дослідниками історії лексики російської і білоруської мов.

Словник Беринди має величезну філологічну цінність ще й тому, що в ньому розкривається зміст, який вкладали у церковнослов'янські слова східнослов'янські культурні діячі XVI—XVII ст.; він є цінним посібником при читанні українських, російських і білорусь-

ких пам'яток, писаних церковнослов'янською мовою. У «Лексиконі» зафіксована значна кількість церковнослов'янської лексики, зібраної автором з різноманітних рукописних і друкованих джерел XVI—XVII ст., в тому числі й тих, що не дійшли до нашого часу.

«Лексикон» Памви Беринди зберігся в бібліотеках багатьох міст СРСР. У Центральному державному історичному архіві УРСР знаходиться навіть рукописна копія з другого (1653 р.) видання.

«Лексикон» перероблявся і використовувався багатьма укладачами азбуковників XVII ст.

Вплив П. Беринди яскраво виступає в праці видатного східнослов'янського лексикографа XVII ст. Єпифанія Славинецького «Лексіконъ латінскій с Калепіна на словенскій преложоный»[61].

Невідомий автор другої половини XVII ст. на основі «Лексикона» П. Беринди уклав рукописний словник «Синоніма славеноросская». Реєстр цього українсько-церковнослов'янського словника базується на перекладній частині «Лексикона». У перекладній частині «Синонімів славенороських» є реєстрові слова «Лексикона» Памви Беринди.

Румунський монах Мардарій з Козії в 1649 р. переробив і переклав словник Беринди на румунську мову. Відомі й інші румунські переробки «Лексикона»[62].

Майже всі слова «Лексикона» П. Беринди увів Ф. Полікарпов у свій «Лексїконъ треязычный, сирѣчь Реченій славенски(х), Єллиногреческих(х) и латінски(х) сокровище...», надрукований у 1704 р. в Москві. Ф. Полікарпов використав також і пояснення з перекладної частини словника Беринди.

З «Лексикона» Беринди взято реєстр для церковнослов'янсько-польського словника, що вийшов у 1722 р. з друкарні Супрасльського монастиря під назвою «Лексиконъ Сирѣчъ словесникъ славенскїи Имѣющъ в(ъ) себѣ, Словеса первѣє Славенскїа, Азбучныа, посе(м)-же По(л)скїа». У цей словник з «Лексикона» Беринди перенесені і перекладені на польську мову майже всі реєстрові слова, крім власних імен. Отже, у Супрасльському монастирі вийшов перероблений переклад «Лексикона» на польську мову. Супрасльський словник перевидавався в 1751, 1756 і 1804 роках у Почаєві.

«Лексикон» Памви Беринди швидко розійшовся і через порівняно невеликий час став рідкісною книгою. У 1653 р. з друкарні Кутеїнського монастиря (біля Орші) вийшло в світ друге видання «Лекси-

---

[61] Два списки цієї праці, як встановлено нами, зберігаються у Державній публічній бібліотеці АН УРСР.

[62] Див. М. Ф. Станівський. До початків слов'яно-румунської лексикографії. «Питання історії і діалектології східнослов'янських мов» (Наукові записки Чернівецького держ. ун-у, т. XXXI, серія філологічних наук, вип. 7). Чернівці, 1958.

кона» Беринди. У передмові до цього видання ігумен Кутеїнського монастиря Іоїль Труцевич писав, що «Лексіконъ якъ єсть потребный, и пожитечный многим: с того зрозуметь латво, нжъ през(ъ) той небарзо долгїй часъ такъ ωскудѣлъ, же ωмаль где его видетъ барзо». Враховуючи це, кутеїнські видавці «Лексикон» «слово в(ъ) слово выдатъ постарали», бо «читать, а не розуметь, глупаѧ речъ є(ст)».

Кутеїнське видання майже повністю зберігає текст словника та його мовні особливості. Вірш на герб Балабанів, передмова і післямова Беринди пропущені. Ігумен Кутеїнського монастиря І. Труцевич сам написав нову передмову, в якій вказував на величезну потребу в «Лексиконі». Правда, це друге видання не повторює перше «слово в слово», бо криптограми та грецькі слова, набрані грецьким алфавітом, у ньому відсутні, а набрані в першому виданні готичним шрифтом латинські слова тут подаються кирилицею. Як і в першому виданні, після першої частини йдуть доповнення («Оставшаа реченїѧ»), а далі «ω(т) Єврейскагω, Греческагω же и Латінскагω, и ω(т) иныхъ языкωвъ начинающаѧ сѧ Имена свойственнаѧ ...». Деякі пояснені в першому виданні реєстрові слова у другому виданні даються без пояснень чи перекладів.

У виданні 1653 р. над рядок виносяться незавжди ті самі літери, що у першому виданні, скорочені у виданні 1627 р. слова друкуються іноді повністю.

У другому виданні немає ксилографій Михайла Малеїна і Памви.

Уже в середині XIX ст. виникла потреба перевидання словника Памви Беринди для наукових досліджень.

Утретє «Лексикон» Памви Беринди був надрукований І. Сахаровим у другому томі «Сказаний русского народа» (СПб., 1849). На жаль, в цьому виданні так багато відхилень від оригіналу, що, як уже давно зауважили дослідники, воно не придатне для лінгвістичних досліджень. І. Сахаров самовільно звів в один алфавіт не тільки додатки («Оставшаа реченїѧ»), але й другу частину словничка, порушивши давню його структуру. Видавець випустив слова, що у першому виданні набрані грецьким і готичним шрифтом, вилучив криптограми, не подав наголосів, зняв усі посилання Беринди на джерела, порозкривав титла. І. Сахаров пропустив деякі реєстрові слова, вніс зміни і в перекладну частину, випустивши не тільки окремі слова, а й цілі словосполучення. Трапляється, що Сахаров з двох словникових статей робить одну, і в результаті виходить нісенітниця. Наприклад, в оригіналі 1627 р. — **ωбщїй**: *посполитый*, *простыи(й)* (291); **объѧтель**: *державца*, *ωгорнувшїй*, *обнѧвшїй*, а у виданні І. Сахарова: ***общій***, *посполитый*, *простый*, *объятель державца*, *огорнувшій*, *обнявшій*. Взагалі, у виданні І. Сахарова часто зустрічаємо грубі відхилення від написань видання 1627 р.

Тому вже давно назріла необхідність такого перевидання цієї важливої пам'ятки, яке б відбивало найдрібніші особливості оригіналу.

У відділі рідкісної і цінної книги Державної публічної бібліотеки АН УРСР зберігається кілька примірників першого видання «Лексикона» Памви Беринди, але повні лише три з них (інв. № 3559, 3969 і 11943).

Для цього видання «Лексикона» П. Беринди використаний примірник під номером 3559, бо він найкраще зберігся. Але і в ньому є кілька дефектних сторінок, замість яких фотографувалися сторінки з краще збереженого, але неповного примірника за номером 4336. Оскільки післямова примірника інв. № 3559 пошкоджена (обірваний листок), вона сфотографована з третього примірника (інв. № 11943).

Вицвілі, залиті, пошкоджені букви відновлювалися на кліше на основі тих примірників першого видання «Лексикона», де вони збереглися.

Щоб показати різницю між першим і другим виданням «Лексикона» до тексту 1627 р. додаємо титульну сторінку, передмову і кілька сторінок тексту другого видання словника (1653 р.)[53].

Додається також кілька сторінок першодруку Супрасльського церковнослов'янсько-польського словника 1722 р. як приклад переробки-перекладу «Лексікона славенорωсского» Беринди[54].

В. В. Німчук

---

[53] У другому виданні нумеровані не стовпчики, а сторінки.

[54] У цьому словнику нумеровані не сторінки, а аркуші.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ПРО ПАМВУ БЕРИНДУ І ЙОГО «ЛЕКСІКОНЪ СЛАВЕНОРѠССКІЙ»

Архангельский А., Памва Берында. Русский биографический словарь, Павел — Петр. СПб., 1902.

[Болховитинов Е. А.], Словарь исторический о бывших в России писателях духовного чина греко-российской церкви, т. II, изд. 2-ое, СПб. 1827.

Булич С. К., Очерк истории языкознания в России, т. I, СПб., 1904.

Веселовська З. М., Мова «Лексікону» Памви Беринди. «Записки історично-філологічного відділу УАН», кн. XIII—XIV, К., 1927.

Веселовська З., Український наголос у «Лексиконі» П. Беринди. «Записки історично-філологічного відділу ВАН», кн. XXI—XXII, К., 1929.

Горецький П. Й., Памва Беринда і його «Лексиконъ славеноросскій». «Українська мова в школі», 1956, № 2.

Грінченко Б., Словарь української мови, т. I. Предисловие, К., 1907.

Житецкий П., Очерк литературной истории малорусского наречия в XVII веке. К., 1889.

Janów J., Leksykografia wschodnio-słowiańska do k. XVII w. Cz. II, 1. Leksykon P. Beryndy i jego stosunek do nauki zachodnio-europejskiej. «Sprawozdania z czynności i posiedzeń Polskiej Akademii Umiejętności», t. LII, 1951, № 4.

Janów J., Leksykografia wschodnio-słowiańska do końca XVII w. Cz. II, 2. Etymologie Maksyma Greka, Manuela Retora i innych autorów w słowniku imion P. Beryndy z 1627 r., «Sprawozdania z czynności i posiedzeń Polskiej Akademii Umiejętności», t. LII, 1951, № 6

Janów J., Z badań nad słownikami staroruskimi. Cz. I. Uwagi o zbiorze «Synonima sławenorosskaja» (z XVII w), Odbitka ze «Sprawozdań Towarzystwa Naukowego we Lwowie», rocz. XVIII, 3, Lwów, 1939.

Йосиф з Покуття, Памво Беринда, журн. «Зоря галицька», січень, 1851, ч. 4.

Ковтун Л. С., К истории русской лексикографии древнего периода. Автореферат кандидатской диссертации, «Известия АН СССР. Отделение литературы и языка», т. VIII, вып. 2, М.—Л., 1949.

Коляда Г. И., Памво Берында и его «Лексикон славеноросский», «Ученые записки Гос. пед. ин-та им. Т. Г. Шевченко. Филологическая серия», вып. 3, Сталинабад, 1953.

«Курс історії української літературної мови», за редакцією академіка АН УРСР І. К. Білодіда, т. І (розділ «Українська літературна мова другої половини XVI, XVII і XVIII ст.»). К., 1958.
Mardarie cozianul Lexikon slavo-romanesc și tilcuirea numelor din 1649. Publicate cu studiŭ, note și indicele cuvintelor romănesci de Grigorie Crețu. Bucuresci, 1900.
Martel A., La langue polonaise dans les pays ruthènes, Ukraine et Russie Blanche. 1569—1667 («Travaux et mémoires de l'université de Lille. Nouvelle série: Droit et lettres», № 20). Lille, 1938.
Маслов С., Друкарство на Україні в XVI—XVIII ст., «Бібліологічні вісті», ч. 1—3, К., 1924 і окрема відбитка.
Ощипко І. Й., Із спостережень над побутовою лексикою української мови XVII ст. (На матеріалі «Лексикону славенороссского» Памви Беринди). «Питання українського мовознавства», кн. IV, Вид-во Львівського ун-у. 1960.
«Сказания русского народа, собранные И. Сахаровым», т. II, кн. V—VIII, СПб., 1849.
Станівський М. Ф., До початків слов'яно-румунської лексикографії, «Питання історії і діалектології східнослов'янських мов» (Наукові записки Чернівецького держ. ун-у, т. XXXI, вип. 7).. Чернівці, 1958.
Сычевская А. И., Памва Берында и его Вирши на рождество Христово и др. дни. К., 1912.
Суднік М. Р., Гісторыя ўзнікнення і этапы развіцця беларускай лексікаграфіі старажытнай пары. «Працы Інстытута мовазнаўства АН БССР», вып. IV, Мінск, 1957.
Филарет (Гумиленский), Обзор русской духовной литературы, 862—1863, изд. III, СПб., 1884.
Харлампович К., Западнорусские православные школы XVI и начала XVII в., Казань, 1898.
Цейтлин Р. М., Краткий очерк истории русской лексикографии. М., 1958.
Ширский К., Очерк древних славянорусских словарей, ж. «Филологические записки», Воронеж, 1869.
Шолом Ф. Я., Зародження і розвиток наукової філологічної думки в Росії і на Україні в XVI — першій половині XVII ст., «Філологічний збірник», К., 1958

ШРИФТ
«ЛЕКСІКОНА СЛАВЕНОРѠССКОГО»

Літери		Літери	
у рядку	над рядком	у рядку	над рядком
А А а а а а	па́ш	М М щ м м	умо́
Б Б б б б	подо́на	Н Н н н н	з ожалѣ́те
В В в в в	пѣ́н	Ѯ ѯ ѯ	
Г Г г г г ; г г	ба́ранни́ц	О О о о о о о о	н коі́орог
Д Д д д д д	порд́ный	П П п п п	а
Є Є є є є є ; є	бл҃гозра́ві	Р Р р р р	то́ный
Ж Ж ж ж ж	ты	С С с с с с с	го́ло
Ѕ ѕ ѕ		Т Т т т т т т	чо́бо высо́ко
З З з з з	зѣнтмѣтво	Ѹ Ѹ ѹ ѹ ѹ ѹ	ро́зум
И И и и и ; й	чужоземцам	Ѵ ѵ ѵ	
Ѳ ѳ ѳ ѳ	доро	Ф Ф ф ф	філосо
І і і і ї		Х Х х х х	Соловецкий
К К к к к	кубо	Ѿ Ѿ ѿ	
Л Л л л л	и израстѣ	Ѡ Ѡ ѡ ѡ ѡ ѡ	

Літери		Літери	
у рядку	над рядком	у рядку	над рядком
Ц Ц ц ц ц ч	камінь	ь	Погладані
Ч ч ч ч ч	слатіньй	ѣ ѣ ѣ ѣ	
Ш Ш ш ш	фламка	Ю Ю ю ю	
Щ Щ щ щ	поміч	Ѫ ѫ	
Ѱ ѱ ѱ		Ѩ ѩ ѩ ѩ	
Ъ ъ ъ ъ	ѝкоторором	Ѧ ѧ ѧ	
ы ы			

Лезіконъ Славеноросскій, и Именъ Тлъкованіе.

Прьвое Тv́помъ Изображеніе.

Въ Кіновіи Стыѧ Чудотворныѧ Лаvры
Печерскіѧ Кіевскіѧ.
Ставропигіа Архіеп: Н: р: Кѡнстан: Патріарха Вселен:
Лѣта бытіа Міра, зрлє. ѿ Рожства же Хрста. ахкз,
Кvріопасха. Індікта, і.
Аvгуста, аі.

Тщаніемъ, обѣдѣніемъ же и иждивеніемъ малѣйшагѡ въ Іеромонасѣхъ
Памвы Берынды Протосvггела
Ѳрону Іерусалимского.

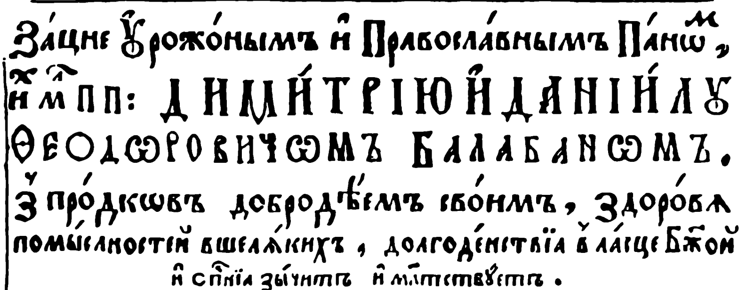
На Старожи́тный Кле́йнот(ъ) и(х) м(и)л(ости) П(а)нω(въ) Балабанω(въ).

Д Б

Д Б

До́му цны́хъ Балаба́новъ цный тежъ Клейно́ты,
Зна́ками су́тъ чулой и дѣлной цно́ты.
Бо три вру́бы мужество, любъ цно́тъ досконалость,
Вѣры, Любви, Надѣи, и в Тро́йцы ца́лость.
А ша́хъ в ча́сти, в Ѡтчизнѣ и церко́вномъ тѣле.
Чуйность стра́жи, в ихъ до́му, ѡпѣва́ютъ смѣле.
Взо́ромъ мужства МАРКІАНЪ который полѣгъ въ бо́ю,
Шесть кро́ть бывши на Ге́рцу, в Ѡтчизны поко́ю.
А чулости ГЕДІѠНЪ Еп(и)с(ко)пъ ѡнъ Львовскій,
Сто́рожъ ц(е)ркве и Па́стырь, смѣле рекъ, Бо́жскій.
АЛЕѮАНДЕРЪ в тымъ до́му Дигніта́ръ велмо́жный
мужъ в Коро́нѣ валечный, и в це́ркви Побо́жный.
Життеж и бы ДѴМИТРІЙ и цный ДАНІИЛЕ,
Выража́йте тотъ Клейнотъ БАЛАБАНОВЪ цѣле.
За чулость в це́ркви стра́жи, за дѣлныи спра́вы,
Чутъ в Ѡтчизнѣ и в Небѣ доступите сла́вы.

Іером(онахъ) Тара́сій Лево́ничъ Зе́мка.
Игуме Бгоявле: К: и Прос Б: Щ Пеѕ

Зацне Урожоным и Православным Паном, их мм пп: ДИМИТРІЮ И ДАНІИЛУ ѲЕОДОРОВИЧОМЪ БАЛАБАНОМЪ.

З продков добродѣемъ своим, здоровя помыслности всѣлякихъ, долгоденствіа в ласце Бжой и спніа зычит и млтствует.

Широ́кій и великосла́вный Ѧзы́къ Славе́нскій, щасливыи Панове Балабанове, ма́ючи ѿ свѧтої зацнѣ не то́лько ѿ Писмъ Бгосло́вских и Гимнѡв Црко́вных з Еллинского нань преталмачо́ных, але и з Бж: Літургій, и иныхъ Таемниц кото́рыи сѧ тым ѧзыко́м в Великой и ма́лой Рѡссіи, в Се́рбіи, Болга́ріи, и по иных сторона́мъ ѿправую: и трудности те́ж сло́въ до выроздумѣ́нѧ те́мныи многіи в собѣ мает, зачи́мъ и сама́ѧ Црковъ Россійскаѧ мнѡги вла́сным Сынѡм своим в ѡтга́дку прихо́дит: щастю На́рода моего теж пра́ве знево́леный, Ла́скою Бжією, Покро́вом Бца, и по́мочю ро́вную зо мно́ю ре́вност ку помноже́нию Црькве Бжіи ма́ючи, на жадныи перешко́ды за́вист не дба́ючи, и ѡвшем уфа́ючи, же за́зрост ѡуцин пла́вала згаснет, а пра́ца моѧ таѧ потомны вдачност ѿнесет, На́звиска ре́чій и Имена вла́сныи людей, Гор, Па́горков, Лѣсов, Ре́к, и ро́зных урочищ розмаитых Діалектов. СВ: Ха: Е: Гре: Ла: и вла́сного нашего Славенскаго, в ку́пу, хотѧ то не та́кою ѧкаѧ бы нале́жала широ́кость, згрома́дивши, и тую пра́цу мою, смѣле рекши Тритцатолѣтнюю хоть, Лезикон, по Славе́нску Рече́нник, а по Латинѣ Дікціона́ръ назва́вши, Бл̃гослове́нием Ста́рших моих, Пра́цею усе́рдною и ко́штом моим, ѡ што ту́пом на свѣтъ выпуща́ю.

С* Ѧ   Униж

А и в Зацном Дому прибоку Стопреставлших ся родителей милых вм:
е м: Пана Феодшра Юрїевича Балабана, и ей м: Панеи Матроны Михайловны Сербиновны Хоружакни Волыскои, так и власных родичш. живучи
и добродѣтелствѣ гойне зажиеваючи, початок того Лексика учинил:
Вотже дом працу тую мою вношу, вмм моим Милостивым Паншм
дедикую и офѣрую: Тым гратифѣкуючи нетолко вам власным Потомкш,
але и Повинным, Преставлших ся и живым, та стопамятному Епппу
Лвовскому Гедеону Балабану стрыю родича вмвъ. а вашему Дѣду,
который в великой мл Хова лацѣ, та и вѣчной памяти ем Пану Александру
Балабану Старостѣ Рогатинскому и Теребовелскому, ротмиру к: е м:
а вмвъ п: Стрыю, который мл гойне по оного зи за послуги в котцтето ва-
Тую Тѣды мою працу лакавѣ принимаш в мл: лацѣ своей велкменѣ даного,
тѣды на барзѣй чадо мое Лексїана Беринду новою и цалого слугу своего
мѣти рачте. А я штоденный зостаю Бгомолцѣ, Так ш зацно дому вм:
ак и ш Преставлших ся цных родича вм: немнѣ и ш оно рожоно вм: е мл:
Пану Маркїану Балабану, который в потребѣ в Волосѣ шера на Герцц
выеждаючи, семы разо за милую Отчину свою Корону Полскую полѣ,
собѣ пама вѣчную, а Зацному дому своему знаменитыи заслуги
оу к е м: и Речи Посполитои еднаючи. Нехай жеба Гь Блгви и и м: Пане
Малжоно вашим Іа в Презацныи Потока, так и в долго щасливо семѣ живо тѣ,
а потом и Небеснои роскоши гойными оучинит, впрїйме зычу и вѣшую,
и мл тивой лацѣ вм: моим мл: Паншм потоле и з домом моим ш даюся.
В Ст: Вѣ: Чудотворной Лаврѣ Пер: К: року ахкз, Кvрїсопа: Чv: І.

Вмвъ своихъ Млстивых Паншвъ
и великихъ Добродѣевъ.
Зычливый слуга и оуставичный Бгомолца.

Іеа: Памво Берында Протоїерея,
и Архитvпографъ Црквѣ Рсскїя.

А

Азъ: двоє значит, і азбуцѣ Славєнской первому письмєни имѧ: а в ѧзыку Славєнском мѣстоимєнїи, я.

А: голосъ жалованьѧ.

А: двоистоє числа, ихъ.

Абїє: оуже, зараз, вмѣть, скоро, вскокъ, рыхло, прудко. αὐτίκα, εὐθὺς.

Агъ: голосъ жалованьѧ.

Агнєцъ: баранокъ, баранъ.

Агница: овєчка, овца.

Агнѧ: овчатко.

Аки: якобы.

Алканїє: прагнєньє ѣдла ѣсти хотѣнє. чутьє голоду.

Алчба: лакнєнє, голодность. Πεῖνα, esuritio.

Алчу: лакну, гладомъ таю, ѣстимъ голодный, ѣсти жадаю.

Аще: єсли. ἐάν, бы. Гды бы.

Аще же: єслинєкды, єслиєнцъ, хотай, хоть, хочъ, любъ.

Аще же оубо: єслижє вєнцъ, єслижъ тєды. ачъ, ачколвє.

Аще и: хотайжє, а хотай.

Б

Багоръ: Φοινιξ, шарлатовая фарба. Purpura, зр. чєрвлєнъ.

Багряница: шарлатъ, албо єдвабъ багровои фарбы. или шарлатная шата.

Балїи, или Баїа, да: в. чаровникъ. φάρμακος, вѣщи, албо лѣкаръ.

Балїа: чаровница, вѣда.

Баство: лѣкарство: або отрута.

Баня, Крщєнїє, ванна, лазня, щылня, бї: ан: ан, ров.

Баснь: казка, байка, вымыслъ.

Баснословїє: басни, байки повѣдає.

Баснословъ: байкоповѣдачъ.

Бдѣнїє: чутьє, нєспанє.

Бєдро, бокъ. бы: и.

Бєзаконїє: нєправость.

Бєззаконникъ. злосникъ. нєцнота, παράνομος, бєзправникъ. нєсправєдливый.

Бєзболєзнїє: нєболєньє.

Бєзбѣдно, бєзупадку, бєзъ трудности, бєзпєчно.

Бєзвєщєствєнно, лацно, бєз затрудєнєна.

Бєзврємєнный, нєвчасный.

Бєзврємєнно: нєвчасне.

Безвѣстный, Неѡзнаймены, знагла будучій.
Бездрьзновенъ, Несмѣлый.
Бездна, Безодна, пропасть, глубокость, множество многое водъ, ѡкиина.
Беззлобивый: ἄκακος, невинный, не злостливый, щирый.
Безквасїе, ѡпрѣснокъ.
Безкровный, Бездомокъ.
Безмолвїе: Тихость, молчаные, не гучне, тишина, затишїе.
Безмолвни: Ερμίτης, пустынни.
Безмолвны: Затишный, спокойны.
Безмолвнw: Щолчкомъ.
Безмолствую: Взатишу албо безгомону живу.
Безмѣрный: Щѣры немаючїй.
Безмѣстный: Неѡбычайны, неслушны, спросны, неподобны.
Беспечалїе: Нефрасовливость.
Беспошлствїе: Несъблажненье.
Безприкословный, Непреборимы, не предїспутсованный, которое трудно збити.
Безпристрастїи, Незневоленье ѿ мїрски красоты, и похотей. волность ѿ намѣтностий.
Безсластїе: Щезеность,

брыко, немачно. б: а: л: вл.
Бесловесное, Bestia албо дикое аокрутное звѣра.
Бесловесни: звѣрски, нелюдкш.
Безрамїе, бестудство, не соромажливо, не встыдливость.
Безстрастїе: Нетерпленье, незневоленье ѿ афектwвъ.
Безстрашїе: Небоязливость.
Безстудство: Невстыдливость.
Безумїе: Надаремнw, Туне.
Безуменъ: Дуренъ, глупъ.
Безумїе: Глупо, шаленство.
Безумство: Глупство.
Безумствую: Дурѣю, глупѣю.
Безуспѣшный: Непотребный, не спорый.
Безуспѣха: Непотребне, не скорш.
Безѿвѣтенъ: Ѿповѣди немаючїй, неѿповѣдный: любъ который вымовлѧ быти не може.
Безwбразїе: шпетность, не ѡхендозство, спросность.
Безwбразую: Спросне вправахъ поступую, неѡхендожне хожу.
Безчестїе, досажденїе: Зелжность, сромота. Безчестїе е, словесну молчати, ѿ нужне потребаѐ глати. г. б. ѿ штѣ. тк.

Нечестїе, Обезажене.
Бесчинствую: Непорадне ся справую, пустую.
Бесчеловечїе: Нелюдско, Грубїанство, злость, окрутность, сроГость, суровость чловечей людскости.
Безъ шумка: Безъ шума, безъ плюскоты. барзо тихо.
Бервно, или бервено: Зрамъ.
Бесмертенъ: Несмертелный.
Беспорочно, незазорно: Безъ подозреня, безъ приганы.
Беседа: Росмова.
Беседованїе: ὁμιλία. розмовлянье.
Бисеръ: Перла, женчугъ. Якоже бисеръ от молнїя, и воды, такъ и Хс сложенъ, от Бжства, и члчства. Гри: Бо: С: а. то.
Бившася съ бичми до пролитїя крове своея, г, цр: ні. отсюду бичованїе.
Благъ: Добрый, цнотливый, Mezny.
Блгїй: Добрый, бе... mdly.
Блгое: Доброе. Благо: Добро.
Благо: Гды пишется безъ титлы, в роской мове значитъ: Негараздъ, мдле, недобре, оуломне, зимно, левиво,
гнюсне, не охотне, бледо, сине, што трупею фарбу мает.
Блговоленїе: Оуподобанье, дотожене, прееславзатье, добрая воля.
Блговоленне: Прїязне,
Блговолителный: Добротный.
Блговолю: Зезволяю, коханся албо зычу, спрїяю. албо добре кому прїяю, хвалю, потвержаю. албо любую подобаю собе.
Блговременно: Вдобрый час, погоне.
Блговоспрїемлю: Вдячне прїмую.
Блговерїе: Добрая вера (вина.
Блговестїе: Добрая повесть. или но-
Блгоговенїе: Прїязнь, чистота, боязнь, обачност, опатрност, набожество, побожност, около опатрное обавленьеся: всюды обачность. Гды што мовимо або чинимо. Съ блгоговенїем, опатрне, набожне.
Блгоговенство: Оучтивость.
Блгоговенный, [к Бгу, и члкомъ] набожный, побожный, опатрный, который з обавленьем ся до таковой справы приступуеть. боязливый, всюды обачный.
Блгоговествую, Набожный есть.
Блгодаренїе: Дякованье, албо

доброе подякованье.
Бл҃годаренъ: Вдяченъ.
Бл҃годарный: Бл҃годарствъ: Подячливый. албо вдячный.
Бл҃годрнѣ. Вдячне.
Бл҃годретвеннѣ: Найвдячнѣй.
Бл҃годарю: Дякую.
Бл҃годатель: Добродѣй, или доброго давца.
Бл҃годателенъ, } Ласкавый.
Бл҃годатный, }
Бл҃гть: Ласка, вѣмти блгть, дякую ти, имати блгть, тоеж.
Бл҃годенственъ: Щасливый.
Бл҃годенствїе: щастье, албо добрыи дни: албо добрый день.
Бл҃годенствую: щаститми сѧ.
Бл҃годушїе: Добрая мысль.
Бл҃годушествую: Доброи мысли заживаю.
Бл҃годѣянїе: Добродѣйство, цнота.
Бл҃годѣтелство: Добродѣйство.
Бл҃гоимство: Здравїе, блгоздравї.
Бл҃гоимѣнство: Статкъ, кшталт тѣла. добрый взрост або прирожене тѣла. в҃: а҃: л҃. цнд.
Бл҃гоискуст: Ростропный, вважный.
Бл҃гоискуство: Цвичене, бѣгло.

выславованье, добрая слава, доброе мнѣманье. Похвала.
Бл҃гоискуствовати: Пред Бгмъ и людми похваленым быти. На в доброе розумѣню находитися.
Бл҃гоискуствуемый: Взятый, прославляемый, славный, знаменитый, хвалный.
Бл҃гоискуствую: Похваляюся, естемъ взятый, оу людій маю доброе розумѣнье.
Бл҃гоключимый: Погожый.
Бл҃голѣпїе: Оздоба, лѣпота, окраса, пякность, краса, наоздобнѣйша, пристойность.
Бл҃голѣпный: Оздобный.
Бл҃голюбецъ: Добрымъ звычливый, любячїй доброе.
Бл҃гомнѣнїе: Доброе розумѣне.
Бл҃гомощное, їе: Лятвость, преможность. яко в достатку, доводшвъ, довтѣпу, остростиn розуму, богатства и грошый.
Бл҃гонароч: Зацный знаменитый.
Бл҃гонравнѣ: Обычайне.
Бл҃гообразный: Оучтивый, обычайный, статечный, поважный.
Бл҃гоплеменный: Зацного роду.

Благоп-

Бл҃гополꙋчаю: щаститъ ми сѧ.
Бл҃гополꙋченїе: щастье.
Бл҃гополꙋчный: щасливый.
Бл҃гопостраддати, бл҃гопрїяти: Добродѣйство ѡдержати.
Бл҃гопострѣбное: Пожиточное.
Бл҃гопривѣтствꙋю: вѣншꙋю.
Бл҃гоприсѣдителный: Сталє пилнꙋючїй, и ӕкобы ѡбсꙋ чего не ѡтстꙋпꙋючїй, оуставичный, в ӕковой справѣ пилный, ὁ πρόσεδρος, ὁ πάρεδρος, ӕко: г҃. л҃є. Который єсть безросторгнѣна.
Бл҃гопрїятное время: Полмꙋча.
Бл҃гопрїятный: До принятѧ лацный, и тыж вдачный, милый.
Бл҃горазꙋмїе: Добрость, остророзꙋм.
Бл҃горазꙋмный: Ростропный.
Бл҃горазꙋмнѣ: ростропне.
Бл҃горазꙋмнѣйшїй: ростропнѣйшїй, вдачнѣйшїй.
Бл҃госердый: Добро срца, ласкавый.
Бл҃влю: Добрє мовлю, хвалю, выславлѧю, добрє кажꙋ.
Бл҃гословнаѧ вина: Слꙋшнаѧ причина.
Бл҃гословный, бл҃гословенный: Оуважный, згодный з розꙋмомъ, албо з справою.
Бл҃гть: Доброть, чкота. ἀγαθότης.
Бл҃гостоѧнїе: Споражєє, сталечнѡ.
Бл҃гострадꙋ: Добрє терплю, доброє прїймꙋю, добродѣйство ѡдержꙋю.
Бл҃гостынный: Добротливый, щедробливый.
Бл҃гостынствꙋю: Добротливый єсть.
Бл҃гостынѧ: Добротливость, щедробливость, ласкавость, матъ, доброть. χρηστότης, мардыи. Benignitas / Clementia.
Бл҃гостѧ: Правє самоє добро, щоса по грецкꙋ называєтъ мозокъ в костехъ, шпикъ, стрыжєнь в деревѣ. μυελός, medulla / бы: мє. пе.
Бл҃гоꙋвѣтливый: Который латво даєтьсѧ намовити, весєлый, ѡхотный, добротливый.
Бл҃гоꙋгажаю: Подєбаюсѧ.
Бл҃гоꙋгодителнѣ: Ласкавє, мако, тихо, покорне, скромне.
Бл҃гоꙋмїе: Поволность.
Бл҃гоꙋтишїє: εὐδία, γαλήνη, αἰθρία, Погода, serenitas /

вѣтреная погода. Бе: а: л: вуни.
Бл҃гоуханїе: вдячный запахъ.
Бл҃гоухищренный: ростропный, доштѣпный, бачный, вѣтѣлне ѡхендожный.
Бл҃гочестѣвую: хвалю, набоженство ѿправую.
Бл҃гочестїе: Бг҃обойность, Побожность, доброе ѡ Бг҃у розумѣнье, и доброе его хваленїе набоженство, релѣга. в ма: г.
Бл҃гочестивый: Побожный.
Бл҃гоязычїе: Бл҃горѣчїе: ѡборотность языка, добрая вымова.
Бл҃женный: Бл҃венный, щасливый, оуратоный, оушанованый, почтеный.
Бл҃женство: щасливо, бл҃венство, фортуна, μακαριότης
Бл҃женствую: щасливый естемъ.
Бл҃жу: хвалю, щаста кому признаваю, чту, добрю.
Оу Блажаю: Похваляю, добродѣйство показую.
Блазненый: ѿмылный, небезпечный, который здороги зводитъ.
Блазнь: Згоршенье, зблазненье, ѿмыленье.
Бл҃енъ, Бл҃рва, лѣві, гі.

Блнзь: Блнзко.
Блнзнецъ: Близна, δίδυμος. Щета: двоедуши купно и двоеумі, зодіи щастіево, планѣ небна.
Бл҃станїе: лсненье, полысканье.
Блюде: стережетъ, или остерѣгает.
Блюдо: щиска, або миса.
Блюду: стерегу, постерѣгаю, заховую, доглядую, τηρῶ, смотрю, βλέπω.
Блудъ: πορνία, Порубство, вшетеченство. в ѿ и злыхъ помыслахъ. ало, ἀσωτρα, щарнотравство, збытокъ.
Блудилище: ZLHTWZ, мѣсця роспустныхъ.
Блудникъ: вшетечникъ, вырва, лотръ. БѠбЪЖбZ. Нкш аще жена ѝ дсолсоелу-жителя щужа разлучится не хотящу оному, мучитъ ю Бг҃ъ. блудника же аще разлучи ся, некътому мучитъ ю. еv: Іѡ: нра: Зг. Ва: ве: п: ка.
Блудница: Нерадница. БѠбЪL. або посполитая БѠбЪL. вшетечница, своволная, не выдавлая.
Блудники и прелюбодѣе, скверна́ще

нáще тѣлеса своѧ̀ и̑ непокáявшіи ся, по сꙋдѣ̀ стрáшнѣмъ ѿи́дꙋтъ въ ѻ̑гнь неꙋгаси́мый въ вѣ́ки. и̑ гóре и̑́мъ бꙋдетъ, ѧ̑́кѡ никтóже и̑мъ подáстъ воды̀ когдà нѝ ѿроси́тъ главы̀ и̑́мъ. ни́же ѿстꙋди́тъ перст̾ є̑ди́нъ рꙋ́къ и̑́хъ. ни́же ѹ̑бо кáпля є̑ди́на вoзметъся нà ѧ̑зы́къ и̑́хъ. нѝ пáки ѹ̑гáснет̾, и̑лѝ премѣни́тъ теченіе рѣкà. и̑лѝ ѹ̑тѣшится быстринà рѣчнаѧ ѻ̑гнéннаѧ, нò въ вѣ́ки не ѹ̑гáснетъ никóгдаже. Злат̾ ѹ̑ст: сл̾ є: ѿ страш: при: хв̾. з: т̾а.

Блꙋдню: вшетечне, марнотравне, роспꙋстнѡ.

Блáд: бенкар, лж̾, мáрная мóва, свaготáнье, ὕθλος, бáснь, вы́мыслы, чловѣкъ шкарáдомóвы, и̑ли брехнѧ, лжа. б. л. а̑хи.

Бладéніе: garrulitas, велемóвство, плюгáвое мовлéніе. щебетли́вость.

Блади́вый: сꙋесловный, свaготли́вый, прꙋжномóвный, лгáрь, Nugax. баламꙋтъ.

Бладословіе: шкарáдая мóва.

Бладꙋ: бладословлю, брехꙋ.

Бладꙋчій, бладословѧ: брешꙋ.

Богáтнѡ: Ѻ̑бфи́те.

Бгобоязнéнное: Бгобóйное, бгабоя́чее, побóжное: δεισιδαιμονέστερος, Бгоговѣ́ннѣйшій.

Боговолшéбници, вѣ́щкове.

Бодли́вый: Кóлючій.

Бóдрость: чꙋйность.

Бодрствꙋю: чꙋю, неспаю, пилꙋю, чꙋйность маю, чꙋйно чиню.

Бождрéніе: чꙋйность, пи́лность, ѡ̑сторóжно, д: гл: д. Сепáлы.

Бождрéта: Бóдрый, чꙋйный, неѿ-

Бóлезнь: бóлѣсть, жáль, хорóба.

Болезнꙋю: Болю, Жáлꙋю.

Бóлій, вѧ́щшій: бóлшій рéчью, множáйшій, бóлшій личбою,

Бóлма: Бóлше.

Бóлница: шпитáль.

Бóрба: вáлка, запáсництво, боивáнье, шермѣрство, πάλη, μάχη.

Бóрбище: ща: бе: лв. три́знище, мѣстце гдѣ бывáютъ поеди́нки.

Борéніе: дрꙋчéнье, трапленье, вотовáнье.

Бори́тель: Запáсникъ. воéнникъ.

Борꙋ: Дрꙋчꙋ, трáплю, вою́ю.

Борꙋся: Вою́ю.

Ботѣю: Ѻ̑тыва́ю.

Бошію

Бо́хма: Ве́сма, зго́ла, напра́сно.
Бо́шїю: Оу҆бо, бо спро́ста, ѿню́дъ, всѧ́кω, а҆бо нада́ре́мне. Ѱмо̑, г҃: г.
Бꙋбре́ги: Ны́рки. Доро̑: г҃: г.
Бꙋ́волъ: Бꙋ́йволъ.
Бꙋесло́вїе: Блазнова̑е, хлѧ́рωста,
Бꙋесло́въ: Бла́зенъ.
Бꙋй: Юро̑, дꙋрень, глꙋпы́й, дꙋрный.
Бꙋ́ква: Азбꙋка, а҆лфа́бетъ, а҆лбо а҆бецадло.
Бꙋ́кварь: А҆збꙋчникъ.
Бꙋма́га: Ба́вона, Папе́ръ, а҆лбо всѧ́каѧ макко́та.
Бꙋ́рѧ: Нава́лность вѣ́трωвъ, а҆лбо вѡлнъ.
Бра́да ѿго́лена: В҃а: ѕ. ѿсю́дꙋ голобра́дство.
Бразда̀: Борозна̀, сн҃: г҃: з.
Бра́здна: Нива.
Бра́къ: Ве́селе, жени́тва, слю́бъ. Бра́кꙋ пришώрѣтенїе, чи́сто сблюсти̑ тѣ́ло, и҆ а҆ще сїе не бꙋ́детъ, никаѧже по́лза бра́ка. Зла̑ꙋ: на Ща̑: нра̑: н҃д.
Бра́чꙋсѧ: Женю́сѧ, весе́ле спра́вꙋю.
Бра́нь: Бо́рба, πόλεμος, Война̀, би́тва, бо́й.
Бра́нь взъдвижꙋ, ра́тꙋю. Во́йнꙋ подношꙋ.
Бра́нный сꙋпоста́тъ: Непрїѧ́тель во́енный.
Бра́шно: Потра́ва, по́кармъ, ѣ́дло, ко́рмлѧ. є҆́δαρ.
Бре́гꙋ: Стерегꙋ́.
Брежéнїе: Стережéнье, дба́лость.
Бре́мѧ: Тѧжа́ръ, бре́мѧ, Тлꙋмо́къ, и҆ тѧжъ Това́ръ, кото́рый є҆ Корабли̑, а҆лбо на во́зѣ.
Бре́нїе: Гли́на, боло́то, ка́лъ, гра́зь.
Бре́нный: Гли́нѧный, боло́тный.
Бри́дость: Лю́тость.
Бри́чъ: Бри́тва, стриго́лникъ, чи҃: ѕ. Си҃.
Брїю Бра́дꙋ: Голю̀ бо́родꙋ: Леви҃,
Бро́зда̀, χημός, fraenum: Оу҆ди́ло, оу҆зда̀, оу҆зда́ница.
Бро́нѧ: Зброѧ, панцы́ръ, карацéна, а҆ц҃р: ѳі. Бро́нь, в ѡ̑: є.
Брю: Голю̀, Бри́ши: Голи́ш, ѡ҆бо́рснꙋ, бꙋдꙋщїй, ѿ голю̀.
Брѧца́ло: Брѧка́цъ, Тоесть брѧчи́тъ, ѧ҆кω клепа́ло, ци́тра, фѣстꙋ́ла оу҆ ѡ҆рга́нωвъ, цимба́лъ, га́рфа.
Бы́лїе: φάρμακον, лѣка́рство, а҆лбо, Тру́тизна. Зр҃, бы́лїй.
Бы́лїе: Βοτάνη, зѣ́лье. herba.

Быст-

Бываю: Ставаюся.
Быстъ: былъ, албо сталося.
Быстръ, скоръ: Быстрый.
Быстрь: Прꙋдкость водная.
Быстроточный, Быстропрекло́нный: Прꙋдкобѣжачїй.
Бытїе: Бытность:
Бѣ: Былъ, была, было. Зое реченїе ѿ нашемъ оубо глемо естествѣ, прошедшее время знаменꙋетъ намъ, и сїе ѹкончано: егдаже ѿ Бз҃ѣ, превѣчность и приносꙋщїе намъ ѡ̂вляетъ. Златоу: Іѡ҃: в҃і: г҃.
Бѣгство, Оутѣканье,
Бѣгꙋнъ: Волоцюга. Исх҃о, ѕ҃г.
Бѣда: Оупадокъ, небезпеченство, нещастье, напасть, нендза.
Бѣдѐ: Ѹбогїй, жалосный, мизерный.
Бѣдимъ, молимъ: ра́чимый.
Бѣдни: Оутрапеный, страдный.
Бѣдный, Недолꙋгїй, ѹломный, нендзный. Срогїй, и тый потꙋжный, и довтѣпный ѹмовѣ.
Бѣднѣ. Щѣзерне.
Бѣднѣйшїй: Щѣзернѣйшїй.
Бѣдство: мизерїа, або сроѓость, и тыж потꙋжность ѹмовѣ.
Бѣдащꙋ: рачащꙋ: ѹсиловꙋючи.
Бѣждахꙋся: Перемагалися, сварилися.
Бѣжен҃їе: Примꙋшеє. Кѵр Іер҃ г҃ еі.
Бѣжꙋ: Прошꙋ пилно, рачꙋ, млю.
Бѣжелеи: Бѣглецъ, бѣгꙋнъ, збѣгъ.
Бѣлилникъ: Блѣхаръ.
Бѣлилница: Блѣхарня, албо Прачка.
Бѣснованїе, Неистовство: заверненье головы, шаленство, ѿдꙋренье.
Бжерѣги: Почки, Нырки.
Бꙋдꙋщїй: Градꙋщїй, хотящїй быти: прїидꙋчїй, што маетъ быти.

В

Важденїе: Благословенїе, црк. ѿглаголанье, в҃: а҃: а҃: ард.
Важдꙋ на тя: Ѿскаржꙋю тебе.
На важдꙋ: порекꙋ: Побꙋрꙋ, ѿскаржꙋ.
Варенїе: Варивѡ, потрава, бывее.
Варъ: Зной, горячо слнчное.
Варяю: Чекаю, ѿжидаю. Ѿ сего и Предваряю, попережаю, ѹпережаю.
Васнь: храпъ, мнѣнье, Снать, бачъ, вей, немаль, неган,

Б нѣч.

нѣчто. Сіи пословицѣ, єдинъ разумъ имут. Ща҃з: Грекъ.
Ватъ: Вѣдро, албо мѣра ѿ шести и тридцати квартъ, албо кадь, куфа.
Вашестранъ: Звашеи стороны.
Вашинъ: Вашинецъ.
Вàю: Двойствѣ: числа, лица в҃ го. ро: и вн: Васъ двохъ.
Ваятель: Тот который рѣже печати, и бованы, и що иншее на мѣди.
Ваяю: рию, рѣжу, выдовбую.
Вдовъ: Вдовый чловѣк, вдовец.
Вдовъ, мнѡ: Вдовець.
Ведро: Погода. Ща: ѕі. зе.
Везде, Всюды.
Велбудъ, Верблюдъ.
Велбудъ: Лина, албо уже корабелнѣе, барзо грубое, котры желѣза звязуютъ и укрѣпляю.
Велелѣпота: Велможно, поз҃дно.
Веленіе: Догма, наука, устава.
Велерѣчивый: Многомовный, и тыжъ пліотка.
Велерѣчіе: Безмѣрное балкотание, и ты ѿ великихъ рѣчахъ мовлеє, велможность слювъ.
Велерѣчую, Много ѿ великихъ рѣчахъ мовлю, велможне мовлю: Великіи рѣчи мовлю.
Великодуше: Иже всяку скорбь приражающуюся, могі понести.
Великодушный: Великоразумный, Сталый душею и розумомъ.
Великомудрънѣ: Вынеслый умысло, превелѣ, превелико. найболшее.
Великомудрствую: Єстемъ велце мудрый, велможне ѿ собѣ держу, пышнюся, албо высоце уважаю.
Величавый: Бутный, пышный хвалнвы, высокоумны, ѿ д҃ есн.
Величаніе: Велбенье, Хлюба.
Величаю: вел можне хвалю, велбю.
Величествіе: Велможно, достойно.
Величество: Великост, зацно, майстатъ, превозложеніе, преимѣтелство, превзято.
Величіе: Велико, высоко.
Велій: Великій, высокій; знаменитый.
Велможа, Сѝлникъ. дѣ: а в҃: л҃. рпв. зри Силный.
Велмѡжъ: Превышши властелини.
Вервъ: Стричокъ, поворозо.
Вервіе: Стрички, поворозки.

Верв-

Вервїа: Вершки, поворозка.
Вержєнїє: Стрѣлєнє зоучка, албо чого иншого.
Верїа: Завора, рыгель ѿ дверный, ретязь, ланцухъ, μοχλός, замок, колодка, клямка, вѣк.
Верига, албо вериги, пута, ланцухи, ἅλυσις, а Ті: а, ѕі.
Верста: Пятая часть мили.
Вертєпъ: Пєчера, роспалинна, росѣлинна зємная, або каменная.
Вертоградъ: верт, ѡгородъ. Іѡ: ді. ѕв.
Вертоградаръ: Ѡгородный.
Верховный: Зверхнѣйшїй.
Вєршба: Вершитьба, молотба.
Весь: Село. Весѣ: оувєсь, ввєсь.
Весєлїє: Радость, вєсєлье.
Вєсма: Всячєски, всякѡ, бєсконечнѣ, всякимъ способом, зголя, ѡнюдъ.
Вєтхїй: Старый, звєтшалый.
Вєщєство: Щатєрѣя. Или
Вєщь: Рѣчъ, пра. аглз. справа, потрєба, трудность, затрудненїе.
Видъ: Особа, ѡбличье,
Видѣнїє: Ѡглядание.
Видится: Здаєтся.

Видѣнїє: Сонъ, ввєдѣнье.
Видѣти остро: Бачити быстро.
Вижду: Вижу.
Виланца: χρεάγρα, крюк, гакъ, нєхо, пс.
Вина: Ємлєнїє, хари, причина, албо оухо, рукоять всякой рєчи, албо положенїє, нєпщєванїє, основанїє, ѡдєржанїє, клячка, извѣтъ, или повод.
Винитєльный: Тотъ который причину ѿ кого маєтъ, албо Тыжъ, который кого винуєтъ.
Виновєнъ: Тотъ который кому причиною єстъ.
Виновный: Тотъ который єсть чему причиною.
Вины: Казни.
Вины истязую: кару, сужу проступки, вывѣдуюся ѿ том што кто зробилъ.
Винаръ: Винникъ.
Винарскъ: Шинкаръ.
Виннчїе: Винная матица, бытїа.
Виноградъ: Винница.
Виночєрпатєль: Почашїй.
Вієтие: Оуприймъ. Кирі Іер: г єі.
Вітанниц: Господа, καταγώγιον,

Б в домъ

до́мъ гости́нный.
Вита́ю: гощꙋ, господо́ю стою.
Ви́хоръ: вѣ́тръ бы́стрый которы вколо крꙋ́титъ ѿ землѣ поча́вши къ горѣ.
Вкꙋша́ю, зри вк.
Вла́га: вѣлго́тность, мо́крость.
Вла́ка, гдтвенное. єппъ, оуѡбще
Владыка: вла́дар, вла́дзꙋ ма́ючі.
Владычень: па́нскі, Па́новъ.
Владычественный: Панꙋючій.
Влады́чество: вла́дарство, Панство, мо́цъ, мо́жность.
Владычествꙋю, владѣю: вла́днꙋ, началствꙋю.
Влажꙋ: ѡволо́жꙋю.
Вла́стели: Спра́вцѣ вра́довыи:
Властели́нъ: вла́дзца, Па́нъ.
Властелствꙋю: вла́дзꙋ ма́ю, владѣю.
Властителскій: Кня́зскій.
Вла́сть: вла́дза, звѣрхность, Мо́цъ.
Вла́юся: хвѣюся.
Влая́ніє: На мо́ри ва́леньеся зблаща Корабля хвѣяся.
Влекꙋ: ведꙋ, волокꙋ, торгаю.
Влекꙋся: Страдателна: волокꙋся, и тыж, провáженый раховáный бывáю, выхожꙋ.

Вм. и Вн. зри, Въ.
Внѣ: Звнꙋтра, надворѣ, кромѣ.
Внѣгра́да: За мѣстомъ.
Внѣꙋдꙋ: Знадвора, здвора, на дворѣ.
Внѣшній: Надво́рній, звєрхні, сегшсвѣтній. або Тогосвѣтні. Якоже пишꙋ внѣшнія мꙋдрецы, та пишꙋ тогосвѣтнія мꙋдрцꙋ.
Внѣшняя: ѿкромѣшняя.
Водворе́ніє: Оумешка́нье.
Во́дне: Води́сто, зри Въ дне.
Водоно́съ: Вѣдро, или коновъ, це́беръ.
Водова́жда: Капа́, Смок што во́дꙋ вытягáєт вгорꙋ, и тежъ жꙋраве́ль: Напра́вивши водова́ждꙋ напаяти но́щїю село. Ні: ѕ: з.
Водосла́неный гро́бъ: Водо́ю постла́ный гро́бъ.
Водоте́чъ: Бро́дъ. Бы: лв. пото́къ.
Воєво́да, Воинствово́децъ: Ге́тманъ.
Воєво́дѣ во́инство собра́вшемꙋ: Гды Воєво́да во́йско зобра́лъ.
Во́ждъ: Во́дзъ.
Возатай, всѣдникъ: Вози́ца.
Возна́къ: Возо́вникъ.

Вои,

Воинъ: рыцеръ, жолнѣръ.
Воинство: жолнѣрство, войско.
Воинствую: Жолнѣрскои ся бавлю, воюю. (Вълѣненїе.
Волна: Вовна, або тры, [ѿ] ла. з
Волею Бжїею: Чрез волю Бжїю.
Волею: Хотячи, доброволне.
Волуе иго: Воловое ярмо.
Волю, желаю: хочу. Сзволѣ.
Воля, Произволенїе: Воля, Зе-
Воизенъ: Постреленъ.
Воизеша: Пострѣляли, убили.
Воими: Зрозумѣй.
Воимѣмъ: Зрозумѣваймо, розумѣймо, пилно слухаймо.
Вонъ: На дворъ, прочъ.
Вонь: Внего. Ордогра: Вонь.
Вона: Запахъ, вонность.
Врабїй: Воробецъ. Лу: ді. зри Кура, и птица:
Врагъ: Ворогъ, непрїятель.
Вражда: Ворогованье, гнѣвъ неприязнь, ненавистъ.
Враждую: Ворогую.
Вражбитъ: Ворожбитъ. Бы: м.
Враженїе: Ворожбитство.
Вранъ: Воронъ, крукъ, гайворо.
Вранъ нощный: Ночный воронъ.
Враска, е а: Зморщка, скора на старомъ тѣлѣ скорченая.
Враскавый: Зморщеный.
Врата: Воротà, брона, двери.
Вратаръ: Вратный, воротный.
Вратило ткущыхъ: Воротило ткацкое, навой ткацкі. Пара: аі.
Врачъ: Лѣкаръ, докторъ.
Врачба, врачеванїе: Лѣченье, лѣкарствъ даванье, або бранье.
Врачебница: Домъ где лѣчатъ, и тыжъ аптыка. Сство.
Врачевство: Лѣкарство, докторство.
Врачую: Лѣчу.
Вредъ: Вродъ, болячка. Щета: шкода, утрата, ѿбраза, (грѣхъ) нарушенье, зопсованье.
Вредъ неудобь лѣчимъ: Не улѣчоная хороба.
Вреди: Болячки.
Вреди: Пове: шкодь, псуй.
Вредитель: шкодца, который нарушаетъ. Ащеоучтала дѣло есть еже спасати погибшаго: Еже погублати спатися хотяща, врителя есть. Зла: на ма: бе: ог.
Вредный: Вродоватый, бѣдный, маломощный, оуломный, кромый, недолужный, шкодливый, недостатечный, ἀνάπηρος.

Врѣждаю, ѫ: шкоджꙋ, нарꙋшаю, ѡбражаю, шкодꙋ задаю.
Врѣждаюся: шкодꙋю, ѹкрывженный естемъ, нендзꙋ, клѧскꙋ, поражкꙋ маю. (нарꙋщее.
Неврѣжденїе: Незопсованье, не-
Временный: Дочасный.
Время: Часъ, фила.
Вретище, власяница: Плахта, жалоба, жалобный ѹбюръ, верето, радно.
Врꙋченїе: Вданье, порꙋчее, залн-
Врꙋтка: рꙋра. (ценье.
Вторицею: Другїй разъ.
Второе: Другое.
Въвѣренно: Повѣрено, врꙋчено, злицено, порꙋчено.
Въдворяєтъся: Премешкиваєтъ, албо раздѣляетъ почести.
Въдворяюся: Ѹмешкꙋюся, впроважаюся в мешканье.
Въ лнѣ: Влнѣ. ѱа: ч. зр воднѣ.
Въдрꙋжаю: Вбиваю, втыкаю, ѹдараю, ѹгорожꙋю, розбиваю [намѣтъ] ѹкрѣпляю.
Въдрꙋженъ: Ѹкрѣпленъ, ѹтисненый, ѹгрꙋженъ, ѹтвержденъ.
Въдѣяше: Вкладалъ, а, о.
Въдѣяю: Вкладаю.

Въжделенїе: Пожаданье, хоть, або похоть, раченье, пожадливо.
Въжделѣнъ, енный: Пожаданый.
Въжделѣваю: Пожаданье маю.
Въжделѣю: бꙋдꙋ: вре: Пожадаю, възжалкелю,
Възъ: ἀντι. Вмѣсто. За.
Въздающей ми злая възблагая: ἀντι ἀγαθῶν.
Възаємъ даю: Позычаю комꙋ.
Възбраненїе: Забороненье, оборона, препона.
Възбранитель: Заборонаючїй.
Възбранный, възбранникъ: ὑπέρμαχος, Валечный, найвыборнѣйшый в битвахъ, заставляючийся за кого, оборонца. и възбранный, пишется.
Възбраняю: Забороняю, за кого валчꙋ, заставляюся, перешкоджаю.
Възвожꙋ: Взгорꙋ поношꙋ. (жꙋю.
Възвратъ: Вертайся, вороти.
Възвращенїе, Назадъ вернѣнье.
Възвꙋзъ сапожная: Ремыкъ обꙋва. Бы: лі. Повязка.
Възвѣщаю: Ѡповѣдаю, повѣдаю, даю вѣдомость.
Възвѣщенїе: Ѡповѣданье,

Възглáвїе: Възглáвница, везглóвье, áлбо подýшка.
Възглáсъ: Ѿголошéнье, зав҃.
Възглашáю: Ѿповѣдую, ѿзволываю, волáю, кличу, ѿголóшую.
Възглашéнїе: Ѿзволáнье, кричáнье, ѿповѣдáнье.
Възгорѣнїе: Роспалѣньеся.
Вьзданїе, възддаáнїе: Ѿдáток, нагорóда.
Въздвижéнїе: Подвигнéнье, взношéнье, побудка. ч҃н: ї.
Въздвизáю: Подвигáю, взношу.
Въздежду: Понесую, подношу.
Въздержáнїе: Въздержливость, встремяжли́вость, повстаглíвость, на всемъ мѣрность.
Въздéржникъ: Повстагли́вый.
Въздухъ: Повѣтрье, зр҃, черв. Іѡ: Дамаск: с҃: д҃і. ѿ въздусѣ.
Въздѣлáнїе: Оуроблѣнїе, запахáнїе.
Въздѣлáю: Оурóблю, запáхую.
Въздѣнїе: Поднятье.
Въздѣю: Подыйму, мчу.
Въжадáся: Прáгнулъ.
Въззывáю: Гóлосомъ волáю, закликáю.
Въложéнїе: Вложѣнье, накладáнье, полнцéнье, навéрхъ чогó вложѣнье, рéчъ Б҃у офѣрованая, надáная на Ц҃рковъ, звлáща ку ѡбитїю, áбо завѣшенїю.
Възлїáнїа: Щó крыи офѣры, яко вино ѡлива, Езе: к҃.
Възложи́лъ: Злецилъ.
Възлысъ: Прилысъ. Лев҃ї: г҃ї.
Възлѣгáю: Заседáю.
Възмавáю, възмаáю: Покиваю, скинéньемъ ѿмовляю.
Възмагíю: Оумоцняюся, ѿсмѣляюся.
Възмутися: Зафрасовáлся: смятéся: зтрвóжилъся: оудивися: здумѣлся. в҃е: ап҃: а҃. в҃. г҃. ѕ҃. л҃: л҃д. с҃: з҃. смутиша. изумѣвáхуся, почудишася. с҃: в҃і. недоумѣвáхуся.
Възмущáю: замучую, звлажáю, бунтую, крикъ чиню, трвóжу, заколóчую поспóлством.
Въ знáкъ: Нáвзнакъ.
Възнéзъ: Зоткнулъ.
Възнесéнїе: Поднесéнье.
Възникáю: Повстаю, оукáзуюся, скинéньем закáзую, покиваемъ ѿмовляю, скинéньемъ значу що трéба учинити. в҃ к҃: н҃: н҃: з҃і.

Кугó-

Кꙋго́рѣ по́ношꙋ го́ловꙋ, а́лбо о҆́чи, ѹ҆памѧ́тꙋюсѧ, вынника́ю.
Възникнꙋ́ти, възбнꙋ́ти: о҆́чи и҆лѝ го́ловꙋ по́носи́ти, побѣ́га́ти.
Възопі́й: Заволаи́.
Възо́ръ: Позрѣ́нье, Тва́ръ.
Возо́рь: Пошра́нье ни́вы.
Възража́ю: Спыха́ю, спротивлѧ́ю,
Възраже́нъ: Встрꙋ́ченый.
Възраже́нїе: Спыха́нье, спротивле́нье:
Възрази̑: Зопхни̑, стрꙋ́ти. погамꙋ́й, спроти́въсѧ.
Възра́стъ: Вəро́стъ, и҆ зро́стъ.
Възраста́ю: Ѹ҆роста́ю, мно́жꙋ.
Възрасти̑: мн҃ ш: Ѹ҆мно́жилъ, побѣ́; ѹ҆мно́жъ.
Възраче́нный, Выконтерфето-ва́ный, помале́ваный фа́рбами, Поваплѐнный ма́стьми, Позлаще́нный: позлоти́стый.
Възываю, Закликаю, кли́чꙋ.
Възыска́нїе: Вынайдова́нье, шꙋ-ка́нье, пыта́нье, ѿпытъ, вывѣдова́ньесѧ, Θεώρημα, πρόβλημα. Прело́женїе Дїалекті-ческое, ѿ не́же зрѣ́нїѧ и҆ вѣде́нїа вино́вно бы́ти та́кѡ и҆менова́сѧ.
Възыска́нный: Вынайдова́ный.

Възыскꙋ́емое є̑ то́є ѿ чо́мъ пыта́нье и҆ ба́да́нье быва́етъ.
Възыскꙋ́ю: Вынайдꙋ́ю, довѣ́дꙋюсѧ, пыта́ю, ѿыскꙋ́ю, пожа-да́ньемъ ре́чи ѹ҆пꙋще́нной дер-жꙋ́сѧ, пра́гнꙋ є҆ѧ̀, ѹ҆помина́юсѧ, ста́зꙋю, вытага́ю.
Възыщꙋ̀: Пошꙋка́ю, шꙋка́ти бꙋ́дꙋ.
Въистиннꙋ́: Правди́ве, запра́вды.
Въкꙋ́съ: Вкꙋше́нье. Єди́нъ з ме́жи пѧти̑ смы́слъ.
Въкꙋша́ю: Коштꙋ́ю, ѹ҆грыза́ю.
Вълага́лище: Щѣшо́къ, мо-ше́нка, скры́ночка, та́блічка.
Влъне́нїе: влъна̀, забꙋ́рїе во́дное гды быва́етъ, фа́лѧ на̀ водѣ̀, нава́лность.
Влъ́хвъ: влъше́бник: Чаро́вник, ворожби́тъ, вѣщꙋ́нъ, заклина́чъ, чорнокни́жникъ.
Влъхвова́нїе, Чарова́нїе. Сча́ры.
Влъшба̀: и҆ли̑ волше́вба, воро́жка,
Влъ́чецъ: рѣпѣ́й.
Вълѣпотꙋ̀. и҆ Въ красноп҃ꙋ и҆зѧщн҃ве: Присто́йне, слꙋ-шне, на́йлѣпше. Послѣдова́-телнѣ, (всѣпана́ле) го́дне справедли́ве, з повинности, ꙗ҆́кѡ слꙋшности принале́житъ.

Вѣмѣ

Въмѣнин҇, ѧкъ ѥсть, непщева: розумѣлъ. [розумѣю.
Въмѣнаю: Полчаю, почитаю,
Въмѣсто, ради: Длѧ.
Въмѣсто тебе: За тѧ.
Въмѣтающїй, въвергшей: вкидаючи.
Въмѣщаю: Поймую, змѣщаю.
Пѣнь: зри вонь.
Внегда: Гди. Въѣже: в той часъ. в: а: л: атрї,
Внезаапное: Наглое.
Внезаапный: Наглый.
Внезаапу: Спрудка, знагла, знешбачка, напраснw, нагло.
Внемлѣнїе: Вымышленье.
Внемлѣте: Пилнуйте, зрозумѣвайте.
Внемлю, Оуважне слухаю, з уваженьемъ зрозумѣваю, бавлюсѧ втомъ.
Вниманїе: Зрозумѣванье.
Внимател: Внушитель, уважный, пилный слухачъ.
Внимателнw: Разсуждати потребнw. розсудителнѣ. Сдо росклих прїимую.
Внимаю: Оуважаю, зрозумѣваю
Внїиди: Войди.

Внутрь: Внутрѣ, всереднинѣ.
Внутрь града: в мѣстѣ.
Внутренїй члкъ: Члкъ духовный.
Внутреннаѧ: Внутрнюсти, тѣлw, срце, утроба.
Внутреннаѧ приненитїѧ: Домовыи припадки.
Внутрьуду: З внутра.
Внутрьуду столпа: В самой црквн.
Внутрьуду храмины: в дому, албо всереднинѣ дому.
Внушаю: До ушу прїимую, албо пилне слухаю.
Въпадъ: Достигъ. [чиню.
Въпераю, Въскрилаю: Легкимъ Оумъ въпераю: розумъ ѧкъ перо злѣтаю, албо тонкw розмышлаю.
Въпїенїе, кличъ: Воланье, крикъ.
Въпїю: Кричу, волаю.
Въплъчаюсѧ: Собоз кладу: чн: а.
Въплъченїе: Положенье обозу.
Въплъчитель: Становничї, обозный.
Въплъщенїе, Втѣленье,
Въпль: Плачъ, крикъ, воланье.
Вразумлаю: Научаю, напоминаю, наказую, мудрымъ чиню. карую.
Вручаю: Поручаю. залицаю, вдаю.

В Вра-

Всѣрѧснотꙋ, и҆стинно, въи҆стинꙋ, вълѣпотꙋ: Правдивє, и҆стотинє, заправды.
Всѣадникъ: Конный, верховы҆ чловекъ на кони.
Всєгда: Завшє.
Всєгꙋбительство: Згинєньє, затрачєньє.
Всєконєчнѣ: зри Весма.
Всєлєннаѧ: Вєсь свѣтъ, гдєсѧ люде насєлили.
Патрїархъ Всєлєнскїй: Ѻтєцъ началный всємꙋ свѣтꙋ.
Всєселѧюсѧ: Щєшканьє займꙋю.
Всєплодїє, всєсъжєжєнїє: цѣлопалєнаѧ ѻфѣра. ὁλόκαυσον.
Всєпрїѧтєлище: Гостинница, Корчма. Скорчмаръ.
Всєпрїѧтникъ: Гостинникъ.
Всєсъвєршєнный: цѣлый, досконалый.
Всєсъвєршєннѣ, всєконєчнѣ: всѧкѡ: Достатєчнє, зꙋполнє, цѣлє, досконалє.
Всєѡбразнѡ: Всѧким способом, розмаитє.
Всєѡрꙋжїє: Зꙋполнаѧ зброѧ.
Всєцѣлъ, ый, всєсъвєршєнъ: Зꙋполный, всєчистый.

Всєсклабилъсѧ: Ѻсклирилъсѧ, заємѣѧлъсѧ трохи.
Всєсклицновєнїє, ца: Выкриканє, похвалєньє, гꙋдєньє, хлипаньє. кричаньє, вытьє, гꙋкъ, гꙋкає ѧкъ по оумєрломъ.
Всєсклицаю: Выкрикаю.
Всєсклонѧюсѧ: Похилѧюсѧ, На, сѣдаю на лавꙋ.
Всєскръмлєнїє: Выхованьє.
Всєскрнїє: Змєртвыхъ встаньє, Гды самъ чєрєзъ сєбє.
Всєскрєшєнїє: Гды ѿ кого иншого кто бываєтъ въскрєшєнъ.
Всєскрылїє ризъ: Подолки шатъ.
Всєскрылѧюсѧ, въпєрѧюсѧ: Крила собѣ розширѧю, которимисѧ широкимъ чиню, и҆ лєгкимъ ѧкъ и҆ пѣрьємъ.
Всєскꙋю: Чємꙋ, алѧчого:
Всєспєрилъ: Ѻпєрнатилъ, злєгчилъ.
Всєспѣрєнъ: Оупѣрєнъ, лєгкїй, сꙋптєлный.
Всєсплищаю: Заємꙋчꙋю. лѣ: с: г.
Всєсподвизаюсѧ: Противко, взаємъ бою, ширмꙋю.
Всєспоминанїє: Знакъ, памѧтка, припоминанїє, або знак памѧтки.
Всєспоминаю: Оуважаю, припоминаю.

Въспрї-

Вѣсприємлѣте: Зно́шуйте. подъємлѣте, засту́па́йте.
Вѣсприємлю: Прїймую, зно́ву прїймую, помага́ю, взаємъ прїймую, зно́шую, ѡ҃но́шую, ѡ҃бира́ю, заде́ржую, ꙗ҆ко́бы проти́въ прїймую.
Вѣспрїя́тїа: прида́тки.
Вѣспраня́ю: Очуча́юся.
Вѣспя́тъ: Наза́дъ, вспа́кѣ.
Вѣспятися слнце: Наза́дъся вернуло сло́нце. Сир҃, мн.
Вѣспаща́ю: Наза́дъ ѡ҃верта́ю.
Вѣспаща́юся: Ѻпина́юся, наза́дъся верта́ю, ѻ҆борочаю, широ: г҃.
Вѣставля́ю, Под: Звожу, подыймую, подпира́ю.
Вѣстлаплє́нїє: Выверта́нье, ѻ҆тогне́нье. Стаю.
Вѣстлапля́ю: Ѡ҃гниная, вывер-
Вѣстогнахъ: в у́лнца, По.
Востогна́хъ: Заболѣлемъ.
Вѣсто́къ: Всхо́дъ слнца.
Вѣстужи́ша: Зафрасова́лися, па́костнишася.
Вѣстя́зую: Оуѕнава́ю, розсужа́ю, выбадо́вуюся.
Вѣсуе: Да́рмо, надарємне, ма́рне.

Вѣсхваля́ю: Выношу, выхваляю.
Вѣсхити́ша Сѷ́мона влъ́хва беспле́тнїи на въздухъ: Порва́ли бѣси Сѷ́мона чаровника [в Ри́мѣ и възнесли ѐ] на повѣтре.
Вѣсхища́ю: Порива́ю, поха́пую, хвата́ю. Соухапле́нье.
Вѣсхище́нїє: Порыва́є, драпѣжство,
Вѣсхлаща́ю, вѣстяга́ю: Застановля́ю.
Вѣсхлаще́нїє: Встяга́нье.
Вѣсхо́дница: Са́ла, Суді: г҃.
Вѣся́къ: Ко́ждый, вся́кїй.
Вѣсяче́ская: Все що живо, все що ко́лвекъ є҆сть.
Вѣся́чески: Вшеля́ким спо́собомъ, доща́дку, ве́сма, ѡ҃ню́дъ.
Вѣ тщѣ: Про́жно. Сзр ѻ҆ру́жїе.
Вѣшруча́ю: В зброю прибира́ю,
Вѣ ча́сти: Зстороны.
Вѣчлвче́нїе: Чловечества приня́тїе.
Вы: Ва́съ.
Вы́ну: Всегда, везгды, за́вжды. Оустави́чне, вѣ вѣки.
Вы́пелница, лєѵ҃і: а҃і.
Высокосе́рдый: Пова́жный, высокомы́слн чловѣкъ.
Высоту́пцѣ: Бачма́ги, а҆бо Пантофлѣ. в҃: а҃: л҃: фес.

Вы́спрь: высо́ко҇, или высо́ко.
Вы́спрьнїй: высо́кїй.
Вы́ходки: ἅμαξα, Прохо́дки.
Вы́шше: надъ, е҃: а҃: л҃: бра.
Вы́ѧ: τράχηλος, ши́ѧ, ты́лъ.
Вы́шше сꙋщественный: На-несто́тный.
Вѣдѣ́нїе: Позна́нїе, свѣ́домость, розꙋмѣ́нье, νόημα, вѣ́домо, зна́емо, вѣда́нїе, розмышлѧ́нїе, и вѣда́нїе, тоежъ.
Вѣдо́мъ: Зна́емъ. Невѣдо́мо, не ꙗвле́нно. за́таено, закри́то.
Вѣдь: вѣдомость, Кгрї, їсп:
Вѣдѣти извѣстно, вѣдати пене.
Вѣ́жа: цвиче́ный, вѣ́жливъ, ростро́пный.
Вѣ́жда: вѣ́ка, повѣ́ка.
Вѣ́ждество: ростро́пно, вѣда́нїе.
Вѣ́ждество: вѣ́домость, цвиче́ство, ꙋмѣ́тность.
Вѣ́тва или вѣ́твь, ро́счка, га́лꙋзь, го́ль, или голѧ з ли́стамъ.
Вѣ́мъ: и свѣ́мъ, вѣ́даю, зна́ю.
Вѣне́цъ: Коро́на, би́нда, а́лбо че́пецъ, е҃: а҃: л҃: а́хме.
Вѣнча́нїе: Короно́ванье.
Вѣ́ра: Набоже́нство. θρησκεία,
е҃: а҃: аѱ, рели́гѣа, л҃: фи́да.
Вѣ́ра [Пастѣ́чно] быва́етъ твѣ́рда, еже не пыта́ти повелѣ́ннаго, но про́сто послꙋша́ти. Зла҃ꙋ:
Вѣрова́телное: ꙋ̂вѣща́телное. ꙋпевна́ючее, е҃: а҃: л҃: всꙋзи.
Ѿ вѣ́рѣ погрѣши́ша: Ѿ вѣ́ры ѿпадо́ша. е҃: а҃: л҃: вфлв.
Вѣ́рнѣ: и́сте, пе́внѣ, щи́ре.
Вѣ́си: вѣ́даешь, зна́ешъ.
Вѣ́стникъ: Повѣ́да, посо́лъ ко́ждый вѣ́сти повѣда́ючїй.
Вѣ́тїй: ри́торъ, ѡ̂ра́торъ, ῥήτωρ, ὄρος, м҃ръ φιλόσοφ. красомо́вца, а́лбо вымо́вца, спра́вца, а́лбо прокꙋра́торъ, рꙋчни́къ, хитросло́вецъ. Ща҃з:
Вѣтри́ло: Жа́гель, па́рꙋсъ, поло́тно корабли́ длѧ вѣ́трꙋ.
Вѣща́нїе, повѣда́нье, мо́вене, голоше́нье.
Вѣща́ю: гл҃ю, мо́влю, повѣда́ю, говорꙋ, голошꙋ. бы҃: л҃в.
Вѧза́н: и свѧ́зꙋю, до вѧзе́нѧ сажа́ю, тра́плю вѧзе́нымъ.
Вѧзи вѣ́нцы: Корꙋнꙋю.
ꙋ̂вѧсти вѣ́нцы: короно́вати.
Вѧ́щше: множа́е, бо́лше.
Вѧ́щшїй: множа́йшїй, бо́лшїй.

Г

Г

Гада́нїе, або̀ гана́нїе, или гана́нство: Тру́дное а хи́трое пыта́нье, за́гадка, розмо́ва, сокрове́нъ гла́въ, закры́тым слова́ [спо̂до́бїе]

Гада́нїе е́сть: є́же съначе́ртаема въ гада́нїи, и неизъявля́ема ві́щъ. Гре: е: ѿ Кv: то: кз.

Гада́нми: чре за́гадки, въ гада́нїихъ, за́гадками.

Гадателствꙋ́ю: назнаменꙋ́ю, а̂хи гро́мач, зага́дꙋю, та́йнꙋ значꙋ. та́ємныи рѣчи задаю.

Гажде́нїе: злохꙋле́нїе, га́нба, нагаба́нье, злорече́нье, пога́нѣе, при́чина, гане́нье, лже́нье, кара́нье, ла́янье, зѣлжи́вость, е: кі: ѕ. н. Тоежъ значи што и хꙋле́нїе.

Гажде́нїє: злы ѿ славле́нїя. а́щ г.

Га́за: ска́рбъ, бога́тство, ска́рбни́ца, скле́пъ. є́сть ты мѣ́сто в Палести́нѣ.

Га́щи: Сапо́ги. е: а: л: ктз.

Ги́бель: мо́ръ, пове́тре. а́лбо згꙋ́ба, поги́бель.

Глава́, розде́лъ, ре наиголовнѣ́йшаа и найвы́шшаа. а́лбо Голова́.

Глави́зна: Сꙋ́мма, коро́ткое замкне́нье, поча́токъ кни́гъ. ѱа: ла. з. ѿсягне некоторои ре́чи. κεφαλίς. κεφάλαιον.

Главотяжа́нїе: Главоболе́нье.

Главотя́жъ: Бенда́ликъ, фаце́литъ, хꙋ́стка.

Гла́нїе: Щовле́нье.

Гла́съ: Що́ва, и ты сло́во.

Гла́ствꙋю, Гла́домъ та́ю: го́лоденемъ, мрꙋ го́лодомъ.

Глю: Що́влю, говорꙋ.

Гла́съ: Голо́, дзве́нкъ, бре́нкъ.

Глаша́ю, ꙋ: Зовꙋ, кли́чꙋ.

Глезно̀: Голѣ́нь, голѣ́нка.

Гле́зна: Го́лени, коне́цъ ко́сти голе́нных, кото́рїеся ѿпираю́ ко́сти в стопѣ, и в бокꙋ ся оудаю́тъ выпꙋ́клы.

Глипа́нїе: Поглажа́не. Ты и́намо гли́паешн, и ино бесѣ́дꙋешн. Іо: пре: бо: то: єv: про:

Глꙋбина́: Глꙋбо́кость.

Глꙋбо́ко: Мета́: Вели́ко.

Глꙋмъ: Подражне́е, смѣ́хъ, жа́рты.

Въ глꙋ́мъ: На смѣ́хъ, на жа́рты.

Глꙋмлю́ся: ἀδολεσχῶ, За́вше оучꙋся, оуставичне цвичꙋся, прохо́жꙋюся, подражня́юся.

Бы: кд. Изыйде Ісаакъ поглумитися на поле къ вечеру.
Вышолъ Ісаакъ проходитися на поле подъ вечеръ.
Ѱа: рпе. С: еі. и ои. Поглумлюся въ заповѣдехъ твоихъ.
С: кз. Въ чудесѣхъ:
Буду ся цвичити в твоихъ приказанахъ, и чудахъ.
Глумахуся, скорбѣху, печахуся.
Глѣнь: Сокъ.
Гнилая, растлѣнная: Габская.
Гной, бреніе. Болячка, вродъ.
Гноисточивъ очима: Чловекъ очій затѣкаючихъ.
Гнушаюся: Бриджуся, отрѣкаюся, прикро ми, мерзит ми, горжу, взгоржаю.
Гнюснѣе: ὑδαμινώτερον, Нѣкчемнѣйшіе.
Гнюсъ: Бридкость. Леvі: кі.
Гнѣвъ: Идовитость, гнѣвъ, шаленство, встеклывость, затрѣньє, нетерпливость, жолудкованье. Ирость: Ira.
Злопомнѣніе: Застарѣлая гнѣвливость. ἀπέχθεια, δυσμένεια, Infensia.
Четвертый злыхъ помысл, ѿ осми.

Гобзованіе, εὐφορία, обиліе: зрожение, обфитость: или, обфитый урожай.
Угобжение: Зрожѣнье.
Гобзованъ: Гойный.
Гобзую: Множуся. силъ, моци, крѣпости, набываю. розростуюся, щасти набываю, щасливе роджу.
Гобзующій: Оужнваючіи щастіе, множачіися, щасливе ростучій, родячій.
Угобжаюся: Зроджую.
Говѣнинъ, иный: Оучтивый, чесный, почтивый, обавляючися.
Говѣніе, τίμησις, Veneratio, Reverentia: Встыданьеся, з почтивостью чтенье.
Говѣю: шаную, чту, оучтиво выражаю, з страхом, з оучтивостью, и з встыдом обавляюся.
Говадо: Быдла. Леvі: кд.
Голоть, ὀχρυσανος, πάγος, glacies: Лѣдъ, серенъ, ожеледица, гололедица: Всемерзшаяся вода на земли, або вода выше земле померзшая.
Голошу: Жалобно плачу.
Голубъ. Голубица: Голубка.

Голѣ-

Голѣмо: велико.
Голѣмый: великїй.
Гонѣнїе: Преслѣдованье.
Гоню: Преслѣдую, наслѣдую, держуся.
Гонзаю, оутѣкаю, оубѣгаю.
Гонзѣ, и гонзнувъ: оушолъ, оутекъ, оубѣгъ, у. або вымкнуся, гоньзну, г҃ ма: е. бѣжалъ.
Гонзенїе: Оутеченье.
Гонитель: Преслѣдовца.
Гора: метаф: вѣра.
Горе: нарѣчїе, бѣда, нестойте, уай, φεῦ,
Горекъ: Горкїй.
Горесть: Горкость, нахиленїе ку гнѣву, ἀκροχολία.
Гордость: Хупавость, напыщенье, надутость.
Горджуся: Пышнюся.
Гордъ, гордый: Пышный, бутный.
Гордына: πομπή: Пыха, попа, бута, высокая мысль. Остатнїй злый помыслъ, ѿ осми страстей злобныхъ. Якоже гордость источникъ злобы всякїя єсть: Сице смиреномудрїе, философїа всякїя начало. Злат: в҃: е҃.м.
Горница: На горѣ ня будованый домъ.

Гортань: Горло.
Гортанобѣсїе: Горла оузбѣшенье, кохаєся в роскошных потравахъ. Єсть страсть абы лакомы все єдати хоть троха. А подлыми потравами оугоржати.
Горушица: Горчица.
Горушно: Горчично.
Господїе, властелѣ, владыки, Панове, владарѣ, преложеныи.
Наигдствненѣйшее: Найболшее, наилучшее, найпанѣйшее.
Господственнѣ: Пански, споважностю и змоцу, и стотне, властне, стале, моцно, не добыте, грунтовне, споважною и панствомъ, κυρίως.
Гд҇и помилуй: Пане змилуйся. А єже потрищи глется: оупоминени бываемъ симъ, да быхмо къ Гу Бгу в трцы єдиному ѿ сердца часто оувещали.
Господинъ: Панъ, господарь.
Господство: Панство, моцъ.
Господствую: Паную.
Гдь: Панъ, то єсть маючїй поважность, зацный, непосполитый, особливый, κύριος, Dominus. т҃ пишется.

Госпе-

Гошѐніе: Оучта зацнаѧ, знаменитаѧ бесѣда, албо, бесѣда.
Гостинница: Домъ гостинный.
Гостинства: Банкет, бесѣда. Бы҃ к҃в.
Градарь: Огородный.
Градежъ: Плотъ.
Градъ: Мѣсто.
Гражданинъ: Мещанинъ.
Гражданка: Мѣщка.
Гражданскій: Тотъ который до справъ мѣстскихъ належит: и тыж обычайный, дворскій, ростропный.
Гражданство: Жителство: мѣстское житло, обычность, албо смѣхотворство, πολιτισμὸς, Трефниутво.
Граммотникъ: Дѣтоучитель, дякъ.
Гранесъ, Гранесословіе: Стіхъ, вѣршъ.
Грань: Оуголъ, часть, штука.
Краегранесіе: Початокъ стіха, албо строки.
Гребло: Весло, опачина.
Гребло Кормилное: Стыръ, корма. Дѣ҃: с҃: ꙁі,
Гребцѣ: Фалисше, п.
Грезновѣніе, грезно, гь: Гроно вино. чн҃: ді.

Гривна злата: Ланцухъ золотый.
Гривна: Клейнотъ, ланцухъ.
Гробъ, жупище: Яма.
Гроздь: Гроно вина.
Грохотъ: Окрикъ, розрухъ, воланье, верескъ.
Грохощу: Реготуся.
Груди ѿ овна: Мостокъ збарана. Исх҃, кд.
Груза: Гной, матеріа.
Грядꙋ: Иду, прихожу.
Грядущый: Будущій, который маетъ пріити, албо быти. приходячій.
Губа: Губка морская. Spongia.
Губавщ, лѣпш: Хороше. хупавш: Надуте, бутне, бучно.
Губитель: Пустошитель, посполитаѧ плага, и шкодца, затрачаючій, погубляючій.
Губителство: Моръ, моровое повѣтре, затраченье.
Гудѣніе: Пискане, гудѣне, пищене.
Гудецъ: Орфиста. цитаріста.
Гусли: Скрипица, Сопѣлі, дудка. Метафор: Тоест, образующе толкуетъся: мысль.
Гусль: Гарфа, цитра.
Гущеры: Н҃і: мн. з҃ с҃: Васі: ѿ дѣтехъ.

д

Д

Да бꙋ́детъ: Неха́й бы та́къ было, неха́й та́къ бꙋ́детъ.

Да̀ взы́щетъ: Абы̀ выпыта́лъ, а̑бо вышꙋкалъ.

Да́же: Не́жли. а̑жъ,

Да́мы, въсприи́мемъ, възда́мы. или во́змемо, б҃: дѣ̑ѧ. л҃. о҃ві. дамо̀.

Да̀ мы̀: Же бы́смо мы̑.

Да́нь: Чи́ншъ, побо́ръ, запла́та чиншова́на,

Да́ръ: Пода́рокъ,

Даро́вникъ по́чести, подвиго-поло́жникъ: То́тъ кото́рый да́етъ нагоро́дꙋ запа́рникомъ, а̑лбо гѣрцы́ршомъ,

Дароноше́нми: Дардоноше́нми, б҃. д҃. л҃. ѱ҃лг. окрꙋжа́ючими,

Да ѡ҆про́чно: Та̑ ѡ҆со́бно: ѿдѣ́ление, роздѣ́ление, подѣ́ление. Нїе, н҃. г҃в.

Два́жды, ѱ҃н: Два́кроть.

Двикꙋю: Ѡ҆жо́вꙋю, рꙋмига́ю, пережо́вꙋю, рꙋмени́ю, мериза́ю.

Две́рникъ: Ѡ҆двѣ́рный, воро́тный.

Две́ръ: Две́рѣ.

Движꙋ̀: Вꙋрꙋшꙋю, пра́цꙋ зада́ю.

Движ꙽ꙋся: Рꙋша́юся.

Двоичиѡ, Повто́ре. бы̀: ма҃.

Двосро́чїе: Двꙋто́чцѣ, два̀ пꙋнкта.

Дебе́лость: Грꙋбость.

Дебелохꙋдо́жникъ: Грꙋнда́ль, ремесни́къ грꙋбого ремесла̀.

Дѣ́бе, дѣ́белый: Грꙋбый, Толсты̀.

Де́брь: Па́долъ заро́слый.

Де́лва: Ка́дь, стаговѐ, фа́ска, бо́чка, или дѣ́жка.

Де́нь: Де́нь, кото́рый є҆сть проти́вный но́чи.

Дръжа́ва; κράτος, robur, мо́цъ, си́ла, Śuwasda, potentia. велмо́жность, мо́жность, а̑лбо зве́рхность.

Дръжа́ва: στερέωμα, firmamentum, ѹ҆тверже́нїе.

Ꙗ҆́кѡ ѱа҃л, п҃д. д҃і. Дръжа́ва г҃ь боѧ́щымсѧ є҆гѡ̀; Ѹ҆твержені́е па́нъ боѧ́щимсѧ є҆гѡ̀.

Дръжавствꙋю; Панꙋю, в посессїи маю, ражꙋ, справꙋю, є҆стем преложо́нымъ, кро́лем, цѣсарем,

Дръза́ю: Смѣ́ю, смѣ́лый є҆сте́мъ,

Дръзнове́нїе; παῤῥησία, ѹ҆фно̀, смѣ́ло, дꙋфа́нье. нешбинновасе,

Дръзо̀, и҆ дръзостѣ̀: Напра́сный, θρασύς. Смѣ́лый, зꙋхва́лый.

Дръзость: Смѣ́лость, зꙋхва́лость, продръ́зость, небоѧзли́вость.

Дрзкость, Невстыдливость, Θρασύτης.

Дрзновѣннѣ: Смѣле.

Дрзостнѡ, дрзскиѡ: Безвстыдо, безпечне.

Дрзостный, дрзскій: Безпечный, небоязливый, невстыдливый.

Дрзый: Смѣлый, зухвалый.

Деснаѧ, десница: Правица, рука правая. мета: дѣвка.

Десный: Правый, што на правой сторонѣ є, Также, Статечный, щасливый, албо способный.

Днвѡ: Дивство, на днѣ што вробленое.

Дивїй, ый: Дикїй, срогій, ѡкрутный, лютый. Ψάλ, бд.

Дїскос: Талѣрѣ, р лѣ, широкая миса, ѡкрылнѡ, албо крылновъ.

Дїдагма: Наука, которая наст ученицими, албо вѣдомцими албо мудрѣйшими чинит.

Дмѫ: Дмешн, надымаю, дую.

Днесь: Сегодня.

Доблествую: Сталый есте.

Доблесть: Сталость, крѣпость, мужество.

Доблїй: Доблественный, шляхетный, моцный, межный, дужїй.

Добль: Сталый, мужественнѣ, крѣпкїй, албо трвалый, статечный.

Доблѣ: доблественнѣ: Дуже, потужне, стале, мѣнжне.

Добродѣяніе: Цнотливыи справы.

Добродѣтель: Цнота, Также мо.

Добродѣтелный: Цнотливый: цный, албо добрый, учтивый: почесный, пенькный, вдячный, ужитечный, албо чесный. Щета: Зацный, славный, знаменитый, албо панскїй, непосполитый.

Доброе пристанище: Добрая пристань: Щетце мнѣмаю Критенское, которому имя халй ахтй, то есть, пекный берегъ: ѡ котором вспоминает Стефанъ. Дѣя: кз. н.

Доброта: Оздоба, урода, чудность, пенькность.

Добрѣ страждущїй: Добрѣ прїимающїй, который добродѣйство ѡдержует. Сны.

Добрый, благїй: добрый, чудный, слн.

Добытїе: Набыток, здобыч.

Доволь, нш: Достатне, достатками, моцнъ.

Доволен: довольный, достатный, годный, способный, достатечный.

Дов-

Довóлный єсмь: Ѻбилно ймаю, дóсытъ мáю, контентуюся, гóйне зажывáю чого.

Довóлство: Достáток, мóцъ, áбо насычéна сытость, áлбо оѵфитос: богáтство, збыток. аѵтархéа.

Довлѣетъ: Дóсыть.

Довлѣетъ ти: Дóсы ти єсть, дóсытъ мáешъ.

Довлю: Оудоволяю, оурѣждáю, дóсытъ чиню. Спадаѥ.

Дождитъ: Дóждъ йдетъ, дóждъ

Доилница: Шáмка.

Доколѣ: Пóкуль.

Докóсна: Допóзна, до забáвы.

Дóлгій: Далекій, дóлгій. Свѣнѣ.

Долгъ: офелима, што кто комꙋ

Долгодѣнствїе: Долгота днїй, дóлгій вѣкъ,

Долготерпѣнїе: Шнюгаѧ терплѝвость, негнѣвливость, ѡжидáнье, нєскваплѝвость. Кол: а. аі.

Долготерпѣнїе є, єдинъ противъ дрꙋгомꙋ. а терпѣнїе, противъ обцыхъ. Долготерпѣнїе, где можетсѧ кто помстити: а терпѣнїе, где не можетъсѧ помстити.

Долготерпѣливый: Довготерпячїй, негнѣвно терпячїй, дочекáючїй.

Долготерпи ѡ мнѣ: Почекай мѧ.

Долготерпливъ: Терпливый єсть.

Дóлженъ єсмь: Повиненъ єсть, áлбо задолженый єстемъ.

Домостроѝтелство: Домꙋсмотрѝтелство, ряд домовый,

Домостроѝтель: оікономос, шафáръ, спрáвца домовый.

Домышлѧнїе: Ꙋдобство, догáдка.

Донелѣ же: Ажъ покꙋль.

Дондеже: Ажъ пóки, и тыжъ навѣки, ажъ быть, áлбо пóки ажъ, áбо ажъ. Ѻбычай Писáнїю множѝцею сїе творити, и речѣнїе сїе не ѡ оуставленномъ полагáти времени: ибо и ѡ Ковчѣзѣ рече: Не възвратисѧ вранъ дондеже изсше землѧ, áще и ниже по сихъ възвратисѧ. Здаоѵ: ма: бе: е.

Досáда: ἀσϐεία, ὕβρις, iniuria, Крѝвда, несправедливость.

Досада: ὕβρις, contumelia, пóтварь. досáда єсть крывда споѡвáры походѧчая: иногды значитъ досáда, своѧ волѧ, роспꙋста, пыха, бꙋта.

безчестїе, зневажїе, зелживо.
посоромоченье, або соромота,
легкость, деспектъ.

Досажденїе: λοιδορία, зелжее,
сромоченье, укорѣе. злоречїе.

Досадитѝ: укоритѝ, λοίδορος,
ὁ, ὁ. ὑβριστής, зелживость
выражаючїй, або потварливый,
потварца, полный крывды,
албо который радъ кривдѣ, не
звычайный, пышный, надутый,
зневажитель, злорѣчачїй.

Досаждаю: ὑβρίζω, λοιδορέω,
зневажаю, деспектую, зпотвараю,
кривжу, лъжу, сромочу,
злоречу.

Достигаю: Доганаю.

Достоанїе, Годно, людкость,
повинно, справедливая заплата
и годная, дѣдицтво, маетно
дѣтинная.

Достовѣрна вещь: рѣчь до
вѣреня подобная. (вѣрно.

Достовѣрность: достатечная

Достовѣрный, вѣры годный.
досы маючїй к увѣрению чинячїй.

Достоинъ: Годенъ.
(Справеденъ.) ἄξιος.

Достойный: Годный.

Достоинство: Достойность,
урядъ, годность, зри имя.

Достоитъ: Годится, прислушаетъ,
слушно е, лѣпо е.

Достотворенїе: Досыть чиненье.

Дуга: Знакъ небный. бы: мд.

Дуенрѣя: Запиранїе водное.
Ни: сло: дї. имя нідуга.

Дх҃ъ ст҃ый: Бг҃ истинный.
Тое слово, Дх҃ъ, значитъ
многω. на перше Божество едно,
Гды мовит, Бг҃ъ е Дх҃ъ. Іωа: дї.
потом, едину персону от стон
Трцѣ, Дх҃ъ ст҃ый, Параклит,
который от Ѡтца походитъ.
потомъ, значит дары Дх҃а ст҃:
Значитъ мовлю духовъ седмъ.
иже Исаїа глетъ отх҃е. Иса: аї.
Яко почиша на том. Ни яко
седмъ духовъ суть: едина бо
е Дх҃а ѵпостась, но божественная
действїя, и дары Дх҃а ст҃гω
Прркъ наричетъ. сужесїа.
а. Дх҃ъ премрости.
в. Дх҃ъ разума: роспростности.
г. Дх҃ъ совѣта.
д. Дх҃ъ крѣпости.

е.

є. Дх҃ъ вѣдѣнїѧ.
ѕ. Дх҃ъ бл҃гочтїѧ.
з. Дх҃ъ страха б҃жїѧ.
Сꙋ҃ и҆ и҆нныи дары д҃: Є: а҃. ко: ві.
Дх̾овнѣ: дх̾овне, нетѣлесне, сꙋптелне таємне, ꙗ҆кѡ бы секретне.
Дꙋхъ: а҆гг҃лъ называєтсѧ.
Дꙋхъ: вѣтръ.
Дꙋхъ: дш҃а, живо́тъ,
Дꙋхъ: дыха́нье, ѡ҆ддꙋхъ, дыха́нье, дыше́нье, а҆лбо па́ра.
Ѡ дс҃ѣ: чре́зъ дх҃а, и҆лѝ дх҃омъ.
Дꙋхъ бꙋ́рный: вѣтръ нава́лный.
Дꙋхъ блꙋ́дный, є҆ ѿ н҃ злыи по́мыс.
Дꙋхъ пvѳо́нскїй, дѣ҃: сѕ: є҃:
Дꙋше́вный блꙋдъ: є҆рѡ нечестїѧ.
Дꙋша̑ ѿ злобы ѥ҆ѧ бывши, всѣхъ безꙋмнѣйши бываєтъ. И҆ и҆накѡ: Поистиннѣ дꙋша в злѡ впа́дши, всего бꙋдетъ не смысленѣйши. Злат: є҃: з. м:
Дꙋши смѐрть: є҆же ѿ б҃а разлꙋчєє (и҆ благтни б҃жїѧ погꙋбленїє.)
Грш: бѡ: нач. г: ві, тѡ:
Дра́чїє, є҆сть хойна, кото́раѧ в ни҆нѣ зва́рена, злвѣчєнї ꙋ҆ха ропы по́лны, и҆ ѡ҆чи ꙋ҆ра́ѕовыи, то́ є҆стъ, ра́неныи, а҆бо ꙋдаре-
ныи. И҆са́їа, нє. при концѝ.
Дре́вле: пре ча́сы, да́вно пере́шлы, ѡ҆ныхъ да́вныхъ ча́сѡ, а҆лбо пе́рше, зда́вна.
Дре́внїй клевѣтни҆къ: Ста́рый лга́ръ.
Дре́внїй: Старода́вный.
Древодѣлный: Тесе́лскїй, столя́рскїй.
Древодѣлство, и҆лѝ древодѣла́нїє, тесе́лство. Се́блю.
Древодѣлствꙋю: Тесе́лствомъ сѧ
Древодѣлѧ: Стола́, а҆лбо Тесла.
Дре́ванъ: Дерева́ный.
Дреко́ль, галаба́рта, галаба́рдъ, а҆лбо кїй, соки́ра, рога́тина.
Дрекѡлїи: Древцѧ, рога́тины.
Дрꙋгъ: Прїѧтель, а҆лбо Това́ришь, ꙋ҆ча́стникъ.
Дрꙋгъ дрꙋгꙋ: межꙋ себе, є҆ди́нъ дрꙋго́мꙋ.
Дрꙋгъ ѿ дрꙋзѣ: Това́ришъ за това́риша.
Дрꙋги́на: Това́рищка.
Дрꙋгїй: Вто́рый, а҆лбо и҆ный.
Дрꙋго́ци: На дрꙋгомъ мѣсци, и҆нде.
Дрꙋголю́бїє: Людскость, добротли́вость, прїѧзнь. Сристьво.
Дрꙋжба: ре́кше є҆диноꙋмїє, Това́-
Дрꙋкꙋю: з Саманска, выбива́ю,

Г г а҆лбо

а̂лбо вытискаю. зри̂ Іу́по̂.
Дра́селъ: Дра́хлъ, смꙋ́тенъ.
Драселꙋ́етъ: хма́ритса.
Драселꙋю: смꙋ́чꙋса.
Дра́хлш: смꙋ́тнш.
Дра́хлость: смꙋ́токъ.
Драхлꙋю: є̂́стемъ смꙋ́тенъ.
Дра́хлый: смꙋ́тный, з фрасова́ный, строска́ный, нена́вистни го́дный, ѿбридли́вый.
Дъска: До́шка, дыль, драни́ца.
Дщи́ца: Табли́ца, до́шка, до́щечка, Го́нтъ.
Дще́рь, и̂ дщи: До́чка, цо́рка.
Дѣа́нїа: Спра́вы, дѣ́и.
Дѣа́нїе: Спра́ва, чине́нье.
Дѣ́ва: Дѣ́ва, дѣви́ца, па́нна.
Дѣ́дъ: Ста́рецъ. ѹ̂малителнѣ же, да́дко. ста́рчикъ, а̂ не дѣ́дко. сице бо нѣци́и ѡ̂быко́ша дїа́вола и̂менова́ти.
Дѣ́иствꙋемый: Тотъ кото́рый быва́етъ справова́ный.
Дѣ́иствꙋай: Тотъ кото́рый справꙋ́етъ.
Дѣ́иство: Дѣ́лность.
Дѣла́нїе: Робо́та, спра́ва, ѹ̂чи́нкѡ, а̂лбо пра́ца, пи́лность, ста́ранье, а̂лбо трꙋдность.

Дѣла́тель: Робо́тникъ, спра́вца.
Дѣла́телище: Варста́тъ.
Дѣла́телница: Кле́тка, варстаѧ.
Дѣла́телный, Тотъ кото́рого тре́ба чини́ти, працови́тый.
Дѣ́лма: Дѣ́ла, ра́ди.
Дѣ́ло: Ѹ̂чи́нокъ, спра́ва, робо́та, скꙋ́токъ.
Дѣ́ло: рѡссі́йски и̂ по́лски, стрѣ́лба велика́ѧ зове́тса. щета̂: хи́трость, зра́да.
Дѣра́вла: Потрі́ннаѧ. гри́ка.
Дѣ́тель: Спра́ва, ѹ̂чи́нокъ.
Дѣ́тище: Дита̂, хло́пецъ, а̂бо дѣвчина. сре́дне бо є̂сть, а̂бо немова́тко, пелича́тко: а̂лбо ро́жай, пло̂д, поколѣ́на, а̂лбо потомство.
Дѣ́тищъ, значи́ быти лѣ́т, ѕ.
Дѣторо́дный ѹ̂дъ: Члонокъ встыдли́вый. зла́ст, на а̂ ко: бі, рнв. г. кк, и̂ кг. Да погибнꙋ невѣ́дарственници, и̂ бж҃їа сꙋда́а ѿ клеветꙋ́ющїи. мно́зи бо ѹ̂ды сіа срамны быти непщева́ша за и̂же не вподоба́ющее та прїе́млющи. но не подоба́ше. ниже̂ естествꙋ вещи грѣхъ причте́са, но ѿ дрꙋза́ющаго произволе́нїа ражда́еса сꙋгрꙋше́нїе.

Е

Егда: Гды, когда, коли, Но сѐ реченїе коли, в россійскомъ ѧзыцѣ повелителнѣ розумѣетсѧ, еже и, боди. повѣстителнѣ же и пытателнѣ вмѣсто, когда премлетсѧ, ꙗкоже и здѣ зриши.

Еговъ: Егова, егово, его.

Егоже: Которого.

Егоради: Длѧнего.

Еда: Чи, ли, азали, азажъ.

Едва: Ледво, заледвѣ.

Едничїе: Точїю.

Единъ: Самъ.

Единомыслїе: Згода, единство. Съединенїе. б. а. л. луке.

Единообразный: Единомыслный, згодливый.

Единорожда: Единороженецъ, Ѱал. пи. с: ѕ. Тое што и Инород.

Единочадый: Тоежъ што и единородный. зри Иночадый.

Единощи: Одинъ разъ.

Единою: Однымъ разомъ

Еже: о, которое, среднего рода.

Ей: Такъ конечне, запевне, безвонтпѣнѧ, певне, заправды.

Ей: Ии, Оной.

Елей: Олива, олѣикъ, олѣй: або олѣй з овсцу оливного. або масло, або мать, глесѧ по нашему сло. Щаз: на Ѱа: рм.

Елей масленный: Тукъ, албо олѣек оливешикъ. масть масличнаѧ.

Елейный хлѣбъ: Пирогъ в оливѣ смаженый. Левї, и.

Елижды: Иле разовъ

Ели живъ: Ледвѣщоживъ, напол з умерлымъ.

Ели: Заледвѣ, ледво.

Елико: Иле, колко, або ꙗкъ многω.

Елика прелюбезнаѧ: штоколвѣ естъ премногое. б. л. л. бм.

Елицы: Которїи, ꙗкъ многїи личбою, иле естъ ихъ.

Елма: Гды, понева, Гды, егда. иле, ꙗкъ много, зане, бо кгд. побнегда, пе колико. понева, ꙗкъ. Ꙗкω:

Елма велій еси, Толма смѣрисѧ.

Елма бо Богъ на землю прїиде, сирѣчъ, понева. или поневже

Елма аще бо сице бы было: бо егды бы такъ было.

Емецъ: Поручникъ, рукоимѧ.

Емл-

Ємлемый: Памнѧемый. чтв.
Ємли: Ими, поймай.
Ємлю: хапаю, имаю, достѹпѹю.
Ємлюсѧ: Держѹсѧ, имаюсѧ.
Ємство: рѹкоимство, порѹка.
Ємчѹ: рѹкоимствосѧ бавлю.
Ємѹже: Которомѹ.
Єпитафїон: Нагробный напис.
Єсмь: Настоѧщаго врем: єсть. Бѹдѹщаго, бѹдѹ: щнмошѣща, Бѣхъ. єсть же и єже непремѣнно быти знаменателнш реченїе сїе, всѧкагш свобождено времени. Златоѹ: на їѡ: б: ие.
Єстество: Прирожены, ст нарѣчїесѧ ѿ єже єсть, также власность, натѹра.
Єщѐ: Дотолѣ, доселѣ, єще.

Ж

Жадаю: Прагнѹ.
Жажда: Прагнены.
Жаждѹ: Прагнѹ, жадаю, хочет ми сѧ пити. пити хочѹ, прагнѹ пити. Также недостаєт ми. Шпафо: забѣгаю чомѹ, єсть лакомый на що.
Жажель: хоть. Да: и.
Жатва: Жниво.
Жатель: Жнецъ.
Же: а, лечъ, бо, вшакже, или тежъ, сѹюзъ сполѧющїй.
Жегавица: Огневица. аа.
Жезлъ: Посохъ, палцатъ, лѣска, палица, кий.
Желаемый: Любимый, пожаданный, милый.
Пожелателнѣйшее: Любезнѣйшее, пожаданнѣйшее, милшее.
Желанїе: Прагнены, жаданы, пожадливость, хѹть, хтиво, или похот, Крайнѣйше прочих желанїй, самого вседержителѧ Ба нарицают стїи Бгословцы. Щаз: Гре. гла: ѕ.
Желаю: Зычѹ, прагнѹ, жадаю. Также ѹпрїимѹ прошѹ, млюсѧ, або хочѹ потребѹю.
Желвъ: testudo/ черепаха, чаша черепашаѧ, черепъ єи. Χελώνη, жолвъ, з латинского єще выкладаєсѧ (ѿсїа вї аі.) склепъ, лютнѧ.
Желтаница. Салата лѣснаѧ. Нехо. ві. п. ἡ πικρὶς, πικρίδος, Lactuca syluestris.
Желѹдь: Жолѹдь, жиръ.
Желѣдба: Жалоба, желѣнь, печа-

печа-

печалова́нье, фрасова́нье.
Жена̑: Невѣ́ста, сꙋпр҃: жона̑.
Жени́тва: Малже́нство.
Жени́хъ, Новожи́на, па҃ молоды́, ѡблюбе́нецъ.
Женствꙋю̑: Жена́ми бываю̑, вєѵа.
Жера́чено: Грч҃: в҃: на н҃ цꙋ, є҃ і. ло҃: Ба́рзо огни́сто.
Жръно́въ: Жо́рна, а҆бо̀ млынны́й ка́мень, млыне́ц, рꙋчны́й млы́н.
Жръно́въ оселїй, или оселскїй, Ка́мень ве́рхнїй млыно́вый, а длятого́ сѧ называ́етъ оселїй, же ослами ме́лютъ.
Жръ́тва: Закла́нїе, офѣ́ра.
Жръто́вникъ: Олтаръ, ѡ҆чи́стилище, ѡ҆блага́лница, мѣ́стце на кото́ромъ Бг҃а офѣ́рами блага́ю.
Жрътвꙋ́ю: Офѣ́рꙋю.
Жестоⷦ: Тве́рдъ, закамене́лый.
Жесто́кїй, Тве́рдый, тя́жкїй, сꙋро́вый, сро́гїй, не лю́тостивый, окрꙋ́тный.
Жестоковы́йный: Запамята́лый, ꙋ҆по́рный, тве́рдо́го ка́ркꙋ, желѣ́зной шїи.
Жестокосе́рдый: Закаменѣ́лого се́рдца.
Жесто́ко: Тве́рдо, неꙋжи́тно.

Жесто́та: Сро́гость, Тве́рдость.
Жестѣ́ю: Твердѣ́ю.
Живопи́сецъ, а́птель: Мала́ръ, живопи́сецъ. зри: зѡгра́ф.
Живопи́сꙋю: Малю́ю, фарбꙋ́ю, Та́кже маля́рствомсѧ ба́влю.
Живописа́телное хꙋдо́жество: Маля́рство.
Живо́ти́на: Бы́дла.
Живо́тное: Вшела́кїй звѣ́ръ свойскїй и дикїй.
Живо́тъ: Живо́тъ, бога́тство, мешка́нье, а́лбо брꙋ́хъ, а́лбо жолꙋ́докъ, та́кже ма́тица, и҆ ты́жъ: ска́рбъ, гро́шѣ.
Жидо́вски: По жидо́вскꙋ.
Жи́знь: Живо́тъ, жи́вность, выхова́нье, помешка́нье.
Жи́лище: Мешка́нье, до́мъ.
Жи́лище: Пле́мя, в҃. а҃. л҃. в ол. а́бо жи́ла.
Жи́лищный: Жилова́тый, мо́цный, тꙋгі́й.
Жи́лицѣ: Мале́нкїи жи́лки. а́лбо артэ́рїи, Го́стъ, Стежки ду́ха, ѿ горнѣ́е дх҃а. бєнѕ.
Жита́рескъ: Пе́ка́ръ.
Житі́йское: Сегосвѣ́тнее.
Жи́телство, πολίτευμα, фмд.

гражда́нство, жи́тїе, рѣчъ посполи́таѧ, полі́цїа, поме- шка́нье, мешка́нье.

Жителствую: щешкаю, живꙋ, ѡбираюсѧ въ домъ.

Жи́тница: гꙋмно̀, шпихлѣръ, спижа́рна, стодо́ла, клꙋ́на.

Жи́ть, ре́кше, жи́знь, старость на́шꙋ жн. Ісх. пре: бо. в пре: го. є. ѵ.

Жи́то: Имѣнїе. єфр: с: г.

Жрѣбїй: лѣосъ.

Жрѣбїа: Кѡстки, бирки, лѣосы.

Жрецъ: Ѡферꙋючїй, вѣщѡ, Пракстыкаръ, або то́й кото́рый ѡферꙋетъ.

Жре́чество, Капла́нство, сщеⷭ҇ство, старозаконное. Исхо, м.

Жрꙋ: Заколю, зарѣзꙋю. єфꙋ.

Жрѣнїе: Ѡфѣрованїе. Срю.

Жꙋпель, сѣра, сѣрка.

Жꙋпище: Гро́бъ. апⷭ҇: с: а.

Ѕ

Ѕвѣздозаконїе: Наꙋка звѣздарскаѧ. звѣздозо́рство.

Ѕвѣздозаконникъ: или астроно. астроно́мос. ꙋ о.

Ѕвѣздозо́рца, або звѣзда́ръ.

Ѕвѣздословїе: Наꙋка практикова́наѧ з бѣгꙋ небогѡ, або з небесъ. Ща: нр: бі. Всѧ́ко же что́ єстъ звѣздное бытїе: ничто́же и́но, но ра́звѣ непра́вда, и смꙋще́нїе. и еже тꙋне всѣмъ носи́тисѧ. но и па́че же не тꙋне то́кмѡ, но и безсловесїе.

Ѕвѣздосло́въ, или астроло́гъ: Практыкаръ, та́кже: звѣздозо́рца, звѣзда́ръ.

Ѕвѣзды прелестныѧ. Іꙋда, з: ои.

Ѕвѣроѧдина: По́кармъ звѣри́нный. бы: лаѳ

Ѕілвы: слима́ки.

Ѕелїе: Ярина, ѡгоро́днїи рѣчи.

Ѕѣло: Зѣла всѧ́кое, та́кже: фа́сты, былье. апⷭ҇.

Ѕлоба: Ѕло́сть сꙋщественнѡ прие́млемаѧ. Ѕлоба блⷢ҇, то же поно́сны бѣдъ, нищи́, поемꙋ, а те́нь, ꙋдо прие́мле́мый и вѣтѣ, и врагѡ є здровлѧ и свершатн. мно́жищѡ и недꙋгами и бѣда́ми ѡбложи. мнѡ́зи за блꙋ́дники погибо́ша, и ꙋбы прїашѡ. фї: н: аі.

Ѕло: Ѕлое, лютос, Κακον. Malum. Трꙋдно, нещастье, шко́да. Ѕлое, ничто́же и́но є, но ра-

но ра́зве̑ е҆́же преслꙋ́шати бг҃а.
ма҃: ѕі҃: нд҃.
ѕлоби́вь: ѕлости́вь.
ѕлоби́вый: ѕлостли́вый.
ѕло́бный хлѣ́бъ: Оу҆трапе́на хлѣ́бъ.
ѕлобли́ся: сро́жꙋся.
ѕло́дѣй: ѕлочи́нца. што ѕлѣ чини́ть.
ѕлодѣ́йство: ѕло́, ѕлочи́нство,
ѕлочи́нство.
ѕлоимѣ́нство: ѕлои́мство.
ѕлы́й взро́стъ тѣ́ла, ѕло́е
прирожене̑ тѣ́ла, ѕлы́й о҆бы́чай,
хоро́ба сприроже́на.
ѕлонаро́чно: Непристо́йне.
ѕлонра́вный: Превро́тный, ѕло́го
о҆бы́чаѧ.
ѕло̀: Лꙋка́во. Прилага́телно:
ѕлы́й, ѕла́я, а, ѕло́е.
ѕлополꙋче́нїе, аю: Нещасти́мъ,
на́пасть, бѣда̀, неща́стье.
ѕлопомне́нїе: Хра́пъ, гнѣ́въ
застарѣ́лый.
ѕлоразꙋ́мїе: Невда́чность.
ѕлорыста́нїе: ѕлы́й бѣ́гъ на
вытѣчцѣ, ѕлы́й ско́къ. Инш,
ко́нское рыста́нїе. И стърыщꙋ-
щїися оу҆чи́тци: з бѣга́ючїися
ꙋ҆́чневе.
ѕлорѣ́чїе: ѕлоречѣ́нье, ѿ глаго-

ла́нье, Κακηγορία.
ѕлославле́нїе, ѕлохꙋле́нїе: ѕло́е
ѿславле́нье, з га́нбе́нье.
ѕлосло́вникъ: Кла́тъ.
ѕлосла́вїе: ѕла́я сла́ва.
ѕлострада́нїе: Оу҆трапе́нье.
ѕлохи́трецъ: Превро́тный.
ѕлоꙋ́мный: ѕло́гѡ розсꙋ́дкꙋ чл҃къ.
ѕлѣ̀: ѕлѣ, не до́бре.
ѕо́лъ: ѕлы́й, Κακὸς. Пока́жи
а҆́ще кто̀ ѕо́лъ бы́сть Іѡа́са
а҆́ще же кто̀ бл҃гъ ꙋ҆нывáа. а҃ і҃і: а҃,
И па́ки при ко́нци. Никто́же
ꙋ҆бо̀ бл҃гъ сы́й, Іѡ́нтеа бы́ти
ѕо́лъ. ѕѡ҃лъ: мн҃ѡ: бѣ҃. Сешъ.
ѕлѣ̀ и҆зѡблича́еши: ѕлѣ Профꙋ-
ѕмі́й: Оу҆́жъ, о҆́фїс, Га́дина,
ѕмїа, дра́кѡн, ѕмі́й, зе́мный
смо́къ, мо́рскїй смо́къ.
ѕѣ́лность: Протѧже́нїе, мо́жно,
Гвалто́вность, попꙋдли́вость,
си́лность, потꙋ́жность.
ѕѣ́лный: Гвалто́вный, мо́цный,
сꙋро́вый, ба́рзо попꙋдли́вый. лꙋ́жї.
ѕѣлнѣ: И ба́рзо попꙋдли́ве.
ѕѣлѡ̀: Ба́рзо, мо́цно, Гвалто́вне.
ѕѣни́ца, ѕѣ́нка, чоловѣ́чокъ,
зрени́ца.

З

За: Предло҃, тре҃, дѣла, дла.
За: на, ест҃ѹз. за любо҃, трє҃ грд. по любви.
Забвенїе: Забытьє.
Забвенъ: Забытъ, забытый.
Забдѣнъ: Тотъ ѿ котором чѹютъ и не спатъ.
Забрало: Парканъ, ѡбламокъ, стѣна.
Завертъ: Вихоръ, або вихеръ.
Завираю: Застановляю, запираю, замыкаю. ψал. лд. г.
Завистїво: Неискѹдство. цм.
Завистный: Заздростивый, φθόνος. (сма.
Завѣса: Заслона. Καταπέτα.
Завѣтъ: Тестаментъ. Тоестъ, рѣчъ ѹстановленаа, нарѹшенїю не подлеглаа, Єіа Θήχη.
Завѣщаваю: Заповѣдаю, приказѹю, росказѹю, наказѹю.
Завѣщанїе: Заповѣданьє, приказанїе, заказанїе, ѹстроєнїе φрзи, повеленьє, ψал. або Тестаментъ примерти.
Заграждєнїє: Загороженьє.
Заграждаю: Заѹжаю. вгог. загорожѹю, затыкаю ѹста.
Зади: Опакъ, Нєа: нд. дїєсть: зади, ззадѹ.
Задѹваи: Накладаи, Нєхо. ка. заплечи завдаи. бы: кв.
Задѣша: Завдали. щета: примѹсили.
Заєже: Ижъ, длятого ижъ, длятого же, Єіа то.
Заємлєнїе: Позычаньє ѹкого.
Заємлетъ, заимствѹетъ: Позычаетъ, або займаетъ, албо забираетъ.
Заємлю: Позычаю ѹкого.
Заємникъ: Позычающїй ѹкого.
Зазираю: Знѣважаю, ѡскаржаю, ѡбвиняю, ѡсѹждаю, мнѣмаю, непщѹю, вмѣняю, держѹ, ѹзнаваю, потѹпляю, позираю.
Зазорный: Подозрѣный.
Зазорно: Подозрѣнно.
Зазрѣвъ: Тотъ который мѣ вподозрѣнїю.
Зазрѣнїе: Подозрѣньє, непщеванїе, мнѣманїе, потѹпленїє, достоинство, ѡскаржанїе, ѡсѹжденїе.
Заимодавецъ, Пожичающїй комѹ. Creditor. тоестъ, который позычаетъ комѹ грошїй.

Закл.

Закала́ю: Зарѣзꙋю, заколю́ю.
Закла̑: Пожре̑, а̑бо̑ зарѣза̑. бх҃чі.
Закала́тель: рѣзни́къ.
Заколе́ніє: Зарѣза́нье.
Заклепи̑: Затвори̑.
Заклинаю: Поприсѧга́ю, присѧ́гꙋю.
Заключа́ю: Замыка́ю.
Заключе́ніє: Замкне́нье.
Заключе́нъ. Замкне́нъ.
Заключи̑: Замкни̑.
За́конъ: Пра́во, за́повѣдь, а̑бо ѹ̑ста́ва. Та́кже: спо́собъ, ѡ̑бы́ча̑, пра́вило. Та́кже: снꙋ́ръ тесе́лскїй, наꙋго́лникъ, мѣ́ра, про́ба, ря́дъ, ста́нъ, поря́до̑, а̑лбо канѡ́нъ. Спра́во.
Законополага́ю: Становлю̑
Зако́нникъ: Перестерѣга́ючїй пра́ва, черне́цъ, а̑лбо ѹ̑простова́ный, оу̑мѣркова́ный, поря́дный кано́никъ.
За́конне: Присто́йне, пра́вне.
Закоснѣва́ю: Замешкава́ю, ба́влюсѧ.
Закоснѣ́нїѧ: Заба́вы, дїлѧ́цїи, Продолже́ньѧ, ѡ̑мешка́ньѧ.
Закоснѣ́нїє: Ѿлага́нье, бс҃н. Забавѣ́сѧ, замешка̑є, ѿкладає.

Залага́ю: Заставꙋю, Ѥхо̑, кв.
Зало́гъ: Замѣ́на, заста́ва. а̑лбо засло́на.
Закро̑: а̑поxρυφη̑, latibulum. Смахъ. Ѥхо̑ кѕ. Та́єные, а̑бо закры́тые, скы́ниѧ, ѧ̑ма ѹ̑кото́рой днїи звѣрѧ́та лѣга́ю̑. Ѱа́л̑, ѯі. є: єі.
Зало́жница: Нало́жница, бы: кє. по́ло́жница, не шлю́бнаѧ жона̑.
Зали́шный: Зы́бто́чный.
Заматерѣ́вшы̑: Застарѣ́лы̑, Изше́дшыхъ. бх҃д.
За.медли́хъ: Заме́шкалемъ.
За.медлѣ́лъ: Заме́шка̑, заба́вилсѧ, заде́ржалсѧ.
Заме́тти: Мно́жества. бх҃нн.
Зане̑: и̑ли̑, не́бо̑, а̑бо́ вѣмъ, зане́же, Гды́жъ, понева̑, и̑жъне,
Занза́ю: Оу̑ко́люю. д. цр҃: иі. за-
За́нь: За̑ не́го. Срѣзꙋю.
За́падъ: За́ходъ слн҃ца.
Запина́тель: Но́гꙋ по̑кладаючїй ко́мꙋ̑, перешко́дца. Щета̑: здра́йца, ѡ̑шꙋстъ.
Запина́ю, Заставовлѧ́ю, но́ги заплѣта́ю, ѹ̑ви́клꙋю, замѣ́тꙋю, забава́ю, ѿмешко́вꙋю, перешка́жꙋю.

Запове́дь: ро́сказъ, росказа́нє, манда́тъ. З҃ Лѣ: приказа́ньє, полнцѣє, оуста́ва, Ті: а҃. Ді.
Заповѣда́ю: Приказ́ую.
Запрещ́аю: Загро́жую, фука́ю, заказ́ую,
Запреще́ніє: Загроже́нє, бака́нє, фука́ньє, ла́нє. Ἐπιτίμησις. Епітімі́а, исправле́ніє.
Запя́стїа: Щанела́нѣ.
Заре́ченїє, при: Sponsio, приреченьє, обѣца́нє, рукоимство.
Заро́къ: Оуста́ва.
Заро́чноє дѣ́ло: Оуставле́нная а́бо звы́клая робо́та, Исх҃о, г.
За́ря: Зо́ря, свѣ́тлость.
Засвѣдительствую: Освѣдча́юся.
Заступа́ю: Обороня́ю, помага́ю, оупѣка́юся:
Заступле́ніє: Оборо́на.
Засы́пати: Закопа́ти.
За́ся: За себѣ.
Затака́ю: Засыла́ю.
Затверде́ніє: Неисправле́ньє, затверде́ньє.
Затво́ры: Замкне́ня, закле́пы.
Затще́є: Непотре́бне. διακενῆς.
Заѹтра: ра́нш, пора́ну, Та́же вча́.
Заѹтреникъ: Снѣда́нє, пора́но.

Заѹтрнїй: ра́ннїй, скоро́зрый, а́бо доста́лый, зрѣ́лый, оузрѣ́лый, доро́слый. та́кже: вча́сный, пото́мный, чи́стый.
Заѹща́ю: Оуста́ затыка́ю, мо́вити недопуща́ю, вдиспутацїи переконыва́ю.
Защи́тникъ: Оборо́нца, пода́вца, опекунъ, помага́ч. па́тронъ.
Звеню̀: Звиню̀, брязчу.
Звеня́щии: Бру́мачи, дзви́начи, бря́чачи, звонячи, а҃ к҃: Гі. рнг.
Звоні́цъ: Κώδων, дзвоно́къ.
Звоо́щникъ: Возни́ца, фо́рма.
Звꙋ́къ: Го́лосъ тру́бный, дзвї́някъ, бря́някъ, бренме́ньє, бря́зкъ, а́бо го́лосъ. Та́кже: шу́мъ ѿ пчо́лъ, и́ли и́ныхъ лѣта́ющих робачко́въ шу́мъ.
Звѣча́ю, а́бо зваца́ю: Брънчю, дзвиню̀, звоню̀, брязчу̀, гучу̀.
Зда́ніє, зда́: Будова́ньє, построе́ньє, а́бо учинє, робле́нє.
Зда́тель: Будовничїй, робо́тник.
Здѣ: Тутъ, Тута́ки, овѣцне.
Здѣшнїй: Тутешнїй, обѣцный, обли́чнїй, прито́мный, домовы́й, домовни́къ, а́лбо домовный,

власный, прирожоный, албо роднчъ, домакъ.

Здо: дахъ, покриты.

Зеленичїе: єст дерево, которое лѣтѣ и зимѣ зелено, подобное листы маєт ѕѣлью на котором черницѣ ягоды ростѹт. Нѣм: та.

Зелвъ: черепаха. зри Желвъ.

Земледѣлец: Ралжатель, пахар, ролникъ.

Землемѣрїе, или землемѣрство: з єллин: Геометрїа, сирѣчъ, размѣрителнаа. Єстъ сие художество ѕѣло полезно къ размѣренїю градов, и путїй, и къ иным вещем паче болшим.

Земля слатина: земля солонаа.

Знеблюся: Кибаюся, хвѣюся. Вставичне кибаюся. Щетаю: втлѣю, шванкую, вонтлю. занкаюся.

Зданїе: Будованы.

Зиждитель: Будовник, Тесля, або на будованым преложоный, албо тесельскїй майстеръ, и кождый ремесникъ можетъся розумѣти.

Зиждителство: Будованье, створенье свѣта.

Зижду. Будую, приправую, приряжую, наряжую, албо вселяю, кушуся, покоштоваюся, готуюся, берусе на що, або выставляю.

Зима: Непогода, стужень. Щитафо: Озяблость.

Зїаю, ѕѣваю, широко смотру, розширяю взрокъ, лакоми глажу на маєтность того свѣтнюю, Хаоміомаи.

Злакъ: зеленость на травѣ или на былинах, любо на листехъ деревъ, Хлоя. албо терниа огородная, паша, трава зрозмайтыми ѕѣлеимъ. або всякаа трава квитнучаа, ѕелье.

Злапїаръ: золотникъ, золотар,

Златица: Щонита. Также: золотый.

Злато: золото, Крушецъ дорогш золота. все крушцы чудностю и дорогостю перевышаетъ, и переходитъ.

Знаменай, греческ є, а толкуется, знай.

Знаменаю: Печатую, албо запечатую.

Знаменательный: Печатлѣнный.

Значе-

значеный, печатаный.
Знаменіе: знакъ, пятно, знамя, цѣха, або знаменія. што нимъ просфоры знаменую, або печать, Также: гасло. яко: побѣда Бжїа. в. мл: г. или Пропорец, или хоругов. Отнюдуже знаменоносецъ, пропорчникъ, хоружїй.
Знаменованїе: значенье.
Знаменати: печатати, печатати.
Знаменую: Ознаймую, значу. знати даю, цѣхую.
Зодчїй: τέκτων, Тесля.
Зракъ: Образъ, постать, лице, μορφή.
Зри: Вижди, смотри, позирай, дивися, домышляйся, догадуйся, гляди, познавай.
зряй: Блюдый. в. д. л: сог.
зряху: Дивляхуся. в. дв: л. че.
Зрѣлъ: Годный, дозрѣлый, часный, достиглъ.
Зрѣнїе: Отъ пяти чувствъ иже суть в телеси, Первое. очи.
Зыблюся: Колеблюся, рушалюся, хвѣюся, колышуся.
Зѣница: зри ѕѣница.

И

И, Союзъ естъ злучаючїй другїи части слова. καὶ, et. яко, справедливый не крывди и не лихвитъ.
И, ἄρα, ἔτι, καὶ, δὴ vae. Ты, Тс. Яко, возлюбленъ Бу и агглш и члкомъ. Цѣлый Бу и агглш людюмъ тыжъ.
И, значитъ, а. καὶ, яко, и егда возпрусеи, а гды затрубеи.
И, его. αὐτόν, eum.
Ибо: абовѣмъ. καὶ γάρ, enim.
Иго: Ярмо.
Иготь: Щожджеръ.
Игралище: Игриско. мѣсце где гонитвы бываютъ, и поединки, и комедїи.
Идѣже: Гдѣ, на которомъ мѣсци,
Ижденѵ: Выжену, або выганяю.
Иждиваю. Справляю, травлю, выдаю грошѣ. накладаю, розшафовую.
Иждивенїе: Изнуренїе, выдатокъ, накладанье.
Иже: Разли: Которыи, множественнагш числа, мужеска рода.

Изба-

Избавлѐнїе: Искꙋплѐе, збавлѐе, ѿкꙋплѐнье.

Избавитисѧ: Избыти.

Избавлѧю: Выбавлѧю, выймꙋю.

Избираю: Выбираю, зызволѧю.

Избїенїе: ἀποτυμπανισμὸς, збитье, ѡблꙋпленье, ѡголѐе.

Изборное Кедра: Древны цедрꙋ, дрыжѣнь дерева. Езе҃: зı.

Избранъ: Выбранъ, ѡлꙋченъ, ꙋставлѣнъ, назначенный.

Избраннонзмѣненный: Тый выбраный которым сѧ ѿкꙋпленым.

Избиени быша: Зостали такъ бꙋбенъ. Б: А: А, гла.

Избытокъ: Излишество, прелишество, презбыточество, ѡбфитость.

Избыточествꙋю: Нато маю, нато розмножꙋю.

Избытїе: Ѹхоронѣнѧсѧ, албо выполненье.

Извалнъ: Вырѣзаный.

Изваленїе: Вырѣзоване, вырые,

Изваѧю: Вырываю, рыю, выдовбꙋю, вырѣзꙋю.

Извергъ: Недоносокъ, выбергъ, албо дитѧ мертво нарожѐное, выпоротокъ. Їѡ҃: бı.

Извождꙋ въ позоръ: Посрамлѧю, поганблѧю.

Извиннаюсѧ: Зостаю невинным, пр. гı.

Извитїе: Хитрость, штꙋка.

Извитїе притчъ: Штꙋчным приповѣсти.

Извитїе словесъ: Штꙋчное мовенье, хитрость ѿ мовѣ.

Изводство: Скꙋтокъ. Дѣломъ видѣти хотѧ благовѣствованный изводство.

Изволенїе допꙋщене, зезволенье, позволенье.

Изволѧю: Позволѧю.

Извѣствованїе: Ѹпевненье.

Извѣство: Певно, безпечно. ἀσφάλεια. Опасство, цр. вфла.

Извѣствꙋю: Ѹпевнѧю, твержꙋ.

Извѣствꙋюсѧ: Тꙋшꙋ собѣ, такъ держꙋ.

Извѣстихомъсѧ: Ѹфаемъ, тꙋшимо собѣ, бсѡзз. Бзалемо вѣдомость.

Извѣстное: Твердое, певное.

Извѣстнѡ: Запевне, достатечне, допевна, и безпечнѡ.

Извѣстный: βέβαιος, моцный, певный, опасный. Хрд.

Извѣтъ: Причина, замовка,

любъ правдивая, любъ неправдивая вымовка, видъ, ѡказїя, тоестъ, приступъ, погода кꙋ таковой речи.

Извѣтъ: Доводъ, причина.

Извѣтованїе: Доводшенъ чинїе, довоженье.

Извѣтъ творю: Вымову чиню, вымовлѧюсѧ, або доводитъ.

Извѣщеваюсѧ: Оупевнѧюсѧ.

Извѣщенїе: Извѣстное оупевненїе, зꙋполнаѧ вѣра, зꙋполное намовленье, албо оупевненье, πληροφορία.

Въ извѣщенїе: къ потвержденїю.

Изгнанїе: Гоненье, выгнанье, преслѣдованье.

Изгрѣби: смѣтье.

Излишше: Болше. лѯѕ.

Изливалница: Нялывка. Лев: ѕ.

Излишне попечителный: збытъ тросклнвый, печалсвитый.

Излишнїй: περιττός, збыточный,

Излишество: Избытокъ, албо ѡстатокъ.

Излишїе: що естъ надто, и непотрѣбне.

Изми: Вызволь, вырви, выбави, либо выйми.

Измѣна рызъ: Пара шатъ.

Измѣнаюсѧ: свобождаюсѧ, фримарꙋюсѧ, вызволен бываю.

Измѣна: фримаркъ, мѣна.

Неизнемагаю: не немощствꙋю, не ѡслабѣваю, естъ дꙋжїй.

Изнемагаю: Ѡслабѣваю.

Изнемогохъ: захорѣлемъ, запогналем. Такж: Изнемагаю, оусталю, слабѣю, або починаю пастн, собою вонтплю, згибаю, албо погибаю, бꙋдꙋ гинꙋ, вневечѣсѧ ѡбороняю, Иѿчаахъсѧ, Также: ѿчаваюсѧ, можешъ толковати.

Изнемогохъ: Щитаю: ѿчаахсѧ.

Изницаю: Вынникаю. Бы: ма.

Изнꙋренїе: Коштъ, выкладъ, оутрата.

Изнꙋряю: Накладаю, трачꙋ. выдаю, нищꙋ, оуменшꙋю, оугнѣтаю.

Изобилїе: Богатство, достатокъ, обфитость.

Изобилный: Гойный, достатнїй.

Преизобилїе, преизлишество: Надто достатокъ, обфитост.

Изобличаю: Погаблѧю, завстыжꙋю, явне оказꙋю з звѣтпаствъ

трі-

тріумфъ, розславлѧю, розношу, посоромочую.

Изобличені: παραδειγματισμὸς, найграванье, завстыженье.

Изображеніе: вызображенье. власность твари вымалёванѧ.

Изрѧденъ: выборный.

Изриновенъ: зопхнен, вывержен.

Изрѧдно: выборност, пѧкно.

Изрѧдный: Найвыборнѣйшій, найлѣпшій, выборный, поржѧный, або ѿлученый, пѧкный, надобный, непосполитый, милый, вдѧчный.

и Изѧщный, тоеж.

Изрѧднѣ: выборне, особливе, або надобне, миле, вдѧчне.

Изсакаю: высыхаю, вымерзаю,

Изсѧкновеніе: высхненье, вымерзненье, озяблость. Смѧю.

Изсѧкну: высушу, выморо-

Изумленіе: Ѡшалѣнье, захожѣнье в голову з горѧчки, албо ѿмороченье ѿ пїѧнства, завернене головы, παράληξις.

Изумлен: Которы ѿдышол розуму.

Изумѣніе: забытьсѧ, задумыванесѧ, зжахненье сѧ.

Изумлѧю: ужасаю, устрашаю, здумѣваю, перестрашую, ѿмороую, рушаю, постращую, попуджую, ударую.

Изъявительну употребленію: ѧвленѣ дѣйствую, афна. Ѡказалем уживаю, ѧвне справую.

Изъявлѧю: выѧвлѧю, выставлѧю.

Изѧщнѣй: На всѣх силнѣйшій, рыцеръ, и переднѣйшій до иных справъ.

Изѧщество: знаменитость, превышанье, выборность, крѣпость: б:а.л: арки.

Иксона и ѡбразъ. εἰκὼν καὶ τύπος. Иксона глетсѧ ѿ еже подобитисѧ. словенски же, ѡбразъ. зане ѡбразовати ино лице. Елл: ре: εἰκονίζω. вытвараю, выформоваю, εἰκονικός. у. о. робный, подобный, албо домнѣманый. Пра: свѧта: е, г: ѕ. фоа и дїо: стѵ:

Икони: Щаларъ ѡбразѡв. мазъ:

Иконописаніе: Щаларство.

Иконное въѡбраженіе: Щалеване.

Иконный зракъ: Щалеваный ѡбразъ.

Илѣй: сп҃нѹ́съ раздѣла́ѧй, а̂бо̀ а̂лбо, любъ, хочай. и̂, vel.
Има́нїе вина̀: земра́нье вина̀.
Имамъ: ма́ю. ἔχω.
Иматъ: хо́щѹ, ма́ю: μέλλω.
Имелникъ: Пта́шникъ.
Имени́тый: зна́чный.
Именова́нїе: Нарица́нїе, менова́нїе, называ́нье.
Имство, и̂мѣ́нство: Взро́стъ, а̂бо̀ прирожє́нїе тѣла, ѡ̂бы́чай, кшта́лтъ, поста́ва, а̂лбо по́стать, ἕξις.
Имство в дѹши, а̂лбо в тѣлѣ не ла́твє ѿдѣле́нное, любъ до́брое, любъ ѕло́е: вѣ́длѹгъ Арїсто́телѧ. ѕлонмѣнство, ѕла́я приро́да, хоро́ба з приро́ды.
Имство: звы́чай пре́долгїй ча́совъ, привычаєнье, ѡ̂бы́чай. Ха.
Имовитъ: Ма́єтный.
Имѣ́нїе: Ма́нно, ма́єтность, бога́тство, и̂мѣнье, до́бра. Та́кже: дръжа́ва.
Имѣ́нна: χρήματα: грошѣ, бога́тство, ма́єтность, пре́можност пѣнѧжнаѧ, и̂мѣнїѧ, ὑπάρχοντα, ма́єтности.

Чщє и̂ма́ла и̂мѣ́є, и̂ сїѧ ѿ дала́ти подоба́етъ тре́бѹющим. зла на мѣ мд.
Имѣнїєлю́бецъ: В ма́єтности коха́ючїйсѧ, сребролю́бецъ. кѳїке.
Имѣю: Ма́ю, держѹ. Та́кже: Естемъ ви́ненъ, пови́ненъ.
Имый: Ма́ючїй, хота́й. вч҃г.
Имѧ̂: На́звиско, а̂бо про́звиско. Та́кже: сла́ва, досто́йность.
Имѣ́ю мѧ̂ та́жка: за́злємаю, гнѣ́ваютсѧ на мене. Бы: ла.
Инако: ἄλλως, ἑτέρως, и̂на́чїй.
Инако сїє дрѹго́йци: Ина́чый то́є на дрѹ́гомъ мѣ́сци.
Иногда̀: Мѣтъ, Нѣкгдѧ, аї. и̂ ла.
Инокъ: μονασικός, μονήρης, μοναχός, в. о. мона́х. з ела: и̂ лѣ: и̂ сло: чернецъ. а̂ле и̂нно, сло: тв: ѣрсѡ: єдинокъ, а̂бо ѹєдине́ный, аї. Пѹсты́нний розѹмѣ́тисѧ мо́жетъ.
Инокъ єди́ный, єдинецъ: єдинъ, ѡ̂собли́вый, ѡ̂собли́вє, вы́борный.
Инокъ ди́вїй. μόνιος ἄγριος: ѡдинецъ ди́кїй, Ѱал. бд. аї.
Иноки́на: Мона́ха, мни́шка, черни́ца, а̂бо єдино́ка.
Ино́чество: Єдино́цтво, черни́тво,

ѿ че-

ѿчерна одѣанїа има прїат.
Инодш҃нѡ, єдино всѝ: Всѣ сполнє. Єфре, с: пн. всѣ згодливє, нєзгодливє.
Инодш҃ны: Єдномыслны, с: мн. є: згодный. албо инакшого ѹмыслу, нєзгодливый.
Иноколѣнница: чужоземка, приходень, прихожаа.
Иноколѣнный, ма: Свѧта ѡ. Іѡ: Кіпрї: Пра: ві. Который єсть инѡгѡ поколѣна.
Иноѡбразнѡ: Инакшим способо, или вѣзерунком.
Иноплеменникъ: чужоземецъ, приходень, гость, обчїй, чужоземскїй.
Иноплеменници, падающїи, сказаютса, или попираеми: Знати чужоземцювъ по ихъ ѹпадку, албо по скрывжєню и.
Инорогъ: Єдинорожецъ. ѱа: ча. с: і. зри, Єдинорожєцъ.
Иночадый: и, Єдинородный: Єдинорожєнный, або єдинак. Гднѡтъ снце нарицаєтса є Сн҃ъ Бж҃їй Иночадый, и прный, якѡ ѿ того сущїа сый. Іѡ: Прє: и єза: Бо: в Про: на то: Єv:

Искидаєтса: Пролива́єтса.
Искрь: близь.
Искони: На самомъ початку.
Искупъ: Выкуп. Л vі, кі. ѿкѹ.
Искуплєнїє: Избавлєнє, ѿкупъ, выкуплєнє.
Искусъ: Покушєнє, ѹсиловаїє, покотоваїє, кушєє, досвѣдчєє. Има мѣстца, котороє ты похулєнїємъ бываєть названо, Исхо, зі. з.
Искуса златна: Золото выборноє, чпїц золоты. Єкл: ві.
Искуси: Досвѣдчи, спробуй, дознай.
Искуситель: кусїтель, покуса.
Искусно: Досвѣдчоноє.
Искрєнїй: Ближнїй, близкїй.
Искусный: Сѹпасны, зѕ. ѹченый, свѣдомый, досвѣдчоный, зацный, мудрый.
Искуство: Щудрость, ѹмѣетно, досвѣдченє, свѣдомость.
Искушаю: Досвѣдчаю, пробую. або кушу, покушаю.
Искушєнїє: Досвѣдченє, покушєнє, покуса, проба.
Исповѣданїє: Сповѣдь, вызнаѣ, ѹгода, ѹмова, постановлєнє.

Є г | испа-

Испасаю: Выпасую, исхо҃ ке. вы҃пра

Испѐрва: Ѿ початку. Свлаю.

Испираю: Выпираю. Бы҃: мд.

Исповѣдаю е Призволаю: выз-
воляю, знаюса ѡтомъ, не прѣ.

Исповѣдаюса: Дякую, выզна-
ваю, выповѣдаю.

Исповѣдаютиса о҃че: Дякую
Тобѣ о҃че, алѣбо вызнаваю тѧ
о҃че. Лу: ı. кı.

Исповѣдуемѣ: поистинниѣ,
безпонтѣпена, б: а: л. ефиа.

Исполненїе: известное, ѡбте.
кончина, выполнее, зуполнѡ.

Исполинъ: Гигантъ, велетъ,
ѡлбрѣ҃, дужїй а великїй чл҃къ.

Испоручни҃, Поручни҃, рукоймя,

Исправленїе: Заслуга, попра-
вленье, полѣпшенье, поправа,
речи зачатон щаслибое спра-
кованье. алѣбо ПравоТворенье,
справа, справленье, зражѣнье,
щоТливы а право учинены учин҃.

Исправлаю: Направлаю, выпро-
шую, ѿновлаю, добрыса спра-
вую, щасливе ражу маючи на
собѣ урадъ. справую.

Испразнаю, ж: Выпорожнаю,
вынищую, скорчуюся.

Испратаюса: Выстерѣгаюса.

Испытанїе: истазанїе, выпы-
тованье, вывѣдованьесѧ,
розбиранье, баданьеса.

Испытателный: Тѡ ѿ которо҃
сѧ треба вывѣдовати.

Испытословлю: Доводне дѣспу-
тую, певнеса вывѣдую.

Испытую: Любопытствую, дѣе.
вывѣдуюса, розбираю.

Исселникъ: Запроважѣный,
засланецъ. Іере: кд.

Иссучаю: Отправлаю в жолудку
потравы. Леѵі, г.

Иставаю: Ростоплюю.

Истаиваю: Таю, Топнѣю, нищаю,
гину, дручу.

Истесы: Бедры, лядви. Леѵі, г.
Іѡв, г: ѕı.

Истинна: Правда.

Истинный: Правдивый, власный.

Истинно: Правдиве, власне.

Истинствую: Правду мовлю.

Истлѣнїе, тѣ: Нарушенье, зо-
пскованье. ри: н. е: ка.

Истнѣнїе: Стончѣнїе, на поро҃
стертье.

Истнѣнъ: Стончѣный, истончѣ.

Истыкаю: Выколюю, исхо҃, ка.

Истнѣ-

Истнѣ́нный: Сповчѣ́ный, стовчѣ́ный.
Истниваю: розбиваю, розсѣ́кую, ростручую, поло́млюю, стираю.
Истнѣ́ваю: сутте́лне чиню, на́порохъ стираю.
Исто́вш: истизна. Лев. кв, господственно, б. л. л. бог.
Исто́вый: Господственный, власный.
Исто́вая: Господственная, дѣв.
Исто́вое: Господственное, вѣнц.
Исто́вѣ, ω: Исто́тне, господственнѣ, пане́ки, вла́сне, стале, мо́цно, недобы́тне.
Истовѣ́йшее: Найгосподственнѣ́йшее. цѣа.
Истоща́ваю, источева́ю: выпорожна́ю, выто́чую.
Исто́мленый: Змордо́ваный, уфатиґова́ный, Бы: лг.
Истреби́телный: убива́телный, ни́щащій, кото́рого тре́ба вы́нищити, изги́блый.
Исторга́ю: Вырыва́ю, выбавля́ю.
Исто́чникъ: Здро́й, жру́дло, або крыни́ца. Щета: Исаїа прорк, исто́чник прозыва́етъ Бжїа кни́ги. ѿ ни́хъ бо сверхова́вше поня́тїе, почерпа́ю во́ду ра́зума Бжїа. Щак: на Исаїю.

Истощи́ся, испусти́вся, выпорожнився, выточився.
Истребля́ю: Вы́потрошую.
Истрезве́нїе: Вытвере́жены, продруха́ны.
Истроша́ю: Выдаю грошь, роспоро́шую, изнура́ю. мн.
Истраса́ю: Карѹ, вѣтую, плачу.
Истука́нїе: Вылива́е, ула́ты.
Истука́нъ: Вы́литый (болва́н), ули́тый.
Истука́ю: Вылива́ю, улива́ю.
Истяза́нїе: Пыта́нье. рим. б: зі, спд.
Истяза́тель: Испы́тникъ, выбадыва́чъ пи́лно опа́трный, и доглада́ючїй.
Истяза́телный: Тотъ ѿ кото́рого тре́ба выба́дыватися, выпы́товатися.
Истяза́ю: Пи́лно пыта́ю, розбира́ю, выпы́тую, розважа́ю, розмовля́юся, вытяга́ю, пи́лно ся вывѣ́дую, пы́рцаю, шпаґую,
Истя́зую: Выпы́тую, выба́дую, вытяга́ю.
Истя́зуюся: Сужу́ся, быва́ю су́жений, албо вы́пытованъ, шпаґо́ванъ, шпы́ранъ.
Исхо́дъ: Вы́стье, выхоже́нье.

исхо́-

Исхо́дищѵ: Выхожѣ́ные, а҆бо роспу́тья, перехре́стье.
[И]схо́дни: С҃глада́ла, шпѣ́гъ.
Исходота́ю: З є҆дна́ю.
Исцѣ́пивъ дрова̀ тре́бѣ: И҆ нащѣпа́въ дро́въ на о҆́фѣру. бы҃ кв.
Исча́дїе, а, рождє́нїє: То́е што́ся ѹ҆роди́ло, ро́дза, поколѣ́ные.
Исчита́ю: Вылич́ую, на па́мѧть приво́жу ре́че про́шлую, згира́ю.
Ищеза́ю: Зника́ю. Сги́бну.
И҆ѹ҆бо: Не́гли и҆. Сч.
И҆ѹ́бо: ѡ҆ѣшѣ́ки, а҆хота́йже, а҆чѣко́левѣкъ, Гды́жъ, ве́нцъ, а҆толи, а҆вша́къ.
И҆ѹ҆бо: Ѻ҆ще а҆ є҆дна́къ, хотѧ́й.

І

Іже: Котрі́й, кото́рій. Ѻ҆рдронъ, є҆динствє́наго числа̃, му́жескаго ро́да.

К

Каже́никъ: Ва́лашаный человѣ́къ. Зри Єѵну́хъ. рѣза́нецъ, ва́лахъ.
Каза́тель: Ѹ҆чи́тель, ка́рутій. сѷна, ге. с: в.
Казни́тель: Ка́значі, ка́рущій.
Како́вый. Ѩко́вый.
Ка́кѡ: ѩкъ. [Є и в а҆збу́цѣ слово та зове́мое.]
Калє́нїе: Кале́е, Цынкова́нье.
Ка́лъ, Гина: Про́пасть, калю́жа, боло́то, гря́зь. ірє҃: ли.
Кама́ра: Комо́ра, клѣ́ть, засклепе́нье, скле́пъ. аѱзѕ.
Ка́мень: Ка́мѣнь.
Ка́мѡ: Где, дале́кѡ.
Камы́къ: Каме́нь, опо́ка, скала̃.
Ка́пище: Пога́неская це́рковъ.
Ка́пла: Кро́пла.
Каса́нїе: Дотыка́нье.
Каса́юсѧ: Дотыка́юсѧ.
Ка́чество: ѩ҆кость, ѩко́вость, како́во, ѩкѡ, ѩ҆ково, ка́кѡ, ѩ.
Кі́лихъ: Ча́ша, за: ѡ҆та: сна.
Кисе́ло: Кисело. Исхо, ві.
Кичє́нїе: Надутость, хлюба.
Кичу: Надыма́юсь, до пыхи побужа́юсь.
Ка́я: Которын, сре́днего ро́да.
Кі́й: ка́я, кое, є҆динствє́нне: кото́рый, ая, ое.
Кі́и: Которыи. мно: му: ро.
Кі́я: Которыи. же: ро́да.
Кла́дязь: Студня, коло́дезь.

Кле-

Клевета̀: Ѡ҆клевета́нїе, по́тва, ла́нье, ѿмо́ва, ѕлоречéнье, ѿєдинцтво, ѹ҆кори́зна, ѵ҆ѯд.

Клеветни́кѣ: Ѡ҆бедни́, потва́рца, зва́дца, ѻ҆шѹ́стъ, лга́ръ, ѿмовца, ѿболга́тель. сѵко-фа́нтъ, дїе́дко, дїа́волъ.

Клевéщѹ: Потвара́ю, лгѹ̑.

Клеврéтъ, Това́рищъ, сполнево́лникъ, по́дрѹгъ.

Кленн́ѧ: Присѧга́йсѧ.

Кленѹ́сѧ: Клинѹ́сѧ, присѧга́ю.

Клепла̀: Тѹ́пкаю.

Кли́рикъ: Причéтникъ, слѹга̀ цр҃ко́вный, а҃ па: д. л҃а. кли-ро́ша́нинъ. ска: крыл:

Кли́чъ: Комѡдї́а, Хѯг. крикъ, во́пль, гѹ́къ, вї́рескъ. г҃ м: а҃.

Кло́къ, Ѹ҆то́къ дотка́нѧ. левї, г҃і.

Клопотво́рникъ: Колотни́къ, чи́нѧчїй фрасѹ́нокъ.

Кло́сненъ: Хро́мъ.

Кло́сномъ: Сла́бымъ.

Клѣ́ть: Комо́ра, кѹбна́та.

Клюсѧ̀: Ко́нь, шка́па.

Ключа́емш: Потрéбнш.

Ключа́емый: Згóжїй, потрéбный.

Ключа́етсѧ: Придаéтсѧ.

Ключа́юсѧ: є҆стє згóжїй, згожа́ю-

чїсѧ, Трафлѧ́юсѧ, пригожа́юсѧ.

Ключи́мость: Потóмно, притра́фно, згóжо, погóжость.

Клѧпи́на: Всѧ́кое дре́во нагнéное. щоскóвски нарицáетсѧ. Патери̑ Соловéцкїй чѹдотвóрцѡ. гл: ѕ҃і.

Клѧпы́шъ: Дéрево мѵгда́лобое, є҆кклє: в҃і. с: є҃.

Книгóчїй: Пи́саръ посполи́тый, а҆бо Ка́нцлеръ, Нехо̑, н҃і. ста́роста, ѹ҆рѧ́дникъ такїй котóрый ѿпровáжѹє листы, а҆бо пи́сма, а҆лбо дѧ́къ.

Кни́жникъ: Пи́саръ, дѧ́къ.

Кнѧ́зь: Нача́лни, во, зюнже.

Кóблъ, и҆ли кобéлъ: Корéцъ, мѣ́ра, з Слова́цка. н҃і: с: м҃ѳ.

Кóвъ: Зва́да, бѹнтова́нїе, рóзрѹ.

Ковáренъ: Хи́трый, ѹ҆мѣ́стный, довтїпенъ, досконáлъ, бѣ́глый, сн: л҃ѕ. г: к҃в. в҃, ко: в҃і. с: ѕ҃і.

Ковáрство, Ѹ҆хищрéнїе, Хи́тро, дóвтїпъ, вѣ́домость, пѧнкно, краса̀, весéлость, свобóдность, вдѧ́чность, выцвичéность: и҆лѝ пѡ́нѧнкъ, кѹгла́рство, и҆лѝ бѣ́гло, рóзѹмъ, дѣ́йство, дѣла̀ чи́ста, штѹ́чность, ѹ҆мѣ́стность.

Ковáчъ мѣ́ди: Кóтла́ръ, мóсѧжни.

Ж Ковáчъ

Ко́вачъ желѣ́за: Кова́ль.
Ко́вникъ: Зва́дца, бу́нтовни̑къ.
Ковче́гъ: Кора́бль, и҆ли̑ ѡ҆кру̑, а҆лбо скры́ня.
Ко́е: Кото́рое.
Ко́естранъ: Коа́тникъ, чи̑нчу, и҆ли̑ з кото́рон кра́ины.
Ко́жа: Ско́ра, парга́минъ.
Ко́ждо: Ко́ждый.
Ко́жѣ: Поне́сеники скорки, ѡ҆болонки, плѣ́вки, и҆, в ни̑хже пло̑ ѡ҆браща́етса.
Ко́зни: Скры́тое а҆ зрадли́вое ѡ҆шука́нье, хи́трость, зра́да, заса́дзка, вы́мысло прохи́рство, заведѣ́нье, є҆фе: ѕ҃.
Ко́зньствую: Вымышля́ю.
Колѣ́кте: Колѣ́нье.
Колесни́ца. Колѣ́ска, во́зъ, ѣжде́нїе, в҃: а҃: л҃: тєи.
Коли́ба: Ку́чка з фоо́стѣ.
Коли́ко: Ко́лко.
Коли́чество: Ко́лкость,
Коли́тва, їа: є҃: мд. рѣ́зь.
Ко́ль: Якъ.
Колоко́лъ: цимба́лъ, дзвонъ.
Колькра́ты: Килкакро́ть.
Ко́ливо: Ку́тїа. Колю́ба, пшени̑.
Ко́лми: Дале́ко бо́лшъ.

Ко́лми па́че, якъ ба́рзѣй, якъ дале́ко бо́лше.
Калъца́ние: Зуже́нїе.
Колѣ́но: ѿ е҆же кло́нитиса рече́но.
Кока́ю: Пожива́ю, причаща́юса.
Кока́нтее Прича́щенїе, и҆ли̑ прита́єнїе.
Коне́цъ: доконче́нїе, кре́съ ѡ҆ста́тни̑.
Коно́въ: Щѣ́даный горне́цъ. Ψал̑. нд, т. и҆ р҃ѕ, г. коте́лъ.
Кону́ра, червлѣ́ни: Ни́тка шо́вку чирво́ного, єдва̑ чирво́ный бы̑ли̑.
Кончи́на: Сконча́нье, доконча́нье, коне́цъ свѣ́та, а҆лбо вѣ́ка.
Ко́пиш: Царе́й кн҃: є҃: на ро: Бун. Ка́мєнь якоже въ ко́пнѣ въ гро́бѣ поне́сша. Полуко́по.
Копоша́тиса: Свербѣ́ти, и҆ли̑ скроба́тиса, дра́патиса.
Копыска́ю: Копа́ю зе́млю копи́томъ. Іѡ: лд.
Кора́въ: Корова́тый, ко́ръ.
Корва́нъ: Да́ръ, а҆бо ѡ҆фѣрова́нє. мѳ: з. а. Мр: є҃, мд.
Ко́рень: Поча́токъ.
Кори́ца: Цинамо́нъ.
Корми́ло, и҆ли̑ Корми́лце: руде пра́вилце, ко́рма, весло̑ кора́белное кото́рымъ сты́рують.
Ко́рмчїй, и҆ли̑ ко́рмни̑: Сты́рни̑.

кор-.

Ко́рнъ: малогонѡ́са, а̂бо великого, а̂бо кривого. Леѵі҃, ка. чи҃ ві.
Ко́рчїй желѣ́за: Кова́ль. аѳ: е: д.
Коры́сть: Лу́пъ.
Косвенный: Оу҆ко́сый, ко́сый. зызова́тый, кривоо́кїй.
Косне́нїе: Забавле́нье.
Ко́сню: Продолжа́ючи, заба́виш.
Коснозы́чный: Заика́ючїйся, недорѣ́кїй. Исхо҃, д.
Косню̀: Забавлѧюсѧ, ба́влюсѧ, ѿмѣшкую, не рыхло иду, а̂бо не рыхло што справую.
Ко́тва: Ко́твица. Прено́снѣ, держа́ва, ѹ҆твержѣ́нье, вспоможе́нье, потѣ́шенїе, ѹ҆тѣ́ха.
Которѧ: сва́ръ. Левї, к.
Котору́юсѧ: Ва́жуся, сварю́сѧ.
Ко́ха: Щура́чникъ. в котором мура́шки живу́тъ.
Кошница, Ко́шъ плетеный.
Кощу́нникъ: Бла́зенъ, жартовли́вый.
Кощу́нство: Жа́ртъ, блазе́нство, трефни́цтво.
Кощу́нствую: Жарту́ю, трефну́ю.
Ку́десъ. Кудесникъ, Пате́ра, соло́вей: чю: кв. г: ні. Чо́ртъ, или чаро́вникъ. по нѣ́кихъ повѣ́сти в москвѣ нарицаетсѧ.

Ку́миръ: Идѡлъ, болва́нъ.
Ку́плѣ: Измѣны, вто.д.
Ку́пно: сполѐчне, посполу.
Ку́ра: Пта́шокъ, по єллин: а̂ воробе́й. по Герсон: Лев: ді, д. зри Вра́бїй. Пре́внїй по горамъ [не тако Вра́бїй но] тако пти́ца. по дре́вни е: Голе́бинце. Ѱа: і.
Ку́ща: Ку́чка, бу́дка. бы: кѕ.
Ку́ща: пу́дека. Іере: ке. ні.
Купе́ль: Са́жавка. Ѡ҆ѯен, в.
Куколица: Черну́ха. Иса: кн.
Ку́пилище, Торжище: ры́нокъ.
Кра́ва: Коро́ва.
Крагу́й: Крогуле́ц, ястробъ.
Кра́й, ая: Ве́рхъ, а̂лбо побочне, пошире. высо́кость, вершо́къ.
Кра́йнее: Высо́кое, ѿ спятнее.
Крамола: Розру́хъ, бу́нтъ, сва́рка, посва́рка, збѣ́жѣнасѧ, заколоче́насѧ, збунтова́насѧ.
Крамолу́ю: Трво́жу, и тревожу́сѧ.
Крамолю́: Зважа́ю, розру́хъ чиню.
Крамолю́сѧ: Ва́жусѧ, бунту́юсѧ.
Кра́нїево мѣ́сто: Ло́бное мѣ́сце, лы́саѧ гора. Сухва́й
Кра́снтисѧ, щапетовати. вуле.
Кра́сный:Ростро́пный, ѡ҆бычайный.
Красова́нїа: радова́нїа. вумд.

Ж в кра-

Красова́нїе: Оу̂тѣ́ха, ро́скошъ, прнпра́вная краса̃·
Красота̃: О̂здо́ба·
Красꙋ́юся: Хвалю́ся, Тѣ́шꙋся·
Кра́стель: Препю́рка, Нехо̃, ѝнънъ, коростѣ́ль·
Краті́ръ: Ча́ша, кꙋбо̃, кꙋ́фель·
Кра́ткїй: Коро́ткїй·
Кре́чѣ: Пта́хъ кото́рый па́рдеы ꙋ̂сквáютъ, и̂ и̂ное птáство, подо́бенъ соколꙋ̀, а̂лѐ бѣ́лъ вве́сь то́лко з̂ по̃ го́рла ша́ра̃ мала́ш·
Кр҃щенїе: О̂бмыва́нье, лю́бъ ѡ̂бмытье̃·
Криви́нна̃: Кри́вость, ꙋ̂кось, ꙋ̂ко́сность· ѡ̂бра́знѣ, вы́ступо́къ· бы̃: н҃· О̂ста́ви кривинꙋ̀, ѿпꙋстѝ вы́ступокъ·
Кро́въ: До́мъ, сте́ла, покры́е, ара́гаръ, да́хъ, намѣ́тъ, л҃: ѕ҃і д҃· м҃: д҃· е҃· Сѣ́нь· м҃: з҃і· д҃· Сѣ́ни, накры́е· ѱа̃: м҃а· д҃· є҃цр: з҃· ѕ҃· зр, О̂би́телнице: мешка́начко·
Кро́вы: Дра́гарѣ· є҃рд·
Кръвь: Кро́вь· що̃ в тѣ́лѣ є҃·
Кроенїе: Рысова́нье, лев҃і, д҃і· кра́
Кроитель: Кравецъ· Саны.
Крокосъ: шафра́нъ, [крокосъ.]
Крома: О̂крꙋхъ хлѣба·

Кро́мство: О̂сѣ́бенство· з҃р ѡ̂тсѣб̃·
Кро́мѣ: Безъ· ра́звѣ·
Кромѣ́шнїй: Внѣ́шнїй· є҃фр̃·
Кротори́а: Крепъ· лев҃і, а҃і·
Кро́токъ: Кро́ткїй, тихъ, ти́хїй, скро́мный·
Кро́тость: Ти́хость, зно́шенїе·
Кроплю̀: Оукрача́ю, є̂дна́ю, ꙋ̂кро́чꙋю, бы̃: л҃в· ꙋ̂крочꙋ̀ лице̃ є̂гѡ̃, поедна́ю ѡ̂со́бꙋ є̂гѡ̃·
Крꙋжꙋю: Корѣ́ю· д҃а: н҃· крижива̃·
Крꙋжи́лїа: Нса: а҃і· крꙋги·
Крꙋчина̃: Надме́нье, раждеже́, пꙋха́нна, а҃чі· роспалѣ́нье ѿ вро́дшвъ, ѿ гно́и· ѡ̂бра́знѣ, на́дꙋтость, пыха̃·
Крꙋчи́на: Възгорѣ́нье съ напы́щенїемъ, х҃ми· то́лчꙋ· прено́снꙋ, гнѣ́въ· лѣ: с҃: д҃· г҃· м҃: і҃·
Крꙋчина́юся: Надыма́юся, дмꙋся, пꙋхнꙋ, гнѣ́ваюся·
Крѣ́пкїй: Крѣ́пко̃, мо́цный, дꙋжїй·
Крѣ́пость: Мо́цъ, си́ла·
Ктомꙋ̀: Ю̂жъ бо́лше, да́лѣй, и̂ли ю̂жъ, и̂ли на то̃·
Кто̀: Хто̀·
Къ, пре́дло́гъ, знач҃и приближе́нїе, я̂кѡ, къ тебѣ̀, до тебе· къ Б҃гꙋ, кꙋ Б҃гꙋ·

л

Л

Ла́ланїе: зри̃ Лаѧ́нїе.

Ла́данъ: Кади́ло. зри̃ Лада́нъ въ вла́сныхъ и҆менехъ.

Ла́дїа: Ло́дь. б҃ ма̑: ві.

Лани́та: Лицѐ, че́люсть, полицо̀,

Ла́ни: Се́рна.

Ла́ны: рѣ́зни, воло́ки, лазы̑.

Ласка́нїе: Похлѣбова́нье, похлѣбство.

Ласка́тель: Похлѣ́бца, потако́вникъ, пасорйтъ. слѣд.

Ласка́ю: Похлѣ́бую.

Ласка́етъ: Ла́снтсѧ.

Ласкосе́рдїе: Ласкота́нье.

Ласкосе́рдаа: Невъздѣ́ржнаа.

Ласкосе́рдны: Роспу́стны.

Ласкосе́рдство: Чревнола́комство, гортанобѣ́сїе.

Ласкосе́рдый: Поли́зачъ ми́со, талерошъ, гортанобѣ́сецъ, чревобѣ́сецъ, ѡ҆́децъ, хти́вы, неповстагли́вый, збы́тнїй, мѫрупереборающї в ѣдѣнню, ла́сы, кото́рый та́къ на ла́комы зда́сѧ, же и҆ па́лцѣ ѡ҆бли́зуетъ и҆ тарѐлѣ, ла́комый на ве́ты на конфе́кты, жарло́къ, стра́вца, пьѧ́ница, утра́тник, те́лесный роспу́стный.

Лаѧ́нїе, и҆лѝ лаа́нїе, и҆лѝ лаѧ́тельство. б҃ ма̑: д. и҆ е. брехані, щека́нье.

Лаѧ́тель: Бреха́чъ, щека́ръ.

Ла́ю: рыка́ю, брешу̑, щека́ю, вы́ю.

Ле́въ: Лю́тый, ца́ръ звѣ́рей, при̑: кв. с: гі. зри̃ Ле́въ, въ и҆мене.

Ле́гкїй: ху́дый, ті. на́гїй, бързъ. тнхїй, малы̑, полы̑, възгорже́ны. щедра̑: нестатечны. їере̑: в. с: кг.

Ле́гко: проще́нно. б: а: л: бслд.

Легкота̀, е ко: а. с: зі. Ле́гкомы́слность.

Лежи́мъ: Поставле́ны есмы̑. арлг.

Лежи́тъ, ати: Пребывае́тъ, ти. б: а: л: ахча.

Ле́стецъ: Гула́къ, волоцю́га, зра́йца, зво́дникъ, гула́тай, кото́рый воло́читсѧ для пожи́влѣнѧ та́къ, а҆бо̀ змата́чством и҆ зшалѣ́рство та́кимъ, звѣщова́нїем, зворожѣ́ньем.

Ле́сть, лще́нїе: Зра́да, здраже́нье, ѡ҆шука́нье.

Ле́стивый: Зрадли́вый.

Ле́стный лобза́тель: Зрадли́вы поцѣлова́чъ. зри̃ Нелѣ́стный,

Лещу̀: Зража́ю, ѡ҆шукива́ю.

Ликъ: Зѣлье, або згромаженье співаковъ: лѣвъ грачовъ, или танецъ.
Ликованїе: Танцованье, танецъ которого грают.
Ликоствованїе: Танцованье, или танца справованье.
Ликоствую, Танецъ справую.
Ликую: Танцую.
Лихва: Значитъ, плодъ, або тое што ся родитъ, приплодокъ. г. мсѳ: ке. е: лѕ. Да поживетъ братъ твой с тобою, не возмеши ѿ него лихвы, ниже сугубны. И убоишися Бога твоегѡ, азъ Господь да поживетъ братъ твой с тобою. Ѱалмъ, ді. е: е. Сребра твоего не даси ему в лихву, и пищи твоея не даси ему в сугубину.
Лихоимѣнїе: Збытнее зобранье маетности, лакомство.
Лихоимецъ: Лихваръ.
Лихоимство, или лихоимѣнїе: есть, все еже излишнее, и паче потребы. Апостолъ, яже ѿ Божїя царствїя на ѿлучающая исчисляя, и сію страсть къ нимъ глаголетъ, Ниже лихоимци царствїя Божїя не наслѣдятъ. И еже лишше спатакавати, ѿ всякой вещи приematися. Зрила Г: ла. ѿ Одг:
Лихоимѣнїе: Вышшеимѣнїе.
Лихоимствую: Ошукиваю, лакоме маетность збираю.
Лихоимѣтелство: Болшимѣнье, мзда: лесть, спл. лщеніе, апос.
Лихоимствовати: Ошукати, лукаво прельстити. Б: али: ѕхо.
Лихоимство: Вышшиство, вфкно.
Лихоимствуетъ: Лишше на тебѣ взятъ. Б: дб: А: рв.
Лихословїе, Бладенїе. мб: ді.
Лице: Особа, лице, персона. на лици: противу лицу. апос.
Лицемѣрїе, лицеприятїе: ѿблудно, нещиро, хитлано, ласкавые змышлене, покритость.
Лицемѣрный: Ѡблудный.
Лицемѣрствую: Хитлюю, или ѿблудне што справую.
Лицеприемникъ: Лицемѣръ. всо. ѿблудный, прикрытый. ѿказую-чийся быти щирїй, а онъ є фалшивый.
Лицу ѿбиновенїе: Взгляд на особу, въ едино лицѣ: на едино лице.
Лишаемое: Недостаточное.
Лишаюся благъ: Збываю ласки.
Лишаюся: Ѡстрадываю. Что

лиша-

лишаюся а, чого ми недоставає. зостаю, ѿставлен бываю.
Лишеніе: Недостаток, убыток. ѿпущеные. в: а: л: уоі. вуоі. ак: зі. рзѳ. зі. ибк: и. рпѳ.
Лишеный истинны: Который утратил правду.
Лишен: Недостатечный,
Лише: Ѡбфитей, наѕбы, надто, тым болшей, далеко болше, гойней.
Лишшеиматъ: Лихоимствует, б: а: л. ао. аѱѕі. болше мает.
Лишше: Непотребне, болше, множає. б: а: ли: аѱві.
Лишенное: Ѡскудевшее, позосталое.
Лишшеимѣніе: Пришербутеніе. б: а: вцѕг. на ипо болше мѣе.
Лишшеимство: Лихоимство. обида. б: а: еуд. и вл д.
Лишшій: Выборный, особливый, збытній, непотребный.
Лобзаніе: цѣлован, поцѣлован.
Лобзаю, или лобжу: Цѣлую, витаю, поздоровляю.
Гδ лот: Зрадливый. ѿмылный. или Глаг. лжа: Кламство, блядь, лганье, баламутня.

Ложесна: Щатница, живот.
Лоза: Винная матица, албо винный прут. Греческо
Локот: ѿ еже ломитися, и корчи
Лони: Прешлого року. З дама:
Лоно: Колено. ѿбятіе, або надро. лев: кі. езе: кг.
Лотыги: Шарнотравцы. аѱаі.
Лудъ: Безумен, глупъ.
Лудачій: Дурачій.
Луждение: Дуренье.
Луждъ. Дуръ.
Лук, далмакиночесно лѣсный, по: цебула, ческн. Лук червленый: лу: орде Татарское. цибула. ч: аі.
Лукавнию ѿбхождю: Оплазую, чужимися справами непотребне бавлю. в, со: г. аі.
Лукавство: злоба, хитрость, злость, лукаво, ѕло, ѕлоба, трудно, нещастье, шкода.
Лукавый: ѕлый, хитрый, превротный, литый, фалшивъ, или превротник, ѕолъ.
Луна: Щуль. С в голову.
Лунящійся: Лунатік, заходачій
Лучше: Лѣпше. найлѣпше.
Лучшый: Лѣпшій, добрѣйшій.
Лучшую: Зацнѣйшую. вцаі.

Лучша

Лѹщïа: Вло́чна. Езе: лд. Іѡн г.
Лщенïе: Ла́годныи слова, похлѣ́бство. зри лѣ.
Лы́сть: Лы́тка.
Лѣкова́ти: цѣли́ти, лѣчи́ти.
Лѣни́ваго: Дебі́лого. б: л: беді.
Лѣни́ви: Не́моцни, вѯд.
Лѣни́тса: Оу̂нываетъ. кѯи.
Лѣ́ность: Гнюсность. ге.
Лѣнѣ́мося: Ѡслабѣва́ймо. апв.
Лѣна́йса: Оу̂нывай. ѧтке.
Лѣ́пш: Подоба́ло, влѣ́потѹ, подо́бно, пободолѣ́пнш, послѣдова́телнѣ, слѹшне, присвоитє, присто́йне, пѧкне, подсбойствнинш, досто́йнш, подоба́ющие.
Лѣ́по бѣ: Достоѧше. ѱѯѕ.
Лѣ́по є́сть: Досто́итъ.
Лѣпота: Сли́чно, пѧкность.
Лѣпо́тный: Сли́чный. ѡ̂хендо́жный.
Лѣпый: Пѧкный, лю́дзкїй, ѡ̂бычайный, ѡ̂хендо́жный, ѡ̂здо́бный.
Лѣствица: Драби́на.
Лѣсы: Дебрѣ. вцив.
Лѣто: Вре́мѧ, ро́къ, часъ. го́дъ, го́днще.
Лѣтъ: Вре́менъ, гѡ́дъ. на всѧкое лѣто: по всѧ лѣта, на ка́ждый ро́къ.
Лѣть є́сть: Слѹшне, годитсѧ, мо́щно є́сть, пристоитъ, го́дно, или во́лно, подобо лѣ́пно, послѣдова́телно.
Лѣхъ а: Шѹра́ва, плац порожнїй травою ѡброслый, четвероѓранный, ꙗкъ бываютъ городы, гра́ды.
Лѣчба, лѣкова́нїе: Лѣка́рство, лѣче́нье.
Любве: Приꙗзни. вцка.
Люби́мо: Добли́мо. вфа.
Лю́бити, Пытати: чи лю́бите.
Люби́ти, повели́те: Любѣ́ть.
Люби́мый: Дрѹгъ, коха́нокъ.
Любле́нїѧ: При́ꙗзни. ецо.
Лю́бъ: Хо́ть, а́лбо.
Любо́въ: ми́лость, дрѹжество. приꙗтельство.
Любве є́стество, сѹтость неи́ма: но при люби́магѡ наслажда́ющесѧ, болѣ вѧщшомѹ взима́етсѧ распалѣнїю. Вто́рой: бе: злѹ: ѡ̂ Тала́нте и Дина́ре.
Любо́вною че́стїю почита́ютъ: ве́ликим тща́нїем изоби́лно лю́бѧт.
Любодѣа́нїе: Чѹжоло́жство, или блѹд.
Любодѣйствова́вша: блѹдни́кли.
Любодѣ́ичищъ: Бѹ́картъ.

нечи-

нечи́стагѡ ло́жа сы́нъ.
Любоимѣ́нїе: Имѣ́нїй любле́нїе, коха́нье сѧ в ма́етности.
Любому́дръ: любопремꙋ́дръ: коха́ючїйсѧ в мꙋдрости, фїлосо́фъ.
Любомꙋ́дрїе: фїлософі́а, коха́нье сѧ в мꙋ́дрости.
Любомꙋ́дрствꙋю: фїлософствꙋю.
Любоподателнѣ́йшїй: Свобо́днѣ́йшїй, щедрѣйшїй. гойнѣ́йшїй.
Любопочита́тисѧ: Изоби́лно подава́ти. Бл҃г.
Любопочита́юсѧ: ꙋсилꙋю, в к: е д.
Любе́зно прилѣ́жꙋ: Ѡхо́тне ста́раюсѧ. дарова́нїемъ и свобо́дою свѣ́тѧчꙋсѧ, нещо́дно даю, длѧ сла́вы што̀ ꙋчини́ти ꙋсилꙋюсѧ, дарꙋючи рѣвнꙋю, то́ е́стъ, за́здрꙋ чи́нѧчи што̀ на́ злость комꙋ: и тыжъ, вынѡшꙋсѧ, выхвала́юсѧ, подо́баюсѧ собѣ.
Любопрѣ́нїе: сва́ръ, спо́рка, розширенїе. Аще любопрѣнїсѧ всѧ́когѡ бꙋ́детъ лише́нъ прое́ѡвѣта. Хрѵ: в: ѕ. на м:
Люботрꙋ́дїе: Працови́тость, коха́нье сѧ в пра́ци.
Любочестїе: свобода, щедрость. ѡбилїе, лѵка. любодарова́нїе, вѡов.

ѡхо́тное а гойное дарова́нье, пилносѣть, хо́ть че́стїй, прагненїе че́сти, зла́ѧ пожадли́вость, вынѡше́нье сѧ, выхвале́нье сѧ, рѣвнова́нїе че́сти. Изоби́лїе, сѣ изоби́лїемъ дѧа́нїе, дарова́нїе.
Любоче́стенъ, любоче́стный: Пра́гнꙋчїй че́сти. пи́лный, свобо́дный, хелплы́вый, хлюбли́вый, ба́рзѡ гвалто́вне а пи́лнѡ ста́ра́ючїйсѧ ѡщо.
Лю́динъ: Простїй чловѣ́къ, лаи́к.
Люда́нин: Особный, поспо́литый чловѣкъ, смѣ́рдъ, простакъ.
Лю́дъ тѧ́жекъ: Лю́дъ поважный, че́стный, тѧ́жкїй.
Лю́тое: сро́гое, ѡкрꙋ́тное.
Лю́тѡ: стра́шнѡ, сро́дзе, ѡкрꙋ́тнѡ. Слѡ.
Лю́тость, безчловѣ́чїе, звѣдло.
Лю́тъ, лю́тый: Сро́гїй, злы́й, бестꙋденъ, окрꙋ́тный, бѣ́дный, звѣдлый, небезпе́чный. в Ц: а.
Ла́двїа: Клꙋбы. ла́двн, бе́дра.
Ла́дина: По́ле, Л: с: е.
Ла́ща: Сочевица. има̀ ради, с: Сѵмеѡна Столпни: Грецкимъ ѧзыкѡмъ: и рѣчь сїе има̀ е́стъ, ла́щъ,] Горо́хъ мо́ченый.

М

Маа́нїє, Мановенїє, или помаа́нїє, или ма́нїє: Во́лѧ, призволе́нье, росказа́нє, помо́ч. Бж҃тве́ное мановенїє: Мо́цъ Бж҃аа побужа́ючаѧ. Ма́нїє: мгне́нье о́ка, мо́цъ, ва́жность, пова́га, достои́нность, го́дно, склонно, похи́лно, хотли́во, частичка ча́су, мину́та. ма́нїє: Кива́нье, не, да́нье зна́ти, поки́ванье, дѣ: кѕ, є: м. помаа́в. и кд. є: і. поману́вшу.

Малакїа: Ма́кко, нечистота, Блудъ ру́чный, псотли́вость.

Малакїа: псотли́вый, плюга́вачїи тѣло свое́ скверни́ть. а к ѕ д.

Малакїами: Нечистю хамк. х н ѕ.

Малакїє: Нечистым. є: а: в х ч ѳ.

Малитисѧ: Ѡскуда́тисѧ.

Маловѣрїє: Недовѣрство.

Маловѣрный: Недовѣрокъ.

Малодушествїє, или малодушїє: Несмѣлость, бо́ѧзнь, низкїй умыслъ, встыдли́вость - утра́пеный умыслъ, мдло́сть, ѡбумре́нье. вчн. ѡмдлѣнье.

Малодушествова́ше: ѡмдлѣвш.

Малоду́шный: Лякли́вый, боѧли́вый.

Маломо́щный: Ѹло́мный, недолужный, хро́мый.

Масли́на: Ѡли́вное де́рево. и ѧгода. Ѡ дерева.

Масли́чїє: Ѡли́вки: Исхо, пг. и

Масли́чїє хлѣбъ: Пирогъ в маслѣ, или олѣю сма́женый. Исхо, кд.

Ма́тва: Ма́та.

Ма́ю вѣтвїю: Хвѣю ро́счкою.

Медле́нїє: Ѡмешка́нє, забавле́нє, продолже́нье, не поспѣше́нье.

Медленоѧзы́чный: Косногла́сный. гугни́вый, заика́ючїисѧ, шепели́вый, мотло́вый, заика́ли́вый, болкотли́вый, сипли́вый.

Медлю: Забавлѧ́юсѧ, ѡмешкую.

Медли́лъ: Мешкалъ, ба́вилсѧ.

Межда́: Межа́, улочка, албо мѣсце межи двома ре́чами порожнее. Бы: лв.

Межд мечами ѡбраща́ющимсѧ: Межи мечами ме́шкающему, иже в меча́ живучему. є а: а ψ н г.

Мелъзи мле́ко: Дой мле́ко. пр. л.

Менши́на: Мело́ши лѣты. ѡл.

Ме́ншїй: Хужшїй. ч д. полѣшый.

Мерзе́нїє: Нечистотїе. агла.

Мерзость: Мерзе́но, бря́дко, невдѧ-

невдѧ-

невдачность, ѿврндайвость.
Мертвеный: Смертелный.
Мертвый: Умерлый.
Мѵ́ро: Мѵло, і кона ѝз ѻелийꙋ спложеный.
Мéстникъ: Ѿмститель, помститель.
Мéсть: Пóмста, мщéнье, пóмсты чинéнье.
Мщуса: Пóмстꙋ чиню.
Мéстъ: Новое вино, мóщъ, или вино молодое.
Мéчка: Медвéдица. Ѻмѡ, е. ді.
Мечтáніе: ѿблꙋда, мара, ѻма, видокъ фалшивый, покꙋса. Пóлски Мамóлка. Сꙋть що людемъ слꙋжатъ, в лапін, в швéціи, покꙋсы. мечтáнье: помышлéнье, албо мечé, аѵка: или мечтъ привидѣніе. Лѣ: е: г.
Мнѣмáе, ѡказáнье, ѕ ѩвлéнье, видъ. Гвалтóвное а силное мышлéніе, або видéнье, котóрыи рéчи далéкіи такъ притóмныи ѝ кштáлтъ ѝхъ розꙋмъ своѐ ѿгóртꙋемо ѝ формꙋемо, приводачи ѝхъ собѣ намыслъ.
Мечтáюса: Привижꙋюса.
Мéчъ: в ма: е. зри Ѻрꙋжіе.

Мжа: Жмꙋрачи.
Мжáніе: Жмꙋренье, зажмꙋренье.
Мжитъ въ ѻчахъ: мигтитъ, або сверситъ.
Мзда, Заплáта, нагорóда.
Мздовоздáтель: Плáтца.
Мзды: Гостинцꙋ. в: а: а: вцнѕ.
Ми: Мнѣ. зри Мнѣ.
Мизáю: Помизáю, мигаю, помиговꙋю, мóргаю, мрꙋгаю.
Милосердіе: Ѹтрóбы. асѡни.
Млть: Милосердье: литость, змилованье, злитованье, милостына, простына, прощенье, ѿпꙋщенье.
Млтиви: Простителни. вꙋзі.
Млть ѝмѣй: Прости. вфне.
Безмлтни: Безщедротъ. вцзѕ.
Милоть: Овчина, скóра овчаа. или кожꙋ, або гꙋна. г цр ді. е ді.
Милопáрь: Кожáръ, кожꙋшникъ, гꙋнка.
Мимошли: Прешли. лꙋч. перешли.
Мимошéшеа: Превáршиса. вѡчн. прежé бывшеа. вѡчн. прошлон.
Мимошéшаа: Пóстигшіи. вѱчѕ. прóшлыхъ.
Мимоходáщꙋю: Мимотекꙋщꙋю. втг. преходачꙋю.
Мимо. Чрезъ. вфмв.

Мѵ́ръ: Поко́й, смире́нїе, зго́да, помире́нье.
Мѵ́рный: Споко́йный. бы: мв.
Мирова́нїе: Помире́нїе, поедна́нїе.
Мича́нїе: Выты с пла́чꙋ.
Миротворе́нїе: Ꙋчине́нїе поко́ю, єдна́нье.
Мі́ръ: Свѣтъ, или се́й свѣ́тъ, або то́й свѣтъ. Мїра, злыи лю́де, злосе́рдницы не покаа́нныи. и, злостн. к тїм, нижняя пло.
Мїродрьжецъ: Дєржа́ця того свѣта.
Мїротворе́нїе: Того свѣта творе́нье, постанове́нїе свѣта.
Мла́да: сꙋ: молода: мѣ: мадерна.
Младе́нецъ: Отроча. афкн. дипта, або вырослоке, лев г. первый стпень ѿ семи, члчскагѡ житїя. эри в степень, дѣтин, а г отрочище. (скова.
Мла́лосїецъ, бы: л. бючї молото,
Млачи́нїе: Молоче́нье. леѵ, ка.
Сѣмлїныи: з молоты. Нехо кз.
Мно́гажды: Многокроть, намно́зѣ. в: а: л: вхꙋ.
Мно́гими. Розмаи́тыми.
Многоглаго́ланїе: Збага́нье.
Многоиспыта́нїе: Ѿпа́тропно, печалова́нїе ѿ многи́х спра́вахъ,

а нѣчо́го на́мъ неналѣжныхъ.
Многоиспыта́ю: мно́го выпы́тую, выве́дꙋюся.
Многоиспыта́ющїй: Прилѣжнѡ испытꙋючихъ.
Многоиспытовати: Велми и спя́зовати. вфл.
Мно́гое мно́жество: Мно́гое мно́зство.
Мно́гицы: Намногомѣстце.
Мно́гъ наро́къ: Мно́гое пре ѧвставле́нье. афз. Яко на мно́зѣ: яки по мно́гой части.
Многопеча́лїе: Стра́ не полꙋча.
Многопло́тный: Зѣло́ грꙋбый.
Многоцѣ́нность: Дорогость, кошто́вность.
Многоцѣ́нный: Коштовный.
Многоѡбра́зный: Розмаи́тый.
Многочадїе: Мнозство дѣтей.
Мно́жае: Найбаршие, болший, да́лей, на да́лшїй часъ.
Мнжа́йшїи: Болшїе личбою.
Мнжа́йшїй: Обфшїй. ев. ал. д.
Мно́жае па́че: Далеко болшъ.
Мно́жицею: Многокроть.
Мню́: мнѣмаю, або мнѣмаю, вподозрѣнию маю.
Мни́ши: Вмѣняеши. ѵві.

мни-

Мнитися: Подобится. всоа. видится. вход.

Мнѣніе: Мнѣмає, подозрѣніе, домнѣманье.

Тоеже и Непщеваніе, или розумѣніе. в: л: л: мд.

Мнѣнія: Позора. дѣ: л, і.

Мнѣ: мнитъ. зри мн.

Могутство: Панство, можно.

Можданъ: утѣчинъ, Сытъ.

Можетъ быти: Лѣпо є. цѕі.

Мозгъ: Мозокъ.

Молва, или молба: розрухъ, гомонъ, гукъ ѿ мовы людскои, ѿкрикъ, торгъбога, или крикъ, звада, бурда, турнѣя, фасо, замѣшане, згелкъ, слуханые, сматеные, попеченіе. ѱа: на.

Хлопотливое Старане, печалованье.

Молвлю: Замѣшане ростыркъ чиню, тропщуся, фрасуюся, заколотую, колѣблюся умомъ, гомоню, замучую, гучу, кричу, засмучую, и засмучуюся.

Моленіе: Прошене, припоѣдане, принижеnіеся, молитва, прозба, молба, покорная прозба, напоминанье. апіі.

Моли: Проси, требуй. хли.

напоминай. вфдѕ. почтай.

Молимъ: Требуемъ. арнд. ходотайствуемъ, посланіе даемъ, єднанье, посолство ѿправуемъ:

Молится: Благопривѣтствуетъ. привѣтотворитъ. аз. привѣтствуетъ, вѣнчуетъ.

Молтвенникомъ: Посломъ. арчи.

Молніе: Блискавица.

Молю: Прошу, посолство справую.

Монисто: Клейнотъ которого нашін носятъ, ѿхендозство вколошійнеє, якш ѿбручка, колнѣръ, перла, коралѣ, або манелѣ, албо ланцушокъ.

Монастырь: Обитель, монастыры.

Море: Сирѣчъ, юроде, аурню. Нико, с: ді.

Мотыла: Гной, лайна. Исхо кд. єзе: д. с: ві. и ті.

Мохры: Пукли.

Мошнорѣзе: Мошонкорѣзъ.

Мощь: Сила. ісо, ѕі. ѿкюду, благомощное, вне. зр мѣстъ.

Мощи: Задержати, змочи.

Мощи: Сила, моцъ некая, и тѣла святых, или кости и.

Мощно: Можно.

9 г мра-

Мравїй: Мурашокъ.
Мразъ: Студень.
Мракъ: Морокъ, мгла.
Мрачный: Морочный, темный.
Мраморъ: Мармуръ.
Мраморный: Мармуровый.
Мрежа: Сѣть.
Мудненїе: Омешканїе. зр незамудн.
Мудноязычный: Косноязычный.
Мудрованїе: [та вбо слава ж, ѻрдографїци: сїр словн в простеческн.] Вырозумѣванье, мудрость, мудрованье, мышленье, розмышлянье, ростропно, смыслъ, баченье, розумъ, посполитый розумъ. рим. н. ѕ. и Тый вынеслый розумъ або умыслъ, вынеслого умыслу, тоестъ хелпѣнье, и дуфанье высокоумное, иногды на злую часть, гордость.
Мудръствую: Зрозумѣваю, помышляю, пилную, на умѣ маю, розмышляю, мыслю.
Мудрый: Ростропный.
Мудрствовати: Пещися. розумъ.
Мудрствовати будете: Помыслите. вс...
Мудрствующи: Любящїи. ...
Мудрствуютъ: Любятъ. ...

Мудрствуйте: Желайте.
Мужески: Сердечне.
Мужъ, лѣтъ л. шестый степень отседми часа житїя. зр степ.
Мужедоблестїе: Мужство.
Мучинническихъ мѣстъ: Притворѣхъ, сѣнехъ. вти.
Мучителїе: Спекулаторы, каты.
Мысль: Сила душевная, которою мыслимо, тоесть умъ, разумъ, или душа. Мысль: (дїанїе,) мысленье, помышленье.
Мысль, тое що мыслимо, якъ наприклад, впала ми тая мысль, тоесть, тое що мышлю. Омыслила мя тая мысль: Тое, тое о чомъ емъ мыслилъ, и о чомъ мисмъся старалъ.
Мысль: помышленїе, подобанье. якъ наприклад: к мысли кому учинити що, маетъ вѣдати що ся пану подобаетъ, и що ему смакуетъ. помышленїе, Предсавзятїе мысленое, умыслу приложенїе до якой рѣчи. розмова, мова, рахованье. баченїе, замкненїе, памятанїе. евр: д. вї. зрѣнїе: розмышлянїе набожное, рѣ, або молитва розумова.

мше-

Мшелгъ: статки домовыи.
Мшелоимецъ: лакомый на зыскъ плюгавый.
Мшелоимство: срамный прибытокъ, лакомье непристойный зыскъ.
Мшелоимцу: Срамноприобрѣтателю. в҃ѵ мд. Свѹдь.
Мшелю: Зебраню речій такихъ ли
Мшица: Мошка. и звелье есть такъ званое. Іерем. нн. кз.
Мщеніе: зри мс. мщенье.
Мъскъ: Мулъ, или мулица, звѣра спложеное с коня и з ослицѹ. Такжъ звелье которого покармъ любятъ мулы.
Мѹстъ: зри мистъ, молодое вино.
Мысленнаѧ: Оумнаѧ, розѹмныи духовныи. мыслю поимованыи речи.
Мытарь: Мытникъ, непреложна вещь есть лихоименіѧ, и злобы, и неправды.
Мытоимецъ: Мытникъ, целникъ.
Мышца: рамѧ на локтемъ.
Мѣдница: Дробный пенязь, або гарцъ, м: ві. з лепта, и сікль.
Мѹдноличіе: [Обычай е множнею иже срамматиса невѣдѹща нарицати,] невстыдливый.

Мѹдный кѹзнѣц: Котлар. м: б: к.
Мѣлъ: вапно, и ты крейда. албо мелкость.
Мѣрило: вага, шалка, такжъ локоть.
Мѣренъ: обычайный, встыдливый. скромный, мерный.
Мѣры земли: лазы. вѹ: зѕ.
Мѣра: вага, мѣра, мѣрность, мѣрка.
Мѧ: мене.
Мѧгкій: гнюсный, вид. немощный, б: а: л: цн.
Мѧкій: вдячный, сутелный, тонкій, невѣстъ, знесветелый.
Мѧтва: мятка.
Мѧтежъ: замешание, непокой, и тыжъ звада, гукъ, крикъ, тривога, смятеніе, молва, гвалт.
Мѧтеніе: тоежъ.
Мѧтежно: тревожачій собою, затревоженый.
Мѧтежникъ: Бунтовникъ, справца тревоги, колотникъ.
Мѧтѹся: тревожуся, боюся, трапли есть, замешаны есть.
Мѧтѹ: страшу, заколочу.
Мѧтетъ: фраскетъ.

Н

Н

Наблюди: съблюди, назри.
Навадникъ: Звадца.
Навадница: Клеветница, двоесловница, звадница, лѣдчица.
Наваждаю: Звяжую, посмаю.
Наважденїе: Зважденье, албо насоченье. Сша.
Навыкоша: Научи́шася, позна́
Навыкохъ: ѿвыкохъ. вгі.
Навыкше: Познавше. аѳма.
Навыкшїи Тайна: Посвященнїи.
Навыкнути: Оувѣдати.
Навыкнувый: Иже навыче. вѳна.
Навыкїи: Причастный. аѕ.
Навыцаю: Навчаюся, учуся, довѣдуюся, цвичуся, привыкую.
Навѣтъ: Поущенье. здрада, засадзка, поступо, нагабае. брань діавола. и҆ли Противный, а҆бо противникъ, ѿпорца, неприятель, ѿповѣдни. в цр д і. г, кв. За: г. а. а. Неприязнь, и діаволъ. Іѡ. а. ѕ. м: д. і. сатана, и ѕі. г кг. м: д. еі. л: і. в. иі. ф: еі. кв. а со: в. иі.
Навѣтливый: Зрадливый.
Навѣтникъ: Изѡбрѣтатель всякогѡ поступку.
Навѣтова: Наважилъ.
Навѣтованїе: Зражанье, ѿшукиванье поступное.
Навѣтую: Зражаю, поущаю.
Нагимъ: Худымъ. тѕі.
Наглости: Неѡбуздала. вгод.
Наглый: Скваплйвый.
Надвернаа: Напорожни. Исаѕ. на двѣрникъ.
Надъ. Паче. в: а: л: ат.
Надѣется: Оуповаетъ. вепг.
На а҆влатенъ: Подѣлнъ, непиниш. недбале, подѣлне, притомъ, знагла, прудко што чинячи, прихватомъ.
Написанїе: Тітулъ. Лв: с: ке.
Настою: Нахожу, или пилную.
Надесни: вправо, або направо.
Надыманїе: Пухлина.
Надраги: Убраніе, фарбы. Исхѡ ки.
Наединѣ: Ѡсобъ, ѡсобно. На ѡсобности.
Насидати: Здати. ад.
Назиранїе: Наблюденье, назиро, надгляданье. Зазиранїе. вфпд.
Назнаменоване: Гадателье. вгг.
Назнаменую: Щовчи знаку, тайно знаку. загадую.

Наймнш: Заплата, мыто наемничее. Еѯ: ѕі. Сувічн.
Наказоваше: Вразумлѧше. Бог.
Наказаніе: Наука, каранье, наученье, напоминанье, поѿщренье. Гд. ученье.
Наказатель: Каруючій, наузитель, напоминатель, казатель,
Наказуймо: руковод. вт̃ка. учимъ, управуймо.
Наказую: Напоминаю, кару. научаю, учу, учу. Славе.
Накончеваете: Навершаете, допра-
Накиновеніе: Гоб и Шааніе.
Найпаче: Пачеже, а звлаща, найбарзѣй.
Найлучшій: Найлѣпшій.
Налагати наложенія: Приставляти приставленія. Чид.
Належай: Принаглѧючій.
Налѣжати: Пребывати. Ѧчд.
Належаніе: Прилежаніе, набѣганье. ӧ ко. ді. кн. пилно.
Належу: Выполнѧю, готую. задаю томꙋ тое албо овое, архучу, габаю, принаглѧю.
Налѧцаніе: Натѧганье.
Налѧцатель: Натѧгаючій.
Налѧцаю: Натѧгаю, напрѧгаю, накладаю лукъ.
Налѧци: натѧгни, Навожай.
Намалѣ: Зрѣдка, на малыхъ мѣстцехъ.
Намнозѣ: Множицею. ѵ і. на многихъ мѣстцехъ.
Намѣреніе: Намѣренье, цѣль, мѣсце замѣреное. Пре: г.
Намѣстній: Домашній.
Нань: На него.
Напасть: Искушеніе, досвѣдченіе, покуса, бѣда, потварь, гнѣвъ, ѕѣдлость. тпз.
Напасти сами себѣ творѧтъ: Врежꙟаютсѧ сами собою. лу.
Напаствую: до шкоды привожу, напастью, або перешкоду чиню, трапаю, ѡбражаю.
На послѣдокъ: На ѡстатокъ.
Напранъ, Наколены, набодены.
Напраніе: Наколѣнье, набодіе, наколотье, Кvрі. Алез: Де: ѕі. ѿ трехъ ѻтроцѣхъ.
Напрасникъ: Упорный, напрасникъ, збитне смѣлый, дерзкій, невстыдливый, наглый, прудкій, походистый, ѕѣдлый, крѫбрный.
Напраснш: Внезапу, нагаремне, знагла, з прудка, знешбачки.

З Напра-

Напрасный: Наглый, прудкій, зненацка припалый, даремный, сверѣпый.
Напрасньство: Наглость, своєволя, пыха, крумбрно, Гвалт.
Напутіє, подорожноє. Дѣ: ѕ: ка. Иcпора, Кур: Iрли: г: еі.
Напыщаюся: Надымаюся.
Напыщеніє: Надутость, надменіє, ѱ. пухлина. ачли.
Напыщенный: Отпухлый, надутый, отпагуваемый, гордый.
Нарамница: кдн, з. напле́чник.
Нарекованная: Оустановленная, назначенная.
Нарекованное: Оустановленное, назначенное.
Нарекованный: Назначенный, замѣренный кресомъ, оустановленный, певный.
Наречен: Прозван. б: дѣ: кд.
Нареченіє: Назване, апеллація.
Нареченный: Наименованный, названый, прі назначенный.
Нарицаніє: апеллація, назване.
Нарицаю: Называю, апеллюю.
Народованіє: Розширеє, межи посполитствомъ, розславлѣе, розношенье. втєі.
Народъ, языкъ: людъ.
Народніи: Особницы, селяне, простыи люде, втєі.
Народоведитель: Князь ерке.
Народословлю: Казаня кажу, отбволую.
Народная блудница: Посполитая вшетечница, ѿѠбЪL.
Нарокъ: Зазначеный час певне назначеный, закресленый.
Нарочное: штося зшлюбу дает Бѹ. чисел: ні.
Народнѣ: Публице, явне.
Народсвободство: На людми старѣйшинство. б: надѣ: ка.
Народовѣщаніе: народомъ вѣщати. мд. или народу отповѣданыи речи.
Нарочитый: Изрядный, наилучшій, найлѣпшій, славный, знаменитый.
Нарочит, и Знаменит: славети, изрядный.
Нарочитѣйшій: славетнѣйшій.
Насиліє: Гвалтъ, мучителство, тиранство доле. аѵов.
Насилованіє: Гвалтъ, Тиранство.
Насилствую: Гвалт чиню, Гвалтом або силою паную, Гвалчу.

Насилїе сътвориши: Понꙋдиши.
Насилованною: нꙋждною. лꙋк҃ д.
Насилованъ: Нагабанꙋ бывало.
Наскакꙋетъ: стѣснаетъ. вмкд.
Насладитсѧ: Єстьприймуетъ, или приймуетъ.
Насладихꙋсѧ: Кохалисмѧ, ꙋпиталисмѧ.
Наслаждаюсѧ: Зажываю, роскошꙋю, ꙋжываю.
Наслаждаемсѧ: Приймуемо. ѵѕ.
Наслажденїе: Роскошованье, роскошъ, ꙋжыванье.
Наслѣдїе: Дѣдництво, ѿдꙋдничество, спадокъ, ѿчизна, жребїй, достоѧнїе.
Наслѣдникъ: Дѣдичꙋ, или ѿчичꙋ.
Наслѣдованно, Причтенно, причастно, соб. Снаслѣдованнаѧ, сопричастнаѧ. сод.
Наслѣждаю: Ѡдѣдичꙋю.
Насочаю: Наскаржꙋю.
Насꙋщный: албо насꙋщественный: Тотъ который єстъ истности: Тоестъ, нашей естности при трафлѧючїйсѧ, и пригожїй: кождодїнный, повседневный. мф: ѕ: дї. наистотный, и пребывающїй всѣ истности, и все творец.

Настигавы: Боты, сапоги.
Наставникъ: Настоѧтель, предложоный, вожъ, ꙋчитель, приводникъ, ѿпатритель, ꙋрѧдникъ, справца, который є предложоный на чемъ.
Наставлѧю: Проважꙋ, наꙋчаю.
Настоѧтель: Старшїй, правитель.
Настоѧтелство: старшинство, ꙋрѧдництво, старосто.
Настоѧщаѧ жизнь: Теперѣшнее мешканье.
Настоѧщее: Нинѣшнее.
Настоѧщїй: Притомный, Теперешнїй.
Настою: Налѣгаю.
Насыщаю: Накормлю, тꙋчꙋ.
Насыщенїе: Накормленье, насычѣнье, достатокъ, тꙋчѣнье.
Натресканы ꙗзвы: Рана: левї. дї.
Натриненїе: Нагорода звитѧжства, або герцꙋревн, любо шермѣревн, або борцевн, или запасниковн. победнаѧ почесть, мзда, даръ. зри борба и трізнище.
Натенжненїѧ: Почестно. лицив. или победныѧ почести.
Наꙋщаю: Поꙋщаю.
Находатели: Наскакатели, ꙋгнѣтатели.
Находа, ꙋпирешнїй, што маєть бы.
Начаахꙋ: Надѣѧхꙋсѧ.

З б нача-

Нача́ло: Поча́токъ, прі́мова.
Началоводи́тє: Перенѣ́йшій во.
Нача́лникъ: ста́ршій ѹра́дни, па́нъ, кнѧ́зь. втїє. власте́ли.
Нача́лствѹай: ѿблада́ай.
Начальствова́ти: ѿблада́ти.
Нача́лство: Па́нство, кнѧ́зство. старшинство, влады́чество, вла.
Нача́стѣ: Ча́сто, по́часто.
Нача́токъ: Пе́ршій о́воцъ.
Начрътава́ю: Ры́сѹю, вырѣ́зѹю.
Начръта́ніе, или написа́ніе: нарысова́нье. зри Тѵ́пъ.
Начина́етъ: смышлѧ́е. амѕ.
Начина́лъ: Поиска́лъ. асѡни.
Начина́ніе: Кѹше́ньесѧ, спра́ва, ремесло, ѹсилова́не, покѹшова́не, и ѹчи́нокъ. (зємо.
Нашестра́нъ: Зна́шен сторо́ни.
На́шинъ: На́шинецъ.
На́ю: На́съ, или на́ше.
Наѧ́лъ, тъ: Нана́лъ, наймилъ.
Не́бо: Обовѣ́мъ.
Неблазнє́нный: Безпе́чный, незблѹ́дный, ѧ́кѡ, пѹ́ть.
Неблагоразѹ́мны. Неразѹ́мный, безрозѹ́мны, глѹпцѹ, нецно́тъ, нечи́нѧчї до́сы своє́й пови́нности, зло́сникъ, невдѧ́чный.

Небрегѹ́: Недба́ю, погорѧ́аю. пренебре́гъ: прюбна́лъ. аѵмн.
Небре́гъ: Занедба́вшій. ат.
Небреже́нїе: Недба́лость.
Небре́жникъ: Небрегі́й, недба́лы. нехлю́а. небре́жно: малодѹ́шїє, гню́сность. вз́гарда. гма.
Небреже ѿ себѣ: презира́єм себе.
Невреже́нїе: неѿбражее. з вража́ю.
Невѣ́жа: Проста́къ, неѹ́къ, сме́рдъ. б: а: л: атд.
Невѣ́жество: Невѣ́домость, проста́цство, по́дло, глѹ́пство,
Невѣ́стни, чрътогъ: ложни́ца.
Невѣ́гласъ: Проста́къ.
Невѣде́нїе: Неразѹ́мїе. бѵза. невѣ́домость, неѹмѣ́етно.
Невѣ вели́ко, Према́ло: ба́рзо ма́ло, бы на́мнѣй.
Невъздръжа́нїе: роспѹ́ста. брѵб.
Невъзмо́жно: Нѣ́тъ. фпд. Трѹ́дно.
Не́гли: ли́бо, о́н, подо́бно, сна́ть, залѣ́дво, аче́й, нѣ́що. про́сѣ, ѿ, б дѣ: л: гі, нос. не́гли и: мало не б: діо: л: зв. не́гли, или аще: бы.
Негодова́нїе: Засле́мѣнье, гнѣ́в, затрѣ́нье, бры́дко, мерзе́но, ненави́дѣе, немачно, печа́ль.
Негодова́тель: За́слемачій.

Негодова́ша: розгнѣ́валиса.
Негоду́ю: Зазлема́ю, ѡ҆бража́юса, жа́ль ми, болитъ мѧ̀, пору́шаюса бо́лестю, нару́ка́ю, занедбыва́ю.
Недовѣдо́мая: Таинственная.
Недовѣдомѣ́йшая: Недоумѣ́телнѣйшая. в: а: а: ти.
Недоста́токъ: ѡ҆ску́денье.
Недостато́чный: Лише́ный. вме.
Недостато́чная: ѡ҆ста́вшая. ѕ Хин.
Недоумѣва́тися: Сумни́тися.
Недоумѣва́юся: Сонтплю, здумѣва́юся.
Недоумѣва́ніе: Недоу́мѣнье, вонтпли́вость, недомышле́е, неу́добство, тру́дно ку доумышле́нью, нела́цность.
Недоумѣ́телная: ни́щая. гмѕ.
Недоумѣ́въ: ѡ҆тча́явъ. А҆ѯѡв.
Недоумѣ́телнѡ: Таинственнѡ.
Недомысли́мый: Превышающїй вса́кую оумѣ́тность, вѣдомо, недогада́нный.
Не́дугъ: Не́мочъ, хоро́ба, или многовре́менное страда́е, бо́лезнь.
Недугова́ніе: Хоробанье.
Недугу́ющїй: Изнемага́ючїй.
Недугу́ю: Хорую, немогу.

Недужный: хо́рый, хору́ючїй.
Неза́вистное: щи́рость. в Хп.
Не́же, Не́жели: нѣ́жъ, нѣ́жли.
Незаму́дн: Нешмѣшка. [Андрѣ Кри: с: на ро: Бч:] Но а҆біе благодѣ́аніе наведе. Зр мудне́ніе.
Незло́біе: Незлостиво, щи́рая до́брость.
Незло́бивъ: Незлостивъ.
Неискусенъ: ѡ҆верже́нный, недосвѣдчо́ный, нещи́рый, неска́женый, невѣ́жливъ.
Неизвѣ́ство: Непе́вность, не безпе́чность, невѣ́домость.
Неизнура́емую: Неиждива́емую.
Неизрече́наго у҆го́дїа прїе́млющи, Неизгла́нныя по́чести наслажа́ющїися.
Неискусобра́чная: и, Неискусому́жная: малже́нского ста́ну незна́ючая. а҆бо му́жска по́лу непозна́вша.
Неискусенѣ: Нетра́фне, по простацку, недосвѣдче́не.
Неизрече́нный: невымо́вный, неизгла́ный. тка.
Неизслѣдова́нный: невыслѣдова́ный. немо́гучїй взыска́тися, а҆ни ѣ изслѣдова́нъ быти.
Неиспра́вленъ: Непопра́вленъ.

Неистовъ: шаленый, або неустави́ченъ, глуповатъ.
Неистовство: Неразумїе, или шаленство, неуставичность.
Неистовлюся: шалѣю, дурѣю, въстекаюся.
Неистовѣ: шалене, гнѣвливе.
Неисчетный: Незличеный, безконечный. безмѣрный, конца и личбы нѣмаючїи.
Некичиво: Негоделиво, нехлипливе.
Неключимъ, Непотребенъ, непожиточный, неискусен. вѡз д.
Неключимаго: Непотребнаго.
Неключно: Ненадобѣ.
Некротокъ: Неукрощенъ.
Некто́му: юж не, уже не, болѣ не.
Нелестный: Незрадливый, щирый. зри лесть, або лестный лозате.
Немовующїи: шепечучїи, гугнивый, прено́съ мовачїи, косноязычный, заикливый.
Немощь: Тупость, лѣнивство, хороба, недужость, болезнь.
Немощїи: Недугъ. асѡлд.
Немощенъ: Немоцен, хоръ.
Немощный: Немоцный, гнюсный. лѣнивый, слабый, тупый, простый.
Немоществую: немогу, хорую.

мета: грѣшу, ѱал: ѕ. ры е пи калли, не: вї. ли, рпд. (впд.
Немощныя: Изнемагающыя.
Ненавистна творим: ѿсужаем.
Ненадобный: Безмѣстный, пренебрегомый. ахчѕ. ненащо негодный.
Ненасыть: Несыть, голодно зьбытная.
Неначаемая: Преславная, на мнѣнїе.
Неначаемый: Чудовный, недовѣряемый, несподѣванный, на мнѣманье, и противъ мнѣманїа бываючїи, дивный, чудный.
Неначаанный: иже противо мнѣнїя, на сподѣванїе будучїи.
Неначаанно: На сподѣванье.
Неначаемое, Преславное, на всѣ мнѣнїе. цвї. чрезъ чаанїе, и противу мнѣнїю бываемое, чудовное, ненадѣемое.
Неѡбинуюся: не встыдаюся.
Неповиннѣ: Безказни. вчд.
Неповинное: непореченное. вѡл.
Непсвинуюся: Неслухаю, не подаюся.
Непокоривый: Зуфалый.
Непокоренїе: Противленье, непослушенство.
Непокорительный: Оупорный,

свободный, напышеный, надутый.
Неплоды: Невѣста дѣти родити не могучаа.
Непорочное: Не укорное, неподозрѣнное.
Непорочнъ: Безнаганы.
Непошествіе: Непорушеніе лѣт с г.
Неправда: Несправедливость.
Неправдованіе: Скривжене.
Неправдую: Кривжу, беззаконую.
Непразднь нѣкаа: Кгр: Іерлі Забава нѣякаа, затрудненье.
Непостижимый: Недостигненый, недогоненый, егда испытован, и взыскан, непостижим будет от ищущих его.
Непостоянный: Легкомысльный, неуставичный, нестальй, и ты тот противнъ которого нѣхто не может стояти.
Неправедно клеиныйся: Кривоприсяжца.
Непреборимый: Незвалченый, которого нѣхто звалчити не можетъ, и перемочи.
Непрелестный: Который не даст ся зрадити.
Непреложный: Неотмѣнный.
Непреподобний: Непобожный,

злосливый, нецнотливый, лотровскій, вырудный, ничого доброго.
Неприкосновенный: Недотикненый.
Непрѣбидѣнне: Знєважачки.
Непримирителный: Который покою и примиренія не держитъ.
Неприступенъ: еже ни испытанія пріемлет вначалѣ, ниже бли его быти кто может. ни вначалѣ взыскатися може, яко испытанъ быти, ниже бо испытанія пріемлетъ, ниже приходу начало.
Непщева: Єстемѣнне. аура.
Непщеваніе: Щнѣмае, вымовка, хоть слушная, хоть неслушная, по покривкою чиненье, узрокъ, подозрѣе, зазрѣнье, довнѣмае.
Непщеватель: Щнѣмаючій.
Непщую: Щнѣмаю, розумѣю, мню, внемѣнаю.
Непщеваніемъ: Єнною. втче. по претексто, рекома длят югш.
Нераденіе: Недбало, узгарда, прешбидѣніе, малодушіе.
Нерадивъ: Недбалъ. вый.
Неражу: Горжу, нѣбаю, прѣбачаю.
Неразуміе: Безсовѣтіе, глупство, где пусто рады розуму умысно

и при-

и признанья, лгарство, прє-нєцнота, неблагодарствїє, невдячность. б: а: л: вп.

Неразствѣнная: Срєдняя. взнє.

Неразнствїє: Небрежєнїє. врна.

Неразнствєнно: Нерасудно. вшкз.

Неразумнїи: Безрозумнїи.

Неразнствєнный: Которы нємаєт розности, ни добры, ни злы: межи добрым и злымъ.

Нерасмотрѣнно: нєшпатрнє.

Неревную: незазри. зри ревную.

Несєтъ: Терпитъ. аркв.

Несладость: Скорбь, туга з тяжестїю, мерзєнно, бесчастїє, болѣсть, тєсно, бридкость, несмачность, не мило, не весело, невдячность, смуток.

Несладостно: Стыдное. б: а: л: айд. скорбное. арз.

Несладостная: нерадостотворная.

Несъвершєнство: уломно. вмв.

Несмыслє: Дурєнь. шалєный.

Нестроєнїє: розруд, непорядок.

Несущїи: ѡлеглый, то которого ту нємаш, или то который нєсєтъ, или маєтъ понєсти.

Несѣкомый: Который неможет ся пересѣчи и передѣлити,

найсупелнѣйшїи.

Нетлєнїє: незопсованє, нєсказитєлно.

Нетлєнный: не псуючїися, не сказитєлный.

Неточїю: не токмо, точїю не, нетолко, не рѣкучи.

Нетягъ: Лѣнивый. Прит: гї.

Нетяжєстно: ненєкавнєстно. ачон. лєгко, снадне, барзо радъ, ѡхотне.

Неу: нєтъ єщє, єщє не.

Неу бысть: Єщє нєсталася.

Неу бо: Єщє бовѣмъ не.

Неувѣрительное: неимовѣрное.

Неувѣтливъ: нєнамовный.

Неудобство: Трудность, не лацность, затрудненїє, потребная а не прїемная справа, забавно.

Неунедостойный: Который не учини негодный, алє учинилъ годный.

Неумытный: не передарованый, щирый, нескаженый мздою, цѣлый, зуполный в добромъ захованю.

Неуставнѣ: Безпредѣлнѣ, без замѣрєна кресу и границѣ.

Неухищрєнно: Безжадной выста-вности, не спинностю ѡпатрне.

Нехотимъ: Поневолный.

Не ѿреченный: Не ѹблаганый, твердый, тяжкїй, сѹровый, срогїй, ѿкрѹтный, не ѿмовный.

Неѡбиновенїе: смѣлость.

Неѡбинѹюся, смѣле з ѹфностю што справѹю, чиню, неѡхиляюся, неѡбавляюся нѣкого, неѡгладаюся нѣнакого.

Неѡбинѹлася: смѣле, явне.

Неѡбѹзданїе: ѹпоръ, не ѹгамоване.

Неѡпредѣленнѣ, Непредѣлнѣ, без замѣрена часѹ, и крысѹ.

Неѡсяжимый: Неѡгорненый.

Нечаанїе: роспачъ, нечеканье.

Нечестїе: Незбожность, бечестїе, непобожность, нецнота, безецность, закаменѣлость сердца.

Нечестивъ есть иже Бога приносѹщнаго, яко нѣсѹща помышляетъ.

Нечестивецъ: Несхтовъ, шаленъ.

Нечестивый: Безецный, нецнотливый.

Нечистота: Скверна, брѹдъ, гнюсность, вхиѕ. леvі, еі. еже есть излїянїе сѣмене.

Нечювствїе: Неразѹмїе.

Нещадно, ѿ: Обтро, нежалѹючи, съ ѿбнлїемъ. Нещадно далати: Любопочитатися, втина.

Не смыслъ: Не имили есте. з: тл.

Ниварь: Селанинъ. Кvрі Іерей:

Низбрегъ: стремнина, прикрїй берегъ, албо скала, дебра.

Низведохъ: Приклонихъ.

Низверженъ: Низсѣчен. вфмд.

Низлагаю: Ѡбалюю, Разораю, е: а: л: црв.

Низлежѹ: Низко лежѹ.

Низложенїе: Перевернеnье.

Низложилъ: Изринѹлъ. ѱал.

Низложитель: Который надо скидаетъ, измѣтѹетъ.

Никакоже: Ничимже. дн: б: л че. а а а. или агъ агъ.

Низѹплѣжнѡ: смѣренне, и малогласне, низко ѹниженне позем лазачи.

Никнѹщая ѿ собѣ нива: рола котораа доброволне родитъ. левіт.

Нимала: Бы наменѣй.

Нимъ: собою. брв. чрез него.

Нинѣ: Теперь, доселѣ. втол.

Ниспадаемъ: Трвожимся. лвкг.

Ничати: Наклонитися. вхв.

Ничѹ: Нахиляюся, или нахилаемъ ся.

Ничтоже къ мнѣ се: Што до того нѣчого. Свѣх.

Ничтоже: Нигдиже, нигдиноже.

Нищета. Худость. едї.
Нищїй: Жебракъ, недостаточный.
Нищїи: смиренїи, худїи, ненѕнїи.
Нищую: Недостатнїй естемъ. левит.
Но: тоестъ союзъ: але, а, б а л не. и лб: ри. но убо, и овшем, заправды, заисте.
Новакъ: Новицїатъ. лб е: д.
Новократное, сократно, свѣжее, се свѣже. б: а: л: вѵни.
Новокреще: мета: Новосаждь.
Новоумерщвленнымъ: сократно умершемъ. б: а: л: авке.
Новомѣсячїе: Новъ мца. Еллн: или нова мца. Кола: б. сти. ѕ.
Новосъзданъ: Новотвораху. фѯе.
Новосвѣченїе: Новотворенїе. новинны чинены, впроважены.
Ног: Грыфъ. левит, аї. Ногпотиса, орел великїй, б а л сѯд. Со, і нв.
Ноздрїю: Носа, вуд, ноздрь.
Нирь: Нѕу заходженїй. гми.
Носило: Дрв до двиганя. исхо кі.
Носите: що носите. вънпр:
Носите: Носѣте. пов:
Носи: Терпи. сѡне.
Носа: Терпа. арки.
Ношаше: Пренесе, терпаше. т.
Ношенїе: ношеі. мї: Трепливо.

Нощеваю: Ночую. зри обно:
Нощное поприще: Долгость часа ночного.
Нощный вранъ: сл(ѣ)поворонъ, птица си плачлива естъ, и на нырищихъ и на здѣхъ, тѹ любитъ сѣдати.
Нравъ: Норовъ, обычай, или звыкло, образъ. тод. благонравный, обычайный, добрый обычаловъ, учтивыхъ. благонравнѣ, обычайне, осторожне. пристойне укладне. з: бп:нр:
Нравоученїе: Напоминанье обычайное.
Нудитъ: Додаваетъ. примушаетъ.
Нудитель: Насиловникъ. вхмв. примушаючїй.
Нужда [естъ]: Потреба, мусъ, ма: д. ѕі. насилїе. вхмг. Гвалтъ, примушены.
Нужницы: Насиловницы, вхмг. Гвалтовницы.
Нужно жѐ: Потреба е. вцмв.
Нужною: Смертною. вѱѯв.
Нужный: Налеглый, Гвалтовны.
Нужнѣйшїй: Потщателный. пилнѣ потребнѣйшї, Гвалтовнѣ.
Нужнѣ: Потребнѣ, Гвалтовне.

Но

Ны: Насъ.
Нырѧ: Нырка.
Нырище: ѿ Полскꙋ домо́къ, тмка, гнѣздо.
Ныю: ꙋнываю, ныдѣю, тошню.
Нѣдро: Занадра, перси, пазꙋха. лоно. Лоно з надромъ за ѡдно ся часомъ розꙋмѣетъ: бо кого любячи пестꙋемо, тогды або до персей и надра его притꙋляемо, або на лонѣ его садовимо.
Нѣгꙋю: Почитаю.
Нѣкій, или нѣкто: Нѣкоторый, або такійсь.
Нѣсть: Не єсть, немощно. нѣмашъ, неможная є рѣчь.
Нѣсꙋщій: Не былый, тотъ которого нѣтъ.
Нѣчто: щось.
Нѧдро: Лѣвая або правая сторона пазꙋхи, берегъ, лоно. Грꙋнтъ землѣ, тоестъ поле, крывый кꙋтъ, заломистый кꙋтъ на морѣ, або на землѣ. Нѧдро въ Бгословіи значитъ сполечность истности Сн҃ꙋ з Ѻ҃цемъ: Єѵ҃: Іѡ҃: а. Златоꙋ ст: ді. або прирожоность и сполечность.

О

Ѻбразъ: б: дѣ: л: рꙋ. Нравъ. ѡбычай, способъ, прикладъ. зри ѡбраз. и прочая на ѡ.
Ѻвє: ско, или бара. бы, л. в мѣ.
Ѻвощникъ: ѡгородъ, або садъ, гдѣ ѻвоща родитъ, або гдѣ є хованє.
Ѻгнь: Огень.
Ѻгнь: Огнисько, або стꙋсъ дрѡвъ палаючій.
Ѻгнь разгнѣти: Огонь розложи.
Ѻгнище: Краткая до печенья, Исхо, кз. рожнъ.
Ѻгница: Огневая.
Ѻловина: Напой вшелякій кровина. Числа є. Неа: кд. є: д. напитокъ, трꙋнокъ, питье, напой з ячменю. єз: ам: Пиво.
Ѻлтаръ: Жертовникъ, офѣровникъ,
Ѻлтаръ великій: Престолъ.
Ѻнъсица: Оный, оногъ.
Ѻнде: На третимъ мѣсци.
Ѻпона: Делѣя. Исхо. кѳ.
Ѻревъ: Стадникъ. Іере: ї. є: н.
Ѻрелъ: Птахъ который на пятсотное лѣто ѡбновляєся жегомъ слнца. и погаряа в источникꙋ водѣ, паки юнъ бываєт.

П

Па́гꙋба: Погибель, вре́дъ. згине́нье, згꙋба, вся́кїй злы́й ꙋчи́нокъ, пребеззако́нный грѣхъ, посполи́тая хоро́ба, пла́га.

Па́даемъ: Спрзлазимъ. всꙋкд.

Паде́жъ: Паде́нье, паднѣ́нье,

Па́жить: Па́ша. Спа́до.

Па́ки: Зно́вꙋ, ещѐ, за, ѡпа́ть.

Па́ки нази́даюся: Ѡбновля́юся.

Па́ки притяжꙋ: Ѡсяга́ю, прихожꙋ до своего, ѿни́скꙋю.

Па́кости дѣ́етъ: Пошїйкꙋетъ, въ шїю бїетъ. дѵи.

Па́костникъ: Перешко́дца, или шко́дца, пострика́тель, бодѣ.

Па́кость: Пере́шко́да. Сбк: бі. з.

Пакоще́нїе: Перешкажа́нье, чине́нье шко́дъ.

Пакощꙋ: Перешкажа́ю, перешко́жꙋю, потвара́ю, фꙋка́ю, ла́ю, затрꙋдня́ю спра́вꙋ, задаю́, дрꙋчꙋ, наприкря́юся, габа́ю, нахо́жꙋю кого, мѣша́ю, страшꙋ, мꙋчꙋ, колочꙋ. а Ті: е. а.

Па́личники: шибе́ничники. ка́рꙋчїи катѡве. е: а: л: хв.

Памятствꙋю: помина́ю, ма́ю на па́мяти.

Па́нвица: Па́новъ, а́лбо котело.

Па́ница: Блю́до. Еф н: зі. лдѵи.

Па́па: По́пъ, та́то, па́пежъ, за́цный ѻтецъ. а́лбо ѻцъ ѿцевъ многихъ. Называ́лися перше тїмъ и́менемъ Па́па, всѣ дѹховныи. или где бе причет церкве, и литꙋргїа по вся дни, число тѣхъ, исполня́ется. [п а п а с] а ѡсобли́ве Патрїа́рхъ Алеѯандрїйскїй называ́ется Па́па: зри в и́мени Па́па.

Па́ппа: сꙋгꙋбое по лѣ́тѣ брано е ѿ и́мене хлѣ́ба, иже Латински Па́нисъ нарица́ется.

Паре́нїе: Лѣта́нье, перха́нье. пырꙋ́янье, шпыра́нье.

Па́рит: пере лѣта́етъ. Апо: ві.

Парꙋ: Прꙋдко лечꙋ, текꙋ. или Свирга́ю. Дп: д, е. инорѣ́чнѣ, поска́кꙋю. в за́ко: лв. с: п. ѿско́чилъ.

Па́рѡдокъ: Лѣто́росль, а́лбо Гро́но. Ісо, гл: еі. або я́года ви́нная не дозрѣ́лая. Єзе: г: ні.

Па́рꙋсъ: Жа́гель.

Па́ства: Ста́до ѻвечье.

Пастви́на: Па́ства, па́ша, ко́рмля.

Пастви́нный: Жиро́вный.

Пасты

Пастырь: Пастухъ.
Паче: рядшій, болшей, натомъ,
Паче силы: На силу. Спротиву.
Пелесый: Половый.
Пекль: Горячость.
Пекло: Смола, албо неугасаючій огень.
Пекуся: Стараюся. зри печа.
Пепелъ: Попелъ.
Перетъ: или перъ, зри пареніе.
Періе: Пѣра, або крыло, перо.
Пернатъ: Пѣрамъ шерослый. шеразнѣ: легкій, прудкій.
Пернатъ быти вижуся: Въскрилатися непщуемъ есмь.
Перикъ: Окунь.
Прѣворѡдная: щоса наперше родитъ и на офѣру Гу даетъ, с коровы з овецъ, и иныхъ.
Прѣворѡдная сѣмена: Першіи ужинки.
Прѣжде: Прежи, напѣше, напервѣ.
Прѣвѣнство: Первѣнство, первородство.
Прѣвѣство: Первость, станъ, достоинство, зацность, панство.
Прѣвѣствую: Продкую.
Прѣстъ: Палецъ:
Прѣсть, прахъ: Порохъ.
Перунъ: Громъ.

Пестрѣніе: Гафтоване. Исхо: к.
Петель, или пѣтла, пѣтлица. Исхо, кs.
Печалованіе, попеченіе: Стараня, тросканье.
Печалинъ: Фрасовливый.
Печаль: Фрасунокъ, болесный жаль, печалованье, скорбь, болезнь, злополучіе, старане, пѣклование, утискъ, утрапене, журба, смутокъ. ѿ сего попеченіе. зри пекъ.
Печалую: В утиску естемъ. пекуся. в: а: л: вхза.
Пирреніе: Пестротины.
Пилюкъ: Кана. Iере м. с: з.
Пира: Тайстра.
Пиргъ: Вежа. а ма: а.
Пиръ: Учта честь, пированье, бесѣда, колацѣя.
Пиритель: Которій учту справуе.
Пированіе: Ликованье. сон.
Пиршество: Пиръ, банкет, учта.
Пираніе: Зканный на учту.
Писало: Способ писаня. лѣт с з.
Писецъ: Пюро до писаня. Iере н. сказителнѣ, писерамъ.
Писмо: азбука, спста, зміжи азбуки котрая колвѣ лѣтера,

такъся зовєтъ пнсмо: яко
а б в г д. и прочая.
Нєимаєтє потрєбы да пишєтъ вамъ.
нєтрєба єстъ вамъ писати.
Имамъ потрєбу да пишемъ,
трєба є писати. б: а: л. вєов.
Питанїє: Кормля, тучєньє.
Питатєлница: Доилица, мамка,
кормилница.
Питаюся пространно: єстєм
в роскошахъ, кормлюся, прє-
сыщаюся.
Питомєцъ: Выхованєцъ.
Пища: Живность, страва.
покармъ, кормля, потрава,
Спрā: л҃ѕ. и нї.
Оупитанїє: тн. укормлєнїє.
Пищаль: флєтна, пищалка,
пискъ, пищики.
Пїаникъ: Пїаница.
Пладнє: полуднє. Нєа: нд.
Плакати, сѣтовати: ламєн-
товати. б: а: л: гг.
Плакаю: полочу. И ты, плачу,
хлипаю.
Съ вєздыханїємъ плачєшися:
Хлипаєшъ. б: а: л: єстє.
Планита: Зулачъ, звѣзда
блукаючаяся.

Платно, ѡбрусєцъ: полотно.
єлз. платъ, тн.
Пластырь: Пластръ.
Плачъ, рыданїє: рєвный плачъ,
нарєканїє, ламєнтъ. Има
Книга Iєрємїи Пррока.
Плачєтъ: Слєзитъ. ауан.
Плащєница: Простирадло.
Плєвєлъ: Кукуль.
Плєница: Сило, поворозокъ.
коса, арме. ланцухъ,
Плєсканїя: Похвалы. вхза.
Плєсница: Подошва. сандалъ,
Чєрєвикъ. пантофля власнє
зовєтся: и ты, чєрєви, албо
чоботъ нєвѣстин, называєт
ся и мужєскїи. Плєщу: плєчно.
Плєщу: Вєсєлюся, плєщу руками,
выхваляю.
Плєснѣ: Плєсна ножная, вєрх-
няя часть стопы ножной.
Плинфа: Цєгла.
Плинфникъ: Цєгєлникъ.
Плищъ: Гукъ, крикъ, гумултъ,
розрухъ, звада, трєвога, клн:
Нєпамєшай, да нєвозмолвєн,
Нєгучи, анѣ гомони. дѣ б а нд.
Плодопрїимцъ: Приплодъ. єтлѕ.
Плодопрїємлю: Припложаю. є н ка.

Пло-

Плодопрїемлю: Збираю ѡвоцъ, ꙋжинаю, пожинаю, берꙋ, маю. вычерпнꙋю.

Плодопрїати: Приплодити.

Плотъ, или градъ: Плотъ, горожа.

Плѣть: Тѣло, всякое три ѡбразы величества имѣетъ. Сирѣчь: Длъготꙋ, широтꙋ, и Тлъстотꙋ. Іоаⷩ: Даⷨ: Кн: б. г. г.

Площада: широкая ꙋлица. Іерем: з.

Площадь: ꙋлица. В пара: лв: ѕ.

Плѣвелы: или плевеліе. мно: Кꙋкѡлѣ.

Плѣвы: Половы. мно: сѣна гі.

Плѣжетъ: Ползеть. цкѕ. пресмыкаетса, влечется. ацд.

Плѣжꙋ: Ползꙋ. Лѵї ат. ползаю, пресмыкаюса.

Плѣненїе: Занєволеніе, взятье в неволю.

Плѣненъ: Звоєванъ, ꙋхапленъ.

Плѣнъ: Плѣнъ. сырецъ, полонъ, здобычь. и тиї война.

Плѣнитель: Полонъ берꙋчій.

Плѣнни: Невольни, в полонъ взятыи.

Плѣняю: В полонъ або в неволю берꙋ, плюндрꙋю.

Плѣняющій: Σαβά, Sabaei, В неволю берꙋчїи, навѣрнаючїи, або сынын, або сидячїи. Народшве Іоан: гі. Плѣнъ, Іоан, гон, зри Сава, в именѣ.

Плѣть: Лысина, або наго. Неа: гі.

Плюновеніе: Слина.

Плѣска: Лꙋщинка з которои жолꙋдь або орѣх выпадаеть. Неа: ѕ.

Плясаниче, Играниче: игрнско. и бѣсилище, тожъ.

По, предлогъ, за. водлꙋ: якш по мнѣ, за мною, водлꙋ мене.

По главѣ, ради главы. тоа. по головѣ, водлꙋ головы.

Поборникъ: Ѡборонца.

Побораю: Ѡбороняю.

Побѣда: Звитяжство.

Побѣдами: Звитяжствы, Трїꙋмфами. б: а: л: врнг.

Побѣдителная: знаменїе побѣды, Трїꙋмф з звитяжства, натрижненїя, знакъ звитязства.

Побѣдителное: Покоренїе, ѡдоленїе, оуманенїе, побѣдителное, дарованіе, вравіе, мзовозданіе, заклад. в Побѣдꙋ: Побѣдою.

Побѣды, знаменїя: Знаки, або памятки ѡдержаного звитяства.

въ Побѣдѣ явитися: Трїꙋмфовати. б: а: л: врпе.

Побѣ-

Побѣдная: Побѣдителная. ск. ѿдолѣнїа. рыцерства. аѵді.
Побѣдни: Звитѧжца, рыцерь.
Побѣждаю, Звитѧжаю, звалчаю.
Побѣжденꙋ: Оумаленꙋ. амд.
Поваплѣнїе: Натрїе, малѡванїе, рꙋмѧнецъ, такѡ собѣ приправꙋютъ бѣлыи головы, побѣлїе,
Повелѣнїе: Щандатъ, приказанїе, полщенье, росказанїе, поꙋщенїе, и тыи декретъ, або повага.
Повелитель: ѿпекꙋ, росказꙋючїи.
Повелѣ: Каза, або росказалъ.
Повелѣнъ; расчинитъ, завѣщаетъ.
Поверѣха: Легцѣ. втоз.
Повиновати: Покорити. вфна.
Повиновенїе: Повинꙋтїе, поддаванїе сѧ, поволность.
Повинꙋюсѧ: Поддаюсѧ, єстемъ послꙋшный, подданый.
Повинный, виновный: Тотъ который єстъ томꙋ причиною. Пореченный, ѡбвинненый, нагаменый, винный.
Повлачаю, потѧзаю, ѵк. превлачаю, посмыкꙋю.
Повлачаєм, ѿвлачи: дѣл: л: чв.
Повои: Звѧзки.
Повражи: Поворожи.

Поврагъ ѹтреннїи: Свѣтка оутреннаѧ. Нехо. кд.
Повреда: Зашкода.
Повреждаю: шкожꙋ, заважаю, зашкожꙋю.
Повреждєнїе, Зашкоженїе.
Повѣсть, сказанїе: Історїа.
Повѣсть: Ѡзнаймитъ.
Погибаю: Гинꙋ.
Погибающꙋю: Гиблемꙋ. аѵѕ.
Поглавїе: Поголовье.
Поглощенїе; Полкнїе.
Поганаѧ: сиречь, искаѧ.
Погонѧти: Поисковати.
Погожїе: Ключимое. вѱзѳ.
Погрꙋженїе; Понꙋренье.
Погрꙋшаю: Похиблаю, неправфлаю, ѿмылаюсѧ, ѿзрꙋлаюсѧ, або спблажнаюсѧ.
Погрѣшенїе: Блазнь, ѿмылка.
Погꙋбити: Ненмѣти. втн.
Погꙋблаю: Гꙋблю, тратꙋ.
Погꙋблѧетъ: растлѣваетъ.
Подаваемый; Зраженый.
Подаемъ; Дарствꙋемъ. т.
Подалѣ: Ѡподаль. Нехо. к.
Подаетъ: Простретъ. всѧд.
По: Посадзка. а цр. ѕ.
Подвигаю, з: Порꙋшаю.

Под-

Подвигъ: Игрище, страданїе, силованїе, боеванїе, бой, битва, валченье, гонитва, старанье, трꙋженїе, болѧзнь, сконанїе, тѧжкость, шермѣрство, валка за которꙋю платѧтъ, чинное старанїе, потычка, клопотъ.

Подвигоположникъ: Розсꙋжаючїй битвꙋ. а свѧтыи подвиги дꙋховныи.

Подвиженїе: Побꙋдка, побꙋженїе, помшренье. б: а: л: вхпи.

Подвижѣ: Поколебасѧ. деѧ. а: ре.

Подвижникъ: Герцы, шермѣръ. запасникъ, моцовникъ.

Подвизанїе: Подвигомъ чиненье, бѣджченїесѧ, моцованїесѧ, подꙋщенїе, вѣро. призыванїе, б: а: л: ахое. шермованїе, апчд. болѧнь. вгкн.

Подвизатисѧ: Болезновати.

Подвизаюсѧ: Працꙋю, бою, шермꙋю, звиваюсѧ, и тыкъ хвѣюсѧ, стараюсѧ, шермѣрскꙋю штꙋкꙋ показꙋю, моцꙋюсѧ с нимъ, осилꙋю. лꙋ: гі. кд. обоучꙋюсѧ.

Подвижꙋ: Слꙋжаю. б а л: аѵкѕ.

Погражанїе: Перемѣщанїе. а па ѕ.

Подложенїе: Вина, арме. прича; афо. пологи.

Поножїе: Ослонъ, поножѡ.

Подоба: оужнбанїе, ꙋпотребленїе.

Подобаетъ: Достоитъ. ахчз. пристоитъ, належитъ, трѣба, маѳ.

Подобаше: Трѣба бѣаше, бѣсѕі. лѣпо, пристояло, годилосѧ.

Подобѧющїй: Прикалежачїй, пристойный, мѣрный, припадающїй.

Подобство: Подобїество. Кѵрі іе:

Подобникъ: Подражатель, наслѣдовца. Такїй же власне.

Подобострастенъ: Такихже намѣтностей съ инышїй.

Подобницы: Подражателѣ. евѕ.

Подобнѣ: Такоже. вѣкд. равнѣ.

Подобнѡ: Лѣпо, атое. въ лѣпотꙋ. вѣкд. пристойне, слꙋшне, ѡздобне, пригоже.

Подѣлїе: надѣланїе. ѵлд. ѵзѕ. прихватко, не оумыслное справованїе.

Подѣлнѣ: Неꙋмыслне. афиг.

Подлагаетъ: сказꙋетъ. гп.

Попиванїе: Попи. мѣра: фабованїе.

Подражанъ: Приꙋподобанъ.

Подражаю: Наслѣдꙋю кого в чомъ.

Подражанїе, Подражненье, албо наиграванье, приꙋподобленье.

Попремнїи: Помѣшною бесѣдою щосковски, щерникъ. Па: Со:

І чю

чю: г: мн. Конь простый. Лоша, самка, простаѧ клача.
Подшилъ: Положилъ. Буд.
Поѧтїє: Прїѧтїє, поиѧтьє, принѧтьє.
Поѧлъ: Понєслъ, атод, прїѧлъ.
Поѧрємникъ: Ѡбробленый. ѡбтѧжченый.
Подругъ: Товари, и ты сусѣ.
Поємлєнїє. Скарга, скарги покладанье, бранье, взѧтьє.
Поємлникъ: Ѡскаржца, або той который на кого скаржи.
Поємлю: Бєру, прїимую, скаржусѧ, и ты скаржу, позываю, скаргу покладаю, поимую. Укорѧю, ганблю. рѡ: и. лг.
Поєтъ: Почитаєтъ: гчг.
Поймы: Поносы чиню, позываю.
Познанїє, вѣдѣнїє, разумѣнїє, разу, сказанїє: Познаньє, вѣданьє, розумѣньє, довѣданьєсѧ.
Познателноє: Сказателноє.
Поздѣ: Позно.
Позна: Увѣдалъ.
Позо бывшє: Позорствуєми бывшє. или позору бывшє: Былистє людємъ на очи выставлєныи.
Позорище подвигѡ, поприще:
Загонъ, мѣсцє гдє бываютъ выпѣчки и ширмѣрства, и зєвлєсѧ игръ, або танцєвъ, и заводювъ.
Позоръ: Дивовище, видокъ, игрище. Дѣ: є: в. иг. мѣсцє на которомъ игрища справованы бываютъ.
Позоритєль: Шпѣгъ.
Позорище: Плацъ, шранки, гдє сѧ игрищу присмотруютъ.
По изволєнїи: Доброволнє.
Поило: Корито. бы кє. гдє поѧ.
Показую: Жєлаю, указую, або карю. єфєс.
Покарѧюсѧ: Єстєм поданым, поволнымъ.
Покровъ: Дахъ, накрытьє.
Полагаю: Постановлѧю, покладаю: вмѣнѧю: Дѣ: л: нд.
Полата: Палацъ.
Плѣза: Полѣпшєнєс, пожиток, помочъ, ратунок, потрєба.
Плѣзовати будєт: Полѣзєтъ прочєє. афд.
Плѣзова: Успѣлъ. вѵкз.
Плѣзуєсѧ: Свєршаєм, множаєсѧ. рі.
Плѣзую: Полѣпшаю, пожитокъ чиню.

пол-

Плъзѹюсѧ: щаю пожиток, полѣпшаюсѧ, ѹмилаюсѧ.
Плъзокъ: Ховскїй, слизокъ, щета: Нєсталый, не статечный, непевный, ѿмѣнный.
Полкрѹжникъ: Крѣсло, столецъ. втз.
Плъкъ: ѡбозъ, войско, гѹфъ.
Плъчище: ѡбозокъ, гѹфецъ.
Полма: Наполы.
Положѹ: Поставлю.
Полѹчаю: ѿдержѹю, ѹлѹчаю, потрафлѧю, доступѹю.
Полѹченїе: щастье, фортѹна.
Полѹчихъ: Доступилємъ.
Полютѣваю: ѿгорчеваюсѧ.
Помаваю: Скиваю, лв: ка. м. покивѹю, зезволѧю, позволѧю, покиваю на кого, или ѻчима знати даю абы що ѹчинилъ, то, и въсникаю, въсмаваю.
Помащаю: Помазѹю, помѹзкѹю. подѹщаю, напоминаю, поѹчаю.
Поменїе: Взмѣнка.
Помизаю: Мрѹгаю.
Помилованїе: Прощенїе, вспа. змилованьєсѧ.
Поминанїе: Памѧть, втикг. поминанье, памѧтка.

Поморїе: Берегъ морскїй.
Помощь, Помочъ, ратѹнокъ.
Помпа: Кичєнїе, гордѣньєсѧ. ѿказїа, Бѹта вон, ѹкоризна.
Помышленїе, Смыслъ, мысль, розѹмное рахованье, баченье. розважєнье ѹрозѹмѣ, въ помыслѣ, на мысли, сиг.
Помышлѧю: Сличаю, мышлю споминаю, розѹмѣю, ѹважаю.
Помышлю: Вспоманѹ.
Поне: Хотай, хоть.
Понеже: Понєважъ. елма, изаниже, тоже, всюд,
Поносъ, легкость, лжєнье. примовка.
Поношаю: Сромочѹ, легце поважаю, примовлѧю, лжѹ: лєгкость показѹю, чиню, ѹрѹгаюсѧ.
Поношенїе: Лєгкость, сромочєнїе зелженье, ѹрѹганье, сромота, лєгкое поважєнье.
Принонѹждаю, Принаглѧю, припѣкаю комѹ ѡщо. доганѧю, побѹжаю, гоню, квапюсѧ, припираю комѹ ѡщо, примѹшаю, прѹ. спѣшѹсѧ, ѿдаю, ѹбѣжаю.

Понуждаюся: Кваплюся, оусилуюся, посѣшаю, кушу, оустремляюся вседушно, ѡважую здоровье свое, ѡплачаюся.

Понужденїе: Примушенье.

Понырающей: Которїи врываю са. б: а: л: ахви.

Поныраю: [оусбираюся, ѡбуваю] врываюся. бтї: г. ѕ. ѡ сих сѹ понырающей въ домы: ибо вѣ з межи тыхъ сѹ, которыися врывают в домы.

Понава: Простирало. су: г к.

Понавица: ручник. лѣ: о: д.

Попеченїе: слово, б: а: л: бсчв. прилежанїе, мшелоиство. ѱнв. стараніе, албо пилное стаpанье. зри печаль.

Попъ: Преслутїе, ксѧз. зацный оѹцъ, старецъ. зри Папа.

Попустити: оуступити, превратити, изволити. б: а: л: ма. и на.

Попускаю: Попущаю, испускаю. въ вергаю, злецаю, позволяю, допускаю, ѡставляю, оуступую.

Попра патою: ѡверже, зневажи, вզгордилъ внѣбе умыслне.

Попра: Подоптал.

Попранїе: Подоптанїе, смѣтье,

плюгавство, смрод. а к: д. гі.

Попремногу: назбыт, надеръ.

Попрензлиха: Зымболше.

Попалзновенїе: Пополженье, поселизненье. ѡмылокъ.

Поприще: Шила, м: е. мв. всѣ замыкаетса, а крокшвъ: або осмь стадїи, стаиовъ, гонов, зри Стадїо. а вертѣста, пата часть милѣ полскои. по инѣх шила астрономескаа, крокшв, а. четерть милѣ, а кроквшвъ, крокъ а стопы. стопа четыри долони. долонь четыри палцѣ.

Порабощаетъ: Зневолает.

Порадованїе: Посмѣвиско, потѣха. исход, лв. оутѣха.

Порекло: прозвиско, пословица.

Порицанїе: ѡсуженье. атѯа. ѡглаголаніе, ѡскаржанїе, скарга.

Порицаю: ѡглаголую, скаржу.

Поречєнїе: скарга, ламентъ, жалоба, ѡскарженье. вчд.

Порещи: ѡбвинити. аѵкв.

Порицаю: Испрашаю, скаржуса, ѡбвинаю, жалую на кого.

Порода: ѡтчизна. Кѵрі Ієрлм:

Порокъ: Подозрѣнїе, нагана, нагаенье, примовка.

поре-

Порѣченъ, очный: Подозрѣнъ, ый, маклах манчїй. наганеный, покаланый, ѹкоризнный.
Поругаеми су: Досаду прїемлем.
Поругася мнѣ: Досади въ мя. ѡсмѣялъ мя, зѣлжилъ мя.
Поруганы буду: Досаду прїимѹ.
Поруганїе: Наиграванье, насмѣванье.
Поруганъ: Посмѣянъ, ѹзгорже.
Портъ: Онуча. шмата сплюгавленая. Иса. лѕ. одѣнье плохое.
Портище: Сукно. Лѣ: Ѕ: гі.
Порѣваю: Попыхаю, потручаю, пхаю, тручаю.
Порѣкаю: Помовляю.
Посагаю: Замужъ иду.
Поселитися: Щолю.
Поселитисѧщыѧ: молящыя.
Поселитисѧй: моляй. асолѕ.
Поселитисѧ въ узы: свазанъ есмъ узы желѣзными, молю въ вѣрнѣ, прошу звязаный. ѕ: л: л: асол.
Посланный: Весна. Нико С: мв.
Посланїе, спрѣч грамота, лист, посланье.
Послухъ: Свѣдокъ.
Послушанїе: Послушенство.

поскорѣе, ѣхпѕ. вѣрованье. вшк.
По случаю: С трафунку.
Последователнѡ: Дѣло, пристойне, слушне.
Последнїй, Остатнїй.
Последованїе: За кимъ хожѣнье, и тыжъ способъ.
Последуетъ, или последствуетъ: назади идетъ.
Посмражаю: Щорщу, шпечу, нищу.
Посмѣянїе: Насмѣванье, шпачная рѣчъ, гды якобы иншее мовимо, а иншее розумѣемо, ѡблудная.
Поспѣхъ: ѹснутїе. втина. Смова.
Посрамилъ: Зганбилъ.
Поставляю: Утверждаю. вшне.
Поставъ: Постав сукна, пряжа и тым, машто окрутевы. Иса. л.
По ставъ: До самого ставу.
Постеля, глаголетса, егда ложе постлано е. а ложе, ложко глаголетса егда голо е. Ложе, спобщенїе, албо зачатье, ѕ: а: л: сїа. ложе, сїдалище. вфме.
Постизаю: Догоняю, ухапую,
Постоянно: Пребывающее, Сгонно. пребытно. вфла.
Постоянный: Непорушный,

стáлый, твéрдый. тад.
Постыдный: Нагáненый, посоромóчный.
Пострадáвый: Пріéмый. вхчв.
Постражди: Потрꙋдися. вфзі.
Постраждꙋ: Пріймꙋ. ѱеі.
Пострѣкáтель. Остéнъ.
Пострѣкáю: Назнаменóвꙋю.
Посꙋплéнъ: Прифрасовлйвый, присоромажлйвый, надꙋтый, а на долъ смóтрячій.
Пособствꙋю: Держꙋся.
По съглáсїю: вѐдно слóво згажаючися.
Посѣтйтель: Навѣдйтель.
Посѣщáю: Навѣжáю.
Посѣщéнїе: Навѣжéнье.
Пося помóщницꙋ: Поня жонꙋ.
Потекꙋ: Побѣгнꙋ.
Потйръ: Чáша, кꙋбокъ, келихъ, деревяный ковш. пога, ꙋгорскн.
Поткнꙋся: Потыкáюся.
Потребный: Достóйный, ключимый.
Потопляю: Погрꙋжáю, ꙋтоплюю.
Потрéбенъ: Искꙋсенъ. всѯд.
Потрéбниш: Нꙋждниш. атлд.
Потребствꙋю: Полезная быти мнятися: Потрéбным бꙋтъ, и пожитóчным.

Потребствꙋю: Потребꙋю, мáю пожйтокъ, потрéбное.
Потрꙋти, или потрыенъ пꙋ: оутéртая дорога.
Потыкáю. Попыхáю.
Потыкáю кꙋщꙋ: розбиваю намютъ: бы: ла:
Поꙋчéнїе свѣни: Праздни намету, или кꙋчкъ. : Ісѡ: з. в. ке.
Потрясꙋю: Низлагáю: ѯд.
Потязáю, Порꙋгáю, поблачáю: оукарáю, потягáю.
Потяжни, и потяжбы. Ні: Сі: лѕ.
Тяжби. прáвни, позывáючій.
Поꙋвръзéнїе: ꙋмилéнїе. Лꙋ с л. падéнье, ѡмылéнье, затрꙋненье, великая и тяжкая ѡспáлость.
Поꙋчáюся: Привыкáю, розмышляю, ценꙋся.
Поꙋщáю, пощирáю, пребрꙋчáю. в к: е. д. Поꙋщáю, розшохóчꙋю, побꙋжáю, тягнꙋ.
Поꙋщéнїе: Пощирéнїе, поꙋчéнїе, възбꙋжéние, подвижеє, побꙋждеє, понꙋщеє, наꙋчеє, напоминаєє.
Похвалнѣв: свѣтлáвнѣвъ. врза.
Похиблéнїе: Оустерижéньеся.
Похоть. Пожадлйвость, безꙋдіе.
Похотствꙋю, вжделѣвáю,

Желá-

Желаю, пожадаю, хтиво маю.
Похуленіє: Поганбе. зри неку.
Похули когда: Досаду изнесет некогда.
Почермнѣсте: Зачервенелисѧ.
Почерпало: Каждаѧ рѣчь што черпаю нею: ѧкѡ вѣдро, коновка, ковш.
Почествованіє: Упокоѥ, учтѣе.
Почестни: Щедый. ѻд.
Почестїи: Дарѡ побѣдителныи.
Почесть, албо почесть побѣднаѧ: Нагорода заводницкаѧ, албо герцнеѧ, запасницкаѧ.
Почиваю: Пребываю, ѿпочиваю, переставаю.
Поѧдаѥт: Попасует. аѱла.
Поѧс: Поѧс, албо стану шлѧхецкого надаванье.
Поѧсники: Лютрики. а цр: кд.
Поѧх: Поѧле, или узѧлем, или зрозумѣлем.
Правда: Справедливость.
Праведен: Достоин, годный. вмѣсто справедливогѡ берется.
Правный: Справедливый, годный.
Правоправлѧщїи: Добре розбираючїи, простѡ споражаючїи, простостучи, правдиве управуючи.
Правило: Языче ваги, мѣра, проба. албо шнур теселскїи, уголница. называетсѧ ѧзычок е правилом ваги наверху, который указует ровное важенье. Также называетсѧ правилом, або канонъ певное досыт учинене и покутованю. называетсѧ тыж Правилом, певное млтвъ ѿправованье.
Правѡ: Просто, чисте, добре.
Праволучнѡ: Простѡ.
Правота: Правина, правость.
Правѣ: Въ правду, справедливе.
Правленіє: Рѧжене, управоване.
Правлю: Рѧжу, рѧд веду старшинство маю.
Праг: Порог, ѿдвѣрок.
Праздновати: Свѧтити.
Празднаѧ: Лѣниваѧ, порожнаѧ.
Праздно: Пороню́ючи, порожне.
Праніє: Сиргане, битье, або топтане ногами. деѧ д. с: е.
Праща: Супороток.
Пребываю: Трваю, устронхсѧ.
Пребезложеніє: [Превелность, превеличество.] превзѧтїе, [премножество,] перенатье, гды переймуемо рѣчь словами

на

на́ вє́рх, и на подобенство, то́есть, албо на́збы великую, або на́збытъ малую.

Превъзношеніе: Кичéніе, надутость, пыха.

Превъзхожду: Побѣждаю, перевышаю.

Превышше: Преумножéне, наде вы́шше, и высо́це вели́ко.

Превыша́йшее: Го́рнее, на́вышшее.

Превыша́ющее, преспѣющее: Переносáчее, переходáчее.

Превѣса: ша́ла, ва́ги.

Превращаю: Вывертáю.

Преграждéніе: За́конъ, средостѣніе, перегоро́да.

Предáніе: Поданье, наука, ѡданье, предáтелство, зрáда, выда́нье, покла́, речь повѣреная и до схова́на да́ная. депо́зитъ. в: а: л: лѣв.

Предáтель: Зрáца, выда́вца.

Предáша: полецили.

Предаю: выдаю, зраджáю, подаю даю што до захова́нья.

Предваряю: Упережáю, промыкáюся, бгемю: прослывáю.

Пре́гудница: Дуда, шюртъ.

Пре́гудникъ: вфс. шюртиста, дудáръ.

Преидый: Напрé поступуючій.

Предваряю: Предпостизáю, чекáю, упережáю.

Предводитель: Настáвникъ, продкуючій в провадженю, або стáршій над монастырями.

Предводителнѣ: в почáтку се пе́рвое. пре́дне, зáдне.

Предве́ріе: Гáнокъ або сѣни.

Предгра́діе: Преме́стье.

Предлагáю: Прекладáю, полагáю.

Предержáщій: Преимущій.

Предложéніе: Бл҃гоизволéнье, предсявзя́тье, постановле́нье, цѣль або коне́цъ.

Предложéніе: По́вѣсть, вонтпливое питáне, которое бывáетъ четверáко, если естъ; що есть; якое естъ; длячо́го есть;

По предложéнію: Велугъ постановлéнья, албо предсявзя́тя.

Предложи́хъ: Положи́лемъ.

Поло́жилемъ естъ. постанови́лемъ.

Пренарекова́нный: Преназначéнный, впередъ ѡбавленный.

Пренастоящее: Напере́днѣйшее.

Преѡпредѣлéнный: Преназначéный, преизбрáнный. вѣн.

Пре

Препочте́нный: Вперед вычтеный, пре́нїй.
Препрїя́тїе: Завъжде, впере ѡдержа́нье, ве́домо, зна́емо, звы́чай, звыкло, ѡбы́чай.
Преприя́тїемъ: Познаемости.
Преприя́тый єсмъ: єстемъ призвычаєный, звыклимъ.
Пресло́вїе: Премо́ва; поча́ток, положе́нїе: Полога, причи́на, умыслова роспра́ва. Таин слов́ка ча́сомъ єдино вмѣсто другого кла́дены бываетъ. сказа́нїе: начало, хзі. вина.
Пресло́вїй своӣ: Изнача́ла своего.
Преставле́нїе: Преста́телство, или устремле́нїе душѣ. превыша́нье цноты душевной, шлахе́тно, моцъ душевнаа.
Преста́тель: Заступникъ, ста́роста, старшїй ѡборо́ца, ѡпекунъ.
Преста́телство: Старшинство, досто́инство ста́роства, ѡпекунство, по́мочь, ѡборо́на.
Преста́телствую: Бороню, заставля́юся, ѡборона́ю, ѡпека́юся, помага́ю, єстем преложо́нымъ, прилежу.

Предстоа́щему: Штафорице, Слу́жницею, є: нр: єі. ли, аула.
Предстоа́щїй: Преложо́ный, тот который напере́дѣ стоитъ.
Предстоа́тъ. Суть, буду.
Предпрада́вшый: Добропрїе́мшї пре́же, хгі. впро́дъ доброде́йство ѡде́ржавшый.
Преседа́тель: Ста́роста, оура́дникъ. Тотъ который напе́ршие мѣсце заседа́етъ.
Препе́ча: Оупере́дитель.
Преумоле́нїе: Впере зѣдна́нье, пе́ршаа прихи́льность.
Преуставилъ, Преназнаме́на́лъ: афоѕ. впро постанови́лъ.
Преде́лъ: Грани́ца, крисъ, повѣтъ.
Прее́мникъ: Кумъ, наступца ѡдинъ подругого. ил, наме́сник зри Прїе́мникъ.
Преестествене: Избытное, на́дто, прибы́тно.
Пре́же наре́къ: Предназначи є.
Пре́жнихъ: Пе́рвыхъ.
Пре́же, свы́шше, тѣв. Спе́рвотку, звышъ.
Пре́же да́же: Пе́рше ажъ.
Прежеѡсвеще́нная: Впро посвяченым Та́йны, Пре́ѡсвяченым.

Прєвѣ́лное: прєспѣ́вающєє, а҃хн.
Прєвѣ́лный: О̂бфи́тый. є҃: в҃, з҃.
Прє́зъ: Чрє́зъ.
Прєзо́рство: Взга́рда, прєбачєє, крꙋ́мбрность, своволность, пыха̑, го́рдость. Стыи.
Прєзорни́въ: Взгорди́тєль, надꙋ-
Прєзира́ю: погоржа́ю, занєдбыва́ю, пєрєно́шꙋю о҆́комъ. прєнєбрєга́ю: ачꙁѳ. Взгоржа́ю.
Прєзо́ръ: ши́нбала, а҆лбо нєбачєє.
Прєз и҆ма: про́звєнько, прємѣ́нно.
Прєзрѣ̑: Пєрєба́чилъ.
Прєзрѣ́нїє: прєшєндѣ́нїє, цв҃і. взгорже́ньє.
Прєи́дє: пєрєи́шо́лъ, ѿи́дє, вст҃д.
Прєизли́шшє па́чє, аѵѳа. на́ то бо́льшє, на́дєръ нє потрє́бнє.
Прєизли́шєство: Изобилїє.
Прєизѧ́щєство: попрємно́гꙋ, прєвозложє́нїє, прємно́жєство, бєзмѣ́рность, а҃кн. нєизрєкность. а҃фн. Прєимꙋщєство: всє що на́зывшꙋ и҆ на́то в вы́борности, в положєнїи и в мнѣ́нїю.
Прєиспо́днїй: Пропа́стный, наи́низшїй. що по самы̑ спо́дом.
Прєиспо́днѧѧ: Пропасть.
Прєизбы́точєствꙋю: Зѣ̑ бо́льшє ѿбфи́тый чиню, и҆ є҆стєм, зѣ̑ больше ѿбфи́тꙋю.

Прєизобилїє, ли́шєство: ѿбфи́тость, доста́токъ вєли́кїй.
Прєизли́ха: Ба́рзо на́дєръ.
Прєима́ю: Пєрєвышша́ю.
Прєимѣ́въ: Лихоимствова. ѱ҃чє.
Прєимѣ́нитєлство, Прєвєли́чєство: Знамєни́тость, высо́кость, прєвышша́ньє.
Прєклонѧ́ю колѣ́на: Прєклѧ́каю на колѣ́на. є҆фѣ: г҃.
Прєклони́: Схилѝ. гмѕ. нахилѝ.
Прєкло́нный: Которого нахили́ти и҆ зла́мати можєтъ.
Прєкословїє: Споръ. зри Прѧ.
Прєлага́тай: шпѣгъ, стро́жъ. пєрєки́дчи, зра́йца, клєвє́тникъ.
Прєло́гчїй: Толма́чъ, прєкла́да.
Прєлє́стникъ: Ошꙋстъ, ѿшꙋкачъ, звѡ́дникъ.
Прєлєсть: ѿшꙋка́ньє.
Прєложє́нїє, подо́бїє: аѱѯд. пєрємѣнє́ньє, ѿмѣ́на, пєрєнєсєє. прєложє́ньє. дѣ҃: л҃: чд.
Прєложи́сѧ: Прєпадє, пєрємѣни.
Прєпадє́нїє: пєрємѣнєє, ѿмѣ́на.
Прєлща́лай: Крадоводай. вч҃є.

прєл.

Прєлщаю: ѿшукую, звожу, подхожую, ѿманяю.
Прєлщєнїє: Перелєщєнье, зраженье, ѿмана.
Прєлюбодѣй: чужоложникъ.
Прєлюбодѣйство: чужоложство.
Прєлюбодѣйчищє: Бастра.
Прєлюбодѣйческоє: лестноє, ахз. растлѣнноє, сфалшованоє, зопсованоє, подкидноє.
Прємалый: Найменшїй. ахаі.
Прємножєство, прєвышєнїє, прєвъзложєнїє, прєвзятїє, исправлєнїє: Прєболшость.
Прємѣнєнїє, прєложєнїє, тмн. прєдвизанїє, фзє. прєлаганїє.
Прєнасыщєнъ: Роскошный, далѣкатъ, милый, вдячный, которыйся на ѿхєндозства, и роскошы выдалъ.
Прєнєбрєгаю: Прєбачую, занєдбаваю, погоржаю, взгоржаю, прєзираю, зазираю, прєшбижаю, зоставляю.
Прєнєбрєгъ, възнєнавидѣвъ: Занєдбавъ, взгордѣвъ.
Прєнєбрєжєнїє, прєшбидѣнїє, ѱкз взгоржєнье.
Прєнєсє, прєношашє, бал т.
Прєноситєлнѣ: ѿподобитєлнѣ. мєтафорикѡс, вмн.
Прєподобїє: Побожность, стобливость, ревность, и благоговѣнство ѿ Бзѣ. лев: ді.
Прєпосылаєтъ, прєпущаєтъ. вгзн.
Прєпоясуюся: ѿперезуюся.
Прєпбный: Стобливый, стый, побожный, справедливый, чистый праве. Сневье.
Прєпона: Перешкода, заборо-
Прєпрѣнїє: Намовлѣнье, перевєдєнье, оувѣщєванїє, афмд. Гды щося дѣє кому на злость, або на оупоръ, абы на моємъ стало, афод. Прєпрѣнъ бываю, оувѣщєваюся, врча.
Прєпрѣнословїє, оувѣтословїє, втлг. мова таковая, которая намовляєтъ, албо перєвєдєтъ.
Прєпрю, оувѣщаю. вне.
Прєпростъ: Грубїанъ вєликїй.
Прєрѣканїє: Сваръ в мовѣ.
Прєсєлєнїє: Новоє помѣстьє.
Прєсєлникъ: Приходень. ѱ:лн.
Прєславєнъ, прєславный, нєначаємы, на всѣ мнѣнїє сы. асѡві.
Прєславнѣє, разнєтвєннѣє. вѱнв. На то славнѣй, зацнѣй.

Преслꙋша́нїе: Непослꙋше́нство.
Пресмѣ́шникъ: Насмѣ́вца.
Преспѣ́анїе: Превыша́нье, помноже́нье.
Преспѣва́ю: Превыша́ю, превєспꙋва́ю, помно́жꙋюса, мно́жꙋса, да́лѣй да́лѣй поступꙋ́ю, замага́юса бо́льше.
Преспѣва́ти: препода́ати. аѿпд.
Преспѣ̀: перейшо́лъ, перести́гъ.
Преспѣ́ющее: превыша́ющее.
Преставле́нїе: переставле́нье, оу̂ме́ртье.
Преста́вльшыа: ѿпочи́вшыа.
Преста́ти сътвори́ши: ꙋ̂толи́ши.
Преста̀: переста́лъ. Сае́к.
Престо́лъ: Столи́ца, Кроле́вскїй сто́ло́къ, сѣде́нье, мае́ста́, сꙋ́днще, ача. сто́лъ, столе́цъ, кре́сло.
Престꙋпа́ю: перестꙋпꙋ́ю, похо́жꙋ.
Пресыще́нїе, сла́сти, вхе́і. сластолю́бїе, пожива́нье ла́комо, роскошова́нье, делѣ́цїе: а́лбо збы́токъ в ѣде́нью и в питїю, в шата́хъ ты́ ма́ккость, сꙋпте́лность, Сн: лз.
Претерпѣва́ю: перетерплю́ю.
Претерпѣ̀, стерпѣ́вши, рв. пода́ти.

Претворѧ́ю, разврача́ю, вре.
Прето́ръ: ра́тꙋшъ, до́мъ сꙋдо́вый, сꙋди́лнще. ан.
Прѣтыка́нїе: Оу̂дарѣ́нье, ꙋ̂стыркнѣ́нье, ѡ̂браже́е, згорше́нье.
Преткнове́нїе: перешко́да, поткнѣ́е, зборонѣ́нье, згоршѣ́е.
Преѡбраже́нїе: Перемѣне́нье.
Преꙋмножа́ю: На́дто ро́мно́жꙋю.
Преще́нїе: Гроза́, за́казъ. загроже́нье.
Преща́ю: Загро́жꙋю.
Прибави́ти: приложи́ти. ѡхѕ.
Прибавле́нїе: протагнѣ́нье, поноше́нье, примножѣ́нье, помножѣ́нье, розшире́нье.
Приблꙋжда́ю, кꙋ̀: Єшетече́нство є̌ кимъ попо́на́ю, приблꙋ́жꙋю.
Прибы́тїе: прито́мно, прибы́токъ, зыскъ.
Прибы́тки: приобрѣте́нїа, прихо́ды, афид. зыски.
Прибы́точный: чи́начы зыскъ.
Привлача́ше: при́тяже, ꙋ̂вле́ка.
Привре́менно: Тлѣ́нное. асѕ.
Привре́менный: До́ча́сный.
Привиде́нїе: призра́къ, ѡ̂блꙋ́да, покꙋ́са, привидѣ́нье, фалши́вое мнѣма́нье.

Пен-

Приѧ́нтꙋю : переселѧюсѧ, перепрова́жꙋюсѧ пре́чъ.
Принесе́: Нау́чилъ. а́пле.
Привѣ́тъ : Вѣншова́нье.
Привѣ́тствꙋю : Вѣншꙋю. молю, прошꙋ ла́скаве, вдѧ́чне.
Привѣтствова́ше : молѧ́шесѧ.
Пригвозди́ : прободи́.
Пригласи́ : призови, приклич.
Прида́токъ : причи́нокъ.
Придво́рїе, зри въ и́менехъ, хирсѡ́дъ.
Приемлю : Поемлю, терплю, подыймꙋю, чека́ю, позыча́ю, прїймꙋю, берꙋ, зно́шꙋю, перете́рплю, ꙋймꙋюсѧ, ймаю.
Приеми́телнѣ : ꙋпотребле́ннѣ, ве́длꙋгъ ꙋжива́ньѧ.
Прие́мничество: сꙋкцє́ссїа, кꙋмовство, єдно́гѡ по дрꙋ́гомъ настꙋпова́нье.
Приемлю : Наслажда́юсѧ. чꙋю. ꙋжива́ю, зажива́ю.
Прие́млющей : Поемлющей.
Прие́мникъ : Настꙋпца, кꙋмъ, Тоежъ и Прие́мникъ.
Прижи́тїе: Припло́докъ, потомство, прибытокъ, здо́бы, поживе́.
Призапрещаю : Заповѣда́ю.

припира́ю, донагаю, полеца́ю, роска́зꙋю, пригро́жꙋю.
Призоръ : привидѣ́е, кꙋгла́рство.
Призо́рный : Кꙋгла́рскїй.
Призракъ : Привидѣ́е, ѡблꙋда, покꙋса, мечта́нье.
Призра́чїе: Привиде́нье, кꙋгла́рство, ѡма́на.
Призри : Присмотри, пригляди.
Приниждива́ю : з своегѡ на когѡ выдаю при и́ншомъ выда́ткꙋ.
При́имъ : Въземъ. атон.
Прїи́скрнее дрꙋ́жество : щи́рое прїѧ́телство.
Принискрное: прирожоное. вто.
Прини́скрънѡ : Истинно. вꙋч. роже́нѡ, бли́зкѡ, вла́сне, пра́ве, ꙋпрїйме, щи́ре, прїѧ́телски, бра́цкѡ, бездлепра́ва, слꙋшне, прирожо́не, подо́бнѣ. Тымже спо́собомъ. ев: в: де.
Прїи́скрѣность : Роже́наѧ бли́зкость, То што є спра́вке, ра́дне, пора́дне, слꙋшне, пра́ве, вла́сне.
Прини́скрнїй : Ра́дный, пора́дный, слꙋшный, пра́вый, вла́сный, рожо́ный, поча́токъ ма́чтїй, пра́вый, покре́внїй: ѧкѡ, вла́снаѧ жона, вла́сныи дѣти.

К г Прини́с-

Прилискривѣ: пріиш, сõѕ. оусердне.
Прика: Посагъ, вѣно, и вшелакій даръ.
Прикасаюся: Дотыкаюся.
Приклада: Кѵрі ір: прировнаніе, прировнованіе. Земля толико имамы несии прикладу, єлика среда колесная къ всему окружію.
Приклоненіе: Прихилность.
Приклони: Нахили.
Приключаюся: Прилучаюся, притрафляюся.
Прикровеніе: Гаданіе, загадка.
Прикрутство: Пристранство.
Прилагаюся: прикладаюся, вноушуся, поручуюся до чого, албо приложенъ бываю. єв: гі. д.
Прилагателя, і: шпигъ. бы, мв.
Прилежай ѡ мѣскахъ: Возница на мулами.
Прилежаніе: пилность, пилнованье, належанье, вугі.
Прилежу, Пребываю, пристою, прокую. вхтд. Добрыи дѣлѡ: Оу добрыхъ оучинкахъ.
Прилежная, протяженная, приснаа: Пилным речы, проволоченым, оуставичным. арм.
Прилѣжно: С пилностю.

Прилежу: Пилную.
Прилучнѣ: С трафунку.
Приличнш: Годитъся, пригоже, вчасъ.
Приличный: Слушный, притрафляючійся, пристойны, потомный, способный.
Прилогъ: Приложеніе, приточеніе, подаваніе, зараза, хороба, спущенье, споенье, склоненье, оударенье, напертые, оутарчка, чата, прикладъ, придаток. Тиранское оутисненье. намѣтно, зри в Книгу Ѳкаді, л: са.
Приложеніе, привведеніе: Приложенье, придатокъ.
Приложи: Оумыслнѣ.
Прилучившійся, простый, афлв. що єсть трафунком.
Прилучшеся, худо, афлд. що ся трафило.
Прилипенная: Прилѣпленая, вфин.
Примолаетіг: внѣшнее, арліг.
Примракъ: Вихоръ, мгла, буря, Єѵ: ві, иі.
Примѣтъ: речъ припадковаа.
Приницаю: Заглядаю.
Приничу: Загляну.
При немъ впзакониши быша:

По

По̂ ни́мъ за́конъ прїа́ша, вс҃тг.

Прино́съ, приноше́нїе: До́бро-во́лнаа о̂ффѣ́ра, то́е що̂ быва́е̂ прино́шено ѿ бога́тства, ѿ гро́шей. И те̂ жѣ́ртва, зарѣ́занаа о̂ффѣ́а.

Принося́й, възнося́й. вф҃пз.

Приношꙋ̂: о̂ффѣрꙋ́ю, е̂ѵ҃: бı. з҃.

Принося́, ѿносѧ́. ѵ҃од.

Приѡбрѣта́ю: Позыскꙋ́ю, зыскꙋ́.

Приѡбрѣте́нїе: и̂ли Приѡбрѣ́тїе, Зы́скъ, позыска́нїе, сънискáнїе. б҃: л҃: л҃: вф҃ка.

Приѡбрѣто́хъ, оу̂спѣ́хъ, пол-ꙃова́хъсѧ: полѣпши́лѣсѧ.

Приповѣда́нїе: Припоминáнье, ѿповѣда́нье, зѣ́стье, примꙋ-ша́нье, причи́на, бесѣдова́е, розмовлѧ́нье, причинѧ́ньсѧ, ѡставлѧ́ньсѧ.

Приповѣдꙋ́ю: ѡставлѧ́юсѧ, причинѧ́юсѧ за ки́мъ, мо́люсѧ, ѿповѣдꙋ́ю, оу̂скаржа́юсѧ, при-поминáю, розмовлѧ́ю, пы-та́нье чиню̂, и̂ ѿповѣдь ѿдер-жꙋ́ю, Ходота́йствꙋю, за-стꙋпа́ю, ѣдна́ю, забѣга́ю.

Приподобле́нїе: приподоба́е.

Припорꙋча́ю: пригро́жꙋю, при-ѡбѣцꙋ́ю.

Приподае́тъ, прибавлѧ́етъ.

Приража́юсѧ, ѡрѣжда́юсѧ: ѿбра-жа́юсѧ, ѿбража́ю кого̂.

Прира́сль: Па́ростка.

Прирóкъ: Прѣ́текстъ, вымо́вка, хо̂ слꙋ́шнаѧ, хо̂ неслꙋ́шнаѧ.

Приражéнїе: ѿтрꙋче́е, ѿбраже́е.

Прирꙋ́чно: на рꙋ́жи, надорꙋ́дю.

Присвое́нїе, свóйство, а҃на. присвое́нье, привлаще́нье.

Присвоѧ́ю: привлаща́ю, скꙋ-плю́ю, присвóюю:

Присвѣда́ю: а҃ ѡа́нꙋ.

Присвѣдꙋ́, и̂ли Присва́де: Зва́лъ, зва́нꙋлъ.

Присерге́дно: Ла́годне, б҃ы: н҃. сꙋ̂прї́йме, серде́чне.

Прискóрбенъ, ѿпеча́ленъ, ѧ̂ѿма. фрасовли́вый.

Прискóрбнаѧ, печа́лнаѧ.

Прискóрбный: при́крый, непрїѧ́зный.

При́сно: Оу̂ставичне, за́вжды.

При́сный: не̂скрꙋ́ный, ѡ̂ставичный, звычли́вый.

Приста́вникъ: При́ставъ.

Приста́нище: По́ртъ, при́стань.

Пристрое́нїе: примáки, прибра́е.

Приспѣ̂: пришóлъ.

Присѣде́нїе: Стере́жене.

Присѣ-

Присѣжꙋ: пилнꙋю, засѣдаю на кого на зрадѣ.

Присѣдѣ: Сѣдворѧетсѧ. вѹѕі.

Присѣщаю: прихожꙋ навѣжати.

Присѧгїй: посѧгнꙋвшїй, притиснꙋвыйсѧ. чисел, ѯі.

Присѧзаю: приступаю. чи: ла. посѧгаю.

Посѣщенїе, казненїе: навѣжїе,

Притворенїе: Змышлѧнье.

Притворитель: притворникъ, Лицемѣрнй, злодѣй, змышлѧ.

Притворный: Змышлѧючїй, здрадливый.

Притворѧю: змышлѧю, вымышлѧю.

Притворѧюсѧ: Лицемѣрїа впотреблѧю, ѿзлоблѧюсѧ, здаюсѧ, змышлѧю. лицемѣрꙋю, ѿблꙋдне щоточинѧ.

Притичꙋ: притѣкаю, текꙋ, приплываю.

Притокъ: Колко. Исаи, лѕ.

Приточникъ, Гадателчикъ: Водлꙋ загаки, загадꙋючи попокрикою.

Притрапезникъ: Похлѣбца, ласкатель.

Притꙋжный: Докꙋчливый, Таки, прикрый.

Притча: Приповѣсть, образъ, подобенство, прикладъ.

Притѧжати себѣ, Паки наздати: Позыскатисѧ, здѣсь побꙋдовати себѣ.

Притѧжꙋ: ѿсѧгаю, прихожꙋ до своегѡ, ѿискꙋю. Паки притѧжꙋ, набываю зновꙋ.

Притѧжаваю: придобываю.

Присѣнникъ, присѣненникъ, сѣсѣненникъ, прикровенникъ: По заслоною, покрыти.

Приходъ: Проторъ. ѱпѕ.

Прихождꙋ в себѣ: Зкипаюсѧ з розꙋмомъ.

Причѣпилъ сѧ еси: привѧзалъ сѧ еси, стоиши. ти.

Причѣплѧю: Привѣшаю.

Причѣплѧюсѧ: Привѣшеный бываю, прилꙋчаюсѧ, причѣплѧю.

Причастїе: Ѹчастництво, причастїѧ бꙋде ꙋчастникѡ.

Причастникъ: Наслѣдникъ, ꙋчастникъ, сполникъ.

Причетъ: рееѣстръ, полчисе, почет.

Причетъ рода: Радъ родзаю, выличеные родзаю.

Причинѧюсѧ: Бываю ѿбираный.

Пришлецъ: Приходень, албо

пїл-

пе́лгримъ, то е҃, стра́нникъ. дѣ҃: в҃. а҃і. ψа҃: лн҃. є҃: г҃і, прие́лникъ, прихо́день ѡ́жъ где мешка́ючїй.
При́азнь: Любо́вь. цм҃в.
При́атїе: Приатье.
При́ателници, ры́нштоп҃. вуп҃в.
При́атъ: стерпѣ. ор҃кд.
При́яхъ: взя́хъ. еф҃н.
Прїйде: Пришо́лъ, прие́ли́ся.
Прїйметъ испыта́нїя: да́стъ вины, бу́детъ ка́ранъ.
Прїима́етъ свѣди́телствомъ, трсбова́нъ е҃ свѣди́телство, и потре́бѣ свѣди́телства бы҃. дѣ҃: д҃.
Прїйми: возми. стяжи: купи, Исаі́а: к҃s.
Пробавле́нїе: протягне́нье.
Пробавля́ю: протяга́ю, продолжа́ю.
Провожа́нїе: По́мпа. дѣ҃: с҃: ка҃.
Провъзглаша́ю, похваля́ю, цг҃і.
Провъщеваю: ѡзнаймую, декляру́ю, довожу, ѡголо́шую, твержу.
Продерзи́въ: Неповстягли́въ.
Продеръза́тель: Смѣ́лый.
Продерзость, На́глость. ар҃ч.
Продолжа́ю: Продо́лжую, ба́влю.

Прозорли́вецъ: впередъ видячі, такъ пре̑ тымъ Пррки звано. а҃ цр҃: д҃.
Прозїява́ю: Позѣва́ю, дѣ҃ с҃ зі.
Прозяба́ю: Проро́стую, вынника́ю.
Происк҃ме. г҃ м҃ л҃. бывы҃ Иску҃ме.
Произволе́нїе: Зезволе́нье, до́брая во́ля.
Произволи́телнѣ: произво́ляне, доброво́лне.
Произхо́жу е: ража́нея. а҃рнѳ.
Произше́дъ: вырну́лъ. ах҃а.
Прокаже́нъ: трудова́тъ, струпли́въ, свербе́ть, парши́въ, пархова́тъ. Прока́за: тру҃.
Прокаже́нный: Трудова́тый.
Пролѣ́тїе: Весна҃.
Про́мыслъ: ѡпатре́е, пилнова́е, промышле́нїе, стара́е, попече́нїе, уго́дїе. в҃рмн.
Промче́ся: Росла́вилося всю́ды.
Пронырли́вецъ: прохи́ра, ный, здра́дли́въ. в҃цв.
Пронырли́вый: Скры́тый, зло́сникъ, потае́мный, здра́дца.
Проны́рство: Лука́вство, ле́сть.
Про́пасть: ѿхла́нь. Те́мность, безну та́къ зовемо.
Проповѣ́да́нїе: ѡ́ Каза́нье,

Пропов́ѣдникъ: Казнодѣа, въ́нже весть рещи бывшее: а не є прилож́ити что и ѿ́яти.
Пропов́ѣда́телникъ: во́зный. Бы҃: м҃а. Подво́йскїй.
Пр҃ркъ: Прозорли́вецъ, прозра́ и видацїй пре́днаа, Грє̈ б҃ є: нагро́: ва: ве: с҃ки.
Пр҃рчество: Бꙋ́дꙋщїи ве́щи провъзглаше́нїе. Пр҃рчество, сло́во, ѿзнаймее Бо́жое, Практі́ка.
Просажа́ю: Розбива́ю, розрыва́ю.
Про́стїе: Люда́не. вф҃кѕ.
Прости́къ люди: Проста чл҃къ.
Простота: Проста́цство, щи́рость, едноста́йность.
Простра́нню: широ́це, ѿра́дню.
Простра́нное пита́нїе: Го́йно, ѿказа́лость в бесѣдахъ и въ ѿдѣнью, ро́скошы.
Прости́телный: ѿпꙋ́стный.
Про́стый: проста́къ, щи́рый, едноста́йный, невѣжда.
Противобо́ре: Проти́вный ге́рцы.
Противоѡбразнѣ: Вспа́къ.
Противоположе́нїе: Недоꙋмѣ́нїе, противорѣ́чїе, противе́нство сло́вомъ, ре́чъ тая ѿ кото́рой ся дїспꙋтꙋютъ. прекосло́вїе.
Противле́нїе: спротивле́нье.
Проти́вꙋ весь мнѣ́нїю: Пресла́вно, неначаа́нно. ѹ҃ѕ. на весь сподѣва́е.
Прото́ръ: Прихо́дъ, или прио́бръ тенїе, притяжа́нїе, или выда́токъ, росхо́дъ.
Протꙋ́ръ: Не ꙋ́чтиве берꙋ. в҃ к҃ аі. ꙋтрача́ю. Прото́рю: Оутра́тѣ.
Протяже́нїе: Пробавле́нїе, а҃ па.
Протягне́нье: Възраще́нїе.
Протяже́нное: До́лгое, зѣ́лное.
Протяза́ет, Възраща́ет, с҃ч.
Прохождꙋ: Розбира́ю. т҃д. Дѣ́йствꙋю: сотвора́ю. Въсхождꙋ.   ѕ҃ѱо.
Проходи́: сотвори.
Проходя́щая, Въсходя́щая.
Про́чее мно́го на́ипаче: Тѣ́мже множа́йше. ρ҃д.
Про́чее же: а да́лѣй, а бо́лшъ, а иншее пото́мъ, да́лѣй.
Про́чее: На ѿста́токъ: на коне́цъ, да́лѣй, иное що бо́лше, що на́то, що належа́чее кꙋ томꙋ зоста́ло, я҆ко Про́чее дни: ча позоста́лая дни.
Про́чїй: Позоста́лый, ѿста́течный, Дрꙋ́гїй, що пото́мъ. иншїй. пото́мъ, да́лѣй.

Проща́-

Прощаю: Позволяю, ѿпꙋщаю выстꙋпокъ.

Прощеніе: Простына, мать, попꙋщеніе, ѡставленіе, прнзволеніе, держеше кимъ, допꙋщеніе, ѿпꙋщеніе выстꙋпкꙋ.

Прꙋгло: Сило. Іѡвъ, ні.

Прꙋдъ: Щосажъ. Езе: а. д. по нимецъ, Бꙋрштынъ.

Прꙋдное мѣсто, Прикрое мѣце.

Прꙋдный: Острый, Хроповатый, негладкій. ѡбразный, дикій.

Прꙋжаюся: Пермошꙋ, ѿпираюся

Прꙋжіе: Лѣторосльки з дерева, вершки древяныи, пꙋча, снѣсть, ѡбоще дивіе. Ев: в: Ме: прекрс: Зуп: Крилее.

Прꙋзи, Прꙋжіе: Конички, кобылки, саранча. вершки дерева, зѣля. або трава, единоимена саранчи, бо на Зꙋю цвѣте ей подобе, але смакꙋ бдячного и трвалогѡ корень ей.

Прѣніе, Пря, рвеніе: Споръ, война, перечка, тяжба, кривда, Зри распра. фи: а, еі, нзі.

Прѣтелнѣ, выводнѣ, з доводя.

Прюся: Спираюся.

Пряжмо. Пряжмо. рꙋ. е.

Прямо, мре, добре, бы: мопротивко. или пре, простш,

Прясло, Поровнаньє. Доро: гл: г. Щелата, толокно.

Птица: Птакъ, Воробецъ. або пота. Зри Кꙋра.

Птичищъ: Птичка, воробля,

Птицтво: Птаство. Сін.

Птичищъ: Пташокъ.

Птенецъ: Дитя каждого птаха. Голопꙋпа, потяко.

Птиче влъхвованіе: Вѣщба, вѣщбе ѿ птахѡвъ. що бывае ѿ птичегѡ играніа и многогѡ голошеня, або щебетаня.

Пꙋгва: Кꙋтасъ, або гꙋзъ якій великій. Н: Хо, лѕ.

Пꙋдило, Страшидло. Царꙋ, ѕ.

Пꙋдаръ. Коробейникъ, или боднаръ.

Пꙋпъ, Пꙋпокъ на деревѣ гдыся роспꙋскати хоче, пꙋпешка недозрѣлая фига, которая ѿ вѣтрꙋ ѿпадꙋетъ.

Пꙋть: Дорога.

Пꙋтникъ: Подорожный чловѣкъ.

Пꙋста: Ища. вдл.

Пꙋстошъ: Пꙋстошне.

Пꙋчина, Глꙋбокость морская.

Понто̃, е̃і. Или широкость морскихъ водъ, и вмѣсто шора глаголетъся.
Пꙋхнетъ: Надымаеса. вхид.
Пшеница: Ѡгнанаа жона.
Пыро: Жито, або просо.
Пытливый, и: Ворожбитъ, пытаючися. Ті а б г вс: Ді. л вхо.
Пѣгъ: рабъ.
Пѣназь: шелюгъ, елѕ. Vма.
Пѣназьми, шелюгами. Лоѕ.
Пѣніе: Гумнъ, Спѣванье.
Пѣснь: Пѣснька, такъ спѣванаа якъ граная. Vмнъ: Пѣснь на честь Бжй. которою Ба хвалятъ.
Пѣснь степенная: Пѣніе высокое. ихъ, або верховныхъ.
Пѣсокъ, Щета: Попелъ. Ѱпг.
Пѣстунъ: Педагогъ, дѣтоводитель.
Пѣстунство: Педагогія.
Пѣтель: Чески и Руски, Когутъ. Волынски, Пѣвень. Литовски, Петухъ.
Пятоглашеніе: ѡ кꙋрѣхъ, Пѣвниво пѣнье.
Пятдесятница: Днь Пятдесятный, Зеленыи святка,

РА

Рабъ: Неволникъ, слуга.
Рабынища: Неволникъ, слꙋгар.
Рабій: Неволничій, служебный.
Раболѣпіе: Пристойность неволничаа.
Работа: Невола.
Равенство, справненіе: ровно.
Равень земнаа: Выровна земле.
Ради: Для, или дѣла. Чре, фла.
Ради: Дбай, мѣй на бачeнію.
Радѣніе: Чулость, дбалость. ѿ сегѡ Нерадѣніе.
Радованіе: Радованса. радость, веселе.
Радостотворнѣ: Жартовне.
Радостотворство: Кощунство, жартоване. Вѱлг. Радостотворя, кощунствую. любезно и сладостно вещаю. да разумѣваемъ дрꙋ дрꙋга, приемотрꙋймося едины дрꙋги. вцзв.
Раждеженіе: Роспалене, горячаа любовъ.
Разараю: Розмѣтую, збꙋрю.
Разботѣніе: Набꙋчнѣнье.
Разботѣваю: Набꙋчнѣваю.
Развращеніе: Вывернѣне.
Развращенный: Превротный, преформтованый, прекерованый,

вмѣ-

вмѣсто: строптивый, лукавый, або неразумѣвлай правое и прѣвное ѿ злобы.
разве: ѿпрочъ, ѿкро̃, кромѣ, точию, толко, хиба, едно̃.
Разбора: Завора, або запора, Исхо̃, н҃ѕ. рыгель, ретязь. ланцухи ѿдверныи, замки, завѣсы, и кла̃кка. тое и веріа.
Развѣтъ: розрухъ.
Раздолы: Низины, Чи҃л:к҃д.
Раздоръ: Схісма, сѣченіе: розорва̃е, распра, розодра̃е, ѿщепенство. ц҃к. погорше̃е.
Раздражаю: Дражню, ѿбрушаю, побужаю ку гнѣву, пограмляю.
раздражу: взбѣгну к злвнести.
Раздрушеніе: Зопсованье.
раздрушаю, въ: розвязую, псую, роспущаю, ѿпущаю.
Раздрѣшеніе: розвязанье, ѿпущенье, зопсованье.
раздѣляю: розлучаю, превышаю, роздѣляю.
разливаю: роздробляю, утѣшую, розливаю.
разливаюся: розливаюся, розрадовуюся. [Бѣжду: прозбою примушую, рачу. зр҃ бѣжу.]

разлитаніе: розлиты̃. розрадова̃е, роскошова̃е, розолла̃е.
разликуютъ: розни су̃, розлучаютъся, рознятся.
различнѡ, разли̃, разнственнѡ: вѱн. розмаите, рознѡ. пе҃рѡ̃, розличнѡ. л҃і: д҃і.
различный: розмаитый.
различіе: розмаитость, розличность, розность.
разлой: Долина. бы҃: л҃з. Уески, Удолъ, Далмаски, Лу҃ка.
размышленіе: Вагаіся, вони̃пе̃е, закоснѣнье.
размыслителное: розумное, тое ѿчом треба розмышляти.
разногласіе: а ч҃е ск҃ра: раѓласіе, негода, ророзне̃е [ме̃ голоса̃].
разноличный: покропастый.
разный: розный. С҃бы: л҃а.
разньство: розность.
разнственное: розное, лѣпшее.
разнствуетъ: много належи̃ на томъ, или разстоитъ.
разнствую, разликую: розный
разнственнѣ: рознѡ. С҃е̃ст҃.
разореніе: розмѣтова̃е, зопсованье, збуренье, роскиданье.
разоритель: скажца, псуючій.

разорѧ́ю: Псꙋю, ро́мꙋтꙋю, бꙋрꙋ.
раздрꙋши́тель: Розвѧза́тель
разсвирѣпѣва́ю: Дича́ю, бѣ́шꙋю сѧ, розди́чꙋю. бѣ́ствлю.
разсвирѣпѣва́юсѧ: Розбꙋ́юю, бꙋѧ́ю, бѣ́ствлю. Сбꙋнтꙋ.
раско́лъ: Зва́да, збꙋнтова́нє,
раско́лникъ: Зва́дца, бꙋнтовни́къ. Ко́вникъ, то́єжъ.
разсма́траю, є, о: Оуважꙋю, оусмо́трꙋю. зри расмотра́ю.
разсмотре́нїє: Розмышлѧ́нє, домышлѧ́нєсѧ з розбача́нє.
разсмотре́нно: пи́лне, лѣ: є: ѿ є. ѿпа́трнє.
разсмотра́ю, є, ти: Оусмотра́ю, мѣрꙋ до цѣ́ли, гожꙋ, змѣра́ю, розмышлѧ́ю. домышлѧ́юсѧ, мнѣмаємъ дохожꙋ, розбачꙋю. Преносне, тоєжъ и расмотра́ю.
разсꙋжда́ю, раздѣлѧ́ю: Розсꙋжлѧ́ю, роспирѧ́юсѧ.
разсѣда́ющсѧ: раздирга́ючїйсѧ.
разсыпа́нїє: Розсыпа́нє, збꙋрє́нє.
ра́зꙋма єгѡ: Цѣ́ль єѧ. рч҃ѕ.
распрѣва́юсѧ: Зва́дꙋ чиню, сварꙋ́сѧ, бью́сѧ, тѧжꙋ́сѧ.
ра́спрѧ: Зва́да, сва́ръ.
растворѧ́ю: Змѣшꙋю, злꙋча́ю, роствóрꙋю вино́ з водо́ю.
растлѣ́нный: Своволный, нечи́стый. вшетéчный.
расхищéнїє: Злꙋпле́нє, розшарпа́нє.
расчинѧ́ю: Рочи́нюю, росправꙋю.
ратꙋ́ю, сѧ: Валчꙋ, потыка́юсѧ, бью́сѧ, сварꙋ́сѧ.
ра́ть, бо́рба, по́двигъ: Би́тва, ва́лка, по́тычка, оутá рчка, вторгне́нє, моцова́нє. страда́лчество: Запа́сницство, бѣджéнье.
ра́тный: Валéчный, мéнжный.
ра́зꙋм любомꙋдрый: Вола фїлосо́фскаѧ.
ра́зꙋмъ, ꙋмѣ́нїє, оумъ: Ро́зꙋмъ, вѣ́домость, оумыслъ, во́лѧ, мы́сль, ростро́пность, мꙋдрость, познанє, вѣдáнє, оузнанє, оумѣ́єтность, вѣдéнїє, знаємость, всѣмъ. хотéнїє, рг.
разꙋми́чный: Розꙋмѣ́ючїй, вѣ́дающїй, ла́твє а достатéчнє познава́ючїй.
разꙋмѣва́ю, мѣю: Вѣдаю, знаю, л: єд. мню, л: єѕі.
разꙋ́мноє, разсꙋди́телноє: оуважанє, раховáнє, чáсть дꙋшéвнаѧ, єже є, словéснаѧ, розꙋмнаѧ.
разꙋмѣхъ, Позна́хъ: знаємъ.

раи

ра́й: цвѣ́тникъ, и҆лѝ са́дъ.
ра́ка: Тру́нна, дереви́ще, а҆́бо
ма́ры. Б҃: а҃. л҃: брв:
ра́кка, ра́ха: Тъ́ı.
ра́ло: О҆ра́ло, плꙋ́гъ.
ра́на: Пла́га, брꙋ́дъ, ро́д.
гно́й, бола́чка. Сѷ́н.
раздадѣ́мъ, раздѣлѣ́мъ. тѣ́е.
размышла́ю: Розмышла́ю,
розбира́ю в̾ мы́сли.
разсмотра́ю: Навыца́ю, гпг.
разꙋмѣва́е: Дохо́димо, вцпг.
разширя́ю: Роспрости́ра́ю, вцое.
розшыра́ю, роззавла́ю.
раскаева́юся: ѡ҆бача́ю сꙋ҆жа́люю.
раско́льникъ: Раздо́рни, ѡ҆стꙋ́-
пникъ, ѿщепе́нецъ, Тꙋрба́то.
раско́льницы сꙋ́, и҆́же ѿ цр҃кви себѣ̀
ѿстави́ша. Ва́сі: ве́ :пра: а҃, и Го:
раско́лъ: Ро́зрꙋхъ, розорва́е,
проѐ зри̑ Раздо́ръ. Сѵнхо́ кє.
раскрила́юся: Крила роспꙋща́ю,
распале́ніе, крꙋчина̀: роспале́е.
ѿ се́ и҆спра́ви погрѣше́ніе, а҃ к҃ и҃,
на̀ С҃ г҃ л҃: ѱнз, и҆с́тни́въ и҆ распа-
ле́ніе с̾ пꙋха́нном, начина́етъ
до́гматы полага́ти.
расповѣда́ю: Розголо́шꙋю,
розно́шꙋю, лѵ́ті ке, роспода́ю.

распрѣва́ніе, ра́спря: Сва́ръ,
крамола̀, незго́да, ро́стыркъ,
ро́зрꙋх, зри̑ Раздо́ръ, и҆ Пра.
распꙋ́тіе: Ро́стань.
растача́ю: Роспоро́шꙋю.
расте́ніе, тъ́: Помноже́е,
Лѣ́т С҃ а҃. росне́нье.
ра́стъ: Ли́хва, а҆́бо прироще́нье.
растерза́етеся, мо́лвите. вцне.
растерза́ю: Росто́ргꙋю, роз-
рыва́ю, роздира́ю.
растою ѿ тебѐ, раздѣля́юся:
дале́ко ѿ тебѐ е҆стемо. л҃: ое.
растлѣва́ю: Погꙋбля́ю, дѣ: зв.
псꙋ́ю, казꙋ̀.
растлѣ́ніе: Скаже́е, зопсова́е.
растлѣ́нныя пѣ́нязѣ, зна́мені
ло́жная. втоз. Злы́и гро́шъ,
фалши́вая моне́та, не до́брыи
ше́люги.
рассыпа́ніе, развраще́ніе: вфе.
роспорошѐ, зр̑ Разоре́ніе.
ра́тай: Нико́, С҃: нз. О҆ра́чъ.
ра́тище: Рога́тина, ѡщѣ́пъ,
воло́чня, стрѣла̀, бо́лтъ.
ра́чъ: Хоти̑, зезво́ль, Хꙋ́ть
приложи, ра́чъ бм.
раче́ніе: Зезволе́е, любле́е, Хꙋ́т,
мл҃ть горя́чая, любо́вь. ѵа.

ра́чк-

Рачи́тель: Щи́лостникъ, любитель, зезволяючїй.

Рвенїе: Спо́ръ. в҃, Ко: ві, п҃. Заздрѣнїе до́брое. любо́вь горячая, ненавидѣнїе, наперекорѣ, або ѹ҆пріймѣ щѡ чинитѣ, наслѣдованїе, горливость в мѝлости. За́вность. Исаї, аі. перечка, рѣть, посваро́къ, сва́ры. вѱ. зри́ рѣть.

Ревни́тель: Ѹ҆пріймый милостни, гала: а. ді. Завистный, заздростливый: завистный малжо́нокъ, который и своей жонѣ для великои милости невѣрит. милостний горли́вый, наслѣдовця: подозрѣный.

Ревни́телный: Хо́тъ ѿ кото́рого два ва́лчатъ, а на не́го ва́лчатъ.

Ревнова́нїе: ревнова́нье, спо́ръ. фи: а, еі. Ра́вность: найзрѣнїе, за́вность, за́здрость. горли́вость. стара́нїе изгоряченъ ма́тни, ѹ҆пріймая и горячая милость, або гнѣвъ з милостни. наслѣдованїе: ѹ҆пріймость, алѣ жало.

Ре́вностенъ: Ревни́вый: и ревнуючїй жонѣ ѿ иногѡ.

Ревноѡбразїе: За́вность, горливая мѝлость, а́лбо горли́вость в мѝлости.

Ревну́ю: Щи́лую, горачѣ ми́лую, за́здрую, ненавѝжду, ма́ю хоть, ма́ю жарли́вость, ма́ю жаль. ри: і. в. з заздрости щѡ чиню якобы комѹ на перекорѣ. ѿ сего и Не ревнуй.

Рекло: Сло́во, вѣршъ.

Реко́мъ: Зовѣмый, мовленый.

Репи́на: Яворъ.

Репи́ненъ: Яворовый, або аптѹрновый. Бы: л. лз.

Рѣть: Звада, спо́ръ, противленїе. в ко: ві, к. Битва вальчѣнїе, бытѣчка коненкая. Поширенїе. вф҃зв. зри Поширенїе.

Рета, или Рота: Словная присяга.

Ретишѡ: Перепираючися, выстигаючися, ѹбѣгаючися.

Ретный: заводный, звлаща то́тъ во́згъ на которомъ ся збиваютъ, то́тъ щѡ належи до такови бытечки и звады.

Рече́ннаѧ: Гле́мая. лѹн.

Рече́мъ: Рекли бы́хомъ.

Рече́нїемъ си́мъ, внегда рещи.

Рѣчї-

реченіе: Мовлѣнье, словко, або ді-
еп꙼тація. б: а: л: дѵпд.
рещи глаголъ: Мовити слово.
риза, ѡдѣяніе, ѡдежда: шата,
барва, плащъ, верхнее ѡдѣнье.
ризошвецъ: Кравецъ.
риcтаніе: Выбѣганье, вытѣканье,
гарцованье. г ма: а.
ристати: Кавакати, заводити.
ристаю, рищꙋ: Выскакꙋючи
бѣгаю, або бѣжꙋ. Сристаю
ся, збѣгаюся посполꙋ вытꙋ-
каюся, на кꙋпꙋ сходжꙋся.
риторъ: рꙋчиточецъ, вѣтія,
хитрословецъ, красомовца, ораторъ.
ровенникъ, или ровенникъ: долъ
выкопаный. ровъ. студна,
студенецъ, колодязь. ѱа: ѯи.
рогъ: Крѣпость, сила. Всегѡ
войска ꙋшикованье.
рогъ христіанскій: Ꙋшико-
ваное войско христіанское до бою.
рꙋгъ: Мѣхъ, козлѣй, баранѣй,
коровѣй. Еленѣй.
родный: родачій.
родословитися: Причитатися
родꙋ. всѡпно
родословіе: Вылѣчанье родзаю.
рожа: шипокъ, дꙋб. рꙋжа.

рожденіе: роженье.
рожаіе, хврастіе, то. вѣтвей
и иншыхъ дерев лѣторосли, форос.
розга, лѣторосль, гольо росчка.
роженица, бы: к. Щатница.
породѣлая, пороженица.
ропотъ, ропаніе: Нарѣканье,
шемранье, маркотанье, борчанье.
роптивъ, ропотливъ: Щар-
котливый, шемрючій.
ропщꙋ: Нарѣкаю, неслꙋшне
нарѣкаю, борчꙋ, маркочꙋ, шемрꙋ.
ростъ: Зыскъ що и лихва.
рѡсты ростишвъ: Лихвы на
лихвы. іѡ: нр: пв.
рота: Присяга, проклинанье.
ротися: себе самого поприся-
гаючи проклинаю, богъмюся,
далибогаюся, присягаю, спи-
раюся, вымовляюся, божꙋся.
ротникъ: присяглый, бы: ді.
тотъ що ротꙋ проводитъ
присягаючимꙋ.
рꙋбище, рꙋбъ: подрапаная або
ѡшарпаная сꙋкня, платокъ
албо шмата. Такъ сꙋконная
якъ и полотенная.
рꙋбищеносецъ: ѡшарпанецъ,
шꙋбравецъ.

Щ рꙋга-

ругáнїе : Наиграва́нье, шида́ство. насмѣва́нье, ѹщыпли́во, або и҆гра.
руга́тель: шида́ръ, кощу́нникъ, ацог. наиграва́чъ.
руга́юся : шиджу, наиграва́ю, насмѣва́юся.
руда̀ : Крушецъ. лит, втпа.
руко́ятъ : Сно́пъ, го́ресть кото́рая се́рпомъ быва́етъ ужа́та. ру́кое́ть, гдѣ руко́ю и҆ма́емо и҆ держи́мо.
рукомы́икъ : ру́чникъ.
ро́дъ: ро́дзай, поколѣ́нка, до́мъ, роди́на, покре́вность.
роднѣ́йшїй, лат: с: кг. голо-внѣ́йшїй.
ры́баръ : Рыбни́твъ.
рыда́ю: Ламенту́ю, ре́вно пла́чу, хли́паю, вѣсклицаю, а҆ѱна.
рыда́нїе: ре́вный пла́чъ, смутный пла́чъ, жало́сный пла́чъ. смѣ́токъ, нарѣка́нье, хли́панье, смутокъ, пла́чъ, и҆ли сле́зы, Ламентъ рыда́телный, рев-ли́вый, плачли́вый, рыда́нїе на гро́бное, жа́лоба погре́бная, смертное а҆ плачли́вое спѣва́нье.
рыка́ю : Зри, ла́ю.
рѣснота̀ : оздо́ба, пристойно.

рѣснотне́їе : Истиннѡ.
рѣснотне́вый : Истинный.
рѣчъ : Що́вла, причи́на.
рѣчи́стый: Вымо́вный. Исхо: д.
рѣше́нїе : и҆ли разрѣше́нїе, розвязова́нье, зопсова́нье.
рѣшина : и҆ли рѣшиныя, спра́въ розмаи́тыхъ ре́чїй, спра́тъ, посудокъ домовый, на́чинья. а҆лбо талу́мо́ки, и҆ все ре́чи котрыеся ѹживаетъ. а цр: л.
рѣши́тель, и҆ли разрѣши́тель: розвя́зуючїй, ѿпущаючїй.
рѣшоу : и҆ли разрѣша́ю: роз-вязую.
рѣю : Волокоу, ша́рпаю, пха́ю.
рѣя́нїе : и҆ли рѣ́нїе, ретьба, ша́рпанье, попыханье.
руководи́тель: Поводы́, провони́.
рукѝ дава́ю: Вита́еся. д цр: і. Аще е҆сть сердце твое съ сердцемъ мои́мъ право, то да́жъ ми руку твою, и҆ да́въ е҆му руку свою.
рука̀ нап. рушаеся на́звана.
ру́чка : Вѣдро, мала́я ру́ка.
ря́бка : ѿрябка, Куропа́тва.
ря́дникъ : Спра́вца, ѿпра́вца, Катъ, сѣпачъ.
ря́сны : фа́лды, бра́мы.

Сч

С А

Сакраментъ: Стостн. Зри: ѡ Кръвн. л҃: слг.
Сажа: Смола. крк҃s.
Самъ: Єдинъ. вітча,
Самовластіє: Самоволная волность. добреволная волность. волная вола.
Самовластный: Єолный в свое моцы и в свое праве и довволенію.
Самоволная служба: Забебоны.
Самодѣлнъ: Самородный.
Самолюбіє: Кохане в собѣ, тѣлу оугодіє, еже къ тѣлу страсть, и оугодное тому.
Самомнѣніє: Свое мнѣмае, своа дума.
Самохотный: Самодвижный.
Самочинникъ: Своволникъ.
Самоугодный: Дерзый, надутый. презорливый, гордостинъ, упростинъ, непреклонъ, оупорный, крумебрънный, свѣрѣпѣайся, собѣ догожаючій, неугодливый, дивакъ. собѣ гудучый, то се подобшимѣнаа.
Санъ: Дѣнѣстарство. Достоинство. Бі: дѣа, ѳп҃ѕ.

станъ, оурадъ, въсъвлс.
Сандаліа: Черевики. пленица. Пантофла. Зри Пленица.
Сандалій: Пантофель.
Сапогъ: чобот. [черевикъ.]
Сапогошвецъ, чижмаръ, швець.
Сапожникъ: чоботаръ.
Сарацинин, ц: Турцн.
Сатана: Противникъ, шатан. зри Навѣтъ.
Свекра: Свекровъ.
Сверщъ: Конникъ, скочокъ, сверщокъ.
Свирѣпъ: Дикъ.
Свирѣпіє, або Свирѣпство: Дичъ, Дикость, сроѓость, ѡкрутность.
Свирѣпѣю, и свирѣпѣю. Дичаю.
Свирѣпый: Дикій, лютый, сроѓій, окрутный.
Свирѣпѣайса: Продерзаай. ац҃.
Свитокъ: цидула, папѣръ звѣрченый.
Свобода: Єолность, свебодно. насламеніє, любодарованіє, любочестіє.
Свободити: Свлещи. вѵк.
Свобождаю: ратую, выбавлаю.
Своєплеменитый: Природный,

Своечи́нникъ: Своболникъ. повинова́тый.

Сво́зникъ, или́ сну́зникъ. ѱїг. сво́зчникъ. а́бо во́зникъ.

Сво́й себѣ: Сво́й вла́стный, сво́йскій, бли́зкій, дома́шный, домовы́й. вѵпе. сво́й, пры́ный.

Свойстве́нна: Своа́. а҃цв.

Свойстве́ннѣ: Дру́жески. вѵсе. властне.

Свойстве́нный: Ѡсо́бный, вла́сный, ѿдѣ́лный.

Сво́йство: Власно, своа́цтво, присвоєнїє, оусвоенїе, властнвость, неѿдале́нная, то́ єсть сво́йство, що̀ мает кто̀ ѡсо́бно самъ.

Сву́зникъ: Ѡбо́зный, воро́ный.

Свѣдѣ́нїе: Вѣ́домость, свѣ́домость, или́ свѣдо́цтво, за́повѣдь. Назыв́аетъся и́ Ски́нїа свѣдѣ́нїя. же ма́етъ в собѣ̀ табли́цѣ ка́менныи: за́конъ боже́мъ и́ за́повѣди называ́ютъся, свѣдѣ́нїами, и́ ѡправда́нїами.

Свѣди́тель: Свѣ́докъ.

Свѣди́телство: Свѣдо́цтво. ѡсобли́вое свѣдо́цтво ѿ ко́лѣ. выхвала́ючїе є̂го̀.

Свѣди́тельствую: Свѣ́дчу, вызнава́ю, послушествую. т҃ад. засвѣ́дителствую, противствуюся. ѿ свѣдча́юся.

Свѣ́тель: Вѣ́домца.

Свѣ́мъ: Вѣ́даю.

Свѣ́не: Кро́мѣ, бе́зъ.

Свѣ́нный: Кромѣ́шнїй, ѿкромѣ́шный.

Свѣри́ль: Пища́лка, му́зика невели́чкая накшта́лтъ лю́тнѣ, московская и́ тыж грецкая. ѻ́бще, свѣстѣлка пастыкска. зри сопль.

Свѣря́ю: Свищу̀, гра́ю в свистѣлку.

Свѣ́тъ: Свѣ́тлость. прозро́чистость, я́сность. шѧ: сила. а҃цме.

Свѣти́лникъ: Походна́, лампа. Ка́ганецъ, и́ лехта́ръ высо́кїй.

Свѣща́: Свѣча́, ла́мпа, ка́ганецъ: походня́.

Свѣщникъ: Лехта́ръ.

Свѣщный: Свѣти́льничїй. всч҃з. що̀ нале́жытъ до свѣчѣ, до лампы и́ до лехтаря́.

Свы́ше: З высо́кости, вгору.

Свя́зень: Вя́зень.

Сва́зꙋю: Звя́зꙋю, в темни́цꙋ сажа́ю.
Сва́тба: Цно́та, свато́бли́во, до́брость, слю́бъ и́ночесскїй.
Свати́лище: це́рковъ.
Сваты́ня: церковь. Олтаръ. посвяче́нные.
Себѣ: Дрꙋгъ дрꙋгꙋ. аѱлд. нѣм. вт҃з. въ себѣ, собѣ. мѳ. вѕ.
Сего́: Того́.
Седмъдеся́тъ седми́жды. Нѣ́цыи се́дмъ и се́дмъдеся́ть непщꙋютъ, нѣ́сть же. Еже бо седмъдеся́тъ седми́цею, четыриста и девятьдеся́ть е́сть. Зла: Втор. ве: ѿ Галат:
Седмдеся́те число апльское, седмотисꙋщнаго вре́мени про свѣти́телие показа́шася, о сма́гоже наслѣ́дници бы́ша, Про́логъ, ію, а.
Седмери́ца: Семери́ца. одно сѣмъ, дрꙋгое сѣмъ. и пре:
Седми́ца: Недѣ́ля: Ты́ждень.
Секра́тъ, Тмꙋ кра: Славе́нски ма́ется писа́ти на то́мъ мѣ́стци, Секра́ти, а то́лкъ его таки́и. Новы́и, свѣ́жїи, неда́вныи, тепе́рѣшнїи, небы-
ва́лыи. Вт: ли: е мсѡ: лв. с: зі. и секра́ты. в мл: ді. с: лѕ.
Селе́нїе: Село́, ме́шкане, поме́шкане, та́шъ, намѣ́тъ, кꙋчка, прибы́токъ, ѹзылище, в: л: л: але. тꙋрма.
Село́: Ще́шкане, хло́пскїй дворе, або по́ле, фо́лваркъ, лꙋка, сѣножа́ть. лꙋ: ді. с: нї.
Се́лникъ: Гбꙋръ, хло́пъ, або коморникъ. Левї, кв.
Селя́нинъ: Про́стъ, посе́лянїн.
Семида́лъ: Щꙋка пшени́чна пре́на.
Се́мъ: то́мъ. цр҃ѕа.
Сестри́чищъ: Сестрѣ́нецъ.
Си́ла, Мо́цъ, дꙋжость, Та́кже цно́та. лꙋ: н. с: мѳ.
Си́лный: Мо́жный, си́лникъ, вельмо́жа, искꙋсный. з вельмож.
Сихъ: Въ си́хъ.
в: л: л: лд.
Синета́: Гѵаци́нтъ, То е, з мо́дрогѡ едва́бꙋ, си́нїй едва́бъ. Исх҃о, ке. с: д. и кѕ. с: а.
Сипота́: сипли́вость.
Си́рникъ: Едва́бъ.
Си́рище: Жолꙋдокъ.
Си́рѣчь: То е́сть, правди́вѣ.
Ситто́вте: Си́тникъ. Исх҃о, е.

щ г Сице

Сице, во: Такъ, обо.
Сіе нѣсть, То самое, Тое власное.
Сіи: Тые, тоже. Тое, Тото. сг.
Сказаніе: Выклад, въспоминанье, паматка, знакъ паматки, Книги писаршвъ называютса тымъ имене паматкою.
Сказаніемъ: ради сказанія, чрезъ сказаніе, чрез столкованіе.
Сказатель: Тлумачь, бы, ми.
Сказателнѣ: выкладне.
Сказую: Выкладаю, прелагаю, полагаю, показую.
Сказнь: Позовъ, скарга, ѿсказеные, казнь, право, Каранье которое з суду походитъ.
Скважна: щелинна, росщелинна, роспаданна, дѣра.
Скваръ: Зной, посуха.
Скверна: Плюгавство, нечистость, змазаніе, смрод, бруд, курвество, змаза прирожоная.
Скверннавъ: Студный, срамный, шкарадный, скаредный. вуѕі.
Скверннаго ради прибытка: Для плюгавого зыску.
Скверннавый: Скверный, плюгавый, нечистый, покаланый, спросный, поганый, жминда, мерзеный: албо еще. смрод, плюгавецъ, выродъ, выступный, нецнота, лотръ, шлюка лотровская. в ма: з е: ад. ев: ві. с: ѕі.
Скверностажаніе: Плюгавый
Сквозѣ: Скрозь, чрез. Сзыск.
Скинотворецъ, скинотворецъ: то що наметы робитъ.
Скитаюса: Блукаюса, тулаюса, волочуса, ѿбѣжуюса.
Скитаніе: Блуканье, лазуцтво, туланье. ев: аі.
Скитни: Подвижни, пустынникъ, богомыслецъ, ѿсулитеданникъ, тотъ которыйса учитъ завстагнути страсти. ѿсобливе, писаръ в Богословіи, чекитнисъ зовется.
Скии: щъвеце где того учитъ.
Скланаемый: Преклонный. бескъ. который нахилятиса може.
Скобникъ, распрѣватель: распре творецъ, всъві. росруx чинанчій, звадца, бунтовни.
Сковрада: Сковорода.
Сковрадникъ: Пампушокъ.
Скомлю: вакаю, пискаю. Ніхо.
Скончаю: Успокою. ацн. Сті.

ско-

Скончанїе: Смерть, доконанє.
Скочашаса: Доскочали, мета: померли.
Скопєцъ: Зрєбєнє. скопити, скрєбъ, нєхластити [жрєба]. Патерї: со: чю: гл: мѕ.
Скоръ: Прудкїй, скорый, борзый.
Скорблю: фрасуюса, тужу.
Скорбь: фрасунокъ, смутокъ, утискъ и долєгливо, нєщастьє, утрапєньє, противность.
Скорш: рыхлш, борзш.
Скорш прєвари, или вари: рыхло упєрєди.
Скорпєнный: латаный, скорпаный.
Скотопитатели: Пастухъ.
Скокстанїє: Лаксотанье, гїзъ, тєчка, встєкливо. скоктаю, скокощу: лоскочу. буєє.
Скотъ: Быдло.
Скотскїй нравъ: Быдлачїй норовъ, или обычай.
Скранїа: Полички, ягода на лици, скрони.
Скрань: Поличокъ, щока, скронь.
Скрєжєтство: Хухнанїє.
Скровъ: хованїє. Нєхо ꙃі. съкровищє, скарбъ. з: съкровищ.
Скрижаль: Табанца, Таблица.

Скудєль: Глиняный збанъ, или горнєцъ.
Скудєлникъ: Гончаръ.
Скудєлничный: Скорупаный, глиняный, гончарскїй.
Скудный: Оскудный, нєдостаточный, который скупо чого маєтъ, або которому нєдостаєтъ.
Скудость: нєдостатокъ.
Скудно блага: Скупо доброгѡ, нємашъ добра.
Скупникъ: шафаръ, пєрєкупєнь.
Скутъ: Вєрхнєє ѡдєнье або плахта.
Скутанїє: Сбєранїє.
Слава: хвала, чєсть, или маєстатъ, или достойно, вєлможность, спанялость, побага. Щєта: ясно, бласкъ льснєнье, або годность.
Славїй: Соловїй.
Славолюбїє: Кохаєса в славє. тоєсть, пыха.
Славословїє: Хвалєнїє.
Сладкости: Кѡнфєкты, корєнныи дорогїи рєчи.
Слаганїє: Складанка, складка.
Сладокъ нравъ: Шилы обычай.

Слад-

Сла́дость, сла́сть, соло́дкость, ро́скошь, сма́чнаѧ припра́ва, ѡ̑холо́да, ра́дость, поте́ха, весе́лье.

Сла́достнаѧ: радостотво́рнаѧ.

Сла́на: Сере́нь, ве́ле. роса зме́рзлаѧ, слота. Сла́нь: слота.

Сланꙋ́токъ: Горо́хъ рога́тый, ногꙋ́тъ, крꙋпы. лѱгі.

Сла́сть: ро́скошь, роскошова́нѧ, сма́къ, ѡ̑холо́да, ра́до(сть), поте́ха, весе́(лье), пожада́нвость.

Сластолю́бецъ: роско́шникъ.

Сластолю́біе: Коха́нѧ в ро́скошахъ, або в ла́комстахъ.

Слати́на: ро́сꙋлъ, ѡ̑кно где вода соло́наѧ, с которо́ѧ со́ль ро́дитъ, ба́нѧ, ве́жа.

Слатꙋ́нокъ: Кваше́ные. Нї: е: ме.

Сла́щъ: Соло́дкій. Пр(и)м, ві.

Сло́во: Попече́ніе, тоесть пе́ча, ста́ранье, пове́сть.

Сло́во: Щова, взгля́дъ, спо́со(бъ), позо́ръ, стара́нье, ѡ̑бы́чай, звы́чай.

Сло́во: Ли́чба. фі. д. зі. Си́ла, премо́жность. Бе: н. фі: в, зі.

Сло́во: роспра́ва ꙋмы́слова, сꙋ́мма коро́ткими слова́ми ѡ̑го́рненаѧ, ро́зꙋмъ, до́водъ.

Словополо́жникъ: ра́хмистръ, пи́саръ рахова́нѧ и ꙋ̑важа́нѧ.

Словопре́ніе: выста́внаѧ мо́ва, выво́днаѧ мо́ва.

СЛОВО называ́етсѧ Сн҃ъ Бж҃ій, для того иж(е) як(о) сло́во на́ше ѿ ꙋма ро́дитсѧ без терпле́нїѧ, и без розделе́нїѧ: та́къ и Сн҃ъ Бж҃ій ѿ Оц҃а ро́дисѧ не ѿделе́не и бесстра́стно. бо́же на́ше сло́во на въздꙋ́хъ росхо́дитсѧ, а Сло́во тое що е̑сть Сн҃омъ Бж҃имъ, е̑сть пре́сомалное, и на́веки трва́етъ.

Сло́во: Спо́собъ, вфое. а́бо пра(во), ка́знь, дча. По слове́си, во́длꙋгъ спо́собꙋ вфое. звы́чаи, нра́въ, ѡ̑бразъ, тиз.

Словесе́мъ Гн҃имъ: Въ слове́си Гн҃и. ве́нд.

Сло́во творю: Ли́чбꙋ чиню. Въ сло́во, що сѧ тыче, сні. въ сло́во ва́ше, на ли́чбꙋ ва́шꙋ. вді. тв, ен.

Сло́гъ: Скла́дъ. Есть тый в Грамматіце сло́гъ, е̑дна ле́тера гла́снаѧ. ꙗко, а, е, и, ѡ, а́лбо ско́лкѡ ле́теръ,

Сло́в

ѡ̑кѡ, ба̑, бра̑, дра́стъ, пѡ̑т̑, пѣстъ, стра́сть.

Сложе́нїе: ѹ҆мо́ва, заложе̑е. а҆бо сложе̑е, [розма́нтоє] постановле̑е, в ку́пла́хъ, в при́мѣю, и҆ прод. а҆бо при́мнѣє, змо́ва, згода, поко́й, зезволе̑е, призволе́нье.

Слононача́лникъ, и҆ли слоно́м нача́лникъ. г мд, є. Преложо́ный на слона́ми.

Слѹгова́нїе: Ѹ҆гожде́нїе. вфна.

Слѹга̑ наро́дный: Ѹ҆чи́тель, ка́тъ, цекляръ. а҆цла.

Слѹ́жбы бж҃їѧ: ѿчищеѧ. вгл.

Слѹ́жбы се̑ѧ: Ѹ҆ра́дѹ пїого.

Слѹ́жба: Набоже́нство. бра.

Слѹжбонача́лникъ: Ста́ршїй спра́вца, марша́локъ.

Слѹже́нїе: Слѹжбе̑, слѹ́жба, ѹ҆слѹгова̑е, ѹ҆поко́енїе.

Слѹ́хъ: г, чѹ́вство тѣле́с, Ѹ҆́шы: слѹхъ, ѹ҆́ха.

Слѹча́й: Припа́докъ, приго́да, трафѹ́нокъ, притрафле́нье, примѣ́тъ. послѹча́ю, ѿ самоподвиже́нїѧ. а҆ѵ̈зи.

Слѹча́й нѹ́жный: зрѧдже̑е бж҃ее, ѿ ба̑ ѡ҆бѣца́наѧ потре́ба, дола. ѡ̑къ звѣ́здных плане́ты нахи́лѧютъ, а҆вѣтни что, а҆ле не̑ примѹша́ютъ. є̑: Имарме́ни.

Слѹчи́ сѧ: Приключи́сѧ. притрафи́лъ сѧ, ѻ. чд.

Слѣ́ма: Бревно̑, тра́мъ, бервено̑. Ба́рѹхъ, ѕ.

Слѧ́чинъ, къ: Ско́рченый, по горба́тый.

См

Смтрѧ́ю: Назира́ю, тон.

Сме́рчъ: Пїа́вица, ѡ҆блакъ дождевный, фѹртѹ́на.

Смо́рщъ, По не́кихъ, Сни́кавка, и҆ли ѡ҆болокъ, котрый з неба спѹсти́вшисѧ, водѹ з мо́рѧ смо́кче: и҆ е҆сли кора́бль наѣ́дне на то́е мѣстце, и҆з людми е҆го порыва́е, пото́ пѹсти́вши и҆ розбива́етъ кора́бль.

Смире́нїе: Погедна́нье, зго́да, ѹ҆спокое̑е. зри Мирь.

Смире́нный: Поко́рный, ѹ҆кла́дный.

Смири́телный: Згодли́вый, поедна́ный, погоже́ный. е҆дна́ючїй.

Смо́ква: Фи́га.

Смоко́вница: Де́рево фи́говое.

Смо́тръ: Розсмотри́вши, посмотри́вши.

Смотре́нїе: Смотрѣ́нье. гла-

Н жѣни

жє́ньє. досмотрѣ́нє, доглѧда́нє, Господа́рство. спораже́ньє Господа́рское. а҆́лбо ша́фар-ство, и҆ розде́ле́ньє.

Смотрела́нъ: ѡ҆па́трѣный.

Смотрела́нꙋ: ѡ҆па́трѣнїе.

Смотри́тель: Дозо́рца. чи:д.

Смотри́телнѣ: строи́телнѣ, ѱа́лз. ѡ҆бы́чаемъ ша́фарства. а҆́лбо ра́дꙋ Господа́рскогѡ, що̀ быва́етъ нѣ безъ та́ємницѣ.

Смртѣ́тнаѧ, нꙋ́жнаѧ: Смер-те́лное, гва́лто́вное.

Смртоно́сїе: Що́ръ, повѣ́трꙗ.

Смꙋща́ѧй: смꙋще́нникъ, трꙋ-божа́чїй, колотни́къ.

Смꙋща́юсѧ: трꙋбо́жꙋсѧ, бою́сѧ.

Смꙋща́ю: Зафрасо́вꙋю.

Смꙋще́нїє: заме́ша́ньє, трꙋ-воже́ньє.

Смы́слъ: смышле́нїє, ростро́пность, До́мыслъ: помы-шле́ньє ро́зꙋмꙋ, Приложе́ньє до тѣ́кѡи рѣ́чи, поймова́ньє, чого̀ ꙋ҆мысломъ.

Смысле́нъ: ростро́пный. смы́сльный, розꙋ́мный.

Смышле́нїє: сꙋма, и҆схо̀. а. мышле́е до понѧ́тїе чого̀ ро́зꙋмо̀ росмышле́е.

Смышлѧ́ю: ꙋ҆мышлѧ́ю.

Смѣжа́ю: Зажмꙋра́ю, замрꙋжꙋю, мрꙋжꙋ ѻ҆́ко.

Смѣре́нїе: Поко́ра, пониже́нє, ꙋ҆ниже́нный При́зны. вѯѕ.

Смѣре́ннаѧ моле́нїѧ: Лїтїи.

Смѣре́нный: ꙋ҆скро́мленый, поко́реный, поко́рный, мѣ́рный, ни́зкїй, ꙋ҆нижо́ный. ѡ҆бразнѣ, проста́къ, безгоржо́ный. ни́зкость, ꙋ҆нижо́ность.

Смѣреномꙋ́дрїе: Поко́рнаѧ мꙋ́дрость, Поко́ра: оу҆поко-рѣе ꙋ҆мыслꙋ, оу҆ниже́но ꙋ҆мыслꙋ.

Смѣреномꙋдрствꙋю: С поко́-рою мꙋдрꙋю. Сти.

Смѣреномꙋдрїй: Поко́рной мꙋдро-.

Смѣре́нѣ бы́ти: Ще́рнꙋ тѣзе́н.

Смѣрѧ́юсѧ: Смѣре́н быва́ю корꙋсѧ, понижа́юсѧ.

Смѣ́хъ: ра́дость, гро́хотъ.

Смѣхотво́рство: шꙋ́тство, весе́ло, сти. смѣхова́лство, жа́ртъ, кꙋ́нштъ.

Смѣхосло́влю: Благосло́влю. жартꙋю, кꙋнштꙋю, мꙋчꙋ.

Смѧте́нїе: Трꙋво́га, затрꙋво́женє, мета́ньє собо́ю. ѱа: ѯі.

Снабди, тѣ: Спаси, и҆збави.

сна.

Снабдися самъ: варуючи стерѣжися. Бы: лд.

Сновидецъ: Сонникъ. Бы: лз.

Сноха: Невѣстка, сынова жона.

Собою: чрезсебе самаго. в҃тѯд.

Собство: Персона, особа.

Совѣсть: Сумнѣнье, разумъ.

Совѣдтѣ: вѣдаетъ, знаетъ.

Сокъ: полывка ѡколь. Сокови́дный, Сотворный. нп: снд.

Сомнѣнѝ: Непевный, вонтпливый.

Сомнѣнїе: вонтпенье, вонтпливо.

Сомнитися: вонтпи, непевен.

Сомнюся: вонтплю, не смѣю, ѡбавляюся, здумѣваюся.

Сонмъ водный: Збѣгъ, водъ згромаженье, ставъ, балюрокъ, озеро. Леві, ле.

Сопль: Сопѣль, пищалка, флетна, фуяра, дуда, сурма, жоломѣнка, фистула в органѣ, або в регалашъ.

Сопль пастырскій: фуяра пастушская.

Сопѣцъ: Игрячъ. пищалник, сурмачъ, корнетиста.

Сопль проходный: Дюра привѣту в самую мойлницу. Проло, аугу: дї, ѡ Епископѣ еретицѣ, накупившися на церкви Хвы. и идущу ему сн уже взати, испече чрево егѡ, иде напрохо. и пребывшу тамо до двою часу, внидоша преслоащїи внѣ, и ѡбрѣтоша главу егѡ, долу въ сопли проходнѣмъ, и нижѣ егѡ горѣ тычащи, и въздвигши и ѡбрѣтоша уже оумрѣша вѣчною смертїю. Зри и Номоканѡ: ро: аха, зи, лв: е и Педогонѡ ро: аха, од, речеся, тайное мѣ:

Сосецъ, а: Цицокъ, кн, цицка. Персь, н, грудь, н.

Сосудъ древа: Начине деревяное.

Сосудъ скудели: начине глиняное.

Сотъ: пластъ меду, стѣнни.

Сотникъ: ротмистръ, старшїй на стомъ.

Сохаль: Друзекъ, сушъ, хворостъ, сухїи голи або росчки.

Сочиво: сочевица, в, Цр: зї.

Союзъ: Звязокъ, звязане, звязка, злучене, споене.

Составъ: Згромажене, громада. ствъ дробъ, купа, Бы: а, ї.

Спсъ: Выбавитель, спситель: избавитель, захователь.

Спсаю: Избавляю. Заховую

щѡ є в цѣлѣ: албо вздоровью.
Спсенїе: Избавленїе, спхраненїе. вхоз. Выбавленье.
Спѵріда: Танистра, или Кошница.
Сподъ: ра, ѩкій бываетъ на бесѣдѣ.
Сподобляю: Гонымъ чиню.
Сподобляюсѧ: Гонымъ ѥстаюсѧ,
Спона: Възбраненїе. грьі. Перешкода. Кѵрі. ієр:
Споспѣшникъ: Помочникъ, вспоможитель, помагачъ. рьі: ѕі. с: д.
Споспѣшествую, аю: Вспомагаю, помагаю, ратую, вкупѣ є киимъ справу ѡправую.
Спроста: Попросту.
Спудъ: Щѣра, коріцъ, чѣртна, або нѣѩкаѧ коробка.
Спѣхъ: Поспѣхъ, помножее, похопъ, поступо. фі: а. ві.
Спѣшусѧ: Тищусѧ, поспѣшаюсѧ, кваплюсѧ.
Спѣю: Множусѧ, маю доброе поводжее, замагаюсѧ, оустигаю, спѣшу, кваплюсѧ, поспѣшаюсѧ. беру похопъ, поступую.
Спѣанїе: Множеесѧ, доброе поводженье, бранье похопу и поступку до ѩковой речи.
Сражан: Боръ. амз.
Сразумѣваю: Оусмотраю. вуз.
Сразумѣю: Обачу. всѡн.
Сразумѣнїе: Вырозумѣнье, зрозумѣнье.
Срамъ: соромъ, встыдливо, встыдъ, соромяжливость, ѱа: мг. с: ѕі.
Срамословїе: шкарадаѧ мова.
Срацини: Турци, Скѵди, Татаре.
Срачица: сорочка, рубаха.
Срѣбреникъ: Понѣкій тала.
Срѣбрьный грошъ, або срѣбнаѧ монита, зри Дідрама.
Сребронискусникъ: Тотъ щѡ пробує сребро.
Сребролибїе: Коханьєсѧ в грошехъ, то є, лакомство, г. Страсть плотни:
Среда: Середа. Серединa.
Среднее: разнѣствїе. аход. Нѣсїе, Нѣктое,
Сретенїе: Оумова, змова.
Срещусѧ: Сретаюсѧ, Збѣгаюсѧ. Припадаю.
Срока: Креска, часточка нѣѩкась години. пунктъ, точка.

Срѣ.

Срѣтенїе: Стрѣчене, спотканє, потыканєсѧ с кимъ.
Срѣтатель: Постерѣчаючїй.
Срѧща: Припадок, пострѣтъ.
Сращаю: стрѣтаю, потыкаюсѧ с ким в дорозѣ. выхожу, выеждажаю против кому, заступаю кому дорогу, захожу кому в дорозѣ. [выйду.
Сращу: стрѣчу, против кому
Стадїонъ, стадїй, стан, гоны: рѣче, крокω, сн, ступенї, По ннѣх, до двохъ миль чинн. заводъ, плацъ до заводу, або до гонитвы. зри Поприще.
Станъ: Пописъ, становиско, Бы: мг. Обозъ, в м: гi. Ѱа ре.
Станище: становиско, н: i нз.
Старъ мѣ: дѣдъ, лѣт н, маючї.
Старецъ, старѣйшїй: старшїй. Посолъ, з Пресвѵтеръ.
Старѣйшина†: Преложоный.
†Снарескъ: Пивничїй.
†Житарескъ: урадник, бы: кн.
Старцу не твори пакости: старшого не фукай. бѵод.
Стамнїе: стамна. бы: кд.
Стверделан: утрепанны, заумерлины, губы на руках:

Стволїе: Покрива. Иса: нг.
Стебль: Дерево на пни.
Стеблїе: Солома, стеблє.
Стеза: стежка.
Стенанїе: Вздыханє.
Степенная пѣснь: Высокаѧ.
Степень: Стопѣнь, всходъ, крокъ, ходъ, членокъ, поколѣна. вра. а, зi: г. сi: гi.
Стерпимо, удобоносно, вун, що можеш стерпѣти зноси.
Стеченїе, Збѣгъ.
Стицаюсѧ: Збѣгаюсѧ.
Стклянница: Скляника, албо кубокъ, чаша, келихъ.
Стлаченный: Змолоченый, лев i, в. стовченый.
Стогна: Площадь, улица, зр
Столпъ: Вежа. [Халуга.
Стонченый: Суптелный.
Стопа: Слѣдъ, вѵмд. вхе. стопа, ступень.
Страдалецъ: шырмѣръ, боре. герцыръ, или мчникъ.
Страсть: Шучєє, мука.
Страданїе: Терпѣнє, терпливо,
Страдачество: Подвизанїе, вшкн. запасництво, шырмѣрство, в заводы гонѣе, збиваесѧ.

Страдалчествꙋю: На герцꙋ бꙑю: валчꙋ, збиваюса, борꙋса, шꙑмꙋю, заводꙋ бѣжоу.
Страдовный медъ: Пластовый медъ, пластъ медꙋ.
Стражба: Сторожа, Темница, неволство, скарае, ѿсажее, ѿсада, оборона, помочъ, дꙋкъ: зновꙋ, васте, Тарасъ. Фрісто: а Пер: го. С: дт. з: ѯв.
Благостраждꙋ: Прїймꙋю, добродѣйства зажываю.
Страждꙋ: Терплю.
Страна, Повѣтъ, сторона, краина.
Странинъ, нный: Гость, обцый члкъ, посторонній, приходе. Ща: ке. С: ле. чꙋжоземецъ, гость, обчїй, чꙋжоземскїй, пелгрым, вандровный, чꙋжїй, новый. Б: а: л: афка.
Страннопрїимецъ: Господаръ прїймꙋючїй гостѣ.
Страннолюбїе: Людзкость, сꙋчинность, противъ обцымъ, гойность, щодробливость противъ гостїй. а Пер: до: с: д.
Страннолюбецъ: Гойный, щодрый, свободный чꙋжозецꙋ, гостеви, вендровномꙋ, перехожомꙋ, Токоторый госте радъ.
Страна, ново, новина. Дѣ зі.
Странностраждетъ: Новостраждетъ. Б: а: л. вша.
Странностраждꙋ, рѣчꙋ нѣякою новою и ꙗкобы посторонною бываю тѣрбованый, або оутрапленный, мовчꙋ. [сный.
Страстный: Страдный, нещасный.
Страсть, пристрастїе: Порꙋшенїе сердечное. афектъ.
Страхливый: Боазливый, полохливый.
Страшный: Страшливый.
Стрекало, ч: Жало, ѿстенъ, бодецъ, острога. Лѣ: с: кв.
Стремглавъ: Стромголовъ.
Стремленїе: Гвалтъ, навално, пендъ, натертые, поткане.
Стремнина, низбрегъ, щелце прикрое, прикрый берегъ, або скала, или дебра, завѣсистое мѣстце.
Строенїе: Радженїе. Домоправленїе, Домостроенїе, шафарство, домовое оуслꙋгованїе, домомъ ѿпѣкаеса, оурадъ господарскїй.

Стро.

Строи́тель: Пору́чникъ, спра́вца, ша́фаръ, ѿпатри́те̑, розра́дите̑, господа́ръ, ра́ца, поправу́ючїй, оу́ра́дникъ.
Строи́телный: Господа́рный: спра́вный, поря́дный.
Стромни́теленъ: На́глый, пру́дкїй, походи́стый, прорви́стый, скали́стый.
Строю̑: Справу́ю, роздава́ю, роздѣла́ю, ура́ду́ю, и҆ли̑ поправла́ю, пристосо́вую, ѿпа́трую, ѿпѣка́юся.
Стропти́вецъ, и҆ли̑ стропо́тенъ: Переворо́тенъ, незгодли́вецъ.
Стропо́тный: Кри́вый, незгодли́вый.
Стропти́вый: Превро́тный, злы́й, ѡ҆па́чный, злосли́вый.
Стропо́тность: Превро́тность, злость, крну́брность, неба́чно̑.
Стро́чию: Роздѣлне, роспра́вне.
Стру́гъ: Во́сный но́жъ.
Стру́чецъ: стручо́къ. кни́лка, пе́ндзликъ. До̑: гі.
Срѣте́нїе, и҆ и҆ны, на стра̑: и҆ на стрѣ̑: сказителнѣ впи́сую. Зри срѣта́тель.
Стрѣчемн: мордовани. Ку̑р: але̑з:

Сту́дъ: Встыдъ, соромота̑.
Студоде́й: Своволный, невстыдли́вый, роспу́стный, вшете́чный.
Студодѣ́йство, студодѣя́нїе: роспуста, вшетечество.
Стужа́нїе: ѿбтяжа́е, оу̑тискова́е, докука, непрїе́мность.
Стужа́ю: Недаю покою, прикру́ся, перемѣ́шую, доку́чаю, перешко́жую, тра́плю, ѡ҆бтяжа́ю, ѿзлобля́ю, оу̑дру́чаю, засму́чаю, везму́щаю. Дѣ̑ сд.
Стужа́теленъ: Прикрый, нена́вистенъ. Б҃ а҃ л҃: рин.
Стужа́ю ся: Оу̑ныва́ю, фрасу́ю, трощу́ся, гну́сню, лѣну́ю ся, за́бле маю, ѿслабѣва́ю, сму́чуся.
Стужа́ютъ ся: скорба̑, вѡбє.
Да не стужа́ете ся: Абысте не оу̑ступали. тиг.
Стуже́нїе: Трудность: запруда́нее, перешко́да, трапле́е, непрїе́мность.
Стуже́нїе боле́сное: Катове́ская му́ка, гризѣ́е в животѣ̑.
Стуже́нїе чре́ва: Бѣгу́нка.
Стура́кина: Зспо́ла зеле́ная. Бы: а.

Ста.

Стяжа́нїа: Набыта̑, или на-
бытости имѣ́нїа. Ѱа̑: д̃е,
Стяжа́тель: Набывшїй, а̑бо
держа́вца.
Стяжа́ю, или стяжава́ю, на-
быва́ю, ѿсяга́ю, достаю̑, а̑лбо
посѣда́ю, держꙋ̀.
Стяжа́нїе: набы̑е, ма́етно̑,
и̑мѣ̑е, держа́ва.
Стяза́нїе: въ̑зыска́нїе, выпы-
това̑е, выбадова̑нєа. Дїспꙋ-
та́цїа, га́дка, спира̑е, пыта̑е,
розважа̑е, розбира̑е, гада̑е.
Стя́зꙋю: спира́ю, пыта́ю,
дїспꙋтꙋю.
Стя́зꙋюся ѿ словеси̑: Ли́чбꙋ
чиню̑, задыи́мꙋю ли́чбꙋ.
Стяза́хꙋся къ дрꙋгъ дрꙋгꙋ:
дїспꙋтова́лися з собо́ю.
Стыдѣ́нїе: Соромѧжли́вость,
ста́лость, ѡ̑бычáйность.
Стяжи́ся: спира́тимися,
дїспꙋтова́тимсе: Ефр̑е, С̃: а̃.
Стяза́юся: спира́юся, дїспꙋтꙋю.
Стыжꙋ́ся: встыда́юся.
Стѣна̑: Щꙋръ, ѡ̑бла́мокъ,
ва́лъ, ѿстро́гъ.
Сѵллава: скла́дъ. З̃а: ѿ и̑сх̃:
С̃: а̃х: ри̑е.

Сꙋгꙋбо: Двоя́ко.
Сꙋда́ръ: хꙋстка, фацели́тъ,
и̑ тыжъ подви́ка, сти́рка.
Сꙋда́ръ при бе́дрꙋ: хꙋстка при
бо́кꙋ. Сꙋда́ръ на главѣ̑: завѡ̑
на головѣ̑.
Сꙋдба̑: Сꙋ̑дъ. Ѱа̑: лѕ. ѕ. а̑лбо
потꙋпле́ны. Дѣ: ѳ̃д. ѳ̃.
Сꙋдбы̑, смотре́нїа, строе́нїа:
зражѣ́на, спорѧжѣ́на, Ѱа̑: д̃.
Яко зна̑е е̑ Гь сꙋдбы̑ творѧ̑й:
зна́емый е̑ Пань зражѣ̑е чинячи.
а̑лбо, справедливы рада́чїй.
Сꙋдбы̑, ѡправда́нїа: оуспраѵе-
ли́вєа. Яко и̑ приказа́ла бжїи,
пре кото́рїи быва́емо оуспраѵели-
ве́ными. Яко, Блве̑ еси Гй,
наꙋчи ма ѿправда́нїа твоимъ.
Сꙋдъ: Де́кре, сказа̑е декре́тꙋ.
потꙋпле́ные.
Сꙋдище, сꙋди́лище: ра́тꙋш,
сꙋдъ всякїй, трибꙋна́лъ,
мѣ́стце кꙋ сꙋже́нью.
Сꙋета: Щарность, нѣкчѣмно̑,
поро́жность, даремность.
мета̑: По́длость, лїшевость,
спро́сность. Мар: л̃: п̃, ѿ Воча̑:
ѿ нела̑ собрати члкъ ѿ Ба̑,
сꙋета̑ нарица́шеся. Ѱа̑: лн.

вся́-

всѧческаѧ сꙋщаѧ всѧ чл҃кꙋ живы.
ры: н҃. Сꙋщꙋю тварь повинꙋсѧ, сирѣчь, чловѣкꙋ.

Сꙋєтнѡ: Марнѡ, дарємнє, нєкчємнѡ. Има кромѣ вєщи.

Сꙋлица: З грота ѡ(т) ларда. а҃ цр҃: зі҃. Ощєпъ, ощєпнєко, кончєрꙋ.

Сꙋмма, ѿглавлєніє: Ѡсагнєніє нєкоторои рєчи.

Сꙋмнюсѧ, з поднєвѣємъ що оубажаю, вонтплю.

Сꙋмракъ: Смєрканьє, змєркнєє, тємность. Єврє. аі҃. ні҃.

Сꙋпъ, сємпъ. Ѡрєлъ, ꙗстрєбꙋ подобєнъ, з родзаю болшыхъ ѡрлѡвъ который можєтъ вытрвати бєз ѣдєнѧ м҃ дній. але єдныимъ присѣдкомъ м҃ ѿброкѡвъ зїєсть. Зр Ногъ.

Сꙋпєрни. ць: Спорны, противникъ, который сѧ спираєтъ и тагаєть. противнаѧ сторона.

Сꙋпостатъ: Спротивникъ, ворогъ, нєпрїатєль.

Сꙋпрꙋгъ: Пара.

Сꙋсѣкъ: цистєрна, ꙗмы, ровы. и създа сꙋсѣки водамъ. єн: мн.

Сꙋхва: Розинка.

Сꙋхоламль. Лєвї, аі.

Сꙋхꙋ: Пригрꙋдє, хроповатый. єфєс.

Сꙋчєцъ: Сꙋчокъ, запорошка, колосокъ, порошокъ, или галꙋзка, голца. м҃ѳ: з҃. бы: н҃.

Сꙋчило: Пѣчъ. лєвї: с҃: д҃.

Сꙋшаница: Щасо вєндзоноє, албо рыбавалла. чи: аі҃.

Сꙋщєє: Бꙋдꙋчєє. Сꙋщїи: Бꙋдꙋчїи.

Сꙋщєство: Истность.

Сꙋщꙋю: Истинꙋю, правдивꙋю.

Сходитєлнѣйшє: Догаждаючи, фолгꙋючи, нєприкрачи. Зла: на ща: бє: з҃. Зри съходєє:

Нєсъходилъ: Нєдогаждалъ, прикрилъ, нєфолговалъ.

Сходникъ: сꙋх- шпєгъ.

Сцѣгло: Стисло, скꙋпо, нємно. барзо трохꙋ, мало.

Съ, Прєлог, з. фі: г: и є: д. л: вє.

Събиратєлный: Съвокꙋпитєлный: цов. Збираючїисѧ, то которого трєба зобратив кꙋпꙋ.

Съблазнь: Погоршєє, з. злый прикладъ. ѱа: зи. є: ка. м: ѕі. єк.

Съблазнѧю: Погоршаю, з, зри блазнь.

Съблюдаю: Заховываю, наблюдаю, назираю, нагладꙋю.

Съблюдєнїє: Пєрєстєрєганьє,

заховáнье, назира́нье, наблюде́нїе.
Съборни́къ: Казнодѣ́а, а́бо слу́хача.
Ка́занье. Екклисїа́. Церко́вникъ.
Има́ кни́гѣ Соломо́нни ѿ се́го.
Събо́рный: Посполи́тый, го-
ловны́й, цр̃ко́вный, Екклисїа́стикъ,
Има́ Кни́гѣ Їису́са Сира́хова.
Събо́ръ: згрома́жене, зобра́не.
Съвръ́стникъ, сверстникъ:
ровéсникъ, Гл̃: а̃, Сл̃: д̃і.
Съвръше́нно растутъ: Доз-
рѣва́ютъ. вфѕ.
Съвръше́ннѣ: Достато́чне.
Съвръша́ю: Выполня́ю, доко-
ныва́ю. С Доконче́нье.
Съвръше́нїе: Зиціе́нье, выполне́нїе,
Съвръше́нство: Досконáлость.
Съвращéнїе с пути́: Зведéнье
з дорóги:
Съвокупле́нїе: Скупле́нїе, злучéнїе.
Съвсхище́нїе: Сполза́хопле́нїе:
стремле́нїе: а̃ѻѕ. Розбѣ́гнѣнїе,
роспущи́нье́са.
Съвы́шше: Звысо́кости, бу́лг.
з вы́шнѣ. И҆з нача́ла: с поча́тку.
Съвѣ́сть: Сумнѣ́нье. Зр: сове́тъ.
Съвѣ́сть: вѣ́дае, зна́етъ.
Совѣ́тъ: ра́да, пора́да, пре-
ложе́нье, во́ля.

Съвѣщава́юся: Умовля́юся с ки́м.
змовля́юсь, зезволя́ю с ки́мъ,
Съвѣщава́ю, Припору́чу: Оуго́жую
кого́ с ки́мъ, згла́сую, змовля́юся.
згажа́ю ся с ки́мъ, прира́жую,
приру́чую, напомина́ю.
Съвѣща́нїе: Пора́да.
Совѣ́тникъ: ра́дца, пора́дца,
ра́дный па́нъ:
Съвѣтова́нїе: Пора́джене,
повѣ́дане пора́ды.
Съгбе́нъ: Скорче́нъ, кри́въ, зо́гне̃.
Съгла́сїе: Згóда, любо́въ,
цр̃. сложе́нїе. ѯѕ.
Съгляда́нїе: Пора́хова́нье,
ко́мпутъ, шпѣгова́нье.
Съгляда́тай: шпѣ́гъ.
Съгляда́ю: Разсмо́трую,
шпѣгую, на зра́дѣ пересмо́трую.
Съглаголáнїе: Прокура́торство,
посполу мовле́нье.
Съглаго́лникъ: Поспо́лу мо́ва-
чїй з оукрыва́ющенымъ, проку-
ра́торъ, рѣчни́къ, спра́вца.
Съгни́тїе: Порохно́, загнило́е.
Съгнуше́нїе: Ще́рзость, бри-
дливость.
Съгустѣ́вшися: Зме́рзшися.
ѿледѣни́вши. аѯі.

спд.

Съдо́мникъ: Сꙋсѣ́дъ, коморни́къ.
Съдръжꙋ̀: ѿго́ртꙋю, ма́ю, держꙋ̀, навръша́ю, ψ҃з҃ѳ.
Съдѣ́тель: Створи́тель.
Съдрꙋжество: Цѣ́хъ, бра́тство, сполътова́риство кꙋ скла́дкамъ.
Съедине́нїе: З҆едноче́нье, ꙋнѣ́а.
Съжа́хъ гро́здъ въ ча́шꙋ: згнѣ́лемъ гро́но ꙋ ке́лихъ, бы́: м҃д.
Съжи́телница, съпребыва́ющая: хꙋ́за, жона̀.
Съжи́тїа: съвокꙋпле́нїа, а҆ѱи́н. бе́сѣды, а҆ѱ҃ѕі. Сѿчинъ.
Съжи́тель: сполъме́шкающїй,
Съза́ди: З҆ за́дꙋ, на̀ за́дѣ.
Създа́нїе: Збꙋдова́нье, створе́нье, заложе́нье.
Създа́тель: Створи́тель, съѡрꙋжи́тель, зрѝ съти- и҆ Кти́торъ.
Съзида́ю, съѡрꙋжаю: бꙋдꙋ́ю.
Съзрѣца́нїе: Перегляда́нье, присмотрова́нєса.
Съзрѣца́ю: Присмо́трꙋюса, ѿгля́дꙋю, ба́чꙋ.
Съзрѣ́нїе: Доздрѣ́лость.
Съимѣ́стелство, съемле́нїе: съближе́нїе: Сполъмѣ́нье сполкова́нье, зповиннова́нье.

Съклаще́нїе: Заколоче́нье, зафрасова́нье, замꙋ́токъ.
Съклаще́нный: затꙋрбо́ваный.
Съключа́ю: Замыка́ю.
Съключе́нїе: Замкне́нье.
Съкраще́нїе: Скороче́нье.
Съкро́вище: Ска́рбъ, скарбни́ца.
Съкровищꙋ́ю: ска́рблю. збира́ю, зрѝ Скро́въ, и҆ Съпратꙋ́ю.
Съкрꙋша́ю: Стира́ю, скрꙋша́ю, тра́влю, толкꙋ̀.
Съкрꙋша́юса: До̀ сле́зъ и҆ ма́рда побꙋжа́юса.
Съкрꙋше́нїе: Скрꙋ́ха.
Съматра́ю: Оуважа́ю, розꙋважа́ю.
Съменша́ю: Зневажа́ю, бы́: л҃а.
Съмотре́нїе, строе́нїе, вочл҃че́нїе Гн҃е, и҆коно́мїа, Діспенсацїо, ла: ражѣ́нье бж҃ее всѣ́мъ свѣ́томъ, вътѣле́нье Хр҃во. з: смотре́нїе.
Съмꙋща́ю: Заколо́чꙋю.
Сънабдѣва́ю: Набыва́ю.
Сънабдѣ́нїе: Набы́тїе, збѣдна́не.
Сънаслажда́юса, съвоспитꙋю са, Банкетꙋ́ю.
Съне́млю: Спо́лне злꙋча́ю, снима́ю.
Сънисхожде́нїе: Всѣ́пꙋ зстꙋпова́нье, спꙋще́нье, зниже́нье.

Сънискавъ: Вынашо̂, набылъ.
Сънисканїе: Пришобрѣтенїе вфни. зыскъ, зъна̂е, набы̂е, зъбра̂е.
Сънꙋзника два: що̂ на волы кладꙋтъ, сънозы: Исаїа: ка.
Сънꙋзникъ: ѣздный, верховный. Іѡ̂, а. зі.
Сънꙋздницъ: г, цр: і. Колесничны конїи, возникѡ̂, возовы.
Сънꙋзнецꙋ: Возници.
Сънмище, сонмъ: Громада людїи, зборъ, божница, жидовская школа, съборище.
Сънѣдь: Страва, ѣдло, покармъ.
Съобщенїа, съпребыванїа, ацні, сполечным обцова̂нѧ и спокова̂нѧ.
Съперникъ, зри Сꙋперникъ.
Съпоборникъ: Оборонца.
Съпоспѣшаю: Вспомагаю, ратꙋю, вкꙋпѣ с ким справꙋ ѿправꙋю.
Съпоспѣшествꙋю: Посполꙋ поспѣшаю, вспомагаю, помагаю.
Съпоспѣшникъ: Помочникъ, вспоможитель, помагачъ.
Съпꙋтникъ: Товаришъ в дорозѣ.
Съплетенїе: ѿблаплѣнье, оуплетѣнье.
Съплѣтаю, Сплѣтꙋю, звязꙋю вкꙋпꙋ, списꙋю, складаю.

Съпреди: с переди.
Съпричитаваю: Впочетъ поличаю, злꙋчаю, прїймꙋю.
Съпричтенъ, съвокꙋпилъ есть, тмг. злꙋчилъ, спровадилъ.
Съпротивленїе: Противленье. лѣ: с: ке.
Съпротивоположенїе, съпротиворѣчїе: Противнаѧ мова, рекше таѧ ѿ ктороѣ сто [бываетъ].
Съпротиворазнество: розно, ѿдѣленье.
Съпротивосилный: Равносилный. Законы ровнои ваги, мѣры, моцы бꙋдꙋчїи.
Съпротивостоанїе: Съпротивоподвизанїе, противословїе, пресмыкание противное, противлене.
Съпрꙋжница: Жона. (Са. соръ: ѡни жѐ богаты. або шꙋ на войнки, мпд. нр:п. ѡни беакни ѿз добности свѣтскихъ. Іѡ нр: пд.
Съпратанїе: ѿпратнїе, ѿбычайность, встыдливость, спра домовый, бы: лд.
Съпратак: ѡсмѣраю, скорчꙋю.
Съпратаюсѧ: Выстерегаюсѧ.
Съпратоваю: Припратꙋю, гамꙋю, оутискаю, смираю.

Съпра.

Съпрятую, скрываю: Спрятую, то̑ и Скровищую.
Съравняю: Поровнываю.
Съражаю: Борю.
Сърассужденiе, счетанiе, цк. Поровнанье, выраховане.
Съразумѣваю: усмотрую, обачаю.
Съразумѣнiе: Сырозумѣнье, зро-
Съсканый: Зсуканый, праденый.
Съслаждаюся: Тѣшуся посполу з другимъ. Свѣстн, бхо.
Състави: Залицни, утвори. ис.
Съставъ, ипостась, собство: Персона, особа, лице. Съставъ в члвѣка. живiол, то є, елемен. Съставъ вод: став, озеро, море, бы:а. чти о. составъ, зна: спое в будованю, зри Состав.
Съставленiе: Залецѣе, складанье, [чти о,] спуще в будованю.
Съставляю: Вручаю, залицаю. похваляю, складаю. чти о, з вы.
Съставляю слово: Складую орацiю, личбу з кого здыймую.
Състоянiе: Конституцiя, противоподвиганiе. лсѣ... постановенѣе, застановенѣе спра..., живота, гуфе, почиѣзный, братство. Товариство, звѣзъ, звѣ, тобы спостоянье. Твержене, оборона, будоване.

Състраданiе, съболѣзнованiе, ущедренiе: Змилованье ся, злитоване, згода в намѣтности, згода з бласо и прирожене, ужаленеся.
Състражду [кому]: Злѣтую, ужаляюся, змилоуюся [надъ кимъ].
Състроенiе, при: Зготоване, зробленье, приправленье.
Състроивый, създавый: Который збудовал, зготовал.
Състрояю: Приправляю, зготовляю, зробляю.
Състязанiе: Диспутацiя.
Състязаюся: диспутуюся посполу, выпытуюся взаемъ.
Състагну: обвяжу. ахов.
Сътворенiе, тварь: Створене.
Сътвори: учини. чти и, нагъ.
Сътворитель, творецъ: Створитель, зри Създатель.
Сътворяю: Чиню, учиняю.
Сътеченiе, звѣзды, изволенiе.
Съсужденiе, справненiе: Поровнанье, ацос.
Съсѣжду: Скупѣ сѣжу; того єсть причта, або почту.
Съсѣцаю, сокрушаю: выкрушую.

О г Съу

Съѹмѣре́нный: Щи́рный, сре́днї, скро́мный.
Съѹстроє́нїє: Прилє́гло, обы́чай. похи́лность, ла́тв: ѡдѣлный обы́чай, ѣдаш ли ѣ тѣлѣ.
Съѹстроѧ́ю: съшрꙋжа́ю: Поспо́лꙋ споржа́ю, бꙋдꙋ, готꙋ, приправлѧ́-
Съхожде́нїє: Догажа́нє, ненаприкре́ссѧ. З: сходителнѣйше.
Съхранѧ́ю; Схо́вꙋю, захо́вꙋю.
Съчєтава́юсѧ: Злꙋча́юсѧ, обцꙋю, сполкꙋю. Ѱа: рм.
Съчєта́нїє, съравне́нїє: прировна́нє. зри Съраꙁсꙋжде́нїє.
Съчинѧ́ю: Притрафлѧ́ю, приго́жꙋю, спора́жꙋю, примѣрѧ́ю, пристосо́вꙋю.
Съчисле́нїє, съсло́вїє: Полича́нє, порахова́нє, вкꙋпꙋ зобра́нє, ре́єстр.
Съчислѧ́ю, исчита́ю: Перелічꙋю, вырахо́вꙋю.
Съчита́ю: Зрахꙋю. лѣ: с д.
Съчтава́ю, съвокꙋплѧ́ю: Злꙋча́ю, сприга́ю, збира́ю.
Съчта́нїє: Поровна́нє, сполкова́нє, схо́дзка, злꙋче́нье.
Съшєствє́нник, зри съпꙋтни́к.
Съшба́зꙋю: Стѧга́ю.
Съшрꙋже́нїє: Нарѧже́нье, приправле́нье, збꙋдова́нє.

Сый, ὁ ὤν: Тот, то который был, и тепе́рь є, и на вѣки бꙋдетъ. [Власный Тітꙋл Божій.] Аз єсм сый, Исхо: г, дї. апо: а. с: д, и. Бг єсть вѣчный, нема́ючїй початкꙋ ни конца.
Сый, ὑπάρχων: Который єст. (Ѡ ча́цѣ мо́влено быва́є,) то є тепе́решнего ча́сꙋ. Сꙋщїй, на бꙋдꙋщїй, Прїйдꙋчого ча́сꙋ. Бы́вый, Минꙋлого ча́сꙋ.
Не сый ѿ ва́съ, кро́мѣ сый, аѿ пд. Не бꙋдꙋчїй ѹ ва́с. ѿкро́ме.
Сно́положе́нїє, ѹсне́нїє, ѹсно́вле́нїє, афк д, Приспособе́нє до снове́ства, ѹчине́нє сыно́мъ.
Сы́тость: Насыче́нє, доста́токъ, ѹро́дзай, пло́дность.
Сѣ́веръ: Вѣтръ полно́чный. полꙋночнаѧ сторона, по́лно, метафо́рице: Тма, ро́въ.
Сѣда́лище: Столе́цъ, каза́лница, кате́дра, з Єллинска, або сидѣнье.
Сѣди́на: Сивизна, шеди́вость.
Сѣмо: Сю́ды.
Сѣнь є Тѣнь. Скинїа, селе́нїє, ша́теръ, намѣтъ, ме́шка́нє,

при-

прибытокъ, домъ, або цркв, кучка, ташъ, станъ, буда, шопа· Называетъ ся тыжъ сѣнь, комедїа, кугляръство, и игриско розмаитыи игръ·
Сѣнный: Тѣнный, в тѣни будучый·
Сѣновное: Игралищное время.
Сѣновнѣ: Тончаише.
Сѣннотворецъ: ремесникъ тот который намиоты робитъ·
Сѣннописъ: рысую·
Сѣновникъ, Тотъ который до справованя игръ належитъ, и тымъ ся бавитъ·
Сѣть, сѣтка: Сило.
Сѣтный рабъ: Купный невольникъ. Левит: сло: д·
Сѣтованїе: Плачъ, жалобы справованя, смутокъ, фрасунокъ·
Сѣтное молчанїе: Навышшее молчанье. Лев: сл: д·
Сѣтую: Плачу, смучуся, жалую.
Сѣчь: Поражка· Быт: дї.
Сѣченїе: Зри раздоръ·
Сѣчиво: Барта, топоръ, сокира· Исхо, к·
Ся: Себе·

ТА

Таже: Посемъ, потомъ, напотомъ.
Таина: Таемница, сакраментъ.
Таинственникъ: Священникъ, офферовникъ, священнодѣиственникъ·
Таинникъ: Секретаръ·
Таинство: Священнодѣиство, оурядъ, або справа священнодѣиственника·
Тако: Такъ. Толико, Толко.
Тако яко: Темже· ргі.
Таковъ: Толикъ·
Тать: Злодѣй· Татїе ѿндꙋ в страх непостоянне, и в вки. а Перес а разбойницы, вгрозу неисповѣдимую, и тму кромѣшнюю, ихже николи престане. З: блу:
Татба, и Татбина. Крадѣство.
Тачe: Длятого. або тажеты. або потому, ы, тожъ, Тогды, южъ. Лев: сл: д.
Таю: Ростопляюся, ѡблажаю.
Таю: Крыю, затаюю,
Тамже: ровная. лха. Тый речы.
Тваренїе: Звычай. Левї, нї.
Тварь: Створенїе. Творенїе, чиненїе.
Твердь: Оутвержене, или кругъ всего неба.

Твер-

Тверꙗ́жка, твердыня: Тꙋ́рма. Бы: лд. Вежа. Сꙋ: дı.
Тверꙗдѣйшїй, непорꙋшнѣйшїй, алѕ. Извѣстнѣйшїй.
Тверꙗ́дѣй: Великꙋѣй. гпд.
Тверꙗ́дое: Неблазненное. атпзд.
Тверꙗ́дꙋ: Запевне, извѣстнѡ.
Тверꙗ́дый: Певный.
Творе́нїе: Чинне, змышлѣе.
Тво́рецъ: Створитель, робо́нн. авторъ, Латински: тоестъ, першїй вынайдитель каждои ре́чи, по́во, спра́вца, причи́на.
Творю: Чиню, дѣю, спрдѣлова́ю.
Те́кла: Іерⷪ҇: м҃ѕ.
Текꙋ: Бѣжꙋ, Бѣгꙋ, па́рꙋ.
Тенета. Сѣть. Сщꙋплый.
Те́нкїй: Сꙋпте́лный, то́нкїй.
Тервѣнѳїъ: Терпети́на. Бы: мг. На: зı. С: д, ꙋ Ла: нв.
Въ Тръпе́нїе хв҃о: Кꙋ ѿчекива́ю Х҃а.
Тръпе́нїе: Терпли́вость, Трва́ло, чекае, задержаѣеся, ѿчекивае.
Тръза́ю: То́ргаю. рвꙋ.
Тре́нїе: Те́рные.
Тръплю: Зношꙋ, чека́ю. поемлю, Трва́ю, заде́ржꙋюса, ждꙋ, ѿжида́ю, творю, ношꙋ.
Тръпели́вы: Пожда́теланы. век.
Те́мнꙋ ѡблакꙋ: Примра́кꙋ. пча.

Тимѣнїе: Гра́зь, Боло́то.
Тина: Боло́то, ка́лъ, емро, дро́ждже, грꙋ́зкость.
Тина́вый: Боло́тный. Нı: С мг.
Тисащни: Ге́тманъ Тисачни.
Тиша́йшїй: Покорнѣйшїй, скромнѣйшїй, ти́хїй.
Тишина, зати́шїе: Ти́хо.
Тїи: Сами. есне.
Ти́хость: Кро́тость. вцн.
Ти́хо пребыва́етъ: Безмольствꙋе, въ ѿти́шїи пребывае.
Ти́сарь: ѿ Столѧ́ръ.
Ті́тла: Титꙋ́лъ.
Ти́ска, въ: Праса, Иса: зе.
Тле́нїе, Тла: Сказителность.
Тма: Щилїѡнъ, чре а, Те́мно.
Тоболецъ: То́рба. а цр: зı.
Тогда: Тогды.
Тоземецъ: Насе́лникъ, ѡбыватель. чи: еı.
То́кмо, То́чїи: То́лко, То́лико.
То́къ: Рꙋра, Рынштокъ. арен.
Токмина: Подо́бность, ровно.
Толкꙋю: Ска́зꙋю, ѿ зѕ. Изъясна́ю, выкладаю, ѿбясна́ю.
Толи́кощи: То́лко разовъ.
То́лма: То́лко.
То́лпа: Кꙋпа, грома́да.

То́л-

Тóлща: Сѣбóръ. Іѡ҃: Д҃а: к҃і: а҃. Гл҃а: д҃. а́бо скиба вышранаа.
Тлꙋстость, Тóлстость, грꙋбо҃.
Томлю: Щордꙋю.
Томи́тель: Тѵ́ранъ, мꙋчи́тель: ца́рь пога́нскъ, мордырца.
Томи́телство: Кгвалтóвное панова́ніе. Тѵра́нство, Томле́ніе,
Тóпотъ: Тꙋ́птаніе. Смордова́ніе.
Тóрга́ю, і з҃: ша́рпаю, а́бо рвꙋ.
Тóржество: Згромажéніе посполи́тое, збóръ пра́зничный, ꙗ́рмарокъ.
Тóржище: ры́нокъ, тóргъ.
Тóржникъ: Торгꙋ́вникъ.
Тóченъ: Подóбенъ, ра́вный, Такóвъ.
Точи́ло: Пра́са, ви́нная ка́дь, и тыі олтаръ. точи́ло бо кре́вь Хр҃тꙋ.
Нетóчію: Неркꙋ́ты. вф҃чн.
Тóщъ: Тóщій, порóжній.
Тóщно: Пи́лно.
Тоя́гъ: Пóсохъ, жéзлъ.
Тра́вникъ: Сѣножа́ть.
Тре́бенный: Ва́лашаный. Лѣ: кв.
Тре́бище, Тре́бникъ: Олта́ръ, жертóвникъ, ѡфѣрóвникъ. щи́встце доколѣ́нꙗ а́бо ре́злꙗ люде па́лена ѡфѣ́ръ. Бы: кѳ.
Тре́бни: Има Кни́гѣ мл҃в іере́скій.

Тре́ба: ѡфѣ́ра.
Требова́ніе. Потребова́ніе.
Требꙋ́ю: Потребꙋ́ю.
Тре́бѣ е́сть: Потре́ба, подоба́етъ, при́стоитъ. достóйнъ, годи́тъсѧ.
Треволне́ніе: Тро́хъ во́лнъ въ є́динꙋ кꙋ́пꙋ зі́стье. ѡбразнѡ, ре́готаніесѧ, долегли́во, ꙋтрапе́ніе, вели́кая небезпе́чность.
Трегꙋ́бѡ: Тро́якѡ.
Трезвлю́сѧ: Е́стемъ тре́звым, Тверéзымъ, чꙋ́ючимъ, чꙋю.
Трепета́ніе, расслабле́ніе, стена́ніе, колѣба́ніе: Трепота́ніесѧ, тре́мтѣніе, трасе́ніесѧ.
Тре́петъ: Стра́хъ, дрижа́ніе, Дрóжке, говѣ́ніе. шкн.
Трепе́щꙋ: Бою́сѧ, колѣблю́сѧ.
Трепꙋ́ланїн, Щнчѡ: Щ҃а: нр҃: л҃з. Дешевы́н, ѡ тре галѣ́рахъ.
Тре́сна, и тресновица: Ланцꙋ́шокъ плéтеный, а́бо фа́лды. Іс҃х: кн.
Тресновáтый: фалди́стый.
Третїйнáдесѧть: Тринáдесятый.
Трибꙋхъ: Жолꙋ́докъ, живóтъ, брꙋхъ. Щала: б.
Трибе́рстныѧ о́снóвы въ Три́зницы: Помóстъ трóякій на и́грыскꙋ.

Трѵ́зникъ. А цр: а. ке. шымъ, або Тотъ што на игрискꙋ єстъ.
Трызнопо́ложникъ, лѣ: с: а. Па́нъ гшнитвꙋ, и запа́снитѣ.
Трѵ́зи́нище: щѣ́стце где бываю поеди́нки. або ширмѣ́рства, або боіова́ла, вы́тѣчки, албо кꙋгла́рства, и иныи Таковыи. зри Позо́рище. Ѿсего Натри-жне́ніе, звитаства оувелбѣе. мзда, да́ръ звитязства.
Три кра́ты: Три ра́зы, Трикро.
Трикро́вникъ: Гора на третим па́тре, са́ла.
Тро́скотъ: Посполите всѧкое зѣлье мꙋдрцѣ по́лное называю. Иса, д, и лз. и иногды вы-кладаетсѧ, подоро́жникъ, ѧзычокъ, ба́бка.
Тро́сть: Тростина, пища́лка, перо которымъ пишꙋ книги.
Трꙋбитъ: ѿвволꙋетъ, ѿповѣдае.
Трꙋдъ: Пра́ца, робо́та.
Трꙋдолюбе́зный: Працови́тый, коха́ючійсѧ в пра́ци.
Трꙋдолю́біе: Коха́ѧсѧ в пра́ци. працовитость.
Трꙋдный: Пра́цѣ по́лный, при́кры.
Трꙋжда́юсѧ: Працꙋю, прикрꙋ, работаю, врежда́юсѧ.

Трꙋдное: Трꙋда исполне́нное. вѣ́ма. Працовитое.
Трꙋждꙋ: Працꙋ задаю, оутрꙋж-
Трꙋждꙋсѧ: Працꙋю. (дａю.
Трꙋдна: Працовитыи ре́чы. Шитафо: злыи ре́чы.
Трꙋсъ: Трасенїе землѣ. або вихеръ, в'ѣлница, вѣтръ гвалто́вный, попꙋдливы, на́глый.
Трꙋтій: Трꙋтень. Ні: с: м.
Трѣсновѣніе: Перꙋнъ.
Трѣщица. Доро: гл: si.
Тꙋга: Те́сность, фрасꙋнокъ, тꙋжбѣ, посꙋплѣе, тва́ръ не́долъ спꙋщена, встыдъ з фрасꙋнкомъ. Веселіе: Не-годова́ніе, вѣ́ме. Бѣда, атчѧ.
Тꙋждоу: Тошно, Тѧжоу.
Тꙋждій, и тꙋждъ: Чꙋжій.
Тꙋземецъ: Тамошній ѿбыва́тель.
Тꙋкъ: Тлꙋстость. Слѣ: ді.
Тꙋлъ: Сагайда́къ, ковча́нъ для стрѣлъ. Бы: кз.
Тꙋне: Надаре́мно, порожне. Безꙋма, то́ежъ: Беросꙋнкꙋ, да́рмо, всꙋе, ма́рне.
Тꙋпно: Грꙋмъ, пе́рꙋнъ.
Тꙋчница: Нареклница. Іере: д.
Тꙋпоно́сый: Пласконосый.

Тченїе: Ткане, полотна, или сукна. або Тѣстъ. Бе: а: л: вѱи, и спра послѣднюю строку, ѿ самаго тченїѧ. бо. чтенїѧ, ѕле Тѧ е.

Тѣло: Ще: Невольникъ.

Тѣмъ: Прото.

Тѣмже: Протожъ, сегоради.

Тѣснота: Ѹтискъ, Тѣсность.

Тѧ: Тебе.

Тѧжанїе: Робота.

Тѧжателникъ. Роботникъ.

Тѧжатель, и землеДѣлатель, земледѣлецъ, ѿрачъ, ролникъ.

Тѧжесть: Тагота, Тѧжкость, повага, помпа, домъ, двор, вежа, и тыи корабль, гордына.

Тѧжестный: Прикрый, такїй, ненавистный. ру͞г.

Тѧжкоглавїе: Главоболѣнїе.

Тѧжкосрьдїе: Тѧжкость на срци, смутокъ.

Тѧжекъ, Тѧжкїй. Преносне, шкодливый, смутный. Тѧже, поважны, зацны, непостолиты.

Тѧкосрьдствую: Смучусѧ.

Тѧжкосрьдый: Поважный, смутный, шкодливый, шаленый, глупый, неѹношены, то который есть Тѧжкого срца.

Тѧжусѧ: Правуюсѧ.

Тщаливъ, вы: Ѥстанливъ, хутливый, пилный, ѹючїй, старающїйсѧ.

Тщанїе: Старане, ху. пилно.

Тщатель: Спудей, жа, студент.

Тще, или тщетно: Тоще, порожне, въ тще, надаремно.

Тщеславїе: Порожнаѧ слава.

Тщеславный: Порожнохвалца, кохаючїйсѧ в порожной хвалѣ.

Тщету прїемлю: шкодую, шкоду подыймую.

Тщусѧ: Стараюсѧ, спѣшу, поспѣшаюсѧ, с пилностю чиню.

Тщивыхъ, бѣжарту, тщива, речы статечныи, вѱлг.

Ѹ

ѹ оуже.

Ѹбо: Ч такъ, протожъ. а прото, жъ, длатого.

Оубо: Теды, праведнѣ, поправдѣ, истее, тыжъ. И оубо, венцъ, аколве. ѱа: ли. з.

И оубо аще, а една хотѧй. вѿм.

Оуболи: Изали, ци оужетъ.

Оубо: ци: Тѣмъже, едали.

Оубоемъ: Премѣчъ. Лев. ѕ, кв.

Оубо́жїе, оубо́жество: Оубо́зство, нищета́, не́ндза. а҃т м д.

Ѹби печа́ль мно́ги, и пре́жде вре́мене ста́рость наво́дит. си: л.

Оубїе́нъ бы́сть: Сѡбіеса. бѵм.

Оублажа́ю: Добротли́ве чиню, добродѣ́йство комꙋ̀ пока́зꙋю.

Оублажꙋ̀: Покажꙋ̀ ла́скꙋ, словы похвалю̀.

Оубѣжда́ю: Примꙋша́ю, ѹрача́ю.

Оубѣжде́нїе: Примꙋша́нїе, ѹрача́нїе.

Оубрꙋ́сецъ: По́ясъ, хꙋ́стка.

Оубѣля́ю: Бѣлю̀.

Оубѣра́ю: Оупевна́ю.

Оубазе́нїе, вѣнча́нїе: Коронова́нїе.

Оувѣ́ратъ: Достовѣ́рно твора́тъ.

Оувѣ́рити: Оувѣри́мꙋ бы́ти.

Оувѣ́рятъ: Вѣ́рима бꙋ́дꙋтъ.

Оувѣ́датъ: Навꙋча́тся, навы́кнꙋтъ.

Оувѣща́ти: Препрѣ́ти. а҃ѵпа.

Оувѣ́сть бл҃гть: Пода́скꙋетъ.

Оувѣщава́ти, оувѣ́рити: Препрѣ́ти. вѱзі. Намо́вити, оупе́внити, перепрети.

Оувѣре́нный: Врꙋче́нный. вхліз. повѣ́реный, порꙋ́ченый.

Оувѣ́мъ: Позна́ю. чѯд.

Оувѣща́нїе: Намовле́нїе, перевѣде́нїе, оупевне́нїе.

Оувѣщева́ю, оупевня́ю, намовля́ю, оумовля́ю що̀ ѿ кого̀.

Оуба́сло: Щи́тра, коро́на сти́тельская, кле́йнотъ, ноше́нїе. Кѵр: Іерл: є: еі. Исхо. існ.

Оубы́мнѣ: Бѣда̀ ми.

Оугажда́ю: Догожꙋю, дарꙋю, ѿпꙋща́ю, подо́баюся, чиню̀ захова́нїе, прислꙋгꙋ. ѿка́зꙋю до́брꙋю во́лю, слꙋжꙋ̀.

Оугобзи́ся: Зроди́ла ѡбфи́те.

Оугожде́нїя: Слꙋже́нїя. до. Оупокое́нїя. вѵпд.

Оуглеба́ю: Оугреза́ю, оуваза́ю.

Оуглебо́: Оуля́гнꙋлемъ, оугра́злещ.

Оугриза́ти: Оухапля́ти. інд. кꙋса́ти, оущыпова́ти.

Оугоди́ти: Хвали́тися.

Оугожде́нїе: Оуподоба́нїе, догожде́нїе, захова́нїе, прислꙋга, ѿказа́нїе доброй во́лѣ.

Оугости́лъ: Стра́нно впѣве́лъ.

Оугоща́ю: чествꙋю, го́стя чествꙋю.

Оуготовля́ю: Сꙋзида́ю. рѿз.

Оудъ: Члоно́къ.

Оудръжа́нїе: Кара́нїе.

Оудръжа́тися: Ѿстꙋпи́ти.

Оудръжꙋ̀: Заде́ржꙋю.

Оудивля́емый: Чꙋди́мый. роз.

Оуди-

Оудивла́ю: Выхвала́ю, похвала́ю, чѹждѹ́ся, ди́вно чиню̀.
Оудица: Оу́дка.
Оудо́бѣе: Ла́твѣй, Ла́цнѣй.
Оудо́бь, оудо́бно: Ла́цно.
Неоудо́бь: Стрѹ́дна, нела́цно.
Оудобе́зде: Лацнозѣла̀, ѡчи́внѣ.
Оудо́бство: Ла́цность.
Оудо́бь е́млемь: Тотъ кото́рого ла́цно пойма́ти.
Оудовле́ніе: Оучы́ненѣе, а҆лбо да́е доста́токъ чого̀.
Оудовлѝ е҆гѡ̀: оучини́лъ е҆мѹ̀ и҆ волѝ до́сыть.
Оудовли́тъ пре́быти: Трва́ти зможетъ. в҃ Ко: ѕ҃. Нр҃, в҃і.
Оудовла́ю: Помага́ю, ратѹ́ю, доста́токъ дода́ю потре́бъ.
Оудовла́юся, Довлю́ся: До́сыть ма́ю, на то́мъ перестава́ю.
Вдо́дъ: ѵ҃, Дѹдокъ. Лєѵі, а҃і.
Оудо́ліе, или оудоль: Доли́на.
Оудолѣ́ю: Перемогѹ̀, перемага́ю.
Оудолѣва́ю: Перемага́ю.
Оудосѣ: Знайшо̀ оуже оуме́рша.
Оудостоа́ю: Чиню̀ го́днымъ.
Оудостоива́емый, оубѣжда́емы: То̀ кото́рого го́днымъ чина́тъ, а҆лбо принюкѹютъ.

Оудостоѝвъ: Оудоволи́въ. к҃мд.
Оудѹ̀. Гдѣ̀.
Оуецъ: Вѹа́шко.
Оужа́съ: Здѹмѣ́ѣеся, пережа́хнѣе, перестра́хъ, дрижѣ́е ѿ зи́мна, а҆бо ѿ боя́зни, дрыго́та, мерзе́ность, переполо́хъ.
Оужаса́ю: Перестра́шѹю.
Оужаса́юся: Стра́шѹся, ляка́юся, здѹмѣва́юся, зжаха́юся, сполохѹюся.
Оужа́сенъ, гро́зенъ: стра́шный.
Оужасова́ніе очи́, гл. по́страхъ.
Оужасновеніе: Здѹмѣ́е, зжахнѣеся, перестра́хъ, перелякнѣеся, затрѣсканѣеся.
Оужасо́ша: Постра́шили. Ся.
Оужаса́еми быва́хѹ: Оудивля́хѹ.
Оуже: Ланцѹхъ. Дѣа, бі. з.
Оуже́ще, посворо́зъ, стрычо́къ, шнѹ́ръ. Ѱа, ѕе. ѕ. мо́тѹзъ.
Оуже: Досе́лѣ, ю́жъ. Дѣ: а п.
Оужникъ: Повинова́тый, кре́вный, прия́тель.
Оужничество: Повинова́цтво, кре́вы, прия́тельство, покре́вность.
Оуза, ю́за: звя́зокъ, ланцѹ́хъ, вя́занка, темни́ца, фа́сѣкъ.

П г҃ Оузни

Оу́зникъ: вя́зень, плѣ́нникъ.
Оу̂закона́ю: Становлю̂, оу̂правля́ю.
Оу́зница: Тюрма̃, вязе̑нїе. бы. л. д.
Оу̂зы́лище: вязе̑нїе, весе́лая и̂здѣ́бка, куни́к, Тара̑, Тюрма̃.
Оу̂зы: Ланцу́хи, поворо́зъ, вязе̑нїе, оу́злы, о̂ко́вы. зр̂ Вери́ги.
Оу̂злоношенїе, и̂лѝ оу̂зоношенїе, ѿбвѣше̑нїе на вы́и, чаро́вное но́шенїе.
Оу̂зла̀: Оу̂ди́ла. втпв.
Оу̂зра́къ: вина̃.
Оу̂каза́нїю: Ѡбразцѣ̂. а̃. ѿ. вцл.
Оу̂ка́зъ: При́кладъ.
Оу̂каза́нїе: Нау́ка, до́водъ, при́кладъ, оу̂ка́зъ, а̂лбо зна̃, по кото́ромъ позна́ти то́е ѿчо́го ся быва́етъ рѣ́чъ. ѿбра́зъ, вина̃.
Оу̂ко́ръ: злорѣче́нїе, га́нба, пригана.
Оу̂клони́шася. Зошли̃.
Оу̂кори́зна, оу̂коре́нїе, ѿклевета́нїе. Ска́рга, жа́лоба, ска́женїе, оу̂тиско́ванїе, фу́канье, вина̃, безче́стїе, де́спектъ, сромо́та, ле́гкость. то́тъ про́ступокъ ѿ кото́рый быва́етъ ска́рга, а̂бо контрове́рсїа.

Оу̂кори́зненъ, поро́ченъ: Го́дный ка́зни и̂ нага́ны.
Оу̂коря́ю: зневажа́ю, деспекту́ю, пригана́ю, и̂ ты́жъ ска́ржуся, оу̂скаржа́юся.
Оу̂крочаю: Оу̂скромля́ю.
Оу̂кори́зна: ху́ла̃. вф. хуле́нїе, вина̃, найграва́нїе, глумле́нїе.
Оу̂клоне́нїе: ѿвраще́нїе. всді. ѿверну́тье в сто́рону, оу̂хиле́нїе.
Оу̂каря́ю: Досажда́ю, порица́ю, оу̂скаржа́юся, поро́кую, га́ню, злорѣ́чу, га́нблю, ѿсмѣва́ю.
Оу̂коснѣва́ю: Забавля́юся, ба́влюся. ѿмѣшку́ю.
Оу̂клоня́юся: Вару́юся, высте́рѣга́юся, ѿверта́юся, зверта́ю в сто́рону.
Оу̂краше́нїе: оу̂би́ръ.
Оу̂кроти̃: оу̂тѣ́шъ. афле.
Оу̂луча́ю: Потрафля́ю. зр̂ Полу́ую.
Оу̂маща́ю: Тру́чу, сма́рую.
Оу̂мерщвле́нїе: оу̂море́нїе, ме́ртво.
Оу̂мѣ́ты: Смѣ́та̃.
Оу̂мале́нїе, и̂стоще́нїе, и̂стоща́нїе: оу̂мѣ́шенїе, выпоро́жнїе.
Оу̂миле́нїе: Скру́ха серде́чная, ко́лотье, а̂лбо бо́лесть серде́чная:

и̂ты

и҆ ты́жъ за̑тверде́нїе, закаменѣлость, непокаѧ́нїе, ненавѣрнѣ́йстѧ до покꙋ́ты. ры́ӏ: а҃і. и҃.
ꙋ҆мле́нъ: Ѡ҆каа́ненъ, мѣзе́ный.
ꙋ҆мле́нное: Ѡ҆ѣ́зерное. ч҃г.
ꙋ҆мле́нный: ꙋ҆ми́лный, змилова́нъ, а҆́бо милосе́рдїа го́дный. а҆́бо На́божный, а҆́лбо не́жный.
ꙋ҆милостивле́нїе, ѡ҆чище́нїе: Тое̑, ѹ҆блага́нїе, ѡ҆чище́нїе.
ꙋ҆милосе́рдꙋю: Бла́гаю.
ꙋ҆милѧ́юсѧ: ꙋ҆жала́нсѧ, ма́ю скрꙋ́хꙋ се́рдечнꙋю. ка́юсѧ з бо́лестю.
ꙋ҆мленнѣ́йшїй: Ѡ҆каа́ннѣйшїй. набожнѣ́йшый: нѣжнѣ́йшїй, змилова́всѧ годнѣ́йшїй.
ꙋ҆мъ: ро́зꙋмъ.
ꙋ҆моле́нїе: ꙋ҆проше́нїе.
ꙋ҆мный: розꙋ́мный, мꙋ́дрый, ростро́пный, невиди́мый, дꙋхо́вный, мы́слный.
ꙋ҆мопрелща́тель: зводи́тель з ро́зꙋмꙋ.
ꙋ҆мꙋча́ю: Стравлѧ́ю, зва́рꙋю, ꙋ҆крочѧ́ю, ѹ҆скромлѧ́ю.
ꙋ҆мꙋча́юсѧ: Стра́вленъ быва́ю.
ꙋ҆мышле́нїе: Вына́лезка, до́мыслъ, до́водъ, сѵллогі́змъ, смышле́нїе. Тое́жъ и҆ Смы́слъ. ро́зꙋмъ, взгля́дъ, спра́ва.
ꙋ҆мышлѧ́ю: Вымышлѧ́ю.
ꙋ҆мѣ́нїе: ѹ҆мѣ́етность. Нїх҃ л҃а.
ꙋ҆мѣре́нная, мѣ́рнаѧ: Ѡ҆мѣ́рныи ре́чи.
Оу҆достоѧ́ю: Чиню го́днымъ.
Оу҆не, ѹ҆нше: Лѣ́пше.
Оу҆недостоѧ́ю: Чиню него́днымъ, горджꙋ, бри́джꙋсѧ, зневажа́ю.
Оу҆ничижа́ю: На́рꙋгаюсѧ, ле́кцеважꙋ, ѹ҆кора́ю.
Оу҆ничиже́нїе, поно́съ: Взга́рда.
Оу҆ничиже́нъ: Взго́рженъ.
Оу҆нза́ю: Оу҆вѧза́ю.
Оу҆нзе, вонзе: Воткнꙋ́лъ, ꙋ҆вѧ́залъ.
Оу҆ншїй: лѣ́пшї, ю́ншї, моло́дшї.
Оу҆ныва́ю: Ны́дѣю, знидѣва́ю, гнꙋснѣ́ю, се́рдцетра́чꙋ, лѣню́сѧ, лѣнꙋ́юсѧ, сла́бого є҆́сте ꙋ҆мы́слꙋ.
Оу҆ны́лый: Гню́сный, фрасова́ный, знидѣ́лый.
Оу҆ны́нїе: Гню́сность, се́рдца стра́ченїе, сла́бый ѹ҆мы́слъ, небре́жность. в҃зо҃с. д҃ стра҃ дѣ.
Оу҆ны́лъ: Знидѣ́лъ, знидѣ́лый.
Оу҆нылѣ́йшїй: Лѣнивѣ́йшїй.
Оу҆пещрѧ́ю: При́пстрꙋю, розма́итыми фа́рбами ꙋ҆краша́ю.

ꙋ҆пи

Оупитаніе, пресыщеніе: Угодованье, оукормленье. Сн: лѕ.
Оупованіе: Надѣа, сподѣванѧсѧ, оуфанье. Сдѣю.
Упованіемъ, чрез упованіе: На-
Уповаю: Дрѣзаю.
Уподоблѧю: Приробнываю, приподоблѧю, наслѣдую.
Уподобленіе: Прененесенье.
Уподобительнѣ, ѡбразнѣ, преносно, метафорикѡс. врмг.
Успокоеніе, еѵгоріе, афнд, аѵспокоеі, догожѣе, выгожѣе.
Употребленіе: оуживаё. сѣти е
Употребленіе: тоест зыві чиний.
Употреблѧю: оуживаю.
Употреблѧетъ, дѣйствует, вѵос. пріемлетъ, творитъ.
Употреблѧти: дѣйствовати, пріймати, аѵпи, асѡп.
Управитель: Возница, форманъ стырникъ, просто провадачъ, направлѧючій, простуючій.
Управлѧетъ, ѡкръмлѧетъ: Просто провадитъ, простуетъ.
Упражнѧю: ѡлучую, розымую, роздѣлѧю, порожнего чиню ѡ чого, вынищаю, згладжую, не пожиточнаго до таковои справы чиню кого.

Упражнѧюсѧ: бавлюсѧ чимъ, упорожнѧюсѧ, порожнева чиню.
Упражненіе: справа, потреба, трудность. Покой. свачбе, порожнѣвае, перестае.
Упражнѧю: забавлѧю.
Упразднихъ, ѿвергохъ, чуждъ, праздна сотворих: ѿлучилемъ ѿ справованѧ справ духовныхъ.
Оуравненіе: Слушность.
Уранѧю: Пораненѧюсѧ. Нехо, ад.
Уродъ, юродъ, оуродословъ: Глупый, дурень, блазенъ.
Урокъ: Поборъ, дань, юргелтъ.
Оусвоеніе: Присвоенье. Сност.
Усердіе: ѡхота, упреймо, вдавсерага, оусерязь: Наушница, серга, колтокъ.
Усеница, леві, аі, Гусеница.
Оусиліе: Праща, Прм: ѕ.
Усилный: Важнѣйшій, рѣч усилнаа, справа важнѣйшаа, Нехо ні.
Оуслажденіе: оутѣха, роскошованье, оутѣшенье.
Оусмаръ: Гарбаръ, скорникъ.
Усморѣзатель: Кожерѣзатель, шкуроквачъ.
Усмотрѧю: Конъектурую чиню. присмотрѧюсѧ, ѿбачаю. зри Сразумѣваю.
усмо-

Оусмошве́цъ: Шѣхови́ѧ, що зброн пошивае, Тлꙋмо́ки ро́би. за́мшникъ, ры́марь, шве́цъ.

Ꙋсмѣ́нъ, а: Ремѣнный, кожа́ный, скора́ный, юхто́вый.

Оусо́пшїй, преста́вльшїйся: Ꙋме́ршїй, заснꙋвшїй, небо́жчи.

Оуспѣва́ю, плꙋзꙋю: Вспомага́ю, пожи́токъ чиню, и ма́ю.

Ꙋспѣ́шный: Вспомага́ючїй, пожи́токъ чи́нячїй. Сѫжб.

Ꙋспѣ́х: По́мо, пожи́ток, вспомо-

Ꙋспѣ́ю: оуспи́гнꙋ.

Оуста, ꙋстна: Гꙋ́ба, ва́рги.

Оуста́въ, Вел́енїе, преда́нїе, вѣ́ра: Постановле́нїе, Те́рмин, на́ꙋка, декрет, грани́ца, во́ля, ста́тꙋт Хртїанскїй. до́гма, нрав, предѣл, ꙋнїе. вѣтдїе. ꙋста́ва, пода́нїе, на́ꙋка ѿ вѣры, Има Кни́зѣ Цр̃ко́вной.

Ꙋставле́нный: Назначе́нный.

Оуставля́ю: Становлю, постановле́нїе а́лбо оуста́вꙋ чиню, застановля́ю, назна́чꙋю, ѿгра-ни́чꙋю, ѿпи́сꙋю.

Оустрабле́нїе: ѿстороволе́нїе, ѿслобожде́нїе, вызволе́нїе, а звлащ с хоро́бы.

Оустрабля́ютъ ѿ не́дꙋга, во́ны ста чиню ѿ хоро́бы.

Оустраня́юся: Стороню́ся.

Оустремле́нїе: Гва́лтъ, нава́ла, пе́ндъ, нати́ртье, потка́нє.

Оустремля́юся: Кида́юся на кого, припада́ю, натира́ю, на́ѣжджа́ю.

Оустрое́нїе: Ста́нъ, кшта́лтъ, спо́собъ, ѿбы́чай, на́ꙋка, цвиче́нє, споражене ка́ждой ре́чи на ей слꙋшности, постановле́нє на ей вла́сности: приправова́нє, зготова́нє, припра́ва, наражене, ра́дъ, справова́нє, приготова́нье.

Оустроя́ю: Спора́жꙋю, приготовля́ю. настро́юю, направля́ю, ѿновля́ю, привертаю.

Оусꙋмнѣва́юся: Сꙋмню́ся во́нтплю, тревожꙋся.

Оусыре́нный: Згꙋстѣ́лый, зсѣлый.

Оусыра́ю: Якъ сыръ гꙋстым чиню.

Ꙋсяца́лница: Но́съ тыконкол не ре́чи. Зр: а.

Оутва́рь, оукраше́нїе: ѿхендо́ство, краса, мони́ста, ѿкра́са, че́стность, скро́мность, ѿбы-ча́йность, встыдли́вость.

Ꙋтвержда́ю: Змоцня́ю, Тве́рдо чиню. ствержа́ю, ѿборо́нно чиню.

ꙋ҆твержда́ю: з̾моцнѧ́ю, и҆з̾вѣ́стꙋю.
ꙋ҆ставлѧ́ю, єлага́ю, а҆п҃з.
ꙋ҆твержде́нїє: Бєзпє́чность, бєз-
пєчє́нство, з̾моцнє́нїє, оу҆моцнє́нїє
покрѣплє́нїє.
ꙋ҆трєпа́ю: Початаюсѧ боѧ́ти,
потрєпа́ю, дрыжꙋ̀ ѿ боѧ́зни.
ꙋ҆творе́нїє, ша́та до́лгаѧ нѣвѣ́-
стаѧ, шꙋба.
ꙋ҆толѧ́ю: Гамꙋю, повстагаю,
оу҆смѣрѧ́ю, задє́ржꙋю.
ꙋ҆трєню̀ю: Пора́нннсѧ.
ꙋ҆трнїй, заꙋ́трєнїй: За́втрєшнїй
[де́нь], пора́нѣшнїй [ча́съ].
ꙋ҆трнѧѧ: є́є, Заꙋ́трнѧѧ.
ꙋ҆́трїє, ꙋ҆́тро: Пора́нокъ.
Заꙋ́тра: Пора́нꙋ.
ꙋ҆́трѡ, ꙋ҆́трѣ: За́втра.
ꙋ҆́трнѧ: Пора́нѣшнїє набожє́н-
ство. що̀ зовемо̀ за́вт̾рєнѧ.
ꙋ҆тро́ба, зри̑ Ѫ҆тро́ба.
ꙋ҆́фъ: а̑, а҆́хтє, а҆бо бѣда̑, нєсто́й-
тєжъ. зри̑ го́рє. Н҃і: с҃: л҃д.
Оу҆хаплѧ́ю: оу҆грызаю, Бодꙋ̀,
колю̀, кꙋса́ю.
Оу҆ха̑лѧ́нсѧ: Кꙋса́юсѧ, грызꙋсѧ.
Оу҆хищре́нїє: Высл҃а́вно, пост҃а́ва
з̾ великою пи́лностю ѿпра́вєчлаѧ.
Оу҆хищре́нїє: Заса́дка, Е҆фє: ѕ҃ а҃і.

скрытоє а҆ зра́дливоє подє́стьє
а҆лбо ѿшꙋка́ньє.
Оу҆хищре́нїє: и҆лѝ Бл҃гоꙋ҆хищре́ноє,
До́вти́пъ, ро́зꙋмъ, ба́чность,
сꙋпте́лность, ѡ҆́строс́ть.
Оу҆хищре́нный: Вышꙋкано́ный,
прнтра́фный, выста́вный,
выставлє́нный.
ꙋ҆хищрѧ́ємый: С пи́лностью
ѿпа́трєный, пышный, вы-
ста́вный, ѿказа́лый.
ꙋ҆хищрѧ́ю: Принтрафлѧ́ю, фор-
мꙋ́ю, з̾ оу҆силова́нїємъ ста́раю,
с пи́лностью що̀ чиню̀.
ꙋ҆хлꙋблѧ́ю: Роздаю̀ що̀ на̀ жи́вко.
ꙋ҆цѣломꙋдре́нїє: Накара́нїє, по-
пра́ва, полѣпшє́нїє, ростро́-
пность, трє́звость.
ꙋ҆цѣломꙋдрѧ́юсѧ: ꙋ҆памѧ́тываю,
ѿбачѧ́юсѧ.
ꙋ҆ча́стїє: ꙋ҆ча́стництво, дѣ́лъ.
ꙋ҆че́нїє. Наꙋ́ка любо цвичє́нє, пи́ню,
хо́ть, зыли́во. ка́но. лю́бъ
штꙋ́ка, самоло́ка, подъ́ты.
хи́трость, зра́да. фо́ртєль,
лю́бъ рємесло̀. зри̑ ꙋ҆ста́въ.
ꙋ҆чинѧ́ю: Спорѧ́жꙋю, поро́внꙋю,
в̾ порѧ́дкꙋ кладꙋ.
ꙋ҆чи́тєлство: Наꙋчє́нѧ оу҆рѧ́дъ.

ꙋ҆чи́

Ѹчи́телный: Кꙋ наꙋча́нью спо-
со́бный, то́тъ кото́рогосѧ
тре́ба оу҆чы́ти.
Ѹчрежде́нїе: ѹ҆чта, че́сть.
Ѹщедра́ю, и҆ли̑ състра́ждꙋ:
ли́тость пока́зꙋю, злито́-
вꙋюсѧ, милосе́рда пока́зꙋю.
змило́вꙋюсѧ, жа́ль мѝ, лю́то мѝ,
лю́тѣ мнѣ̀ з ѹ҆жа́лїемъ когѡ̀.
Оу҆ѧзви́телный: ра́ны зада́ючїй.
Ѹѧзвлѧ́ю: зра́нюю, ѹ҆, побива́ю,
сѣкꙋ̀, бичꙋ́ю.

Ф

Френчю́га: Фра́нца, и҆ма̀ не́дꙋгꙋ,
Па: сѡ: Іѡ: г҃ ні. Хоро́ба блꙋ́дный.

Х

Хаꙋ́га: Оу҆́лица, заплꙋ́тѧ,
заꙋ́локъ.
Ха́ртїа: Ка́ртка, листо̀. папѣ̀.
Ха́ртїи и҆ зѧ́влїа оу҆потребла́ю:
в ко́стки и҆гра́ю и҆ в ка́рты, а҆ х҃ч.
Хвалю̀, кичю̀: Похлѣбла́ю.
Хвале́нїе, съставле́нїе: Славе́е.
Хвали́мъ, съставли́къ, а҆ѵ́ні.
съставлѧ́емъ, а҆ѵ́ки.
Хвали́тисѧ въ пло́ти, въ ѕоро̀
свои́мъ оу҆годи́ти. лф҃ѯг.
Хитре́цъ: Хꙋдо́жни̑, реме́сни̑.
Хи́трость: реме́сло̀ рꙋ́чное.
Хище́нїе: шарпани́на, драпѣ́ство.
Хи́щникъ: драпѣ́ца, лꙋпѣ́жца.
разбо́йникъ, и҆ тыжъ на́чи̑е
бо́днарское, та́къ котры́мъ
ѡ҆брꙋчѣ̀ забо́дать на̀ фа́сы.
Хи́щници: Зы́рвы, лꙋпѣ́зци,
а҆́бо та́кѝ бо́днарскїи. кѵ҃а.
Хла́стый мꙋ́жъ: Вдове́цъ.
Хлехо́щꙋ: Регочꙋ́сѧ.
Хла́бъ: Балто́внаѧ вода̀ про́рвъ,
ѡ҆сни́ско, мѣ́стце оу҆рва́ное
ѹ҆ рѣцѣ̀, гдѣ̀ вода̀ ра́чій лла́сѧ
а҆ не течетъ, затамова́е, а҆́бо
кра́ты оу҆ бро́нъ мѣ́сцкихъ.
Хлепе́щꙋ: Ржꙋ̀, регочꙋ́сѧ.
Хла́би: Пра́дꙋхи во́дный, водѣ̀
оу҆пꙋ̀, воро́та, Балто́наѧ вода̀.
Хлѣ́бница: Пека́рна. Ні: е҃: зі.
Хлѣботво́рецъ: Пека́ръ.
Хлѣбни́на: До́мокъ.
Хлами́съ: Жолнѣ́рскаѧ ша́та,
копена́къ.
Хобо́тъ: Хво́стъ.
Ходота́й: Посре́дникъ, ѣ́дна̑.
Ходота́й є҆сть двоса́кїй. є҆дна̀
с стороны̀ ѿкꙋпле́на, а҆ дрꙋга́ѧ
стороны̀ причина́ѧ. Са́мъ
є҆ди́нъ Хс є҆сть та́ки́мъ двоа́кѝ

посредникомъ. и ведле ѿкꙋпеа, а҃ ти: в. е. ев: д, еі. И ведле причинеа. рым: и, ад. а. | кол: в, а

вкладаючійся, причынца, речникъ. Але такій прычынца жѐ ѿнъся за всѣми причинами, а за нимъ ся нѣхто не причинаетъ. Такъже и Дхъ с҃: естъ ходотай, то естъ, посредній причинна. рым: и. кз. Естъ тыжъ и члкъ ходотай, але не такій якъ Хс, бо хотя ся за иншыми людми причынаетъ, але и иншыхъ причинна потребуетъ. рым: еі, л. И ѡсо усей ходотайствуетъ. Гала: г. ді.

ходотаю: ѥднаю, вставляюся, причынаюся.

ходотайствуемъ: Щолнѣся.

ходотайствуетъ ѡ насъ, молится за насъ. снв.

ходотайство: Посредництво, ѥднае, посельства справоване, перепрошене, молене, молебе, причиненьеся.

ходотайствую: ѥднаю, посельство справую, вставляюся, розмовляю, причинаюся.

хождꙋ: похожꙋю. прохожꙋю.

холмъ: Пагорокъ.

хотѣніе: Воля, хоть.

хотящее быти: що маеть быти.

хотѣхъ явитися: Щѣлемъ ся явити.

хощꙋ быти: Имамъ быти, хочꙋ быти, маю быти.

хохотаніе: Реготаніе.

хлехотаніе: реготъ.

хлехощꙋ, хлепещꙋ: реготуся.

хлохотаніе: клокотане в голꙋ, в котлѣ, або в чм колвекъ.

хлохощꙋ: клокощꙋ: Клекочꙋ, якъ в горлѣ, в горшкꙋ в котлꙋ.

храбрый: Щоцный, дужій, военный, мужный, валечный, богатый, сталый, гонный, хоробрый.

храбрость: Щежность, дужость.

храмина: Домъ. домокъ, хоромина, мешкане.

храмъ: Домъ.

храмъ Гнь: Црковь Гна. бꙋд.

храненіе: Стереженье, сторожа, пересторога.

хранилница: Комора, спижана.

хранило, хранилище, стражъ: сторожа, вѣжа, або башта, где стражꙋ стережетъ, темница.

Хра-

Хранилище, или хранилница: шпихлѣръ, клѣть на схованье, або иншее якое мѣстце на склад.
Хранѫ: Стерегꙋ, хова́ю.
Хранитель: Сторожъ, Кꙋстошъ.
Хранителница: Аптыка. еврл.
Хрепещꙋ: ржꙋ.
Христианство: с҃то́сть помазанія с҃: мѵ́ро. и близкна посова́тн.
Х҃с иснемн. с҃е на двѣмн пишꙋ. Проло҃, апр҃, е҃. ро҃: Г҃на. ф҃сн.
Хꙋдогъ: Щꙋдрый.
Хꙋдожникъ: ремесникъ.
Хꙋдогласный: Плохон вымовы.
Хꙋдожество оумное: хитрость. ремесло, ѹмѣтность, наѹка книжная.
Хꙋдо: Подло, недостаточно.
Хꙋдый: Простый, голый, голый, недостаточный.
Хꙋждшій: Недостаточнѣйшый, подлѣйшый.
Хꙋла: Блюзнѣрство, ганба.
Хꙋленіе: Поганьство, блюзнѣрство. зри Гажденіе.
Хꙋлный: Блюзнѣрскій.
Хꙋлникъ, вредящий, и скверняй инагω славꙋ, блюзнѣрца.
Хꙋлю: Ганю, блюзню.
Хꙋханіе: Роптаніе хꙋлное, строфованье. Лѣ: с҃: а҃.

Ѿ

Ѿвръгошася: Ѿскочилиша, ано.
Ѿвръгꙋся: Запрꙋся.
Ѿвръжение: Запрѣтися, ѿвержение.
Ѿвръгшеся: Ѿскочила. діѵ: лв.
Ѿвожденіе: Ѿвоженье, ѿвожованье, ѿводжованье. ѿведеніе, ѿведенье, з҃.
Ѿвѣщаніе: Ѿповѣдь, декрет, ѿповѣданье.
Ѿвращаю: Ѿворочаю, ѿвертаю.
Ѿвращеніе: Ѿворочение.
Ѿвръзаю: ѿтворяю.
Ѿвѣтъ: ѿповѣдь. оборона, декрет.
Ѿвѣтъ даетъ: ѿвѣщаваетъ, прѹтство албо практикꙋ ѿповѣдаетъ.
Ѿвѣтовати: мовити що кꙋ обороне, тоесть, вымѣратися.
Ѿвѣтъ творимъ: вымѣраемося. евхмд.
Ѿгнася, Извръжеся. афн.
Ѿгрѣбаюся: Повстагаюся.
Ѿ здѣ: ѿсюдꙋ. афпе. ѿсюль: изъ сегω мѣстца, ѿ сегω часꙋ.
Ѿ избытка: з ѿстанка, з ѿбфитости, з збыткꙋ, с того що збываетъ.

ѿскꙋдꙋ: ѿскꙋль, ѿко́ла, бꙋкн.
ѿскровенїе: ѿкры҃е: ѿѧвлен҃е.
ѿкрыва́ю: ѡ҆бвлѧ́ю. л҃д.
ѿложе́нїе ѹ҆трачен҃е: шко́да, ѿложен҃е, ѿдволо́ка.
ѿлꙋче́нъ: ѿдѣле́нъ : ѿлꙋченый.
ѿлꙋчи́тисѧ: ѹ҆праздни́тисѧ: Изгна́ным бы́ти, свободи́ти.
ѿлꙋче́нїе: ѿдѣлен҃е, ѿлꙋчен҃е.
ѿмѣта́юсѧ, ѿме́щꙋсѧ, запира́юсѧ, вырѣка́юсѧ, прꙋсѧ, горджꙋ, погорджа́ю.
ѿмщева́ю: Ѡщꙋсѧ.
ѿмще́нїе, ме́сть: По́мста:
ѿне́ю: ѿни́хъ двѡ́хъ.
ѿню́дъ, ве́сма, всѧ́кѡ, всѧчески, ѡ҆вше́ки, зго́ла, згрꙋ́нтꙋ.
ѿне́лѣже: ѿтогѡ̀ ча́сꙋ: ѿ ѡ҆ногѡ ча́сꙋ.
ѿра́да: Ѹ҆лжен҃е. Фо́лга, безпе́чность, дꙋфан҃е, бестра́шїе, ѿпочинен҃е, перестан҃е, во́лно, поко́й.
ѿра́днѣе: Лжѣ́й, зно́снѣй.
Ѿради: По́фолгꙋй.
ѿра́сль: Прꙋ́тъ за́рокъ ѹ҆ро́слый, лѣ́тора́сль.
ѿража́ю: ѿтрꙋча́ю, ѿгана́ю, ѿбива́ю, спротивлѧ́юсѧ.

ѿреща́ю, или ѿрица́ю: надѣю ѿмѣ́щꙋю, зборона́ю.
ѿрече́нїе: За́казъ, запрѣщен҃е, вымовлѧн҃е, вы́мовка.
ѿрыга́нїе: Вырыган҃е.
ѿрыга́ю: Вырига́ю, выпꙋща́ю.
ѿрынове́нїе: ѿтрꙋчен҃е, а҆зга́да.
ѿрынꙋ̀: ѿтрꙋтꙋ̀. Ѿтопхнꙋ̀: ѿтрѧсꙋ̀.
ѿрынове́нъ преклони́всѧ па́сти: ѿтрꙋчен҃ бывши ма́ло не ѹ҆па́лъ.
ѿрыца́нїе: ѿмѣтован҃е, запрѣщен҃е, вы́мовка.
ѿрыца́юсѧ: Запира́юсѧ, прꙋ, Вымовлѧ́юсѧ, ѿ мѣ́щꙋюсѧ, непрїимꙋю, погоржа́ю.
ѿсто́ю: ѿдала́юсѧ. є҆стемъ проти́вный, ѿсвѣнѧ́юсѧ.
ѿрѣва́ю: ѿмѣ́щꙋю, ѿтрꙋчꙋю, ѿкида́ю, ѿпыха́ю, ѿгона́ю.
ѿрѣка́ю: ѿмовлѧ́ю.
ѿрѣва́ю, рѣю: ѿгона́ю, жинꙋ.
ѿсвѣнѧ́юсѧ, ѿсвѣ: ѿлꙋча́юсѧ, ѿдалѧ́юсѧ. зр ѿсвѣнѧ́ю.
ѿсꙋ́щыхъ: ѿтыхъ кото́рыи сꙋть. ѿбꙋдꙋчихъ, ѿтыхъ кото́рыи ма́ютъ бы́ти.
ѿсѣца́ю, пресѣца́ю: пѡ҆сѣцаю: ѿтина́ю, перетина́ю, пѡ҆тина́ю.

ѿвер.

ѿвръжесѧ: ѿскочылъ.
ѿстꙋпанїи възбранїи. бѱ.
ѿцꙋ досадитель: деспектꙋючїи ѿца.
ѿчаваюсѧ: роспачꙋю, надѣю трачꙋ.
ѿчаяваемъ: звонтпленый.
ѿчаянный: который надѣю стратилъ.
ѿчаянїе: роспачъ.
ѿчество: ѿцовство, ѿчизна.
ѿчꙋждаю: выволꙋю, вылꙋчаю.
ѿчꙋжденїе: выволанѣе, выдѣлнѣе, ѿдаленѣе.
ѿшествїе: ѿѣздка, ѿѣханѣе.
ѿхожденїе: неприѧтомность. арпд.
ѿщетѣваюсѧ: шкодꙋю.
ѿщечаю: шкодꙋ чиню.

Ѡ

Ѡбава, анїе, ѡбавленїе: вабъ, повабѣе, заклинанѣе, ѡчарованье,
Ѡбаватель: анникъ: заклиначъ, чаровникъ.
Ѡбаваю: замовляю, повабляю, заклинаю, чараюн.
Ѡбачѣ: вшакже, авѣджѣ, сб: г.
Ѡбвязаю: ѿскаржаю, ѿгнѣжꙋю.
Ѡбвиняю: ꙋкараю. ѱк.

Ѡбводъ: Нехо, а.
Ѡбезсрамилъ: ѡбезстꙋдилъ.
ѡбезчествованнаго: ꙋкоренаго.
ѡбесша: звесишѣ, зсїарѣсѧ.
Ѡбещнїи: ꙋчанїи: посполитовнѣ.
Ѡбида: Крывда, ꙋшкоженѣе, неправда, вхо.
Ѡбидѣнїе: ꙋкрывжѣе, ѡбраза.
ѡбижꙋ: шкоджꙋ, кривꙋ, ѡбражаю.
ѡбидитъ, неправдꙋе: Кривдитъ.
Ѡбилїе: достатокъ, ѡбфито. богатство, нескꙋдость.
ѡбилное хотѣнїе, нещадно даянїе, разꙋмѣнїе, тлд:
ѡбинновенїе: розважѣе, соромажливость, ѡбавлѣнѣсѧ.
Неѡбинновенїе: беспечность, посланїе, вцн, дрьзновенїе, вцн.
ѡбиннꙋюсѧ, стыждꙋсѧ: боюсѧ, розмышляю, ѡбавляюсѧ, несмѣю, встыдаю, соромлюсѧ, ѡхиляючисѧ шпото чиню, не смѣле, не ѡфне.
ѡбистїа: ꙋтробы. ѱа: ов. и ѡбистїа моѧ ізмѣнившасѧ, Грн: б: є: в. кр: є: ме. пр:
ѡбитаю: щешкаю, живꙋ.
ѡбитанїи: справнѣ, мешканѣе.
Ѡбителнище, а: щешканѣ, дом-

домо́вство· жи́лище· кꙋ́ща·
Ѿвлада́емый, начина́емый: По-
нача́лный, вфна, пода́ный·
ѿвѣвѣше́нїе, ѡꙋзоноше́нїе: Ꙋсла
що̀ нашїи чаршинци даю носи.
Ѿвлагаѥ, ѡꙋвира́ѥ, ꙋкраша́ѥ.
ѿвлага́ю: ѿвкла́дꙋю, ѿвмовля́ю,
зва́джꙋю, ѿсꙋжда́ю, нена́ви-
стного кого̀ чиню·
ѿвлада́ю: Вла́днꙋ, господствꙋю,
панꙋю, ѿвласть пока́зꙋю·
ѿвласть: ѿвлада́нїе· вла́дза,
держа́ва· па́нство, панова́нїе.
ѿвлакъ: ѿволокъ· или те́мный
ѿвлакъ, примра́къ· гчи·
ѿвлага́емый, ѿдѣва́ющыхъся,
изобилꙋющыхъ·
ѿвлашъ: Простакъ·
ѿвлашскїй ѿбра. Простацкїй ста.
ѿвлега́ю: заночꙋва́ю·
ѿвлича́ю: строфꙋю· фꙋка́ю,
ба́каю, злословлю. [illegible]
ѿвъявля́ю, напомина́ю, ѡꙋпо-
мина́ю, на очи вымѣтꙋю,
поганбля́ю·
ѿвличе́нїе: строфова́нїе, кара́нїе
га́нба, ла́янїе, поганбе́нїе, зганенїе,
ѿпо́рꙋ чине́нїе, вывод·
ѿвли́чник: ѡꙋпомина́ючїй, стро-
фꙋючїй·

Ѿвлобыза́нїе: ѿвлапа́нїе·
тоже и лобза́нїе·
ѿвношива́ю: Ношꙋю, зри Ношꙋ.
ѿводъ: Кроуг, ѿвꙋдъ, нисходъ, кг·
ѿкрꙋжѣнїе, тоже·
ѿволга́тель: ѿвлыга́чъ, звадца,
ѿскаржи́тель, ѿвмо́вца·
ѿволезна́ю: задаю болесть·
ѿвоня́нїе: Понюханье, повоня́нье,
повонха́нїе, в чꙋвство тѣлесное·
ѿвощря́ю: Пощꙋва́ю, понꙋща́ю,
ѿвою́дꙋ: з ѿбо́хъ сторо́нъ·
ѿво́ямо: По ѿбо́хъ сторона.
Ѿбра́зъ: фѣгꙋра, выѡбраже́нїе,
або фо́рма, кшта́лтъ, прикла.
зри о́бразъ, и икона·
Первоѡбра́зїе: Пе́ршая и найпе-
реднѣйшая форма·
ѿбразова́нїе: Зна́къ, предзнаменїе,
вѣщова́нїе на зло̀ або на добро.
ѿбразописа́нїе: Шаля́рство,
малюва́нїе·
ѿбрази, ѡꙋказа́нїя: прикла́ды·
ѿбразнѣ, зри ѿподобителнѣ·
ѿбразъ свѣ́телъ, ѿзра́чїе свѣ-
тло: ясный ѿбразъ·
ѿбраще́нїе: ѿверне́нїе, ѡбраще́нїе,
бѣ: а: л: всякое· яко се: лї·
лїе, возвижѣнїе твора, панїе, рѣ,

зрѧ

зрѧ къ востокꙋ. а на в мъ
въз: глт. обращꙋсѧ къ полꙋ-
дненной странѣ. на г м, обращ
сѧ къ западꙋ. на д м обращаетсѧ къ полꙋнощнѣй странѣ.
а на е мъ, паки обращаетсѧ
къ востокꙋ. та ѡснш е та ізарію
обсерватѡ ꙋчи въ весь е мѣсто.
Обрію, оброснꙋю: ѡтираю,
ѡтрнгаю, леѵі, аі. то и брію.
обрѣзѣніе: ѡстриженѧ. нєа: кв.
обровъ: бритва, ієз: кг. зр бри.
оброщаю: оунꙋздꙋю, повстѧ-
гаю, завазꙋю гꙋбꙋ волꙋ.
Брозда: ꙋзданица, оброть,
кагапіцъ, мꙋнштꙋкъ.
Обрѣщаю: чирвоню та кровь,
албо багранш чиню, нєа: а, ні.
обрѣщеніе: чирвоно, нєа, зг, а.
обрꙋченіе: залѡ задатѡ, зарꙋчины.
обрꙋчаю: зарꙋчины чиню, паннꙋ
зарꙋчꙋю.
Прєобрꙋчаю: єднаю, переправ-
лѧю весѣ, впередъ зарꙋчꙋю, до-
ставаю, набываю, споражаю.
ирм: д, пѣ: вєпѣ: пр: б: дѣв-
ствꙋє бо рожество, и живота
прєобрꙋчаєт смрть. то єпі:
оурожєи бовѣ справꙋє памѧтєю,
а смрть доставає живота. або,
а смрть єднаєтъ и переправлѧєтъ животъ.
обрѣзаніе: жидоство, обрѣзка.
обрѣтаю: знахожꙋ,
обрꙋтаюсѧ: найдꙋюсѧ, зостаю.
обрѣтеніе: знахоженє, наденє.
обрѣтословецъ: вымовный,
росправный, свавотл. лга, клеко.
обрѧща: найда, здобычꙋ, лꙋпꙋ.
обстоѧніе: ѡколичность,
вколостоѧе, оутисненє, при-
падокъ ѡкрꙋжаючїй щасный и
нещасный, тлꙋща, рота, гꙋфꙋ,
кꙋпа, облежѣны.
обтичꙋ: обѣгаю. обꙋреваніе:
забꙋрєє повѣтра, непогода.
обꙋтрѣ: пораннаєсѧ.
обꙋчаю: цвичꙋ, привыкаю,
призвычꙋю, ꙋмꙋчꙋю. зз.
обꙋченіе, навыкновеніе: цвиченє.
обꙋшіе: край ꙋха, наꙋшница.
обꙋща: черевикъ, ботꙋ. обꙋꙋ.
зри пленница, и сапогъ.
обходъ: прохажка, сѣдъ. обхо-
жденіе вколо.
обхождꙋ: вколо обхожꙋ, обгор-
таю, перехитрꙋю, ѡшꙋкꙋю.
обшлагъ: колнѣр, ношеє, бремє.

ѿбщиє: Посполи́тиє, сполє́чниє, в посполитости, ѿдны́мъ оу҆мы́сломъ.

ѿбщепи́ршество, ѿбщевесє́лїа. ѿбщїа пиршє́ствїа. дѣ́: н҃г.

ѿбщни́къ, оу҆ча́стни: сполє́чни.

Ѿбщина, кино́вїа, монастыръ: Посполи́тоє мѣ́стцє гдѣ є҆ посполи́тогѡ добра живꙋ́тъ.

ѿбщїй: Посполи́тый, про́стый.

ѿбъѧ́тєль: Держа́вца, ѿгорнꙋ́вшїй, ѿбна́вшїй.

ѿбы́чай, и҆́мство: Звы́чай, звы́клость, нало́гъ, зри̑ Нра́въ.

ѿбы́чный: звы́клый, посполи́тый, това́рискїй, оу҆хо́жїй.

Ѿбѣ́тъ: ѿбѣ́тница, ѿбꙋ́чнина, мл҃тва, єѵфи́мїа, шлю́бъ, зезволєнїє, призволє́нїє, примиє, оу҆мо́ва, постановє́нїє, сложє́нїє, бы́ч.

ѿбѣтова́нїє, щѿ: Любова́нїє, ѿбѣцова́нье.

ѿбѣтꙋ́ю, ѿбѣтотво́рꙋ: Слюбꙋ́ю.

ѿбѣща́ю, єс: ѿбѣца́ю.

ѿвѧза́ло: ѿвѧ́зка, фа́ртꙋхъ.

ѿвꙋ́дꙋ: По сїй сторонѣ́, Ісх҃: л҃г.

ѿнꙋ́дꙋ: По тамто́й сторонѣ́.

Ѿглавлє́нїє, глава́, главизна: Сꙋ́мма, рє́єстръ, то́є щѡ є҆ наи́болшого, наи́выборнѣ́ишого, и҆ тоє ѿсагнѣ́тє ꙗ҆ко́н рє́чи, є҆в: а҃, и҃.

Ѿглаго́ланїє: ѿбмова́нїє, ѿскарже́нїє, то и҆ клевєта.

ѿглаго́лаю: ѿбмо́вца. з҆ клєвєтни.

ѿглаго́лꙋю: ѿска́ржаю, ѿбмо́вла́ю. то и҆ клевєщꙋ.

ѿглаша́ю: Наꙋча́ю, мє́жи ѿглашє́нныхъ впровожа́ю.

ѿглаша́юсѧ: Наꙋча́юсѧ поча́ткѡ́въ, є҆сть мє́жи тымии кото́рїи готꙋ́ютсѧ до крщє́нїа. а҆лбо кото́рїи сѧ в покꙋ́тѣ.

ѿглашє́нїє: Наꙋ́ка, цвичє́нїє, поча́тки до хрⷭ҇тїѧнскон оу҆мѣ́тности.

ѿглашє́нникъ: Поча́ткѡ́въ наꙋ́ки пода́ючїй.

ѿглашє́нный: Поча́ткѡ́въ наꙋ́ки прїимꙋ́ючїй, а҆лбо єщє нє ѿкрєщє́ный, И. по крщє́нїи покꙋ́тꙋючїй.

ѿгнюса́ю: Гню́снымсѧ става́ю.

ѿгнюша́ю: Гню́сны̑ чиню. Ісх҃: є҃.

ѿгꙋстѣ́вшѧ, ѿдєбєлѣ́вши. а҆ѱа.

ѿгра́да: За́города, ѿго́родъ.

ѿгражда́ю: ѿгоро́жꙋю.

ѿдръжа́щєє. содєржа́щєє. бл҃д. то́є щѡ задє́ржꙋєтъ, а҆бо ѿдє́ржꙋєтъ.

ѿдръжꙋ: ѿгорнива́ю.

ѿдо-

ѿдолѣваю: вер ѿдрьжую, перемаг:

ѿдолѣнїе. е: Звитязство. переможенье. Трїумфъ, знак, албо памятка ѿдержаногѡ звитязства.

ѿдръ: Кровать, ложко, постеля, мары. зр Постеля.

ѿдѣанїе: Їматїсма, ѿдѣнїе, ѿхендожка, ѿдеенїе, ѿдѣганїе, убранїе.

ѿдежда, їматїсма: верхняя сукня, делія, ѿдѣжа. вулг.

ѿдѣваю: ѿдѣваю, ѿдѣгаю.

ѿжерелїе: Погорлокъ, ѿжерелье оукошулѣ, або капица. клобук.

ѿжещаю, ѿжесточ: Затвержаю.

ѿжестѣваю: Затвердѣваю.

ѿзлобленїе: утрапленье, друченье: перешкажанье.

ѿзлобленїя: ѿкамства, бѣды.

ѿзлобляю: утрапляю, дручу, перешкажаю.

ѿзлобляюся: Нищпадаю, тра(ч)у серце, ѿбражаюся, страпленъ, друченъ бываю.

ѿзараю: ѿсвѣчую якѡ зоря.

ѿзаряюся: ѿсвѣчаюся, выясняюся.

ѿкаянство: ѿкаянїе, мерзерно, нендза, оубозство, недостатокъ, лихота.

ѿкаянный: Нендзный, мерзерный, жалосный, в злостехъ,

Тоесть, в оупадку выцвенчоный.

ѿкаваю: рыдаю. ѿд. плачливе и смутне жалую оупадку.

ѿкаменяю: Затвердзую як камень.

ѿклеветую: Потвараю. в невинности ѿмовляю, тое мовлю на кого чого немашъ.

Ненавистна творю, ѿглаголую, ѿсужаю: злословую.

ѿклеветанїе: ѿмовленье такое што е неправда. хуленїе, укоризна.

ѿклеветникъ: Тожъ и клеветникъ.

ѿклонъ: ѿзло рѣчу. ма: в.

ѿкрамленїе: управленїе: Проваженье простое, управованье.

ѿкрестъ Ѡколѡ.

ѿкрестъглаголателнѣ: ѿколичне мовачи, з ѿколичностю мовлечи. чинячи. болшъ словами выкладати, тое што ѿдны слово любися.

ѿкружєнїе: ѿколенье, ѿчерченье, около ѿколенье, кола около учиненье.

ѿкружїе. зри ѿводъ.

ѿле, агъ, ахъ. зри уфъ.

ѿле! ѿ, гай, гай гай. задивовалася словко тое.

ѿледенѣваю: Заростую хворостом.

ѿледенѣвшая: Заглохлая, заросляя.

ѿледѣваю: Змерзаю ѿ лєдꙋ.
ѿладѣвшїи страстьми: Заглꙋшеный наметностами.
ѿмакаю, ѡ҆ѵ ѿмочꙋю, щокнꙋ.
ѿметы: Подолки, або подолоѿ шаты, албо ѿтребы.
ѿмражєнїє: Щерзачка.
ѿмразнишася: Перемерзли.
ѿмражаюся: брыджꙋся.
ѿпасаися: ѡстороженый єсте.
ѿпасенїє: Найболшєє стараньє, пилноє пилнованьє, албо печалованьє, ѿпатрность, извѣстїє.
ѿпасно: Пилно, досконале, статечне, ѡвшеки. всесъвръшеннѣ, с пилностю, ажъ доцѣлꙋ, ажъ до дна, ѿпатрне, извѣстне, ѡстороже.
ѿпасный: Досконалый, достатечный, пилный, певный, ѡсторожный.
ѿпаство: Достатечность, Певность, ѿпатрьная, або дбалая пилность, найвышєє стараньє.
ѿпашъ: ѡгонъ. зр ѿшнеъ.
ѿпечалꙋюся: Смꙋчꙋся, фрасꙋю.
ѿпечаляю: Засмꙋчꙋю.
ѿплазнивъ: Хитляный.

Прї: ка. Презлишный, є и к. Бꙋєсловный: Либо пытный, Бладивый, то єсть велерѣчивый, цакавый, натрꙋтъ.
ѿплазивый: Бавячїися непотрєбными речами, а. зі: гі. Збы непотребне пилный, дворный, всюды былъ.
ѿплазство: Ꙋхищренїе, ѿпатрность, вшетечность. Збытная або непотребная дворность, цакавость, [в ѡхиндозствѣ] пилность, бавлєнїє ся непотребными речами, хитланство, плєтки.
ѿполчаюся: Полкъ шикꙋю, войю, дрꙋчꙋ, трапаю, ѡбозомъ станю, ѡбточꙋю.
ѿплотъ: Плꙋтъ.
ѿплеваю: ѿплюваю, ѿмєтꙋю.
ѿполчаемъ: ѡбточеный, албо штꙋрмованый. гз.
ѿплъченїє: ѡбозо ѡбточенье, албо, Положеные ѡбозомъ. Полкъ: пꙋлкъ, ѡбоз. з: плѣ.
ѿправданїє: Закон, сꙋдъ. гкз.
ѿправленїє: Слꙋшный, и справедливый постꙋпокъ, звычай, Нехо: кє. Нлеві, кд.

ѿ пре-

ѿпредѣла́ю: Ꙋставла́ю.
ѿпроѣзжа́ю: Выѣзжа́ю, переѣзжа́ю.
ѿпрѣсенокъ пыра̑: Попломы̑.
ѿпра́таетса: Схоронаетса.
ѿпра́тнѡ: Скро́мне. а҆пѯз.
ѿра́ло: Соха̑.
ѿрꙋдїе: Посꙋдокъ, на́чиньа, или ѿкоеско́лвекъ на́чиньє, и҆ и҆нстрꙋментъ ѡкѡ, но́жъ, долото̑, пила̑, или варста̑.
ѿрꙋженосєцъ, Дардоно́съ: ара́бъ з волоснєю, а҆бо з дардою. а҆хзн.
ѿрꙋ́жїє: Щи́тъ, бро́нь, збро́а, да́рда, бо́лтъ, стрѣла̑, по́тѣскъ. копѣа, дрѣвцє. воло́чна, ѡщѣ̑, галаба́р, рога́тина. б, ма: є. зр аре́ко, и҆ вгѣщрѣю.
ѿрꙋжни: Герци́ръ. Кр:іер:г:єі.
ѿсвѣнь: Кро́мѣ.
ѿсвѣна́юса: Сторонюса. з ѿсвѣ:
ѿскверна́ю: ѿпога́нюю. ѿскве́рнилъ єси сѣма своє̑, Сн:мѕ.
ѿсеслабле́нїе: ѿсмѣха̑е: оусмѣха́єса, а҆бо ѿсмѣхнїє.
ѿско́рдъ: Клєпецъ, соки́ра, кото́рою мꙋлари камѣнь ѿте́сꙋютъ, и҆ тыжъ долото̑. мета̑: розв, чвг: нї. мн: пѕ:
ѿскꙋдѣ: зни́щла̑, оуста́лъ.

ѿскꙋдѣва́етъ: Ꙋменша́етъ, недостава́етъ.
ѿскꙋдно: Недоста́ткомъ.
ѿскꙋдѣва́ющїе, ѿста́вшєє, ацпѕ. тоє чого̑ нѣтъ.
ѿскомнѣва́ю: ѿско́мнины набы-
ѿскорбла́ю: Ꙋтиска́ю. Сва́ю.
ѿскꙋдѣва́ю: Скꙋпо чого̑ ма́ю.
ѿскꙋдѣва́нїє: Недостава̑е, не досытъ мѣнье.
ѿсла́ба: поко́й, ѿпꙋще̑е. а҆ви. позволе̑е, во́лность, роспꙋста. своаво́ла. тоє ж значы и҆ ѿхоло́да, оупоко̑е.
ѿслабле́нїє: ѿслабле̑е, ромак-чѣе, недба́лость.
ѿслабле́нный: сла́бый, недба́лый.
ѿслабла́ю: ѿпꙋща́ю, спꙋща́ю, роспꙋща́ю, роспростира́ю.
ѿславле́нїє: Вѣсть. вцпа.
ѿслꙋша́нїє: ѿгꙋре́нство.
ѿснова́нїє, демелїонъ: фꙋндаме́нтъ, вина̑, нача́ло, грꙋнтъ, закладъ, зало́жїє.
ѿснова́тель: здатель. аѿма.
ѿсно́вахъ: Ꙋ грꙋнтовалемъ.
ѿснова́ю: Грꙋнтꙋю, фꙋндамент закладаю. Сѿсоблєвш.
ѿсо́бь: з о́собна, ѿсо́бнє,

С г ѿсоб-

ѡсо́бный : ѡсобли́вый.
ѡставаа́ше : Недоставаа́ше. є҃ді.
ѡставле́нїе : ѡпꙋще́нїе, проще́нїе.
ѡставла́ю : попꙋща́ю, ѡпꙋща́ю, допꙋща́ю, дозвола́ю. лѣ҃ : ꙗ҃є.
ѡставле́ннаѧ : Попꙋщенаѧ, вели дозво́леныи ре́чы.
ѡста́нокъ : Лише́нїе, позоста́лое.
ѡсте́гны : Га́чѣ, ѹбра́нїе. Сн҃ : м҃е.
ѡсте́нъ : Боде́цъ. Дѣ҃ : с҃ : а҃.
ѡстн :. ме́ла : Пло́двье, ѱ҃кг.
ѡстро́сть : Бы́строст, прꙋдко́.
ѡстроꙋмїе, быстро́-, разꙋмѣ́нїе : роостро́пно, ба́чно. Стѣна́ю.
ѡстѣна́ю : заслона́ю. ѡстѣна́ю, за
ѡсꙋжда́ю : ѡсꙋжа́ю, потꙋпла́ю.
ѡсꙋжде́нїе : Потꙋпле́нїе, сказа́нїе, ѡсꙋже́ные. Сдотыка́ютса.
ѡсѧжи́мый : Кото́рого мо́жнш тлѧ ѡсѧжи́маа, Исх҃. ї. Те́мность з грꙋбои мглы.
ѡсѧза́нїе : Дотыка́нїеса, ѡсѧгне́нїе.
ѡсѧза́ю, и́мꙋю, ѡгорта́ю, ѡсѧга́ю, замыка́ю.
Ѡта́и, та́йнѣ : Та́йнѡ, та́емне, пота́емне, Исх҃, ка. ѹкра́дко.
ѡтвѣрнъ : ѡпакы.
ѡто́къ мо́рскїй : ѡно́га, а м҃ дї. ли́ма. або ѡстровъ, выспа.
ѡтра́ва : Трꙋти́зна.
ѡте́чество, ѡ҃чство : ѡчи́зна.
ѡтре́бїе : ѡтере́бины : Прп҃ : кн.
ѡтре́бы : Смѣтьє, ѡтрꙋбн. плюга́вства. а҃ кор҃ ї. з҃ : рла.
ѡтро́къ : Выро́сто, пахо́ла, ло́къ, в҃ї лѣ҃, д҃ сп҃ : ча҃ : жи҃ :
Ѡтроча : Немова́тко, дитѧ.
Ѡтро́чищъ, є҃ : д҃ лѣ҃ младе́нє. г҃ сп҃ : чл҃ч : жи҃ : зр҃ юно́ша.
ѡтрѣ́нїе : ѡтрꙋчїе, ѡтопхнїе, ѡте́ртые.
ѡтщетѣва́юса, тщетꙋ прїемлю : ѹтрача́ю, ѹтра́тꙋ подымꙋю.
ѡтагоща́ю : ѡбтажа́ю.
Ѡхабла́юса : ѡстерѣга́юса, ѡхорона́юса.
ѡхꙋжда́ю : ѡплоша́ю.
ѡхꙋдѣ́нїе : Пониже́нїе. Кѵр҃ : ї҃р :
ѡхꙋже́нїе : ѡбесла́вїе, ѡплоше́нїе.
ѡ [хѣ], въ, по : за [ха], в, дла, ве́дле, по́слѣ.
Ѡцища́ло : ѹти́рало, до свѣ́чъ ѹтира́ла. чи҃ : д҃. с҃ : д҃.
ѡ че́сомъ : Пыта́є, ѡ то́мъ :
Очесо́мъ : мн҃ : Очо́мъ.
ѡчести́лнщи : Жерто́вникъ. ѹблага́нну: щоцена ѡфѣрова́є.
ѡшаѣва́юса, или ѡшаа́юса :

Повстагаю́сѧ, задержу́юсѧ, позбываю чого́.

ѿшала́нїє: Неруша́нье, встрздер-жа́ньеса, ѿдале́ньеса.

ѿшибъ: ѻпашъ: хво́стъ. мі́та: коне́цъ, або́ сме́рть. Ӏсобі́а, г: аі. лг. ѻпо: д. с: і.

ѿщущаю, ïваю: Почува́ю, по-стерега́ю, ѿма́цую.

ѿщути́: разумѣ́ти, почулъ.

Ц

ца́ръ: Крѡ́ль, коро́ль, на́йвыш-шїй па́нъ. скипетрофо́росъ.

ца́рство: Кролі́вство. Сѫѕ.

ца́рствую: Кролю́ю, пану́ю, ра-

ца́та: еллинскій, дина́ръ. на-рица́телнѣ, що де́сѧ всюдумаѣ. собственнѣ, гро, що де́сѧть пѣнязей пла́тиѝ. Исхо, л. гі. лг: к. з: ра. с: кд. зри въ имене́хъ, ди́наръ.

цр́ковь: Хра́мъ бж̃їй, домъ бж̃їй.

цр́ковь є́сть назва́на ѿ цара, ѧкъ ца́рскимъ до́момъ є́сть. а в гре́цкомъ ѧзыку Еккласі́а, цр́ковь. ѿто́ль называ́етсѧ, събо́ръ, ѿзобрана. згро-маджене, ѿзована вкупу на

грома́ду. ма́етъ и́мѧ мно́гѡ: называ́етсѧ Скинїа, до́мъ мл̃твы, свѣдѣ́нїє, свѧти́ло. село, Сто́е лицеско́е, Стла́ѧ, а Олтарь зове́тсѧ, Ста́ѧ ст̃ых.

Цервлѣ́нъ: зри́ чрвлѣ́нь, Ioе.

цѣвни́ца: Свисте́лка, флетна, шалама́н.

цѣлба, або́ бы́лїє: Лѣка́рство.

цѣле́нїє: Лѣчѣнїє. Исцѣле́нїє: уздоровле́нїє. бе: а: л: аф.

цѣли́тель: Лѣкаръ. Спас.

цѣлю́: Лѣчу. Исцѣлѧ́ю: уздоров-лѧю.

цѣлова́нїє: Поздоровле́нїє.

цѣлу́ю: Вита́ю, поздоровлѧ́ю.

цѣломудрїє: че́стность, чистота, мѣрность, ѡбыча́йность, ростро́пность, тре́звость, встыдли́вость.

цѣломудрнѡ: Тре́звѡ, честнѡ.

цѣломудрый, рный: ростро́пный, тре́звый, честный.

цѣлъ, лый: щи́рый, пра́вый, зупо́лный, чи́стый, нефал-ши́вый, про́стый, до́брый, свѣтлый.

цѣлость тѣлесе: Здоро́вье, свѣжость. ненару́шность, про́стость.

цѣлость: Зуполность, щирость,

ч

Ча́до: Сы́нъ, дитѧ̀, а́бо о̑бо̑, пло́дъ, ро́дзай, поколѣ́нїе.
Ча́съ: Годи́на, к҃д дне́внаѧ ча̑.
Ча́сѣ: Годи́нка. Часосло́въ: Годи́нникъ,
Ча́стость: Густость. (Зол҃.
Ча́ю: ѡ̑жида́ю, чека́ю.
Ча́ю возпрїѧ́ти: Сподѣва́юсѧ
Чаѧ́нїе: ѡ̑чекива́нїе. (Вз҃а.
Чародѣ́й: Чаро́вникъ.
Чародѣѧ́нїе: Чарова́нїе.
Чароѿра́вный. що̀ ча́рами трѹ̑.
Чва́нецъ: Ба́нка, ѡ̑ли́вная сѹди́на, фа́ска, фла́ша.
Человѣкоѹго́дїе: Приподоба́ѧсѧ лю́демъ.
Чръвени́ца: Хоро́ба.
Чръвлени́ца: Жѹ́лвъ мо́рскїй, с кото́рого кро́въ фа́рбѹ шарла́тнѹю чи́нѧтъ, шарла́тъ.
Чръвлѐнь, чръ́вень: Чръ́вецъ, Карма́зинъ. чырвѐнь, карма́зиновая фа́рба с червцю. Исх҃: г҃: а҃.
Чръвле́ный лѹ́къ: Цыбѹ́ла. чи҃: а҃і.
Чръ́вь неѹсыпа́емый: Роба́къ кото́рый непереставаю́чи то̑чи̑.
Чрьмность: Черле́ность. вр҃зи. чырво́ность.
Чръ́мный: Чирво́ный.

Чрьмнѣ́юсѧ, срамлѧ́юсѧ, вро̑рдѣ́юсѧ, соро́млюсѧ, червонѣ́ю:
Чрьни́чїе: фи́гїи ди́кихъ де́рево.
Чрьпа́ло, почрьпа́ло: Вѣдро̑.
Чрьпчі́й: По́ча́шїй, ча́шникъ, чрьпа́ющїй.
Чрьта: Прави́ло. лїнѣ́ѧ, тѣ̑ то̑, —. іо́та, кри́ска, м҃ѳ҃ ѳ҃, і.
Чрьто́гъ: Ложни́ца, а́лбо поко̑, кролі́вскїй па́лацъ, Те́ремъ, пола́та царе́ва зготова́наѧ.
Чествѹ́ю: Ѹ̑чтѹ́ю.
Че́стность: Почти́вость, о̑бычайность, встыдли́вость, скро́мность, пова́га, шлѧхе́тность, до́рогость.
Честный: оу̑чти́вый, смире́ный. ще̑: коштовный.
Чесо̑: Чого̑.
Чесѡ̑ ради: Длѧ чого̑.
Че́та: По́четъ. по́лкъ, грома́да. Лѹ҃: с҃: ді҃. во́йско оу̑шико́ваное. Іѡ҃, гла̑: а҃. Ко́нницы сотвори́ша че́ты три̑. Ко́нныи жолнѣ́ре на три̑ гѹ́фы розшикова́лисѧ.
Четвертовла́стникъ: Кото́ры д҃ землѣ́ держи́тъ, а́лбо д҃ па́нства.

Чиш-

Чишꙋа: дꙋска̀ рыбалъ. Чевꙋнщі, іс҃о: бе: пд. оу҆чтиво̀ выражаючи.
Чинъ: порѧдо̀къ. Чинный: порѧдный.
Чинъ: порѧде. Чиннонъ: велле порѧдкꙋ.
Чисма̀, число̀: личба, а҆бо личма̀.
чисма̀ неꙋпотребительно є҆сть.
Чистительство, свѧщенство.
Чистый, и҆стинный, о҆бъстоѧ́вкый: презрочистый, пра́вый, зꙋполный щи́рый, чистый.
Читатель: чтецъ, зри Клиро̀съ.
Члено́вный: р: кꙋтнїй.
Чле́ны: члѡнки, съставы.
Чпа̀: кишена, стꙋді: пѧ: а, не: по̀: шабета̀, бисага, тайка. каса, тлꙋмскъ, ва́цокъ. Слова́цки, то́рба, мошна̀. че: тобола̀. калита̀, мѣшо̀къ. оугоски, є҆рше́ны.
Чревоѡбъѧде́нїе, и҆ли чревобѣсїе: ѡ҆бжырство, а, страстей: в, блꙋдъ. г, сребролюбїе. д, гнѣвъ, и҆ли ѧ҆рость. є, скръбь, и҆ли печа́ль. ѕ, оуны́нїе, л: со, гдепопра, ѕ, стра́сть дꙋши: з, тщеславїе. з гръдына.
Чреда: чига, переменъ, колѧда, череда.
Чрежение: ба́нки. то и оучреженїе.
Чрезъ о҆наго. о҆нѣмъ: пре о҆ного.
Чрезъ о҆ных, чре о҆нѣх: о҆нѣми.
чре нѧ, не́ю, тоѧ ра́ди: пре́зъ ню.
чре́зъ все жи́тїе, по̀ всемꙋ жи́тїю: черезъ ве́сь живо́тъ, а҆бо вѣкъ.
Чре́зъ потре́бство. зло́е оу҆потребле́нїе: зло́е оу҆живаньє, надслꙋшность.
Чре́сла: бо́ки, бе́дра, и҆схо́ды. сїе. чре́сла, на̀ пре́дъ, ѡ҆бнїстїѧ же на̀ за́дѣ. а ѡ҆бо́и по́хотное ѧ҆вла́ю.
Чре́сло, ла́двїѧ: бо́къ ме́жи коста́ми. бе́дро: ла́двы.
Чти́мнщїе, чти́мое: тое щѡ̀ за̀ бг҃а хвала̀, а҆бо в чо̀ бгъ быва́е хва́лєный. дп: зі.
Что. в што̀, щѡ̀;
Чꙋвство: смы́сла, з.
чꙋвстве́нный, нъ: ре́чевистє, щѡ̀ пре смы́слъ мо́же бы́ти поймова́но. смы́сльнє, оучꙋтє.
Чꙋждъ, ть: чꙋжїй,
частина̀: гꙋстинна̀, гꙋща́вина.
ча́щь: гꙋща, гꙋстинна̀ лѣса̀, а҆бо гꙋстый лѣсъ, а щр ді єкг.

Ш

ша́лка: ми́сочка оувагн.
ша́ргъ: фа́рба. ма́сть.
шата́нїе: хелпа́нє, шемра́є, дрыжа́ньє, шꙋмле́ньє.

шата́юсѧ: шаѧ́таюсѧ, ꙗ҆къ ко́нь на вытѣ́чкꙋ, дрыжꙋ̀: шꙋмлю̀, дзвѧ́нкъ чиню̀, ꙗ҆кѡ лѐвъ рычꙋ̀. ѡ҆бразнѣ: є҆́сть роспꙋ́стнымъ, свобо́днымъ, и҆ бꙋ́тнымъ.
шата́шасѧ: Зꙋбрнлисѧ.
ша́хматы, и҆ ла́ки, з хиро̀:
шепо́тникъ: ѿшмо́вца, шнка́р, за́шнникъ. з ѿгла: и сн: кн.
ше́ствїе: Хо́жєнье, лж.
шества́ю: И҆дꙋ̀, вендрꙋ́ю.
шестижды: ше́сть ра́зъ.
шо́лкъ: Ѕдва́бь.
широта̀: широ́кость.
ши́покъ: О҆воцъ є҆, грано́витое ꙗ҆блко по́лное зе́рнатъ, запа́шное и҆ смачно́е.
шипча́нъ, є҆з: дї. О҆воцъ того̀ де́рева, а҆бо що̀ тако́вское.
шкаредъ, ный, ѕлоѡ́бразный: спро́сный, ѡ҆брндли́вый, шпе́ный.
шле́мъ: шиша́къ, прилби́ца, мисю́рка, ге́лмъ.
шле́мникъ, б мл є.
штанба: Печа́тнѧ, Дрꙋка́рнѧ.
шꙋѧ: Лѣ́ваѧ, ма́нька, шꙋлга̀.
шꙋменъ: П̾ѧ́нъ, похмѣ́лный, ве́селый, дꙋ́жїй, ѧ҆́рстный.
шꙋтъ: ѡ҆шꙋ́стъ, прелє́стникъ,

бла́зє, що̀ є҆ шахова́но є҆ꙋ́кнн.
шꙋбра́вецъ, по́лный ла, а҆бо пла́тъ, ѡ҆дра́паны, ѡ҆ша́рпаны, подра́паный, ѡ҆де́ртый.
шꙋто́вна, радостотво́рнаѧ, гн, ре́чы двоє́кїни жарто́влй вын.

Щ

щаве́тво, п: Гре: Ѵ҆лакі́а, з пещо́ты недба́лство и҆ взгор- же́нье, лѣни́вство, гнꙋ́сность, згрнбѣ́лость, грꙋбїѧ́нство, неꙋмѣ́тность, глꙋпость, пыха̀, взга́рда, горджє́нье.
Сло́вко Ѵ҆лакі́а, бере́тсѧ ѿ ры́бы Ѵ҆лако́с зове́мой, кото́раѧ гды́ сѧ зл҃ꙋча́є нела́твє росхо́днсѧ, а҆ непожнто́чна нѣ́на́що: ѿ не́й щапство на́звано є҆́стъ.
щавествꙋ́ю: ѡ҆да́юсѧ на лѣни́вство и҆ недба́лство, на гнꙋ́снꙋю неꙋмѣ́тность, и҆ на взгорже́, пре ро́скошы дѡ́бръ оу҆жива́ю, нецнотли́ве и҆ нечи́сто живꙋ̀.
щавестве́нникъ: Гнюсиш, згни́лиш, лѣни́во, недба́ле, спанѣле, не рыло.
щапле́нїє: Нерыхло чине́є чого̀, и҆ глꙋпе и҆ гнюснш.
щапства: Строн пова́жный, вы-

мый

мѷсленый, для надꙋтости, и҆ помпы, растлѣнїѧ. а҆цо.
щадимый, лежащїй, сблюдаемый: ѿложеный, по, захованы.
щадитъ на, печется нами, жалꙋетъ.
щадѣнїе, попеченїе: щаженье, оуфолгованье.
щаждꙋ: фолгꙋю, захобꙋю, ѿщажаю.
щегнꙋша: щесла, або кꙋхна, іщен моск: г҃: бі, ѿ трапезномъ чинꙋ.
щедрота, млрдїе: щедроблибо, гоиность, злитованье.
щедрꙋ, ꙋщедраю, злитобꙋюса, млосердье чиню, гоине даю.
щедръ, ый: щодроблибый, лмтостибый, гоине дающїй.
щиль: скала, іері: і. розсѣлье.
щипцы: клещики: чи: а.
щитъ: тарча, павеза, палжъ, ѿ роделка, пꙋклѣръ, ѿбразикъ, заслона.
щꙋдъ, гігантъ, гіга́съ, исполинъ: ѿлбрымъ, велетъ.
щꙋкъ, шꙋмъ: гꙋкъ.
слышателный щꙋкъ: плюскъ, плюскота ѿ дождꙋ.

бі щꙋка: ѿ мякости, (с: і: к. з: щꙋ н л: е. щꙋръ: скоброно.
щарь: с: ѿ епресѧ цр҃ѧ.

Ю

ю: его. юже: которꙋю. юже: ю.
югъ: полꙋдный вѣтръ, полꙋденная сторона, или полꙋдне.
юдоль: долина. зри оудолїе, и раздолъ.
юза, оуза: вязѣе. зри, оуза.
юзникъ, оуз вязень.
юнецъ: бикъ молодикъ. иро и лютъ быкъ.
юница: ꙗлвичка, ѿтре лѣ.
юнота: младенецъ, албо дѣвчина, панянка.
юнотка: молодица.
юность: молодость.
юностный: молодостный, що до молодости належитъ.
юноша: младенецъ, молодецъ, парꙋбокъ, ї лѣтъ, или по нѣкоихъ, еі лѣтъ. пятый стп: ѿ з҃ часвъ: жи: зр мꙋ, и старъ мꙋжъ, седмый послѣднїй стп: чл жи: зри младенецъ, и ѿтрокъ.
юный: молодый.

Юно́шески: дю́же, чи́рственно, помолоде́цкꙋ, достате́чне. хендо́гѡ. доста́тне.
Юно́шескїй: молоде́цкїй, моло́чаный, дю́жый, мо́цный, си́лный, ме́нжный, чи́рственый. де́лный, рыцы́рскїй.
Юро́дъ: дꙋ́рень, глꙋ́пъ, ый, бла́зе.
Юро́дивый: глꙋ́пый, дꙋ́рный, бла́зенъ, дꙋрѣ́ючїй.
Юро́дство: глꙋ́пство, блазе́нство.
Юро́ствꙋю: дꙋрѣ́ю, бла́знꙋю.

Ѫ

Ѫтро́ба: Ныка, ѱа: ов. кв. а́лбо живо, або че́рево, або брꙋ, зі: а, т. чало вну́тренно, Ирмо, ѕ, Пѣ, рѫ: Хва. або ща́тница, Ирмо, к, Пѣ: рѫ: Хва. Єлинт, Исхо, кд.

Ꙗ

Ꙗ́: Ихъ. або кото́рая, ж: р:
Ꙗвѣ: Певне, запе́вне, зане́сте, запра́вды, невонтпливе, ꙗвне, безвонтпе.
Ꙗвле́нїе: ѡказа́нє, ѡказа́нїе, попа́дꙋтня, посве́рхность ꙗковой ре́чы, верховинны, высо́кость.
Ꙗвла́ю: Ока́зꙋю, зна́чꙋ, ѡзна́мꙋю, оука́зꙋю.

Ꙗвле́нѡ: зна́чно е́сть, то е́сть.
Ꙗве́стѣнш: ꙗвнш, ѡказа́ле, свѣ́лш.
Ꙗвлю́сѧ, възмню́сѧ. възнепщꙋ́юсѧ: Зда́юсѧ. атѯд.
Ꙗдъ: ꙗдъ. ꙗдъ смертоно́сный: трꙋти́зна. Отра́ва.
Ꙗдь: ꙗства, стра́ва. ꙗдѣ́нье.
Ꙗдри́ло корабе́лное: На́чинє до кораблѧ̀ належа́чее.
Ꙗже, а, Сре: ро: же: еди́нъ. чи: Кото́рая, мнѡ: рын.
Ꙗжде́нїе: ꙗзда, ꙗждже́нє.
Ꙗзва: ра́на, побнє, сфꙋка́нє, пора́жене, пла́га, або та́не, ра, кара́нє, або зна́менїе. ахѯ.
Ꙗзвина: ꙗма, або ꙗски́на ди́кихъ звѣра́тъ.
Ꙗзвлю́: ра́нꙋ зада́ю, ла́ю, фꙋка́ю, карꙋ, ра́ню. доса́ждаю.
Ꙗзвы на́тресканы: Пла́тна ле: ді.
Ꙗзнаръ: Нї: с: ме.
Ꙗзыкъ: На́родъ пога́нскїй.
Ꙗзычникъ: Пога́нець.
Ꙗзы́ческїй: Пога́нскїй.
Ꙗза, привре́менное страда́нїе и смꙋще́нїе тѣ́ла. хоро́ба, коро́ткое зболѣ́нє тѣ́ла. або хоро́ба, доле́сный бо́ль, и потрво́жена тѣ́ла. Єѵ: ѹ: Нос: а. Зри Не́дꙋгъ. ли: ті. Ꙗкѡ

Ꙗкѡ: Ѡѣже, Ꙗжъ, же, алатого.
Ꙗкѡ, Зане, вфді. Тѹже, абовѣ,
Ꙗкѡвлѧ, єлика. вхкз.
Ꙗлъсѧ, прилѧл, ꙗсбра. го.
Ꙗрина: Волна.
Ꙗрига: рано грѹбое. мѣ. слакъ.
ѹгорски. Ꙗсаи: еі.
Ꙗръ: Запалчивъ.
Ꙗровидный: Сердовидный,
взрокѹ гнѣвливогѡ.
Ꙗростивъ: Запалчивый.
Ꙗростивый: Сердитый.
Ꙗрѹсѧ: Запалѧюсѧ гнѣвомъ,
надымаюсѧ, серджѹсѧ.
Ꙗрость, ревть: Попѹдливость,
почынаючійсѧ гнѣвъ, до гнѣвѹ
перхливость, сердитость.
Ꙗрость подобна естрѣбію запаленомѹ,
которое прѣдко и гвалтовне загорнсѧ,
а рыло угасае. Гнѣвъ, подобенъ
огнію въ желѣзѣ роспаленом,
бо горѧчо єго в нѣом дого єсть,
и теплота єго трвае. рвеніе же
подобно огнію в гѹбѣ скрытомѹ
и нетавне роспалѧючомѹсѧ. а
дочого прикснетсѧ все палить,
и на обохъ горшее: должей
горитъ негаснѹчи. та и зло
рвеніа гнѣвѹ внѣрѹ лежи утрафлѧючаа
напостѹ. Іѡ: да: Кн: в.

г: ѳі. зри ревношьадѣніе.
Ꙗро и рвеніе умалаю дни, и прежде
времене печаль старо наводит. Запалчиво
и зазро умешаю дни, а збытнее
старае: старо пречасо приводи.
Ꙗсность: Погода. грк. Сн: л.
Ꙗтъ Пойманый, або ѡгорненый
ѡсѧненый.
Ꙗть: Поймалъ.
Ꙗти, прелестити. веі. ѡшѹкати,
звести, похватити.
Ꙗти: ѡшѹканын.
Ꙗхъ: Поймалемъ. поймалъ
єсми, ꙗмилемъ. з Нестѣ.
Ꙗша: Поймали, ꙗмили.
Ꙗтра, єже є, рѹрыки, лавины.
Ꙗтро: Нырка.
Ꙗтровъ: Повинна, ѧтровка.
Ꙗчайце: Банка лазебнаѧ,
сѹдина гожаѧ кѹ наливанию
оливы в лѧмпѹ. За: г: і.
Ꙗщеръ: Острая скора, которой
оужываютъ до рѹкоѧтя
шабелного, цапа.

Ѫзыкъ, члѡнокъ въ оустѣхъ.
прекруглое а пишетъся.

Ѡста́вшаѧ Рече́нїѧ.

А

Ага́вїе: О̂га́вно, о̂гꙋ́рно. насмѣ́вискω, шиде́рство, знева́га, зѣжи́во.

Ага́вїе творѧ́хꙋ: стꙋжа́хꙋ. при́рилй:

Аки́ бы: Ꙗ̂ко́бы, звла́ща жє.

Б

Би́ло: Щолото́къ кото́рымъ стрꙋ́ны натѧга́ютъ. И̂ то́й би́лце а̂лбо пїо́рко кото́рымъ на стрꙋ́нахъ бра́нкаютъ. И̂ до́щка ѿголоше́нѧ мѧ́твѣ въ ѻ̂би́телѣ, и̂ на и̂ны́и потре́бы.

Благогла́сное вѣща́нїе: И̂ вда́чный го́лосъ, дзва́нкъ, ли́, ѕ.

Благода́тель, въ: Доброта́ливый. щѡ́дрый, ла́скавый, млтивы.

Благода́тельство, въ: Добро́ливо.

Бла́гоже: ѿи́й добро̀, є̂й слꙋ́шне. насмѣ́вискѡ, и̂но́ды ра́дости зна́.

Благолѣ́пный: Благоподо́бный.

Богопопꙋще́нный: ѿ Бга̀ вѣрже́ный, побꙋже́ный, и̂ напꙋ́ще: в: пере:

Борꙋ́сѧ: Валчꙋ̀, потыка́юсѧ, сва́рꙋ.

Па́ки борꙋ̀ паде́нїе: Зно́вꙋ ва́лчꙋ за пора́жкꙋ, за ѹ̂тра́тꙋ.

Бро́зда. Зри̇ ли ѕі, и, сп.д.

В

Влады́чество: И̂гемонї́а, самоде́ржство, гетма́нство, цеса́рство, зри̇ ли, кг.

Влъ́на: Ва́лъ на водѣ̀. волна̀, ѿбра́знѣ, смате́нїе.

Влънѣ́нїе: Непого́да, во́лнъ валѣ́е. ѿбра́знѣ, заколоче́е.

Вре́мѧ: Ча́съ, при́ступъ, пого́да, по́хопъ. прилеглость, ѹ̂жите́чность. пото́мность ча́сꙋ, згожость, що̀ быва́етъ ве́длꙋгъ за́мыслꙋ ча́съ, лѣ́то.

Въста́нїе: Повста́нье.

Г

Гове́нїе: Богобо́йность а̂ по́лш ѿгла́дꙋючаѧсѧ, Хорони́ньесѧ, варова́ньесѧ.

Гове́нникъ, и̂ли благогове́нный: набо́жный, побо́жный, до́брый, бгобо́йный.

Го́дище, Годи́на: зри̇ Лѣ́то.

Д

Движе́нїе сердѣ́чное: Порꙋше́нье серде́чное, а̂ффектъ.

Дво

Дворъ, сѣни і сѣни, подвора, плацъ, ганок, сала, притво.

Достизаю: Дохожду, достѣгжаю, догоняю.

Достоинство: Поважность, повага, Прос, ли, нѕ.

Древле: Давно, ли, ни.

Древний, ли, ни, ветхий: ли, ка. старожитный, шляхетный.

Дѣвство, ли, нд, Дѣтель, зх. Свѣтечность, силность, моцъ.

Е

Еднакже, понеже: Поневажъ ижъ, ли, зб, и рзѕ.

Ж

Же: зд, воистинну, лв, и есте, поправдѣ: тн, тв.

Жезлъ: зд, вѣтла, розга, прѣ, битъ.

З

Задняя: Хребетъ, задокъ.

Зазираю, порицаю: Лаю, карю, фукаю.

Засвѣдителствую, ос. Згажаю ся, призволяю, взываю на свѣдоцтво, посвѣдчаю, потвержаю.

Затворяю: Запираю, Зоежъ и заключаю, ли, ог.

Зводъ: Преписъ, форма, переписъ, перекладъ, копѣя.

архетипо, антиграфо, парадигма, апографонъ.

и тъ ворота ѿ долу вгору запираютися, або мостъ живый.

Звозчикъ: об, возница.

Знамение, ли, од: ѡбразъ, прикладъ, скла, зложитѣ на бесѣду.

Зрение, од. видение, погляданье, розважанье, розмышлянье.

И

Изящный: Знаменитый, зацный.

Преизящный: Презацный, Непосполитый.

Истинно, л, чв. извѣстно, пв. и есте, безъ вонтпенья.

Истребляю, чд, вымазую, зглажую, загубляю, выкореняю.

Истязую, ли, чд, вымагаю.

К

Корица, ли, р. е: Кинамомон.

Л

Лестецъ, рѕ. Прелестникъ, рп, шатачъ, зрадца.

Лукавенъ: злостливый, шкодливый, незычливый, нещирый.

Ш

Шалаа имена: Троха ѿсобѣ.

Шеждорамие: Хребетъ.

Шечетъ, мечтание, рзі, Привидѣние.

дѣ́нїе, рп҃, призра́чїе, рп҃в. Знаме́нїе.

Щогу́тство, рк҃а. Дръжа́ва, и҆, цѣса́рство.

Щу́рованїе, рк҃г, у҆мы́лъ, а҆бо ро́зу знамени́тый.

Щу́дрость, рк҃г. Ба́чно, у҆мѣ́етно.

Н

Навыца́ю: ѥ҆, рк҃з. Досвѣ́дчаюся.

Назнаменова́ю, рк҃н, назнамену́ю: Ѡ҆повѣда́ю, у҆става́ю, ѡ҆знаймую, знаку́ю, зна́ти даю́.

Начрътава́телный: С кото́ром є҆сть зна́къ ро́зности, ꙗ҆ко знаки̑ кото́рыми є҆ди́нъ ѿ дру́гого розділя́ются, напятно́ваный.

Начрътава́ю, рл҃е, вая́ю, д҃і, Изваѧ́ю, п҃а, До́вбаю, тешу́, вты́каю, ѧ҆бнвлю, друку́ю. А҆лбо ба́нка́ми кро́вь пуща́ю:

Не́дугъ, многовре́менное страда́нїе: Не́мочъ, до́лгогѡ ча́су бо́лѣ. Зри Ѩзл.

Неизбѣ́жный: ѿ кото́рогѡ у҆те́чи̑ немо́жешъ, и҆ ты́жъ, кото́рый у҆йти̑ а҆бо у҆те́чи̑ немо́жетъ.

Непреподо́бнодѣла́тїе: Нецно́та, ло́тръ, нѣ́чогодо́брогѡ.

Непреткнове́ннѡ, непресѣко́мѡ, невъзбра́ннѡ: Безъ спо́ны: безъ зава́ды, безъ ѡ҆мешка́нѧ, безъ тру́дности.

Несѣко́мое, нє прїи̂: Ба́рзо коро́ткїй ча́съ кото́рого роздѣли́ти не мо́жнѡ, ꙗ҆къ мину́та.

О

Ѻ҆ру́жїе, є҆т҃з. Бро́нь во́инна, а҆лбо вшела́кое на́чинье.

П

Палиндромиа́тїе: Повторе́нїе, є҆сть фїгу́ра ѻ҆рато́рскаѧ та́къ на́зва́наѧ.

Пли́щъ, рн҃в. мо́лва. рк҃а. ма́тежъ, рк҃в. смяте́нїе, скн, ро́стыркъ.

Повину́юся, рн҃д, оу҆малѧ́юся, покарѧ́юся, ѻ҆, рз҃д. Быва́ю зви́тяжо́ный, а҆бо превыщо́ный, понижо́ный, а҆бо по́да́ный.

Подоби́тъся, ви́дитсѧ, р҃ка, Зго́дно є҆сть, є҆дноста́йно є҆сть, це́тно є҆, ро́вно є҆, слу́шне є҆сть, годи́тъся, прысто́итъ.

Подобовѣ́рно є҆сть, л҃п: Подо́бно вѣре́нїю, дово́дно є҆сть.

Подража́нїе, подо́бїе: Наслѣдо́ваные, побу́дка, дражнѣ́нїе, рз҃в.

По́другъ дру́жнїй: Слу́шный, присто́йный, пото́мный, спосо́бный.

Подрꙋгъдрꙋжнѣ: Слꙋшне, при-
стойне, способне, потомне,
годне, або ведлꙋгъ слꙋшности,
пристойности, и прꙋчаѧ.

Подчинаюсѧ: Подъ чимъ кладанъ
бываю, подаваный бываю,
поданый єстемъ.

Попꙋщенїе: Допꙋщенїе, дозволенїе.

Порицаю, рѣчи, ѿглаголꙋю, счꙋ-
лаю, злорѣчꙋ, строфꙋю,
ѿбрꙋшаюсѧ, винꙋю.

Порокъ, рѣчи, Змазка, пестро-
тина, непотливость, подозрѣнїе.

Потщанїе: Пилность, наꙋка,
цвиченїе, звычливость, з тщанїе.

Потщателный: Пилно пожада-
ный, або который пилно пре-
сажатисѧ на що звыклъ.

Почꙋвь: Ꙋнѣство. зри л: тѕ.

Праведнѣ, род, Подостоѧнїю,
въ лѣпотꙋ, лѣ, въ равностъ, лѣ,
достойнѣ: Ꙋдатне, доводне є.

Празнованїе, Празникъ: ѿхота,
веселость, выхваленїе, выславованїе,
ѿбхожѣнье, свѧченїе.

Прїварѧющїй, Проигꙋменъ:
Прежный игꙋменъ. Превыша-
ючїй, Ꙋпережаючїй.

Приимѣмый: Держачїй на верхъ
чого, або на чимъ, превыша-
ючїй що, превишаючїй, пре-
ходѧчїй. Зацный, коштовный,
непосполитый, знаменитый.

Преложенїе имамъ, или залогъ,
зри Оумышленїе, свѧ.

Прелесть: рп, Блꙋдъ, фалшъ,
ѿмылка.

Преношꙋ, о, сѧ, пресылаю:
Пересылаю, пробиваю, перепла-
влюсѧ, перевожꙋсѧ.

Прилогъ, рпи, Наскокъ, чата
впадаючаѧ безъ вѣсти.

Приповѣданїе, рпд. мага: ѿ вчитъ:

Припорꙋчаю, рпд, Поправдѣ, бе-
жарꙋ напоминаю, через рꙋки даю.
ѿраджꙋю, розраджꙋю, кажꙋ,
роскажꙋю, полицаю, порꙋчаю,
певнейшого чиню, забѣгаю.

Притвораю, рча, Причинаю,
приправлаю, прилѣплаю.

Приѿбраженїе, твор, рча, За-
мовка, покрывка, кшталтъ.

Причитаю: Приличꙋю.

Произношꙋ: Доводжꙋ, привод-
жꙋ, припоминаю.

Протектор: ѿборонца. пре: е: кѕ.

Пѣснопѣнїе: Спѣванє Бꙋ належа-
чее, спѣванє пѣсней.

Р

Разверзѣпѣніе: юрно, пещо́та, роспу́ста, своволя, нечистота, есть, вшетечно, прекветтоване.

Разстою, разностою: Особно стою, ѡтдѣляю, ѡтлучаюся.

Разстояніе: широ́кость а́лбо до́лгость мѣстца а́лбо ча́су.

Разсѣлина: Щелина, яма.

Ра́зумъ: лн, сд, До́втѣпъ.

Разумъ, е: До́гма, Деяния: здане, сказанье. на́добная по́вѣсть.

Разумѣніе, сд, є Історія: Свѣдѣніе, сеи, оузнане. вѣдѣніе, лд. зна́нье, досвѣдчене, выроз́умѣне.

Ра́на, се, Близна, загоенои ра́ны зна́къ.

Раче́ніе, сѕ, рачи́телство, жела́ніе, зд, Любо́въ которою до кого идемо, або поступуемо за хоро́шым, пожадане, туга.

Ро́въ: До́лъ, ру́въ, калу́жа, о́зеро, або ка́дь, цебе́ръ, ку́фа. За: д. аі. албо рѣзане, довбане, те́санье. За: г. д. Зри Ровени.

Рыда́ніе, сал, Жа́ль, або смутный а жа́лосный пла́чъ.

Ры́за, сд, Ве́рхняя су́кня, м: дк. Зри ѡде́жда.

С

Свѣдѣніе, зна́ніе, зр Разумѣніе.

Сіа́ніе: ясность, свѣтло, блескъ.

Просіятелное: Презрочистость, ясность презрочистая.

Сія́ю: Свѣчуся, ясну́ся.

Скврънавый, сді, злосли́вый, зд неци́нотливый, лотро́вскій, веру́тный, нѣчо́го до́брого.

Сладострастіе: ро́скош, о́холо́да, ра́дость, потѣха, весе́ле, живо́т роско́шный, пещота, ма́ккость, ла́годность, похлѣбная а ми́лая мо́ва, або коха́ется в ней.

Смѣре́нность: По́лость, Та́нво.

Страхова́ніе: Покуса, ѡблуда, страши́дло, страхо́вище, ско, построхъ.

Смуще́ніе, Та́рахос: Зге́лкъ, ск.

Строе́ніе, слз, съмотре́ніе. шафа́рство ре́чій домовы́хъ, и роздѣлане, або спорожѣны ре́чій домовы́хъ, и роздѣлане або ражѣне ними. Бжее ражѣне всего свѣта ѡсмо́труючее его, и промышляючее ѡ немъ, то и Про́мыслъ, л: ск, и см.

Сумра́къ, сма, хмура.

Свѣтъ

Съвокꙋпле́нїе, смг, смѣше́нїе: Бра́чный съю́зъ, злꙋчее малже́нское, а҆лбо звѧ́зо малже́нскїй кꙋ спо́лномꙋ животꙋ.

Съмѣше́нїе, съмꙋще́нїе: Сромо́та, га́нба, ли, сѯ҃.

Съравна́ю, смд, съглаша́ю, приравна́ю: Примѣра́ю, пристосо́вꙋю, оу҆годжа́ю.

Състоа́нїе, смд, събо́ръ, смг, це́рковь, тки, згромаже́нье, збо́ръ.

Съѡбраще́нїе: ѡ҆бертаетсѧ а҆ко́ло, стачае, звалае, звиваесѧ вкрꙋ, и҆ тѣ пронырство, хи́трость, бы́строс ро́зꙋмꙋ.

Съпревраще́нїе: вихръ в водѣ, и҆ тѣ ви́хоръ, и҆ ви́хръ тѧ вѣтръный, о҆ктъ и҆ водный.

Съчи́нный: Грѣ́шный, хиндо́гї, Хоро́шїй.

Сѣтова́нїе, смг, жа́ль, Тро́ска: смꙋ́тєсѧ, жаль з смр҃ти бли́жнєгѡ, а҆бо прїа́телѧ.

Сѣтꙋ́ай, сѣто́вный: Смꙋ́тный тва́рь носѧчїй, показꙋю́чї.

Т

Твердъ, ый, смѣ. Щоцный, ста́лый, трвалый.

Тѣле́цъ: Телѧ ѥднолѣтокъ.

Тѣ́ска, смд. Точи́ло, пра́са вини́на.

Тѣшни́на, смд, несмꙋще́нїе, немꙋ́тное: Ти́хость. Ти́хое.

Тла, смд, ржа, плѣснь, а҆бо червь.

Точило, смз, Пра́са до вы́тискан҃ѧ.

Трє́бище, смз, прєсто, офѣра, мѣсце где офѣры рѣзано [Бꙋ], ѿдавано и҆ па́лено.

Тꙋне, сз, Даре́мне, да́ромъ.

Ѹ

Оу҆твержа́ю, сзг, Потвержа́ю. Ѹвѣщава́ю: ра́жꙋ, напомина́ю.

Оу҆до́лїе, сзе, Ни́ва. Ѹдо́лъ. Межи гора́ми ни́ва.

Оу҆кора́ю, сзи, Га́ню.

Оу҆́мъ, сзд, ра́зꙋмъ, мы́сль, рк. Дове́тпъ. Смыслъ, ꙋ, пами́.

Ѹмышле́нїе, сз, прїложе́нїе, ро́з залѡ.

Оу҆мышла́ю, сѡ, съсловла́ю: Рахꙋю, Ѹважа́ю, помѣ́тꙋю, вмѣ́тꙋю, встрѣ́лꙋю, домышле́ваюсѧ, до́мыслъ, дохожꙋ, а҆бо домнѣма́нье чиню̀.

Ѹныва́ю, сѡ, ѿсла́бѣва́ю, ѿпꙋща́ю.

Оу҆рыста́нїе ко́нское: Гони́тва.

Ѹпразна́ю, нѣ, Во́льнымъ чиню̀, чиню̀ переста́ти роби́ти, ѿды́мꙋю, гла́джꙋ, загꙋбла́ю, внѣвечь ѡ҆берта́ю.

Оу҆смотря́ю, со́в, ѹ҆мышля́ю, намѣря́ю: щ вѣрꙋ до цѣли, годжꙋ, змѣря́ю. а҆бо смотрꙋ, ѡ҆бачыва́ю, ѡ҆гля́дꙋю, ма́ю взгля́дъ, бачѐнье.
Ѹ҆стремле́нїе, сꙋ́д, пꙋ́джѣнье.
Ѹ҆стремля́юсѧ, сꙋ́д, кидаю́сѧ а҆бо оу҆даюся на щ҆о.
Оу҆строе́нїемъ: Оу҆мыслне.

Х

Халѹ́ги: ѡ҆плотки, ѹ҆бо́гїи ха́ти.
Храбрствꙋ́ю, мꙋжа́юсѧ: щи́лжне смѣле дѣлне мо́цно чыню҆ щ҆о, а҆бо справꙋю.

Ѡ

Ѻ҆те́чествїе: Ѿчи́зна.
Ѿ ѡ҆бона́дꙋ: З ѡ҆бо́хъ сторонꙋ.

Ѿ

Ѿба́че, спѣ. ѡ҆ звла́ща.
Но ѹ҆бѡ, сꙋв, Звла́ща, ѡ҆бшимъ. пѣ́вне, а҆ле и҆ ѡ҆вшимъ.
Ѿе́млю, ѿе́млю ло́зꙋ: Зби-ра́ю вино҆ з ви́нной ма́тицы, а҆бо з ви́нницы.
ѿе́мла́нїе, е́мле, Збира́нье з ви́нницы гро́нъ.
ѡ҆бонъпо́лъ: На ѡ҆бо́хъ мѣ́стцѣ. на то́й и҆ на ѻ҆бо́й сторонѣ.
ѡ҆боюдне́нъ, ѹ҆, ѡ҆бое́нтный, на ѡ҆бѣ сторонѣ ѻ҆стрый.

ѡ҆боюдꙋ, спд. На ѡ҆бѣ сторонѣ, на ѡ҆бѣ мѣ́стцѣ.
ѡ҆бразова́нїе: Формова́нье, кшта́лтꙋ вытисне́нье.
ѡ҆бразꙋю: Творꙋ, формꙋю, кшталтꙋю.
ѡ҆бразосло́вный: Тоѡ҆ кото́рое и҆ншыми слова́ми мо́вать. а҆ и҆на́чей є҆гѡ зовꙋ, и҆ розꙋмѣю.

Ц

Црковь. Гр. е҆лли́нски, Еккле́сїа: Згрома́жїе, а҆бо зобра́нье лю́дїй мно́гое. а҆бо зволе́, зозва́нье. а҆бо дрꙋжи́на. Есть црковь ѻ҆вча́рня ѻ҆ве́цъ хвы розꙋмныѧ.
Есть црковь ѡ҆крꙋжный ѡ҆бве́дена и҆ ѡ҆бварована цыркле, ѿ котороrо сло́ва, и҆ єть и҆мѧ свое, то є҆, вы́бо ма́етъ. зꙋра́е правове́рныѧ ѡ҆цыркло́вано до́гматами сты́ми. и҆ на поданꙋю вѣрꙋ и҆ догмата бл҃гчти́вын, и҆ны не припꙋща́етъ до себе, и҆ до ѻ҆вцы́хъ невыхо́ди, и҆ невыска́кꙋетъ з своегѡ цыклю.
Гл: и. в па: з. и в е: а: ре́стъ. зри. Състоя́нїе. в е з: н, и д.

Ч

Четыри мѣ́стни: Чты́ри по́сты, мечъ, гла, звѣ́ры злы, смръть.
Езе: ді, ка. Чпо: з. и.

Ѿвер-

Ѿ Евре́йскагѡ, Гре́ческагѡ же
и Латі́нскагѡ, и ѿ и́ных Ѧзы́ковъ,
начына́ющаѧсѧ Имена свойствённаѧ.
З мно́гихъ, ма́лаѧ и ѿразли́чна тлъко-
ва́нїа, ма́лыми назнамена́сѧ, а и́нде
и бе͛тлъкова́нїа, за слꙋча́йное и нꙋ́жд-
ное и скоро́ѣтное вре́мене

Прьвое Изѡбраже́нїѧ.

Прида́ны же сꙋть Имена Преложе́нїа
на Пострыже́нїи Калꙋгерства.
Знаки Калꙋгерѡмъ а́бо Инокѡмъ, К:
а Инокинѧмъ, К:

А҃

Аарѡ́нъ: Гора̀ [крѣпкаѧ]. або Горнистый. або научающїй, або родити починающїй. Сын Амрамль, Исхо̀ ѕ҃ дї. а Па̀: з҃ г҃.
Аарѡні́ти: Ꙁо̀ выкла̀, ѿ множественнагѡ числа̀, а Па̀: кз҃ і.
Аарсѡ́нъ: Сꙋдачїй, шацꙋючїй, мнѣмающїй, здає свое повѣдающїй. або сварачїйся, вадачїйся, правꙋючїй, звьжаючїйся. або рꙋка̀, тѡже великость, войско е҆гѡ̀. и҆ма̀ мꙋжа, в҃ е҃ з҃ г҃ з҃. Іадонъ, Іов, и вла́снѣй.
Аса́рнъ: Дымъ, або кꙋрачїйся. и҆ма̀ Града в племени Іꙋдинѣ. Иа: е҃і м҃в. и Аса́нъ, дї з҃. и а Па̀: д҃ л҃. и ѕ҃ н҃д. и Вирсавїа, а цр҇ т: л҃, л҃.
Асба́й: Оуфа́ючїй въ мнѣ, або бра́тъ в коло ѡкрꙋжа́ючїй: з Еврейскогѡ и Сѵрско̀, брат старости. Сынъ Ахахїавль, в цр҇: кг҃ л҃. в Словенско̀ нѣсть, Еллински Ахасва̀.
Асди́ръ: Бѣгꙋнъ, посе́лъ. або Посе́лъ на̀ подво́дꙋ, гоне́ц. подво́дникъ, або Квапливость

Горлнцѣ, або по́спѣх досвѣ́ченогѡ, або бра́тъ который довѣ́дꙋется. або з Сѵрскогѡ и Еврейского, Кна́зь Горлнцꙋ. або Кна̀ вывѣдꙋючогѡся: Сы Асеѵрь и Ѡдаары. а Па̀: д҃, ѕ҃.
Асдарн, Ле́зик: и҆ма̀.
Абра: Нево́лница, або слꙋже́бница. Іꙋдї: н҃, л҃в.
Авъ: Ѡда́й мць, або Тра́вень.
Ава: Вло́сть, неслꙋшность. несправедливость, непобо́жно. Има̀ и҆дѡлꙋ. д҃, цр҇: н҃і, л҃д. и А́на, з҃і, к҃д. и Ана, д҃і, г҃і. Иса̀: л҃з, г҃і, Анагꙋганса.
Авіаса́ръ: Оте́ц згромажаючїй, або оте́цъ выполна́ючїй, або кончаючїй. сынъ Коре́овъ, Исхо̀, ѕ҃, к҃д. и Авіса́фъ, а: а Па̀: ѕ҃ л҃з. и Авіаса́фъ, д҃ д҃і. сынъ Елкань. Ависа́фъ, а, Па̀. ѕ҃, к҃г. [и д҃, д҃і.]
Авадѡ́нъ, е: Аполлѵѡн, Олоѳре́ѵѡн, е: а Словенски: Гꙋбай, и҆ли па́гꙋба: Выкорена́ючїй, або затрачїє, пропасть. або выпꙋжа́ючїй, выгла́жꙋючїй. Апо: д҃ і. сказнитель, Авадѡ̀.

Ава

Авва: Ѿче, Латѝ, ма: ді, аѕ. рим: н. еі. Га: д, ѕ. Сѵрскии єстъ.
Аввакѵръ: Ѻтецъ Господенъ.
Аввакѹм, или Амвакѹк, или Авак-кѹкъ: Борецъ силный, або єспора ихъ, заступникъ, або ѡблаплаючїй, або шермѣръ, бѣдѹючїй. мѣсто, або свѣтѣ, Ащахъ, отъ въстанїа. Авва бо, отецъ. Кѹм же, въстани. Имѧ Пррка, Авва: а. Дѣ: в.
К: Авдеѣй, или Авдій: рабъ Гнь, або свѣдо Гнь. шафаръ домѹ Крола Ахава. [и сто Прркѡв кри и пита хлѣбо и водою] Г црь ні г. и Авдіа, в Па: л ві. Прркъ Іыж, Авдій, Г: а. Нов: ді.
[З Полѣнника. Сѣдъ. брада не велика крѹгла, власы растрѣпалнсѧ, риза вохра, и исподъ празеленъ, в рѹцѣ свитокъ.]
Авденаго: Слѹга ясности, або свѣтлости. або неволникъ фрасовливый, троскливый, печаловитый, або чинячи ясност. Имѧ мѹжа которого и Азарїею называютъ, Да: а, з.
Авель, чрез Алеф: Плачъ, скорбь, жалость, плачъ великїй, жаловаѧ. мѣсто которое бі ми ѿ Гадаръ, на всход слнца лежи, а црь ѕ ні. г црь еі к. и Авель, и бѣдъ малахѹ. л ц е. кд. єст и село в Сімо филадѣлфїи каменную где Іефдай з Аммонітами валчи, Авеа, Сѹ: аі. лг.
Авель, чрез Ге напочаткѹ: Сѹєта, прожность, або дыхае. або Сѵрски, Пара. або каджеі, дымъ, або марно [Препѹтїе], або нѣкчемност. Сы Адамль, Бы: д. в. Євель, или Авела: Плачъ. Имѧ мѣстѹ, в ць ке. которое и Авиль, зри выше: Іыко Ге в придано до порѹшенѧ.
Аверкїй: Дерзновенъ. о: аі.
Авимъ: а: а.
К: Авіевъ, Нов: еі.
Аврамїй: Богатъ, о: кд. а: ка.
Аврамїасъ, штѹчка. нѣкотра а и вержее до игры костію.
Аврамъ: Отец вынеслый, або о высокїй. або Пришлец, пришелнни. приходень. Сы Дары Халдейчи, Бы: аі ла. мар е л сіра:
Авраамъ: о мнѡги [народѡ]. о д.
Авторъ: Начални, Кадиїемо. першїй вынадитїе оконнь речи. повод, причина.

самодѣтель, ꙗкѡ́н рѣчи на́й-
першій справца.
Агавъ: Свѣтлый, ꙗсный. або
ѡхота, веселость ѡц͠а. Има
Пр͠рка. Дѣа: аі. кн. а: н.
Агавъ, а: Саранча, або ко́нь.
Има мꙋжа. а ез: в. мѕ, нм.
Агадагге́лъ: Бл͠гі вѣстни. Іа: к.
к: Агадіа: Бл͠гаа. фі: г.
к: Агадони́к: Бл͠гопобѣдный. а: к.
к: Агадопо́дъ: Бл͠гоно́жный,
до́брыхъ ногъ. а: е.
Агапій: Любимъ. м: іі. а: кв.
Агапіа: Любимаа. а: ѕі.
Аггей: Вдачный, веселый. а: ѕі.
Агг͠лъ: Вѣстни, Посол, ѡповѣда.
Агіасма, Агіасмо́съ: Посвѧщеніе.
Агіосъ, ѡсіо, панагіе: Ст͠ый.
Агріпіна: Простаа. ю: кг.
Агрупніа, Бдѣніе: Vigilia. л: в.
Тосесть пре цѣлꙋю ночь чуты,
м͠лтвы пре всю ночь в чулости
беспана в цр͠кви ѿправованым.
а вѣдлуг чинꙋ цр͠ковного называе
сѧ, всено́щное Бдѣніе. з л: в.
Адъ: Щ мѣстце которого не зна-
емо не видимо: Темница,
а пс: г. ді. ровъ нимаючій воды,
за: д. аі. адъ преисподній:

Найнижшее на самомъ сподѣ
мѣстце пропастное, або Пекло.
Иса: аі. д. а ѯ: ді. долъ.
Ада: Згромаженіе, або ѡздобна,
з Сурска, ѡдаленаа жена Іса-
вла. бы: лѕ. Ламехова, а ді.
АДАШ: Члкъ, або земскій,
рꙋдый, а пре Антерн значитъ
весь свѣтъ, з Грецкого,
а: анатолн, всто. Д: Дусіс,
Западъ. а: арктос, Сѣверъ.
М, Мезимвріа, Полꙋдне. Бы: в,
еі. Де: гі. и Не: с ш. фі: а,
вКурисопасхꙋ:
Адамантъ: Діаментъ, або
Твердый, неужитый, ѡламатис:
дорогій камень. а кровь козлаа
его мачи. е сто: Кр: пі е
Адріанъ: а: кз.
Адсонаі, е: гі, Панъ. Ез: к, н.
Има Бж͠іе едно з десати.
Аидоръ: Безлѣпіе. з ен. дс.
Азаріа: Помочь Гн͠а. Де: зі.
Азмодеосъ: Каситель. То: г.
Азума: Ѡпрѣсно, аз: сое: спв.
Азо, на Аза: моно, або Коз. аі: в.
Азѡръ: Помочникъ. ма: а. аі.
Аидсонъ: Соловій.
Аиръ: Вѣтръ, вздꙋх, повѣтрье.

Аид-

Аида́а: Прнш растѹ. м: с: в. н: г. аі:
Адалі́а, ж: ма, ѕ. зри Годолі́а. [аі.
к: Адана́сій: Безсмертенъ,
Тое. безсме́ртный. о: к. і: д.
ні. а: к. м: в. ю: к. ю: е. а: к.
Адана́сіа: Безсме́ртіе. Има прп:
о: д. іл. м: в. а: ві, е: ні. м: ѕ. і к.
Адинові́й, щѹне́рвинѹ Лѹкъ. е:
Има мѹжа, а, м: еі. лв.
Адинові́и: е Адине рожд. ю: ві.
к: Адинодсо́р: Щѹне́рви да. де: з
Ади́ны: Бе холма, бе па́горка.
бе згромаже́а. або ѿ Адины, Тое,
щѹне́рвы богинѹ наѹ. е: Изами
в пресмроси, или почтенаѹ разѹ-
мѣ. щѣсто Ахаи́н. дѣ: зі. ві.
Адине́е: Тотж. е: дѣ: зі. ка.
Адсон: Гора, тамнѣ глаѣса, ста
гора, або, с: горы самы верх.
Аи́нъ: око, або око прророчнѣтое.
або жрело. пла е: ѕі, лі́тера е:
На: еі, и ді. а. п. д. Аенѹ:
поглядае, посмотрѣнье: гц: еі,
аці ві, Агіа. в п ѕі, Агинонъ.
Акадимі́а: Оучи́лище, школа
в Адине, ѿ Акади́ма мѹ Адинско
селѹ Плютарха в десни, названа.
Ака́дисѣ: Несѣда́лное, та назва́-
ным мл҃твы при котрой несѣда.
в Кѵрісопа́схѹ, м: і.

к: Акакі́й: Незлоби́вый, простый
отпорнестый, щедрый, с: еі.
н: к. е: кѕ. м: л. м з. а, кн.
Акелдема: Село крове. дѣ: а.
Акефе́н: Желѣзо, на в беспокое́нию
вопеченый. д: аі. Има мнка.
Акефі́м: зѹлче́м або смѣхо, лю
жа́рто, бесѣдѹючіи: д: з. н: г.
к: Аки́дѹнъ: Безбѣдний, не сый въ
бѣдахъ, Тоестъ, не бѹдѹчій
в тако небезпечносты. м: н: в. а: к.
Акѹті́сонъ: Има чца. а: ка.
Акѹ́ла: Бола́чі, або порожеа пра-
нѹчій, бла́ги про. дѣ: ні. ю: ді.
і: к. ф: гі. ла: Аквілла, оре́л. х
к: Акѹлі́на, орлицѧ. за благорѣчіе.
Акѹлі́на глаетса. а: з. ю, гі.
Акрі́ды: трава а други котрогш коре
около себе иные зелі смаа прилагае,
вда́чный до вкѹшенїа и трвалый
вбытости е. Тожъ зри и Прѹжіе.
А Прѹдноего имене, Коники за
подобоѡбразіе цвѣта и корене о-
ногш ѕѣа. [ѿ сеє чти Книгѹ рече-
нѹю Конѹкопі́е] Агво: т: г д на с: г
ѕк: еі. е. и Прѹги, ле: аі,
единоименно ѕелію, глагъ пти-
ныхъ разли́чна рода.
Акроа́ма: слѹ́ханье, ле́кціа.

ф Акро-

Акростіхісъ, краєгра́нъ: ро́жай вѣ́рша тако́вагѡ зло́женый, же на вы́шшіи антѐры и головныи имена́ тако́е або мо́ву замыка́ю, през главы вѣ́ршѡв переходячи.

Алава́стръ, или стекля́ницѧ: Банка, або слоникъ алявастровый, або на́чинє бі́ухое, нема́ючее за́што вза́то быти. Скля́ницы бы́ли именем пре́то и свѣ́дицѧ з него́ вро́бленый Та́ ковѣса. м: кѕ. м: ді.

Алеѯто́ръ, пѣ́тель: [рт.] або безбранная дѣва, або перла кришталина в когуте находячаяся.

Алекторо́в: пѣвн, пѣ́тель. лѱд.

Алеѯа́ндръ: По́мочь мужественная. Вспоможе́ніе мужо́в, або попоможе́ніе мужеский, або намоцнѣйшій. є: а, м: а. м: єі. ка. на. ті: а. ік. с: г. кн. о: кв. ли: к. д: бі. зі. м: ді. єі. а: і. м: ди. ю: де. іал. Алеѯ: патріар. Чувствавиську побіє. Іѡ дамас: с: пє. ѿ чувства.

Алеѯа́ндра, Имѧ царицы. а: кв.

Алеѯа́ндрина, єврейски, Ноо: Гнѣвоо запалѣє, або заборонѣє, або твердое, або подражнѣє, або помошеє тѣмностій. з є: попоможеє мужей, ѧкѡ: або рачуно мужескій або наймоцнѣйшагѡ.

щвѣсто сѹдшѧ в Єгѵптѣ. Єѯі: л. ді. н ѕі. з: днѡ. Имѧ и м: жены, м, к. ма, ні.

Алеѯандрїѡ. Папа ри: м: ѕі.

Алеѯі́й: Пособитель, помо́щникъ. н: кг. м: зі. м: к. ю: і

Алефъ: Наука, або учениѧ. Первое слово в алеф-виду єврей-. Плаѳѧ: г всѣ (Имѧ имѧ: а: а

Алпи: през н, волоцюга. през і. зѣлю

Алла́: Колбаса, м: м: кѕ.

Аллигорїа: Иновѣщаніе, или иносказаніе. Га: д. кд. б: лв: л: рт. фігура, гды иное розумомъ, иное словы ѿказуется. Ка: ко: ді.

Аллилу́їа: хвала Богу. або Приходите, хвалите воспѣваніе живаго Бога. Єврейски бо Алль: Идѣте. Ил: Богъ. Уіа: хвали воспѣвайте. Германъ Патріархъ в толкованіи лѵ: с. Инако. Аллъ: отецъ. Иллъ: сынъ. Уіа: духъ с.

к: Алонїй: Звитяжоный, поманый.

к: Алупїй: Беспечалный. безскорбный. Фрасунку немаючій. Ное: кѳ.

Алфіей: Тисаный, або наученый, або во. княжа. н. м. і, м, в. л. ѕ, с: кн. и: ні. де: ні м: кѕ.

Амаликъ: Людъ лижучій. з є: и ѵ.

Исѵ: лю ударяючїй. Штафо: Антїхристъ. Сн Єлїфаса ѿ Адамы заложникъ. Бы: лѕ. ві. З которогѡ Амаликиты.

Амалдекро: Барвїкеро. Іѡ. мгі.

Аманъ: смущаючїй, затрвожаючїй або ростиркъ тинаючїй, або приготовляючїй. Имя Гре: Ѕе. а.

Аматарїи: Превышнее. є: г, в ка в: з. л: ахм. Зри Щатерїй.

Амидѵ: Камень дорогїй. Якѡ поломенъ [медъ](є) барзѡ. А гѡра находится Лївїйскїй, на берегахъ морскихъ. Ускромляетъ моно вин, и недопущаетъ то хто є носитъ памяти ѿходити. Знаменуетъ Щадїя: ап: апо. ка. к.

Амеса, или Амаса: лю фолгуючїй, а лю приношуючїй єму, бцзїк. и Амасаа а, п: в, зі. и Амасїа, в п. кн. в

к: Амбросїй: Несмертелный, д: з.

Амвакукъ, зри Аввакумъ.

Аминадавъ: народъ добровольный людъ слюбованый. або посполство слюбуючее, або люду Княжати. а, п: в. і. ч: а. з. ру, д, к.

Аминь: зри Будитто.

Амма: затемнена, або згорнена: або лю є, або зне. або мати.

Ни: дї. л, и Скитскїй патерїк

Аммїанъ: пѣсочный. Ст: д. и д

Аммѹ: юпитеръ, бо по Єгу: дз. С: а

к Аммонїй, з Гре: пѣсочный. З є: людъ фолгуючїй мнѣ. С: д.

Аммонъ: Пѣсо: є: в: н: лв.

Амманъ, или Аммо: [бїбоный.] Опалюдумое. Бен-ами. Бы: дї. л.

Аммани, ил Аммонъ: лю або посполство є, а, ц аи дї мо. нс: аі. дї.

Амвосонъ: цвѣтуще вынеслое, ѿ кналку схода, столица, або кру оутиненъ на мобесон: н. д.

к: Амонадей. (в є з: д. мв.

Ампли: Латинскїй є, ѿ слова роширяю. Роширяючїй. ры. ѕі. н. ап: ѿ о. о: ла.

Амфїанъ, л: морѣ ѿкружєный. мі: а: в. ма: нї.

к: Амфилохїй: ѿ двою рожен. Около полгеный, Амфї бо, около или ѿкрестъ. а Лохїос, потаеное мѣсто. мі: нс: кг. мі: кз.

Амфора: фляша, конва. влѕ.

Амсонадъ. н: пребна. де: ві.

Амсос: чре Алї, долготерпѣлив, сребрено людї. жесто, твердъ, ый, крѣпко. або мужный, дюжный, сильный, мощный, дужїй, недобытый.

Амсо́съ, чрез Анень напочаткꙋ, ѡтлажалы, ючи, ѡбтяжоны. Ам: а. ю: еі.

Ана́нїа: Ѻблакъ гнь. то есть, оболо паскїй, або пророкова е паское. дѣ: е. нее: ае. л. е. е. нѣ.

Ана́нїй, или Ганані́а. Ласка паскаа, або мардеe паское, або дар паскі. іе: лз. ві. н лѕ. ві. а, п: г. дї. нн. ік. іе: кн. а. в, п. кѳ. аі. да: а, з. што и Седра нарече.

Ана́нїа, Анані, и Анні: ѡповѣ, пѣсн, ꙋмордованы або ꙋбогїй, недостатоный, потребны. а п: еі. ні. кі.

Ана́дима, Клятва, проклятство, або офѣра, ѡбане: або дарь. або Бгꙋ посвяченая ре, або ѿ че Бгꙋ юзопсована ре. На: ѕ. зі.

Ана́дема: Пѣстош, або вытраче́не, выглаже́нье, або бритко, ѿ б-лиѣ. прикр, мерзїй: або члове проклятый, за: ч: ка. г. р: д. г, ѿлꙋче́нїе. проклят, а, к: ѕі. рѯѳ.

Анадематї́зѡ: Послюбꙋю, подаю́са, ѿдаю́са. або проклинаю, ѿрекаю, бѣжꙋ, дїа́волꙋ ѿдаю.

Анафора, Єѳношенїе: Доры, або

Анадѡ́д: или Ана́дъ: (Дора. ѿповѣ, а пѣс, а смꙋто, а ꙋбо́ство. сꙋ: г. ла. на. ка. пі. не: і. л. або крепкїй. а, п: з, н оіе: а.

к Анаста́сї: Воскресе. де є. [м: і. а еі

Анастасі: Воскресенїе, о: бі. де: зі. к: к: Анато́лїй: Всхоні. м: а: кг. н: г.

Ада́нк: на роскошꙋ панꙋючі. о: г. або жролапа.

Андáнк, т: Протѝнный Кна. о: д. к: Андре́й: Щꙋжественъ, смѣлый. намоцнѣшїй, намꙋжнѣйшїй. а ростропнѣшї, дѣнейшїй, або з Єв: Сила. м: д, ні, нї. в. ісѡ. а. мі, се: ѕ. к. о: в. зі. к. ное: л. д: в. м: ні. ю: л. ю д. а: дї. к: Андрі́а: Щꙋжественны. валечный, або богатоꙋмениъ, про: с: д. к: Андро́никъ: Щꙋжепобѣдителный, мꙋжзвитяжны або звитяжнeлы, в, м: д. а. ры: ѕі. з. се: ѳ. о: ві. ав д, не: Правдꙋ сꙋпрꙋга съмртьть бы: сынъ же пртсный бесмртїе прїя и наслѣдова. м: в. маїа, ѳ.

Андропела́гїа, мꙋжїмо́рска. се: ѕ.

Андрѡ: мѣсц где мꙋжїве мїсаю, и бесѣды свои мѣваю те ренное же та нѣвѣсты небываю ѿдо нѣвѣ самы. н г

Анїк: зно́сны, вырва́наго ны. м: і.

Анемподї́стъ: Слобо́дный, незабавны, або нїгдѣзбранн, н: в.

Анеѱїй: Сынсвецъ, братано, братрїечны або тютечны, або сынбраній

бранїи або сестри. ко: а. езл. ї.
Анимаїса. мнца: м: кѕ.
Анна: Благть, потѣха, або ласкаваѧ, мардная, мила, вдачна, любостивая, ѿпочиваючая, дарѵючая. Жена Елканина, а, ц: а. в. пррч. л в. лѕ. с: д. о: к. нов: кн. д: д. м: кѕ. к: гі. ю: ке. а: кн.
Анна, или Аннасъ: Щордѵючїи. смѵлячїи, або ѿповѣдаючїи. Н. їсѡ, ні. гі. л: г. в, дѣ. д. ѕ.
Андразъ: Карбѵнкѵлюсъ, камень дорогїи накшталт ѵгля горячого. нс: н. апо: ка. дї. зр хакїдѡ
Андїмъ: цвѣтный, см: с: г. о: зі. но: дї. кв. н: з.
Андолоѓїонъ: цвѣтословїе. Зр. ф: Има книги щенїи изборанной.
Андосъ, цвѣтъ. Прп: д: ві. к: Андѵса: цвѣтѵщая. прп: а: ві. зї. а: кв. кѕ. ї, г, к, и Їхамен.
Андїа, посвячена рыба. де: еї.
Андѵпатъ: Староста, намѣстникъ. Бѵрмистровъ. дѣ: дї, л. нгі, н.
Акі: неѡбѵданый, возный, немолѣный. м:
Анѵсїа: Совершенїе, или [ѕі. к. совершителница, доконае, поступокъ, пилность. де: а.
Анекнїа: неспятажоный. ю: к. а: еі.
Анкѵра, г: Кова, ковница. н м к.

Антїсо, доброливый, езлобен. о: гі.
Антимінсъ: Замѣсто Трапезы. Антимисы не въ всѣ стыи Трапезы потреба е покладати, але на тыи, ѿ которыхъ не пѣвная вѣдомость, сѵтъ ли Посвящены або ни: Абовѣмъ Антимінсы, замѣсто Посвященныхъ стыхъ Трапезъ содержатъ: а Антимисовъ не е потреба, гдѣ естъ вѣдомость пѣвная, ѿ Посвященїи Трапезы. Арменопоѵ в Книзѣ г, ли сл д. н в е, л: Тл. м: пра. Свята А, Гл: н. Н Спс: Ѡ. г: а, їсѡ. Кїро: н г: гі. н спс: е. г: ві.
Антїпъ: ас: Для всѣхъ, або противъ всѣхъ. е: ап: в. г. с: м: а: аі.
Антїпасха: Поновленїе въскрсенїя.
Антїпар: для оц, а противко оцѵ. е: а, м: ві. ѕі. Антїсто, сѵпостатъ.
Антїхрїстъ: Противный Хѵ. або противникъ Хвъ.
Антїохъ, за возъ або вмѣсто воза, або бѣгѵ. або противко возови, або бѣгови. Еллински. а м: а. аі. Има прпв: д: ка.
Антїохїа: Тоже: за: д, в. двѣ аі. кѕ. н гі, г, н аі. га: в. аі. про: с: а.

Антіохїане, Тоже. м: ч: є:
в, м. ді. д. є, ч: дѣ. ѕ. є.
Антіохїн Патрїар. вмѣсто чьстєва
Богорагω, слышєва. Іс: да: с: кє
Антисонїй: свышє даны, а нєкγ-
плєный, вмѣсто нно кγплєныи.
о: кв. н: з. ві. д: з. ід: зі.
м. а. а: а. ді. ю: і. а: а. д.
кі: Анγбін: Богъ єгγпєтскїй.
к Анγрїй: высокі, або нєзмоклый.
Антсонїна, м: а. ю, д. є: і. ві.
Антисонїнъ: На замѣнγ дрγгогω
кγплєный. о: кв. а: кі. [ю: кд.
Аппїω: оучєнїй. Аппас: роднтє.
Азіос: Достойн, годный, поважный.
Апєлатїй: Проповѣдни слова єгω,
або нєчорный, а: кв. сє: і.
Апїй, имѧ идωла: єа: ві... [сє: і
Аппієв Торгъ: имѧ рынкγ рымско
ω Аппїа нѣкоторого бγрмистра
названый: ωкотрой Дорога Аппїа
названа єсть. алє Аппїєвъ Торг
мѣсто было, поблизγ римγ
лєжачєє. дѣа: кн. єі.
Аподипнисонъ: Павєчєрница.
Апокалγψисъ: ωткровєнїє, або
ωбъявлєнье. є:
Апокрісисъ: ωповѣдь.
Аполлγω: выкорєнѧючїй, або
затрачаючїй, або псγючїй. є:

Апо: д. аі. и Аполлω: а м: г,
і. ю, є. і. є имѧ идωлγ,
ємγ прєвоωбразно, слнцє.
кі: Аполлосъ. дѣа: ні. кі. н
Аполлω, Ап: ω о. д: н. м: кд. н л.
Аполинарїй, м. ю. кг.
Аполлсонїй: Гγбитєль, ный, м:
дє: ді. ю: ѕ. кг.
Аплъ: Посєлъ, посланє, ини.
лєга. є: лγ: ѕ. гі.
Апфіа: Выводачаа. або голγбь
бєлоє выпγщаючаа. н. ж. фі: а
но. кв. ф. ді,
Аравн, вєчєрнїн, або рγкωимω-
вє. або вданын, або пωлнїн,
або Крγкωвє, або вєрбы, або
розмѣшана, в, ч: кд. з.
Аравіа: Вєчєрна, або вєчєрова,
або рγкоимєтвω, або вдачно,
або Крγкъ, або Крγкова, або
пγща, або вєрба, або змѣша-
на. єѕі. кз. ка. и Паѣнак-
щєй, или Сава, Іс: а. ві. ψал
оа. і. га: а. зі. зр Сава.
Аравъ: Вєчєръ. моф. Кочина,
Аравітин: Вєчєрнїй, або рγконца
рγкоима, засідца, або вданы
або поный, або Крγ, або вєба
або змѣшаны, в, є: в. ді.

Арам

Арїмъ: Вынеслость, высоко. або зводячїй, або проклятство, н҃. бы: г҃. кг҃. кв҃. ка҃, ѿца сүска. чн҃: к҃. з҃ щежурывчїе. на҃, п҃: в҃. кг҃. н҃ зри сүрїа.

Арамъ. е҃: ра҃: высокїй, вынеслый, або замѣтлючїй. м҃: а҃, г҃. л҃: г҃. лг҃. тѣ неповтрѣбне придано Иоарамъ, а҃, п҃: в҃. д҃. а҃ с҃ і҃.

Арамъ. рѣ, д҃. дї. Нара, сказителнъ.

Араратъ: Проклятство держанья, клятва трепита. злоречєные боязни. з҃ е҃: и сү: проклятство, або свѣтлость бѣгучого. бы: аі. в҃, и҃ н҃. д҃. и Арменїа, ис: лз҃. лн҃. (а҃: а҃).

Ардалїсъ. помазаный, покропленый.

Арей, или Ара: Проклинаючїй. злоречачїй, або видячїй. з҃ ла҃ оладръ, а҃, п҃. з҃. лн҃,

Ареда, Арета, анъ: Добродѣтелный, цнота, цнотливый, або милый, тихїи, скромный, покорный, ласкавый, е҃: в҃, м҃: е҃. н҃. в҃ к: аі, лв҃, слшве: ві. в҃. о҃: кд҃.

Арїевъ ледъ, или Арнопагъ: Пагорокъ маго. е҃: Арїй, Брань, Пагоокъ, Холмъ, мѣсце высокое, дѣ: зі, дї.

Ареопагита, з пагорка щарсова.

Арїесъ, или Арея, или Арїй, или

Аръ: Творїти свѣтлтї просїи, или гнѣву и убїйству. И мамдсолу и планитѣ щарсу. имѣ прѣвоѡбрано про, подобенъ пламеню е҃ и м: д҃. дї. Сүжива҃.

Ардра: чаша, котрая в схилѣю име

Ардронъ: члоночо, составн. часть граматики, различїе, ачве.

Ардрѡ: Спояю, надобно що сплавую, звязую, спрагаю прїпрагаю, іе: іѡ. в҃: г҃. д҃. ѕ҃. н҃ еі.

Арїанъ: имѧ мнїха. дї: дїо

Арїадни: бязочнела. мінова цорка Бахусова жона. е имнц. с: не.

Арїдметїка: Чисалнїналь художество ѿ счисляти число. Наука лїбы. хитро мѣры. форте раховання. пятаа наука вызволена. к: Арїстархъ: нрачьы началнн, або Найлѣпшїй кня, е҃: дѣ дї кд҃. кѡ: д҃. і҃. с҃: к҃. а҃: дї. кѕ҃.

Арїстїппъ: нарочн Конникъ. г҃: в҃: с҃: в҃. па: т҃: нд.

Арїстїонъ: Изряный. с҃: г҃.

Арїстовѣ: На лѣпшїй раца. в наїлѣ ша рад. вма, р: ѕі. о: л. е: л. м: еі. к: Арїстоклей. м, презву. ю, к.

Арїстотель

Аристотель: Изрядный свершеніе.
Аристофоронъ: Начинье на котромъ обѣды носятъ, або широкая миса, або талерь, або округлая шиба котрою през часы гравано. е: дискосъ.
ві: Аркадъ: довлѣючій а. і: кѳ. м: ѕ. з.
Аркесилай: Пожитечный, або доволный людей. Имя философ.
Арктосъ. ѕвѣзда що медведь зову, або възнебный. Крайна полунощная.
Армеа, ѕѣс: г, ла. иі, с. кз.
Арменія. лц, ді. л, то що и Арарат.
Арпу: м: м: кѳ. маія, н.
ві: Арсакій: Солнца твердость, або отсвѣтчее блистателный. о: аі.
Арсакъ, поношуючій ярчу, або поносе ярчие, е. а м. еі. кг.
ві: Арсеній: твердоумен, или мужество. о: кн.
Артаксерксесъ: Свѣтлость, або прокл(я)тство. або злоречіе, клятва. Щобычна або квапливо покладаючій, або горячо весела. Особливое имя Кроле Перский, и Кесарь, римских цесарей, а, ез. д. з, нѕ.
Артаксеркс: Свѣтлости або злоречіа, мовление. або квапливость намовляючій, або горячость

розрывана. а, ед. з. ка. нн. а. Нее: в. а. нв. ді. нгі. ѕ.
Артемасъ, цѣлъ, сынъ, здоровый, або ненарушный, або гладкій. Приятъ, честный, совершенъ. е. ап: ѡо. ті, гві. о: а.
Февр: Артемій, о: ві.
Артемида: прияна жертва, или цѣла, да: Діана. отъ днаназывана е, але того же мает ясно подонуж дневи. и мцъ той имене зову. Имя богинѣ або идола въ Ефесѣ, то Артемиду презвано, луна. дв: ді. за: мв. с: кд, илле. (с: н.
Артемидор: цѣлости, здоровья дающій.
Артемонъ: цѣлъ, або заслона лоданая, яко корабелный, платна шкутная, опона нанала. м, и прес. м: кг: а: ді. бі. о: н.
Артирій, гортань ижъ входит внутръ вода, и вѣдъ. от духовая жила, або пусовая жила, або жилница. в. а. асгв.
Архаггл: Старшій аггл. или аггломъ началствуя, или староста аггелскій.
Архелай: Начальникъ людскій. або Князь людув. в: м, в. к. м: е.
Архи: Долгость, або здоровье, або блина. Имя народу. ка: ѕі, в.

Архидіа-

Архідіа́конъ: Ста́ршій слѹга́, а҆́лбо Нача́ло діа́коновъ.
Архіе́пкпъ: Нача́лникъ посѣтителей.
Архі: нача́ло. Епкпъ: посѣтитель.
Архіере́й: Стлъ, на́йвышшій а҆́бо ста́ршій По́пъ, Па́пѣжъ, а҆́бо пре́днѣйшій Сщ҃е́нныхъ.
Архіере́йсъ: Пасдѣ́рникъ. Има оусте: мѣ́стѹ по Кѵ́прскѹ.
Архімаге́йръ: Старѣ́йшій По-варѡвъ, Кѹхмистръ, ма́йстръ кѹхарѡвъ. а҆́бо Воєво́да во́йска, ге́тманъ мѹжїѹбїє. д. цр. кє. и. Іере́ л и м. в: а: л: вх пг. Бра въпросѣ Отца: ѥже прїйма́ютъ ся ѧ҆дни раличнѣй и пи́тїи, что ражда́етъ чловѣкѹ; ѿвѣща старе́: ѧ҆кѡ ражда́етъ вса́кое зло. видь бо ѧ҆ко послѣ́днее ѿпѹстѣнїе Іерѹсалимѹ бы Навѹ-ха́рда́но Архімаге́йро. Іє: нв. вї. Патерикъ скитскїй, слово н.
Архімандрі́тъ: Нача́лникъ па́стѣв [ста́да Хва], а҆́бо Ста́ршій на мнѡ́гими Монастыра́ми.
Архі́ппъ: Нача́лникъ кѡ́ней, конюшїй, а҆́бо Кнѧжа а҆́бо пре-ложо́ны на кѡ́ми. є: кв: л, зі. фі: с: в. сі: ѕ. н: к. ю: ѕ.
Архістра́тигъ: На́йвышшій Гетма а҆́бо во́дъ во́йсковы, а҆́бо жолнѣ́рскїй ма́йстеръ жолнѣ́рѡвъ, а҆́бо ста́ршїй Кнѧзь. ц: ві, д. Воєво́да, їѹ д в.
Архісѵнагѡ́гъ: Кнѧзь сбо́ра. д. гі: гі.
Архітектѡн: Ста́ршїй тесла, а҆́бо ма́йстеръ тесе́лскїй.
Архітекто́, бѹдѹю. мѡф: подѹща́ю, пошѹба́ю, помовля́ю, причи́нѹю.
Архітектѹ́ра. ма́йстерство. а҆́лбо наѹка около бѹдова́ня.
Архітрїклинъ: Шаршало́, а҆́бо старо́ста на весе́лю. ра́дца а҆́бо преложо́ный на потра́вами и на пирѣ весе́ла. Кнѧжа Гма́хѹ ѿ престо́лахъ. є: ів. в. и.
Архіти́пъ: Нача́лный ѡбразъ. на Архітѵпъ ѿхо́дить: На то ѿсыла́ет сѧ чи ѡбра. а. ѡ. лд. ч: рл.
Арома́ты: Воннѣ, пахнѹчїи ре́чи: перфѹмы, кадила, мѵ́рры, корѣнье. зѣ́ла пахнѹчїи ѡлѣки, за́пахи, и дорогїи масти. к: Асаф: Згромажа́ючїй. збира́ючїй, кочѹчїй. а п: ѕ. л. д. єї
Аси́ръ, пре Са́мъ, Зва́заный, а҆́бо до темни́цѣ посаже́ный: ѵ: Заказа́ный. сѵ Іѡхо́нїи, а, п: г. зі. Кладо, ѕ, кв, и Ѧвнеса́фаль, кг. Кореовъ, Исхо, ѕ. кд.

Х Аси́ръ

Асиръ, прє: шинъ, Блаже́нство, або щасли́вость, щастье, фортꙋна. бы: л. гі. на: зі. лі. и ді. лд. гц: д. ѕі.

Асирі́й: Неправлѧ́ѧй.

Асирі́а: Неправле́ніе.

Асі́а: Ка́листа, мꙋ, боло́то: тин ба́нꙋла, плюга́в. Ѿсюда ча Асі́н котра́а за трі́тюю ча́сть свѣта бываѐ розꙋмѣна: тын всобѣ замыкаѐ дрьжа́вы: Фрѵгію, Памфѵ́лію, Кілі́кію, Лѵкао́нію, Гала́тію, Карію, и иншїи, и Ефе́съ, та́а ѿ про́ бехоней ча́сти котра́а до Каппадо́кїи и Сѵрі́и постꙋпꙋѐ ѿвсю́дꙋ мо́ре е ѿкрꙋжена. Тꙋю розꙋмѣю тепе́р же Тꙋркію зовѐ. та́а ча́стост помина́ѐ в дѣ: Ап: и ап с: Па́вла. дѣ: ді. кѕ.

Аста́не: Щꙋли́стый, ли́нꙋчи, або бо́лшый, є: дѣ: к. д.

Асиді́н: Притяжа́тели, або Ка́нѣ, ра́ршгн. або Полю́ючїи, а чи́гающїи, Перегꙋчїи на ко. Н. в, м ді. ѕ. а м: з. гі.

Асклитодо́тъ, Бобко́вого дéрева да́тель. мнцѣ. ю: г.

Аспі́да: Оу́жъ ма́лый ѧ́довитый. Ѱа: ч. або змїа, лꙋ: лв.

Асꙋ́ръ, или Ассꙋ́ръ: Чигающїи, або ширмꙋющїи, Стерегꙋчїи накого, або щасли́вый, або смо́тращїи, бы: і. кв. и с. аі.

Ассꙋри́мъ: Чигаючїи, або щасли́вый: або погладжа́ючїи, або ширмꙋючїи, блючїи. лю свáрачїи. бы: кі. г. не: з. зі.

Асса́рій, Ле́пто, Оволо́съ: гре: Асса́рїа. Пѣназь, га́рѣль. або шеспо́ск пѣназї, або два шелюг. Оволо́, в адинамїа́жи з мѣдни, а мѣдница, з ліп. Асса́рїи и Оволы, Нꙋма а царь римскій по ро́мꙋлѣ, каза́ наро́бити з желѣза и з мѣди, бо пре ни монета гли́нанаа и ско́ранаа была́ в Ри́мѣ. м: і. з: лѕ. с: кд.

Ассꙋръ: Кнѧ и голова. а ез: д. ѕ.

Астаро́дъ: Че́реды, або бога́тства, а чинѧчїи быть бога, а мо закон ꙋ дѵ: л. д. на: д. і. нві д. нгі. ві. Гиганте з, Настаро, бы: ді. є.

Астаро́ѳ Карнаи́мъ. а, п: ѕ. ол. а ц: з. г, и д. ві, і. бо Палести́нѣ, г в к с в. с н, т. се хвали Соломо́нъ, Аста́рсъ. гц аі. е, и лг,

Аста́ртъ. Асда́ршде. или Астаро́дитѣ. Тꙋ. е. ч. а п. аі. м

и Аста-

и҆ Аста́рдъ, д҃ цр҃к г. гі, где́ мѣ́ло бы́ти пи́сати Асторе́дъ, зр҃и Астіарсѡ́дъ. су: Афроді́та.
Асте́рїй: мил҃ ѧ҃ звѣ́зны. а҃ з.
Астроло́гіа: звѣздословїе.
Астроло́гъ: звѣздочетецъ.
Астрономі́а: звѣздозако́нїе, а҆́бо звѣздочтенаа се́маа на́ука.
Асv́нкрї: непри́ст. Свызволе́на, вобо́ны, непоспо́литы, за́ны, рѣ́дкі, неподо́бны вро́ссбкѹ. е҃: р҃: ѕі. ді. л҃: н.
Атїта: грѣх склонѣ. а҃ е: в҃. Атїфа́: вы́дела, а҃ грѣх воло́са, а҃ кѡ. а҃ е: в҃.
Атта́лна: сказ҃: Итáлїа: розмножа́ючїйся, пом: замаг: а҆́бо выховыва́ючі, жи́вачі, в҃: дѣ: ді.
Атта́лъ: ростѹ́чїй, а҆́бо выхова́ны. в҃: а҃ м: ві. кв. ю҃: е҃.
Атти́ль: Грѣхѫ згѹкае, жа́ль. е҃: и҆ма мѹж, а҃ е з в. нз. неѣ з. нд.
Аттъ: Ѻтрок фрvгі́йкі. а҃: а҃.
і҆ Аттікъ, чеський: Гре́цкі, а: і҃.
Аттѹсъ: Грѣ остїла́ючі. а҃ е н в҃,
Аvгаръ: а҃: зі. Зр҃ Латтѹ.
Аvгѹст: лѧ: е҃, ѿ Ворожби́сто назва́ный, а҆́бо ѿ множе́нѧ.
Прила́гательнѣ: Сла́вный, за́ц, знамени́т, па́нскі. Имѧ ри́мско цѣ́саря. л҃: в. з: е. с. а. в и҆ мцѹ тоѥжъ и҆мѧ.

Аvзе́нтї: растительн. ді. гі. Сфе зі.
Аvзіві: помноже́е вжив ст҃мающі.
Аvтономѡ, Самозако́нникъ, или самозако́ненъ. м: с: ві.
Афедрѡ: выходо, закре, пре́вѣ, зані прохо, потре́бна комо́рка.
Афи́ра, а҆бо га́пфі: Лѡжа, а҃ при́крнїын, а҆бо бере моски, а҃ п з. ві.
і҃: Афдо́нїй: Нез́азростны, го́йный, доста́тнїй, ѡ҆квитый.
Афра́атъ: іа. ід.
Афрі́ка, зри фѹ.
Африка́нъ: м гі. а҃ зі. Сю́ іа.
к Афродісі: до ро́скошн склонны,
Афроді́та, л: Вінѹ. боги́на ми́лостей, пан, вдан, втѣ, и҆ ро́скоше всѣ. Таа денни́цѹ Гды пре слнце и҆де, а҃ за ни́м Вечерні́цѹ зове.
Ахаа́въ: Бра́тъ ѿце́вскїй, а҆́бо бра́цкїй Ѻте́цъ. г цр: ѕі. ід.
Аха́зъ: вѣи́мѹючїй, пойм: ѹ҆хватов: ѿдерж: розѹмѣ: посѣда: ѿс: держа́чїй, вида: ба́ча: д ч: ѕі. а҃ и Єлїезе, л: г. і. а҃ а.
Ахазїа, или Аха́зїбъ: Кла́мца, кламли́вый, лга́рв, кла́стбе, а҆́бо перестава́ючїй, а҆́бо пла́чѹчі еана, а҆́бо пре са пла́чѹчі. св: а҃. ла.
и҆ Ахзіф: на, ді. кд, глеса.

и Ахім, ѳі. м. мѳ: а. аі, Дѡмы Судвѣ Іѡсіф бышѡ. чнїати маіи, Дѡмы Ахзівиві назвідіна былѡ.

Ахаіа: Болѣсть, жалость, Троскнѣ або смутокъ. Крайна а выспа, рим: еі. кд. а к: ѕі. еі,

Ахаікъ: Болѣючїй, жалуючїй, або смутный, ѣ: а к ѕі. зі. д: к.

Ахаръ, или Аханъ: скрушаючїй, стир: затрвож: смут: трапачїй, Іоку: на: з. а. и к. к. а, п: в. з.

Ахасва, зри Асвай.

Ахіезеръ, или Агіезеръ. Братъ попоможенїа, або брацкая помо. або браское посѣны, меф: брацкїй почато, або прикступъ докаждой рѣчи. и: а. ві. и Ахіезеръ, в, кі. и Ахіезеръ, сказ: з. зѕ. і. ке. и а п: ві. г.

Ахеменідъ: Испо: Пер. и: г.

Ахнафсикъ, или Ахсафъ: Чарсвникъ, або прелеа скрушаючїй. на: аі. а. и Асафъ, аі. ке.

Ахиезеръ, или Авіезеръ: Отецъ помочи, або ѿцевская помочь. або посѣны, або Отцевскїй сѣнно. на: зі. в, ц: к. Авіезе. а п з.

Ахикаамъ, або Ахіамъ: Братъ матки або народу. в, ц: к. а п аі.

Ахиалъ: страшно, г в с нагрова ве п аі с:

Ахіа, или Ахіиа: Бра Пасхїй. г цві. ві. и аі. д, и а. и: ві.

Ахіллевсъ: Пр: і: зі.

Ахікамъ: Братъ вставаючїй, або братъ мсѧчїйся, а цр к. к: Ахіла, ін: пр: ма: еі.

Ахілудъ: Бра нарожіный, або бра роженый, ди: в ц и. г ц д.

Ахімъ, или Ахзівъ, или Ахзіва: Кламца, кламливый, лгаръ. або переставаючїй, або прелеа плачучїй, на еі. мд. и Ахзіфъ. аі. к.

Ахімаас: Братъ порады, або бра порадный, або бра з дерева, а цр: аі. и. Амихасъ. в, ц: еі. лд.

Ахімен, или Агума: Лука Орлов, або братъ вѡдъ, а па д, в.

Ахімелехъ: Братъ мой Король, або бра Королевскїй. або порады. що ѿ сынѡ Адама. а п, к. г.

Ахіонома, или Ахіноамъ: Брацкая пакно, або вдано. або бра рушаа. Жена Саула, а ц: аі. Два іилїака, Нахинама, кі. мг. и Схинама. а, п: г. а.

Ахісамахъ, к: Бра живо, або немоч, а бра злучаючїся, Исх: ла.

Ахісаръ

Ахисаръ: Братъ княжати, або бра(т) простования, або спѣвания, або бра(т) неснастливи иначи, чигающїй на кого. г цр. д. ѕ.
Ахитофелъ: Братъ упадку, або бра(т) недостаточный, або бра(т) глупства, або рѣчи глупои. а цр ıı. вı. кг. лд.
Ахитувъ: бра(т) доброти. а цр. г. кв. д. в ц: н. зı. а п: ѕ. з.
Ахисоръ: Брацкая свѣтлость, або бра(т) огня. Н. Іуди: є. г.
Ахиш: бра(т) хвалы, або вынятючїй л.
Ахіа, или Агше: Остьтъ, тѣрна або хребе(т), спина, пацѣрь. або брацтво, тѣре: або удка. а пан.
Аховсоръ: Щышъ, або покрушокучїй, або гвалтачїй, стискаючїй стѣдню, д цр: кв.
Ахрадей, или Адахъ, пре(кладается) Гє: Ударяючїй, або опокаряючїйся, або подаваный. Єсди, д. Номъвѣя, или Адахъ пре(кладается) Аїнъ. Годината твоя, або ча(с) твой. а ц л. л.
Ахранъ, або Абранъ: Перенести, або гнѣвъ, або плодъ ѡблажїє, або оболо(нье) спѣвая, з с г: збожье, жито. на: дı. кн.
Ахсоръ: Замѣшанье, на: ıı.

Асодъ: Хвалачїй, або вызнаваючїй, бы: мѕ. ı. а п: д. кд. Арї: іѕ: г. ıı. и Асодъ. а п: з. ı.
Ашдъ: Єдно, або веселье, радо(сть), загадка, або коне(ц), стичасто(й) кадои рѣчи. або сутѣлность, або остро(го) розуму, а пан. ѕ. д.

Акоронъ: Татарское зѣлье. *
Акратокодонъ: Жало, пани велики.
Акрохордонъ: Бородавка.
Антидотонъ: Лѣкарство.
Антифонъ: Спѣваніе на ѡмѣну.
Апографъ: Переписъ з книгъ, ехтрактъ, копѣя.
Апофдеґма: Короткая а мудрая ѿповѣдь.
Атадъ: Корчъ, або тѣрна. Терновиско. Мѣсто обону сторону Іордана, где и плакали по Іякωвѣ, которое мѣстце потомъ названо Плач Єгупетскїй, бы: н. Тѣпи Бет-агла: мѣстце вѣры:
Ахатисъ: Гагатокъ, є(сть) камень жилками розныхъ фарбъ розделеный, же часо(мъ) гаи, рѣки, горы, былинки и розныхъ кшталтъ выражаетъ. острии и помазанне наличими, усѣкані вѣбранае скорпіина и Єхідина. Нехо кно дı

Беззаконникъ, [Нецновный, неспраедливый, небожный, безбожный.] Превратный, опачный, злый, злосливый, або безтарма: або не вступнючій. Беретса за дьявола, который напервѣй зверг тармо, и сласа апостатом.

Лувій, [Лоимікосъ, е: Заразливый, шкодливый, нецнотливый.] а, ц: і. к. Наумъ, а. еі. с: е: нѣ. Сатана. су: в. к: ѕ. еі, Белиаль, Веліаръ, Преступникъ, або апостата. при: ѕ. еі, безумень, отщепенецъ. всѣ грѣшници которыи отвергше заповѣдей бжїих нехотѧ ходити, ѧко еретици и иныи называны суть, сынове беззакониии, беліала. св: ді. кв.

Бездна: образнѣ, Настоѧщее житїе. ап: пі: г: з. ес: н.

Белма: Нѣчого, або старо збытаа. н. имат мѣца. іуді, з. г.

Бенонѣ: сынъ болѣзни моеа сынъ билый іаковль, и ниже Веніаминъ, бы: ле. ні, глеса.

Берь. или Верфѣа: тажка, ме: школивая смутна. іажк, повання, зацнаа, непосполитаа.

або важна. е: щѣпов шакедонїи к угорѣ Кітской, дѣ: зі. і, гі.

Беранни: заныи, ваныи, е: дѣ к. д.

Бетъ, или Видъ. Домъ. або завстыжена. Има второн литеры еврейского алефъ видх. пла: іре: а, и проа.

Благаа вѣчнаа, многш именнѣ изобразуетса. ап: пі: г: ді. с: д.

Бгъ, от богатства, ижъ всебогатый всѣ обогачуючій. Бгъ естъ по любомудрцѣ внѣшнихъ, Оумъ. по богословцѣ же, Дхъ.

от Плато: рече: еди отс: ѧко ащі вѣсть инно мѣсто, имѣющее оуспокоенїе, и потребъ ради телесныи не хощет ити тамо, если не вѣруеті ѧко естъ Бгъ.

Бжство: Божество, або отпарно боское.

Бгоданый, албо Богъданъ: отБга даный, тое значат и тыи имена: Діодоръ, Деодатъ. Деодосій, Деодорітъ, Досідей. Доросей. обаче зри на свои и мѣстихъ. к: Богоолѣп: е: дѣопреп, а. пв.

Бголѣпный: Возможности нѣщото всобѣ маючій и пресебе показуючій.

Бго-

Бголѣпнѣйшыѧ гласы: Бꙋ барзѣй прислꙋшаючіи голосы.

Богомили, еретіцы, и ми сѣч, г҃ в.

Бгоносный: мꙋжъ Бга в собѣ маючій

Бгорачитель: Побожный, Бга милꙋючій.

Бца: Котраѧ Бга ꙋродила.

Бгословъ. ѡбважаючій ѡ Бгꙋ.

Бгѡтворащій: Бгами чинѧчій, называетъсѧ. д: е.

Богатодаровный: щодробливый, ѡсвѣнтый.

Богатѣю: богатымъ зоставаю, естемъ, стаюсѧ.

Богачꙋ: богатымъ чиню.

Бодецъ: Ѻстенъ, чим волы поганают.

Бодѣне: Рамнъ: Терные остроеи простое, цвѣтꙋ бѣлогѡ, и запахꙋ вдачногѡ, которое называетсѧ ѿ Грекѡв Приншлинственно для тогѡ, же нѣкгды листа не тратит: по нашемꙋ, шипшина. З той голіи (повѣдаютъ нѣкоторыи) корона Хва ꙋробленаѧ была. Терніе, м: кз. рві. кд.

Бонще: Боевиско, мѣсце где збоже молотѧт. токъ.

Бодрствꙋю: чꙋйный естемъ. л: ді.

Бодрственное: неспаное, чꙋтно потребно.

Боемі, Ческаѧ з. г дни в долиши.

Бонифацій: Добротворецъ. З Еллинска: Бонифатій. Латински е, Имѧ мнка, ав. ді.

к Борисъ: ѿ е: Борис: Вѣтр с Полночи. кнѧзь рѡссіи. м: в. к. ів. кд.

Боридъ. зѣлье острогѡ смакꙋ, до вымыванѧ брꙋдꙋ способное, ѡт ктого ма мыло. и в чищеню тꙋю моц маетъ, што салѣтра. Іе: кв.

Брарихабль. е: Агарене. Дрꙋгое всиско, або остаточное войско: або нишлаѧ болѣсть, або остаточнаѧ жалость, або овцѧ брацкаѧ. Сы Фрімон, а, па: д. и.

Бꙋди то, или бꙋди, сирѣчъ: Амінь. Нехай бꙋдетъ, нехайсѧ станетъ, або нехай стало бꙋдетъ, албо лѣпшей правда. [Такса нехай станетъ, або заправды, вѣрнѡ, истиннѡ, так естъ. або станьсѧ, або такѡ бедай, або Нехай так бꙋдетъ, або заправды так естъ, албо правдѡ естъ.] Діѵ: к. еі. чн. е, кв. а, к. ді. ѕі.

Вънистиннꙋ, или да бꙋдетъ. Апо: тп: г: ді. е: д.

В

Ваа́нъ, а҆бо Баа́на. в҆ ѿпо́вѣди
а҆бо смѣ́ску., а҆бо в҆ спѣва́нѧ: а҆бо
су: Перепрошенье. б҃ ц҃ д҃. в҃. и҆
Ваа҃: кг҃. кд҃. и҆ Въваа́нѣ: г҃ ц҃ а҃.
в҃і. Сы̑ хусі́й, Вланіинъ: с҃: ѕ҃і.
Ваа́лъ: Бавалъ, а҆лбо пану́ючїй.
а҆бо по̑даваючїй, а҆бо ѿдръжава́
ючїй. г҃ цр҃: ѕ҃і. лв҃. а҆ ла҃, Иваа҃.
ко́трый и҆на́че называ́етсѧ ѳе́оре.
зр҃ ѳе́тарѡ. а҆ з҆ажнваетсѧ за котры
ковенъдѡ, і҆е: в҃. и҃. Греци ща́рса
розумѣю. ч҃: кв҃. ма҃. е҆го́же
раскопа́ Гедео́нъ. сд҃: ѕ҃.
ке҃. а҃ п҃ е҃. кг҃. и҆ Ве́кра, с҃: е҃.
и҆ Ва́елъ, и҃. л҃. и҆ Ва́ель, д҃. лѕ҃.
Ваалі́мъ: И҆дѡлы, а҆бо пану́ючїи,
а҆бо по̑дава́ючїи а҆бо ѿдръжо́ву
ючїи. а҃ ц҃ з҃. д҃. и҆ Обра́ и҆зва́,
в҃, п: ки҃. в҃. і҆е: в҃. кг҃. Ваалъ,
сказе́не, в҃, ц: ѕ҃. в҃, ѿ кна́ Іу́ди,
чита́етсѧ вмѣ́сто ѿ Ваалі Іуди.
то е҆ з҆ Каріад-іарі́мъ: на́ еі д҃.
Ваали́мъ, и҆ли Баа́лі: Болва́ мо́й,
а҆бо пану́ючїй мнѣ, а҆бо пода-
ва́ючїй а҆бо ѿсѧга́ючїна, пос҃ѣд
ѡсна́. в҃. ѕ҃і. Жидовски мужей
своихъ зва́ли ты́ и҆мене, Ваа́ли,
то е҆, щуж мо́й, а҆бо Па́не мо́й.
а҆ ты́ же про́звиско Пога́не зва́ли
болваны своѝ: и҆ нехотѣ́ бѣ а҆бы то̑
сло́ва на пото́ жоны и҆ у҆жива́ли,
хотѧчи и҆ и҆мена болванѡ выгла-
дити: та́же и҆ е҆ретїки нѣ́которы
слѡвъ не у҆жива́ти хрїстїанѡмъ.
Ва́въ: Зъй, а҆бо Н. шестое сло́
жидѡ а҆лѳ-бе́ту. ѱа: рк҃і. ма
о҆смъ стихѡвъ е҆дно́ю лѣте́рою
начина́ючсѧ. и҆ пла́ іе: г҃:
Ваву́лъ, а҆: Щатѣ, замѣшае,
змѣшае. см: дв҃. и: ма. се: д҃.
Вавилѡ́нъ: Смате́ніе, а҆бо
простра́нство, а҆бо размѣсъ:
Вавулѡнъ двоа́кїй, е҆ди́ в҆ Е҆гу́пти
ѿ то̑ д҃ ц҃ зі. кд҃. а҆ дру́гїй в҆ Хал-
де́и, та́же ке҃. а҃. и҆ на́ Поли Сенаа́
бы: і҃. і҃. ѿ него̑ и҆ Кра́ина в
о҆ко́ло поло́женаѧ, Вавулѡ́нїею
называ́етсѧ. в той жидове о̑ лѣ́
в плѣнени́и были. іе: ке҃. ві.
выпровож́еныи, д҃ ц кѕ. аі. в п лѕ.
то̑ Вавулѡ Да́рій Кроще́скій
вытрати, и҆с: гі. а҃. Тре́тїй
Вавулѡ. по нѣ́кіи, ры: Е҆восѣвін,
ки: в. цр: пов: г. ді. пре ме-
та́фору, цѣлу́е вы та́же въ
Вавулѡ́нѣ съизбра́нна. а҆ пі е҆.

Вавулѡна́ні

Бавгаѳнане: Замѣшаныи, або змѣшаныи. а҃, Ездра: д҃. д҃.

Багадан: В прасѣ, або покармъ ѿдѣлаючїи. Имѧ евнуха, Есѳир а҃. Ѳлаѳ. Іѡ имени ѿ не прелож: не ѳ.

Ваѳі, або Ваѳуаи: В Ѳлѣвѣ моем, люб в народѣ, з с҃: вы внут. имѧ мужа, а҃ е҃. [Сла: дѣвство, Щасдар-гуи, и Ѳо скажи] и Вагуанагъ, або Ваѳу: и. ді. и мѣсца, Вогуаи, а Ваѳоа: Нее з҃.

Вавоа: Внутреннѣишїи. Наверныи, оупріим, пыш. понесе, або Ѳѣлистыи. Н. м. сь. ві. і.

Вадекартъ: В проволоне, в дни, пано, або кламка змности, а сама змно. Гема Нее. д ч д.

Ваѳамонъ: Болвановой мешка, з грѣху. або маїно мѣка, ѿдержае. е: ке. д. Веамао, а п е Веамешн, ч ав. ан. На гі. зі.

Вазанъ: Взгарда, або заупиѣе, або болнѣ. евно, есд, а. і.

Ваддаїа: Самъ панъ, або запорайлаїк панска. мв, а е і. ле.

Вадоѵ. на Бедѵ: Двѵ, пан, на ді.

Вадоѵнаѵ: Спосѣбство Бжее. або мѣра, або пѵща Бжіа. бы кв, кв. искг. а, п: д. л. або кд.

Вадсамисъ: Дом слѣпца, з е: исѵ: неволества або послуги. на е. в п кн. гра, пре двѣзово. на еі. иса. ау з. а п з. сѵ: а.

Вадфелѣдъ: Домъ вызволеа, а выгнаа. з е: іѵ: врач, блюв, на еі.

Ваїе: Прутье финиково, розки дактилу, або Пальмового дерева, з которо лоза. багната, шыки. зри Вѣта ли, ад.

Вакбакаръ: Порохна, тща. або дарное навѣтее, або рано, або вне, або нѣкчина коров. и м: а п д. еі.

Вакхїдъ: Пьяныи, ѿпилыи, або вином пухнучїи, е: и муж. а м з. н. и Вакхїноръ, в м ві. ле.

Вакхъ, о: Провождатель. о з.

Вала, р, Запалѣе, вычищее, або кормлѧ, паства, або быдло котры роба. роботное быдло або глупство, а в чѵнности, а п н.

Вала: Прелати: ге на коцъ, Застарѣлаа, застарѣжонаа, або стѣкаючїи на: ді. бы: кд. пре чинъ, Пожираючїи, певючїи. бы: ді. в. лз. а. мз. ч: кз. ли. а. п. з. з.

Валаамъ: Давность людїи, дв. а без людѵ, або пожерты, поконее, а зопсовае н. ч к. на: гі. к. а п: з.

Валаа́мъ, и Вала́нъ: Застарѣ́лый, затрво́женый. сы Недѣ́лѣ, а п з҃і.
Валада́нъ: Бе пачства, * росу́дку. або старости росказуючого. а суду́мъ, а цр҇ ѿ Ладан, б҃а.
Валаено́нъ, б҃ а: Болвана ласка або да́ръ, або ѿдръжи́теи, держа́вца ла́ски або да́ру. бы҃ ла.
Валадама́ръ: Болва́нъ па́лмы, доло́ни, або помѣ́тующїй або ѿдръжовуючїй па́лму де́рево, або болва́нъ ѿмѣ́нена. су҃ к. лг.
Вала́къ, и Вала: Пожира́ючїй, ламающїй. гра҃ сибо́ръ, Та́кже Сала́сса, або коро́ва Трава́чала, в си пи́смѣ на́звано. бы: ді. н.
Вала́к, б: Завива́ючїй, пехуючїй. и су: з ударающїй. сы сефоро, ї к
Вала́къ, ил Бара: В зло́мъ, або в Това́рищу, або в вола́ю, або в умо́вѣ. ца҃р содо́мскїй, б҃ ді.
Вала́на, лев: Щѣ́сна, кни́жн. п: бѣлла фарба, кало, це́гла, а е з б.
Валаса́нъ. Бала: В ѧзыку, або в уволочителю, а ста́рый (слоно) зу, з су: выпивсѣючїсѧ, а е в.
Валга́д, балга: Болва́ щастѧ, або воиско, або помѣ́тующїй а ѿдръжава́ючїй щаст. з е и су: бова́н роспа́лены. на: ді. зі.

Валерїа́нъ: ю: а. сі: ді.
Валлерїа́нъ: мо҃і: кв.
Валїа́да, ба: Бова па́вны, щасны, а ѿдръжити вмѣ́ноїли, а п ді.
Валїа́нъ. Біо: В смутку, в ѿповѣдаю, з су: прозба. чи: лв.
Ва́ласо: ра́ну задаю.
Валтара, и Беалтие: Болва, або ѿдръжите смаку, ро́зуму, а е д.
Валтаса́ръ: Во́лосъ головы, або хле́пчучїй богатства. або Не носачїй тѣсности, не збира́ючїй ска́рбъ. з е: и су: Вывѣду́ючїй са ска́рбу. да: ї. сы вавїлоро́дах.
Ва́ма: Вышына, ѿко а гора, а ц і.
Вамо́д: До па́горка, з ха́дем: олтаръ. высо́ка. в смрътн, ї к.
Вана́їа, Ванїа, и: Сы па́нскїй, або выро́зумѣе, будова́е па́нско, в ц к.
Вана́къ, Бенно́н: Будова́е, або сыно́вство, а вмѣ́сканю мое, або в па́нскости, а е н. л. и Ван҃, і л.
Вани: Сынше, а будующїй. на ді,
Ванї, Сы мо, а будова́е а розумѣе моѧ е і. и Ва́нїй, а п: ѕ. мѳ.
Ва́птъ, фі: і.
Ва́птисто: птиста: ѿмыва́ю грѣх. Ваптї́зω: Кр҃щу, погружаю, занура́ю. Ваптї́сма: Кр҃щнї

Вара

Вара, і, ніті: в Ловарнистві, а в злости, в плачу, а в корманму, а па к. гі, и ѕі. чн: кѕ. м.

Варавва: Сын ѡца, або научителя. Здѣ: Сын зверомотя. лоѵр. м к.

Варад, в д: опустівлый, а пустынный, або в умиловаю. бы ѯд.

Варакъ, в д н: Забора. або друк до двитаа, а сама на судъ. а ц. ві

Варак: Блискавица, дармо на ді.

Варам, и багури: Выбраным, або молоцн, а вдра, в волности, к ц г

Варахан, в: Доброречіе, благословство, а колѣнопоклоніе, а па ві.

Варахиль, і: Благалъ Бга, Іѡлв.

Варахіа, е: Сын учинъ, доброрѣчачі, а покланяючій Пану: з а.

Варадронъ: Пропасть, ѡхлань.

Варвара: Крѣпкая, а срогая, ді: д.

Варваръ: обцій, грубый, невѣкъ.

Варей, и чдалиа: Терпанчій, або убожество, ободо, ѥсд і: д.

Варелъварайа: Створеі паскоѣ а п н

Вардоломій: Сын завѣшуючого воды, або сын радости, мѳ. ю аі.

Варіа: в зло, вню, корман, а п з

Варіневсъ и бар-іну: [З іѵ: Сынъ имени,] школиквый, чорнокнижник, або в злости, в псотъ, н. дѣ гі.

Варъ Іѡнаі: Сын голубиный. м: ѕі

Варкосъ, е: Сынъ ѡлучя, а е в.

Варлаамъ: Сын благъ, и: ѕі. ді.

Варнава: Сын утѣшеня. дѣ: д. н аі.

Варсава: Сын ѡбращенія, дѣ а. д в і

Варсаміті, Бероме: Сынъ тѣплости, або негодности, в ц к.

к: Варсонофій: удій. о: д.

к: Варсунодіа.

Варсимей: тѣ: Сын слѣпый, м і. мѕ.

к: Варону̑хъ: Главенный, Іер: лв.

Вархаво, Іхаво: Нѣма хвалы: а ц а

Васалсѡд, вее: в Ітина, або въ опекиости, з іѵ: в мапів, а е в.

Васанъ: в зубъ, а в моцн, а в ѡмѣшенію, а в спакю, а в снѣ: а замѣшанье, громота, габа, зѣживо. или сѣ. Краина цара кроля, не в. ч: ка.

Васаръ, оо: Оборона, башта, або збираене вина, а ѡдаленіе, а па з.

Васемат: зберь, корабль, замѣшаніе смрѣти, або в именѡ, бы кв.

Васіанъ: Ѡснованъ, утвержінъ, крѣпокъ. о: і.

Василій: Царскі, і а, д і, л. ф а.

Василикъ. Іо с: а. о: кѕ. ю: кд.

к: Василіса, е: Царица. н к. ф лі.

Василиск: змій взроком убиваючі, царско, иса нд. м г. ма: кв.

Ѡ в Васі

Ва́сесъ: Основа́нїе, н. Твердо.
Васка́дъ: Тѣсто, росчи́на, або клє́цъ, надꙋто, а в ѹтискꙋ, на. ꙇ.
Васкама́: Замѣшанїе, сромота, вѣ Тыдливо гнѣвꙋ а Тєспла. ам. гі.
к Ва́сса: обращенїе, а: ка.
Васьꙋе, бесат: Тница, або боло́тный, мо́крый а влодн. а є в. н Васа́тїе, нєе з. кг.
Вассон. ма. ѕ.
Васодїе, еа: В Тленици па́нской, або в ра́дѣ па́нской. мꙋ. нєе г.
Ва́тнє: Живо́тъ, з по: брꙋхъ. або Терпентиновое дерево, на: дї.
Вахиръ. беро: Первородство, з по: первѣнски, мꙋ. а цр д. а.
Веван: зѣни́ца, або выдорожены, кривый, або поро́жнїй. а є в.
Веел амсонъ, баал: Болва людꙋ, панꙋючїи людшѣн, гъ, посꙋда, пѣ н.
Веелзевꙋл: Кдсолъ мꙋхи, а цр а. в.
Веелмасонъ, е: зри Ваелмо́нъ.
Веелсепфсонъ: Болва́нъ вѣтрꙋ полно́чного, потаемный зеркала, або одръжи́тє полно́чныи, их дї.
Веемо́дъ: звѣ а сло, а Быдлата четвероно́жная, ме: ꙇѡ: м.
Веера. : Коло́дязь, або роспо- вѣдае, а в свѣтлости в, а Гл е.

Веесдра, бос: В чередѣ его, або в богатствахъ, або в молн за́конꙋ, в молн шпꙋгова мона ꙇ.
Везекъ: Бли́ска. а впꙋтѣ, сꙋ а.
Веилъ: беері: Стꙋдна, або вы- кладаючїй, або в лвѣ, бы кд.
Веиръ. бео: Запале́ные, бы лѳ.
Ведакаль, е: До́мъ звязова, Тпрыжеа. где обчаръ жїю. а ц і дї.
Ведаранъ: До́мъ горы а бере- менном, або до сп꙽ва́ючо, чн л.
Ведарыланса, балса: Болва Тре́тї, кнѧжа́тє, одръжи́тє кн: д ц д:
Ведахаре́м: До́мъ виннйцꙋ, або до́мъ позна́ные ихъ, Тєре ѕ.
Ведбасеа, бебееее: До Зесромоуеа, або до́мъ встыдꙋ. а ма д. н.
Ведгедо́м: До мꙋрꙋ, хꙋдостн, а п в.
Веднль: До́мъ Бжїи, бы ві. н.
Веднра, бебе: До́м сына его, або выбраны, чтости, жи́та, сꙋ з.
Веддїа: Дочка па́ска, мѣра, а п д.
Вед-маръ ихазесодъ: До воза в чтырох возни́ков, або до́мъ го́ркости згнивлон. на дї. н
Веехархавсодъ. Тон. а па дола.
Ведсахарїа: До́м па́мятн, а мѕ.
Ведоулїа: Панна Панская, або до́мъ родачїи па́на. юдї ѕ.

Вед-

Вєлфагєѡръ: До пропасти. на г҃і.
Вєлєѡрєѡнъ: Домъ гнѣву, або дом волности. бѣлости, на ѕ҃і.
Вєлаксѡръ: Болванскій плацъ, або сѣно, державца ласки, в ц҃ г҃і.
Вєлдадъ, а: Старое умилованє. або цицоксъ, а бє бзрушєна, іѡ҃ н.
Вєлїаръ: Слѣпоє свѣтло, або слѣпаѧ тѣснота, або давно оуставаючаѧ, або бє повстаглнвости. зри Беззаконникъ.
Вєлїса, Васїлисса, з҃є: Царєва-кролᲂ Багалис: в вєсєю, надутости: іє м.
Вєлсадимъ, а б: Плачъ черна, а оухожєныє. чи҃ лг҃, и Сатги, кє.
Вєєлфєго: Насѡ ѡхланн, є мѡ д҃. або болванъ опадныє, іѡ: д҃.
Вєлфоґоръ, єде: Н. Кожа.
Вєндїфосъ: Лнпіц, Вєдунїєкн, ю. кє: Вєнєдїкта: Благенная.
Вєнєдїктъ, ла: б: Благенъ, м д҃і. або дерзновенїє. Щаннй то:
Вєнєдимъ: ма: н҃і.
Вєнєнонъ, в па лг҃. Тоє Єдомъ.
Вєнидъ: Дѡчки, або вырозумѣна, або будованьа. д ца з҃і.
Вєни: Сы мой, а розумнѣ, з: Вані. к Вєнїаминъ, Сынъ днїй, або добродѣтелей, або правицы, а горєсти, або Бѡлїй. бы лі. з҃ є: Щніамий: ѡ правици, або приготованьє правици. б лі. м.
Вєнїамї. Бонни: Будучїй, а п д҃.
Вєнїй: В плачу, в нєндзѣ. нєє г҃.
Вєнуніє: Сынове нашѣ, нєє: і.
Вєоръ: Великї палє, а вин, ѿ бє бое, на єі Камєнѡ спарувїла назва.
Вєрєа: Стѣна, а дочка є, ам д҃.
Вєрїа, тожъ Варїа,
Вєрїй, ѡсіа, а, Іѡн Вєнлъ.
Вєрїдъ: Бунтъ, умова, мирь, єѡ д҃.
Вєрнїка, ін, Вєрєнїка, о: Тажкоє звитяжство. Дѣ є кє з мн єгі Нрода Чєкалсѡніты дщеръ, а жена Агрїппѣ брату Иродову царю Іудейску. Бє: дѣ: ли v з҃є. Іѡсиф же ѿ разорєнїи Ієрлима, г н ча а Сестру Агрїппы царѧ быти повѣствуєтъ.
Вєррїа, барєа, оутѣкаючїй, або в пахнєнию, замо. зри Варѣ, а п г҃.
Вєррѣа, б: а де а, в і. зри Бєрь.
Вєсєлєилъ: В тѣни Бжо. а в па в.
Вєсєкїа: Лукавыѧ, нєз гран. б а вчк
Вєстамулъ: Домъ ѡдає, або ѡставлєна, або вєрблюда, іє мн.
Вєтєронъ, на н҃і, зри Вєдѡрѡ.

Вѣтхоргъ, д а: Дѡскопа, або познанья. або копаючи, а ц з.

Вефдара, Вефраб: Дѡ ровнины. а бдачности, рукоймы, або вечернїи, дом вербины, на еі. ѕ.

Ведфасисъ: Дѡ роздѣлєнѧ, на ді.

Вехеръ: Прьвородный, чи кѕ.

Вихлабадъ, Велебаѡ: Дѡ львѡ, а сердцу, лѣтеры, або знаку, а домъ приходачимъ. на ді.

Вїдъ: Домъ. або завєстыжєє. имѧ в торон антїрни Ѳлєвиду єє.

Вїдавара, є: Дом перейстѧ, або гнѣву, з су: збожа, жита. Іѡ а.

Вїдавенъ: Домъ марности.

Вїд-агла, є: Дом стости, або перекинненьѧ его. грд, на еі. ѕ.

Видаемекъ: Домъ валу, або глубокости, грд. на ді. кз.

Вид-анадъ: Домъ спѣвлѧ. або ѡповѣданьѧ, а смутку, на ді.

Видаиїа, бед: Дом послушенства, або удрученьѧ, смутку, дѡ спѣвлѧ, а лаки пѣскон, мѣсл. а дѡ славы, Керамевѡкна сн: г п.

Видапфудъ, Бедафуа: Дѡ овоца, або пыхи, грд, на еі. иг.

Вид-арамъ: Домъ высокости, а дом беременный, а горъ и, на гі.

Видасепа, е п: Дом здоровности, дѡ вытагненѧ, або терна, су: з.

Вид-дагонъ: Дом збожа. Нл еі.

Видеда: Домъ вилмна. Іѡ. е. з су: дѡ млрдѧ [а ходотайства] мѣсце дѡ которосѧ вѡды зашу стыка.

Вид-леем: Домъ хлѣба, войны. а ц ѳі. Ефратта, д бы лѣ, мн.

Вид-саида: Храм масленъ. або з су: Дом рыболовства, збожа, кормлѣ, мысливцу, Н. Іѡ а.

Вид-санъ: Дом зуба, слона, ѡмѣны, спанѧ. грд, на зі. И Ведсанъ, в цр ка. Іѡ то:

Видсоуръ: Домъ скалы, моцности, або ѡблаженьѧ, на еі.

Видсфагїа, : Дѡ устроба, губы, а дом фигъ перьвареный. м ка.

Вила, или Вала. Окто: ки.

Вилъ, бе: Стародавный, свѣц, а нѣчо, стѣкаючі, спад, або лпачий. Болва Вавулѡнск. нѣа мѳ.

Вира, беръ: Студна, а выложенє, выясненє, выклад, су: д. а п з.

Вирамѡ, беерама: Сїна, а ѡбьясненье высокостн, а стрѣлѧ, и в свѣтлости высоколла, на ді.

Виро

Вирóдъ: Студнѣ, або умо́вы, а
чистость, ципрись. в цр҃ д. д.
Вирода, іо҃ є: ч: Предѣ Іилк, Ієз м.
Вирóдѣн, и съп҃, а Біротите
Бієро: Студнѣ, а выложеньа
ѡбасніа, всвѣтлосіа, є мш і.
Вирсавіа: Колода присагн, а ц г
Вирсавіа, Бетсуа: Дщи силна
пре враги, а дочка збавенья,
заволаа. мака солшмо: г па а.
к Висісарісонъ,: Полный, гори-
стый. а негрѣшѣ въ все, но: кд.
Висімодъ, и оу: Дом спусто-
шеа, а схована, мено. на ві.
Вівъ: Сі: ѕ.
Вінзедъ: Домъ долеглости, а
злива. з є и с у: трева. а м з.
Відунія: попудливое поспѣшеі,
оуприймаа, сінаа, прудкость,
Крайна часін меншен, а пе а.
Віка, ла: Служній слуга.
Вікторъ, и Вікентій, ла: имена,
Побѣдитель, щах: звитяжца,
.звитяжитель, Ное: аі.
Віссектъ, л: Діссекто, є: Двайщи
шеон Престуный ро. г гі спъс в м п.
к: Віталій: л. Животный, а: кд.
к: Власій: фе: аі.
Власожелца, и Проходню наре ту.
Іс д. Спъ у власожелнц, ан. ла.

Власть, ѣ ус: Родачій, або
плодачій. му. дѣ: бі. Св ма г.
Власфимія: Хула, блюзнѣрство.
Влегалъ: Охолода, оумоцнее, а
старость твари. му. а па к. нее ві
Воанергіесъ: Сынове громовы.
Банерге по Геронниму. ма: гі.
Хс Іаквова и Іс: сно зеведе наре.
Воісуан: в Іелѣ моем, а в народѣ,
з с у: в внутрѣ. ніе з. Ваізуанл,
іо, а ен. щасфар-гук, а є в.
Вода щаримодъ, сѣ: Похулені,
препрѣканія, спперна. чи к.
Вонтанимъ: Брухи, животы,
або Теребінту дерева. св: Каз
Вокеровъ, на гі. имя мужа.
Вокеръ: Порожній, або роспоро-
шеее, а в вывержію, блюваю, чи л.
Вокхнасъ: Выпорожнее, а роспоро
шее панское, фляшека а, не аз
Вола, на ді. зри Вала пре гі.
Вонно: Сы его, або будоваее є,
або вырозумѣі его. а па кд.
Вонифатій, Потѣчникъ. м:
зри Бонифацій.
Воозъ: Въ крѣпости, або
въ козлѣ. ру: в. Вало, г ца з.
Вориинъ: Сынъ мой, ил чистый,
а выбраный, а збое мое, а па з.

Восора

Босора, бараса: В недостатку, в бѣгу, и добре подобаю, а м е.

Босорсадъ: В фрасунку, в вылатю, а цр кв. То зри Васкадъ.

Босоръ: Плот. Тѣло. г е па е в с.

Въсоръ, весо: Оповѣдаеш его, а вплѣее, а в воле, в мѣру, а цл.

Вуссонъ, порфира: Паволока, и иныи синее, а едва, чирвоный, бѣл: а на Египтени шее полоно. З Багго.

Бугей: Хелпливый. есд. е, а.

Вуократ: Власовина, волосянка, Доро: г в, ѿ Досиден.

к: Вуколисъ: Волопаеъ. Фи: ѕ.

Вулевтирїо, Доградный, ма: г.

Вулъ: рожай, або лѣтоорослка, старость, стекаючiй, г цр ѕ.

Въ миръ, Бесламъ: В покою, а в нагорожени. Има мъ. а ез д.

Бесхожинiе чкравним Бехо чкраанна, на: еі. Чещесо Скорпiоні.

Бохоръ, бохри: Първороный, а прѣвеликин, и в скопъ, в баранъ. в цр: к. и Првенец, * бохру, а п н негладкость зри.

Амон д, ма, здѣ и н д г: с: вивлiи ом: Вѣра. Има мицн с: з.

Бѣверна: Клешватое вапнистое мѣстце. с:

Г

Галлъ: Отвержене. отмерзсте. Сынъ чвѣдшаго, сб: д. кѕ, и л.

Гааръ, или Гагиръ: Конечипал, або гнѣвъ. и м: а е: в. мз.

Гаасъ: Непогода, а порушѣе. Гора бли Дамнасахари. в нен на северно стран Iисв погребе е. на: кд, л. сб: в, д. Гаада. и Малаанiа, в, цр: кг, л.

Габаа, и Шагронъ, е шiгрсон: з горла, а страхъ, а рожды е. а цр: е в, где та е: По спенiю на верху Хагма иже въ Македоне, в мѣсто: На роли Габаа. И халемъ, г цр еі к. и Габеа. в п ѕі.

Габимъ, або Губона, с: Калужъ, або сарачъ, а высокости щѣсто лежачее в Iудеи, або Бениамине, едно з тых пре которых переходилъ Сеннахерибъ Гды ишов воевати Iерли. Нс: і. л.

Габаадъ: Пагорокъ. а келих, а высокая година. мѣсто, на нем и Габаона, в цр к ко. въ, сѣ к до а цр аі д. ы, і кѕ. и Габава, еі л. и Гавадита, а па ві г. и Ста, гі ѕі. и Габдае, а па в мi.ихо і к Гра-Саѵло.

Га.

Гаваѳлъ, або Габель: Кресъ, або граница, або пограниченье. Бра Гаврїилъ. Іѡс: а. зі.

Гаввадаѳ: З далека, з высока. Е: Лїѳостротоесъ, н: То естъ, Каменми поставленый. И было мѣсце вышее, або поставленое с каменье на Іерлимѣ, где бы столецъ судовый, Іѡ: ді. гі.

Гавада, и Варазъ: Впрасъ. Есдра.

Гаваѡн: Пагоронъ, а целн. а на донинѣ, а вынесенепрабостни. на: ні гі, Іеки.

Гаваѡнїтане, Іо. в ца ка в. несъ: Іо. а па ві, Пагоркъ мо.

Гаведѡнъ, или Габадѡн: Хребетъ, задъ, або вынош... его, або всїа его, або высокїй даръ. Гра въ племени Дановѣ, На: к. кг. в ді. мв. Гавадѡнъ.

Гаверъ: Мужъ, або мужескїй, а моцный зсу: Певень Курячї, приданто, Кладана. г ц а ді.

к Гаврїил: Мужъ Бгъ або Бжїй, або моцно Бжаа, або моцный мой Бгъ, и Аггла, да н ѕі. л а кѕ

Гагам, и Гаамъ: Выводячїй н, або выйстье оны, а Коне тепла. Сн Нахѡръ зримы. бы: кв. кд.

Гаггрена: Канцѣр, Згнилое отрутвѣлое дикое мясо. Части которой тѣла змертвѣе: чому Гды завчасу не забѣгнется, Тогды весь чловекъ зопсуется. Мазъ і Гре, Г ді.

Нєсѡ Гаггрена жиръ ѡбращетъ: Инъ канцеръ ширитися буде. в Ті: в. з: еіг. м: єпс: ѡ пра: ві.

Гадъ: Козелъ, або щасливый, або по пасаны. Сн Іакѡв семый з Зелфы рабынѣ Лїины жоны его, бы: л. лі. л, пі, ео ні. а ц: к. е. а Искушенїе, напасть, или градый, Апо: ті: г: ді. с: чі.

Галдаадъ, або Гадгадъ: щасливые щастьа, або убраное войско. Има мѣсца, чі: лг. лв. ді: і. зі. Славѣ: бн: боле Ієзу тутъ.

Гаддель, або Геддилъ, с: Великїй або великъ, а подолокъ, а е в.

Гадеръ: Щуръ, плотъ каменый, а плотъ. на ві. Гадара, гі ѕ.

Гедѡръ. Сн. м: ч. и Антїохїа, и Селевкїа, выкладаетъ: ѡпло, а п д. и Герара, или Гадѡръ, и мѣсца д. ла. Сн фанунлъ, а. а. Сн Асї габашнь. н, а. Гедаѡре. к. кн

Гадирѡдъ, іса: н. м. ч. а пк не.

Гадирадїтисъ, е. ч. а п: ві д.

Гадді: Козелъ, а щасливый, а припасаный, з Сѵ: надрѣз. ї Гі.

Гаддієсъ: Стосъ, купа, або щасливый, а попасаный мѵ. а м в.

Газофѵлакїа: Сосудохранилниц, скарбница посполитаѧ, скрыня, в м: г. Ѡ Газа, лѣх: л: ма.

Гаі: Купа, громада, стогъ, стосъ, або згромажее, на: з.

ік Гаїанїа, сі: л.

Гаіанъ, де: з.

Гаїє: з ла: Панъ. дѣ: дїонеїе. чревале, всем а острѡ. бы лѕ. ѳїа.

Галаадъ: Громада свѣдоцтва. или Преселенїе свѣденїа, ч: кѳ кд.

кі: Галактиѡнъ: Щлека полнъ, або молочный, но: ѳ.

Галгалъ: Болва щастѧ, на: аі.

Галинїа, мнца. а: ѕі.

Галилѣа: обороны, нещастечный, або коло, а обалее, и окалее, або полское. Иса: д. м: д.

Гамаль, з е: Платити, дати, или добречинити кому, Іѡсі: г: е. ѿ з бурею Ієрлимскомъ.

Гасїй, о: ка.

Гастрімаргѡве: Чревобѣсници.

Гафдорїим, Округлости, або таблка, бы: і.

Ге: Зїа; с е, аф: в. ѱ а рні, лг.

Гівалъ: Купа давности, бы: і.

к Гедєѡнъ: Скрушающїй, по. з сѵ: и е: ѿрѣзана неправости, су: ѕі.

Геенна: места: ѿ сужненїе, потупее, мука, або огень пекелный. Инак, огнь неугасающїй, жгу и не свѣта. мука жгущїа и неусыпающїа. Щѣсце нѣкоторое пре Ієрлимо, где стервы и всякїи нечистости выво жено. м и і

Гедъ: Праса, в п аі, н. Щѣсце.

Гедсимани: Сала Тлустости, их: ки або горы велики. Ч пиеа Ге-семани. Има долины бли корее горы олн: м: кѳ. рн. лѳ.

к Геласїй: Смѣхателный, або смѣшный, фе: кѕ.

Геминіанъ, се: зі.

к Генадїй: Будущїй, або рожественъ, або добль, о: зі.

Геннисаредъ: Городъ княза. лу: е.

Генесіс: Родзай, поколѣнѣ. и Тар жан неба и земли замыкающа. е: Берешит: На початку. слово: Бытїа. рѡ: бытности, има кни: а мѡ: або Перва книга закону.

Геѡнъ: Персн. Нилъ рѣка, бы: в.

к Герасим: честный, або старческій, достойно почте, м: д.
к Гервасій, о: ді.
к Германъ: крепкоумне. ма: ві.
[ла: Германусъ: Немец, родный.]
к Геронтій: Старикъ, а: а.
Гетъ: зуменіе, живо, ен, аф: е.
Географія: Земле описаніе.
Геометрія: Землемеріе. а: оз.
к Геѡргій: Земледелецъ, ма: з:
земледелскій, або орачъ,
ролю справуючій. Нов: г.
Гимнасіа, в ма: д. обученіе.
Гигантъ, зри Исполинъ, а: ча.
Гимель: одплата, зуполность,
третіе слово алефбиту еврей:
Глафира: а: кѕ.
к Гликерія: Сладостна. о: к.
Гликія, о: кѕ.
Голда, пл Изборными Камыки.
Дотикненье егѡ, або рыканье
оного: Има места недалеко
ѿ Ерлима лежачого, іе: ла. лд.
некоторыи Голгода розумеют.
к Говдела, се: кд.
Гоимъ: Народи, або погане.
и кролевства. на ві к в ді а языцы.
Годолія, и Ѳдалія, Година або
часъ Гди, а цр: и вѕ.

Голгода: Кранієво или лобное
место, ла: кабарі, чаш головы,
к Голендуха. ін: ві. (іѡ: ді.
Горгоній: Прудкій. И. де: кн.
к: Гордій. іа: г.
Грамматіка: доброго писаня и мовенія
наука, писменница. Первое уче-
ніе ѿ семи свободных художеств.
Графія: Перо до писаня, іе: зі.
Григорій: чуйный, пил, осторожный,
або бодръ, остроумный. се: і.
Гриментинъ, де: ді.
Гурій: Приправенъ. а: а. (віа.
Гимны, Умны: Стихи песносло-
Гупъ: Орелъ великій, или
Семпъ, иже м дній не естъ,
а едный разом литръ з естъ.
Гѡгъ: Дах або летнее сиженье
або накрыты. Има Короля
Магѡгъ, чорнокнижник: Гогъ,
закаланый. езі: лн. в. и лд. лі.
апо: к. и. сыи шилъ, славе:
незнати чій. а, п: е. д.
Гѡла: выступленіе, а переступство
егѡ. Щ естоидумею. бы: лѕ.
Горы окреныя, або беде: родзлее
по, або в горлицы, ѿпутоваю,
розмышлянии, з св: послани,
пе: в. зі. Има горы.

ц в д

Д

Давѐръ: Щѣ́тцѣ малѐнькаѧ, а̂бо сло́ва, рѣ́чъ, повержѐе, з̂ сѵ: во́ждъ. На́: і.
Давра́дъ: Сло́во, любѣ рѣ́чъ, а̂бо пчо́лы, а̂бо подвержѐе, з̂ сѵ: води́тель. На́: ді.
к Даѵі́дъ: ѡ̂ (Добльрꙋко́ю, а̂бо кро́тость,) возлюбле́нный, а ц: зі. бі. а п: в ғі. дѣ: кѕ.
Да́да, м: сѐ: кд.
Дало́дъ: Бра́тъ срѐдца, а̂бо моло́чный, а̂бо Чловѣ́чество, ев: а.
к Да́лматъ. Слова́къ. а: г.
Да́летъ: Стра́хъ, а̂бо Та́блицы, сло́во д а̂лефи́тꙋ еѵре́йского.
Дама́скъ: ѡ̂чні гасы, деофі л ев мѐ.
Дамиа́нъ: Злопита́те, о: зі.
Да́напрій: Днѣ́пръ рѣка, про мз.
Дана́хъ. гі: ѕі.
к Даніи́лъ: Сꙋ́дъ Бж҃їй. Да а ѕ. а п: г. а. дѣ: зі.
Да́нъ: Сꙋдачі, а сн҃ъ й мѣ́сца до бы ді еі. Сы̂ Іа́кшв ғ. л. ѕ. з̂ло поколѣ́ні а̂нті, Хрі, наро́дніса. а̂по: г нс: з. то: с: н.
к Да́ріа. Взыска́нчаѧ. ма: ді.
Да́сій, Спла́вный. о: ка.

Да́ѵса: Честно́сть, ве́щество, а̂бо ро́жде, рꙋдзай. рѣ́ка. а е з і.
Деке́й: Пра́витель. То: манꙋ́н.
Декрето, ла: Изрече́ніе, вы́рок.
Деме́стик, л: Предстоꙋ́чатѣль, е: На́чалник, пре́вожъ, а̂бо наста́вник пѣ́снъ. (Сі́а ре: ѿ Пра́вн.)
Депотате́вете: Закала́еса.
Дефенде́вете: Ѡ̂бща́етъса, а̂бо ѿмща́етъса, ла ре: ѿ Правн.
Дефе́нсоръ: ѿмѣстник, ѿвѣ́тчите, ѡ̂боро́нца. л. Нн: с лв.
Диагедаим: Згрома́жее, зебрае, збо́ръ, а̂бо свѣдо́цтва, На: еі.
Днге́ста: Сббо́рникъ.
Диментрій: Зе́мле, пло земаны, з збо́жа. а двосма́тені. а м з. н кѕ
Дина́ръ, зри Дра́хма. н Ѳесарій.
Діа́волъ: ѿболга́тель, звада, разврати́никъ, непріазнь, потва́рца, клюзнѣръ, чо́ртъ, е: зри навѣт. л. рк. а м а л. л н ві. ѿ ѕ діа́волъ, е: рѣче: пла, пломе, похона́ лапа, а ізрла. с: На́поле. ака г і.
Діади́со: Коронꙋю.
Діа́дима: Ѡ̂бва́зка на голове́ Кроле́вско, вѣне, коро́на. Тоже ми́тра. Щѣта: О̂дѣа́ніе ца́реко. бе: а: лѕ. ѯалѕ.

Діа́-

Діаконъ: Слуга. Діакона же слово имать, иже къ свщенным подвигѡм поучаа умъ, и страннаы помыслы ѿгоня ѿ себе.
Діаконіа: Служба. Ні: С нз.
Діалогъ: Бесѣдовни. да: кн: е. г а.
Дігестой: Въѡбражены, расчни.
Дідумъ: зри Близнецъ, іѡ к. зі. кд. се: аі.
Дідрахма: Двѣ драхмѣ, рожай монеты. к пѣнязей мачтій. мѳі к. зри Среберникъ. ан, слв.
к Дій: Славенъ. ю: ді.
Дікелла: Щотыка, нр у мѕ іѡ е:
к Діодѡръ: Зѣвсшкъ даръ. се аі.
Діоклитіанъ, Бгонавляни. сі в.
к Діомид: Дивесвѣтни, або Славно свѣвщапіе. а: ѕі.
к Діонусій: Славенъ, или двоєострони, а Бжко порушены. о г.
Діонусій: Бахусъ, бо погански, в ма ѕ. або бо ожирства, пай.
Діонусіа: Щасопусты, свято бахусово. андродоніс: запу.
Діосъ, Зевсъ, л: юпѣтѣ, іовѣ,
Діоскоръ: Зѣвсовъ отрок. о: гі.
к Діоскорідъ, снъ іовншо. ма аі.
Діогенъ, Презацны. де: е.

Дісносъ, або лавида. Нико с: зг. Блюдє, жертовни малы. зри Христофоро, и Діско, ан, на.
Діфдонгъ: Двогласный, двѣ писмѣ гласны свокуп, составляю едино писмо, га оу и пр:
Доброта: зри Схнисма.
Догма: Оуставленіе. бе: фіс.
Догмата: Оуставы. (зри уста.
Догматъ: Преданіе, або артикулъ вѣры.
ѿ прш: зри Веленіе, Сказа, учен.
Додоминъ: или Адоммімъ. Земни, червони, або кровни. Има мѣста, на: еі. з.
Додрантъ: д пѣнязі, погроша.
Дѡнисъ: фрасовлива, парачій, аринбипі, або щатежъ, мета: діаволъ. а, ч: ка. з.
Доміттій: Свыше дарованы. о ѕі
Доместику: Домашні. купній.
к Доместіа, и: зла: Домашни, і: і.
Домна, Пани. о і.
Домнинъ, Паничъ о: а.
к Домніка: Госпожа. іа: н.
Донатъ, Дарованый. ю д.
Домъ Варусторимль, Бед--бера. Дом створителя моего, або домъ здоровья, або тлустости,

 або

або выбраѧ моего. Щвѣло, а па д.
Домъ Щасо́нь, а Беѳ-Щасо́нь,
Домъ мескамъ, з грѣхъ, мѣсто іем
Домъ сонновъ, або Беѳ-авенъ:
*Дом неправости, прожности,
або жалости, або мужества,
сона, до а ц гі. Сида, на з.
Дорѵмедонтъ : Копіемъ
царства. Сѣ: аі.
Досиѳей: Бжїе даанїе, е:е ма аі
Драхма: Сдержитъ шесть
шелюговъ. рожай монеты.
мающїи в собѣ шесть, або деса
пенязей. Сикль, пополата гроша
полского, и динаръ также,
рожай мѣры и ваги. а па.
Друсиллаа, е: росою покроплена. дѣк
Дукъ, вождъ: Князь.
Дора: Даръ, албо дарованїе.
а чре о Дора, з е: значи, Скора,
лупѣж. Зна розность о и о.
к Доредеа.
к Дородей: Даръ Бжїй, или
Бгмъ дарованъ. іѡ: е.
Дїеседемонїаль, еі аі, и зли говѣне
вѣръ, а раливѣ. дѣ ке- мн. аі.
Дїемонъ: Бѣсъ, чортъ, дѣко.
Дїемонскїй: Чортовскїй бѣсоскї.
дѣмоно говѣні, аі е в ме л іпв.

Е

к Еанїи, Има е старцаскуска.
Евласод, е: Поданым, або оѳа-
гненым, або в вступлѣнїи, на:еі.
Евездїа, Баѕиѡді: Езгарда е, а
корнѣли е. и в олив паско, на еі.
Евена, абен: Оцъ мо Бгъ. а цр д
Евель, авела: Плачъ, е цр к.
Еверъ: Щнинаючїй, або гнѣвъ, а
беременнаа. з сѵ: збо бы і к,
лѣ г ле, ѿ котро Евреи названи,
а па е гі, обид. сн іы ефаа, и еі:
Евмениды, мн ч: Ендзы пекеным
в мѣсто влосо голоны ужѣ ма,
е мелети алеѯ в лн к іпаю р чд.
Евреи, къ, ани: Пришелцы, еход,
Жидовинъ, іе: ад. Яко преде
море и Іордан, софронї іѳ: или
га ѿ Евера сина Салова, иже
разделили языкѡ землю, бы: м.
или Яко Еверъ тапквешъ ся.
Евалонъ, або оте пагорку, а
Келиха, або оте хребта грѣху.
а, п: и. кд. и д. ле.
Египтъ: Оскорбляющїй. а
Тѣсноти а смуки. и быт. ѱа од и.
Египтанына: Утрапенаа, бы: ѕі.
Еламъ, ала: Таемно, скрытоїль,
або взгарда. и мужа. а ез и. з.

Еді

Єде́мъ : зри̑ Єде́мъ, [м҃, б҃: в҃.] на̑чало: ро́скошь, а ѿ Уголо́да: з є҆у ча̑мъ, нел з ві. є: нѣ. н д ц: д҃і. ві.

Єдо́мъ. Земено̑: Сы богатство свои, а сы ѿшукиваем, а засмѹ́чанѣ. б҃ п: кн. Дебрь Гофиръ. и҆ма, и Бесенешнъ, лг. ѕ.

Єдо́мъ : Зе́мнъ, Кръва́вый, а жалты́, або лисова́тый, на г҃. Го̑н Єдемъ. г҃в: с҃в. па. с: з.

Єзекі́иль: Що́цъ Бж҃а, єзї: а.

Єзеръ : По́мочъ, або сѣни, подво́ра, пла́цъ, Гано, сала, посѣнья. мета̑: почато, або при́ступ до ка́ждой рѣчи, а па д.

Єзрі́е, Єзрі́камъ : ратунокъ повста́ючого, або мета́ючого, або мо́цно поро́жнаа. ні: аі.

Єѳна́нанъ, біг: До ла́ски, г ца д.

Єѳа́ръ : ѿчищеніе. инти Недаръ.

Єѳе́ргъ, о́да: Про́зба, млтва, на, ді.

Єѳіо́піа, Хусъ, з є: Чо́рнаа, а чернило. з є. Горачость, пожа́ливо, Щурниска земла. Нау, г.

Єѳіопланин : Щурн, а чо́рный, запа́лсный, хотли́вый, дв: н.

Єѳмаху́ра, Бетмаха : До́мъ оутисне́ный, проби́ты, в цр кі.

Єѳса́мисъ, зри Вадсамисъ.

Єкатері́на : Надежда, не́тиннаа и кі.

Єкклисіа́рхъ : Цркви нача́лни, и́ма оуставника, фета: г і.

Єкклисіа́стъ, іє: Казнодѣ́а, або Соборни. книга Соломо: екклиа.

Єклипсіс, Затмѣні, недоста́то. с: Омраче́ніе, слнца и лу́ны.

Єктені́а : Прилежное млніе. зв: Прилно́сть, оустави́чность.

Єко́съ, (и Єрі́с) ико: Те́рна, а хребе́т, спина, а лѣто, и па кі.

кі Єла́діи, ма кѕ.

Єла́дъ : Жи́ны, дуба Твердое ска́млѣлое, ла́нь, мо́цности. г ч д.

Єла́мъ, и бле : Прися́жно, єзе м.

Єлау : Толо. Тамже.

Єлам : Щлодени́ц, а Таены, бы і. єст и и́ма краины Кроле́вства Перского, да: н. Єламъ, Персъ.

Єламі́те : Пе́рсове. дв: в.

Єламве́нъ, ама: Таемно, а па ѕ. и Самсона. на: ка.

Єлеа́заръ : Бжа помо. сѣнь. исхо: ѕ. а: а.

Єлеана́нъ : ѿ Ба даный. в цр ка.

Єлевои : о: кг.

кі Єле́на : ма кг.

Єлиѵде́рій : Любочестенъ, або нескупъ, тщи, або воны,

свобо

свободный, почтенный, вродный, щирый, а слатенный, почтивый. дєі.
Єлисаведъ. тл: Бгъ присяги, а сытость, а Бжа семерако, а Бжї покой, исхо ѕ кг. л а. є. а: кд.
Єлессей: Бжее здорове, а Бо спсал [Нетоплетїе] гц дї ѕі. н ді.
к: Єлладїй: Гречинъ. мал кз.
Єлпідїй: Надеждентъ. м: з.
Єлпідіфоръ: Надеждоносецъ. н: є.
Єлѵль: є: Лшосъ, або морскона, є: аугѣ с: а м: дї.
Еммаиуилъ: Снами бгъ. исз дї.
Ємѵліанъ: Разумный. тн ини а н.
Єн-дсоръ: Сотудна. або око родлаю, у. а мескал. а ц кн.
Єнергіанъ: Дѣйство. зд: ш. к.
Єнорїа: Парафѣа.
Єнсое улк, а запаматалы. є д.
Єнсохъ: шданы, наўче: обычай- а [поновленїе.] быт і а. зі.
гі ѕ, мд, а душа. зри левіада.
Єзархъ: обходникъ, або посе лега єппкїй, или Патрїаршї.
Єзаѱалмы: шесть ѱалмовъ.
Єземпляръ, Архітупъ. зри зво. л, тѕі.
Єпакта: Наведенїе. або старучныи дни.

Єпархїа: Країна, земля, повѣтъ, староство, также урядъ, полицейная обла.
Єпархъ, у, Сатра, пє: Староста, урядникъ на повѣто, преложоный на країною, той воевода, а к. вма.
Єпафрасъ: Пѣнячїй: ко: д.
Єпафродитъ: шхендожный вдячный. фн: б. кє. фѕѕ.
Єпендитъ: оботн. камазела, серда, кафтан, сукна, жупанъ, кошула, або волнянница, ина фартухъ, хуста для шпасаня.
Єпѣнетъ, є: Хвалебный. є: ры ѕі.
Єпистикїй: ремесникъ скла.
Єпистими: художество.
Єпимахъ: ратникъ сильнъ. о ла.
Єпікікш: пѣни зелта, бе мнл.
Єпіскопъ: зри Архієп: и Влка.
Єпїстимїа: хитрость ремесло.
Єпітак: Преложоный урядникъ Староста
Єпітимїа: покута, або вина пѣняжная, або карае. або даръ, запалата.
Єпітропъ: Опекунтель. ром.
Єпіфа: имя мца Іюля єгѵ: г лі ѕ
Єпіфанїа: Прїсла, указаеш шалее, шсе днь с Бгоявленїи, гє: ѕ: Нѣцїи шславлаше г кро: умыслниш.

Єпіфа

к҃: Епіфа́нїй: ѡ҆бъявле́нїе, или сла́вный, за́цный. Щата: в҃і.
к҃: Епіха́рїа: весе́лю́бла. Се҃: к҃ѕ.
к҃: Ера́змъ, любый. Фе҃: к҃д.
Ера́стъ: щи́лый, вда́чный, прїе́мный, роско́шный, або жела́те́мый. и҃і.
Ері́вїндъ: Гре́чка, Ні: С҃е: н҃д.
Е́ресь: Выбо́ръ, бра́е, або ро́та, се́кта, каце́рство.
Ерети́къ, Гре: Ка́церъ, ѿщепе́нецъ и ѿ па́стыра своегѡ и ѿ вѣры правосла́вной.
Ерети́цы сꙋть иже Бж҃їа вѣры ѿни ѿчꙋжди́вшесѧ. Ва: ві: пр: а҃. Ѳ҃:
Ерма́нъ: подпо́ра, або на́ꙋшникъ. е҃: ры ѕі. ді.
Ермі́ппъ: речи́стъ ко́нный. Н҃: к҃ѕ.
Ерми́съ, мна, и: Зы́скъ, або оу́тѣчка. а речи́, Слове́сенъ. е҃: дв ді ві. ры: ѕі ді. и е҃. а и мл.
Ермѣй, мѣй: и д. мла.
Ермоге́нъ: ро́жа зы́скꙋ, а ѿтѣ́ка ро́жеа, а речи́стъ роже́нїе. са віга.
Ермола́й: Сила людій: или ре́чистъ лю́дскїй. Щах: н҃: к҃ѕ.
Еро́дїй: Птахъ подобенъ Боцанꙋ або ча́пли, живетъ на водни́стымъ мѣстцꙋ, то́й и орла забива́етъ и заѣда́етъ. Де: ді.

Есі́а, Асі́а, ж: щасли́ва. Н҃: з҃.
Етера: Иная. Инакѡ.
Етера́кѡ: Ини́мъ ѡ҆бра́зомъ. мд.
Етеръ: Нѣ́кїй, або є҆ди́нъ з двохъ, дрꙋгїй, або иншій.
Ева: Жизнь, живо́тъ, або жива, або живча. впеп аѳнꙋ. Дал: Чꙋе, ра́дꙋйсѧ. Первая нѣвѣста Створеная ѿ Бга. Бы: г. к.
Еѵаггелїе, благовѣщенїе: або добрая вѣсть.
Еѵаггелистъ: Благовѣстникъ, або добрый повѣдачъ.
Еѵа́ндїа, Се҃: а҃.
к҃: Еѵа́грїа: щасливое поймане.
к҃ Еѵа́грїй: Добрый ловъ.
Еѵвꙋлъ: Добрый радца. Нос: ин.
Еѵге́нїа: Благоро́дная. Де: кд.
Еѵге́нїй: Благоро́денъ. Де: гі.
Еѵгра́фъ: Доброписецъ. Де, а.
Еѵдокі́а: Благоволенїе. Ма: а.
Еѵдокі́мъ: Благонискꙋсенъ, или благоиспыта́тель, Ію: гі.
Еѵдо́ѯїй: Доброславенъ. Се: ѕ.
Еѵдоѯі́а: Доброславная.
Еѵдимі́а: Достохвалная, або брослав: Нов: ді.
Еѵди́мїй: Веселый, охотный, або благодꙋшенъ, І: к.

Єѵкра́тїй, Бл҃годержа́вный. о҃ ка.
Єѵло́гїй: Бл҃гослове́ный, фі: гі.
Єѵме́нїй: Щлрдъ, а́бо млтивѣ тїйхъ, доброхо́тный. сі: ні.
кі: Єѵнікі́а, бл҃гопобѣ́на. о҃ кн.
Єѵнꙋ́хъ: Ско́пленый чловѣ́къ, зри Кажени́къ и скопе́цъ.
Єѵо́дъ: бл҃гопꙋ́тный. сє: а. и з.
Єѵωді́а: До́брый за́пахъ, и до́бре па́хнꙋчїй. є: фі: д, в.
Єѵплꙋ́съ: до́бръ плава́тель. а: аі.
кі: Єѵпраѯі́а, іа: щасли́ва, ю кє.
Єѵпре́пі: бл҃голѣ́пный, єлли́нон вроды, сѣ взпроше ѿжнин, ре: траву ѿ и в траву облецы. на траве лежи, точію срце свое желѣзно слаж. па г ві
Єѵсе́вїй: Бл҃гочести́вѣ, ю: кв.
Єѵсе́шнъ, а: а.
Єѵста́фїй: Истинне́нъ, Тве́рдъ, а́бо крѣ́пцѣ и до́брѣ стоѧ. сі: кс.
Єѵстолі́а, жє: пѣсне прѣра́на и д.
Єѵстра́тїй: Блгъ во́инъ, а́бо до́брѣ воинствꙋ́ѧй, дє: гі.
Єѵтро́пі: Бл҃гоѡбразъ, нра́в: м г.
Єѵтѵ́хіа: щасли́ваѧ. сє: д.
Єѵтѵхіа́нъ: щасли́вый. сє: в.
Єѵтѵ́хїй: Бл҃гочастли́вѣ. а: з.
Єѵфимі́а: Бл҃госла́вна. сі: ві.

Єѵфрасі́а, Ꙋмива ра́до. ма, ні.
Єѵфрѡ́сѵна: ра́дость, а́бо, іа, а, до́брое весе́лїе. сі: кє.
Єѵфро́сі, ра́до прино́сѧчі. ма: ві.
Єѵхари́: Щи́лый, весе́лый, вда́ный.
Єѵѱѵ́хїй: Бл҃годꙋ́шє, смѣ. сі: з.
Єффе́ктъ: Изво́ство, скꙋто.
Єфи, Грє: оіхі, мѣ́ра дє: є. кі.
Єфивія, в ма: д. Єфи́вй, овѣ,
Єфиме́рей: Недѣ́лни, по, чере́ні.
Єфа́да: Просвѣще́нїе.
Єфра́да: ѻбфитость, а́бо пожите́чнаѧ, а ростꙋ́чаѧ. жона. а па: д. Зри Вифлеемъ.
Єффада: разверзи́сѧ. м з а л.
кі: Єфре́мъ: Оуроджа́йный, пло́довни, но́сенъ, [до́бръ слꙋжите, и ра́достный.] іа: кн. бы: ма. н.
Єфꙋ́дъ, а па: ві, кз. Сло́во сꙋдное. Исхо, кн. проро́чство, ѿбѧвле́нїе, нара́мникъ ѻдѐжда, ри́за жрече́ска. сꙋ н. зри нара́мнїк.
Єхі́дна: Ищорка. зри змі́й. лꙋ: о. Сїй звѣ́рь, растлѣва́ющъ ро́ждшꙋю и прогризающъ чре́во єѧ, сице глетсѧ происходити на свѣтъ. м: вв: аі.
Єхѡтекі́й, агогі́тъ: бра́тъ живый, а осе, а терна мое. а пк:

З

З

Заба҃: Єврейско, а҃ выпосаженый. а҃ п҃ б҃. а҃ ѕ҃ и҃ з҃ к҃. и҃ Базадъ, а҃ і ма҃. и҃ Забадъ, є҃ п҃ к҃ кѕ҃. и҃ а҃, є і к҃ и҃ ч҃ заба а҃ м и҃ Забꙋ а Забꙋ г ц д є и Задєн а Забадєн. м҃ ч: Н. а҃ м҃ ві. л҃а.

Забꙋлѡнъ: Мєшкаѧ, або мєшканчїй. Бы: л҃, к҃. и҃ ап: з҃, н҃.

Заза, або Зіза: Всєлєнскїй, а всѧкїй а бєстїа а дикоє звѣрѧ а ѿсвѣчаючїй. або з҃ сꙋ: ѿстꙋпꙋючїй. а п: б҃, лг҃.

Закхай, а Заха: Чистый, а оцнєны єи справєдливы а є б д. и Захꙋхєй: Оправєдливаючї. Н. б м і

Замврїй: Спѣваючїй, або лоза виннаѧ. або лѣторосль. або оутната, а пєрєрѣзаєт. Ї: кє. [Вс: по в с нѣсть] чи: кє, ді.

Заміра, а: Самарїаєв, Спѣваєт, пѣснка, а росчєг, а матица, а п з и

Зара: Всходѧчїй, а всходнїй. або свѣтлость. Бы: лѕ гі.

Зарвилъ. сі: д.

Зарїа: Костки варцабныи. зри таблиа.

Захарїа, и: [Памѧ [Бжїа] Гнѧ, або нєпорꙋшимаѧ, слава, а мꙋны панскїй. а п є. а є в. сі: є.

Зєвєдєй: Єврейско, а Обогачєє. м д кв.

Зєвина, фї: кг.

Зємврамъ, а замрамъ: спѣва, або спѣвани, вы кє в.

Зєфѵръ: Вѣтръ ѿзаходꙋ.

Знвъ: Волкъ. сꙋ: з кі. ѱа: пв.

Зилѡтъ: Рєвнитєль зазрачїй. в: лꙋ: ѕ. єі.

Зина: Жиючїй. є: ч: г, гі. ю: к.

Зинаїда, ю: з. С о: л.

Зиновїй: Чєловѣкожитєль. или жив,

Зиншнъ, сі: г. ѕ. ма: г. а: б.

к: Зѡтїкъ: сє: гі. вєс єди т.

Зѡїль: м г. Животъ. Жизнь, Животнецъ. Н. ма:

к: Зинѡїда. о: аі.

Зїзанїа, а плєвє: кꙋкꙋ. а рнѕ.

Зіна, або Зізай, або Зіза: Чꙋжолобство. з Сѵр: тꙋчєє, або зброѧ. а п: кг, і.

Зїфъ: Чин чєста, з сѵ: фаш. а овлє. Нл: єі, кд.

к: Зоровавєль: Ѡддалєный ѿ зєромочєѧ. агге: а.

Зѡграфъ. зри Живописєцъ.

Зѡдїа, єі знаки нбныи, на єі кр꙽гахъ нбныхъ бꙋдꙋчыи.

Зѡнсъ, де: ні. ма. б.

к: Зѡсимъ, а: д. сє: кз. гє: а.

И

Иагїа, или Єхаїа: Братъ панскїй. мужъ, Б є: і, ка.
Игімсѡнъ і Приложоный, Тожъ зри Єпархъ, и Кназь. лп, чн.
Игуменъ: Вожъ, а престатель.
Идѡлъ, Єі. є: б: ла, ді. з Хумн. г ма: в. Идѡложрєтвїє, пѣн: офѣровалє болванѡмъ.
Идѡлослужєнїє: Болвохвалство, або болванѡмъ зневолєє.
Идѡлослужитель: Болвохвалца, а болванѡм неволник, лю зневолєный.
Иелмадаѳ. є: Богъ мой тый, а Богъ мой пришолъ. Щу. а п: кє, д.
Иенъ-гадди, є. Козы або щала зовєтъса. Иасаѡн-дамаръ. а цр: кд, а. єзє: мз, а.
Иезнеръ, Іа: Ведръ: з єѵ: наверненый, Има мужа. в є: і, кі.
Икатиандъ, или єкцє: малый, або наименшїй. мѵ, а є: н, ві.
Икономъ, з строитель, и домо:
Икосъ, оі: Домъ, народъ, поколѣнїє, родзай, челадь. фамилїє.
Икономїа, оі, є: Господарство, зри строєнїє и смотрєнїє.
Иксѡнъ, или гуквка: Вырєзаниє, або законъ, або заложєна права. мѣсто в племени Иефдалимли. на: ді, л. з Гакокв.
Иксѡна. зри лп пд.
Икономахъ: Ѡбразоборецъ, иксѡноборецъ, за: ла.
Иктинъ: Кана. дє: аі.
Илаѳ, или єла, и оласъ: тпуртовоє дерево а дубъ, а моцно: а злоречїє, або присага, тоє росказовала: а Єѵ: Богъ. мѣсто Ідумєшєвъ, бы: лд: ма. отєцъ Осїи Пр: Илай, ацр: єі, а. Сын Халєвовъ, Елан, а па: д, єі. отє Семєсѡнъ, Ила, г ц: донєі, сын Нозїа, є: и єисаны Нозиню. Єлавъ, а п: д, н. сынъ Вааса цара Ізрилєва. Ила, г ц: ѕі, в.
Илектронъ: Бурштынъ, мосіондзъ, или крушецъ з злота и серебра змѣшаный и подобный имъ, а томъ подобна моса.
Илєкторъ, Илос: є: Слнцє.
Иллирикъ: Словакъ, з ла: Далмата. з чєска Гарватъ.
Илїа: Божїа крѣпость, се: гі. Богъ Панъ, або моцный панъ. сынъ Іеремоимль, а п: н кз. и Єллїа. а є: і ка. Пр Илїа. г ц: зі а. ю: к.

Илі: Бгъ мой. мѳ кр҃гі мѕ. ѱа ка а.

Ілій, Єлїѹ, в: л: Сам Бгъ мой, а мо́цность є҆го̑. сы́нъ Іеремі́иль, а ц: а, а. Кна́зь и҆ли Тысѧцкий, а҆бо Гетманъ жолнѣрскїй. Єлїѹ, а п: ві, п. и Єлїа, кѕ, кі.

Иліодѡ́ръ: Слнечный да́ръ. ма́х:

Имармі́ни, єї, Зри Слѹчай, и Слѹчай нѹжный. ли, сїе. Пога́не вѣ́рыли, же все мѹсѣло сѧ дѣ́ѧти на свѣтѣ, бо́длѹгъ тоѣ Имармени, тоєсть вѣле Івалтовного а примѹша́ючого трафѹнкѹ (и смерть), а не вѣдле Бжогѡ раженѧ и нашеи волѣ, чого ѡни прелили.

Ира, ла: Юно, богиня, жона Дїева и дочка. Имѧ Иросолѹ.

Ираклеѡсъ. Дї: б. Ира́клїй, сѣ: к.

Ири́на: Ѡмирна, а поко́й. м: є.

Иринархъ: Ѡмира нача́лни. и кн.

Ириней: Ѡмирный, споконый. а пе.

Ирмоло́й, Є: Книга маю́чаѧ в собѣ Ирмосы:

Ирмо́съ, Єі: Оузо́лъ завѧза́є мо́цної. спаты, ра́дъ, а ѡдно дрѹго́гшсѧ держѣ. ѡбра, сосїа, чинъ, ста́нъ, кшта́лтъ радѹ в спѣванню и злѹче́нию тропарѡ, а҆бо вѣршѡ. ла: Нехѹс, серїесъ.

Иршахъ: Полбо́жныхъ б. б а: ѕатоѓ.

Иршдїсонъ: Спѣвак Юноны, є: рыі: ѕі, аі. апрї: и.

Исѡдъ: [желателенъ] кожѹ, хвала, а҆бо гора хвалы. пыхи. з (у: смо огнистый. И. лѹ: а, г.

Исаїа, и҆ли Єсаїасъ: Збавенье Панское. а Спсъ Гнь. ф: ѕі. нѣ а.

Исавъ, и҆ли Єсавъ: Спбо́ръ, а҆бо чинѧчїй, а робѧчїй, а҆бо моль є҆гѡ. сынъ Ісааксѡвъ, бы: ке, а. ке. и҆же и Єдо с: л. и лѕ, а, называе́тсѧ.

Иса полла та є҆ти дѣспота: на многа лѣта влко. с: на лѹр:

Испалисъ, Галеамъ. Сн: кд, к.

Иссопное мѣсто: Щветцѣ а҆бо морское, гдѣсѧ двѣ мора схо́дѧ. Дѣа: кѕ. ма.

Источникъ […] а҆бо Єн-гасоръ: Жро́дло а҆бо о҆ко слѣпїи, а стѹднѣ, слѣпо а ѕѹ. щвѣсто пас Неф: На: дї, аг.

Источникъ самессѡвъ, а҆бо Єн-семесъ: Жродло а҆бо о҆ко слнца. а з є: и сѵ: Пѹдна а око слѹжбы а вслѹговаѧ. и мѣсца. На: ні, ѕі.

Исихїй: Бемо́вни, мо́чали. фе: дї.

ч г д

ѣ є Твердо, ѥлїе.

Ѳавѡръ: Выбранъ, а чисто, з с ѵ: скрѹха, або преламаѥ, ї мѕ ні. Ѱа пи. гі. Гора.
Іс: Ѳаддѣй: зри Келеві. а: ка.
Ѳаласеїй: Щорскїй. маз:
Ѳалелѣй: цѣлѣѹщи маслина. м іс
Ѳалїе: Прѹтїе фїнїково. н.
Ѳаламъ, або Ѳдаламъ: Година або час мо, а мнѣ. мѕ. а із: і. кн.
Ѳаліоф: Башта оборона. п пѣ а.
Ѳамаръ: доло, а пали прѣши ѿере ні, а вымѣнїе, пере, а горко. б а.
Ѳасн, або Ѳсеѹри: Блвїство а посмотрѣ, обаче. а хожїї. б ц б.
Ѳїе: Комора. єзї: м.
Ѳекїль: Зважїный вагою. да є іѕ.
Ѳїкла: Преславная, бгомъ званая. сі: ѕ. ніа.
Ѳемелїонъ: зри ѿснованїе. а сін.
Ѳїоґнωстъ: бгомъ познанъ. бгоразѹмє. а: ка.
Ѳеоаѹлїа: ж. Послѹга бж. ф: і.
Ѳеодѹлъ: бжїй ра. син аг ф ѕі.
Ѳеодωра: Бгодарованая. с аі.
Ѳеодωритъ: Бгомъ дарованъ.
Ѳеодоръ: Бжїй да. с д аі іс н аі іс.
Ѳеодосїа: Бгоданна. ма: іа.
Ѳеодосї: Бжїе данїе, г аі мг а аі.
Ѳеодотїй: Бгомъ данъ. н г.

Ѳеодѡтъ: Бл҃гоѹханъ, г м а. ф а і.
Ѳеоктїстъ: Бгъ создáнъ, бго зданъ, с г. ѕ. гі а.
Ѳеоклъ: Бгомъ званъ, с аі.
Ѳеолипъ: Бгодрѹжинъ, любо сѧтъ.
Ѳеологъ: Бгословъ. є:
Ѳеопемптъ: Богонареченный. или бгомъ посланъ. гі є.
Ѳеопрепїй: Бголѣпъ. а кє.
ѲЕОСЪ: Бгъ. зри ли тг.
Ѳеостирїк: Бгомъ ѹтвержє. н і.
Ѳеофанъ: Бгомъ явлє. с д. о аі.
Ѳеофилакт: Бго хранимъ. м н.
Ѳеофїлъ: Бгоприятный. або бжїй дрѹгъ или бголюбецъ. д і є.
Ѳерапонтъ: рабъ ѹгодни. м кз.
Ѳермы: Теплицы. є ца г.
Ѳесалонїкъ, ѿ: ч ы. н мно: ч.
Ѳисонъ, Бгъ. гі: є.
Ѳикара: Ножна, побы, псадро. [прои: стогорца н свѣтави м:]
Ѳиртака: Дрианксвъ, Доро: г аі.
Ѳрїалкъ, з: Салата.
Ѳѡма: Двакі [безна], н: ѿ аі л тот зри н Дидимъ.
Ѳѵмїам: Лада. Кало н х л н ла.
Ѳѵмїамні: Кадильница, або где кажее кладѹтъ. нехо: лѕ.
Ѳѵрсъ: Жезлъ, свѣтвъ. дѣ аі.

l

І

Іасо́нъ: зри Ѳарсо́нъ.

Іаки́ѡвъ. є: Запинна́тель, а пата, а стопа, бы: кє, о: д.

Іа́мвлихъ. о: кє.

Іанну́арїй: с м, а ка.

Іассо́нъ: ѿздорова́ючїй, або лѣчачїйи. є: а м н. зı. дн зı г. а кн. н ка. ѕı. Ѿна́ссонъ: пыта, або ра́чачїєсѧ, або вспомина́ючїй. є:

Іафе́тъ, д: Пѧ́кнсный. розшире́нїє, або распростране́нїє, або ра́дачїй. бы є. лв. а кн.

Іахи́нъ, : Нє утверди, умоцни, а мо́цныи ѿда. бы мѳ. ı. є н сто́лпъ іакумъ. г ч з ка. н Исправле́нїє, в п г зı. н оаким, а п д. ıо.

Іенъ, пта: ужа́мнікормачїєа боцанови подо́бный. левг аı. к: Ігна́тїй: Честь. ає кı.

Ієзаве́ль: вы́спа мешкаа, або бѣда ю. з є: н сѵ: гно́ю, або бѣда гноєви, г ч ѕı. ла. або [плача крѣпость.]

Іера́къ: Ястрєбъ. о кн.

Іера́поль: Сщенный гра в фрѵгїи

лежа. до которогѡ з ры́му перенесєнъ бєсєнъ ка́мень бѣлїй за росказаєм с ѳвєкїа єппа Іерапо

Іерархїа: Сщенноначалїє.

Іере́й: Сщенни, юзри По́пъ.

к: Іереме́й, пка: Высо́ко Па́нскій, а вывыша́ючїй пана, а пєка, м а.

Іеріо, Н є: Касїа, исхо л, с кı.

Іерихѡ́нъ, Луна, а мцъ, а за́па єго, чн: нв. вхожде́нїє.

Іеродіа́конъ, Слуга посвѧ́ченый.

Іероде́й: ѿсщенъ ѿ бга или ѿсщенъ бгу. о: д:

Іерѡ́нъ: Станцѡ, црко. Нос: з.

Іерусали́мъ, а вла́сне Ѳсараме́ль, Благославе́нство люду бжіго, а [стєка,] слн обрѣза́л. Н: а м: дı. кз.

Іерали́мъ, обачи доскона́ло, а споко́йного, в: дı. нı. Нна: зрѣнїє смире́нїа, н мирно, а виде́нїє или мира, н обѣтова́нїє. г в: ѿєп: с кѕ. н с а. анпа гс. Гра пре соли́ма а гъ нарица́ше. Всє гра́ду Патрїа́рхъ ѿ Ѳпалъ утвєржєнъ обра чувства пато смаку Іесо да с кє ѿчт: Латїни и на є премѣнаю, м обычи Іеросоли́ма а лчаю Іерли́ма, з о т: Іерусали

Іесе

Іессе́й : Щє́чъ а́бо тра́ючїй, а́бо
да́ръ, [пр҇пѣность] Ѣса аі, і.
[С, є : Сѡти́ръ : Спасъ, з : л : сл.
Исцѣли́тель : оуздоровля́ючїй,
захова́ючїй . м : єі .
Інсоу́съ : Па́нъ збави́тель . сы́нъ
Нави . Ісоу́съ пре́же нарица́ше,
Чи : гі , зі . сі : а .
Ікте́ръ : Жолтани́ца , хоро́ба
жо́лтаа. Вн : Сы : Грі : Бг : ѿ
тя́звы гра́да. Єфі : Бє : єі.
Ікті́нъ : Ка́ня . лє : аі .
Іла́рїй , Вєсо́лый . ю : бі .
к : Іларїѡ́нъ : Тихостенъ, ти-
хоми́ренъ, сла́докъ но́рово . о : к .
Інді́ктъ , їѡн : [но́вое лѣ́то ,]
приглаше́нїе , и́ли повеле́нїе .
ѿ рече́нїа . Інді́ко : ѿповѣда́ю,
оуставлю . сі : а .
Іноке́нтїй , лі : є : ѧдѡ́осъ ,
непови́ненъ , непови́нникъ .
Інъ : ро́жай мѣ́ры . Нєхо : кд .
Іовиле́й : млтивое лѣ́то . Ні : є : кє .
Іорда́нъ : рѣка ро́судкъ , а́бо
вска́зана , а́бо пору́чєє суду , а
оуступе́на . зв : исх : па́нщѡ
ро́суду . а Нєхода, Дєв : а.
ѿзе́стьа двѡ рѣ́къ : Іѡр , и
Да́нъ , называ́етъся .

к : Іу́да : хвале́, а вызна́е, бы : кє.
Іуде́а : Исповѣда́нїе , а хвале́.
Іуде́й а́бо Іудеа́нинъ : Жи́дъ
вызна́вца . з : Єуре́й.
Іуліа́нъ : ѕѣлѡ тяжко умѣнъ,
го́рко въ оу́мѣ и́мащи . сє : з .
Іулі́тта : Изба́вле лѣ́сти . юбі .
Іустъ : Пра́веденъ .
Іусті́нъ , їанъ : пра́ведный .
Іпполи́тъ : Ко́ницъ , расарѣ-
ши́тель , свобод . а : і .
Іпподро́мъ , їє : Щѣсту́е где́са
ко́ни вытѣка́ютъ , а до ко́ла
гона . б : мн . а конѣ и ѿшлесни-
цѣ оутѣчу́тся , сп : ѕ . п : кд .
Іппокента́връ : по́лъ чловѣ́ка и
по́лъ коня́ . врі .
Іросъ : Оубо́гїй , ме́ндикъ . ау чг .
Исаа́къ : ра́дость , смѣ́хъ . б : зі .
к : Іса́кїй : ра́вно вра́чъ . а : кз .
к : Ісидѡ́ръ : Жела́зо пра́ве да́ры .
фє : а .
Іска́рїотъ : Шу погибели , зарна .
а выгна́а , а смр҇тти , мі аі .
к : Ісманль : Выслу́хае Бжее . б : ѕі .
Ісра́иль : Премага́ючїй а́бо пану́-
ючїй з Бгмъ . Бы : лє , і . [Ѣль
оу́мъ зра Бга .]
Ісманни́къ , зри́ Єсраи́тмесъ .

Ісаха́-

Іеслхаръ, е҆ѵ: Заплата. мзда, або
даръ, Бы: а, ні. Апо: т: з. з.
Історіа: Свѣдоцтвъ всѣхъ вѣкѡ,
або дѣи, правдивое выписанїе
прошлыхъ речый. в ма: в.
Історіографъ: Історикъ, або г:
Ітеръ, ла: пꙋть: Дорога, ѣханїе,
ѣзда, вандрованїе. пр: л: ре:
Іѡакимъ: х н: Панское пригото-
ваныи, ал моцно. д ц: кв, ѕ.
Іѡакимъ: Знову встаючїй, а:
потвержаючїй, а выбавляючїй,
Неe: ві, і. [скрбъ молящаѧ.]
к: Іѡакимъ: Господне повстанїе,
панское потвержденїе, або панъ
мстачїйся. д ц: кг, лд.
Іѡанадамъ: Панскїй даръ. св: ні.
Іѡаникїй: Блгти полнъ. н: д.
Іѡанна: Панскаѧ ласка, їй да.
ое милосердье, е: лв: н, г.
к: Іѡаннъ, е: Гдни послꙋшанїе,
ласкавый, або дарꙋючїй, або
побожный, а млрдный. [блгть
гна,] Апслъ брат Іаковль.
м: д. ка. Кртль, лв: а, зг.
Іѡасафъ: Ное: дг.
к: Іѡвъ: Твердъ, любанїе Ба,
а болѣючїй, а вздыхаючїй, терпячїй непрїязни. Іѡ: а, м: ѕ.

к: Іѡиль: Якѡ молнїа красенъ,
або любовь Бжаѧ, и начатокъ,
и начало Бжїе, а хотячїй або
присягаючїй. а п: д, ле. о: к.
Іѡна: Голꙋбица, пъ, пꙋстошачїй,
або помножаючїй, множачїй,
прикладаючїй. д ц: ді. кі. с: на.
Іѡсафатъ: Пнъ сꙋдьѧ, а панскїй сꙋд
в цр: к. а ѿсꙋженый а ѿсꙋженїе а п аі.
к: Іѡсифъ: Помноженїе, або
преложоный. Бы: л, кд. н: г.

К

хКаадъ: Згромаженїе, а зморщенїе,
а столченїе, бы мѣ аі. То, м: ч:
хїте, и Сѣнимъ Каадо, ч н. кѕ
Кавсанимъ: Згромаженїе, на ка к.
Кавсеил: Згромаженїе Бжее, на: ѳік
Кадимимъ. н: Стары, першїй,
всходнїй, а низкость вш, св е к
Кадисъ: Стни, стобливо, ч к.
Кадагорїа: ѿклевстанїе, з ѿглагол
Кадолїкъ, л: ꙋнiверсалне: Вселенскї,
Съборный, повшехн.
который седмь Вселенскими
сꙋборами ꙋтверженꙋю вѣрꙋ дрьжит.
Кадолїческаѧ: съборнаѧ повшехнаѧ.
Кайафа: Выпытателе мысленый, а
вымѣтꙋючїй з ꙋстъ, и выверженее ꙋстъ. м: кѕ. н. Іѡ: аі м.

Ш Каї.

Ка́їнъ: Стѧжа́нїе, или за́вист, и Ревноѡбра́зїе, прескве́рнєнє, спротивни́й Бгꙋ, а ѡдръжа́є, бы д.

Каїна́нъ: Држа́вца, а ку́пецъ, або фрасꙋючїйсѧ, або гнѣ́здо. б д є. З Трефоло печє дрꙋ: л фл

Калаво́тникъ: Ґацорка. лев: аі.

Калив: Кꙋщникъ. Колы́бни.

Кали́жа: Ке́лихъ, ні с нг.

Калісѳенъ, д: хоро́шаѧ мо́цъ, або вда́чна потꙋжно, в мн. сд.

Калаї́а: Ле́гкїй, а голо мо.неє ні

Каллима́хъ: Добръ бо́рецъ.

Калли́никъ: Добропобѣ́дникъ, или добропобѣди́тель, ѡ кн. [м ѕ.

Ка́лли: предобре́йшїи, найлѣпшїи

Каллистра: До́бръ во́ин, или до́бръ пꙋтникъ. Ст кѕ.

а: Калли́ста: Прелꙋ́чшаѧ. Се а.

Калодо́та: Добродатєлнаѧ. Сє ѕ.

Камилꙗ́ттїй, аре: Пастꙋхъ верблюдовъ. Нї: с мг. [Сꙋ і

Камо: мертвы вѣта а потвержає є.

Камꙋе́ль: Повстав Бгъ, або потве́рдилъ єго Бг. бы кв.

Кампти́къ: Ꙋте́чка, або го́лосꙋ склоне́є. в єз н.

Кана́и, Кана: жарли́во, а нарꙋ́каѧ. а Зростина. на дї. Іѡ в.

Кана́да: Кꙋповає а нарꙋкаѧ. і л

Канани: Кананє́ичи, жарли́вый, а за́вистный. м і.

Канда́кїа: ѡдєржо́вꙋючїй скрꙋхꙋ, з є н с: држа́ва чїстаѧ. Н. Има посполи́тое всѣмъ кроле́вымъ Єдїо́пскимъ. дѣ н.

Канди, ла: бѣлъ, свѣтлъ, гр к.

Канди́ло: лампа кага́нєц ѡли́вный.

Кано́нъ, зри Правило.

Кано́ны: Пра́вила. в а л: вхдє.

Каппадо́кїа: ѡкрꙋгло стн, а таска, а розширє́ныє. а мѡ: в.

Капернаꙋмъ: ро́ла покꙋты, а мѣ́сто, до, село потѣшеѧ, а ꙋблагаѣ покꙋтꙋючого. м д гі.

Капестшалина: ѿ кѕ.

Капникла́ръ: Темни́чный сторож.

к: Капи́тѡн, сирѣчь кназь. Варварскїй ѧзыко. в прес: жи: со, чю: м з.

Каравнами: Пе́рꙋны. в м і.

Карда́нъ: мѣ́сто або взываѧ, а читає, а знино да́ючи. на кл лв.

Карїа: Головный. а м єі, кг.

Карїадїари.мъ: Мѣ́сто мѣ, а мѣ́сто чꙋючи, з є н с: мѣсто непрїа́телей. і єз в.

Карінъ: и Карен. Лысы, а лє, дч к к

к: Карїѡнъ: ѡрѣхъ, є: д є.

Кар-

Карісинъ: ра́къ, е́ст̑ ты́ нестрꙋп̑ та названы́, зри҃ Гаггре́на.

Карме́ль: Позна́нїе ѡ̑бре́зана, зри҃ Іо҃ и Хирмель. Іс: мѳ. ні.

Карми́ль, а҃ Раха̑: щека а҃ кра́ма, а҃бо спра́вца. а҃ цр҃ л. кд.

Карні́а: ро҃. з е ч̑ Оборо́ны. б м҃ бі.

Ка́рпъ: о҃бо, а плодоби́тый. б Іі а.

Касі́а: древо благоухание в арáвіи.

Касїа́нъ: щитроносн. ф кд.

Касі́мъ: Годи́на, а чл Княжа́чїи, а҃бо Іеперъ Кнежа. на: ді.

Касі́съ: Свѣчие, а конец, на: ні. бп: слове: амескасїсъ.

Ка́ссіа: Особы ро́жай, Іѡ мб.

Касі́теръ: цина, бѣлое о҃лово,

Ка́спінъ: Сребрная, а хтиво, з св: встыдливость, б ма ве.

Касту́лъ, Ка́сторъ, аі не.

Катаба́сіа: Покро́въ. Н.

Катапета́сма, б дв рпи. з Завѣса.

Катехꙋменшве: Не просвѣщенын.

Катта́д: Тѣскност, а спо, на ді

Кафъ: Накрывленый, а долонь, лн е: ѱа рні. с па.

Кафарсарама: рола́, а҃бо село поко́ю, а҃бо нагоро́ды. а мз.

Кіхрен: Углы, парина. е: При-стань Корі́дꙋ, о ста ѡ не. р ѕі

Кеде́съ: Святобли́вость, на: іі.

Кедрѡнъ пото́къ: Стрꙋмѣнь затмѣньа, б цр ее.

Кела́й: розва́зꙋючїи, а сѣкꙋчїй, а҃бо переби́ты его. на еі. мд.

Келеве́й, ска́зи: ѡ в: Каї лев-ваїос. зри Левве́й.

Келевса́йте: Встанѣте.

Келсі́й: Высо́кїй, ла: о ді.

Кендебе́й: За́вист, а҃бо ѡ̑держа́нье бо́лести. а мі ге.

Кентина́ръ, а: засло́на кꙋхенна. па: с, кг. Нї: ле.

Керавна́ми: Пе́рꙋны. б мі. л.

Кера́стъ: Га́дина рога́тая.

Кеса́рїй, цѣсарскій. а к.

Кесаръ, ла: цѣсаръ, вы́пороток ѿ выпоротка мате́ри з живота на ва е, а ѿ кꙋдрѡ, а҃бо вло́сѡ и кѡ, е котры́мися ꙋродилъ, а҃бо же котым мѣ очи, По ні́мецкї, м кв

Кида́ръ: Чо́рность, а҃бо мра́къ а смꙋтокъ, бы: ке, гі. сынъ Ісмаи́ловъ. ѱа: р ді, е, вселися, съ се́лы Кида́рскими: мешкале́ в мешка́ня темныхъ. поле та:

Ки́наръ, Кеѳтъ: пяты л: в м: аі. л.

Кино́віонъ: О́бщежи́тїе з ѡ̑ щин.

Ки́нсонъ: е: Чинш, шацꙋнокъ.

ш в Ки́нт

Кинтіліанъ. Патеракій. а҃: кн.
Кинсэникѡнъ: ѿбещникъ, причастникъ, къ причастію Таинъ бжтвенныхъ пѣснь.
Кинракъ: Свѣстни. ма҃: ю҃: еі.
Кисивы: роструханы. б҃: а҃. втг
Китъ, рыба, велорыбъ.
Кифа: сѵ: Петръ, е҃: Камени: Твердость. Іѡ: а҃ мв. Такъ былъ названый Сімеѡнъ.
Кивѡтъ: або Ковчегъ, Кисѡтъ б҃: а҃: сзв.
Кідаръ: Завой, ківѣръ, капелюшъ, шапка Кролевская, а Поповская ѡздобная.
кі҃: Кікилія. Нов: кв.
Кіликія: Точачая, а ѿвиваючая. Дѣ: кг. лд. га: а, ка.
Кімвалъ: Звонъ, а п: іі ді.
Кінѵра: Цитара, гарфа, в Кінѵры шумаще, на гарфахъ бряцаючи. а па: еі.
Кісъ: Твердый а солома, або ѡгорчиниця, мѣстце для ѿгоркѡвъ. а цр: д.
Кіссъ: Блющъ. е ма: ѕ. з. ѿпи, г бгос: ро хв: пі: с: з. з іпого зѣла фарбу роба на лицѣ.
Кѵлостатма: рѣчъ ѡкаа ковик выдрожонаа, чг: а.

Кѵмвалъ: Цимбалъ для граньа.
Кѵмин: Кминъ, Нс: кн. м: к чі.
Кѵпарисъ: цыприсовое дерево. Иса: зі. гі.
Кѵпріанъ: Плодъ зрѣлъ, о: в.
Кѵпръ: Хорошаа, пакная, або Пакно. е: выспа. а м: гі кг. дѣ: аі. ді. е и пѣ: пѣ: а, ді. и вѣтви дуба. д гі, сузрѣніе.
Камфора, Тое запахъ некакій.
Кѵръ: Панъ, а Господи. г: ла. кі: Кѵра: Пани.
Кѵринеа: Стѣна або Трам, або зимно, забѣжіные або готовленые. д ч: ѕі д. [сло: нѣ.] дѣ: в, і. г: в: в. с: па: пі: на.
Кѵріакъ: Господскій, ма: Господарецъ, мах: сі: ѕ.
Кѵріаки: Недѣля, ма: Кѵріакіа, Гдна. ю: з.
Кѵріллъ: Почтенъ, или ма Господинъ. гі: ні.
Кѵріосъ: Гдь.
Кѵросъ: Поважно, албо власно.
Клаvдіа: Хромая. ла: жена, в пі: дка. ма: ні.
Клаvдій, е: Голосъ фракТованый. або плачливый. дѣ: к зі. ді
Клеовулъ: Славенъ совѣтни, щах:
Кле-

Клеонї: славѣ побѣдитель, м г.
Клеопа, є: Хвалла вшелякая, а всякого способу хвалла. Іѡ: ді ке.
Клеопатра, є: Слава ѿчизны або ѿца, а ма: і нѕ.
Клеодимъ: Славінъ народъ.
Климентъ: Ла: Покорный, ласкавый, скромный, Н. щорый, добротливый, милостивый, нои: кі. фі: д. г.
Клирікъ: Тоє ичтецъ: з л: чз, ите.
Клиросъ: Причетъ, или црковный чинъ, а чи: Ні: бі лз.
Клобукъ, з: г, є, Кідарникъ.
Кніда: Лобода. рожай зѣлїя которое вычищаетъ и ѿмакчаетъ затвердѣлость в жолудку. а м: ні кг. дѣ кз з.
к: Кодратъ, рантъ: Квадрантъ, Ла: дѣлатель, або мѣдница. а четвероугольникъ, чтыри пѣнязѣ. лепта, погроша поскоє. ма з с: ка. м і. м з. м є к. н л ріє.
Кокінъ: Зерно, шарлатъ, паволока. с: з: чрвленъ и барвинцѣ.
Колакає: Карапы, або ѿслужены наскараны. ко: а б.
Коллуріє: Ща на очи а водка до лѣчѣня очїй. апо: г. ні.

Колпосъ: Надро, ѿнога намор дѣ: г: кз. вѣр, лд.
Комбоста: свекла приправна.
Комментарїй: Толковинъ.
Кѡнипъ: Зѣлье є якоже масо гуфово. м: сѣ: ш, Іѡ: ку Іро: пр: ак: н: д. дѣ: н: кз. свиная вош.
Коношъ: м: і. Са ѿтрава.
Контакіонъ: кракон или сѣкращеніе, ее скорочѣны слшбъ.
Контроверсія: зри прѣніе.
Копрїй: Гноинъ, копро: Гнонще, а Ка: Копроним гноимении. ма з.
Кора: езі: ме, гі.
Корванъ: Даръ або офѣрованые, м: з, аі. Н: с: мд.
Корїе: Плюсква.
Кориндъ: є: Насычены, або ѿздоба. Дѣ: ні. а.
Корінѳ, а зрительни: Тоє м ч. а п д. Ді. зрителѣ є: ч: птаже.
Коріандра: Насѣнє бѣла. ч: аі з. опи, блощини. Коріандеръ.
к Корнилі, л: рогъ, ат, дѣ і а і г і
Косма, з: Щиръ, и украситель, обі.
Космникъ, свѣтскій, или Кози.
Котылъ, а: езі ме ді. Кубо.
Кофъ, бездвъ, поиник Ку. За кнѣ. Ѱа ри. ртѕ. пла і г всѣ

ш. г Крамен

Кра́мбен: Капу́ста, Доро: є гі.
Кра́нїево мѣ́сто: гдѣ лбѡ поно. з
Гава́да, Голда. Гого́да. и а ре.
Крі́нъ: Лелѣ́а, а цвѣ́тъ. м з. кн.
Крн: є маслнаа, а маслѣ́на. двѣ к
Кри́стін, а цедімъ: стира́ючїй,
а зо́лото. сѵ нє: зеѣгломо́ра
бы: і, до да: аі л. ї ка. и к.
Крипі́да: Пантофе, Кѵрі ліо:
Крі́скінтъ: ро́стучїй. ю і.
Крі́спъ: Ку́дрявый, ла: двѣ: иі и.
Кроні: Кро́нѡ, то є са́тино сы. є гі.
Кру́на, мі́тра. з: г. є.
Ку́артъ, л: Четвертый. нов і.
Кубикула́рїй, ла: постелни цртв,
покоевый. іу г.
Ку́вкулїй, ні сло м. Ке́лїица
боярска покоя.
Ку́кшинъ, збанъ или корча́гъ, и
Ку́пель: ку́пль. са́жалка, ва́нна.
Ку́пе́ль: стїх. а є б зі. з ку́пль.
Ку́рсор, л: Посла́нецъ, скоротеча.
Ку́стодїа, ла: печа, а сторо́жа,
зри хранило, и про:
Кѵрі́ѡ: уставля́ю, приказую.
Кѵріѡ па́сха: Гдна Па́сха, або
пова́жнаа и превыбо́рна па́сха.
Ксѡ́неста: ла: Тве́рдъ, Крѣ́пко.
Кѡнстантінъ, тое. о: кв.
Кѡнста́нтїй: Крѣпча́шїй.

Лаба́нъ: Бѣ́лый, а цѣгла, б к к.
Лабана́дъ, и лобна: щ́еслцъ, а
бѣлость, а кади́ло, а на ді кѕ
и па, гі. то пт и Ле́вна.
Лаві́да, Ло́жечка.
Ла́вра: Ѹ́лица тѣсная през которую
лю́де тексутъ, а попере́чница,
а черне́чее тѣсное мешка́нье.
к Лаврентїй: Многолю́денъ, а і.
з ла: Бобковый. (ла: бо Лавр у́с,
Да́фни, є: Бо́бковое де́рево.)
Ла́гвица: Бо́клажко, фля́шка, ле мн
Лагѝра: Топо́ръ. іер і.
Ла́заръ: Кому́ помо́чникъ є Бгъ,
а такѡ мртвъ свя́занъ, о зі.
Ла́мна и лова́а, иса к к. [у ла: нѣ
з є: о пт:] зри л: рѣв. щ.
Ла́иса: Лѣ́вица, иса і л.
Лакедемо́нїа, є: Ѡ́зеро дїаво́-
ское, а стѣна шалѣючи, є м е д
Ла́медъ: Нау́ка, бі є а фсі: є.
Ла́мехъ: Ѹбо́гїй, а уда́реный,
або се́рдце зневоле́ное. б д иі.
Лампа́да. з свѣ́ща. Лампа. ю є.
Лаоди́кїа, є лю справе́дливы, ко д гі
Лапїдо: зпоспостеваскар, иі є лѕ
Ласпїи, д: Ка́мени ду́жо, а маі а
Латрїа, еі: Хвала са́мому Бу належа:
Ла́ттус, г, а п г к. нее і д. а, еі в

непр-

неправо ѿвѣгаючї. зри чтїтс.
Лафїдсѡр: Блискаа, а лампы, єв д.
Лахнєѕ, і а лехї: Полнчок, єѵєі д.
Лахїс: Ходачїй, а идучїй веста. а тобѣ самому будучее. на і г.
Левїадамъ, и: Злучєє, а Товарнство свое, а собѣ самому подданы, д є ѕ м. єї рыба морска, дракон, є: змїа, ѡ м к. ѵа р кв в лша, з єнсѡ. єїлорн, и по г б с а на кр с к пі: ца в водах сущимъ. мі: шатанъ.
к Левъ: Царь. ѿбранъ, лю. ф л.
Левеѳ: м: і. г. названы [ѿ Прохорїа, Н.] Даддѣ. Тое хвалачїй, а вызнавай. Н м г. нї.
Лєгеѡнъ, л н л. Тма, войско. н, ві людv и ф. рим: называли пѣхоты є. ѻ веле лнвы слов грецких, сочг, значн, служ: лю.
Леимъ: Хлѣбъ, а бнспва, а п д к в сві: бн: ѻвєдїду въ мадускїн.
Лентїонъ, лл: Понява, а ѿтиралнн, простирало, Товална.
Лєзїсъ: Назвиско, Слово, з рєнїє
Лєпта: Дробный пѣнз, з ѻсеарї.
Левкасїє: Бѣлило.
Левкїй: Бѣлъ, аі: дї.
Леонїдъ: а, к: Щалъ лвовъ.

Лєѡнїкъ: Львы побѣждаай.
к Лєѡнтїй, Львъй, є: фі нї.
Лєѡпардъ: звѣрь з Парду и льва вроже. а спротивлєє, а горкость. а перемѣнєє, чн лв.
Ливанъ, а лєха: ходачїй, а п д к.
Литра: фунтъ. і ѡ: дї. лд.
Літургїа: Сщенная Служба.
Лїа: Працовнтаа, бы лд ѕі.
Ліванъ: Бѣлый, а кадило, а сердца приспособлєє. и Горѣ, емѡ а з в сло бн: супротиво дубравы, сѵг г. нєа в г і. Натої горѣ Кедры барзо высокїи, г цр є ѕ.
Лїнъ, є: Сѣть, очка, в ї д к. нє.
Лїза: Лазука.
Лѵгзъ, н: Звѣрь острозрѣвый. взрок усистро и скро стѣну видн.
Лѵда, є: Ставъ, є: вс. дѣ д л з лю.
Лѵкаонїа: Волчаа. дів ді ѕ.
Лѵмникъ, Недугъ губителны: хороба заразлнвая, Н: мг.
Лѵра: Скрипица.
Лѵсанїа: розвязуючїй фрасунок, а увеселаючї. Има рѣнникъ, л г а.
Лѵсїа, и Лѵстра є: розвязуючїй, розлучаючїй, а м г лв, дѣ: дї ѕ.
к: Лоѳїнъ: Смышлаа глубоко або догїи. о: ѕі.

Л обо-

Логоѳе́тъ: Словополо́жникъ. ра́хмистръ, пи́сарь рахова́нья и̑ ѹ҆важа́нья.

Ло́гика. Діале́ктіка: Ро́мова, бесѣдова́нье, и̑ли и̑стинныхъ, и̑ ло́жныхъ разсꙋжде́ніе.

к҃: Лꙋка̑: є҃ѵ: [Вѣскреша́ай,] само́мꙋ ѹ҆ме́ртвый вста́нье. ла҃: ѿ свѣтло́сти, н. ша҃: разꙋмѣ, о҃: ні. ко҃: д. ді.

Лоукіа́нъ: чꙋдный. Имѧ и̑ дєнь свѣтлый недѣлный при полꙋдни ѹ҆роди́шосѧ. Лати́нски, Лꙋціа́нъ, то̑ є҆сть свѣтломвле́нъ. н. о҃: єі, с҃ м҃: Пресвѵ́теръ Вели́кои Ан̾тіохіи. с҃: Хлѣба ли́шенъ Лꙋкіа́нъ, трепе́лнвнагѡ хлѣба нелишитисѧ хотѧ: Гла́домъ Лꙋкіа́нъ въ пѧтьна́десѧтый, заꙋме́ръ:.

Тро҃: Гла҃, д.

Мо́ре при҃ стое тѣло ѹ҆тѧ́тєлѧ мч҃нка Лꙋкіа́на, ры́бою на сꙋ́шю и̑знесе. Тѣ̑ и̑ мѣстоточи́, чюдесъ дѣтель. свѣтъ страшнѣ, недꙋ́жным вра́чъ. всѣ̑ всѧ бы́сть: моли́сѧ Гдⷭ҇и ѿ всѣхъ на́съ. н м҃: с҃: гі. і: ді. іѹ: з.

Лꙋкіллїа́нъ. іѹ: г. [рѕі ка.]

Лꙋкій, ѿ Свѣтлости: ла҃: дѣ: гі а.

Лꙋ́пппъ: ла҃: Влъкъ. а҃: кг.

Лꙋ́са, а Лаісъ: Левъ. свѧ҃ні, кѕ. а кд, Данъ, то́ є҆: Лаісъ. на: ді, мѕ. гді зле выдрꙋковано є҆, Леснѹда́нъ. мѣло бы́ти роздѣлане, Тл҃: Прозва́ша Данъ само́е Лесемъ, є҆же воева́ша. а҃, ц҃: кі. мд, Чмишъ. и̑ Сілимо́нъ, в, ц: г. єі.

кі: Люб҃ы: Мл҃ть. с҃: зі.

Любополи̑: Щилоснинкъ мѣста. в м҃: ді лѕ.

Людми́ла, Прїємнаѧ лю́дѧ. сѣ: ѕі.

Людъ, а̑бо Лѵ́дъ: Нарожінье, и̑ли рожай. Бы: і. кв.

Людїимъ: в ї. м҃: ч҃: то є҆: гі.

Лѵды, Дїи, а Хаалвен: То: іє мѳ д, Лѵди̑: є: кзі. и̑ Лѵда́ні, ло є, [с҃: во҃:] нє: ѯѳ. ді, Лѵдѧ. лѣ. ѕі. ді, Лѵдїа. зри Лѵда.

Лю́за, ѹ: Мигда дерево, а ѿвѣхаї, а склонє; б к ді. Олимаѹ. на: ѕі в.

Лоида, є: Лѣпшаѧ. в ті: а. е.

Лѡтъ: ѡбвинєный, а̑бо звѧза́ный, а̑бо ѡ҆крытый, а̑бо живица дорога́а, кото́раѧ называ́етсѧ Стакти, Стиѳранъ. Бы: аі. кѕ. о: д.

Лѡтанъ: То є҆. бы: лѳ к.

М

Маагѣн, гѣин: Оборона, або уфно
в Пану, 1Ц: лв. ві. и на. пд.
Маадіа: стогнє, в ев. ві. є. с н. в.
Маалаш: Полность, найнє, сѹд. ѕ.
Мавръ, (а, к:) Чернъ. ма г.
к Мавріктѣн: Чернавый.
Магдалінантъ, ль-ель: Віжа, або
великого Бжла, на ді лн
Магдалины: Вельможная, а к мргі
Магистріанъ: уряни учителскії.
Магнесъ, н: Камѣ притагаючій
железо до себе з далека.
Магогъ: Закриваючій, а ростопленый. сынъ афет: ш того Татаре,
первѣе Магоги званни. апо кз, з.
Мадіам, н: Судъ, а чі, а сва, б кев
Мазора, а ірш: Таемно, высхл, сѹ е
Мазуротъ, ц к і, у ла: ві знамені.
Мадима: Пенесъ, стіхъ.
Мадусаилъ, н: Смерти своен
жадаючій, а смерть своа адъ
або гробъ. бы: д ні.
Мадусалъ, а: Смерть свою посла, а смръти своен ору, з е:
н сѵ: смръти лу, быѥ ка а г, л.
к: Макаріи: Блаженъ. с: ѕ.
Македдодъ, л: Црквы, або
зграмаженіа. чн лг. ке.
Македоніа, е: Вынесла, а превы-

шаючаа. Повѣсть. дів ѕі. л д.
Маккавѣи: ударяючій, з в:
воюючій, н. а мв. д.
Макелла: Щотыка. в а л бѵпв.
Макріна, Долгоумна, дога, і ді.
к: Малахіа, н: Аггелъ. посе мо,
ма а. ге: г. епі: вана: г: п.
Малхъ: Король. або кролевство
або ранца. н. іоа і ні. нн. і.
к: Мамантъ, а пере а цнка. се в.
к: Мамелхда: о: е.
Мамона: Пѣнязѣ, а богатства
сѵ: н. лу ѕі д. Гезі: мѳ в г л.
Манаа: Жертва. шпрѣсноки ону
к: Манассіа: Забытый, тые.
Мандрагора: Покрыю. бы л ді
Манн: Злученый. да: в. ке.
Манна, нъ, гу: Да, а упомнно, а
що; іоа: ѕ, м, н нн. н с ѕі, ла.
по о тл: что се в; еі.
Мануилъ: Лице Бжее. ю: зі.
Маншѣ: шпочинне а даръ. св гі з
Мазимъ: Славенъ, а з ла велнчайшії. н аі. і ка. ф ді. а гі.
Мазимиліанъ: о: кв.
Маранада: Пана пришо а к ѕі к
Маргаріта, е: Перла. влохъ, че,
лахъ. Бісеръ, Харватъ.
к: Марзаріти: Камѣ сіателе. а г

Марда: Молва. и҆ попеченїе, а҆ вызываючаѧ, а҆ нарекъ, з сѵ: Панн, а҆ наꙋчителка. н. л гл.

МРІА, или Маріам:

Владꙋщаѧ, или гжа, мах: Леодилаѧ: и҆ кера: Тавро: а г бс в памѧтн, дша. Поннѣ Понесенаѧ, а горкости море, а мѵрра а, а наꙋчителка, з сѵ и е: Панн морскаѧ, и пр б: м а ѕі. а еі. их: ѕ к. [и еі к ка, с: бн: нѣ,] ч ві, а. мі: ѕ, д. ѡ нѣкоє, рѕі ѕ.

Марїамна, ж: ѳе: зі.

Марина: Морскаѧ, ю: зі.

к Маркеллъ, ін, дні. кд. а а.

к Маркіанъ: Помыслитє. имѧ Нотарі, то єст Пнсара, о кел.

Марко: [Свершєнє.] ꙋглаженый, выглацова, ѡ рожѣ вытерты, д ні. е н к: м д. Проло. Сє с ѡ Конова бы мні, не плю на землю, толико бо бѣ ємꙋ вздрьжанїє: Оуєна прін свои слѣ сꙋ прнвѣшн поврьже по ноги с: ѡбразо смнрєнны, акн молѧше ѡ слѣпотѣ: с же вꙁє и проплава на очн ємꙋ и м сътво, абїє прозрѣ, и вь ꙋтрьє обычнꙋ вьмѣзїє врачеванїа с принесе.

к Мартиніан: Свыше свѣдителство ва, а цѣ, о к:

к: Мартѵрій: Исповѣдникъ, или свѣдителствєнникъ, о: кє.

Матерій, или Метри, л. или Шматтарі. е: донжчъ, або Порожа, н. або вазєє. а ц: іка.

Матданъ, н: Даръ, або бедръ або смертьнхъ. з сѵ: Очисн ваѧ, а надѣѧ. іе: лн. в п: кг, зі.

к Мадей: Даный, рова: м д н ѕі

Мадін: Даръ панскі, н. дв а к а д

Матріхъ: Матица, г е н д.

Матрона: Оучтнваѧ невѣста, пани, господынѧ, и прєбылаѧ мати, нов: д.

Махрама, е: іваръ: Колдра, а простирадло, а ц: н еі.

Медимнъ, с ѕ.

Медодій: Наꙋченъ хитрости, в коротцѣ оучачїй, ма аі.

Меланїа: Чрьнаѧ лицє, нѣющаѧ, д л

Мелїти, е: Медо текꙋчаѧ, аб кн.

Мелетїй: Поꙋчителенъ, і ві.

Мелхиседек: Царь правды. в ді ні

Мемъ: Внꙋтрности, а з них, е аф: гі с: плаѵе

Меркꙋрі, о к Пропов дный, з ерми

Мерра: Прикрам, а горє, н х еі к.

Месамврїа, в: Полꙋдне, со в д

Мессїа, е: Хс: Помазаниц, ѡ а м

Мр:Өу. е: Митръ Өеѡ: щтн Бжіа.

Міхаилъ: Бжій воевода, и гнь нмаѧ агглама, е ді. да і гі, и іка.

И Прпбна Малеіна, Іулиа, бі, и иныи различнѵ, с к он к. и н. і ді. ф ле. м, ка, кг. ю кд. а кн.

Міхаилъ: Кто ꙗко Бгъ; а покора, а убозство Бжее, а ударее, або ударяючій Бгъ, ч гі ді. а п з г.

Сказнтелнѣ И, вмѣсто І. Ѧко и сі: а п: е. гі. и ді.

к Мниа: Помнати, а мѣсачѣ, и м: и ді. дѣ і.

Мннодсѡра: Мѣсачный даръ, е і.

Мнтродсѡра: Мати дара, ерніи гъ

Мнтрополіа: Мати градовъ.

Мнтрополи: Старшій на еппы.

к Мнтрофа: Матеротваь ю д.

Мнханнческій органъ, в м бі еі

Міліитъ: Червона, а жотая, дѣ к еі

Мнсанаѳ: Которыи пожаданый, а позычены, а кто ючій, да а п д гі

Мітра, крѹна: Еппскаѧ корона, и ты ѡсбавка, пол рыцерскії, и б і к

Міхеа: Убогій, а покорный, подлы, а ударяючій. в п л к, а з і

Мнасъ: Грибна срѣбра. а: ді.

Молохъ: Кролючій, а радца. чрѣ о: Кнѧзь, ле: ні, и к, а ц кі.

Молнвдос: Свинец, то и Кассіте.

Мѹсіка: Зым, спѣвакн, а играчѣ на голосы спѣваючій, а граючій. ѡ семи вызволеныи четверта наѹк.

Мѹсікій: Спѣвакъ, играчъ.

Мѵгали: Щурокъ.

Мѵра, е: хворостъ, а прупіь мастн пахнучии. дѣ к е. у ла: Лѵстра.

Мѵро: Масть, а ѡлѣекъ пахнучій, ꙗковымъ помазуютъ іереѣ и царѣ.

Мѵроварникъ: Аптыкаръ, а що ѡлѣйки робитъ. сира: гі.

Мѵрта, и Мѵрсіна, Дерево естъ мающее ꙗгоды смаковитыи, з которыхъ и вино чинятъ.

Мѵрсонъ, а: ѕі.

Мсокій: Завидецъ. ма ді.

к Мсоусіи, н е: Притѧгненыи, а принѧтыи, и выслухай з воды, их: в, і. с д. к кн.

Навклиръ: Стырни́й корабе́лный.
Назаре́динъ, т: Посвя́ченая, або вылу́ченая, або коруно́ваная. Пре́цвѣтъ, Стере́женая, квѣтнучая, або лѣторосль. м ѕ кг
Назорей: Ѡлу́ченый, а кору́нованый, а посвя́ченый, Пре цвѣти, сто́ро а квѣтъ, а лѣторо́сль.
На́фта, д: Смола, алой, вкотро н бо́ескъ, и смердя́чїй ка́мень. Не́фтою смердитъ колодязь за мо́ремъ фалинсскимъ в Черка́сехъ го́рскихъ ѿ гра́да Сулшъ з верстъ. на ба́рзо высо́кой горѣ на самомъ гребени. так гора́чъ же имя́со в не оукипи.
На́рда пїстїкн: Щи́ро нерастворе́нно, з На́рдового ко́рене. Іѡ: вı.
Навн: Потомство. або рожай, а сынъ, а вѣчный, а позостальй, з сv: рыба, чу́дно. Н. сп: мѕ.
к: Нафанаилъ: Да Бжїй, в п лı.
Наумъ: Покой, мрость, че́сть, потѣши́тı, або покутуючїй, а вони, а бжтвенный, д: а. в е: з.
Неофитъ: Новорожденный, или новопрїсленъ. т: іа: ıв.
к: Не́стѡръ. о: кз.
к: Ника́ндръ: Побѣдный му. н: д.

к: Никаноръ, в: Звитяжца. н побѣда мужїмъ, и, побѣдтаа, іѡ: кн. а ма: г, лн.
к: Никита: Побѣдитель. а: еı.
Никифоръ: Побѣдоносъ, фı: д.
к: Никодимъ: е: Сїгоръ: невинный кръви. е: звитязство людѵ. Іѡ: г, а. о: ла.
к: Никола, а н: е, Звитязство посполитыя, побѣда людїй, побѣда людская. дѣ: ѕ. м: д.
к: Никонъ: Побѣдникъ. н: з.
Никополь: Побѣдителный гра, звитязства мѣсто, но. т: г.
Нїнїvна: чудная, а оздоб, або мѣшкае. Бы: г, аı н вı. на ч дı.
Нитръ: Салѣтра. Іер: в. кв.
Ноемин, * чудная, або оздобная, або рушаючїй барзо. бы: д, кв.
Ноеминїнъ, то ру, а, в.
Нософмїа: шпиталь, до, с. в.
Нумїй, монета. Лукїй в енатъ повса дни толико заробляль, ѕı нумїй. па, сии: ні, с, к.
Нумфанъ, е Ѡблюбенница. к. а.
Нумфодора: Невѣтный да, сı.
Нунъ: Единый, или пастовнека вѣчный. Алеѕ е, дı с. Іе в. дı.
Ноѕе, Перестае, а ѿпочинне. в, е к.

Ѯ

ѯандіппа, рыжаѧ кѡнница, т: с к.

ѯандікъ, е: април, в м аі, л, лг, лн.

ѯівинай, а ѯабіна: тещее, або текучій теперъ: а су: продаваѥ, або купованє. му. а, е: і. ма.

ѯенн, нія: странна. або страннопріимство, людско, оучтиво противъ посторонным, подарки, і: к.

ѯінофонтъ: странемъ. ікз.

ѯінодохъ: странноприимный.

ѯіестій: [часті, ѯ, блага всих дѣль братій,] ѹставъ, гла, лѕ.

ѯінсѡнъ: богодѣланаѧ изба. мах.

Оволъ: сун. Щонета дробнаѧ, бы ѕ часть драхмы. з чесарі.

Одигітріє, радостнаѧ и крѣпкаѧ помощница, и наставница. и Иксѡны прѣ бца ѿ дѣвства.

Оксѡнухъ: осмогласникъ, ѕ: параклитики. Шлатебникъ.

Олга, вс кр: єлена. ю: аі.

Олофернъ: Щоцный гетман. з е. и су: кнѧзь царѧ навхо: іюді в е.

Олумпъ, п, ѿ небесъ. Нз, і.

е Олумбій, ӕсъ, небный. в м ѕ в.

Олумпанъ, рш, ѕі, еі. тоежъ.

Олумпіада, четверолѣтіє. ю кі.

Олумпіа, зрѣлнице єллинскоє.

ѿ д хъ а е. а не подвижникомъ побѣжденнымъ, даваху вѣнецъ ѿ маслины. гр, в, ѿ с кв, іоан.

Омоусіа, єдино существо, тыи речи которыи в ѡдной натуре.

Онагръ, дикій оселъ, животно подобное лосю. ѱал, рг.

Онисимъ, е: пожиточный, полезныи, пользователе. кол, д. фл, гі.

Онисифоръ, е: пожиток приносѧщій. в ті: а ѕі. сі: з.

Оніанъ: мощность панскаѧ, або лодьѧ. н. а ма ві, з.

Онокентавръ: китаврусъ, зверъ ѿ головы аки человекъ. а ѿ ногъ оселъ. гріс, нагробъ, а ве е, аі, ію. иса, гі, и лд.

Онокроталъ, рш: гупало, птах подобныи лебедю. лс аі. со, в. іі. Онуфрій. н, ві.

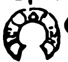
Онухъ, з: алавастръ. и ех лс, лкз тан.

Ооліва: скни, а намѣтъ мой в ней, а ясно моѧ. і р: іуда.

Оолла: сѣни або наметъ, а тенность его. самаріа. ілль. езе: кг. д.

Органъ: инструментъ, орудіє. авиад. а гусли. з ри лира. іс е а ів.

Орестъ: оугодникъ бу. н: і.

Ѿ Н. р д е. ма ш: д. ѿ вѣнцѧ спасово. з сы. л: ін.

Паґкалъ, к: Прекрасный.
Паґкратій: Всекрѣпо, м. всѣми владѣва, или ѡдолѣвая. н д.
к Паднутій. м: а. к Паісій:
Паладій, Паламонъ.
Палакида: Подложница, н: е гі.
Палестина: Покропленое, попелом а пороховом, а упадом приложены, а двоякій, а упаку напой, а упа пьючій. в: Пелесе. (Країна Сѵріи в котрой Іерли.) філистимли то ѣ: ве ли: б к а, люде котрыи токмо нищи алофѵлы, то е, чужозе́мцами зовут, с: Иноплеменници, в ц к в і.
Палестра: Борба, бѣжи е, збивае ся, в м д. в а вро в. з Напрнжне-
Памвсѡнъ, мнихъ, и прш д, ю е. с случитъ и жаждут с трацн і, пищу сим Бгъ подае некончаемую.
к Пнщевсон, іс: ні, Нпріи жите.

Памфиліа: Вся ѹмилована, а любачла, е: дѣ гі.
Памфилъ: Всѣм милый, Всѣдружей, чре ѵ, Всеколѣнный. ф ѕі.
Панталеѡнъ: Повсем левъ, ю к.
Пантелеимѡн: Всемлстивъ.
Папа: Тато, отец, и м: с ді, и м п, ю г. зри в реченіих, а рп.
Папула, гъ: имя Діакона, о: гі.
Паперть: Притвор црковный, св г к
Параклисисъ: Ѹтѣшителная молба, молебенъ.
Параклитъ: Ѹтѣшитель. по-, а призваны, е: іѡ ді ѳі.
Паралипоменѡнъ: Позосталыи а ѡстатки. и кни.
Параскеѵи, е: Пятю, приготовае, лу: кг, нд.
Параскевія, е и Пятніца, Прп: ю кѕ н нч, мнца, о ді кн.
Парамонъ: Терпливе трваючій. н е.
Параситу: Трапезомце в а сл.
Пардусъ: Рысь. сѵ кн.
Парнміа: Притча, приподоблее.
Парѳеній: Дѣвственникъ, ф: з.
Парѳяне: з Татарскал, Ѹтѣкаючіи а выволаци. краіна, дѣ в д.
Паріпатъ: дѣ м.
к Парменъ, а: Чекаючій, ю кн.

Пас-

Пастофо́рїа: До́мики Презвѵ́тере̑, а м д, нѕ, лн.
Па́сха: Пере́стьє, а́бо Хромо́та. И стрть, є: єѕє, мє, ка. гр. в, ѕ: в, на па, ѕ, ді. є фа́ска.
Патапі́й: Непоткнове́нъ. д, н.
Па́тара, є: Подо́птаная, а́бо зме́рлая. Дѣ: ка.
к Патермѹді́н: Ѻ҆́тче мо́й бжественный.
Патрїа́рхъ, Ѻ҆́тец начальникъ.
Патрікі́й. ща, ді.
Патрѡ́въ, а: є: ѿчестый. н, є.
к: Пахѡ́мій, Толплечима. м: і.
Па́тмосъ, є: Смертелносе. апо а д.
Па́хонъ: єгѵ: Щанмцѹ. г м ѕ.
Па́вєлъ: Ѹ҆́ста трѹбы, а́бо спокойный. Зє: н є: покой людскі. ла: слабый, ѻ аі. н ѕ. а іі, єі. ф ѕі. м ні. ю кд, л. а зі, л.
Па́ѵла, ж: Іанѹа: г.
Павлі́нъ. м ні.
Пелагі́а: Близжчая, пѹчинная, ѻ н.
Пента́поль, є: Пяти мѣстъ, б ді к.
Пентефрі́й: Афрический болъ, з сѵ н є: кормный быкъ, б л кз.
Пентико́стїа, д, з Пятдесятница.
Пе́ргамъ, є: Высокостъ. апо а аі.
Пергі́а, є: Ба́рзо зе́мный. Дѣ: єі.
Пері́періъ: Вердѹносъ.
Періспоме́нн, є: Ѻ҆бле́ченная.

Пе́рсь, сѣ, іа: Ламлюѵїй, а дѣла, а копыто, а Грыфъ. є к і. щєдн, сѣ: Іѡ вє лн: в п лз к.
Пере́нда, ж: Іѡ. рн ѕі ві.
Персипо́лис, є: Персїи мѣсто, в м д.
Пе́тръ: Ѻ҆по́ка ѿ ѻ҆по́кн, ю кє к. а кд. зрн Кифа.
Пе́талонъ: Лист зеленый з дерева ромайто, блях такая была ѹ архіерє.
Пндарсъ, има філосо: дѣ м н д.
Пі́тисъ: Со́сна, за: аі.
Пі́зъ: Бѹкъ. г є́дра д.
к Питирѹ́нъ: Пасхосемій. н: кд.
Пі́дикъ: Котъ морскій. мапа, кокода́нъ, ѿбезя́на. г ц: і. кв.
Пікрі́да: Подоро́жникъ.
Пілатъ: Важѹчій а звязаный, а к.
Пімі́нъ, є: Пасты, а з. Пістъ, а к.
Пістікн, є: Вѣрный, Ісѡ ві г.
к Пісѡръ,
к Пѵгасій: Кринечный, жерело́въ, н в,
Пѵ́ро: Ѹ҆гель ѻ҆гнистый, дѣ к д.
Плакі́ла, ж: с: ді.
к Пла́тонъ: Простра́нъ, а́бо широ́къ, дѣ нр д. но: ні.
Подирь: Риза н шата архіерейска а поповска долга ѿ главы до плеснѹ, мро: ні, за г д. з л ві.
Поэ́та: Творецъ. в р а в к.

По-

Полѵ́елеосъ: Многомл҃тивы́.
Полѵ́єѵктъ: Многомл҃твє, ї д.
Полѵка́рпъ: Многоплодє, ф к.
Полѵхро́ній: Многолѣ́тиє.
По́мпій: а ї.
По́нтъ: Мо́рє, є: дѣ: б, д. є: єлассаръ: ѿно́сѧщій бг҃ъ, а ѿнесєє бж҃єє, а ѿсту́пующій ѿ бг҃а. Краи́на а҆зі́и к мо́рю єѵзїнскому лежачаа. бы аі.
Понтаннинъ: з По́нту краины асійской, дѣ ні. сїн, з.
По́плій, л: Убный, посполитый, дѣ.
Порфѵ́ра: шарлатъ. а жолвъ а рыба, з которой крвє шарла: фарба.
Препрѹ́да: шарлатнаа шата.
Порфѵралож́на: з Іолєтки сукна.
Порфѵріо́нъ: имѧ Пта́ха, лє аі.
Порфѵ́рій: Багрѧ, ро́вє, или чрвєнкъ. шарла́тный, н: д. ф ѕі
Посе́сіа: Держа́єє, ѹжнвлє.
Посидо́нъ: Напи́тко да́ючі, б м аі
Пота́пій, Костра́нъ.
Поти́ръ: Ча́ша, кѹбо, келн.
Пресвѵ́теръ: Старѣ́йші, Сщ҃єнн зрпо, г м а, б л аѵпн. аѡн. вѵм.
Приски́лла л: Стара́а, ода́н, рѕі г.
Проиґѹ́менъ: Пе́рвый бо зрн арл:
Прокѹ́лъ: а ка.

Про́въ: Преводи́тель. л: бѹс: Искѹсенъ, о бі.
Проки́менъ: Зна́меніє. или предлежа́щій, б а ѵгі.
Прока́лъ: Сла́венъ. н: г. г а, кі: о к.
Прокопі: Преспѣчє, спѣтаніа, ф к
Проскоми́діа, ф с: Приноше́ніє.
Просфора: Прино́съ, хлѣбъ в слѹ:
Протархъ вой: Найвышшій Гетманъ рыцерства. б м і.
Прота́сій. Предчи́нный. о аі.
Проте́рій. Первѣ́йшій. ф кн.
Протопо́па: Пе́рвый По́пъ ме́жи Попа́ми прокѹючі, то єфимері.
Про́хоръ, є: Превоспра́нний, м: лич, лацный. а гото́вый. пе́рвый в та́нци, а на крылосѣ, ф і.
Птолемаі́да, є: валечнаа, дѣ к з
Птоломе́й: Бороздна́ ора́наа, а заде́ржѹющій во́ды. з є валечныи. Такь звали Кролѣ єгѵ: и и Артаксерксъ, а м г ан.
Прѹдъ, л: выда́ючіся. б ї д к. а єі
Пѹ́плій: Посполи́тый: да м єі.
Пѹ́тий, л: Сиръ: Ѿсту́пленъ, имѧ вратъ, а ч аі ѕ.
Пѹсто́шъ. и єрмѧ: Скажєє, а проклѧє, а свѣтъ, а ѿда́ноє що бѹ. ч ка, г. на єі л, и аі, д.

раавъ, а: рагавъ, Пространство, широкая, а улица. На в, а.
раавъ: Пышная, моцная, або замешанье чинячая. Ѱа пѕ д.
раввуни: научитель, ю, а майстеръ. єу: мі н. и равві, д є. мк, з. іѡ а д.
равосанъ. и Навуходносоръ. ра сар: Научити, а преложоный в халдей. Воевода по Находу: д ц ні зі. іє л.
равула: учителный. ща: р:
рагуилъ: Познаваніе Бга, або умѣетно Бга, чи: а, ді.
рака: Порожній, а нюю, н. з су: ты. (укоризны слово.)
злая: на ма є кв. Законопреступный, бп гі з. н граници, в цѕ к.
мела: блаже, нѣдзный, голота. гултай, нецнота. лотръ, и пр:
ракка: трунна. [ч рака, ек а: ты.]
рамна, Кустерновый. зри Бодене.
рамодъ: виданій смерть, або смотреніе на, а высокости, дей д м
рафа: Лѣкарство, а лѣкаръ, а ѡпочинніе, а Олбрымъ, а п н в. который зовется нпухим, б мѕ к.
к: рафаилъ: [Дхъ бжій] Лѣкарство бжее, а па: кг. з.
рахиль: овца, г б с. в. на па: с: ма. ло: бы: кд. д. мі: вилее.

ревекка: угодованая, а заперто е спротивее. Бы: кв. кг.
ревсонъ фаресъ, имо а: Неяхка роздѣлеся, а высокостии, ч а дт
регма, є: Громъ, а вымовлее, а що слово, а говорнво нѣякое, б і з
ритарика: Двоглагонная, Наука третая ѿ свободныхъ.
решъ, є: Голова, с к ч лє ві є:
ріпіда: вахлеръ, махало, о гани.
римъ: моцная, або потужная, а потребная, в: в ті: а, мѣсто влоско. к: рнзъ, Кроль.
роди, [ій,] рожа, є: дѣ: ві, гі. и
родонъ, є, а ро: ка. а. высла.
родишмъ: а ѿо. мое: т.
романа, ж:
к рымула, рымъ Кроп рнеки. с ѕ. м єі
к: рувимъ, м: видячи сна, видѣніе сынъ. прир: Бы: кд. лв.
рудъ, Накормленая, або упоена. ру: а, д.
руфіанъ: рудавый. ст: н.
руфъ, лисоватый. жолтавый. сн.
рсгу: Нога, лга. єу: звычая на єі
к рсаман: Крѣпокость, ый. о а. н ні
рымелі: высокость пѣска, а ц бі.
рсэсъ: Голова, верхъ, початокъ. высокое. Бы мѕ, ка.

Сава, чрез ши: Навѣрнее, неволя, а сневѣзна, а змордованый сы ригмано, бо з. ѿ того мѣсто кролевское Еѳіопіи имя взяло. г ц і. а. нс: з. ѕ, Сабба. а к.
Сава, чре Саме: Окружее, або пьяный. з сѵ: старецъ, ын, б і з, и а п а д. Сава и Севила.
Ψа оа і, Нс мг, Сѵина. ѿто
Савен, зри Плѣнающіе, и ѡравта.
Сава, е: ровнина, а побожность, цнота, а покладающі, б д і е, и Поле царсво зі, и Удо Сави.
Савастей, а Себдаи: Субота, а ѿпочинок, а переставан. в е п з.
Саваоѳъ, Войска, вели: ли: або жолнѣрства, а мощи, мощностѣи сире: аі к. р д кд. іа: е. д.
к: Савинъ: Крѣпкій, ма: м ѕі.
Саѵлъ, бе: Взываный, а уданый, а погрѣшеный. д іб н л. ю зі.
Саддукін, Справедливый, а хотѣный, сѵ: пересталын, а ѿщепенцы, дѣ е.
Саламандра: Бестѣка вість ящорка. Тая зѣина же огне жіе и пломе гаси.
Саросадъ, о д і.
Саккамахіа: щѣхъ власа.
Саккъ: щѣхъ. и ризе архіер:
Салимъ: Доконанаа, выполнена доконалая, по о то: Поко б лі ні
Самаряне: Сторожеве, а діа-ментовын, або терновын, а дрочъ, а дрожчистый. лу д нв. в е д в
Самаранинъ, е ч: Тое: лу зі ѕі.
Самонъ, е: Пѣщинстая. е: дѣ к. ен. и а м: еі. кг. Выспа.
к: Самсонъ: Хростный. н: еі.
Самуиль: Положеный ѿ Ба. або имя его ѿ Ба. а ц: а к. фе: ѕі.
Самѱонъ: Слонце его, або имени повтореіе, мало: слоце, сѵ: послуга е. сѵ: гі, к. кі: н.
Санктулъ, л: Сватищъ.
Сапфира: Повѣдаючая, а личачая, а книгарные, а наученая, з сѵ: пакная. н. дѣ: е, а.
Сара, і: Пани моя, а княгиня моя. Бы: аі, кд.
Сарра, чрез ге, након: Пани. а Княгиня. б зі. чре Ге. Пани вонности. мѕ.
Сарая, : Щасо, тѣло крѣвно. а квасъ, а остато. На: ді, ма.
Сараксини: Турци. то зри сращини
Сарвілъ. о: кн.
Сата: мѣрка. м: гі. лг.
Сатанаеъ, ѿступни. з навѣ.
Савроматіа: Нищурочная.

Са-

Саꙋлъ: Потребова́ный, жада́ный, а до пожи́тку належа́чїй, або до́лгъ, а гро́бъ, а пе́кло, а посподностъ. Бы: лѕ, лꙁ. а п: лі.

Сахаръ: Запла́та, а да́ръ. а па: лі. ле.

Сева́стъ: ца́ръ, н:

Севастїа́нъ: Почестенъ, честн достонинъ. де: нї.

Севиръ, їѵс, л: Тяжекъ норовы. высокоумливъ, поважный окрꙋ́ный, сн.

Севїрїа́нъ, н: ѡкрꙋтный. сѕ: д.

Седекъ: Пра́вдѣ. Щаз:

Седекїа: Справедливый па́нскїй, а остъ, ал. а ц: кд. кї.

Секꙋндъ. ла: Вто́рый, а щасливый, фортꙋнный. д: кд.

к Селевкъ. ін: сеГі. Взрꙋшеный, а потоючный. а хвѣючїйса. е: а м: з.

Селевкїа: Взрꙋшенаа, а потоючнаа, а хвѣючаасѧ. а м: аі.

Селмей: ша́та моа, и ба́рва, в е: з, мн.

Семїдалъ: Толокно, б: а: дшгі. з: лез: спі:

Семїда́линъ: Тотъ що є́сть є цꙋдном пытло́ваном мꙋки.

Сепфѡ́ра, : хоро́шаа, паекнаакрасе, оуродливаа, а трꙋба, з сѵ добре чинача, а отъ онсх: л.

Серапїсъ, егѵ: рече: Сера́фическїй.

Серафи́мы: Пожига́телие, или сегрева́телие, дїо: г. з. ма́рг: ѡнеі: е, г. л: кд. Огнемъ гора́щаа оуста, и пала́щїи. или ра́зꙋма оумноже́нїе, и премꙋ́рости разлїа́нїе.

Сервꙋлъ, ла: Щалый рабъ.

к: Сергїй, е: Свѣтъ, а неко, и сла́венъ. дѣ: гі, з. се: ке.

Снвіръ, а саб: Надѣа, отꙋха, а жито, збо́жье. а п: в, мн.

Сигоръ, ѵ, а зо: мала́а. з вала:

Силаба за: Щаз: сеі. з сѵллав.

Сидъ: Поло́женый, посл. положн, а Основа́нїе. Бы: а, ке.

Сикль: рожанвагн, езе: мі, ві: зр мѣдница, и сесарїй.

Сикль стый: Двацат мѣдниц. или пѣнадеі, чн: г. Сикль важн по талара, ѵ сиклювъ є та́ларѡ.

Сико́нїа: Бꙋсе́лъ, а боцан. іе: н.

Сѵмъ: Има. прозвиско. таже Сла́ва, достоинность, а вѣсто. по, або кладаючїй, ставла, а ложеный, іа, або та. бы: ѕл.

Сі́ва: во́йско, а война, а дѣлно, а олѣнь, а ло́дь, окрꙋт: в ц дв.
Сіка́ръ, їй: Чꙋжобо́йца, разбо́йникъ, мо́рдыръ. дѣ: ка.
Сіке́ра, е, Хмѣлный напитокъ, или пьанство, лѵ, а. Золовни.
Сіла, е. Оусмо́трꙋючїй, або обача́ючїй. дѣ, ві кв. ю, л.
Сілве́стръ: ма: Сла́вѣ. ла: в. н ѡ
Сілꙋа́нъ, (и Сілїва́нъ) лѣсний, дикїй, лѣсный, боровый, [сі́лва, ла: лѣсъ.] в ко: а, ю і.
Сілѡа́мъ: Посла́ный, а го́ль, а ѡрꙋжіе, з сѵ одира́ючі. Иса: н. к:
Сі́мѡнъ: Слꙋхаючїй, або послꙋшны. а м в, г. дѣ и д. м: і.
Сіра́хъ: Пищ́ены, щебета́ны, кшика́нье оужо́въ, або пѣснь братꙋ, а даръ порожнїй. н. сі: н.
Сіре́ны: Дивы мо́рскїй, до поѧса ста́нъ панѧнскїй, а да́лѣй рыбїй. Иса: гі, кл. ѿ с: к: л: ѵл. к:
Сіссо́й: Смѣре́нъ. ю: s.
Сіха́ръ: Замкнене, або докончене, а оупиватісѧ, а заплата. н. Іѡ дг.
Сіхе́мъ, ѵ: ра́мѧ, а ча́сть, а ра́ное вандроване. Бы: лг, ді.
Сіеѵа: Розло́женый, розра́жены, роспра́вленый, або нагото́ваный. Дѣ: ді, ді.

Ски́птръ: Держа́ва, или лѣска царскаѧ а бе́рло, а па́лица кролі:
Скѵ́дъ: Тата́ринъ, кола г, лі.
Скѵ́дскїй: Татаскі, Скѵѳ, в м ві
Скѵ́ді: Татаска зе́млѧ. з срацини.
Скѵ́лла, звѣрѧ мо́рское, ѿ шести голо́въ пе́сьихъ, а по́стать кра́сной невѣсты. а ѿста́тъ тѣла ѧкъ оужъ, в тѣсномъ мѣсци живе́тъ, гдѣ и Ха́рѵвдіс, То́естъ, Тѣсное мо́ре где так вы пожираетъ кораблѣ. ері, л, в, л.
Скѵ́мнъ, ле́въ молоды, дитѧ лво́во.
Скѵ́мни: щенѧ́та лво́вы, левенѧ́та.
Скинїа: метафо́рице, Ятка, крамни́ца, з селенїе, и сѣнь.
Скѵнопи́гїа, Починїе сѣнни, кꙋщи.
Скѵтїны: Преподѧса́ні кожаная. не к
Скѵтопо́літе, Дѣтїи гражда́не, е: Тата́ре, Ско́рами а ремі- на́ми ба́бачїнсѧ меща́не. в м ві.
Скні́пы, и Кні́пы: Мшо́шки. кꙋмаръ. и те блощы́цѣ. исх: н.
Ско́пость. скопо, ма́х: испо: соннци д, г: ч. хранѣнїе, Осторожно.
Скорпїа. и. Недвѣдокъ, а Інстрꙋмен военный, а, м: s. (з ак,
Скꙋтанїе, спрятанїе и схране́нїе
Смара́гдъ: шмара́гдъ. Исхо кн.

Смі-

Смілаꙁъ, Блюш, ѡпин, сѣплетаетсѧ древꙋ. па: скі:

Смѵрна. Ненавидѣніе, трвалосте. И. а олѣе пахнѹчій, є и древо в Арабіи ꙁ него сокъ* реченъ, (ꙁри) стакти, в авілі.

Содомъ. а. Таемница ихъ, а вано или пала. такжѣ коне каждой рѣчи, або всѧкое каменые кѹмѹрованю ихъ. бы і. ді. и ді.

Соломѡнъ, а. Ѡмиръ, и смиреніе и скроный спокойный. в ц є еі.

к: Соломоніа, в м ꙁ. а а.

Софонаніи: Вѣдѣ сокровенна. ма:

Софіа, Мѹдро, премѹдро. с ꙁі.

к: Софоніа, Таенница панскаѧ, а стороженъ панъ, а вѣтръ полночный пасхій, а крото и посвѧщеніе гне, и разѹмѣвалай сокровеннаѧ а цр ксе, ні, Одініи

Софіста: Хитрословецъ, дѣ м.

Сѡвиікъ, бѣ: Прированый дареностю
сѵ: ѡпѹщеный. в є і. к.

Сѡꙁшинъ: Спасаи, а избавлѧючій, Иса: ꙁ, ѕі.

Сѡꙁѡнитъ, спасен, спасити. є: ꙁ.

Сѡсдінъ: Избавитель мощны, а моцный, твердый, недобытый, на тѣлѣ потѹжный. є: дѣ: ні, ꙁі.

Сѡсъ: Здоровый. а: ка.

Сѡсіпатръ: Спасаѧ ѡцъ, а избавлѧючій ѡца, або здорове ѡца. є: ри: ѕі, ка. и: і. а, кн.

к: Сѡфроній: Цѣломѹдрный, чтно живый. ма: аі.

Спартіани. т: Сѣѣаныи, або сѣючій. є: а ма: ді, в.

Сплина: Селеꙁѣнь, оутроба.

Спланавъ: Нарѹшенон следꙁіоны.

Спекѹлаторъ: Сторожъ, шпѣгъ або драбъ, або ка. м ѕ кꙁ.

Спира: рота. лю великі военый.

Спирокѵфріє, д а: ні с мꙁ, нп с: спиріды, а кошницы.

к: Спѵрідѡнъ, молитвеносецъ, ає: ві. Пе: к. о: ла.

Сребреникъ, а хасфіа: сребрнаѧ, а хтиво, ꙁ оѵ: в... а є: н. ꙁі

Стадіодромъ: Заводникъ, вытѧгачъ. стадію, мѣра. ꙁ а са.

Стакти: Капла, а Крапла, а Олѣекъ барꙁо пахнѹчій ꙁ мѵрры вытисненый ѱа: м, д. сѵ: к, к. ꙁри Лѡтъ, и смѵрна. и Тафіда.

Стамна: Вѣдро. єѵ: д, д.

Статиръ: Чтыры драгмѣ. вага, стон за червоный золотый. а замыкаетъ в собѣ еі оволѡ.

то єсть ѡ ѡсмакшвъ. ѡ воль рахꙋючи по шелюгꙋ. завяжнитъ Таляръ, філіпокъ. статиръ, и сікль, полталера. Ма: з҃і: к҃ѕ. є и камінь што єст в сѵрїи родится.
Стахѵи, є: Колосъ. Ры ѕ҃і д. ѡ. ла.
Ставропигїа: Крта вдрꙋженїє. Прав: ѡд, апалъ: ѡ посвѣщ. єппшѡ. Васил: ли, ри.
СТЕФАН. є: Дїадима, Корона, вѣнецъ. ѡ: к҃и. и: к҃и. Дї: к. м: к҃и.
Стемма, и Стефаніда, то.
Стефанитъ, Тоєстъ. Также, велико людей около стоячи, або крестъ крвъ, а вѣнцє одолинє. а к ѕ҃і.
Стибис: Бѣлило, Іє: а. л.
Стихїа нѣмыя: составы въздꙋшныя, нѣмыи живїолы.
Стихїа, початки, елементта: тыкъ, землѧ, вода, въздꙋхъ, огень. с которыхъ то иншіи створеныи створено єсть. а называютъся тє стихїами и лѣтеры азбꙋчныи, ижь з ни всѣ книги сꙋть написаны.
Стихира, віршемъ писанаѧ.
Стихъ: Порядокъ, вѣршъ.
Стомахъ: Жолꙋдокъ.
Стояло: Подпора, або подъставка. Нєхо: к҃ѳ. Дї.
Стратигъ: Жолнѣрскій воєвода, панъ, гетманъ, цесаръ, во, в ма: є, и єі. и г м: г.
Стратилатъ: Полковникъ, Гетманъ, Воєвода. г м г.
Стратоникъ: Воинѡм побѣда.
Стратонъ. с: д. (ді: гі.
Стоа, є: Ганокъ, ѿ толь Стоики філософи названи, ѿ ганикꙋ в котромъ диспꙋтовали. Дѣ: з҃і. мі.
Сѵггелъ, Келейникъ Патрїаши, и протосѵггелъ, болшїй келейникъ и тпенъ. а печати.
Сѵгклитикъ: Боляри вывѣдены.
Сѵгклитъ: Сїнатъ панѡвы раныи, рада.
к: Сѵгклитїкїа, Сенаторїя. гі: є.
Сѵдъ, а Содї: рѣка. Ва: а. д.
Сѵкоморъ: Плонная фїга.
Сѵкофантъ: Лгаръ, поtвазца, обидникъ. з шꙋтъ.
Сѵла. Има чпла, ю: л.
Сѵлоїмъ, : розвазꙋючій, або розсꙋвак, а покой, а ѡсфїто, з сѵр: ѡшꙋканый. На: к҃а, в.
Сѵллогїсмъ: Довод, замыкаї.
Сѵллогїсмꙋю, Оуважаю, розважаю, бачꙋ, довожꙋ, вывожꙋ, замыкаю.

Сѵ

Сѵмма́хъ: Споспѣ́шникъ. ѳі: Сѵщє́ѡнъ: Слꙋ́хаючїй. а́бо выслꙋ́хае. Бы: кд, аг. а: в. ф: г.

Сѵмво́лъ: Зна́, цѣха, га́сло, а скла́дъ, или зложе́нїе на бесѣ́дꙋ.

Сѵна́пъ: Горчи́ца.

Сѵнесе́й: ра́зꙋма исполне́нъ.

Сѵно: Събо, згромаже́ние, зѣзд.

Сѵнтѵ́хіа, є: Розмовлѧ́ючаѧ, а́бо гада, ле́дашо мо́вачаѧ. Ѿкимп. філ: д, в.

Сѵ́пъ, з гѵ́пъ и Сꙋ́пъ, и Пила.

Сѵракꙋсы, є: Притѧга́нчїй І́ва́ломъ. Двѣ: кн, бі. з на.

Сѵріа: Есписвѣла. Иса: д з ара.

Сѵрофиникі́сса, , є: Притѧгнено червонѣнаса, а притѧгнѣе шарла́тное. м з. кѕ. з а.

Сѵ́ръ, а Сꙋ́ръ: Шꙋ́ръ, а во́лъ, а погла́даючїй, Сѵ́ріа называ́етсѧ. Бы: ѕі. з. и к. а.

Сѵ́ртъ, є: При́тѧга́ючїи, а́бо притѧгнѣе, Прѣшнстыи на мо́рꙋ мѣстца, ба́рзо страшныи и доссстепорывающи бли мо́ра егѵптескаго. Дѣѧ: кз. зі.

Сꙋа́нъ, а: Лнетъ, а стѣка, а па, а горесть, горестка. а па з, лѕ.

Сꙋва́й, ꙋ: Наве́рнѣе бжїе, а ніво́лѧ бжаѧ, а́бо свидѣтелства, Поли́ца бжаѧ. а па: кг, ѕі. и Спѣвай, кд. к.

Сꙋббо́та: спо. Поко́нцѣ, ѿпочинѣ́нье. а ц: д. кг.

Сꙋлами́тика: Споко́йнаѧ, а доскона́лаѧ, а ѿдава́ючаѧ, пѣнпѣ г ѕ.

Сꙋманита́нынѧ, и. Спа́ча, а ѿмꙋна́ючаѧ, а порожнѣе нѣкче́мное спаѧ, а повто́рае, а посща́щенье спаньѧ. г ц а г. и д ц д ві.

Сꙋса́нна: Лілѣѧ, а ро́жа, а веселье, ѻхо́та, И. да гі в. л и. г. з лд.

Сфе́ровидное: Крꙋгло, пнѧ, в а вц.

Схі́сма, и, Разорѣнїе, или разсѣченїе, Дрꙋгїи жѣзлъ гнѣ з: лі. з. а правый Добрый. зри Доброта.

Схінъ, и шн: зꙋбъ, и на ранꙋ, лѣк.

Схі́сма, зри Раздо́ръ:

Схісматі́къ: Ѿщепе́нецъ.

Схолн: шко́ла, ꙋчи́лище, дѣѣ ді.

Схола́стікъ: шко́лнн, а наꙋки пнлнꙋючїй, філосо́фъ, и.

Съва́къ, ѿ х: сѣтенко. а́бо ба́лѧ, а запровадже́е в нево́лство, а наве́рнѣство: Сѵ: Голꙋбенне, бнн. в ці. ѕі.

Съінникъ, а Сѵнин: Коро́жиновый: сѵ: непрїѧтелство. в кд. і.

Зафъ

Та́фѣ, в: Зблудилъ, а҆ знак, ли е: послѣ: кв. е д. н҃с х҃ вı. е д л

Тавила: До́брый б҃гъ, а е д. н҃с з.

Таві́да, ѹ: Ла́ніка, а серна д҃л д лѕ

Тав̆лі́а, е: Помаза́ный ѿ П҃на, а҆бо погрꙋже́нъ пла́стое, и мѵ: а п кѕ аı

Та́блїа, и зарі́а: Таблицѣ и бар-ца́бы, Н҃і с в. з Хартїн, и Зарі.

к Таїсі́а: о н.

Тала́нтъ: Цѣтна, вага ѿ х҃ корот а гриве, ц з поски. ма: г мн. и з фѹнтѡ, а сѡ коро а червоны з фра́нцꙋски. в Та п фѹнтѡ мае. По Дїодѡрꙋ, Та: з мна (то е гриве), а мна р дра́хм. дра́ма ѡболѡ ѕ ѡбо пꙋлѡ а мѣни ѕ, а мѣница з лепт. (Ѹтїцкі Та: ѵ Сїкелїѡтѡ пребы к мна. а инѣ ві.) з Чеса́рї

Тала́нтъ же в б҃ж: Писа́нїи посыла́емая свыше коемꙋждо б҃ж: бл҃гть.

Таліда́ кꙋмі, з ѵ: н е: Дѣви́це вста́ни, дѣво́ко вз́рости. м е п ма

к Тара́ссїй: з Тꙋрбо́ваный, вз́рꙋшо́ный, престраш́оный. ф кѕ.

к Та́рахъ: Смꙋще́нїе, ма: бре́ва замѣша́е, з бела а зва́да. о вı.

Ата́рахъ: Споко́йный, Ти́хїй.

Та́рсъ. е: Крылатая. а пе́ри, нс, Дѣ: ка. лд. н кѕ, г.

Та́ртаръ: На́йнижшее мѣ́стце в а҆дѣ, и скре́же зꙋбный, нарыцаемый Та́ртаръ, его́ же и са сата́на трепе́ще. дика́ра, м. поно: бло: за Непоро: л: т, Б.

Тата́ми: На: еı. ид. в ла нѣ.

Татїа́на: Повели́телница. г: вı.

Та́че, Та́кже. про ли сна.

Тафе́да, а до́фе: Бꙋбенъ, жꙋраве́ Коло́вро. а ѿшꙋка́е, а роспростира́е, а ц кг, ı.

Тафне́н: ѿкрые ѹфнос, а оборо́ны, а пота́еное ѹфа́е. Ie: в, ѕı.

к: Текꙋса: ро́ждшая. ма н.

Те́лецъ: Плане́та, в р: а, в кл м

Тереми́нда: ро́вина. а низи́на. бы: ді, ѕ. зри и Тереві́нфъ.

Тере́нтїй: Глꙋбокоꙋме. о кн. а ı.

Те́ртїй, л: Тре́тїй. ры ѕı, кв. н ı.

Те́ртѵллъ: фа́лшѣ ѿзнаймꙋючїй, вымыслы, здра́ды ѿповѣда́ючїй, кла́ца, ага́ръ, а дины, шпе́ны, шкара́дый, форе́мный, ри́торъ. понаша́тель Па́вла ап. Дѣ: ка, а.

Тетрапо́дъ, Четвероно́гїй. или пра́зничный столе́цъ.

Тетра́ть: а, е з: ѕ. в.

Те́фадъ, а е: Во́дка па́леная, а҆бо кро́пля ка а мала́я. г ц: а, аı.

Ті

Тимей: Слѣпый, а слѣпота м: ımg.
Тимодей: Честь Бжа, Бгу почтїе, а дорогій Бу, дт ѕı лз. мг ю ı.
Тимолай: чл люска. м еı. Сю кн.
Тимсонъ: Честте, а дорогій, дт ѕ е
Титъ, е: Чтн достой, а очтнвый, и тѣ прозба. дт нı м, з. а в.
Тѵмпанъ: Бубенъ. нс: еı. к.
Тѵпосъ: форма кштал прикла, арукоблє. б дт: рч. з Начєтанїе
Тѵршнъ, л: Щолоды жолнѣръ,
Тѵранъ: царуючїй кнз, ѡкрутне панующїй, а мучтлє. дт дı, д.
Тѵръ: стодержа, а шлежеє. ѱа пѳ
Тѵхікъ: [Получнтє.] придан, пригожуючїся. дт к д. ко д з
Тѵхшнъ: Тогб. чре о, подобно, з трафунку. ю: ѳı.
Тракулінъ: д нı.
Трапеза: Стол. ла: менса. л тм
Тритопархїа: Три повѣты, а м аı
Тривунъ: Тисящникъ.
Трісодісѡн, ь: Трипѣснецъ. е: бо
Тріа: Три. ѡди: Пѣснь.
Трістат: Вожъ, кня на князь, будучїй при боку Кролевском, а стоячїй против трш, а ц з.
Тріхѵнъ: Власяникъ, а к.
Трѵфѡнъ: Оужнваючї роскошы, и прїемляй дни блгн, а м ı, фа

Тропаръ, ю, Номарио, е: Вѣрш, Пѣсенка, нїе, и ѡбразованїе.
к Трофимъ, Питатє. с дı.

Ѹ

к Оуалентъ, ф ѕı.
Оуаллерїанъ, с гı. Оуаллерїн. о кє
Оуаръ: Покоєн, о. дı л: Варо: Петр.
Оуафриєсъ, а Ефрєє: пришдіжєє, а бере ѕлоєливо а Товарнша а зломяно
Оуєнаѵ, звѣрм окру- [Іє: м. л. ноє, єсоберніа шыи. сн: гı.
Оунль: Алибо Бгъ, а або моцный, а прагнучї, а пожадаючї Бга, а е ік
Оулаї, [увы, ска: у слав:] Крѣпо, а глупство, а нєглн, да н в, стна.
Оуламъ: Подсїє, а Ганокъ, або моцность, а глупство н. а п з ѕı
Оурванъ. л: мѣсцкї, ѡбычаны. р ѕı д
Оурїн, а гедан: Хвалена, а вызнає, а волає. в ц кг л. з ѡръ.
Оуръ, с в: сор: огнь, а свѣтло, есть, а п аı лє. в аı л. мѣсто халдесѡ, [с: нѣсть.] то тш: н
Оурїн, а урн. л па в к. г ц д. дı.
Оуріилъ: огнь Бжїй, а свѣтло Бжєє, а есть ал, в па гı в. н ѕ к
Оусъ: рада, а дерево: с. ѵ: змыленый. а п а, мв. в ı, к лѕ, кн, оєсъ. и Оусъ, кв. кл. [ѡ а. Хусъ. пла, д. кл, [с: нѣсть.]

Ѵ

ѵакі́нѳъ: Ка́мень многоцѣ́нный ру́скихъ, ѧхо́нтъ. ю: ні.
ѵдрі́ѡсъ: Гѵдръ, ѡпу́хлый.
ѵдро́хоосъ: Водолѣ́а.
ѵмені́й: Свѣтъ весе́лый. мꙋ́ ѡтсту́пникъ вѣ́ры хвы.
ѵпако́и: Послꙋша́ніе.
ѵпа́рхъ: зри епа́рхъ.
ѵпа́тій: достойный, найвы́шшый сꙋдїа. высо́кій а верхо́вный. ѵпа́ты именова́хꙋ е́ллини вели́кїа царѝ.
ѵпере́хїи: Премѣва́й.
ѵссѡ́пъ: Юсопокъ, гдѣ́ле кото́рое жи́дове ꙋмо́чꙋючи в кро́вь покро́пливалисѧ и ѡчища́лисѧ.
ѵпоста́сь: пе́рсона ѡсо́ба: Свѣта.

Ф

фа́вꙋсть: Презо́рство.
фаі́на:
фаларі́дъ:
фале́къ:
фалкидїн: Зако.
фамо́съ: Рола прие́мнаа.

фано́съ: ѧ́сный, а свѣ́тный. за́цный, сла́вный, знамени́тый. е́нма мꙋ́жа побѣжда́ючо.
фараѡ́нъ: роспоро́шꙋючі, а ѡбнажа́ючі.
фараѡ́нъ: Пла́кно, а хва́ла, або хела́пливо.
фаре́съ: шлѧ́хтичъ, або розд҄ѣлѧ́ючі, а выклада́ючі, або показꙋ́ючій.
фаре́съ: Роздѣле́ніе.
фаресе́и: роздѣле́ный.
фармаке́й: чаровни́къ.
фармаколѵ́трїе: Оузорѣши́телница.
ѿ Проло: всю́де фармꙋ́дїе ѿ здѣ сꙋщи, Подоба́сѧ фармꙋ́дꙋ мꙋ́.
фс: вѣ́ра, ли е а́лб: пла.
фиѵро́нїа: Лестнокꙋпле́на.
фило́нь і ве́рхнїи ризы свѧщенническїи, або ѿпо́ча, и ша́па вѣхна ꙋбо́гихъ ѿ дожчꙋ.
филагрі́й:
фила́рхинъ: любите́ль кнѧжій.
филисдїмь: Палести́на.
фи́ликсъ: щасли́вый, форту́нный, блаже́нный.

фи-

фи́нікъ: финико́вое дерево, и ꙗ́года є҃, а дакті́ловое и о́во є҃.
Та́жє крва́вала, чирво́нала, бру́нана а багро́вала фа́рба, або ма́стъ.
д҃ кр̑ аі дѳ̑ча сѵ́рін гдѣ сѵдо̀ нїѵ.
є҃ и пт҃а въ а҆ра́вїи, бли̑ і҆ндїи.
То на ке́дра лїва́нскй жывє́, нѣчо̀ нє ѣда́чи нѣ пючи, дѹ́хо̀ жиє́тъ, а в пасо́лѣ, в и҆лїѹпо́ли на стоо̀ жє́ртовникѹ гдѝ попъ до цр҃кви зазво́ни сама спа́ли, а спо́пелѹ своє́го зно́вѹса ро́ди, и за зно́вѹ в ф҃ лѣ та́жє чини. С҃ Єпіфа́ні та пишє.
зри и О́релъ.

фи́скъ: Ло́скі ска́рбъ. ни҃ с҃ лѕ.
фи́стъ, л҃: За́цный вє́селы сва́ты.
фїа́лъ: ростр̑ѹха́нъ. [Дѣ҃ к҃ к.
фїа́ла: Кацїа на́кшта́лъ ча́шѣ, а кѹ́бка, сѹди́на до ка́джєа, кѹ́бо, а҆бо ростр̑ѹха́нъ.
фі́нъ: Пєрєміє́на вѣстъ, а вєли́ко, а ро́зширєє. Бы в аі.
к҃: ФІЛАРЕТЪ: а҃ а.
фіки́мшнъ: вѣ́злюбле́ни кв а҃ ді.
фіа́н, є҃: Шна́лы, вда́чный, прыє́мный, роско́шный, любви̑ досто́йнъ. в ті в.
фі́ліппъ: Конелю́бецъ. о҃ аі. и ді
фі́лого́нъ: Роди́телелю́бецъ. а к.
фі́ломе́ла: Соло́вїй.

ФІЛОЛЕИ: Дрѹ́жєствїй, бголюби́, Богомилю́бимъ. С҃ єі. і: кд.
фіполо́гъ: Ноє є҃.
к: фіпо́ні́ла: о: аі.
фіпосо́фіа: Мѹ́дрость, любле́ніє мѹ́дрости, любомѹ́дріє.
фїлосо́фъ: Любомѹ́дрє мѹ́дрый, коха́ючїйса в мр̑дрї, мѹдролю́бєє.
фі́поро́мъ: Рымле́нолю́бецъ.
фїлоѯе́нъ: Странолю́бецъ.
к: філѹме́нъ: Лю́бимъ. и кд.
флавїа́нъ, л҃: Рѹ́сый вла́сы. ф̑ ѕі.
фле́вы: жи́лы, жи́ла.
флего́нтъ: Пала́ющь. а: н.
флѡ́ръ: Цвѣ́тєнъ а: ні.
фо́росъ, а҃: Бло́ха а кома́ръ, а пло моле́въ. а є: в г. мв.
и фа́ресъ, н г.
фрѵгі́ннъ, а фрі́гъ: в м е к.
фрѵгіа: сѹха́ а пала́юча, дѣ в і.
фѹрѹна́тъ: о, л: щасли́вый. а к: ѕі. ѯі.
фѹдъ, д: или а҆фрі́ка. сѵ: толъстаа, а҆бо сытаа. Бы: і. ѕ.
фѡка: Сла́венъ. С҃ ка. ю к.
фѡ́тий: Свѣ́тенъ. а моло́свѣ́тєлъ, или просвѣще́ніє, о: кн. м: кѕ а: ві.
фѡтїніа: фѣ: кѕ.

ы́ї в҃ X

Халбанӣ: олѣекъ. Ногоθы: Копыта. сӣ: кд. к.
Халдѣа: ѧкобы чортн, а ѧкобы розбойницы, а ѧкобы цыкн, або ѧкобы рыла. Іе: н. н. н на. кд.
Халдейскн, зри щиты.
Халкндсонъ: 70 3: н ѡндрах.
Халколіванъ: Щосъ є ро збур- штынъ.
Халкопратіа, е: улица котлярска.
Халкосъ, е: мѣдь, спижа крушцъ.
Пратто: дѣлаю. Пепрако: Продаю.
Хамъ: Теплый, горачій, або чорный, бы: з, а: 3 Хамова. Ѱар.
Хамоны: Плацки Іе: 3.
Ханаанъ: Купецъ а гадлювий або стерты а зломаны а доре ѡтповѣдаючій або доре мордуючій, бы: д, ні.
Хаосъ: Пропасть, а змѣшанаа, або Краина. а матери всѣ свѣтла.
Харалампій, е: радостію свѣтащъ а радостостателенъ. Ѳ: і.
Харітина: Благти пона, и радость к: Харитоніа, Благтнаа. [о: е,
Харітсонъ: радуется себѣ, а благтей исполненъ. С: д. кн.
Харѵбдісъ: Тѣсное море, где вир пожирае людій и корабле.

Хасмъ: Пропасть Велико ростулѣ звѣз
Хеврсонъ: Товарнство, учасннство а пристанье а закланае а звѣ. Н а м: е з. [видѣніе вѣчное.]
Херемсонъ: Едннорадостъ. О а s.
Херовѣ: Якобы анта, а ѧкобы помнажаючій, а ѧбы бючіса. а позна а, а вѣдомости велико. мѣ. а є: в н. ец: к аі. По нанѣ, херувъ.
Херувіконъ: херувімская пѣснь.
Херувімъ, е: [множество разума или изліяніе премрости. Діонусі. г з, ѡ ев г: ѡнбно Священноналін] н Премро исполнена. зла ѡ sднеца, Сѣда на херувімъ: сирѣ, ѡ еже въ исполненіе Премрости почивала.
Хнровлнѣъ: хоркавый. Н.
Хнрогрѵлль: вѣж, остнеты земы лѣ: аі. е.
Хірмелъ, а, е: Барано ѡбрезанъ, ын, або молодо она збожьа, а едваны. На: еі н. нса кд зі. н омармелн, а Кармелі. а п: аі ло. н кармнскаа, г а. зр 10 н Карме. [Карме, ла: Башта, Іе: мs ні.] ермель, на ві кв ді кs. Камнѣ. г ц: ні. ді. а, ц: ке. ві, ві, в. неа лг д. нав а д. пѣ: пѣ: п, е. на ке. Іб к к s. амо а в н д г. мі з д.

хіо́ніа: Снѣ́жнаѧ. ж҃: а҃: ѕ҃і.
хіто́нъ: Кошꙋ́лѧ, а҆ Каба́тъ, сꙋкнѣ́ное а҆лѡ́нкое ѡ҆де́ѧ҃ніе. зри҃ срачи́цꙋ.
хіме́ра: Ко́за спе́редꙋ ле҃, а҆ ззадꙋ змі́й, а҆ всерди́нꙋ хі́мера. ко҃ н҃з.
хлами́да: ю҆́пка, делю́рка. в҃ м҃ві.
зри҃ хлами́нисъ.
хѡрҍ́въ: Пꙋ́ща, а҆ зове́ваѧ а҆ вы́схло, а҆ мѣ҃. [го́ре.] и҆с: г҃. ѱа҃ рг҃.
Хс҃, є҆: Ме́ссїа, Помаза́нецъ.
хрісти: помаза́нїи. ца́рїе, и҆ і҆ере́и и҆ Проро́цы называ́ютъсѧ.
хрѵ́сма: Помаза́нїе.
хрѵ́сандꙋ: Златоцвѣ́тенъ. зла́тый цвѣ́тъ. о҃: з҃і м҃: д҃і.
хрѵсогѡ́нꙋ: Златоро́денꙋ. д҃є: к҃в.
хрѵсосто́мꙋ: Златоꙋ́стъ.
хрістодꙋ́лъ: Хв҃ъ ра́бъ.
хрістофо́ръ: Хрⷭ҇тоно́сецъ. м҃: д҃.
к҃: Хрісті́на, м҃: и҃і ю҃: к҃д.
хꙋсі́й: Змысла́, а҆ сквапла́ючїса, а҆ мо́чатї. в҃ ц҃: є҃і л҃в. др҃ꙋ д҃въ.
хꙋсі́й: Щꙋ́ринъ а҆ чо́ный, в҃ ц҃: н҃і к҃а. и҆ хꙋ́съ, бы҃: і҃ѕ и҃ и҃.

Щ

щи́ты халде́йски, лѵды́ дїи, наро́жїе, а҆бо ро́дъ, рожа҃, поколѣ́нїа. Наро́ ѿ лѵда назва҃, і҆є: м҃ѕ д҃.
зри҃ лю́дъ.

Ѱ

ѱало́мꙋ: Пѣ́нїе, пѣ́сника, и҆гра́с на и҆нстрꙋме́нтꙋ а҆ спѣ́ванаѧ пѣ҃.
ѱалти́ръ: Оу҆́мъ, ра́зꙋм доле, дръ́зоїсть, и҆ пѣсни́ца, а҆рфа. ѱа҃ п҃.
ѱиѳі́да: Щꙋсі́а.
ѱімму́ѳъ: Блейвасъ, фа́рба є҆ фарбова́ти лице҃. г҃: р҃. х҃, с҃: з҃.
ѱи́нъ: є҆стъ живо́тинище нѣ́кое крила́то тонча́ше ꙗ҆́кже пра́хъ є҆же ра́ждаєтсѧ ѿ ди́вїихъ смо́кѡвъ глаго́лемы ѻ҆лѵ́ндꙋ. и҆хже садо́вницы вѣ́шаю на до́брый смоко́вницахꙋ, на ѹ҆крѣплє́нїе пло́дѡмъ и҆хъ. ражае́мїи бо ѿ ѻ҆лѵ́ндъ ѱи́ни прилѣта́юще и҆ прилѣпла́ющесѧ къ концѡ́мъ смоко́вныхъ, крѣпѧ́тъ смо́квы и҆ не ѿпада́ютъ пре́жде зрѣ́лства, ма́х: гр҃: г҃: і҃і.

Ѿ

ѿбновле́нїа: ѿнове́нїе ѻ҆бꙋ́рова́нїе. то є҆стъ за посвѧ́щенїе цр҃кве. і҆ѡ҃: і҃ к҃.
ѿви́дꙋ, и҆ ѡ҆ве́: Невѡ́ни. сꙋ҃ д҃ к҃ѕ.
ѿвсѡ́дъ: Бꙋбо́нки, а҆ ѿце́ве, а҆ пра́нѣна, ч҃: к҃а і҃ с҃: є҃дꙋ, и҆ л҃г м҃.
ѿгъ: Пла́цо а҆ кола а҆ насмꙋ́вико сѵ: задѣ́жаный а҆ перескѡ́женый. ч҃: к҃а л҃г [сло: и҆ ѻ҆́гъ, ска:]

н҃г

Ѿдїа

Ѡданаръ: Попираючі, а: држачїй, а попосачї. а п: ѕі а. е: ада. и ѕки д.
Ѡдїа, ѿдата: хвала паскаа, а вызнанѧ паское, а п: д дї. [и в е: дї. с: и. имен. з неется.]
Ѡдоуїа, л: ѡдевїа, в е: і гі [и з. Тремени: в с: идумеаныни.]
Ѡкеанъ великое море м. сві.
Ѡманъ, а ѿнамъ. или іанамъ, е: Хороба. а моно а зло. и. сы Сава сына Сахорреова. былъ кг. сы тыи еремеи и атары жены внб. а п в кѕ. а кн, внасама и еддае, [три имени в к8пѣ, Ѡнамъ, семи, и іада. зна о п: іцре сице е]
Ѡмаръ. н: щовачі а повѣдаючі а гоке, а повышаючі, бы: лѕ аі.
Ѡрнеъ: Кр8къ, а елокїй, а р8к8има, а замѣшаючі, а вечени. ѕв: з кѕ. ца: пв, еі.
Ѡрисонъ, (Косы.) ѡ і.
Ѡръ: Гора а починаючі, выводачі а оказ8ючі. ч: кі кв.
Ѡрв: а гурв. боно, а бѣло а двра. сы іудин сна іакшлѧ, а, п: д а. Которыи бы: мѕ ві, называетсѧ ѡгнепанъ. сы халїва з ефрады жены, Ѻуръ. а п: в ді. кротыи мадиам, ч: ла н. урин урана п: аі лв.
Ѡсанна: Зба прошу, а спсипт. м: ка д.
Ѡтна: спситель, а спсеніе [а спаим, на храните а банаа,] Пророк Спи вироввъ ѿ валемода племене ісахаров. Ѡсна а: ѡ: зі.
Ѡфель: вежа, а темно а мгла. в п: кі: г, [с: неб:] и аг ді, и в е гкѕ. одаль.
Ѡфиръ: Превышаючї, а позостальи, а п: кі д.
Ѻолїй: Перепрош8ючі, а ѿчиков починаючій, жал8ючій, а браминъ. а п аі, ма. таже пиши Ѻоліва.

ѡ число апликое, з времени Просветителїе показашасѧ, и же наслѣдници быша. ге: д.

з вѣкы възобразивше з житейскихъ: Зайдоша ѿ житїа з братїа метемъ. н: ка.

з, самобратїи метемъ сконташасѧ.

ч

Прибываа иногда в дому Пресветлом, любомудрый читателю, Благочестивого Пана Θеодора Балабана, мужа мудрости, Книг божественных и знания сіа дела рачителя, видех яко в своей вивлиофице имаше в множестве книг и Вивлиа свята пати:ми языки є: ха: є: ла: и сл: Новый Завет, з Толкованми имен вивлийных в Антверпии Типом изданная, и с собеседованми мене же и прочиих Славенская вивлиа исправленная издати вожделев. Святейшаго Мелетия Патриарху Алекс: Пнеменны с дары моляше да пошлет ему вивлию є: о т: Типом или Про начертанную Токмо по писо руки своей, яко чиста есть от блудов и измен иноверцов свидетелствованную: между же сими понуди и мене аще и проста но тщуюжди ревность имуща, речения и имена Славенская избирати, аки не сущу тогда Лексикону, развѣ любомудра Кир Лаврентия Зизания тогда Дидаскала, ныне же Пресвитера, егоже и зде привнесение и исправление явственно буди. Оттуду убо начало взем аз, егда смерть моего благодетеля Тием и мною запасть, от различных Книг и трудов, паче же от Толкования Прп: Іоахима Егорца, Іоаннила Ритора, и иных: еще же по многих летех призван к исправлению Бесед и Посланий Апостолских в Типографию и в ней двалетие нощеденствуя прилежав, Прониз-волники на краех тамо отставленныя зде с числом до листа и не толкованны нецыя вписовав, равне творах и от Бесед Деяний Ап: сий Лексикон собрах и совокупих. Видяже от могущих тре сей презираем, ни инако но в пощирение искуснейшим и в ползу спудеем, благодатию Хвой и молитва любви же Благодателей ми и Пресвет-ных врученися, зане многих разорителей и хулников к сему обретая, помощников же и зидателей, якоже негде речеся, велми мало. К сему от Благородных ми восприятия худости моея дому не мало истрощив, се Типом от многих кратко собрав издаю.

яко

Ѧ҆кѡ многа́йшаѧ ѿ ста́вныхъ, оу҆тѣша́ѧсѧ ѿ нѣмъ є҆ Хрѵсосто́ма, Нѣсть ре́кша, нѣсть и҆счерпсти̑ когда оу҆ма Пи́санїй, и҆сто́чникъ бо нѣкїй є҆ неимѣай конца, Дѣѧ: н҃г: д҃і. Тѣмже прїе́мъ сей мо́й трꙋ́дъ чита́телю любе́зно и҆ чтый ѧ҆́коже мнѣ̀ поле́зно. Погрѣше́нїѧ же и҆спра́ви: Ѥ҆на́тани, за̑ д ст҃а: но̀ Єѯраїтичѣ, то є҆: Ѡ҆бива́тель а҆бо восхо́дѧй, г҃ ц҃ д҃ л҃а. Прѡтосѵ́ггел: Прѣвы́й свѣ́тний а҆ Печа́та. Та́кожде и҆ Ѻ҆рдогра́фїю и҆спра́ви Ѻ҆ли́ва, и҆ Ѻ҆ла́, дрꙋгꙋю зна́къ. При Ѻ҆волъ, число, Ѥ҆кті́нъ, на Н, зна́. Є҆тера́кѡ, дѣ́ми и҆спра́вно щолюжъ: и і ѵ, о ѡ ъ, д т ф, е ѣ, оу ꙋ ж, знай разли́чїи. (Спа́же вы Тѵпогра́фѡве.) Аз, са́ми пре́сл. ꙗ ѿ Погрѣше́нныхъ прѡчїй прощенїю на́съ сподоби, и҆ са́мъ Ѻ҆ща́сѧ пра́вое оу҆вѣда и҆спра́вити, мл҃твꙋ є҆ и҆ на́мъ даръствꙋа. Здравствꙋй ѿ Гд҃ѣ.

Твоегѡ Братолю́бїѧ рачи́тель сп҃нїѧ,
и҆ Щаптѣвникъ.

Іеⷬ҇: Памвѡ Беры́нда.
Прѡтосѵ́ггелъ Ѳрѡнꙋ
Ісрлимскаго.
С*

Въ с҃тѣй: Ла́врѣ Пече́рской Кі́евско, Ставропи́гїю Патрїа́рше,
Лѣта, ахкз. Кѵрїѡпа́сха. Аѵ: ві.
Стефа́нъ Бери́нда, Тѵ:

ДОДАТКИ

ЛЕѮІКОН,

славенорωсскїй.

Имен толкованїе,

Всечестным Ѿцем Кѵр: Памвою Берындою

Протосѵнггелом Ѳрон: Їерлимского,

Згромаженый.

И за позволенїем старшых, Первей в Кїнω: С: Ве:

Лавры Печерскїа Кїевскїа.

А теперъ з Тѵпографїи Ѡбщежителнаго

Монастырѧ:

КѴТЕИНСКАГО.

Тщанїем тоюжде Обители Їнокωв,

Тѵпом издасѧ.

В лѣто: ѿ Ржтва Хва, ахнг.

Мца Септ: ві дна.

ПРЕДЪСЛОВІЕ

Ко любомꙋдромꙋ, и бл҃гочтивомꙋ Читателю.

Читать, а не розꙋмѣтъ: глꙋпая речь є҆: мовилъ нѣкто ѿ мꙋдрыхъ. А҆же великославный, и вмовѣ широкїй, ѧ҆зыкъ славенскїй, любомꙋдрый читателю, либо ѿкритое маетъ залецее: не толко з писмъ Бг҃ословских, и Гїмнѡвъ Црковныхъ, з грецкаго нимъ преталмаченыхъ: але и з бж҃твенныхъ Лїтꙋргїй, и иншыхъ таемницъ. которыи сѧ ѡны в Великой и малой Россїи, в Сербїи, Болгарїи, и по иныхъ сторонахъ ѿправꙋютъ: лечъ же трꙋдностей слѡвъ, и назвискъ нѣкоторыхъ, а и ле ѿ иныхъ ѧ҆зыкѡвъ с потребы взѧтыхъ, до вырозꙋмѣнѧ темныхъ, не мало в собѣ маетъ. затымъ многїе, з влаща которыи не часто его заживаютъ, длѧ невырозꙋмѣнѧ ѡныхъ, силы писмъ доконале не поймꙋютъ: и часто кротъ, малый з читанѧ ѿносѧтъ пожиток. Тымъ розрѣвненый бꙋдꙋчи, мꙋжъ побожный Дꙋховный мдрости полный бл҃женной памѧти Кѵръ: Памво Беринда, Протосѵггелъ Ѳронꙋ Їерархическаго. многимъ трꙋдомъ и працою (котораѧсѧ сама ѿ себе ѿкажетъ) з многихъ ст҃ыхъ писмъ и ѧ҆зыкѡвъ, набравши ѿ толкованїѧ Прп҃: Максима ст҃огорца, Манꙋила Рїтора, и иныхъ многихъ: назвиска речїй, и имена властныи, Людей, Горъ, Пагоркѡвъ, Лѣсѡвъ, рѣкъ, и розныхъ оурочищъ,

розл

Предмловіе.

ромейскый діалектѡ, Сѷрска Халдейска: Еврейска: Латинска
го: и властнаго нашего Славенскаго, вкоротцѣ вкупу
згромадивши: речи которіи нашим языкомъ рускій, ѡбецъ
нихъ и Кодектрудное словко выложи. дотого ѿселѣдъ
напосланія Стыхъ Апл, и Дѣянія ихъ, Стымъ Іѡаннѡ
Хрисостомомъ зложеных, рѣчи нѣкоторыи и нетлума
чены, аничвон долистовъ самои Книги ѿсыланы, впис.
(што знай Читателю, Гды ѡнуи намнѡги мѣстца втой
книжцѣ знайдешъ.) тое все Лексікон назва. по Словен
ску Речинникъ, а Полатинѣ Дікцыѡна. и за блгословеніе
Црквеначалникѡвъ, купожитку любомудрю, набарзей
Спудеѡмъ, презъдрукъ ижъ тому лѣтъ кѕ, наевѣтъ вы
далъ. Который Лексіконъ якъ естъ потребный, и пожи
точный многимъ; естого зрозумѣетъ латво, ижъ през
той небарзо долгій часъ такъ ѡскудѣлъ. же ѡмаль где
его видетъ барзо. Видечи тѣды мы убогіи Іноцы речъ
потребную, абы ѡного знову ѿновитъ, и потребуючим
выгоди. Заложенемъ нѣкоторыхъ тупомъ здру
карни нашое Слово в слово, выдатъ постаралися. Абы и
втыи ѡплаканыи наши часы, Истинно Православнои Стои
Црквe Снѡве. Читаа пісмъ Славенскихъ (вкоторыхъ
залаской Бжой ѡбфите збавенныхъ таемницъ, и наукъ
Бгословскихъ маемъ:) незанебывачи, ѡхотнѣйшими

донихъ

до ни́хъ Ставали: и ѿтѹль ѧкъ з широ́ко глѹбо́кого мѡрѧ Цр҃ко́вного дш҃езбавенный брали пожи́токъ. Нтого́бысѧ хто̀ недомышлѧлъ, а то́нъ Ле́хнко̑, ѧкъ везверца́дло нѣ ѧкое припатрѹючы. Зъ ѡ҆ти́нт внемъ ѧнный выкладъ, што бы ко́лвекъ ме́лъ в слова̑ допонѧтѧ трѹдного. Прїйми любомѹдрый бл҃гочести́вый читателю тѹю на́шѹ ѡ҆хо́тѹю працѹ вдѧчне. А донѣ ласка́вы зостанчы, в мл҃твахъ своихъ къ Бг҃ѹ, ѡ на́шихъ недо̑ста́ткахъ незабыва́й.

Ласкѣ твоей Нб҃ныхъ и земныхъ Дѡбръ зычли́вый мл҃твенницы,

Смире́нный Іеромона́хъ ІѠИЛЪ Трѹцевичъ Ігѹменъ совсею ѡ Хрт҃ѣ Бра́тїею Монастыра̀ Кѹте́инского.

А

Азъ. двоє значитъ, в Азбуцѣ Славенской первому письмени имѧ: а въ ѧзыку Славенском мѣсто имени, ѧ. А҃: Голосъ жалованьѧ.

А҃: Двойственѣ числа, Их.

Абїє: Оуже, заразъ, внетъ, скоро, вскокъ, рыхлω, прудкω.

Агъ: Голосъ жалованьѧ.

Агнецъ: Баранокъ, баранъ.

Агница: Овечка, овца.

Агнѧ: Овечатко.

Аки: ѧкобы.

Алканїє: Прагненье ѣдла, ѣсти хотѣнье, чутье голоду.

Алчба: Лакненїє, голодность. єсурїцїо.

Алчу: Лакну, гладомъ таю, єстем голодный. ѣсти жадам.

Аще: єсли, бы. Гдыбы.

Аще же: єслижды, єсливецъ, хотай, хоть, хочъ, любъ.

Аще же оубω: єслиже вечъ, єслижъ тєды. ачъ, ачколвє.

Аще и: хотайже, ахотай.

Б

Багоръ: Шарлатовая Фарба. Пурпура, зри, Червлѣ.

Багрѧница: шарлатъ, албо єдвабъ багровой фарбы. или шарлатнаѧ шата.

Балїй, или Баїа, Да: б. Чаровникъ. Вѣщокъ, албо лѣкаръ.

Балїѧ: Чаровница, ѧза.

Баство: Лѣкарство: або отрута.

Банѧ, Крщенїє, Ванна. Лазнѧ, Мылнѧ. бе: д҃: ли, роз.

Басни: Казка, байка, вымыслъ.

Баснословїє: Баєк повѣданє. Баснословецъ: Байкоповѣдач.

Бденїє: Чутьє, Неспанє.

Бедро, Бокъ. бы: и.

Беззаконїє: Неправость.

А Без

Дѣтель: Справа, оучинок.

Дѣтище: Дитѧ, хлопецъ, або дѣвчина. Среднее бо є҃, або немоватко, пеленчатко: албо рожай, плодъ, поколѣнѧ, албо потомство.

Дѣтищъ, значит быти лѣтъ, ѕ҃.

Дѣтородный оудъ: Члонокъ естыдливый. Зла҃: на а҃ ко҃: в҃і, рим҃в. г҃: кв, и кг. Да погибнꙋт невъздрьжницы, и Бж҃їа ѡ̑годаїа ѡклеветꙋющїи. многи бо оуды сїа срамны быти непщꙋе ваша заиже неподобающее та прїемающи. но не подобаше. нѣбо есть тоу вещи грѣ прилучиса, но ѿ дръзающаго произволенїа радѧ ѡ̑ѣсѧ согрѣшенїе.

Е

Егда: Гды, когда, коли, Но се реченїе коли, в Рѡсїйско̑ изыцѣ повелителнѣ розꙋмѣетсѧ, еже и, бойи. повелителнѣ же и пытателнѣ вмѣсто, когда прїемлетсѧ, ꙗкоже и здѣ зриши.

Еговъ: Егова, егово, его.

Егоже: Котораго.

Еgоради: Длѧнего.

Еда: ци, ли, азали, азажъ.

Едва: Ледво, заледвѣ.

Единаче: Точїю.

Единъ: Самъ.

Единомыслїе: згода. единство съединенїе. в҃: а҃: л҃: лунь.

Единоѡбразный: Единомыслный, згодливый.

Единорождъ: Единорожецъ, ѱало҃, кн. є҃: ѕ҃. тоежъ що и Инорогъ.

Единочадый: тое що и единородный. Зри Иночадый.

Единощи: Одинъ разъ.

Единою: Однымъ разомъ

Еже: о, которое, Среднего рода.

Ени:

Клъцанїе: Тꙋженїе.
Колѣно: ѿ еже клонитсѧ реченo.
Кокаю: Поживаю, причащаюсѧ.
Комканїе: Причащенье, или причастье.
Конецъ: доконченье, кресъ остатнїй.
Коносъ: мѣдяный горнецъ. Ѱал҃, ид҃, і҃. и рз҃, і҃. котїл.
Конꙋра, червленнаѧ: Нитка шовкꙋ чирвоного, едвабъ чирвоный. бы҃, ан҃.
Кончина: Скончанье, докончанье, конецъ свѣта, або вѣка.
Копиѡ: Андрей кри҃: с҃: на р҃: Бги, Калесъ ꙗкоже въ копнѣ въ оутробѣ понесшїа. По лꙋкопокъ.
Копошатисѧ: Свербѣти, или скробатисѧ, драпатисѧ.
Копысаю: Копаю землю копытомъ. Іѡ҃: лд҃.

Корабъ: Короватый, коръ.
Корванъ: Даръ, або офѣрованье. мр҃: з҃. а҃. Нї: с҃: мд҃.
Корень: Початокъ.
Корица: Цинамонъ.
Кормило, или Кормилце: Рꙋде правице, корма, весло корабелное которымъ стырꙋютъ.
Кормчїй, или кормникъ: Стырникъ.
Корнъ: малогоносъ, або велїкого або кривого, Левит, ка. Число вї.
Корчїй желѣза: Коваль. лѣ: с҃: д҃.
Корысть: Лꙋпъ.
Косеный: Оукосый, косый. зызоватый, кривоокїй.
Косненїе: Забавлѣнье.
Коснѡ: Продолжаючи, забавнѡ.
Косноѧзычный: Заикаючїйсѧ, недорѣкїй. Исх҃, д҃.
Коснꙋ: Забавлѧюсѧ, бавлюсѧ.

ѿмѣш

ѡ҆мѣ́шкꙋю, не ры́хло и҆дꙋ̀, а҆бо̀
нержхло што̀ справꙋю.
Ко́тва: Ко́твица. Прено́сн҃ѣ,
держа́ва, ѹ҆твержⷷ҇е, вспомо
же́нье, потѣшеⷷ҇е, ѹ҆тѣ́чка.
Котора̀: Сва́ръ.
Которꙋ́сѧ: Ва́жꙋсѧ, сварꙋ́сѧ.
Леѵї҃т, к.
Ко́ха: Мꙋра́шникъ, в кото́ромъ мꙋрашкѝ живꙋ́тъ.
Ко́шница, Ко́шъ плете́ный.
Кощꙋнникъ: Бла́зенъ, жартовли́вый.
Кощꙋнство: Жа́ртъ, блазе́нство, трефни́цтво. (ню.
Кощꙋнствꙋю: Жартꙋю, трефꙋ
Кꙋдесъ, Кꙋдесни, Патерї҃, Солꙋнѣ: чи҃: кв. г҃ нї. Чо́ртъ, илѝ чаро́вник. по нѣкихъ повѣсти в москвѣ нарицаетсѧ.
Кꙋми́ръ: И҆доль, болва́нъ.
Кꙋплѣ: И҆змѣ́ны, кто д.
Кꙋ́пно: Спо́льне, посполꙋ.

Кꙋ́ра: Пта́шокъ, по Е҆ллин: а воробе́й, по Герсⷭ҇: Ле: ді, д. зрѝ Вра́бїй. Преивта́и по го ра́м Сне́гаико Вра́бїй но Эмко пти́ца. по древних Сꙋ: тол ковницехъ. Ѱа: ї.
Кꙋ́ща: Кꙋ́чка, бꙋ́дка. Бы: кѕ
Кꙋ́ща: пꙋ́дека. Іере: ке. нї.
Кꙋпе́ль: Са́жавка. А҆ггей. в.
Кꙋко́лица: Чернꙋ́ха. И҆са: кн.
Кꙋпи́лище, то́ржище: ры́нок.
Кра́ва: Коро́ва.
Крагꙋ́й: Крогꙋлецъ, ястробъ.
Кра́й, ла: Ве́рхъ, а҆́бо повѣ... пошне. высо́кость, вершо́к.
Кра́йнее: Высо́кое, ѡ҆ста́тнее.
Крамола̀: Ро́зрꙋхъ, бꙋ́нтъ, сва́рка, посва́рка, збѣжѣ́наѧ, заколоче́наѧ, збꙋнтова́наѧ.
Крамолꙋю: Трово́жꙋ, и҆ трово́жꙋсѧ. (чинѝ.
Крамолаи: Зважлю, розрꙋ́хъ

негла́дкїй. ѡ҆бра́нѣ, ди́кїй.
Прꙋ́жанєѧ: Термошꙋ́єѧ, ѡ҆пира́нєѧ.
Прꙋ́жїє: Лѣто́ро́слки з дерева, вершкѝ древѧ́ныи, пꙋ́чѧ, Си́ є҆сть, ѡ҆вощїє ди́вїє. Єѵ: ѕ: Нѣ: прє кр: Тѵ́п: Криле.
Прꙋ́зи, Прꙋ́жїє: Ко́нички, ко би́лки, Саранча̀. вершки дерева, ѕѣлѧ. а҆бо трава̀, є҆диноиме́нна саранчи̇, бо на тꙋю цвѣтъ є҆и подо́бен, а҆ле смакꙋ вдѧ́чного и трвало гѡ ко́рень є҆и.
Прѣ́нїє, Прѧ̀, Рве́нїє: Спо́ръ, война̀, перечка, тѧ́ба, кри́да, Зри Ра́спрѧ. Фи: а, єі, и ѕі.
Прѣ́телнѣ, вывонѣ, здобода
Пре́нєѧ: Спира́нєѧ. (ми.
Прѧ́жмо, Прѧ́жмо, Рꙋ, в.
Прѧ́мо, мре, До́бре, Би: м. противко. или пре, проститѡ.
Прѧ́сло, поробна́нье. Доро:
га: г. Мѣлта, толокно̀.
Пти́ца: Пта́къ, Воробе́цъ. а҆бо по́тѧ. Зри̇ Кꙋ́рѧ.
Пти́чищъ: Пти́чка, воро блнкъ, ѵнкъ.
Пти́цтво: Пта́ство.
Пти́чищъ: Пта́шокъ.
Пте́нѥц: Дитѧ̀ ка́ждого пта́ха. Голопꙋ́пѧ, по́тѧко.
Пти́че влъхвова́нїе: Вѣщба̀, вѣщее є҆птахѡв. що̀ бывае є҆ птичегѡ игра́нїѧ и много гѡ голо́шенѧ, а҆бо щебета́нѧ.
Пꙋ́гва: Кꙋта́съ, а҆бо Гꙋзъ ѧ҆кїи великїи. Нехо, аѕ.
Пꙋ́дило, Страши́дло. Вар: ѕ.
Пꙋда́ръ, Коробе́йникъ, или бо́днаръ.
Пꙋ́пъ, Пꙋ́пок на де́ревѣ гды сѧ роспꙋска́ти хо́четъ, пꙋпѣ́ш ка недозрѣлаѧ фи́га, кото́ раѧ ѿвѣтрꙋ ѿпа́дꙋетъ.
Пꙋть: Доро́га.

Пꙋтни

Пꙋтни́къ: Подоро́жный чловѣ́къ.
Пꙋ́ста: Тща́. врд҃і.
Пꙋсто́шъ: Пꙋсто́шне.
Пꙋчи́на, Глꙋбоко́ мо́рскаѧ. Исхо́, ѕі. Или широ́кость мо́рскихъ водъ, и вмѣсто мо́рѧ глаголе́тсѧ.
Пꙋхне́тъ: Надыма́етсѧ. вхид.
Пꙋшени́ца: Ѡгна́наѧ жона̀.
Пы́ро: Жито, або про́со.
Пыта́ливый, и: Ворожби́тъ, пыта́ючїисѧ. Тї: а. в: г. вс: ді. л: вхо.
Пѣ́гъ: Ра́бъ.
Пѣ́наѕь: ше́лигъ, лѕ. ума.
Пѣ́наѕми, ше́лигами. агоѕ.
Пѣ́нїе: Гу́мнъ, Спѣва́нье.
Пѣ́снь: Пѣ́снька, такъ спѣ́ваная ꙗкъ гра́ная. Умнъ: пѣ́снь на че́сть Бжїй. кото́рою Бга хва́лѧтъ.
Пѣ́снь Степе́нна́ѧ: Пѣ́нїе высо́кое. кни́г, ли Връхо́вныхъ.

Пѣсо́къ, мета́: По́пелъ. Ѱкг.
Пѣ́стꙋнъ: Педаго́гъ, дѣтоводи́тель.
Пѣ́стꙋнство: Педаго́гїа.
Пѣ́тель: Чески и Рꙋски, Ко гꙋ́тъ. Волы́нски, Пѣ́вень. Антїески, пѣтꙋ́хъ.
Пѧтоглаше́нїе: ѡ кꙋрѣ́хъ, пѣ́нїво пѣ́нье.
Пѧтдесѧ́тница: Днь пѧтдесѧ́тный, Зеле́ныи свѧ́тка.

Р А

Ра́бъ: Нево́лникъ, Слꙋга̀.
Раби́чищъ: Нево́лникъ, бꙋкаръ.
Ра́бїй: Нево́лничїй, слꙋже́ный.
Раболѣ́пїе: Присто́йность нево́лничаѧ.
Рабо́та: Нево́лѧ.
Ра́венство, Сравне́нїе: Ро́вность.
Ра́вен зе́мнаѧ: Вы́ровнаѧ землѧ.
Ра́ди: Длѧ̀, или дѣ́лѧ. Чре́зъ, фла́д.
Ради: Два́й, мѣ́й накачени.

Іаростъ и рвеніе оумаляю дни, и прежде времене печаль старость наводит. запалчиво и зазро оуменшаю дни, а збытнеести раные: старость предчасомъ приводитъ. Сира: л.

Іасность: Погода, грк.

Іатъ Поймалый, або шгорненый шсягненый.

Іать: Поймалъ.

Іати, прелетити веі. шшукати, звети, похватити.

Іати: шшуканыи.

Іахъ: Поймалем, поймал есми, имаем. з Неясте.

Іаша: Поймаан, имали.

Іатра, е е. Рурыкни, лябины.

Іатро: Нырка.

Іатровъ: Повинная, ятрока.

Іачайце: Банка лазебная, судина гожая ку налеванию олива бо лампу. За: г: д.

Іашеръ: острая скора, кото рон оужныаю г до рукоятеста шабелного, цапа.

А

Азыкъ, члонок въ оустѣхъ. прекруглоестя пишетъся.

Ѿставшая Реченія.

А

Агавіе: огавность, огурно наемъвнико: шндерство, зни вага, зелживость.

Агавіе творяху: стужаху прикрнанея.

Аки бы: Якобы, звлаща же

Б

Било: Молотокъ котрымъ струны натягаютъ. И тыж бичце або піорко которым на струнахъ брянкаютъ. И дошка шголошея млтвъ въ обителе, и на иныи потребы.

Благогласное бѣщаніе: Вда

чныи

чный гла̑с, дзвѧ́нк, ли, д.
Благода́тель, т҃е: Доброли́вый.
що́дрый, ла́скавый, млтивый.
Блгода́тельство, т҃е: Доброли́вство.
Бла́гоже: ѡ҆н добрѣ, е҆нгла́дне. на
смѣ́вника, и҆но́ды ра́дост зна.
Блголѣ́пный: Блгоподо́бный.
Богопопу́щенный: ѿ Бга верже́
ный, побужде́нный, на́пу
ще: в: пере:
Борѹ́ся: Ва́чу, потыка́ю̂ся ва́ру.
Па́ки Бо́рю паде́нїе: Зно́ву ва
чу за поря́жку, за оу҆тра́ту.
Брозда̀, Зрѝ ли, і, и рчг.

В

Влады́чество: Игемоні́а, Са
моде́ржство, гетма́нство,
цеса́рство, зрѝ ли, єі.
Влъ́ана: Ва́лъ на водѣ̀. во̂на,
ѡ҆бразнѣ, смяте́нїе.
Влънéнїе: Непого́да, во́лнъ
валее. ѡ҆бразнѣ, заколоче́е.
Врéмя: Ча́съ, прист́упъ, по
го́да, по́хопъ. прилéглость,

оу҆житéчность. пото́мность,
ча́су, згóжить, щò сыва́ет
вéдлуг за́мыслу ча́съ, лѣ́то.
Въста́нїе: Повста́нье.

Г

Говѣ́нїе: Болзли́во в ко́лѡ
ѡ҆гля́дунчалася, хороне́нье
ся, варова́ньеся.
Говѣ́нинъ, илѝ благоговѣ́йный:
набо́жный, побо́жный, до́
брый, Бгобо́йный.
Го́днще, Годи́на: зрѝ Лѣ́то.

Д

Движе́нїе сръде́чное: Порушéе
серде́чное, а҆ффектъ.
Дво́ръ, Сѣ́нь: Сѣ́ни, подво́ря,
пла́ц, Га́нок, Са́ла, притво.
Достиза́ю: Дохожу̀, доѣж
жа́ю, дого́ню.
Досто́инство: Пова́жность,
пова́га, Прое, ли, лз.
Дре́вле: Давнѡ̀. Ли, ли.
Дре́внїй, ли, ли. ветхі: л: дї.

Лентїонъ, аа: Понява, а ѡтн
раннѧ, прєстирало, товалиѧ.
Лєѯїсъ: Нависко, Слово, з рєчі
Лєпта: Дроный пѣнѧ, з Ассарї.
Лєvкасїє; Бѣлило.
Лєvкїн: Бѣлъ, Дє; дї.
Лєонїдъ; а, к: Малъ лєвокъ.
Лєѡнїкъ; Лвы пэбѣждаан.
к; Лєѡнтїн, Львѣн, є: фєні.
Лєѡпардъ: звѣ з Пардѹ и аба
оурожо. а спротнвасє, а гор
кєть, а перемѣнєє, чи ав.
Лнва, а лєха; ходачї, а пдка
Лнтра; Фѹнтъ. Іѡ: дї. ад.
Лнтѹргїа: Сщєннаѧ Слѹжба.
Лїа: Працовнтаѧ, бы ад ѕї.
Лїванъ: Бѣлый, а каднло, або
срѣца прнспособѣє. и Горѣ, є
мѡ; а з. в Слов бн; Сѹпро
тнво дѹбравы, єѵ гг. нєа в
гї. На тон горѣ Кєдры барзо
высокїн, гцр; є. ѕ.
Лїнъ, є; Сѣть, очка, в Тї;

д. ка: Нон; є.
Лїѯа; Лазѹка.
Лѵгѯъ, н; Звѣрь остро
вѣдзъ. взрокѹ быстрого и
скрозь стѣнѹ вндитъ.
Лѵда, є; Ставъ, є: Во
дѣ: а. ав. зри анаъ.
Лѵкаонїа; Волчаѧ. дѣ дї ѕ.
Лѵмникъ, Нєдѹгъ гѹбнтєлны:
хороба заразанваѧ, Нї; мг.
Лѵра: Скрипица.
Лѵсанїа; Розвѧзѹючїн фра
сѹнокъ, або оувєсєлѧючїн.
Имѧ рѣчникѹ, ак; га.
Лѵсїа, и Лѵстра є; Розвѧзѹ
ючїн, розлѹчаючїн, а маг,
ав. дѣа, дї. ѕ.
к: Лоѓгїнъ; Смышлѧѧ гаѹ
боко або долгїн. о; ѕї.
Лоѓодїтъ; Слвоположникъ.
рахмнстръ, пнсаръ раховаѧ
ноубажаньѧ.
Лоѓїка, Дїалєктїка; Ромова,

вєсѣ

беседованье, или истинный,
и ложныхъ разсꙋжденїє.
к: Лꙋка: єѵ: (Въскрешаай,)
самомꙋ з мертвыхъ встане.
ла: ѿ Свѣтлости, Н. Мл:
разꙋмѣ, о:ні. ко: д. ді.
Лоукїанъ: Чꙋденъ. Имал и
в день ясный Неделный при
полꙋдни оуродившагося. Ла
тініски. Лꙋцїанъ, то єсть
Свѣтломвленъ. Н. о: єі,
См: Преподоб Великон Антї
охїи. с: хлѣба иншѣ Лꙋкї
анъ, тръпеливнагѡ хлѣба
нелишитися хотя: Гладо
Лꙋкїанъ въпатьнадесятый,
заꙋмеръ:- Тро: Гал, д.
Море принесе тѣло свѧте
лѧ. мчнка Лꙋкїана, рыбою на
сꙋшю изнесе. тѣ и мѣсто то
чи, чюде дѣтє. бѣсѡ страшє,
недꙋжным врач. всѣ всѧ бысть:
молѧсѧ Гдн ѡ всѣхъ насъ.
нм: с: гі. Іа: ді. Ію: з.

Лꙋкїлаїанъ. Ію: г.
Лꙋкїй, ѿ Свѣтлости: ла: дѣ:
гі а. ры: ѕі. ка.
Лꙋппъ: ла: Влъкъ. а: кг.
Лꙋса, а Лаисъ: Левъ, Сꙋнѣ, кз.
акд, Данъ, то с: Лаисъ.
на: ді, мз. где зле выдрꙋ
ковано є, Лесемъданъ. мѣ
ло быти роздѣлане, та: Про
зваша Данъ самое Лесемъ,
єже воеваша. а, цр: ке. мд.
Амиш. и Селимо, бц: г. єі.
к: Любы: Се: зі.
Люсополитъ: Милостникъ
мѣста. вм: ді. лз.
Людмила, Се: ѕі.
Людъ, або Лоудъ: Нарожєє,
или Рожай. Бы: і. кв.
Людимимъ: ꙋі. м: ч: то с: гі.
Лѵды, дїи, або Халдѣи: то:
Іере: мѕ. д.
Лѵди: єз: кз і. и Лѵдане,
л. є. (с: бо:) не: хѕ. ді, Лѵд.

зг дѣ.

ЛЕѮИКОНЪ

Сирѣчь

СЛОВЕСНИКЪ СЛАВЕНСКІЙ

Имѣющъ в себѣ.

Словеса первѣе Славенскіа, Аз-
бучныа, посемже Роскіа.

Бл҃гопотрібный къ вырозумѣнію Словесъ
СЛАВЕНСКИХЪ,

Обрѣтающіеся въ Книгахъ Црковныхъ

ИЗОБРАЖЕНЪ.

Въ Тѵпографіи Монастыра Общежителнаго
Сѹпрасльскаго.

Рокѹ Бж҃іѧ аѱкв. Мц҃а Генваря дня иі.

Вашинъ. *Wáßyniec.*
Ва́ю. *Dwoch wás.*
Вая́тель. *Ten co rznie Pieczęći.*
Вая́ю. *Rznę wydłubywam.*
Ва́їа. *Roßczki.*
Варва́ръ. *Gruby Nieuk.*
Ведро̀. *Pogoda.*
Вездѐ. *Wßędźie.*
Велелѣпота̀. *Wielmożność.*
Веле́ніе. *Rozkazánie.*
Велерѣчіе. *Wielomowstwo.*
Велерѣчи́вый. *Wielomowny.*
Велерѣчую. *Wiele mowię*
Великодушенъ. *Odwáżny ná wßyſtko.*
Великомѣрствую. *Wiele o ſobie trzy mam.*
Велича́вый. *Chełpliwy.*
Велича́ніе. *Chluba. Wielbienie.*
Велича́ю. *Wielbię*
Вели́чествіе. *Wielmożność.*
Вели́чество. *Zácność Máieſtat.*
Вели́чіе. *Wielkość. Wyſokość.*
Ве́лій. *Wielki Wyſoki.*
Вельмо́жа. *Wielmożny śilny.*
Ве́рвъ. *Powroz.*
Ве́рвіа. *Powrozy Stryczki.*
Верже́ніе. *Rzucenie.*
Ве́рѣа. *Wrzećiąż. Zámek.*
Вери́ги. *Pęta. Łáncuchy.*
Ве́рста. *Piąta część Mili.*
Верте́пъ. *Jáſkinia Pieczára.*
Вертогра́дъ. *Ogrod.*

Вертогра́дарь. *Ogrodnik.*
Верхо́вный. *Zwierzchni.*
Вѐсъ. *Wßyſtek.*
Вѐсь. *Wieś.*
Ве́сма: *Owßeki. Zgoła.*
Ве́тхій. *Stáry.*
Веще́ство. *Materyá.*
Ве́щь. *Rzecz.*
Ви́дити о́стро. *Widźieć byſtro,*
Виѳѐктъ. *Rok przeſtępny.*
Ви́дъ. *Oſoba. Oblicze.*
Виде́ніе. *Oglądánie.*
Ви́дится. *Zda ſię.*
Видѣніе: *Sen. Widzenie.*
Ви́жду: *Widzę.*
Ви́лица. *Hák. Kruk.*
Вина̀. *Przyczyná.*
Вино́венъ: *Ten ktory komu ieſt przy-czyną.*
Вино́вный. *Ten ktory ieſt czemu przyczyną.*
Ви́ны. *Karánia.*
Ви́ны и̂стязую. *Karzę.*
Вина́рь. *Winnik.*
Вина́рескъ. *Szynkarz.*
Виннѣчіе, *Winna Máćica.*
Виногра́дъ. *Winnica.*
Виночерпа́тель. *Podczáßy.*
Вистинѣ. *Uprzeymie.*
Вита́лница. *Goſpoda.*
Вита́ю. *Goßcze.*
Ви́ссонъ. *Purpura.*

Вла́га.

Вѣща. Cwiczony. Roſtropny.
Вѣщдество. Roſtropność. Wiádomość
Вѣїа. Rozczka. Gáłąź.
Вѣне́цъ. Korona. Binda.
Вѣнча́ніе. Koronowánie.
Вѣра. Wiárа. Státeczność.
Вѣрова́телно. Upewniáiące.
Вѣрнѣ. Iście. Szczyrze.
Вѣсь. Wieś.
Вѣстни́къ. Poſeł. Oznáymićiel.
Вѣтїй. Orátor. Kráſomowca.
Вѣтрѣло. Zágiel.
Вѣща́ю. Mowię. Głoſzę.
Вазаю. Do więźienia ſádzam.
Вазю Вѣнцимъ. Koronuię.
Ва́щше. Więcey.
Ва́щшїй. Więkſzy.

Г

Гада́ніе. Гана́ніе. Гана́тво. Zagádka.
Гадателствую. Zagadywam.
Гаждѣніе. Háńba. Złorzeczenie.
Га́за. Skárb. Skarbnica.
Га́щи. Boty. Trzewiki.
Гаггрѣна. Hangrena Choroba.
Ги́бель. Powietrze.
Гла́ва. Rozdźiał.
Главн́зна. Summa. Początek Xiąg.
Главоталаніе. Glowy bolenie.
Главота́жъ. Bindálik. Chuſtka.
Гладству́ю. Mrę Głodem.
Глю. Mowię.
Глаго́лъ. Mowa.
Гла́съ. Głos.
Глаша́ю. Wołam.
Глѣзно. Goleń.
Глнпа́ніе. Poglądánie.
Глубина. Głębokość.
Глумъ. Smiech. Zárt.
Глумлю́са. Uczę ſię. Cwiczę ſię záwſze.
Глѣнь. Sok.
Гной. Wrzod.
Гнушаю́са. Brzydzę ſię. Wyrzekam ſię.
Гню́съ. Brzydkość
Гнѣвъ. Gniew. Száleńſtwo, Wśćiekłość.
Гобзую. Obfituię.
Говѣніе. Uczćiwość.
Говѣю. Szanuię.
Гова́до. Bydle.
Голо́ть. Lod. Srzoń. Gołoledźie.
Голошу Záłoſno płáczę.
Голѣмый. Wielki.
Гоню. Prześláduię.
Гоне́ніе. Prześladowánie.
Гонза́ю. Uciekam.
Гонзе. Ućiekł.
Гонзе́ніе. Ućieczenie.
Гони́тель. Przesládowca.
Го́ре. Biáda.
Го́ркъ. Gorzki.
Го́ресть. Gorzkość.
Го́рдость. Nadętość Hárdość.
Гордижуся. Pyſznie ſię.
Горды́на. Pycha.

Ёхі́дна. Jáßczorka.
Ёѯа́рха. Poseł. Nuncyuß.
Ёщє.. Jeßcze. Dotąd.

Ж.

Жада́ю. Żądam. prágnę.
Жа́жда. Prágnienie.
Жа́жду. Prágnę.
Жа́тва. Żniwo.
Жа́тель. Żniec.
Жє. A. Lecz. Wßak. Też.
Жєгавѣца. Gorączka.
Жє́злъ. Kiy.
Жєла́ю. Życzę. Prágnę. Żądam. Proßę.
Жє̀лвъ. Żołw.
Жєлатанница. Sałáta.
Жєлудъ. Żołądź.
Жєлѣдва. Záłoba. Fráſunek.
Жєна̀. Żona. Niewiáſta.
Жєни́тва. Małżeńſtwo.
Жєни́хъ. Oblubieniec.
Жєра́твєно. Ogniſko.
Жєрно̀въ. Żárna. Kámień Młyńſki.
Жєрно̀въ, Ѻслій. Kámień Młyńſki wierzchni.
Жє́ртва. Ofiára.
Жєрто́вникъ. Ołtarz.
Жєртвую. Ofiáruię.
Жє̀стокъ. Twárdy. Zakamieniáły.
Жєсто́кій. Twárdy. Ciężki. Srogi.
Жєстоковы́йный. Twárdego kárku.
Жєстокосє́рдый. Serca zákamieniáłego.
Жєсто́кость. Twárdość. Nieużytość.
Жєстота̀. Srogość. Twárdość.
Жєстѣю. Twardnieię.
Живопи́съ. Живопи́сецъ. Málarz.
Живопи́сую. Máluię.
Живописа́тєлноє. Хꙋдожство, Málarßtwo.
Животи́на. Bydle.
Живо́тноє. Zwierz ſwoyſki, y dźiki.
Живо̀тъ. Bogáctwo. Żołądek. Skárb.
Жи́знь. Żywot. Żywność.
Жи́лищє. Dom. Mieſzkánie. Plemie Żytá.
Жи́лищный. Żyłowáty. Mocny.
Жита́рєкъ. Piekarz.
Жити́йскій. Tegoświetni.
Житє́лство. Życie. Rzecz poſpolita. mieſzkánie.
Жительствую. Mieſzkam.
Жи́тница. Gumno. Szpichlerz. Stodołá.
Жрє́бій. Los.
Жрє́біа. Koſtki. Loſy.
Жрє́цъ. Ofiáruiący. Wieſzczek. Kápłan.
Жрєчєство. Kápłáńſtwo.
Жрꙋ̀. Ofiáruię.
Жрѣніє. Ofiárowánie.
Жꙋпєль. Siárka.
Жꙋпищє. Grob.

Ѕ.

Ѕвѣздозако́ніє. Náuka Gwiazdárſka.
Ѕвѣздозако́нникъ. Aſtrolog.
Ѕвѣздослові́є. Aſtrologia.
Ѕвѣздосло́въ. Aſtrolog.

Ѕвѣзро-

Исходъ. Wyiście.
Исторіа. Historya.
Исходищі. Rozstáyna droga Wyiśće
Исходникъ. Szpieg.
Исходотаю. Ziednywam
Исщѣпѣваю. Naszczepywam
Исчадіе. Rodzenie. Pokolenie.
Исчитаю. Wyliczam. Zbieram w kupę.
Ищезаю. Znikam.
И сѹко. Owszeki Chociaż. Aczkolwiek. Gdyż Więc. Otoli. Wszákże. A iednák.

Ї.

Їже. Ktory.

К.

Каженникъ. Rrzezániec.
Казатель. Uczyciel.
Казнитель. Kárzący.
Каковый. Jákowy.
Како. Ják.
Каленіе. Tynkowánie.
Калъ. Przepaść. Káłuża. Błoto.
Кализа. Kielich.
Камара. Kcmora Sklep.
Камо. Gdźie Dáleko.
Камень. Opoka Kámień.
Капиклаpъ. Ciemniczny stroż.
Капище. Pogáńska Swiątnica.
Капла. Kropla.
Карабнами. Pioruny.
Каріа. Głomny.

Каринъ. Каринъ. Łysy.
Каріωнъ. Orzech
Каркинъ. Rák Hangrena Choroba
Каршилъ. Szczekacz.
Касаніе. Dotykánie.
Касаюса. Dotykam się.
Касимъ. Godźina.
Касситеръ. Cyna.
Катапетазма. Zásłona.
Катехѹменъ. Gotuiący się do Chrztu.
Каѳоликъ. Powszechny.
Каттадъ. Teskność.
Кафъ. Dłoń.
Кафарсарама. Rola.
Качество. Jákowość.
Кегхрій. Jágły.
Кедісъ. Swiątobliwość.
Кесаръ. Cesarz Кимвалъ. Dzwon.
Кисло. Kisło Китъ. Wieloryb.
Кичение. Chluba Nádętość.
Кичѹ. Chlubię się. Nádymam się.
Кій. Кая. Кое. Ktory Ktora. Ktore
Кладазь. Studnia.
Клевета. Potwarz Łaiánie. Obmowa.
Клеветникъ. Potwárca Obmowca.
Клевещѹ. Potwárzam. Łgę.
Клевретъ. Towárzysz.
Кленѹса. Przeklinam. Przysięgam
Клирикъ. Kleryk.
Кличъ. Krzyk.
Клокъ. Wątek do tkánia.
Клопотворникъ. Kłocący.

Клосненъ.

Лꙋчшїй. Lepszy.
Лꙋща. Włocznia.
Лщеніе. Pochlebstwo.
Лыстъ. Łytka.
Лѣность. Gniusność.
Лѣпо. Pięknie. Przystoynie.
Лѣпо єстъ. Godzi się
Лѣпота. Sliczność. Piękność.
Лѣпотный. Sliczny. Ochędożny.
Лѣпый. Piękny Ludzki.
Лѣствица. Drábina.
Лѣто. Czás. Rok Láto.
Лѣтъ єстъ. Słusznie. Godzi się.
Лѣхъ. Muráwa. Plac prożny.
Лѣчба. Lekárstwo.
Лѣкованіе. Leczenie.
Любы. Любовь. Przyiáźń Miłość.
Любимый. Kochánek. Przyiáciel.
Люблѣніе. Przyiáźń.
Либо. Lubo. Chociay.
Любодѣяніе. Cudzołożstwo.
Любодѣйчищъ. Bękart. (tności.
Любоимѣніе. Kochánie się w Máię-
Любомꙋдръ. Filozof.
Любомꙋдріе. Filozofia.
Любомꙋдрствꙋю. Filozofuię.
Любоподателнѣйшїй. Hoynieyszy.
Любопочитаюся. Wynoszę się.
Любопрѣніе. Swár. Sporka.
Люботрꙋдіе. Prácowitość.
Любочестіе. Swoboda Prágnienie czći.
Любочестенъ. Práguący czći.
Людинъ. Człowiek świecki. Laik.
Людининъ. Pospolity. Prostak.
Люза. Migdał.
Лютость. Srogość. Złość.
Лютъ. Лютый. Srogi Zły.
Лядвіа. Lędźwie Biodra.
Лядина. Pole.
Ляща. Soczewica.
Лѵдъ. Staw.
Лѵра. Skrzypka.
Лѵтꙋргіа. Służba Boża. Msza.

M.

Маніе. Мановѣніе. Маніе. Wola. Roskazánie. Pomoc.
Малакіа. Nieczystość przećiw Náturzę.
Маловѣріе. Niedowiárstwo.
Маловѣрный. Niedowiárek.
Малодꙋшество. Nieśmiáłość. Boiáźń.
Малодꙋшный. Lękliwy. Boiáźliwy.
Маломощный. Ułomny.
Маслина. Oliwne Drzewo.
Масличіе. Oliwki.
Матва. Mięta.
Маю. Chwieię.
Медленіе. Omieszkánie.
Медленноязычный. Gęgniwy.
Медлю. Omieszkiwam. Zábáwiam się.
Межда. Miedza. Uliczka.
Междораменіе. Grzbiet
Мелзаю. Doię
Меншина. Młodsze Láta.
Меншїй. Mnieyszy. Podleyszy.

Г Мѣр-

Мл҃ю. Proſzę.
Монисто. Kleynot.
Монастырь. Kláſztor.
Мотила. Gnoy.
Мо́хры. Pukle.
Мошнорѣзецъ. Złodźiey.
Мо́щь. Siłá. Moc.
Мо́щи. Kośći Swiętych.
Мо́щно. Można.
Мрави́й. Muráſzczka.
Мра́зъ. Mroz.
Мракъ. Zmrok. Mgłá.
Мра́чный. Ciemny.
Мра́моръ. Mármur.
Мрамо́рный. Mármurowy.
Мре́жа. Sieć.
Мѹдне́нїе. Omieſzkánie.
Мѹдноазы́чный. Gęgniwy.
Мѹдрова́нїе. Wyrozumiewánie. Mą-drość.
Мѹдрствѹю. Zrozumiewam.
Мѹдрый. Mądry. Roſtropny.
Мѹже́ски. Po męzku. Serdecznie.
Мѹжъ. Mąż.
Мѹжедобле́стїе. Męzſtwo.
Мѹчитель. Kát.
Мы́сль. Myślenie. Myśl.
Мше́лъ. Státki Domowe.
Мшелоимецъ. Łákomy ná zyſk.
Мшелои́мство. Zyſk łákomy.
Мшелю̀. Zbieram łákomie.
Мши́ца. Moſzka.
Мщенїе. Pomſta.
Мы́сленый. Rozumny.
Мы́таръ. Celnik.
Мытои́мецъ. Celnik.
Мы́шца. Rámie nád Łokćiem.
Мѣдни́ца. Dobry Pieniądz.
Мѣдноли́ченъ. Niewſtydliwy.
Мѣдный Кѹзне́цъ. Kotlarz.
Мѣлъ. Wápno. Kreta. Miałkość.
Мѣ́рило. Wágа. Szálka. Łokieć.
Мѣ́ринъ. Spokoyny. Wſtydliwy.
Мѣ́ра. Miáro. Wágа.
Мѧ̀. Mnie.
Мѧгкій. Gniuſny.
Мѧккій. Wdźięczny. Miękki. Subtelny.
Мѧ́тва. Mięka.
Мѧте́жъ. Zámieſzánie. Niepokoy, y Zwádа.
Мѧти́нїе. Zámieſzánie. Zwádа. Niespokoy.
Мѧти́женъ. Zátrwożony.
Мѧти́жникъ. Kłotnik. Buntewnik.
Мѧтѹса. Boię ſię. Trwożę ſię.
Мѧтѹ̀. Stráſzę. Kłocę.

N.

Наблюда́ю. Náźieram.
Наба́дникъ. Zwádca.
Наба́дница. Zwádnica.
Набажда́ю. Zwádzam.
Набажде́нїе. Zwádzenie.
Набыца́ю. Nawykam. Cwiczę ſię.
Навѣтъ. Poduſzczenie. Zdrádа.
Навѣтлѣвый. Zdrádliwy.
Навѣтникъ. Wynolázca zdrády.
Навѣтова́нїе. Oſzukiwánie. Podſzępek.

Пала́чникъ. *Szubieniecznik Kát.*

Паматсвꙋю. *Mám ná Pámięći.*

Па́невица. *Pánew. Koćiołek.*

Па́нница. *Miſa.*

Па́па. *Pápież. Pop.*

Паре́нїе. *Latánie Pierzchánie.*

Па́ки восприя́тїе. *Powtorzenie.*

Палаки́да. *Podłożnica.*

Папе́ртъ. *Przytwor Cerkiewny. Bábiniec.*

Пара́клисъ. *Moleben.*

Пара́клитъ. *Poćieſzyćiel Duch Swięty.*

Пардꙋсъ. *Ryś.*

Пастохо́рїа. *Domy Kapłáńſkie.*

Па́родокъ. *Latorość.*

Парꙋсъ. *Zágiel.*

Па́ства. *Stádo Owcze. Páſza. Kárm*

Пасте́нна. *Páſza. Kárm.*

Пасте́нный. *Zyrowny.*

Пасты́ръ. *Paſterz. Páſtuch.*

Па́че. *Więcey. Nádto. Nád.*

Пеле́сый. *Płowy.*

Пе́къ. *Gorącość.*

Пе́кло. *Piekło.*

Пекꙋся. *Stáram ſię.*

Пе́пелъ. *Popioł.*

Пере́тъ. *Latánie Pierzchánie.*

Перꙋ̀. *Prędko lecę. Biegę.*

Пе́рїе. *Pioro Pierzę Skrzydło.*

Перна̀тъ. *Pierzem obroſły.*

Пе́ркъ. *Okuń.*

Перворо́дный. *Pierworodny.*

Пе́рвѣе. *Pierwey. Przedtym.*

Перве́нство. *Pierworodctwo.*

Пе́рвость. *Pierwość. Páńſtwo. Godność.*

Первѣ́ствꙋю. *Przodkuię.*

Пе́рстъ. *Pálec.*

Пе́рсть. *Proch.*

Пе́рꙋнъ. *Piorun.*

Пестрѣнїе. *Haftowánie.*

Пе́тель. *Petlica.*

Печолова́нїе. *Staránie ſię. Fráſunek.*

Печа́ленъ. *Fráſobliwy.*

Печа́ль. *Fráſunek. Zál.*

Печалꙋю. *Stáram ſię. Fráſuię ſię.*

Пещре́нїе. *Pſtroćiny.*

Пилю́къ. *Kánia.*

Пи́ра. *Tayſtrá.*

Пи́ргъ. *Wieża:*

Пи́ръ. *Bánkiet. Uczta. Bieśiádá.*

Пири́тель. *Ten ktory ſpráwuię Bánkiet.*

Пиршество̀. *Bánkiet. Uczta.*

Пира́не. *Zwáni ná Ucztę.*

Пи́сало. *Spoſob piſánia.*

Пи́серъ. *Pioro.*

Писмо̀. *Piſmo.*

Пита́нїе. *Karmienie. Tuczenie.*

Пита́телница. *Mámka.*

Пита́юся. *Kármię ſię.*

Пито́мецъ. *Wychowániec.*

Пи́ща. *Pokarm.*

Пища́ль. *Flet. Piſzczáłka.*

Пиа́нивъ. *Piiánica.*

Пи́зъ. *Buk.*

Пиди́къ. *Kot morſki.*

Ра́зный. Rożny.
Ра́знство. Rożność.
Разнствꙋю. Rożnię. Rożnie ſię.
Разнстве́ннѣ. Rożno.
Разоре́нїе. Zepſowánie. Zburzénie.
Разори́тель. Burzący. Pſuiący.
Разоря́ю. Pſuię Burzę.
Разсвирѣпѣва́ю. Dźiczeię. Beſtwie ſię
Разсматря́ю. Uważam.
Разсмотри́въ. Pilny.
Разсмотря́ю. Rozmyſłam.
Разсꙋжда́ю. Rozſądzam. (czynię
Разспрѣва́юся. Swárzę ſię. Zwádę
Растоя́нїе. Szerokość. Dłagość miey-
Разсѣли́на. Jáſkinia. Jáma. (ſca.
Ра́кка. Trunna
Ра́ка. Błázen. Nędzny. Hołota. Hultay. Łotr. Niecnota.
Ра́мна. Krzák ćierniowy.
Ра́спря. Zwáda. Swár.
Растыря́ю. Mieſzam. Rośćieram.
Растлѣ́нный. Wſzeteczny. Swáwolny
Расхище́нїе. Złupienie Rozſzarpánie.
Расчиня́ю. Roſczyniam Roſpráwuię
Ратꙋ́ю. Walczę Biię ſię. Swárzę ſię
Ра́тъ. Bitwa Woyna. Swár.
Ра́тный. Wáleczny Mężny.
Ра́й. Sąd Ray
Ра́ло. Pług Rádło.
Ра́на. Rána Wrzod Plága.
Расмотря́ю. Náwykam. Uważam.
Раскаева́юся. Obúczam ſię. Litość mam

Раско́льникъ. Odſzczepieniec.
Раско́лъ. Rozruch Rozerwánie. Syzma. Odſzczepieńſtwo.
Раскрила́юся. Skrzydła roſpuſzczam.
Распала́ю. Roſpálam.
Расповѣда́ю. Rozgłáſzam.
Распрѣва́нїе. Ра́спря. Swar. Rozruch.
Распꙋ́тїе. Roſtań.
Растача́ю. Roſpráſzam.
Расте́нїе. Pomnożenie.
Ра́стъ. Lichwa. Przybytek.
Растерза́ю. Rozrywam. Rozdźieram.
Растою̀. Oddźielam ſię
Растлѣва́ю. Pſuię. Gubię.
Ра́тай. Oracz.
Ра́тище. Rohátyna Oſzczep. Włócznia Strzáłá Bełt. (gorąca.
Раче́нїе. Zezwolenie Chęć. Miłość
Рачи́тель. Miłośnik. Zezwálaiący.
Ра́фа. Lekárſtwo.
Ре́внїе. Spor.
Ревни́тель. Záwiſtny. Miłośnik.
Ревнова́нїе. Spor. Nienáwiść. Zázdrość. Gorliwość.
Ре́вностенъ. Gorliwy.
Ревноωбра́знѣ. Gorliwa miłość.
Ре́вную. Zazdroſczę. Nienáwidzę. (Gorliwie kocham.
Ре́гма. Grom.
Ре́кло. Słowo. Wierſz.
Реко́мъ. Mowiony.
Ре́пина. Jáwor.
Ре́ть. Zwáda Spor.
Ре́та. Rota Słowna przyśięga

Страдалчествую. *Szermuię. Męki ćierpię*
Стража. *Stroża. Ciemnica. Niewo-(la.*
Стражду. *Cierpię.*
Страна. *Strona. Kráina. Powiat.*
Странень. *Gość. Obcy.*
Страннопріимецъ. *Goſpodarz.*
Страннолюбіе. *Przyimowánie gośći.*
Странна. *Nowina.*
Страннострадаждѹ. *Od cudzych ćierpię*
Страсть. *Poruſzenie. Affekt. Paſſya.*
Страхливый. *Boiáźliwy.*
Страхованіе. *Pokuſa. Stráſzydło.*
Стратигъ. *Hetman.*
Стратилатъ. *Pułkownik. Męczennik.*
Стрѣкало. *Zgadło. Oścień. Bodźiec Oſtroga*
Стремглавъ. *Głową ná doł.*
Стремленіе. *Gwałt Náwalność.*
Стремнина. *Brzeg przykry.*
Строеніе. *Rządzenie Száfarſtwo.*
Строитель. *Porucznik Száfarz Rządca.*
Строителный. *Goſpodárny Porządny.*
Стромнителенъ. *Nagły. Prędki.*
Строю. *Spráwuię. Urzędu ię. Opátruię.*
Стропотенъ. Стропотенъ. Стропотный. *Przewrotny. Niezgodliwy.*
Стропотный. *Przewrotny. Niezgodliwy.*
Стропотность. *Przewrotność Złość.*
Сточно. *Rozdźielnie.*
Стручецъ. *Straczek Pędzlik.*
Стрѣтеніе. *Spotkánie ſię.*

Студъ. *Wſtyd*
Студодѣй. *Roſpuſtny. Niewſtydliwy.*
Студодѣйство. *Roſpuſta. Wſzeteczeńſtwo.*
Стуженіе. *Dokuka Obćiążenie*
Стужаю. *Przykrzę ſię. Dokuczam. Trápię.*
Стужателенъ. *Przykry. Dokuczliwy.*
Стуженіе. *Trudność Przeſzkoda.*
Стуженіе трѧса. *Biegunka.*
Стуракина. *Topola zielona.*
Стяжаніа. *Nábyćia.*
Стяжатель. *Dźierżáwca. Nábywáiący.*
Стяжаю. *Nábywam Doſtáię.*
Стяжаніе. *Nábyćie. Máiętność.*
Стязаніе. *Wypytywánie. Ráchunek.*
Стязую. *Pytam. Dyſputuię Ráchuię.*
Стязуюся. *Ráchunek czynię.*
Стыждуся. *Wſtydzę ſię.*
Стѣна. *Mur Sćiáno.*
Сѵллаба. *Skład.*
Сѵгклитъ. *Senat.*
Сѵкоморъ. *Figa Płonna.*
Сѵкофантъ. *Fránt.*
Сѵмволъ. *Skład.*
Сѵнапъ. *Gorczyca.*
Сѵнодъ. *Synod Sobor. Zgromadzenie.*
Сугубо. *Dwoiáko.*
Сударь. *Chuſtka.*
Судба. *Sąd Potępienie.*
Судьбы. *Sporządzenia. Przeyrzenia. Uſpráwiedliwienia*
Судъ. *Sąd. Dekret Potępienie.*
Судище. Судилище. *Rátuſz Trybunał.*

ꙋдержа́нїе. Káránie. Wſtrzymánie.
ꙋдє́ржꙋю. Zátrzymywam.
ꙋдивля́ю. Wychwálam. Dźiw czynię.
ꙋдица. Wędka.
ꙋдо́бѣе. Łácniey.
ꙋдо́бь. ꙋдо́бно. Łacno.
ꙋдобѣ́здѣнъ. Łácno zrobiony.
ꙋдо́бство. Łácność.
ꙋдовле́нїе. Dánie doſtátek.
ꙋдовля́ю. Dáię doſtátek.
ꙋдовля́юся. Doſyć Mam.
ꙋдо́дъ. Dudek.
ꙋдолїе. ꙋдо́ль. Dolina.
ꙋдолѣ́ю. Przewágam.
ꙋдостоꙗ́ю. Czynię godnym.
ꙋдꙋ. Gdźie. ꙋдо́лѣе. Niwa.
ꙋецъ. Wuiáſzek.
ꙋжасъ. Zdumienie ſię. Strách.
ꙋжаса́ю: Przeſtráſzam.
ꙋжаса́юся. Stráſzę ſię.
ꙋжа́сенъ. Stráſzny.
ꙋжасова́нїе. Poſtrách.
ꙋжасновє́нїе. Trwoga. Poſtrách.
ꙋже. Łáncuch· Iuż. Dotąd.
ꙋжикъ: Krewny. Przyiáciel.
ꙋжичество. Pokrewieńſtwo.
ꙋза. Zwiąꙁek. Łáncuch. Ciemnica.
ꙋзникъ. Więźień.
ꙋзаконя́ю. Stánowię.
ꙋзница. Turma. Więźienie.
ꙋзилище. Turma. Wiązánie.
ꙋзы. Łáncuchy. Powrozy. Okowy.
ꙋзлоноше́нїе. Czárowne noſzenie.

ꙋзда̀. Wędźidłá.
ꙋка́зъ. Przykład. Roſkaz.
ꙋказа́нїе. Náuka. Dowod. Przykład.
ꙋко́ръ. Złorzeczenie: Háńba. Przygána.
ꙋкори́зна. ꙋкорє́нїе. Skárga. Fukánie.
ꙋкори́зненъ. Godny nagány.
ꙋкоря́ю. Znieważam.
ꙋкроча́ю: Uſkrámiam.
ꙋклоне́нїе. Odwrocenie ſię.
ꙋкоснѣва́ю. Zábáwiam ſię. Omieſzkiwam.
ꙋклоня́юся. Wáruię ſię. Odwrácam ſię.
ꙋкраше́нїе. Ubior.
ꙋкроща́ю. Ućiſzam.
ꙋлꙋча́ю. Potráfiam. Doſtępuię.
ꙋмаща́ю. Tuczę. Smáruię.
ꙋмерщвле́нїе. Umcrzenie.
ꙋме́ты. Smiećie.
ꙋмале́нїе. Umnieyſzenie.
ꙋмиле́нїе. Skrucha.
ꙋмиле́нный. Skruſzony. Mizerny.
ꙋмилостивле́нїе. Ubłagánie.
ꙋмилосерда́ю. Umiłośierdźiam.
ꙋмиля́юся. Użálam ſię. Mam ſkruchę.
ꙋмъ. Rozum.
ꙋмоле́нїе. Uproſzenie.
ꙋмный. Rozumny. Mądry.
ꙋмопрелща́тель. Zwodźićiel z rozumu.
ꙋмꙋча́ю. Stráwiam. Zwárzam.
ꙋмꙋча́юся. Stráwiony bywam.
ꙋмышле́нїе. Wynalázek. Dowod. Domyſł.
ꙋмышля́ю. Wymyślam.
ꙋмѣ́нїе. Umieiętność.

ꙋне.

ЗМІСТ

В. В. Німчук, Памво Беринда і його «Лексіконъ славенорωсскїй и именъ Тлъкованїє» V

Основна література про Памву Беринду і його «Лексіконъ славенорωсскїй» XXXVII

Шрифт «Лексікона славенорωсского» XXXIX

П. Беринда, «Лексіконъ славенорωсскїй и именъ Тлъкованїє» . I

Додатки 245

Лексикон славеноросский

Памвы Беринды

Видається за постановою вченої ради Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні Академії наук Української РСР

Зак. № 991. Изд. № 430. Тираж 3000. Формат бумаги $70 \times 92^1/_{16}$. Печ. физ. листов 19.5. Условн. печ. листов 22.8. Учетно-изд. листов 21.95. Подписано к печати 26.IX 1961 г. Цена 1 крб. 8 коп.

Типография Издательства АН УССР. Киев. Репина. 4.

ВИДАВНИЦТВО
АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНСЬКОЇ РСР